
BIBLIOTHÈQUE
DE
M. DELASIZE.

L. C. V.

EPISTOLA

AD

VIRVM NOBILISSIMVM

MATTHIAM RÖVERVM,

IVRISCONSVLTVM.

2

VIRGILIVS
COLLATIONE SCRIPTORVM GRAECORVM
ILLVSTRATVS
OPERA ET INDVSTRIA
FVLVII VRSINI.

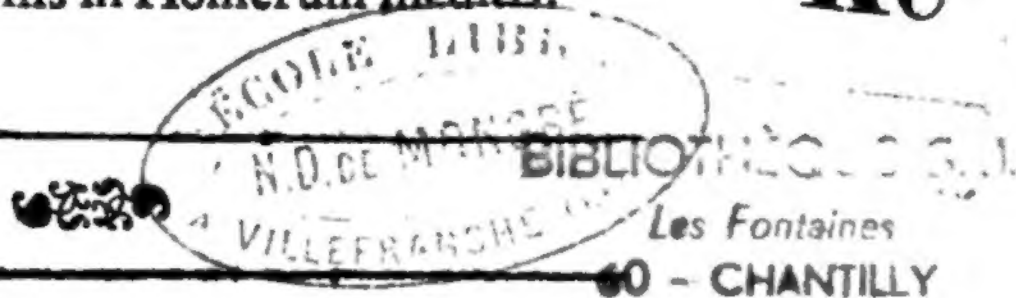
Editioni ad exemplar Plantini renovatae accesserunt

LVDO. CASP. VALCKENARI

I. Epistola ad MATTHIAM RÖVERVM, ICtum.

II. Iliadis Homeri liber XXII. cum Scholiis Porphyrii & aliorum nunc primum editis.

III. Dissertatio de Praestantissimo Codice Leidensi, & de Scholiis in Homerum ineditis.

LEOVARDIAE,

Ex officina GVLIELMI COVLON, Illustr. Frisiae Ordd. & Acad. Typographi.

MDCCXLVII.

VIRO NATALIBVS ET DOCTRINA NOBILISSIMO

MATTHIAE RÖVERO

S. P. D.

L. C. VALCKENAER.

Enitus inexſpectatum recipis, Matthia Rövere, *Fulvii Vrſini* libellum, quem Tu mihi, & forte meminiſti, dono dederas ἐκ Μοισᾶν, quando veteres ambo Leidenſis contrectabamus Bibliothecae membranas; Tu, auctoritate avunculi Tui, *Aetii Duſſeni*, qui cum collegis rem curabat Academicam, &, ſi quid mea vota potuiſſent, nondum ſeceſſerat ex hominum conſortio; ego, illius beneficio, ſed *Ioannis* maxime *van den Berghi*, ac *Davidis Royeni*, quorum adverſus me voluntatem paraverat *Alb. Schultenſius*. Propterea his hominibus in ampliſſimo loco poſitis ſoleo perlibenter bene dicere, quoties redeo in memoriam illius temporis, quo nullum mihi iucundius effluxiſſe commemini.

† Vr-

Vrsini libellus quum Frisiacis typis esset expressus iussu Iurisconsulti nostratis *Coulonii*, ibi hic a me petere, ut libro, in publicum evulgando, & alia, quae poterant esse usui, & praeterea Praefationem adiungerem, qua dotes opusculi explicate traderentur studiosis literarum adolescentibus: in horum enim commoda *Plantini* editio fuerat ab ipso renovata: ego contra niti; tum varia praetexere, qualia literarum studiosissimo nunquam poterant deficere; deinde eum hortari, ut, quando ipse facturus negabat, alteri hoc etiam oneris inponeret. Atque eo inprimis reluctabar, quia mendis levioribus tollendis ea non fuisset in operis initio praesertim adhibita curatio, quam nos requireremus: aliis enim ea cura fuerat demandata, quam non unam ob rationem gerere recusaveram; tum forte etiam, dum liber coeperat excudi, aliis in rebus occupatissimus. Tandem ad me rediit *Coulonius*; quumque instaret, & per amicitiam rogaret, ut voluntati suae hac una in re morem gererem, pleraque, quae petierat, impetravit. Diu erat, Vir Nobilissime, quum responsum oportuisset ad literas, quas iam ante plures menses ad me dedisti rerum elegantissimarum refertas. Poenitebat, literarium commercium, quod, utrique nostrum utile, per septennium exercueramus, mea unius culpa male fuisse intermissum. Sic tum cogitabam; posse me oblatam a *Coulonio* occasionem occupare, quin ita tandem uti, ut allegarem ad Te novum libellum, suis ornamentis, auro insignem, veluti Musicum aliquod ἀρεςήριον, eoque munusculo praemisso expiarem, quidquid mea ad respondendum tardissimi negligentia culpae fuerat commissum. Consilio cum duobus amicis commu-

municato, quum illi recte facturum me iudicarent; quod his probaretur animo sedebat. Erat itaque opusculo Epistola praefigenda, Tibi inscripta; non qua virtutes Tuas ambitioso tractu denarrarem, ac magnifica aliquot verba & ἐκτατηχυαῖα fastidienti ingererem; sed in qua humane loquerer, & familiariter Tecum de Literis nostris ita confabularer, ut interea tamen meminissem, in aliorum etiam manus perventuram. Verum haec altera cogitatio paene me abduxerat a priori. Nam postquam nonnulli epistolam perlegissent adeo verbosam, qualis ad Te scribenti futura videbatur, id ehimvero suspicabar causaturos, voluisse adolescentem hac opella suo quodam modo aemulari τὸν Κριτικώτατον. Sed mox mecum exputabam, quinam illi essent futuri; Ὁ δεῖν, ὁ δεῖνα, κατ' ὄνομ' ἀνελογιζόμην· cumque oppido pauci viderentur, in proposito confirmatus perrexi. Et, ne Tu ita arbitrareris, Franequeranos semper ieiunis Grammaticorum notationibus excutiendis, aut severioribus distineri veterum Sapientum chartis versandis, placuit ad vestras elegantias tantisper secessionem facere. Quanquam, quando de *Platone* vel *Italico* quopiam Tecum fabulabar, Tu mihi Siculum *Empedoclem* reponebas; & iam olim noveram, quanto opere ex Tui ordinis hominibus, mihi quidem in hac terrarum particula notis, praeter celsi animi Adolescentem *Gerardum Meermannum*, solus veterum Iureconsultorum fragmentis delectareris; quae, & facile credebam, argutis aiebas recentiorum formularum cantoribus esse extorquenda; quippe quibus persaepe contineri sanctissima & aeterni iuris Stoicorum decreta e Delfensis Vestratis opere non interituro didicisses.

BIBLIOTHÈQUE
DE
M. DELASIZE.

L. C. V.

EPISTOLA

AD

VIRVM NOBILISSIMVM

MATTHIAM RÖVERVM,

IVRISCONSVLTVM.

2

VIRGILIVS
COLLATIONE SCRIPTORVM GRAECORVM
ILLVSTRATVS
OPERA ET INDVSTRIA
FVLVII VRSINI.

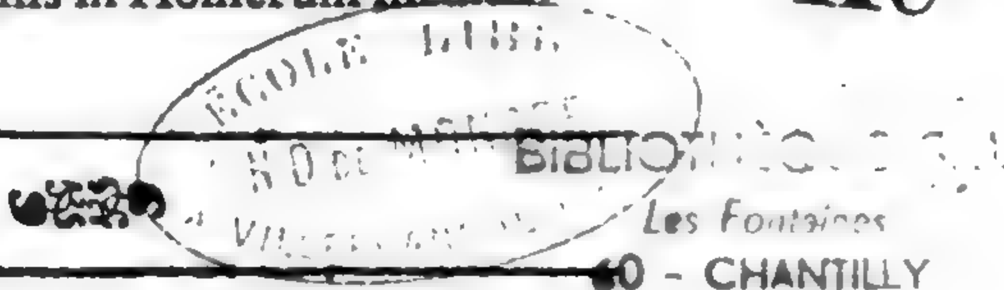
Editioni ad exemplar Plantini renovatae accesserunt

LVDO. CASP. VALCKENARI

I. Epiſtola ad MATTHIAM RÖVERVM, ICtum.

II. Iliadis Homeri liber XXII. cum Scholiis Porphyrii & aliorum nunc primum editis.

III. Diſſertatio de Praeſtantiſſimo Codice Leidenſi, & de Scholiis in Homerum ineditis.

LEOVARDIAE,

Ex officina GVLIELMI COVLON, Illuſtr. Friſiae Ordd. & Acad. Typographi.

MDCCXLVII.

VIRO NATALIBVS ET DOCTRINA NOBILISSIMO

MATTHIAE RÖVERO

S. P. D.

L. C. VALCKENAER.

Enitus inexspectatum recipis, MATTHIA RÖVERE, *Fulvii Vrsini* libellum, quem Tu mihi, & forte meministi, dono dederas *ἐκ Μουσῶν*, quando veteres ambo Leidensis contrectabamus Bibliothecae membranas; Tu, auctoritate avunculi Tui, *Aetii Dusseni*, qui cum collegis rem curabat Academicam, &, si quid mea vota potuissent, nondum secesserat ex hominum consortio; ego, illius beneficio, sed *Ioannis* maxime *van den Berghi*, ac *Davidis Royeni*, quorum adversus me voluntatem paraverat *Alb. Schultensius*. Propterea his hominibus in amplissimo loco positis soleo perlibenter bene dicere, quoties redeo in memoriam illius temporis, quo nullum mihi iucundius effluxisse commemini.

Vrsini libellus quum Frisiacis typis esset expressus iussu Iurisconsulti nostratis *Coulonii*, ibi hic a me petere, ut libro, in publicum evulgando, & alia, quae poterant esse usui, & praeterea Praefationem adiungerem, qua dotes opusculi explicate traderentur studiosis literarum adolescentibus: in horum enim commoda *Plantini* editio fuerat ab ipso renovata: ego contra niti; tum varia praetexere, qualia literarum studiosissimo nunquam poterant deficere; deinde eum hortari, ut, quando ipse facturus negabat, alteri hoc etiam oneris inponeret. Atque eo inprimis reluctabar, quia mendis levioribus tollendis ea non fuisset in operis initio praesertim adhibita curatio, quam nos requireremus: aliis enim ea cura fuerat demandata, quam non unam ob rationem gerere recusaveram; tum forte etiam, dum liber coeperat excudi, aliis in rebus occupatissimus. Tandem ad me rediit *Coulonius*; quumque instaret, & per amicitiam rogaret, ut voluntati suae hac una in re morem gererem, pleraque, quae petierat, impetravit. Diu erat, Vir Nobilissime, quum responsum oportuisset ad literas, quas iam ante plures menses ad me dedisti rerum elegantissimarum refertas. Poenitebat, literarium commercium, quod, utrique nostrum utile, per septennium exercueramus, mea unius culpa male fuisse intermissum. Sic tum cogitabam; posse me oblatam a *Coulonio* occasionem occupare, quin ita tandem uti, ut allegarem ad Te novum libellum, suis ornamentis, auro insignem, veluti Musicum aliquod ἀρεςήριον, eoque munusculo praemisso expiarem, quidquid mea ad respondendum tardissimi negligentia culpae fuerat commissum. Consilio cum duobus amicis commu-

municato, quum illi recte facturum me iudicarent; quod his probaretur animo sedebat. Erat itaque opusculo Epistola praefigenda, Tibi inscripta; non qua virtutes Tuas ambitioso tractu denarrarem, ac magnifica aliquot verba & ἐκπαπηχυαῖα fastidienti ingererem; sed in qua humane loquerer, & familiariter Tecum de Literis nostris ita confabularer, ut interea tamen meminissem, in aliorum etiam manus perventuram. Verum haec altera cogitatio paene me abduxerat a priori. Nam postquam nonnulli epistolam perlegissent adeo verbosam, qualis ad Te scribenti futura videbatur, id enimvero suspicabar causaturos, voluisse adolescentem hac opella suo quodam modo aemulari τὸν Κριτικώτατον. Sed mox mecum exputabam, quinam illi essent futuri; Ὁ δεῖν᾽, ὁ δεῖνα, κατ᾽ ὄνομ᾽ ἀνελογιζόμην· cumque oppido pauci viderentur, in proposito confirmatus perrexi. Et, ne Tu ita arbitrareris, Franequeranos semper ieiunis Grammaticorum notationibus excutiendis, aut severioribus distineri veterum Sapientum chartis versandis, placuit ad vestras elegantias tantisper secessionem facere. Quanquam, quando de *Platone* vel *Italico* quopiam Tecum fabulabar, Tu mihi Siculum *Empedoclem* reponebas; & iam olim noveram, quanto opere ex Tui ordinis hominibus, mihi quidem in hac terrarum particula notis, praeter celsi animi Adolescentem *Gerardum Meermannum*, solus veterum Iureconsultorum fragmentis delectareris; quae, & facile credebam, argutis aiebas recentiorum formularum cantoribus esse extorquenda; quippe quibus persaepe contineri sanctissima & aeterni iuris Stoicorum decreta e Delfensis Vestratis opere non interituro didicisses.

In ea autem re, hoc quidem tempore, (quo non pauci Linguarum ſtudia, veterumque monumenta habent deſpicatui, qui melioris ſibi ſcientiae perſuaſionem induerunt:) miraberis reperiri, qui paria Tecum ſentiat, etiam Profeſſione Philoſophum, *Samuelem Konigium.* Hunc nuper audiebam ſic publice disputantem, ut Doricas Pythagorae diſcipulorum reliquias, & *Platonis* Dialogos, imo (horridum illum ac triſtem) *Ariſtotelem*, & Stoicorum Tuorum fragmenta illis, qui ad Philoſophiam viam adfectabant, prae recentioribus legenda commendaret, & probabili oratione evinceret ac perſuaderet. Hoc eo mihi videbatur dignum memoratu, quia Tu novarum rerum es cognoſcendarum cupidus, & quo modo cunque ſpectantium ad Literarum Humaniorum incrementa, quae hoc etiam tempore haud fortunatiſſimo in Hollandia veſtra, ſicuti iam ante non diſſimillimis tempeſtatum articulis evenerat, edito, praeter *Heſychium, Diodoro Siculo*, fuere pauxillo ſpatio permagna. Praeterea ea res mihi quidem ſolidum pepererat gaudium, cui perſaepe accidit moleſtum, nobiliora, de quibus cogitare poteram, huius ſeculi ingenia Mathematica, inventis ſuis, utiliſſimis illis & merito admirandis, adeo tamen diſtineri, ut clarae veritati, paene dixerim nimis adſuefacti, horas ſibi indulgeant rariſſimi, quas in veteris Graeciae tenebris illuminandis conſumerent. Neque tantum accidit illud moleſtum, ſed & vehementer admirandum, cogitanti, ceteros omnes in quacunque arte excellentes ingenuam invaſiſſe cupiditatem, qua ſuae diſciplinae Auctores, quanquam a Linguarum ſcientibus converſos, ſua tamen Lingua loquentes audire exoptarent; homines contra ſapien-

pientiſſimos, per Europam ſparſos, quorum numeroſa familia ſemper tamen excipio hac etiam in parte *penitus toto diviſos orbe Britannos*, ſaepenumero non item; ut adeo, dum forte, quod ſolet uſui venire, loca ipſis ſunt requirenda ex *Hippocrate*, vel *Euclidea*, ſive ex *Archimede*, ceteriſve magno numero, quos admirantur, inprimis autem ex aliorum ſcriptis, debeant ſeſe interdum minime omnium creduli tradere tamen ludificandos interpretibus, qui, omnia convertentes, partem tantum intellexerunt, quique, ſi fuerint, ut fuerunt non rari, homines plebeii, mares ſenſus capitalium ingeniorum, quos arripere pro ſua ſapientia non potuerant, exſucca converſione enervarunt. Nam nobis quidem eſt exploratum, Linguae Graecae cognitione prae reliquis Praeſtantiſſimos variarumque rerum peritia exercitatos, iſtius laudis, quae comparari poſſit e verſionibus, haud ſane appetentes, perdifficile ac periculoſum munus caute & prudenter plerumque ſemper declinaviſſe. Quando commodum fuerit ſignificabis, an ea res Tibi eamdem etiam admirationem moverit, & videaturne aliquando mutatum iri. Mihi certe, (noſti, quos audiverim,) ſic ſedet; tum vero felicem fore Literarum conditionem, ſi Philoſophi Praeſtantiores Linguarum, e ſuo fundo enatarum, analogiam nobiſcum pandere aggrederentur; & in illud temporis βάθος, quod ſupra nos eſt, quam altiſſime ab hominibus fieri poterat, ſeſe penetrantes, primas Linguarum origines, quaeque infantiam anteceſſerant, ſi pote, perveſtigarent. Quod ſi illud forte minus potuerim adprobare; hoc tamen mecum conſtitues, ſi decimus quisque eorum, qui

res naturae ſcienter tractant & oculo conſiderant Mathematico, a Grammaticis rebus probe praeparati, Scriptoribus Graecis ac Latinis ſuum inventoris ingenii acumen aliquando admovere dignarentur, permagnam noſtris Literis acceſſionem futuram. Hoc ſi eveniret, (&, niſi mens male praeſagit, eventurum laetus auguror, quando nos hinc receſſerimus, ſaltem poſt aliquot ſeculorum volumina:) tum noſtrae, ſemper unius, ſectae homines Praeſtantiores, ad earum etiam rerum, quae iſtis nunc ſolis placent, amorem commoverentur, & Literati, ſententiis adeo diſſidentes, in unum coaleſcerent veluti ὁμακόϊον· illi autem, qui ſe multorum conſenſione dociles perſuaderi patiuntur, quas introſpicere non poterant antiquitatis tenebras, ac tot Muſarum ſacerdotes, a longinquo tamen religioſius venerarentur.

Sed vide quaeſo, Clariſſime *Rövere*, quo me aeſtus abripiat ominis dulciſſimi, quod, neſcio unde, animo fuerat oblatum. Ubi is aeſtus deferbuerit, reliqua ſimpliciter perſequar, ita ut coeperam. Poëtam circumſpicienti, cuius loca quaedam poſſent tractari, primus occurrebat *Sophocles*, & propter ſuam dignitatem, & quod poteram videri cum ipſo conſueviſſe familiariter. Verum, dum ita me comparabam, ut qui e loculis ſuis Sophoclea carperet, cum *Rövero* communicanda, conſilium illud damnavi. Non unis Literis intellexeram, Virum humanitatis & literarum cultu Ornatiſſimum alibi terrarum in *Sophocle* vulgando eſſe occupatum. Nolebam profecto cuipiam videri captaſſe occaſionem hanc, emendatiunculas depromendi, ne illae alterius labore praeripe-

riperentur, atque ego tum ſcilicet! fraudarer inventionis gloriola. Tu tamen illud in animum non induxiſſes, probe gnarus, me cuiuscunque laborem, nedum viri boni, in Tragico bene collocatum, grata mente excepturum; atque ea etiam ipſius obſervata, e quibus nos duo parem percepiſſe voluptatis fructum, & in quibus conſpiraſſe deprehendero tanta intercapedine locorum disparatos. Habemus etenim hoc, quidquid eſt, certe amabile expertis, veteres nobiliſſimis Graecorum & Romanorum monumentis inpreſſos errores corrigendi, & veritatem quamcunque tandem integrandi exercitium, pro honeſto huius vitae oblectamento, quo ſi quis ſcienter utatur, veluti coticula ad exacuendam &c. Adeo eſt difficile, ab iis cogitatis quibus adſueveris animum avocare: niſi me retraxiſſem tempori, ducentos verſus conſumſiſſem in una ſententia, eaque minime nodoſa. Nunc bona fide polliceor, daturum me tandem aliquot obſervata in Poëtam. Et quem tandem, inquis, nam taedet me praeludii? in *Theocritum*. Arbitrabar, in *Theocrito* quantulacunque etiam non displicitura. Noveram Te, dum a Silva Hagana non longe remotus in praedio ruſticaris, Patriis Annalibus, his potiſſimum proximis annis, (credo ad illorum triſtitiam minuendam) revolvendis fatigatum, per ſpatioſa viridaria obambulare paſtoralia *Theocriti* carmina vere novo geſtantem, & hac in parte imitantem ingenioſum Poëtam, *Petrum Danielem Huetium*, qui quotannis a ſe adoleſcente, ſed iam tum noto *Petaviis*, *Sirmondis*, *Blondellis*, perlegi ſolitum primo vere *Theocritum*, Theologus ſcribere & ad noſtram memoriam propagare non dubitavit. Noveram, huius nati-

vam ἀφέλειαν Tuo iudicio anteponi fictis eorum bombis, qui Te etiam circumstrepunt, quando est secedendum εἰς τὸν πολὺν ὅμιλον. Haec causa mihi satis erat gravis. Accedebat tamen ad illam altera. Quos oportuerat, *Theocritum*, *Hesiodum*, *Homerum*, ut erant tum tempora, curate contulerat *Vrsinus* ad *Virgilium*. Igitur nihil minus videbatur abhorrere ab huius libelli ingenio, quam si unius de tribus istis loca quaedam emendata huic epistolae; aliquot aliarum rerum emblematis pace Tua distinguendae, intertexerem. Nunc si respicias ad illa priora, non quaeres, quare *Homerus* & *Hesiodus Theocrito* locum cedere debuerint. Theocritea autem cum non pauca aut eadem potuerant retractari, quae ab *Vrsino* designata *Virgilius* fuerat imitatus, aut etiam alia; placuit uti libertate, & quaedam ponere, prout fors tulerit. Dum e multis locis *Theocriti* paucissima tantummodo decreveram attingere, haec tamen adhibenda videbatur cautio, ut ne illa contrectarem in *Theocrito* ulcera, persaepe speciosa cute obducta, quae potentem manum requirere viderentur, neque adeo pertentari posse, nisi medicus accesserit ingenii eruditionis & codicum vetustorum opulentissimus, *Philippus Iacobus D'Orvillius*, qui mihi semper benevolus hanc opellam adeo non feret moleste, ut ne id quidem aegre sit laturus, si unam alteramve coniecturam, quam cum Ipso ultimis literis communicaram, hic forte reposuero. Ut itaque inde ordiar, *Vrsinus* ubi *Theocriti* locum profert ex Eidyllio VIII ad *Virgilii* Eclogae III versum 80. Virgiliana non satis ponderavit. In octavo isto Eidyllio sic leguntur versus 57, & seqq.

Δέν

Δένδρεσι μὲν χειμὼν Φοβερὸν κακὸν, ὕδασι δ' αὐχμὸς,
Ὄρνισιν δ' ὕσπλαγξ· ἀγροτέροις δὲ λίνα·
Ἀνδρὶ δὲ παρθενικᾶς ἁπαλᾶς πόθος.

Quantumvis notiſſimos, adponam *Virgilii* verſus ex Ecloga III, 80. & ſeqq. ubi Damoetae ſic canenti,

Triſte lupus ſtabulis, maturis frugibus imbres,
Arboribus venti, nobis Amaryllidis irae.

Menalcas reſpondet:

Dulce ſatis humor, depulſis arbutus hoedis.

In Theocriteo verſu vulgatis,

——— κακὸν, ὕδασι δ' αὐχμὸς,

non ignoro qui color poſſit conciliari: legitur in *Valerii Catonis* Diris v. 18.

Deſint & ſilvis frondes & fontibus humor:

ſed praeceſſerat v. 16.

Pallida flaveſcant aeſtu ſitientia prata.

Locum noſtrum imitatus *dulce ſatis humorem* dixit *Virgilius*; iſtam ſententiam ſi ita invertas, ut eadem tamen maneat, enaſcetur *triſte ſatis ſiccitas:* in hunc ſenſum ſic, opinor, ſcripſerat *Theocritus*:

Δένδρεσι μὲν χειμὼν Φοβερόν· κακὸν οὔθασιν αὐχμός·
Ἀνδρὶ δὲ παρθενικᾶς ἁπαλᾶς πόθος.

iſta duobus verſibus bucolicis illigemus:

Arboribus venti, terris ſitis arida triſte
Uberibus; iuveni faſtidia longa puellae.

Niſi verſus fuerat inplendus, veram ſententiam vidiſſet *Eobanus Heſſus*, (a quo *ſitim aridam* mutuatus ſum,) *Danieli Heinſio* minus perſpectam. Quum ſub nomine *Theocriti* vulgaretur in *Stobaei* Florilegio p. 391. v. 44.

Δένδρεσι μὲν χειμὼν Φοβερὸν κακόν· ὕδασι δ' αὐχμός.

veteris quidem ſcripturae veſtigium in Excerptis e

Stobaeo Tit. LXIII. p. 255. non obliteravit *Grotius*, verumtamen haec adiecit:

Triste satis frigus, fluviis labentibus aestas.

Recepta lectio dudum ante displicuerat, quam noveram, hunc etiam locum Florilegio suo *Stobaeum* interseruisse; sed vocem huic versui commodam tum demum invenisse videbar, quum Stobaeanum ὕδασι monstraret, olim lectum:

Δένδρεσι μὲν χειμὼν φοβερόν· κακὸν οὔθασιν αὐχμός.

Homericum οὖθαρ ἀρούρης, quod *Cratinus* & alii expresserunt, *uber agri*, *Virgilio*, Grammatici interpretantur τὸ λιπαρώτατον καὶ καρπιμώτατον τῆς γῆς. monuit aliquoties in *Plin.* Exercit. *Salmasius*, Latinum *uber* natum e vocis οὖθαρ Aeolica pronuntiatione οὖφαρ· praeter cetera, similiter pro θάρσυνος dixerunt φάρσυνος, quod *Hesychio* restituendum est, ubi φάρυμος vulgatur: sed illud praetermitti non debebat, quod, teste *Schol.* ad *Apollon. Rhod.* II, 1252. scripserat *Agroetas*, Historiae Scythicae L. XIII. ἧπαρ παρὰ πολλοῖς, ὥσπερ καὶ οὖθαρ, τὴν εὔκαρπον λέγεσθαι γῆν· Attices agri, haud sane natura fertilissimi, quando nimio solis fervore erant siticulosi, sueverant Attici Pluvium Iovem elicere modesta nec certe verbosa precum formula, quam ignoraremus, nisi placuisset *M. Antonino*, v. §. 7. ὗσον, ὗσον, ὦ φίλε Ζεῦ, κατὰ τῆς ἀρούρας τῆς Ἀθηναίων καὶ τῶν πεδίων. & quo pacto quotannis tempestatum praesides Deas placaverint Athenienses, *Philochorus* docet apud *Athen.* XIV. p. 656. A. quotidiana autem experientia, *maturis frugibus imbres* esse *triste* malum; contra *dulce satis humorem*, κακὸν οὔθασιν αὐχμόν. Qui haec verba proxime excipit, versum 58,

Ὄρνισιν δ' ὕσπλαγξ· ἀγροτέροις δὲ λίνα.

non-

nondum mihi potui persuadere *Theocriteum* esse; tametsi legitur cum vicinis apud *Stobaeum*, & videtur designari ab *Eustathio*, ad *Dionysii* Perieg. v. 121. e *Theocrito* rarissimum usum dictionis ὕσπληγξ, *de laqueo* positae, commemorante. Minime autem *Theocrito* adscripserim, quae proxime sequuntur, ita conflata, ut nihil minus conficiant quam versus bucolicos: sunt autem haec:

——— ὦ πάτερ, ὦ Ζεῦ,
Οὐ μόνος ἠράσθην· καὶ τὺ γυναικοφίλας.
Ταῦτα μὲν ὧν δι' ἀμοιβαίων οἱ παῖδες ἄεισαν.
Τὰν πυμάταν δ' ᾠδὰν ὧτως ἐξᾶρχε Μενάλκας.

Quosvis hercle iudices in hac re non desiderem; verum Tu, *Rovere*, qui *Theocrito* sis adsuetus eiusque dulcedini in versibus bucolicis pangendis artificiosae, mecum offenderis duro sono, & ingrato tot spondeorum concursu, in versibus 61, & 62. aliisque, veluti in v. 48.

Χ' ὢ τὰς βῶς βόσκων, χ' αἱ βόες αὐότεραι.

si contuleris huius carminis v. 31 & 32. fontem deteges, quo versus 61 & 62 mutatos derivaverit poëtaster. Sed ne illa quidem, quae antecedunt,

——— ὦ πάτερ, ὦ Ζεῦ,
Οὐ μόνος ἠράσθην· καὶ τὺ γυναικοφίλας.

huic sedi conveniunt, aut a *Theocrito* videntur profecta: hoc iudicium dum forte miraris, noli tamen credere, eum esse me, cui sententia fuisset displicitura, si suo loco legeretur verbis paulo diversis expressa: Potuit certe iuvenis amator exemplo Iovis se tueri, &, si puellam astu aggrederetur, culpae tamen suae hoc argumento, sicuti Terentianus ille, Deum praetexere: ii ita fecisse legitur, *qui templa coeli summa nutu concutit*; *Ego homuncio hoc non se-*

fecerim? In *Sophoclis* Phaedra nutrix forte dixerat Hippolyto,

Ἔρως γὰρ ἄνδρας ἐ μόνες ἐπέρχεται,

quaeque ſequuntur apud *Stobaeum* Tit. LXI. p. 388. v. 23. ſi cenſeas iſta potius *Euripidi* tribuenda, quibus illud firmari poſſit, dabit *Gatakerus*, A. M. P. c. x, p. 507. ſunt in eamdem ſententiam plura. Nunc reſpice quaeſo *Callimachi* Epigr. LVI. cum Phrygis meminiſſet, qui Iovi ſtabat a cyathis, ſubdit,

——— οὐράνιε Ζεῦ,
Καὶ σύ ποτ' ἠράσθης·

ſuſpicor equidem, ex his Callimacheis noſtrum locum efformaſſe hominem minime poëticum; qui vocem γυναικοφίλας in alio legerat epigrammate Dorico, quod ad *Suidam* in v. Ἀκοςήσας vulgavit *Kuſterus*. Quae quidem certe hoc in loco frigent, ὦ πάτερ, ὦ Ζεῦ, Οὐ μόνος ἠράσθην· καὶ τὺ γυναικοφίλας· a vate amatore fuiſſent tornata limatius: nam

——— Ψυχῆς ἐςιν ἔρως ἀκόνη,

uti cecinit *Alpheus Mitylenaeus* in epigrammate, quod, nondum editum, haec ſcribenti obverſatur. In *Plutarchi* Erotico, p. 762. B. pervenuſtum legitur dictum:

——— Ποιητὴν δ' ἄρα,
Ἔρως διδάσκει, κἂν ἄμεσος ᾖ τὸ πρίν.
Amor Poëtam vel facit, vel invenit.

in eadem ῥήσει apud *Plutarchum*, eodem Vol. II. p. 622. C. pro Ποιητὴν mendoſe legebatur Μεσικήν. *R. Bentlejus*, alterius iſtius loci, quem indicabam, tum forte non memor, in Epiſt. ad *Millium* p. 21. pro Μεσικήν, reponebat: Μεσικὸν δ' ἄρα Ἔ. διδάσκει· & locum ita, ut poſui, interpretabatur. Videri poſſet iſta correctio levis, ſed non erat exſpectanda,

da, nisi a Graeci sermonis peritissimo; nam, si non exquisita esset elegantia, haud dignam iudicasset Vir Summus, quam copiose tractaret ad argumentum Pluti *Aristoph.* *Theocritus*, Poëta inprimis ἐρωτικὸς, prioris loci sententiam elegantissimis versibus expressit in primo Hyla:

Οὐχ ἀμῖν τὰ καλὰ πράτοις καλὰ φαίνεται ἦμες,
Οἳ θνατοὶ πελόμεσθα, τὸ δ' αὔριον ὐκ ἐσορῶμες·

&, ubi Hylam imitatur Theocriti, *M. Anton. Flaminius: Crede mihi non solus amas, &c.* Omnivoli Iovis, quem iste γυναικοφίλαν nuncupabat, furta haud paulo venustius attigit in epigrammate, itidem inedito, *Iulius* (Mſ. Ιλίυ· lego Ἰυλίυ :) *Leonides:*

Ὁ Ζεὺς Αἰθιόπων πάλι τέρπεται εἰλαπίναισιν,
Ἢ χρυσὸς Δανάης εἴρπυσεν εἰς θαλάμυς·
Θαῦμα γὰρ εἰ ————

distichi sententia poterit e *Propertio* suppleri, pudentius de domina sua loquente, II. El. II. v. 55.

Quur haec in terris facies humana moratur?
Iupiter, ignoro pristina furta tua.

Versiculos aliquot excitavi, ut minori cum fastidio legeres sequentia. Praeter versus a me designatos, sunt in hoc carmine VIII plures alii, qui mihi quidem minime videantur *Theocritei*; insunt tamen etiam genuini, & *Virgilio* lecti; quin elegantissimi; atque adeo hinc potissimum rusticae simplicitatis exempla enotavit inprimis idoneus harum rerum iudex, *Franciscus Vavassor*, in puro libello de ludicra dictione. Praeter alios, pro genuinis sine controversia habendos arbitror primos viginti quinque versus huius carminis, & ultimos, cum v. 82, 83, 84, sic mea opinione coniungendos:

Ἀδύ τι τὸ στόμα τοι, καὶ ἐφίμερος, ὦ Δάφνι, φωνά·

Κρέσ-

Κρέσσον μελπομένω τεῦ ἀκουέμεν, ἢ μέλι λείχειν.
Λάσδεο τᾶς σύριγγος· ἐνίκησας γὰρ ἀείδων.
Κᾀκ τήνω Δάφνις παρὰ ποιμέσι πρᾶτος ἔγεντο,
Καὶ νύμφαν ἄκραβος ἐὼν ἔτι Ναΐδα γᾶμεν.

In reliquo carmine verſus *Theocriti* plurimi videntur deſiderari; ſive defuerint exemplari vetuſto, ſeu legi plerique minus potuerint. Eidyllium etiam nonum apparebit paulo conſideratius attendenti non una ſui parte deficiens, ad ſcenam exornandam neceſſaria. Pariter hic, ut in Eidyllio octavo, duo paſtores & iidem Daphnis & Menalcas ad alterius arbitratum certant cantando. Niſi obſtarent nonnulla, ſuſpicareris, unam *Theocriti* Eclogam ab homine otioſo fuiſſe iam olim in duas diſtractam. Sed hoc certe (*εἴγε βουλομένοις ὑμῖν ἐστι*, ſin minus, calculum reducam,) ſtatuo, plures, quos legimus in octavo carmine verſus alterius induſtriae deberi; qui Theocriteis, ut hiatum codicis ſuppleret, adfinis argumenti nonnullos interſeruerit, nonnullis *Theocriti* huc aliunde translatis plures a ſe non optime tornatos adiecerit. Quis noſtrum dixerit, quot verſus ſpurii in quibuscunque Poëtis veteribus nos ludificentur? Utinam hanc partem pertractandam ſumſiſſet *Bentlejus*, feliciſſimus ille fraudum iſtiusmodi in *Manilio* repertor. *Theocriteis* verſus ſpurios permixtos eo minus admirandum, quod in vetuſto *Theocriti* Codice iſtius generis octoginta quatuor inventos evulgaverit in notis ſuis *Scaliger*. Ineptus eorum pater, videntur enim in eodem cerebello edolati, ſex praefixerat Eidyllio XXVII; quadraginta, Heracliſco; reliqui triginta & octo Eidyllio XXV ſupplendo inſerviebant. Praeter alios verſus duros, certe bucolicorum dulcedinis exper-

pertes; pro ſpuriis & interpolatis in octavo Eidyllio habuerim plerosque elegiacos, inprimis autem pentametros, huic carmini interſertos, penitus ignotos vetuſtis Grammaticis, ubi de metro egere Bucolico: ſed hi dum in verſu Bucolico definiendo minime convenirent inter ſe; videretur autem res, quam leviter attigerat *D. Heinſius*, *Theocritum* tractanti ſcitu utilis, otioſus aliquando explorare coepi, cuius generis verſus in paſtoralibus *Theocriti* carminibus frequenter prae ceteris recurrerent: & re deliberata cenſui, „ verſum dactylicum dici „ debere Bucolicum, ſi, duobis pedibus poſtremis „ reciſis, remaneret tetrameter, qui clauderetur „ dactylo, terminante partem orationis, atque adeo „ Alcmanicus. „ *Diomedis* & *Plotii*, qui dactylum viderunt in quarta ſede requiri, verba proferri neceſſe non eſt. De verſibus agens Bucolicis *Terentianus Maurus*, pro materia eleganter, ut ſolet, ſic cecinit:

Plurimus hoc pollet Siculae telluris alumnus:
Ne Graecum immittam verſum, mutabo Latinum:
Dulce tibi pinus ſubmurmurat / en tibi paſtor,
Proxima fonticulis, & tu quoque / dulcia pangis.
Iugiter hanc legem toto prope carmine ſervat;
Noſter rarus eo paſtor Maro.

Saepe tamen in *Maronis* Eclogis reperias bucolicos ſemet ſubſequentes, veluti in Ecl. II, v. 42. & ſeqq. Eclogae VIII verſum 7 & ſex proximos: verum hoc nihil eſt, ſi ad *Siculum* noſtrum ſpectes, qui viginti ſex in Eidyllio quinto a v. 20 pangere valuerit continuos. Bucolica *Theocriti* ſeptem priora Eidyllia una cum decimo & undecimo verſibus conſtant *nongentis viginti ſeptem:* inter illos 927, bucolicos,

ad

ad legem ſupra a me poſitam tornatos, reperi *undecim ſupra ſeptingentos*; ut adeo in verſibus *ducentis & ſedecim* a carminis bucolici modulo, neque unquam temere, in novem iſtis Eidylliis ſeceſſerit *Theocritus.* Nunc, quaeſo Te, *Virgilium* reſpice: in verſibus *octingentis* & *triginta*; tot enim decem conficiunt Eclogas *Virgilianas*; bucolicos *Theocriteos* invenies duntaxat *ducentos triginta duo*; in quibus nimirum quartus pes, dactylus, partem orationis finiat: ſed praeterea, in illis 830 *Virgilianis*, verſus ſunt 286, in quibus quartus pes, ſpondeus, dictionem finiat: hos ſi forte volueris adnumerare Bucolicis, Bucolicos in Eclogis ſuis poſuerat *Virgilius* 518. verum ſi ſic iudices faciendum, tum de *Theocriteis* 216, non pure bucolicis, *quadraginta* Tibi erunt detrahendi, quos Bucolicorum 711 ſummae adiicias: habebis autem, qui ſic ſentiant, *Servium*, *Probum*, *Atilium Fortunatianum*, & *Marium Victorinum.* His niſi Vos elegantiarum ſpectatores acceſſeritis, mihi priorum potior videbitur habenda ratio. Bucolici verſus Theocritei, nonnulli etiam in editionibus obſcurati, ſi forte requiſiveris, facile poterunt deſignari. Severiores diem mihi in his nugis periiſſe criminabuntur:

Αὐτὰρ ἐγὼν βασεῦμαι ἐμὰν ὁδόν.

Verſus pentametri, quos in Eidyllio legimus octavo, in carmine *Theocriti* Bucolico non poterant ſedem reperire: plerique autem dactylici, qui hos comitantur, aliique in hoc Eid. non pauci, adeo ſunt invenuſti, ut ſaepe mirer, fraudem non fuiſſe ab acutis hominibus detectam. Simplicitas naturae & merum rus mihi quidem in *Theocrito* nunquam displicuere; ſed umbratiles non placent ineptiae. E multis

tis unum indicium attingam, quo ſe prodiderit ſorex. Quae hodiedum noſtratibus, eadem Siculis fuit ruſticis & Italicis conſuetudo, ut animalia ſuis nominibus, potiſſimum a colore ductis, internoſcerent, &, veluti ſui eſſent generis, familiariter alloquerentur: apud *Theocritum* nominantur ἁ Κισσαίθα I, 151. ὁ Κυάνων III, 5. ὁ Λέπαργος IV, 45. ὁ Λευκίτας V, 147. Vide mihi amabilem Laconis ſervuli ſimplicitatem, qui in Eidyll. V, 103. caprae, cum marito paulo petulantius ſubſultanti, arietis alibi paſcentis modeſtiam commendat his verbis:

Οὐκ ἀπὸ τᾶς δρυὸς οὗτος ὁ Κώναρος, ἅ τε Κυναίθα,
Ταυτεὶ βοσκασεῖσθε ποτ' ἀντολὰς, ὡς ὁ Φάλαρος.

ſic legendum puto: per τὸν Φάλαρον *canem* intellexit *Heinſius*, deceptus ab eo, qui in VIII de quo agimus Eidyllio v. 27 poſuerat: ὁ κύων ὁ Φάλαρος ὑλακτεῖ. Si vel aptum eſſet cani nomen, *Theocritus* canis omiſſa mentione ſcripſiſſet: ὁ Φάλαρος ὑλακτεῖ. ut *Virgilius*, Ecl. VIII, 107. *Hylax in limine latrat*. Praeter reliqua canum nomina memoratur *Ovid.* III. Metam. v. 224. *acutae vocis Hylactor*. Noſter vero, ut verſiculum fulciret, praeter morem Poëtae adiecit, ὁ κύων· ſed *Theocriteus* ille Φάλαρος *aries* fuit, non *canis*. Ecce Tibi iterum ſpuriorum verſuum in noſtro carmine architectum, qui mirificam credidit ſe adſequutum ſimplicitatem, quum poſuerat v. 65, & 66.

Ὦ Λάμπουρε κύων, οὕτω βαθὺς ὕπνος ἔχει τύ;
Οὐ χρὴ κοιμᾶσθαι βαθέως σὺν παιδὶ νέμοντα.

Haeccine tanquam Theocritea placuiſſe *Vavaſſori?* Dum alterum verſum edolaret, cogitabat *Homericum* illud ſuum: Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν — Quantam habet elegantiam οὕτω βαθὺς ὕπνος, & mox repeti-

titum κοιμᾶσθαι βαθέως; Legerat apud *Lycophronem* (nam tenebricosa fcripta fummo opere mirabatur id genus hominum, in quibus docte, fcilicet! poffent argutari.) *vulpeculam* dictam λαμπερίδα· Pofuit itaque Ὦ Λάμπερε κύων·

Et tum mirifice fperabat fe effe locutum.

fimiliter in verfu 86. dixit τὰν Μιτύλαν αἶγα. De fingulis verfibus, qui mihi quidem in hoc carmine non videntur genuini, ubi id Tibi haud displiciturum cognovero, proximis literis agam explicatius. Illud interea non illibenter intelliges, praeter verfus, fupra pofitos, alios etiam duos ex hoc carmine, fed ab editis non parum diverfos, in Florilegio fuo pofuiffe *Stobaeum*. Infpice, fi placet, v. 63, & 64. quos hac ratione fcriptos e *Theocriti* Bucolicis profert *Stobaeus*, Tit. LXXVI. p. 453.

Φεῖδευ τῶν ἀρνῶν, Φεῖδευ, λύκε, τῶν ἐρίφων μευ·
Μηδ' ἀδικῇς μ', ὅτι μικρὸς ἐὼν πολλοῖσιν ὁμαρτέω.

Hos leviter mutatos Poëtae Bucolico adfcripferim; *Theocrito*, an alteri, non facile dixerim: nam, quamvis huius faepe meminerim, fi quis aliquando contendere voluerit, ne unicum effe in Eid. VIII. verfum *Theocriti*, & genuinos *Mofcho* potius attribuendos; hunc minime deterreat viri optimi, cuique in hac *Pythagoreorum* clade plurimum debemus, non contemnenda auctoritas: nam & *Mofchi* Europam fub nomine *Theocriti* citat *Stobaeus*, p. 391. v. 37. & ex aliis Eclogis, quas *Heinfius* ceterique viderunt non effe *Theocriteas*, nonnulla protulit, veluti *Theocritea*; quales funt, Ἀΐτης, Ὀαρισῦς, & Κηριοκλέπτης, five XII, XXVII, & XIX. Ex his tribus Eclogis, fi calculos recte pofui, nihil attulit *Euftathius* in fuis ad *Homerum* commentariis; qui

qui e singulis sedecim Eidylliis, prout in editione *Heinsiana* prostant, primis, excitavit *Theocritea*, praeterquam ex *Aïte*; nihil autem, quod meminerim, e reliquis carminibus, quae in nostris editionibus nomen praeferunt *Theocriti*, nisi ex XXII, XXIV, XXVI. & e *Fistula*. Hoc posui, *Rövere* Eruditissime, re quam diligentissime explorata: & tamen fieri facile potest ut quidpiam omiserim, dum versabar in *Eustathio*, de *Bucolico* non magis cogitans, quam de ceteris. Ex Ecloga, de qua egimus, octava, ultimum versum ad Od. A. p. 71. v. 7. attigit *Eustathius*; versum autem 87,

Ἅτις ὑπὲρ κεφαλᾶς αἰεὶ τὸν ἀμολγέα πληροῖ,

non tantum respicit ad Il. O. p. 1022. v. 25. sed paene totum protulit ad Od. I. p. 349. v. 20. ut ostenderet, τὸν ποιμενικὸν γαυλὸν a *Theocrito* dictum fuisse Ἀμολγέα· Verum ne *inpletum* quidem illud *mulctrale* videtur *Theocriti*, qui πέλλας noverat & γαυλὼς I, 26. V, 58. utrobique notaverat *Scholiasta*, *mulctralia* vulgo vocata ἀμολγέας· ad priorem locum nunc perperam vulgatur ἀμολγέας. Qui carmen XXV, minime *Theocriteum*, pepigit, forte conditor carminis, quod sub nomine Megarae *Moscho* solet adscribi, v. 106. ἀμόλγιον *mulctrale* nominat. *Clitarchus* apud *Athenaeum*, ex eruditorum scriptis nuspiam ἀμολγέα memorantem, XI. p. 495. C. observat, *mulctrale*, in Lingua communi ἀμολγέα, a Thessalis dictum fuisse Πελλητῆρα· *Hesychius* invenerat, ut puto, in *Clitarchi* Glossario, Πελλαντῆρα, quod praetulerim: qui proxime apud *Athen.* citatur *Philetas* ἐν ἀτάκτοις (mendose scribitur ἐν Ἀττικοῖς p. 467. F.) minutum quoddam *mulctrale* adnotaverat, quod diceretur Ἄμφωτις, in *Casauboni* Anim. XI.

c. IV. p. 783. v. 38. Neminem autem dederis Grammaticum, qui in *Theocriteis* ſuis invenerit τὸν ἀμολγία, praeter unicum *Euſtathium*; de quo pace Tua pauca interſeram, ab inſtituto non aliena. — Protulit ſcilicet *Euſtathius* nonnulla ſub nomine *Theocriti*, quae cum certe ſint *Theocritea*, in illis carminibus, quae ad nos pervenere, non reperiantur; neque tamen *Euſtathius* deperditum videtur legiſſe carmen *Theocriti*, aut ullius veteris Poëtae, quod nobis nunc perierit. Credo ſaepe aliis eveniſſe, quod mihi olim accidere memini: perluſtrato indice Auctorum, quos *Euſt.* citat, *Hudſoniano*, in primo Vol. Bibl. Gr. *Io. Alb. Fabricii* p. 306. mirabar, ſeculo XII tantum bonarum rerum ſuperfuiſſe: videbam paſſim decantari diffuſam *Euſtathii* lectionem, & *multiplicem doctrinae copiam*, non a laudatoribus duntaxat, ſed & ab iis qui ſcribunt cogitate, nuper valde celebratam ab *Euſtathii* interprete laborioſo, *Alexandro Polito* Florentino: ſed re explorata, collaudare coepi utiliſſimam viri optimi diligentiam; prior autem iſta perſuaſio indies minuebatur; inprimis poſtquam perveniſſem ad cubilia, in quibus pleraque invenerat *Euſtathius*. Tandem credidi, e centenis, quorum teſtimoniis utitur, legiſſe pauciſſimos, & praeter Grammaticorum ſcripta nihil adeo, quod ad nos non pervenerit. Centenos dicebam citatos; & nominantur profecto plurimi praeter illos, quos in indicem retulerat *Hudſonus*; quales ſunt: *Aeſchines*, *Anaxagoras*, *Anicetus*, *Anticlides*, *Ariſtias*, *Artemidorus*, *Artemo Mileſius*, *Automedes Mycenaeus*, ceterique magno numero. Inter centenos iſtos Auctores, Comici citantur, praeter *Ariſtophanem*, tri-

triginta aut etiam plures; certe ſequentes: *Alexis*, *Amphis*, *Anaxandrides*, *Anaxilas*, *Antiphanes*, *Araros*, (Ἀραρὼς, ſic enim ſcribendum pro ἀραρὸς, ad Il. Σ. p. 1209. v. 1. non *Aratus*, quae inconſiderata erat nonneminis coniectura: quatuor verſiculis, quos ibi profert *Euſt.* ex *Athenaeo*, hic index praefigitur apud *Athen.* XI. p. 471. E. Ἀραρὼς ἢ Εὔβυλος ἐν Καμπυλίωνι.) *Ariſtias*, (ad Il. O. p. 1020. v. 37. ſenarius apud *Euſt.* & in Epitome *Athenaei*, II. p. 60. B. minus emendate ſcriptus ſic erat reficiendus:

Μύκαισι δ' ὠρέχθει τὸ λάϊνον πέδον.

Ariſtiam Comicum fuiſſe ante *Fabricium* oſtenderat *Th. Gatakerus*, A. M. P. cap. V. p. 452. D.) *Archippus*, *Cratinus*, *Diocles*, *Diphilus*, *Ephippus*, *Epicharmus*, *Eubulus*, *Eupolis*, *Heraclides* (ad Od. Δ. p. 144. v. 46. ex *Athenaeo*, XII p. 532. E. qui ne ipſe quidem *Heraclidae* legerat comoediam, ῥῆσιν ibi depoſitam repetens, ut arbitror, e *Theopompo* hiſtorico.) *Hermippus*, *Menander*, *Menecrates*, *Mneſimachus*, *Nicoſtratus*, *Pherecrates*, *Philemon*, *Philippides*, *Philyllius*, *Phrynichus*, *Plato*, *Strattis*, *Teleclides*, *Theopompus*, *Xenarchus*. Qui tot Comicos, pleroſque ſatis frequenter, laudat, nullam tamen legerat Comoediam, ſive Tragoediam, quae perierit. Ex hoc ſpecimine poterit de reliquis iudicari. Comicorum iſtorum verba pleraque deſcripſit *Euſtathius* ex *Athenaeo*, qui ſolus praeterea quorumvis Auctorum loca, & alia centena ipſi ſubminiſtravit. Diligens *Herodoti* lector, Geographica hauſit e *Strabone* & e *Stephano Byzantino*, in quo diverſis adpellationibus deſignando pariter ludit, ut in *Archeſtrati* carmine *Athenaeus*.

His adde *Apionis* & *Herodori* in Iliada, aliorumque vetuſtiſſima in utrumque Poëma Scholia; copioſa *Aelii Dionyſii*, *Pauſaniae* & aliorum aliquot Lexica; perpaucorum Technicorum, *Heraclidae Alexandrini*, & *Herodiani* ſcripta; fontes habebis, quibus ſolis longe maximam commentariorum partem derivaverit. Sed Poëtas ſuperſtites plerosque legerat diligentiſſime; & e deperditis quorumdam carminibus, quae repererat apud Grammaticos, fragmenta profert, quae fruſtra quaereremus alibi: ſaepenumero etiam melioribus Poëtarum codicibus uſus, eas indidem depromit lectiones, quibus ingenioſiſſimus non eſſet excogitandis. Ut in orbem redeam, verſum & hemiſtichium e *Theocriti* Berenice, carmine deperdito protulit *Euſt.* ad Il. Π. p. 1088. v. 12. verum haec & reliqua, quae ibi leguntur, ex *Athenaeo* non nominato tranſſcripſerat. Quinque verſus e Berenice *Theocriti* cuſtodivit *Athenaeus* VII, p. 284. A. quos ita emendatos deſcripſere *Scaliger*, *Caſaubonus*, & *Heinſius*, ut tamen eorum primum,

Καί τις ἀνὴρ αἰτεῖται ἐπαγροσύνην τε καὶ ὄλβον,

pace Magnorum virorum ſic omnino corrigendum cenſeam:

Κεἴ τις ἀνὴρ αἰτεῖτ' εὐαγροσύναν τε καὶ ὄλβον
Ἐξ ἁλός.

Pervulgata ſunt εὐαγρεῖν & εὐαγρία· εὐαγρίην — ἐξ ἁλὸς dixit *Alpheus Mityl.* Anthol. VI. c. XI. ep. 15. Qui εὐαγροσύναν mecum receperit in verſum *Theocriti*, haud ſane tuebitur αἰτεῖται. Nuspiam alibi memini me legere citatum a Grammatico deperditum carmen *Theocriti*, cuius Eidyllia paſſim adpellatione Βυκολικῶν, nonnulla tamen ſuis etiam nominibus de-
ſi-

ſignantur. *Theocritus* ἐν ταῖς Φαρμακευτρίαις citatur *Euſtathio* Od. Ξ p. 554. v. 18. ἐν Ἀδωνιαζούσαις *Euſt.* & *Schol.* ad *Ariſtoph.* Nub v. 1128. Ecloga VII Theocritearum vocatur Λυκίδας ἢ Θαλύσια, *Etymologo*, p. 273, v. 42. Carmen XVI, inſcriptum Χάριτες ἢ Ἱέρων, iſto nomine laudatur apud *Hermogenem* περὶ ἰδεῶν II, c. IX. p.452. In *Schol. Apollon. Rhod.* I, v. 1236. *Hylas* citatur; & *Hymnus in Caſtores* a *Schol. Ariſtoph.* in Plutum v. 210. Supra dicebam nuspiam etiam apud Grammaticos dictiones occurrere *Theocriti*, quae credi poſſent e carmine quod perierit repetitae. Duae tamen ῥήσεις citantur veluti Theocriteae, quae certe non leguntur in ullo carminum *Theocriti*: earum prima ſic poterat concinnari,

ἀμφιφορεὺς νεοτευχής.

altera ſic proſtat:

Ποιηταὶ δὲ λόγων χλωρῶν.

Evincam neutram ῥῆσιν, non tantum non a *Theocrito*, ſed nec ab ullo Poëta profectam. Verſus eſt *Ariſtophanis* in Acharn. 218,

Νῦν δ' ἐπειδὴ ϛεῤῥὸν ἤδη τοὐμὸν ἀντικνήμιον.

ad iſtum verſum hoc legitur Scholion: Στεῤῥὸν, σκληρόν· ἀντὶ τοῦ γεγηρακὸς καὶ αὖον. ὥσπερ κατὰ ἀντίθεσιν ἐπὶ τῶν ἀκμαζόντων, χλωρόν Θεόκριτος, Ποιηταὶ δὲ λόγων χλωρῶν, ἀντὶ τοῦ ἀκμαίων νέων. Itaque novum, ſi Muſis placet, adipiſcemur *Theocriti* hemiſtichium,

Ποιηταὶ δὲ λόγων χλωρῶν, ———

Amaranto, *Munato*, ceteriſque, qui in *Theocrito* illuſtrando ſe exercuerant, prorſus, ſat ſcio, inauditum: & haec ſine dubio fuerit iſta e *Theocrito*

 χρῆ-

χρῆσις, quam nuspiam ſe legiſſe meminerat *Heinſius*, dum in ultimo Lectionum *Theocr.* capite verſaretur. Sed nec *Scholiaſten* iſta legiſſe patuiſſet *Heinſio*, ſi easdem literas pro ſuo iure paulo aliter collocaſſet, ποιητ αι δελ ο γων χλωρων. Verum apage mihi iſtas inanias, & earum loco depone exquiſitam formulam, qua carmen ſuum XIV claudit *Theocritus*, Dorice ſcriptam:

——— ποιῆν τι δεῖ οἷς γόνυ χλωρόν.

Et alibi *Poëtae* alienum locum occupant; & eſt mihi graviſſimi ſcriptoris locus ad manum, in quo a librariis callidi ſaepe nebulones θύται memorantur, cum ποιηταὶ poni debuiſſent. *Horatii genua virentia* & γόνυ χλωρὸν compararunt *Lambinus* & *Caſaubonus*; neuter vero monuit integram loquendi formulam *Theocriti* feliciſſime fuiſſe ab *Horatio* expreſſam his verbis, eodem ſenſu poſitis, in Epoda XIII. v. 3 & 4.

rapiamus, amice,
Occaſionem de die, dum virent genua.

Scholiaſtae verba facile nunc poterunt ad ſinceram lectionem accommodari; ſcripſerat enim ſine dubio: Θεόκριτος, ποιῆν τι δεῖ οἷς γόνυ χλωρόν· ἀντὶ τῦ ἀκμαῖον καὶ νέον. Dictiones Theocriteas, in ſuo codice forte iam mendoſas (ποιῆν τι δεῖ οἷς) non attigit *Suidas*, in v. Στεῤῥὸν ἀντικνήμιον, ubi reliqua Scholiaſtae verba deſcripſit. *Kuſtero*, *Suidam* & *Ariſtophanem* tractanti, *Theocriti* verſus non fuit ad manum, e quo χλωρὸν γόνυ tribus in locis protulit *Euſtathius* ad *Hom.* Il. Κ. p. 735. v. 13. Il. Φ. p. 1325. v. 13. & Od. Ι. p. 335. v. 37. Iſta correctio, momenti, ſi quis ita velit, perparvi, non tamen videbitur

tur nullius. Nuper alibi locorum edidere *Theocritum* τὴν θείαν γραφὴν *illustrantem:* Poterat forte tandem oriri, qui Ποιητὰς λόγων χλωρῶν interpretaretur *Poëtas carminum iuvenilium*, & ad illud suum figmentum, praeter alia laboriose congesta, *Phavorini Camertis*, cuius grandi Lexico sine magno detrimento careremus, advocaret auctoritatem, χλωρὺς λόγυς e corrupta scholii lectione commemorantis. Sed videamus an alterum illud,

ἀμφιφορεὺς νεοτευχὴς,

simili possit modo profligari: in Etymologico M. p. 93. v. 20. haec leguntur: Ἀμφορεὺς, τὸ ἑκατέρωθεν δίωτον ςαμνίον, ὥς φησι Θεόκριτος, Ἀμφορεὺς νεοτευχής.. hoc certe locum non potuit in versu bucolico reperire, sed si voci Ἀμφορεὺς formam induas veterem & Heroici carminis Poëtis usitatam, nihil prima specie videtur obstare, quominus crederemus cum *Fred. Sylburgio*, *Theocritum* scripsisse,

—— ἀμφιφορεὺς νεοτευχὴς,

sive potius, —— νεοτεύχεα ἀμφιφορῆα.

Verum planissime possum adfirmare, neutrum esse Theocriteum, praeterea veterem Grammaticum, pro ἀμφορεὺς νεοτευχὴς, olim posuisse Ἀμφῶες νεοτευχές. Hoc erat *Theocriti*, pastoralis poculi descriptionem ordientis paene nimis luxuriantem, in Eid. 1, 28. ibi βαθὺ κισσύβιον laudat,

Ἀμφῶες, νεοτευχὲς, ἔτι γλυφάνοιο ποτόσδον.

non temere suum illud capacius κισσύβιον eo etiam commendans, quod fuerit Ἀμφῶες· nam vulgo rusticorum iste scyphus parvulus erat & μόνωτον ποτήριον, uti tradit *Philemon* Gramm. apud *Athen.* XI, p. 467. qualis Κώθων Spartanorum, si vitam spectes

domesticam, rustica simplicitate viventium; de quo cum notaret *Io. Meursius*, illud tamen non animadverterat, in verbis *Polemonis* apud *Athen.* p. 484. c. pro κώθωνα μόνον τὸν ῥαβδωτὸν, legendum esse κώθωνα μόνωτον ῥαβδωτόν· Duabus auribus insigne poculum, vulgo Ἄμφωτον, *Theocritus* dixit Ἀμφῶες. Nunc audi quaeso *Etymologum*, sic scribentem in v. Οὖας p. 639. v. 1. Ὄας — οὖς· καὶ κατὰ Δωριεῖς ὦς. τὸ δὲ, Ἀμφῶες νεοτευχὲς, παρὰ Θεοκρίτῳ γίνεται οὕτως· ceteris non indigemus; cum illa satis ostendant eadem *Theocriti* verba olim fuisse lecta in altera nota, hoc modo restituenda: Ἀμφορεὺς, τὸ ἑκατέρωθεν δίωτον σταμνίον ὅπερ φησὶ Θεόκριτος, Ἀμφῶες νεοτευχές. Rectius dixisset τὸ ἑκατέρωθεν ὦτα ἔχον· sed similiter legitur in *Cyrilli* Lexico, cuius haec est in libro Leidensi nota: Ἀμφορεὺς, τὸ ἑκατέρωθεν δίωτον σταμνίον· ξεστῶν κδ ἢ ἀσκίον. Amphora Romana, ab Attica diversa, cum sextarios ceperit octo & quadraginta, videtur *Cyrillus* cogitasse τὸ ἡμιαμφόριον. Sed dixeram daturum me nonnulla in *Theocritum* observata. Huius elegantissimum & vere bucolicum Eidyllium tertium saepius lectum obsecro Te ut nunc tamen relegas: carmen est amatoris despecti, vehementi cum affectu decantatum a comaste ante antrum Amaryllidis, eius rei gratia, ut, si pote, superbientis dominae fastidia minueret, eamque ad amorem sui flecteret. Nunc vide quaeso, potuerintne a *Theocrito* poni versus 19 & 20.

Νύμφα, πρόσπτυξαί με τὸν αἰπόλον, ὥς τυ φιλάσω·
Ἔστι καὶ ἐν κενεοῖσι φιλάμασιν ἁδέα τέρψις.

sequitur ilico,

Τὸν

Τὸν ςέφανον τίλαί με κατ' αὐτίκα λεπτὰ ποιησεῖς·

Qui legitur in Eid. octavo versus 77, est in Eid IX, 7. & hinc fuit in alterum locum translatus: idem iudico de v. 20. Eid. III.

Ἐςι καὶ ἐν κενεοῖσι φιλάμασιν ἀδέα τέρψις.

is e Carmine XXVII repetitus, & in nostro, mea certe sententia, fuit depositus in locum Theocritei, qui legi non potuerit, Sed nec priora huic sedi congruunt. Stabat comastes ante fores Amaryllidis clausas; videre tantum dominam desiderabat, v. 37.

Ἄλλεται ὀφθαλμός μευ ὁ δεξιός· ἆρά γ' ἰδησῶ
Αὐτάν;

Si dixisset nostro in loco: Νύμφα, πρόσπτυξαί με, non utique se αἰπόλον nuncupasset, quasi vero isthac adpellatione formosae se redderet Amaryllidi, caprarii & nomen & foetorem fastidienti, commendabilem: ubi praecesserat πρόσπτυξαί με, sequi non poterat ὡς τὺ φιλάσῳ· mitto reliqua: tandem *despiciendi* notio nostro loco tantum convenit. Hae rationes effecerunt ut credam, & hoc minus dubitanter, intermedia quaedam *Theocriti* deesse; verbum autem vulgatum sic emendari debere,

Νύμφα, προσφθύσδες με τὸν αἰπόλον . . . . .
. . . .
Τὸν ςέφανον τίλαί με κατ' αὐτίκα λεπτὰ ποιησεῖς·

me caprarium despicis: supra, v. 7. ἦ ῥά με μισεῖς;

Ἦ ῥά γέ τοι σιμὸς καταφαίνομαι ἐγγύθεν ἦμεν,
Νύμφα, καὶ προγένειος; ἀπάγξασθαί με ποιησεῖς.

Illud Προσφθύσδες pro vulgari προσπτύεις poni potuit, more *Theocriti*, qui in Eid. II. v. 62. scripsit:

Καὶ

Καὶ λέγ' ἐπιφθύσδοισα, τὰ Δέλφιος ὀξέα πάσσω.

atque illud etiam adhibuit VII, 127. *Eustathius* ad Od. Λ. p. 22. v. 9. τὸ παρὰ Θεοκρίτῳ Ἐπιφθύζειν ἀντὶ τοῦ ἐπιπτύειν γοητευτικῶς. Haec loca *Theocriti Virgilio* obversabantur in Ecl. II, 19.

Despectus tibi sum, nec qui sim quaeris Alexi.

Amatorum autem, qui fuerant decepti, carmina continentur *Calpurnii* Ecloga tertia, quarta *Nemesiani*, *Virgilii* secunda, & octavae parte priori, quam v. 16.

Incumbens tereti Damon sic coepit olivae:

Theocritus dixerat Eid. III, 38.

—— ἀσεῦμαι ποτὶ τὰν πίτυν ὧδ' ἀποκλινθείς.

In duabus istis Eclogis *Virgilius*, semper inimitabilis, Theocriteas eiusdem argumenti expressit secundam, tertiam, & undecimam. Quando fortasse loci Theocritei ex Eidyllio tertio nimia videtur ista mutatio, minuta quaedam consectabor in quinto carmine: sic iurat Lacon, v. 14.

Οὐ μὰν, οὐ τὸν Πᾶνα τὸν ἄκτιον, οὐ σέ γε Λάκων
Τὰν βαίταν ἀπέδυσ' ὁ Καλαίθιδος·

sic certe corrigendum censeo pro vulgatis,

Οὔ μ' αὐτὸν τὸν Πᾶνα τὸν ἄκτιον ——

& formulam iurantium usitatam, οὐ μὰ, ab hoc loco alienam arbitror. Theocriteae sunt formulae: οὐ δᾶν, IV, 17. & VII, 39. οὐ νύμφας, IV, 29. οὐ τὸν ἐμὸν τὸν ἕνα γλυκὺν, VI, 22. Recte, inquies, sed qui carmen XXVII, non Theocriteum, elegantissimum tamen, habes in numerato, istius mihi carminis v. 35. excitabis,

Οὐ

Οὔ μ' αὐτὸν τὸν Πᾶνα·

Suſpicor huius verſus memorem quempiam noſtrum iam olim corrupiſſe. Hoc in loco ſcribere quidem potuiſſet Poëta, αὐτὸν τὸν Πᾶνα, ſed Pana, quem peculiari deſignabat *litoralis* ἀκτίω nomine, non ſane dixiſſet in eodem verſu αὐτόν. Praeterea triplex requiri videtur negatio; quod & Tibi apparebit, Comatae & Laconis, ſibi invicem acerbe respondentium, concertationem conſideranti: ex emendatione mea triplici negatione dicta firmaverat Lacon; ὀ toties repetitum adhibet Comatas v. 17 & 19.

Οὐ μὰν, οὐ ταύτας τὰς λιμνάδας, ὤ 'γαθὲ, Νύμφας,
Οὔ τευ τὰν σύριγγα λαθὼν ἔκλεψε Κομάτας.

hoc in loco, pro ὄτ' αὐτὰς, poſui ὀ ταύτας, ne litera quidem mutata; & in hoc carmine multa, quamvis in tertio plura, pendent ab actione. Comatam, dum dicebat,

— ὀ ταύτας τὰς λιμνάδας —

digito monſtraſſe ſuſpicor proximam Nympharum domum, ſive ſacellum, aut certe

— Νυμφέων ποιμενικὰ ξόανα.

quae *Leonidas* memorat Tarentinus in epigrammate: ſed ſacellum, ne me vanum putes coniectorem, *Virgilius* reſpexit, dum tractabat hunc locum Ecl. III, 9.

Novimus & qui te
Et quo (ſed faciles Nymphae riſere) ſacello.

Ad eiusdem Eidyllii quinti verſum 109,

Μή μευ λωβάσησθε τὰς ἀμπέλος· ἐντὶ γὰρ ἆβαι.

haec leguntur in Scholiis: τετραχῶς καὶ τοῦτο γράφεται ἐν τοῖς καθ' ἡμῖν ἀντιγράφοις· quae, niſi fallor, ver-

verba ſunt *Zachariae Callicrgi*, varias Codicum ſuorum lectiones paſſim notis veterum Grammaticorum interſerentis: ea verba haec proxime excipiunt: *οἷον ἄβαι, ἀντὶ τοῦ ἡβῶσαι καὶ ἀκμάζουσαι.* ſed ſola vox *ἄβαι*, ſive quamcunque ſubſtituas diſſyllabam, nunquam poterit iſtam admittere ſignificationem. Videtur Grammaticus in iſto verſu legiſſe:

—— *ἐντὶ παρ' ἄβᾳ.*

ἄμπελοι παρ' ἄβᾳ, dici potuerunt *ἡβῶσαι καὶ ἀκμάζουσαι*, a veteri Grammatico, qui moris meminerat ſcribendi, quo praepoſitiones eleganter adhibere ſolet *Theocritus*, quemque variis in locis attigit *Heinſius*. Idem *Calliergus* voculam e Codicibus ſuis ſubminiſtrat Laconicam certe Doricam, & in quatuor huius Eidyllii locis reponendam: ubi Lacon loquitur v. 32.

Τᾷδ' ὑπὸ τὰν κότινον καὶ τἄλσεα ταῦτα καθίξας.

haec proſtat nota: *τὸ τᾷδε ἐν ἄλλοις ἀντιγράφοις γράφεται Τεῖνδε, ἀντὶ τοῦ ἐνταῦθα, Δωρικῶς.* ubi communis forma *τῇδε* legitur in contextu v. 118. notatur: *γράφεται καὶ Τεῖνδε.* nuspiam alibi putem a *Theocrito* hanc voculam uſurpatam, quam iſtis in locis, & v. 50 & 67, omnino reſtituendam cenſeo. Loquuntur hoc in carmine Lacon & Comatas, greges heriles agitantes in fertilibus campis Thurios inter & Sybarim; in argumento Comatas ſervus fuiſſe dicitur *Εὐμάρα τοῦ Συβαρίτα*, Lacon autem *Θουρίου Συβαρίτα·* in Scholiis legitur *Θουρίου Συβαρίτου·* itaque hero Laconis nomen fuerit *Thurii?* haud opinor: ſcripſerat, certe ſcribere debuerat Grammaticus: *ὁ ποιμὴν Λάκων Συβάρτα τοῦ Θουρίου νέμει τὰ θρέμματα·* Audi Comatam ore *Theocriti* loquentem v. 72.

Ἄδε,

Ἆδε τοι ἁ ποίμνα τῶ Θουρίω ἐςὶ Συβάρτα·
Εὐμάρα δὲ τὰς αἶγας ὄρης, φίλε, τῶ Συβαρίτα.

erant enim hac certe tempestate Thurii a Sybaritis diversi. Servulus autem Lacon, ex agro natali fuerat, ut puto, in haec loca *Lacedaemonium-ve Tarentum* deportatus: id ut credam, nomen facit servile *Lacon*, a parentibus homini non magis inditum, quam illud *Iapygis*, puero, in versu *Antiphanis* memorato apud *Athen.* x, p. 423. E.

Ὁ δεῖν' Ἰάπυξ, κέρασον εὐζωρέςερον.

De istiusmodi nominibus Te non praetereunt, quae notarunt *Henr. Stephanus* in Append. de Dial. Att. p. 205. & *Tib. Hemsterhusius* ad *Luciani* Timon. p. 132, 133. & ad argumentum Pluti *Aristoph.* Haec quo spectent iam praecepisti: & alibi saepenumero Laconem more suae gentis loquentem facit *Theocritus*, & hanc etiam voculam censeo fuisse Laconicam, unica litera auctiorem, quam forma fuit vetus, antequam litera Ionica reciperetur in usum, omnibus communis, τεῖδε. veteris scribendi consuetudinis vestigia remanserunt in istiusmodi voculis Doricis nonnullis; quales sunt τηνεὶ, ταυτεὶ, πεῖ. quae ad normam recentiorem scribi debuerant τήνῃ, ταύτῃ, πῇ. Vererer equidem, ne haec talia levia diceres, neque satis digna quae Tecum communicarentur, nisi nossem quanto opere iis omnibus delecteris, quae faciunt ad veterum monumentorum intellectum. Igitur, Te non nolente, pergam in instituto, quanquam ista dissertationi potius quam epistolae conveniant. Nisi praeferas τεῖνδε, certe τεῖδε apud *Hesychium*, ubi vulgatur Τῆδε, ἐνθάδε. reponi debere monstrat literarum series, non

raro

raro ſincerae lectionis, frequenter etiam errorum *Heſychii* fidelis index. In eodem libro legitur adnotatio memoratu digniſſima: Τί δαὶ, τί γὰρ ἄλλο, ἢ τί γάρ, Κρῆτες, Βοιωτοὶ δὲ ἐνθάδε· Ἀττικοὶ, διατὶ δή. Tibi, qui minimum vicies apud *Ariſtophanem* legeris τί δαὶ; quod ſcribit de Atticis non poterat novum videri; ut interea tamen centenis permirum fuerit viſum, quod ait, Boeotos τί δαὶ poſuiſſe pro ἐνθάδε. ſi cupis Boeotum audire ſua loquentem dialecto, prodeat ex *Ariſtophanis* Acharn. v. 912.

—— τί δαὶ κακὸν παθὼν
Ὀρναπετίοισι πόλεμον ἦρω καὶ μάχαν;

Viden', adeo ſermone & ingenio diſſonos a vicinis Atticis hac tamen in formula non diſcrepaſſe. Quid itaque nobis narrat *Heſychius?* Credo, antiquum obtinet, diverſiſſima, ſed eodem ferme ſono pronuntiata, τί δαὶ, & τεῖδε, male permiſcendo. Posſent autem a ceteris ſeiungi, Τεῖδε, ἐνθάδε· Κρῆτες καὶ Βοιωτοί. quanquam & illi Τυΐδε dixerint. *Heſychius:* Τυῒ, ὧδε· Κρῆτες. &, Τυΐδε, ἐνταῦθα· Αἰολεῖς. ita enim *Fulv. Vrſinus* & *Iſ. Voſſius* recte ſcripſerunt pro Τύδαι· proderit illud huic gloſſae reficiendae, quae legitur infra: Χίδαι, ἀντὶ τοῦ Κρῆτες· ego quidem libenter correxerim *Heſychii* peccatum, reponendo Τεῖδε, ſive Τυΐδε, ἀντὶ τοῦ ὧδε· Κρῆτες· iſta duo tantum diſtant, quantum vulgata τῇδε & τῷδε· hoc enim, ante uſum literae ω, ΤΟΙΔΕ, & Aeolice, υ pro ο poſito, Τυΐδε pronuntiabatur. In *Heſychium* noſti nihil dicere me inclementius, cuius errores gravisſimi ipſi *Bentlejo* plurimum boni pepererint. Huius generis nonnulla commemorandi deinceps recurret occaſio: nunc malo Theocritea quaedam perſequi: ſed

ſed iſta via, qua coepi, ſi pergerem per ſingula *Theocriti* carmina, liber excreſceret: nunc igitur carptim quaedam loca attrectabo, & quidem ὕϛερον πρότερον. Qui ſuperbiam ponere recuſaverat, alteri nunquam non duris moribus inſultans, quo modo animum vultu prodiderit, his verbis exprimitur in Carminis XXIII, v. 13, 14.

Τᾷ δὲ χολᾷ τὸ πρόσωπον ἀμείβετο· φεῦγε δ' ἀπὸ χρὼς
Ὕβριν τᾶς ὀργᾶς περικείμενος.

quid ſententia poſtulet non eſt ad intelligendum difficile: *Ovidius*, ubi Theocritea videtur perſequutus veſtigia, ſic cecinit XIV Metam. v. 714.

Spernit & irridet; factisque immitibus addit
Verba ſuperba ferox.

Sed negari non poteſt, latere Poëtae ſententiam in verbis perverſe ſcriptis:

Ὕβριν τᾶς ὀργᾶς περικείμενος.

Is, quem Tu facile coniectando adſequeris, hunc mihi locum aliquando commendavit, in quo vires periclitarer: Huius monitu animoſum primo tentamine partem veritatis credo me detexiſſe: corrigebam autem:

—— φεῦγε δ' ἀποπρὸ
Ὑβρίκτας, ὀργὰν περιειμένος.

Ille Noſter, rogatus a me, quid de hac coniectura ſentiret, correctionem ſibi placere humaniſſimis verbis reſcripſit, ita tamen, ut vulgatis ἀπὸ χρὼς eam maluerit accommodari, ſcribendo: Ὑβρίκτᾳ, ὀργὰν περιειμένῳ, ipſum illum *vocalium concurſum virtutis aliquid habere* veriſſime iudicans. Nunc Tu haud cenſebis dubitandum, quin egregium locum facili

††† me-

medicina refecerimus, atque adeo quin fcripferit *Theocritus:*

> Τᾷ δὲ χολᾷ τὸ πρόσωπον ἀμείβετο· Φεῦγε δ' ἀπὸ χρὼς
> Ὑβρίκτᾳ, ὀργὰν περιειμένῳ.

Illud ὀργὰν περιειμένος ex Homerico ἀναιδείην ἐπιειμένε fimilibusve graviter expreffum. Qui vulgo ὑβριστὴς, Dorice dicebatur Ὑβρίκτας· huiusmodi a Doricis formis in ἱάσω & ἀσσω, vel ἱσδω & ἀσδω, derivata leguntur apud *Theocritum* Μελίκτας, IV, 30. Συρίκτας, VII, 28. & , pro βουκολιαστὰς reponendum, Βωκολιάκτας in Eid. V, 68. his accedant duo fignificationis adfinis Φορμίκτας, & Μουσίκτας· quorum illud in *Pindari* Pyth. IV, 313. & in *Bianoris* epigr. Anthol. I, c. XL. 6. Μουσίκτας apud *Hefychium.* Huius Lexicon plurima fubminiftrat fimilia, eo diligentius adnotanda, quod eorum ratio viris Doctiffimis faepenumero non fatis fuerit perfpecta. *Ovidii* verfus fupra pofitos excipiunt fequentia:

> *Non tulit inpatiens longi tormenta doloris*
> *Iphis; & ante fores haec verba noviffima dixit:*
> *Vincis, Anaxarete.*

Paene convertit Theocritea in hoc carmine XXIII, 16.

> Λοίσθιον οὐκ ἤνεικε τὰ σύμφορα τᾶς Κυθερείας,
> Ἀλλ' ἐνθὼν ἔκλαιε ποτὶ στυγνοῖσι μελάθροις.

Verum negabis Poëtam fcripfiffe τὰ σύμφορα τᾶς Κυθερείας· Quid fi corrigeremus

> Λοίσθιον οὐκ ἤνεικε τὰ πυρφόρα τᾶς Κυθερείας.

τὰ πυρφόρα, nempe βέλη, *tela* funt Veneris *ignifera,* quae fupra v. 5. dixerat πικρὰ βέλη· Cyclops, Eid. XI, 15.

> ἔχθιστον ἔχων ὑποκάρδιον ἕλκος
> Κύπριος ἐκ μεγάλας, τό οἱ ἥπατι πᾶξε βέλεμνον,

no-

noſtro hac in parte non fuit diſſimilis, niſi quod ille cantillando fallere valuerit amorem Galateae, cum hic contra non tulerit *longi tormenta doloris*. Cupidinis arma, quae πυρὶ πάντα βέβαπται, Veneri ſaepe tribui pernoſti. Venuſtum hanc in rem epigramma 193, L. VII Antholog. tanquam ineditum deſcripſerat *Scaliger* e Codice Mſ. Cupidinis πυρφόρος ἰοδόκη *Alcaeo* celebratur Epigrammatographo, Anthol. IV, c. XII. ep. 45, & quamvis fortiſſimus captus fuiſſe dicitur Achilles πυρφόρων —— ἴυγγι τόξων, *Lycophroni*, v. 309, 310. Nec tamen iſtam coniecturam temere tanquam veram venditaverim. Lubet aliam eiusdem generis ſubtexere, ut Te ſaltem excitem ad veritatem inveſtigandam. Quoniam cum hoc carmine habet aliquam adfinitatem Hylas *Theocriti*, huius Eidyllii XIII tentemus verſum 64, ita vulgatum:

Ἡρακλέης τοιοῦτος ἐν ἀτρίπτοισιν ἀκάνθαις
Παῖδα ποθῶν δεδόνατο·

Non ignoro, *Valerium Flaccum*, cuius aliquot loca, in ultimis quas ad me dediſti literis, commode ſanaſti, de Hercule ob Hylam aeſtuante ſic cecinisſe, ut videri poſſet non ab *Apollonio* tantum, ſed & a *Theocrito* nonnulla mutuatus III, 581.

volucri ceu pectora tactus aſilo
Emicuit Calabris taurus per confraga ſeptis,
Obvia quaeque ruens: tali ſe concitat ardens
In iuga ſenta iuga.

forte quis *iuga ſenta* cenſeat comparari poſſe cum iſtis ἀτρίπτοισιν ἀκάνθαις, quae mihi quidem non placent. Novi, qui coniecerit aliquando, legendum, ἐν ἀτρίπτοισιν ἀταρποῖς· hoc ſi genuinum videtur, cui

 de-

debeatur, indicabo. Interea ponam, quid mihi inciderit: ſed ante efficiam, ut commentum veroſimile appareat. Myſiam elegerant Heroës Argoae navi ſtationem; ſubierat illa *τὸν Κιανὸν κόλπον*, *Scylaci* memoratum p. 35. Oppidi vicini cives & fluvii cognominis accolae dicebantur *Κιανοί*. Iam reſpice *Theocritei* carminis v. 30. & *Apollon. Rhod.* 1, 1177. quo loco de Cio agentes uſi ſunt *Caſaubon.* ad *Strabon.* XII, p. 845. & *Salmaſ.* in *Plin.* Exercit. p. 877. Dum in Cianorum terris ſe recrearent Argonautae, Thiodamanteus Hylas, Herculis miniſter, domino periit. Unius *Dionyſii* verba ſubiiciam e Perieg. v. 805.

——— οὔρεα Μυσίδος αἴης
Ἠχί περ ἱμερόεντα Κίος προΐησι ῥέεθρα,
Τοῦ ποτ' ἐπὶ προχοῇσιν Ὕλαν ἡρπάξατο Νύμφη,
Ὀτρηρὸν θεράποντα πελωρίου Ἡρακλῆος.

Hylam cum irrito labore quaeſiviſſet in *Cianorum* terris Hercules, interpoſita iurisiurandi religione polliciti ſunt *Ciani* (*Apollon. Rhod.* 1, 1352) ab Hyla perveſtigando nunquam ceſſaturos ſe; atque illud etiam feſtis diebus eam in rem inſtitutis, quod e *Strabone* XII, p. 845. B. & e *Suida*, in *Ὕλαν κραυγάζειν*, licet aeſtimare, diutiſſime obſervarunt: *Apollonius Rhod.* 1, 1354.

Τοὔνεκεν εἰσέτι νῦν περ Ὕλαν ἐρέουσι Κιανοί.

Iſtum verſum turpis menda occupavit apud *Etymologum* p. 512. v. 40. *Κίος —— τὸ ἐθνικὸν Κιανός·*

Τοὔνεκεν εἰσέτι νῦν Παρύλαν ἐρέουσι Κιανοί.

idcirco protinus eluenda, ne quis *Parylam* comminiſcatur. Nunc forte dices recte coniectaſſe me, & *Theo-*

Theocritum pro ΑΚΑΝΘΑΙΣ ſcripſiſſe ΚΙΑΝΟΙΣ. hoc ubi dederis, facile conficiam legendum:

Ἡρακλέης τοιῦτος ἐν ἀτρύτοισι Κιανοῖς
Παῖδα ποθῶν δεδόνατο.

In Carmine *Theocriti* xv mirabilis eſt ἀφέλεια, & imago muliebris ingenii ad vivum expreſſa. Quum de more mulierum Praxinoae τὸ καταπτυχὲς ἐμπερόναμα laudaviſſet Gorgo, roganti quantum inpenderit, antequam veſtem potuerit detexere, reſpondet illa v. 36.

Μὴ μνάσῃς Γοργοῖ· πλέον ἀργυρίω καθαρῶ μνᾶν
Ἢ δύο· τοῖς δ' ἔργοις καὶ τὰν ψυχὰν ποτέθηκα.

verbum vulgatum προτέθηκα litera liberavi ſuperflua: Ἀλλὰ, inquit Gorgo, Ἀλλὰ κατὰ γνώμαν ἀπέβα τοι. Tum dixiſſe fertur Praxinoë, Ναί· καλὸν εἶπας. quod cum frigidum ſit, ingenio certe *Theocriti* minime dignum, una tantum litera mutata, quam ſenſus flagitat, ſuam reddamus Praxinoae voculam Doricam, legendo:

Γ. Ἀλλὰ κατὰ γνώμαν ἀπέβα τοι Π. Ναί· καλὸν ἔμπας.

imo vero; inquit, fateor, *eſt prorſus elegans*; atque ita, cum veſtem iterum contrectaſſet, amicae, neque hercle invita, tandem adſentitur: uſitatior etiam voculae ſignificatus, *tamen*, *nihilominus*, hic poſſet locum reperire: ἔμπα, ἔμπας, vel ἔμπης hoc ſenſu tum ab aliis, ſed frequenter adhibetur a *Pindaro* & *Apollonio Rhodio*, in huius Argonauticis minimum vicies recurrens: uſitatiſſimum ἀλλ' ὅμως, dicitur ἀλλ' ἔμπης & ἀλλ' ἔμπας *Heſiodo*, *Callimacho*, *Apollonio*, ſed & *Epicharmo*, & *Theocrito* x, 29. xxii, 17. priori ſenſu ponitur ἔμπης ſaepe apud *Homerum*, & in *Aeſchyli* Eumen. v. 229. vbi μέγας

ἔμπας, ficuti *Theocritus* dixit καλὸν ἔμπας. Deinceps laudat Praxinoë Ptolemaeum, quod praedonibus liberaverit Aegyptum, qui vias reddiderant latrociniis infestas: ἐξ ἀπάτας κεκροταμένοι ἄνδρες isti dicuntur fuisse, v. 50.

Ἀλλάλοις ὁμαλοὶ, κακὰ παίγνια, πάντες ἐρειοί.

iungi debuerant ὁμαλοὶ κακὰ παίγνια, & postremum illud ἐρειοὶ fine controverfia mendofum eft: quamvis variis modis vocem viri Summi tentaverint, veritas adhucdum latet. Sufpicabar *Theocritum* fcripfiffe:

Ἀλλάλοις ὁμαλοὶ κακὰ παίγνια, πάντες ἔλειοι.

ut defignarentur *degentes in paludofis Aegypti locis*, quique abfque Ptolemaeo non potuiffent e fecretis latibulis eliminari. Οἱ περὶ τὰ ἕλεα οἰκέοντες *Herodoto* II, c. 94. ἕλειοι funt *Thucydidae* I, c. 110. plura ad illuftrandum paludofum Delta protulerunt Praeclari duumviri *Hemfterhufius* ad Plutum *Arift.* p. 54, 55, 56. & *Weffelingius* ad *Hieroclis* Synecdemum p. 726 qui *Thucydidae* locum indicavit. In iftis ἕλεσι καὶ λίμναις tuta fuerunt ab ultima antiquitate latronibus Aegyptiacis receptacula. Veteres fequutus illa curatiffime defcripfit *Heliodorus* primo Aethiop. p. 10. ἐν τούτοις, inquit, (τοῖς ἕλεσι) ὅσον Αἰγυπτίων λῃστρικὸν πολιτεύεται. & cur in illis degerent, exponit p. 11. ἱκανὴ δὲ (ita legendum) Φρούριον ἰσχυρὸν εἶναι λῃσταῖς. διὸ καὶ συῤῥεῖ ἐπ' αὐτὴν ὁ τοιοῦτος βίος, τῷ μὲν ὕδατι πάντες ἅτε τείχει χρώμενοι, τὸν δὲ πολὺν κατὰ τὸ ἕλος κάλαμον ἀντὶ χαρακώματος προβεβλημένοι verba paenultima revocant mihi in memoriam *Alexidis Samii* locum apud *Athen.* XIII, p. 572. F. Ἄλεξις ὁ Σάμιος — τὴν ἐν Σάμῳ Ἀφροδίτην, ἥν οἱ μὲν ἐν

ἐν καλάμοις καλᾶσιν, οἱ δὲ ἐν Ἐλειατικαῖς φησὶν ἑταῖραι ἱδρύσαντο. ubi pro *ἐν Ἐλειατικαῖς* non dubitabis mecum corrigere. *ἐν ἕλει, Ἀττικαὶ, φησὶν, ἑταῖραι ἱδρύσαντο.* Periclis in expeditione comites in Samo Veneri ſtatuam dedicaverant, quae a loco, in quo fuerat collocata, dicebatur *Ἀφροδίτη ἐν καλάμοις*, ſive *Ἀφροδίτη ἐν ἕλει.* — Ptolemaei laudes in Carmine XVII ita celebrat *Theocritus*, ut a Veterum Graecorum inſtitutis & amabili ſimplicitate receſſerit quam longiſſime. Erat quidem Philadelphus ille, ut vere cecinit noſter XIV, 61. *Εὐγνώμων, φιλόμουσος,* — neque tamen dignus, qui Principibus viris pernicioſa adulatione corrumperetur. Inter adulatores, qui Alexandrum, divinos honores ſtulte concupiſcentem, ab Ariſtotelis monitis quam longiſſime abduxerant, memoratur *Cleon* Siculus, *non ingenii ſolum* (verba ſunt *Curtii* VIII, v, 8.) ſed *etiam nationis vitio adulator.* Videturne de Siculorum ſuorum moribus aliquid traxiſſe *Theocritus*, quum in Carmine XVII Philadelphi parentes, Ptolemaeum Lagiden & Berenicen, in Deorum numerum relatos multis verſibus cecinerit? Lagidae coelum aperuit ea parte, ubi ſedes erant Alexandro, & utriusque progenitori Herculi: Herculem eo vehementer laetatum ſcribit *Theocritus* v. 24.

Ὅττι σφέων Κρονίδας μελέων ἐξείλετο γῆρας,
Ἀθάνατοι δὲ καλεῦνται ἑοὶ νέποδες γεγαῶτες.

ad hanc normam locum integrandum arbitror: *θεῶν νέποδες* legit Ill. *Scaliger* Animadv. in *Euſeb.* p. 65. aliter *Caſaub.* Lect. Theocr. c. XVIII. & *Palmerius*: *Heinſio* L. Theocr. p. 351. *ἑοὶ νέποδες* reponenti ſuffragatur *Bentlejus* in *Callim.* p. 459. In altero verſiculo reliquerant:

—— μελέων ἐξείλετο γῆρας.

Qui in Miſcell. Obſ. Vol. 1. p. 126. hunc verſum ſollicitarunt, minime audiendos cenſuerim: quoniam tamen vix videtur Graece dici poſſe, γῆρας μελέων ἐξελέσθαι, litera mutata, reponi poterit:

"Οττι σφέων Κρονίδας μελέων ἐξείλετο κῆρας.

Iupiter in coelum recipiendos luſtravit; humanae naturae *ſordes*, & quidquid erat mortale, *ſuſtulit e membris* & expurgavit. Hercules dicitur --- γυῖα θεωθεὶς *Callimacho*, h. in Dian. v. 159. ubi, dum multa notabat *Spanhemius*, noſtrum locum non omiſit. Quando quis dicitur ἐκθεωθῆναι ita ſaepenumero loquitur *Ovidius*, ut proxime accedat loquendi rationem Theocriteam: Metam. IV, 538. *abſtulit illis Quod mortale fuit*. XIV, 600. *Hunc iubet Aeneae quaecunque obnoxia morti Abluere* -- &c. —— In Carmine XXII ſponſas ſuam & fratris vi abducentes Dioſcuros primum blanda nititur oratione ab incoepto retrahere Lynceus, eamque orationem ſuam his verbis claudit v. 165.

Ἀλλὰ φίλοι τοῦτον μὲν ἐάσατε πρὸς τέλος ἐλθεῖν
Νῶϊ γάμον, σφῷν δ' ἄλλον ἐπιφραζώμεθ', ἄνακτες.

ſic libenter legerim pro vulgatis: ἐπιφραζώμεθα πάντες· ſi quis hoc tueri voluerit, fatebitur tamen, aptius, & ad id, quod cupiebat efficere Lynceus, accommodatius eſſe ἄνακτες. Heroës Homerici infra *Theocrito* ſunt ἄνακτες v. 214.

Τμῖν κῦδος ἄνακτες ἐμήσατο Χῖος ἀοιδός.

Caſtores autem eximie *Anaces* & Ἄνακτες. Litera ν ſimiliter in π male fuit commutata in huius hymni v. 212. ubi pro οὐκ ἐπ' ἐλαφρῷ, legi debet:

Οὕτω Τυνδαρίδαις πολεμιζέμεν οὐκ ἐν ἐλαφρῷ.

non

non in facili. Euripides in Theseo ap. *Athen.* x, p. 454. c.

— τὸ πέμπτον δ' ὀυκ ἐν εὐμαρεῖ Φράσαι.

arbiter elegantiarum *Theocriti* peritissimus, *D. Heinsius* Lect. Theocr. c. xxv. recte reposuerat in Eid. xxiii, 2. — ἐΦάβω

Τὰν μορΦὰν ἀγαθῶ, τὸν δὲ τρόπον ὀυκ ἐν ὁμοίῳ.

haud ignarus in carm. xxii, 61. ὀυκ ἐν ἑτοίμῳ reperiri, animum non adverterat ad versum 212. Est & alius locus Bucolici, in quo dubito an ea formula sit reponenda. Quod proxime praecedit Carmen xxi multis sane mendis est obsitum: videamus possitne una alterave tolli. Piscatorum, qui vitam aerumnosam tolerabant, cum enumerasset supellectilem, haec sequuntur in editis v. 15.

Οὐδεὶς δ' ὀυ χύτραν εἶχ', ὀυ κύνα· πάντα περισσὰ
Πάντ' ἐδόκει τήνας ἄγρας· πενία σΦιν ἑταίρα.

Scaliger, etsi meo iudicio veram scripturam non videtur adsequutus, dubitanter corrigendo:

Πάντ' ἐδόκει τήνοις. Ἄγρα πενιάσΦι ἑταίρα.

mihi tamen ad veritatis pervestigationem Viri Magni tentamen profuit: nam vix poteris ab ea me persuasione abducere, qua versiculum sic restitui posse credidi, si legeretur:

——— πάντα περισσὰ
Τἄλλ' ἐδόκει τήνοις· ἄγραν πενίας Φὰν ἑταίραν.

omnia reliqua videbantur istis supervacua: piscaturam paupertatis comitem esse dicebant vel *reputabant:* utroque enim modo illud Φὰν *Homero* & *Apollonio* usurpatur. Plura sunt quibus dictum posset illustrari, quae melius erit omisisse. In eiusdem

dem carminis v. 10. mihi quidem displicuerunt τὰ Φυκιόεντά τε λῆδα· sive λῆδα. arbitrabar *Theocritum* posuisse, τὰ Φυκιόεντ' ἀγρηνὰ, & hoc in loco quaerendam sedem Glossae *Hesychii*, Ἀγρηνὰ, δίκτυα interpretantis. Hoc si minus probes, id tamen certum est, dictiones Theocriteas reperiri plurimas apud *Hesychium*, quas alibi frustra quaeras, nonnullas etiam aliter ac in editionibus scriptas. Legitur apud *Hesychium*: Μαλλοπάραυος, λευκοπάρειος· scripserat Μαλλοπάρῃος, e *Theocr.* XXVI, v. 1. ubi nostris in Edd. μαλοπάρῃος· prouti etiam *Eustathius* repererat, qui ad Il. H. p. 570. v. 4. παρὰ Θεοκρίτῳ, inquit, Μαλοπάρῃος, ἡ ἁπαλοπάρῃος. — Alibi posuerat *Hesychius*: Κυρίττιλος, κορύπτης, πλήκτης. non aliter scripsisse puto *Theocritum* v, 147. ubi vulgatur κορυπτίλος· sed altera forma est Dorica; Eid. III, 5. pro κορύψῃ in scriptis *Gellii* Codd. etiam in Franequerano recte legitur κορύξῃ· nec non in Codd. quibusdam *Theocriti*, ut monitum fuit in Vanno Critica p. 457. — Supra *Hesychius*: Ἀναίλιπος, ἀνυπόδητος. illud etiam vulgatae in Eid. IV, 56. ἀνάλιπος praetulerim: ubi enim ceteri η, Dores nonnunquam αι pronuntiabant: reperiuntur autem ἀνήλιπος, νήλιπος, & νηλίπους. *Hesychius*: Νηδύπους, ἀνυπόδετος. corrigendum Νηλίπους, e *Sophoclis* Oed. Col. v. 340. usitatior forma νήλιπος nec ab *Hesychio* praetermissa legitur apud *Apollon. Rhod.* III, 646. Hodie neminem latet, quorumvis Poëtarum Veterum loca plurima ex *Hesychio* feliciter expoliri posse; quamvis paucae correctiones prodierint, qualis nobiscum fuit ad *Hesychium* in v. Ἄθραυστα communicata. Constitueram *Rövere* Nobilissime, specimen correctionum, quae sola paene nitantur fide libri praestantissimi,

mi, huic epistolae intertexere; sed postea rectius me facturum duxi, si ista liberiori spatio committerem: istiusmodi correctiones, si non nullius sint momenti, Tu, sat scio, censebis anteponendas nonnullis Hesychianis. In Glossis autem *Hesychii*, quarum cubilia vix ulla possint pervestigatione deprehendi, duplici via potest insisti; alteram triverunt viri Summi non nisi a paucis calcandam, & variis difficultatibus impeditam; multo facilior est altera. Quum *Hesychium* in manus sumserim, quid velim uno specimine declarabo. Pone itaque tantisper *Theocritum*, &, ubi observati grammatici taedium devoraveris, *Hesychium* respice. Classis est nominum derivatorum, quae terminantur in θμὸς, sunt etiam pauca in θμα, θμὴ, & θμὼν· in quibus θ genuinae literae σ, in τ mutatae, sedem occupavit: remanserunt in usu quotidiano, ἀριθμὸς, βαθμὸς, κλαυθμὸς, πορθμὸς, ῥυθμὸς, ςαθμὸς &c. sed vulgus formas istas plerasque repudiavit. Poëtae formarum, quas olim homines triverant, studiosi, plurima huius etiam moduli versibus roborandis accommoda custodiverunt; qualia sunt animantium sonis indicandis inservientia, βρυχηθμὸς, ὀγκηθμὸς, ὠρυθμὸς, μυκηθμὸς, κνυζηθμός· quorum postremum, *gannitum* notans, obvium in Odyss. Π, 163. & *Apollon.* III, 883. bis mendose scriptum legitur apud *Hesychium*, Κυζηθμὸς, & ubi postulat literarum series Κυνηθμός Huius generis, praeter alia magis protrita, prostant apud *Homerum* etiam rariora, Κηληθμὸς, Ἐλκηθμὸς, Μηνιθμὸς, Ἴθμα & Εἴσιθμη· apud *Hesychium*, pro Ἐξίθμη, series literarum monstrat olim lectum Ἐξίσμη quae vetus sine dubio scriptura in multis male fuit obliterata: *Bergleri* observatis ad

ad *Alciph.* p. 88. alia poſſent adiungi. Inprimis formas in θμὸς ftequentavit *Lycophron*, & uſitatiſſimas dictiones κευθμὸς, κλαυθμὸς, σκαρθμὸς adhibuit, & minus uſitatas ἰαυθμὸς, μηλιαυθμὸς, ἀρδηθμὸς, τεθμός. quorum paenultimum legitur & apud *Nicandrum* Ther. v. 412. ultimum nuspiam frequentius quam in odis *Pindari*, qui rariorem etiam formam Κνηθμὸς poſuit Pyth. IV, v. 370. Ἰνηθμὸς, ſignificans κάθαρσιν κοιλίας, dictio eſt *Hippocratis*, *Erotiano* & *Galeno* commemorata. Ἰαυθμοὺς dixit *Lycophron*, v. 606. & ſupra v. 96. meminerat Μηλιαυθμῶν· hoc mendoſe ſcriptum in *Etymologo*, qui praeterea compoſitum ſubminiſtrat p. 342. v. 35. aliis praetermiſſum Ἐνιαυθμός. Apud *Suidam* & *Heſychium* cum recte legatur Ἰαυθμοὶ, hic alibi depoſuit e mendoſo codice Ἰαθμὸς & αὐθμός. Heſychiana, quae ad iſtam claſſem pertineant, cum plura poſſent depromi, ſpeciminis gratia nonnulla depravata attingam e litera Δ. vulgatur apud *Heſychium:*

Δαίημος, διαίρεσις, μερισμός.] Recepit illud tanquam Graecum *H. Stephanus*, eo potiſſimum inductus, quod legerat apud *Heſychium:* Δαιέοι, διαμερίζοι. Sed hoc in Δαΐζοι, alterum Δαίημος, ex analogia, quae comparatione conficitur, commutari debet in Δαϊθμὸς, vel Δαιθμός. Ab origine Δάω fluxerunt, *dividendi* ſignificatu nota, Δαίω, Δαΐζω, Δάζω, Δάζομαι. hinc δασμὸς, a Δαΐζω, δαϊσμὸς, Δαιθμός. hanc veterem formam Doricam, in libris certe noſtris non obviam, vetuſta tabula Meſſanae inventa fideliter adſervavit apud *Gruterum* Theſ. Inſcript. Antiq. p. CCXIII. lege ſibi v. 18. ΔΑΙΘΜΟΥΣ, & p. CCXII. v. 4. errore vulgari poſitum ΔΕΘΜΟΥΣ. Supra legitur apud

pud *Hesychium* recte ſcriptum, Δαηθμὸν, ἐμπρησμόν. Succedat alia gloſſa depravata.

Δυθίλαι, θαλάμαι, καταδύσεις.] Certiſſime corrigendum: Δυθμαὶ, θ. *lustra* ſunt *ferarum*. Error fuit librarii, totidem paene ductus M & IΛ confundentis. Ad obſervati grammatici triſtitiam minuendam, aliud quidpiam iuvat interſeruiſſe. Plurima latent Veterum loca ſub eodem errore obſcurata: pro M poſitum IN corrupit verſum *Apollophanis* (ſic legendum puto pro Εὐφάνης) Comici apud *Athen.* VIII, p. 343. B.

Πȣ͂ Κόρυδος, ἢ Φυρόμαχος, ἢ κοῖλȣ βία.

reſtitui debet — ἢ Κόρμȣ βία; *Cormus*, paraſitus guloſus, quique manus habebat picatas, e *Timoclis* loco VI, p. 240. F. mihi innotuerat: is per iocum comicum eleganter dicebatur Κόρμȣ βία. — *Conradum Geſnerum*, & capitalia *Scaligeri* & *Caſauboni* ingenia fruſtra exercuit eodem errore deformatus *Archeſtrati* locus apud *Athen.* VII, p. 301. D.

Καὶ Λεβίαν λαβεῖν ὅσχετον ἥπατον ἐν περικλύσῳ
Δήλῳ.

Si pro IN reponamus M, *Archeſtrati* manum recuperabimus: emendandum enim ſine controverſia,

Καὶ Λεβίαν λαβὲ, Μόσχε, τὸν ἥπατον ἐν περικλύσῳ Δ.

Moſcho & *Cleandro* poëma ſuum inſcripſerat *Archeſtratus*, monente *Athenaeo* p. 278. E. *Moſchum* etiam alloquitur apud eumdem III. p. III. F. *Cleandri* nomen ſub literis perverſe ſcriptis latet VII, p. 322. C.

Ταῦτα δὲ πάντα Κύρῳ Φράζων, καὶ πρός σε Κλέαινε.

inopinatus ille *Cyrus* virum Magnum debuerat ab errore revocare; notus eſt Atticiſmus, λέγων κυρῶ, vel κυρῶ Φράζων, reponamus itaque:

Ταῦ-

Ταῦτα δὲ πάντα κυρῶ φράζων καὶ πρὸς σὲ Κλέανδρε.

Hesychii notam supra positam haec excipit:

Δυθμέσι, δύσεσι, καταςροφαῖς.] Prius illud Δυθίλαι posuit in Indice Thes. *Stephanus*, ubi nostrum tamen tentavit: sed dubitari non potest, quin corrigi debeat: Δυθμαῖσι, δύσεσι, κ. veram scripturam non vidit *Spanhemius*, dum tractabat *Callimachi* h. in Cerer. v. 10.

Πότνια, πῶς σε δύναντο πόδες φέρεν ἔςτ' ἐπὶ δυθμάς;

Dixerit forte quis, Δυθμαῖσι dictionem fuisse *Epicharmi*, seu *Empedoclis*: ab *Empedocle* dictum mutuatus est, ut alia plurima, *Plato*, VI. de LL. p. 770. A. ἡμεῖς ἐν δυσμαῖς τῶ βίω· a *Platone* sumserunt, praeter ceteros, quos indicavit Celeberr. *Alberti* ad *Hesychianum* Δυσμαῖς βίω.

Δέελος, δεσμὸς, ἅμμα.] Nisi fallor, *Hesychium* deceperat librarius, qui pro Μ scripserat Λ, pro Θ autem Є. harum etiam literarum adfines esse ductus in scriptis codicibus & in monumentis lapideis viri docti saepe monuerunt: nec veteres Criticos ista talia neglexisse liquet e Porphyrianis apud *Eustath.* ad Il. Τ. p. 1284. e quibus adnotatur, nonnullos in versu 269 Il. Τ. pro ἔλασσε correxisse θλάσσε, contendentes, natam perversam scripturam, τῆς ἄνω περιφερείας τῶ Θ κολοβωθείσης εἰς φαντασίαν τῶ Є γράμματος. Corrigamus ergo errorem *Hesychii*, scribendo: Δεθμὸς, δεσμὸς, ἅμμα. — Alibi *Hesychius*: Ἐθμοὶ, πολλοὶ, δεσμοὶ, πλόκαμοι. Sic censeo; scriptum in veteri fuisse Glossario: Δεθμοὶ, δεσμοὶ, πλόκαμοι· literam primam postea a librario praetermissam. Incidit *Hesychius* in librum, in quo primae dictionum literae nondum fuerant adpositae, quumque non a-

cu-

cute cerneret, huius generis mendosa non pauca recepit in suum Lexicon. Talia plura docte restituit γόνιμος Κριτικὸς *Ioannes Taylor*, in docto Lectionum Lysiacarum & laborioso libello, c. IX. Lexicon autem Graecum, in quo persaepe prima vocum litera deficit, in angulo Leidanae Bibliothecae latet. Sed si verum est, quod supra posui, quid reliquis Ἐθμοὶ, πολλοὶ, faciendum? recte de voce ἑσμὸς cogitasse credo Cl. *Albertium*. *Etymologus* p. 383 v. 10. ὡς, ait, ἀπὸ τῦ τίθημι, θετός (legendum, θεσμὸς καὶ τεθμός) καὶ βίβημι, βασμὸς καὶ βαθμὸς — ὕτω καὶ ἵημι, ἥσω, ἑσμός. quidni etiam ἑθμὸς a quopiam potuerit adhiberi? cogita quaeso monitum *Hemsterhusii* ad *Hesych.* I, p. 136. n. 15. iam si ponas, Grammaticum in *Lycophronis* Cassandra v. 415. Νήριθμος ἑθμὸς, aut alicubi reperisse ἑθμὸς σοφιςῶν, vel quidpiam simile, statues utique scribi potuisse in Glossario: Ἐθμὸς, πολλοί· certe σοφιςῶν σμῆνος & σοφιςῶν ὄχλον dixerunt *Cratinus* & *Iophon* apud *Clement Alex.* Strom. I. p. 329. ἑσμὸν γυναικῶν, *Aristoph.* Lysistr. v. 353. ἑσμὸν λόγων *Plato* V, Πολιτ. p. 450. B. ἑσμὸν ὀνομάτων *Lucianus* Lexiph. II. p. 338. Laïs habuisse dicitur ἐρώντων ἑσμὸν, Anthol. VI, c. VIII. ep. I. &c. Ubi unum alterumve *Hesychii* commentum confutavero, hinc discedam: *Hesychii* nota est:

Δέημος, νόμος, ἢ δεσμός.] Infra legitur: Δεόμενος, νόμος, δεσμός. Quod e *Suida* excitatur Δέμος, νόμος ἢ δεσμός· legitur in huius libro post vocem Δεξιοὶ, atque adeo patet e serie literarum *Suidam* non Δέμος, sed Δεόμενος aut certe Δέομος scripsisse. Ista tria, Δέημος, Δεόμενος, Δέομος, minime Graeca, diversam tantum exhibent eamque mendosam, quam

quam in libris repererant, veteris dictionis faciem. Genuina lectio mihi certe haec videtur: Δεθμὸς, νόμος, ἢ δεσμός. τὸν δεσμὸν dictum fuisse Δεθμὸν, constare arbitror e praecedentibus. Sed lex etiam dici potuit Δεθμός. Leges positae, quaeque vim legis habere credebantur, consuetudines & instituta maiorum vulgari satis adpellatione vocari solebant θεσμοὶ, Athenis sic dicebantur eximie severissimae Draconis leges, ὐκ ἀνθρώπυ, ἀλλὰ δράκοντος, uti eas vocabat *Herodicus* apud *Aristotelem* Rhetor. II, p. 110. v. 9. Quibus in ea voce σ videbatur in θ commutandum, scripserunt Τεθμός. haec forma *Pindaro* praesertim diverso fuit usu adhibita, Olymp. VI, 118. VII, 161. VIII 33. XIII, 39. 57. Pyth. I, 125. IV, 54. Nem. X, 61. attigit eorum locorum nonnulla Ill. *Ez. Spanhem.* ad *Callim.* p. 103. Verum Τεθμὸς cum scriberetur pro θεθμὸς, nonnulli Θ in Δ mutato, ut & in aliis, (*T. H.* ad *Hesych.* in Θάβακον.) ponere maluerunt Δεθμὸς, atque adeo Δεθμὸς recte νόμος ἢ δεσμὸς potuit explicari. Qui certis vestigiis institerit, ea via per diversas Linguae ditissimae partes pergendo, plurima poterit nova detegere. Redeo ad *Theocritum*, & missis ceteris ex unico carmine secundo nonnulla attingam.

In parte postrema carminis istius magici, qua Myndii Delphidis amore se deceptam queritur Simaetha, Deae, quam coelo devocaverat, paucis versibus enarrat, quid evenerit, posteaquam officiosa Thestylis palaestritam perduxerat ad obsequium suum: nimirum mane istius diei, cuius vespera carmen illud decantabat, venisse vetulam, ἦνθέ μοι, inquit, v. 145.

— ἦνθέ μοι ἅ τε Φιλίστας

Μά-

Μάτηρ τᾶς γε ἐμᾶς αὐλητρίδος, ἅ τε Μελιξῦς
Σάμερον,

quae muliercula ſpeculatrix veſtigando cognoverat, faſtidioſum adoleſcentem ab ipſa alienatum alio transtuliſſe amorem ſuum; vera autem eſſe, quae fuerant a vetula minime mendaci relata, hoc argumento conficit Simaetha, quod per ſolidos dies duodecim ne ſemel quidem ad ſe diverterit Delphis, qui antea nullum diem intermiſerat, quin ſaepius veniret. Haec vis ſententiae Theocriteae in duabus literis male diſtractis latet: ſic vulgatur v. 155.

Ἦ γάρ μοι καὶ τρὶς καὶ τετράκις ἄλλοτ' ἐφοίτη,
Καὶ παρ' ἐμὶν ἐτίθει τὰν Δωρίδα πολλάκις ὄλπαν.
Νῦν δέ τε δωδεκαταῖος ἀφ' ὧτέ νιν ὐδέ ποκ' εἶδον.

illud Ἦ γάρ μοι minus attendenti blandiri poterit; ſed ſi ſententia penitus introſpiciatur, μοι locum minime tuebitur: nam δωδεκαταῖος, & iſta τρὶς καὶ τετράκις aliud quid requirunt, quo referantur, ac monſtrant, praeceſſiſſe *nuper*, *proximis his diebus*, νεωςὶ, ἀρτίως, vel ſimile quidpiam. Quaerendi ſollicitudine liberabimur, ubi facilem medicinam, quam tot veterum locis praeter ceteros feliciſſime admovit *Iſ. Caſaubonus*, huic etiam loco adplicuerimus: e voculis enim Ἦ γάρ μοι nobis enaſcetur Ἦγ' ἁρμοῖ· Vocem Ἁρμοῖ a *Theocrito* IV, 51. *Lycophrone* v. 106. uſurpatam, pro νέωςὶ, ἀρτίως, Syracuſanam eſſe pronuntiantibus Grammaticis eo non illibenter fidem habuerim, quod plane conſtet, eſſe de veteris Linguae reliquiis, eiusdem analogiae, cuius ſunt dictiones Syracuſanae, certe Doricae, ἐνδοῖ, ἐξοῖ, πεδοῖ, de quibus variis in locis ex Alexandrino *Heraclide* notat *Euſtathius*. Ἁρμοῖ vel Ἀρμοῖ

†††† (utrò

(utro modo pronuntiandum ſit non convenit inter Technicos) olim legebatur in exemplaribus *Apollon. Rhod.* I, 972. ubi ad Ἰσόν πȣ κἀκείνῳ — *Scholiaſta*, γράφεται δὲ, inquit,

Ἁρμοῖ πȣ κἀκείνῳ ὑποςαχύεσκον (ἴȣλοι.)

ἀντὶ τȣ͂, ἀρτίως, νεωςὶ ὑπηύξανον, ὑπήνθȣν. qui locus forte perſpicaciam *Bentleji* effugit ad fragm. *Callimachi* XLIV,

Ἁρμοῖ πȣ κἀκείνῳ ἐπέτρεχε λεπτὸς ἴȣλος.

Theocritus autem cum ceteris frequenter adhibet voculas ἦ ῥα, & ubi formulis interrogandi, ſed & ubi ſine interrogatione res certa adfirmanda eſt, veluti in huius carminis v. 6, 114, 123. Eid. III, 15. &c. propterea ſcribere malim ἦ ῥ' ἁρμοῖ, in loco noſtro, ſic mea ſententia reficiendo:

Ἦ ῥ' ἁρμοῖ καὶ τρὶς καὶ τετράκις ἄλλοκ' ἐφοίτη,
Καὶ παρ' ἐμὶν ἐτίθει τὰν Δωρίδα πολλάκις ὄλπαν,
Νῦν δέ κε δωδεκαταῖος, ἀφ' ὧτέ νιν ȣ̓δέποκ' εἶδον.

ut hic ſit loci ſenſus: *alias certe ter quaterve proximis diebus ad me veniſſet, & ſaepenumero Doricam domi meae depoſuiſſet ampullam: ſed nunc integri dies effluxerunt duodecim, a quo ne ſemel quidem ipſum viderim.* Non ante deſpectam ſe fuerat ſuſpicata Simaetha, neque adeo revocaverat ad animum cariſſimi Delphidis abſentiam, quam eſſet de ipſius animo mutato admonita a tibicinae matre. Huic mulieri quid fuerit nominis ignoramus; nec erat illud etiam memoratu dignum: ſed quamobrem, obſecro, binae iſtius mulieris filiae commemorarentur? ita tamen, quos quidem noverim, locum ſupra poſitum,

ἠν-

(ἦνθέ μοι ἅ τε Φιλίςας
Μάτηρ τᾶς γε ἐμᾶς αὐλητρίδος, ἅ τε Μελιξᾶς
Σάμερον·)

interpretantur, ut vetulae filias nominent *Philiſtam* & *Melixonem*. Credo *Philiſtum* Syracuſanum eo viros doctos induxiſſe, ut commodum muliebre nomen Doricum in verſum Theocriteum introducerent: atque illud, quamvis alienum a mente Poëtae, facile tamen erat ferendum; ſed vix feras *Palmerii* commentum, qui tibicinae Theocriteae ſubſtituendam ἀλετρίδα, e more ſuae gentis iudicaverat: verum plerique fatebuntur, *Palmerium*, in veteris Graeciae rebus valde exercitatum, in poëticis elegantiis cernendis non habuiſſe ῥῖνα κριτικήν. In poſterum, ἐὰν ἥ γ' ἐμὴ νικᾷ, de ſola cogitabunt *cariſſima* Simaethae tibicina Melixone. Pervenuſte ſcripſerat, ni fallor, *Theocritus:*

ἦνθέ μοι ἅ γε Φιλίςας
Μάτηρ τᾶς γε ἐμᾶς αὐλητρίδος, ἅ γε Μελιξᾶς·

venit ad me mater cariſſimae meae tibicinae, meae inquam Melixus. Illud ἅ γε repetitum quantum loco venuſtatis conciliet, Te perſenſurum confido. Si vel nuſpiam in libris noſtris *cariſſimus* diceretur Φίλιςος, eo non minus crederemus, olim fuiſſe, apud Dorienſes praecipue, pervulgatum: nomina propria bene ominata, Φιλίςος, Φιλιςίων, & muliebria Φιλίςη vel Φιλίςα, & Φιλίςιον, qui tandem in uſum fuiſſent recepta, niſi a Φίλος formata Φιλίων & Φίλιςος innotuiſſent? Pariter utique ἄριςος tranſiit in nomen Ἀρίςος, ſeſeque in varias formas diffudit: memorantur enim Ἄριςις, Ἀριςεὺς, Ἀριςέας, Ἀρίςων & Ἀριςίων, mulieres etiam Ἀριςὼ, & Ἀρίςιον. Sed &

ſuperſunt Φιλίων & Φίλιϛος· prius in *Homeri* Od. τ, 351. & Ω, 267. quanquam & ab aliis obſcuratum, & a *Palmerio* ad *Heſych.* in Φιλίων ad utrumque locum *Sophoclis* meminit *Euſtathius*, in cuius Aiace legitur v. 852.

τὰς αὐτοσφαγεῖς
Πρὸς τῶν φιλίϛων ἐκγόνων ὀλοίατο.

Scholiaſtes ad hunc locum ταῦτα δὲ, inquit, νοθεύεσθαί φησι· quis? *Didymus*, opinor; atque adeo legendum: ταῦτα δὲ Δίδυμος νοθεύεσθαί φησι. *Schol.* ad *Soph.* Antig. v. 45. Δίδυμος δέ φησιν, ὑπὸ τῶν ὑπομνηματιϛῶν τὸν ἑξῆς ϛίχον νενοθεῦσθαι. — Nondum a Carmine *Theocriti* diſcedo: quam in primo verſu & deinceps aliquoties compellat Simaetha, *Theſtylis*, dominae in magico hoc miniſterio adiutrix, ipſa erat veneficiorum ſcientiſſima; quales habuiſſe plerumque videntur in familia mulieres iſtius quaeſtus, cuius fuit *Simaetha*: eiusdem ordinis mulier, Σιμαίθα dicitur *Ariſtophani*, Acharn. v. 523. *Heſychius*: Σιμαίθα, ἑταίρας Μεγαρικῆς ὄνομα· ſic enim recte locum correxerunt *Kuſterus* & *Weſſelingius*. Nomen Theſtylidis, ab uſu ſervulae inditum, a *Sophrone Theocritus*, a *Theocrito Virgilius* acceperat: ſed Virgiliana *Theſtylis*, quae *feſſis meſſoribus herbas contundebat olentes*, Ecl. II, 10. ea ipſa eſt vetula venefica, non nominata *Theocrito*, *quae meſſores nuper ſubſequuta ſpicas legerat*, ita enim accipienda videntur in Eid. III, 34.

Ἁ πρᾶν ποιολογεῦσα παραιβάτις ———

Theocriti Theſtylis poſtquam herae iuſſis obſequuta lauros, malas herbas, pilam rubra lana incinctam, & cetera paraverat, quae uſui erant futura, Magicum

cum carmen, decantandum, dum ſacra ad animum Delphidis reflectendum peragerentur, incipit Simaetha, Eid. II, 10.

Voce vocans Hecaten, coeloque Ereboque potentem,

ἀλλὰ Σελάνα
Φαῖνε καλόν· τὶν γὰρ ποταείσομαι ἄσυχα δαῖμον,
Τᾷ χθονίᾳ θ' Ἑκάτᾳ, τὰν καὶ σκύλακες τρομέοντι
Ἐρχομέναν νεκύων ἀνά τ' ἠρία καὶ μέλαν αἷμα.
Χαῖρ' Ἑκάτα δασπλῆτι, καὶ ἐς τέλος ἄμμιν ὀπήδει.

Non pigebit adſcripſiſſe ex *Horatii* Epod. v, v. 51. & ſeqq.

Nox & Diana, quae ſilentium regis
Arcana cum fiunt ſacra;
Nunc nunc adeſte.

quae poſtrema Theocriteum ἀλλὰ commode exprimunt. *Seneca* Hippol. v. 412.

Hecate triformis; en ades coeptis favens.

ſed μέλαν αἷμα hoc quidem in loco diu fuerat ſuſpectum: memineram quidem, veteres nigrarum pecudum ſanguine Deos inferos placaſſe, & *Nigro bidentes vellere atque atras boves* in ſacris fuiſſe Magicis adhibitas; praeter ceteros etiam *Tibullum* ceciniſſe I Eleg. II, 61.

nocte ſerena
Concidit ad Magicos hoſtia pulla Deos.

neque tamen propterea mihi poteram perſuadere, *hoſtiam pullam* dictam fuiſſe *Theocrito* μέλαν αἷμα. Tandem, poſtquam ad me pervenerat Theſaurus, quo nos ditavit, & quotquot ſunt atque aliis erunt in annis harum Literarum ſtudioſi ſibi devinxit utrique noſtrum Amiciſſimus & magnis ſuis meritis

Celeberrimus *Io. Alberti*, coepi suspicari locutionem ubivis obviam, μέλαν αἷμα, rarissimae locum occupasse; scripsisse autem *Theocritum*:

Ἐρχομέναν νεκύων ἀνά τ' ἠρία καὶ μέλαν εἷμα.

Relege, quaeso, *Hemsterhusii* adnotata, ad formulam Ἐπιέσασθαι γῆν, quam *Hesychius* explicat, ταφῆναι & iudicabis, terram cadaveribus circumfusam, quae ossa nigro velut amictu amplectutur, atque adeo *sepulcrum* dici posse μέλαν εἷμα. nullus quidem locus est ad manum, in quo vocabulum εἷμα sic usurpetur: verum notiones *sepulcri* & *vestimenti* potuisse permutari, hinc Tu certe conficias, quod utramque uni rei designandae adhibuerint. Corpus vetustissimi Theologi non tantum carcerem sed & *sepulcrum* animae nominarunt, quo divinior ista particula velut obrueretur: horum sententiam apud *Clem. Alex.* v. Strom. p. 518. commemorant *Plato*, & *Philolaus* Pythagoreus, qui ἁ ψυχὰ, inquit, τῷ σώματι συνέζευκται, καὶ καθάπερ ἐν σάματι, ἐν τέτῳ τέθαπται. recentiores corpus vocare maluerunt *vestem*, qua tanquam velamento natura animam circumdedisset: vide, quaeso, *Gataker.* ad *M. Antonini* x, 1. quod Imperator ibi vocat τὸ περικείμενον σῶμα, infra x, 38. τὸ περικείμενον ἀγγειῶδες, supra dixerat τὸ ἀγγεῖον τὸ περικείμενον, VIII, 27. locum inspice, si placet; ἀγγεῖον enim emendavi, pro vulgato αἴτιον & hoc quidem recte fecisse me censebis, sed *Theocritum* tractanti negabis esse philosophandum. Si *Sepulcro* convenit *vestimenti* notio, *sepulcretum* designare potuit *Theocritus* per νεκύων ἠρία καὶ μέλαν εἷμα, & in Magico carmine Hecaten celebrare,

Ἐρχομέναν νεκύων ἀνά τ' ἠρία καὶ μέλαν εἷμα,

sicu-

ſicuti eamdem in precibus ad Muſaeum dixerat *Orpheus*, Theologus certe pervetuſtus, v. 47.

Τυμβιδίαν, ψυχαῖς νεκύων μέτα βακχεύουσαν.

Veneficae, quae manes dira deteſtatione evocantes ſepulcris eliciebant, peragere ſueverant in ſepulcretis ſacra nefaria: Medea dicitur ἀλωμένη ἀμφὶ νεκρὺς *Apollon. Rhod.* IV, 51. aderat ſacris, & per ſepulcra vagari credebatur Hecate, ſive Luna, a venefica ſolemni ritu *excantata:* hoc quum fuerit verbum in iſta re proprium, atque illud pernoverit *Broukhuſius* ad *Propert.* III, El. II, 49. mirabar virum Elegantiſſimum, verſum *Propertii* IV El. V, 13.

Audax cantatae leges imponere Lunae,

praetermiſiſſe intactum: non ſane nego Lunam dici poſſe *cantatam*, aut ignoro Horatianum *audax perpeti*, quaeque ſimilia, *Horatio* inprimis familiaria, dudum ante *Bentlejum* collegerat *Lambinus* ad *Horat.* IV Carm. VIII, v. 8. ſed quoniam, ſi unum locum excipias IV El. X, 42. huius generis nihil repereram apud *Propertium*, contra noveram ſaepe infinitivis iunxiſſe *auſus* & *auſa*, veluti III, El. IX, v. 13. & v. 41

Auſa Iovi noſtro latrantem opponere Anubin,

IV, El. VIII, 22

Auſa per impuros frena movere locos.

cenſebam equidem in altero etiam verſu, cuius ſenſus pendet a ſequentibus, corrigi debere:

Auſa excantatae leges inponere Lunae ------

Is, cuius mentionem feci, *Broukhuſius* oſtendit ad *Tibull.* I El. II, 52. in iſtiusmodi ſacris Hecaten apparuiſſe canibus comitatam: propterea bis minimum

mum σκυλακῖτιν eam vocat ſuis in hymnis *Orpheus:* canibus ipſis viſam fuiſſe tum Deam terribilem manifeſtum eſt e Theocriteis:

τὰν καὶ σκύλακες τρομέοντι
Ἐρχομέναν νεκύων ἀνά τ' ἠρία καὶ μέλαν αἷμα.

Terribilem Deam exire iubet Simaetha, ſuoque ſacro intereſſe benignam:

Χαῖρ' Ἑκάτα δασπλῆτι, καὶ ἐς τέλος ἄμμιν ὀπάδει.

Hoc erat initium carminis, cuius pleraque intermedia *Caſaubonus* & *Heinſius* explicuerunt; unicum vocabulum attingam, quod, vitii manifeſtum, illi tamen videri poſſint non animadvertiſſe: Δέλφις, inquit Simaetha, v. 23

Δέλφις ἔμ' ἀνίασεν· ἐγὼ δ' ἐπὶ Δέλφιδι δάφναν
Αἴθω. χ' ὡς αὐτὰ λακέει, μέγα καππυρίσασα, —

Id quidem extra dubitationem poſitum arbitror, participium καππυρίσασα non eſſe Theocriteum: forte dudum genuina lectio Tibi in mentem venerit: dicam tamen, quid mihi ſuper hoc loco cogitanti inciderit; evenit enim, nec mirum, rariſſime, ut in eadem duo incidamus cogitandi veſtigia. Male putabam coaluiſſe, quae fuerant diſiungenda; potuiſſe autem *Theocritum* καππυρὸς εὖσα· vides, ευ in α mutato, quam facile hinc enaſci potuerit vulgata, a qua paululum diſcedit lectio *Etymologi* in v. Δάφνη· utrique certe fateberis anteponendam, quam poſui. *Lauri folia igni impoſita*, δάφνη κατὰ πυρὸς οὖσα, Theocritea ſcribendi conſuetudine, δάφνα — καππυρὸς εὖσα. Participium εὖσα Dorico ſito flexu recurrere apud *Theocritum*, & κατὰ hoc ſenſu caſui etiam ſecundo iungi pernoſti: καππυρὸς, pro κατὰ πυρὸς poſitum, videri poterit inſolentius;

&

& fateor ſolam ad illud firmandum habere me analogiam; uſus enim veteri Lingua loquentium permiſit, ut, praeter alias, praepoſitio **κατὰ** non tantum cum verbis, ſed cum nominibus etiam, quibus fuerat adponenda, coaleſceret, ſic contracta, ut eius pars ſecunda tranſiret in conſonam nominis primam, niſi quando concurſus aſperior leniori videbatur litera molliendus; notiſſima ſunt *καγγόνυ*, *κακκεφαλὴν*, quodque propius accedit *καππεδίον*. Nunc adponam *Theocriti* locum, qui praeterea laborat interpunctione, ſic ſcriptum, ut emendandum arbitrabar:

Δέλφις ἔμ' ἀνίασεν ἐγὼ δ' ἐπὶ Δέλφιδι δάφναν
Αἴθω χ' ὡς αὐτὰ λακέει μέγα, καππυρὸς εὖσα,
Κὴξαπίνης ἅφθη, κ' οὐδὲ σποδὸν εἴδομες αὐτᾶς,
Οὕτω τοι καὶ Δέλφις ἐνὶ φλογὶ σάρκ' ἀμαθύνοι.

Horatius Epod. v, 81.

amore ſic mei flagres, uti
Bitumen atris ignibus.

cum bitumine lauri fragiles in focum coniiciebantur magicum; ut eo celerius flammam conciperent, *ac divino igne conſumerentur*, quae verba ſunt *Servii* ad *Virgilii* Pharmaceutriam v. 82. Plura attulit *Broukhuſius* ad *Tibullum* I El. II, 61. & *Nemeſiani* locum ex Ecloga IV, cuius verſus 64 & 65, vocibus aliquot transpoſitis, ſic omnino legendos exiſtimo:

Luſtravit, vivo crepitantes ſulphure lauros
Incendens, cineresque averſa effudit in amnem.

ubi *Titius Theocriti* meminit & *Tibulli*; huius in II. El. v, verſus 81.

Et ſuccenſa ſacris crepitet bene laurea flammis,

 fir-

firmat in *Theocrito* λακέει μέγα· Horatianum autem *bitumen atris ignibus*, alterum καπκυρὸς εὖσα. Si Tu forte, literis iisdem servatis, scribere malueris κάπκυρος εὖσα, quod pro κατάπυρος adhibuerit *Theocritus*, cum sensus paene idem maneat, ita cogitanti non reluctabor. Sed illud satis certum puto, a *Theocrito* poni non potuisse καππυρίσασα. Hic debueram subsistere, Teque fessum legendo dimittere; Γνώμην δ' ἔχοντά μ' ἡ Φύσις βιάζεται. verum, si Te diutius detineo, quam par erat, ita quaeso cogita, hanc ubi Epistolam perlegeris, nihil caussae habiturum, cur *Vrsini* libellum revolvas, cui hac opera vix quidquam accessit ornamenti. Sic itaque conabor labefactare illud καππυρίσασα, ut nova quaedam lux *Theocrito*, & Linguae in universum videri possit accessisse. Quod in Scholiis legitur πυρακτωθεῖσα non utique lectioni vulgatae, quidquid narret *Aem. Portus*, sed potuit inservire participio Dorice scripto Καππυριχθεῖσα· Nam si statuas verbum fuisse καππυρίζω, ad eam rationem Dorice debuerat illud inflecti. Quaecunque verba vulgo apud Graecos desinebant in άζω, & ίζω, imo vero etiam (quamvis haec paucissima fuerint in usum recepta) in έζω, όζω, ύζω, Dorice efferuntur a *Theocrito*, in άσδω, ίσδω, έσδω, όσδω, ύσδω. Cui quidem huius generis Theocritea obversabuntur, librariis inputare non dubitabit paucas formas vulgares, quae insident editiones nostras Eid. II, 113. III, 26. IV, 16. V, 41. 113. VII, 48. XI, 17. 78. XIV. 15. & XV, 21. ubi pro λαζεῦ ponendum λάσδευ. Supra legitur λάσδεο, VIII, 84. *Hesychius*, apud quem talia reperientur paucissima, praebet Δίσδημαι, ζητῶ· hoc facit, ut pro δίζημαι minus cunctanter

Δίσδη-

Δίσδημαι ſcribendum cenſeam in XVI, 61. & δισδημένῳ VII, 48. Iſtiusmodi verba Dorica in σδω ad hanc normam certiſſimam flectebantur in ſua tempora -- ξῶ -- χα -- γμαι -- χθην. Auctor obſervationis Aldinae editioni praefixae, quam, quia ineditam exiſtimabat, *Andr. Schottus* inſeruit Obſerv. II, c. 50. ἡ νέα, inquit, Δωρὶς, ᾗ καὶ Θεόκριτος κέχρηται, μαλθακωτέρα παρὰ τῶ Ἐπιχάρμω καὶ Σώφρονος· ſic ediderunt: ſed corrigendum, παρὰ τὴν Ἐπιχάρμω, ut Dorica *Theocriti* dialectus lenior dicatur prae illa, qua uſi fuerant *Epicharmus* & *Sophron*. Verum hac in parte nihil habuit Noſter, quin ipſi fuerit cum *Sophrone*, *Epicharmo*, ceteriſque, qui quidem eſſent Dorienſes, commune. *Sophroni* verbum minime Doricum ἐκρατηρίσαμεν vel κεκρατηρίκαμεν tribuit *Caſaubonus* Anim. in *Athen.* p. 821. vulgatur apud *Athenaeum* XI. p. 504. B. ὁ τὼς μίμως πεποιηκὼς —— λέγει πυ, κὴν κρατῆρι χημές αντί τυ πεπώκειμεν. ante *Caſaubonum* ediderant: κὴνκρατῆρι χημέσαντίτυ πεπώμειμεν. monſtra facile poterunt profligari: litera ν in κε commutata, fac ut reliquae male divulſae coaleſcant; hoc ubi feceris, veterem, ni fallor, recuperabis ſcripturam *Sophronis*, & *Athenaei*, qui dederat: κὴκεκρατηρίχημες, ἀντὶ τῶ καὶ πεπώκειμεν. Quod in ſermone vulgari dixiſſent καὶ ἐκεκρατηρίκειμεν, id *Sophron* dixerat in ſuis Mimis: κὴκεκρατηρίχημες, a recepta inter ſuos conſuetudine non recedens, niſi quod paulo inſolentius, quanquam ne id quidem ſine exemplo, —— χημες poſuerit pro —— χειμες Formae iſtae in — μες, in fragmentis Doricis pervulgatae, quinquies recurrunt in Epiſtola perbrevi *Archytae* Tarentini apud *Diogen. Laert.* VIII. 80. in qua pro τοὶ περὶ Δαμησκὸν viri Docti haud

haud dubitanter correxissent τοὶ περὶ Λαμίσκον, si praeter illam *Archytae* apud *Laert.* III. 22. meminissent Epistolae *Platonis* septimae, in qua p. 350. B. Archytas & Tarentini misisse dicuntur ad Dionysium legationis ducem Λαμίσκον, αὐτῶν ἕνα. — Ad verbum *Sophronis* explicandum posuerat *Athenaeus* ἐπεπ. sive πεπώκειμεν, litera prima, more satis usitato, neglecta. *Sophronis* illud κἠκεκρατηρίχημες *Varronis* verbis apud *Nonium* p. 321. dixeris *& poculis nos invitaveramus large atque benigne.* Quod Lingua subministrat vernacula, Graeco verbo κρατηρίζειν interpretando commodum, Cl. *Albertius* adnotavit ad glossam *Hesychii:* Ἐκρατηρίσθημεν, ἐμεθύσθημεν. Censeat forte quis, in veteri glossario dictionem *Sophronis* Ἐκεκρατηρίχημες, expressam per ἐμεθύσθημεν, deinceps in Ἐκρατηρίσθημεν degenerasse. Quamvis enim verbum κρατηρίζειν combibonibus frequenter videri possit usurpatum, in libris tamen veterum rarissime repertum ex *Athenaeo* manifestum est; cum enim Grammaticus *Leonides* dixisset, κρατηρίζωμεν, ἄνδρες φίλοι, ne quis Κειτέκειτος verbum apud veteres legi negaret, solius mox auctoritate *Sophronis* illud firmavit: quod sub teste *Lysania* (ita legendum pro Λυσ.) promit ex *Herodoro*, satis erat vulgatum: nam sicut alii passim παρ' οἴνῳ, vel παρ' οἶνον ita παρὰ κρητῆρα, παρὰ κρατῆρας, & παρὰ κρητῆρι dixerunt *Pindarus* Nem. IX, 107. *Euripides* apud *Stobaeum* p. 502. v. 5. *Telestes Selinuntius* apud *Athen.* XIV p. 626. A. *Apollon. Rhod.* II, 158. *Theognis* v. 493. & 643. ceterique. — Quando mentionem feci *Sophronis*, nunc forte ῥῆσιν exspectas *Epicharmi*; sed hanc partem servari praestat integram *Adriano Heringa*, in quo Eruditissimo Medi-

co

co Noſtrate *Hemſterhuſii* diſcipulum agnoſces. — Ponam itaque, quae huc pertinent, Theocritea. Eid. III, 16. cum vulgo legatur ἐθήλαζε, genuinam ſcripturam ἐθήλαξεν conſervavit *Stobaeus* p. 401, v. 30. In Eid. v. reperiuntur recte ſcripta, καθίξας, v. 32. βωκολιαξεῖς, v. 44. χαριξῇ, v. 71. καχαξῶ, v. 142. Eid. x, 18. e Scholiis reſtituendum eſt χροΐξεῖται καλαμαία· legitur v. 23. ἐργαξῇ. ἐξήταξα, XIV, 28. θεσπίξασα, XV, 63. In Eid. XXI, 32. venuſtum dictum reſtituit *Scaliger:*

> Ὃς γὰρ ἂν εἰκαξῇ κατὰ τὸν νόον, ὗτος ἄριςος
> Ἔςιν ὀνειροκρίτας·

Non ignoro, Praeſtantiſſ. *Maittairium* in opere utiliſſimo de Dialectis horum nonnulla iam attigiſſe; ſed illa erunt in ſequentibus pauca, & facile animadvertes, utrique noſtrum diverſiſſimum eſſe inſtitutum. Ἀμφεπίαξε legitur in ſexto *Theocriti* epigrammate, πιάξας in Eid. IV, 34. Attica verbi forma πιέζω· Dorica πιάσδω· haec mutata in πιάζω tranſiit cum plurimis Doricis in ſermonem communem; hinc πιάζω apud *Heſychium* aliis verbis explicandis frequenter inſervit. Duo ſunt apud *Theocritum* γελάξαι & κλάξαι, quae prima ſpecie videntur a reliquis diverſa, cum γελάω & κλείω adhibeantur in ſermone vulgari, non item γελάζω & κλάζω. nec tamen diſcedunt a ceterorum norma. Γελάξας legitur Eid. VII, v. 42. & v. 128 ex emendatione *Caſauboni:* ad eamdem legem γελᾶξαι, v. 156 reponi potuerat. Auctor Βυκολίσκυ, ſive *Theocritus*, ſeu alius, ſic orditur Eid. XX,

> Εὐνίκα μ' ἐγέλαξε θέλοντά μιν ἁδὺ φιλᾶσαι.

Verba in έω, cum non niſi pauciſſima, (forte quinque

que vel ſex) producantur in *έζω*, ad priorum legem pleraque non potuerunt inflecti Dorice: verum aliter ſe res habuit in verbis in *άω*, paſſim in *άζω* productis. Sicut *ἀγαπάξαι*, ita & *γελάξαι* ſcripſerunt Dores. In *κλάξαι* ratio ſatis eſt manifeſta: *ἀπόκλαξον* occurrit in Eid. xv, 43. *ἀποκλάξας*, xv, 77. *κατεκλάξατο*, xviii, 5. & merito *Caſaubonus* ſuſpicabatur, *κλαξῶ* reſtituendum in Eid. vi, 32. *clavis* dicitur *κλὰξ*, Eid. xv, 32. *Heſychius*: *Κλᾷξαι*, *κλεῖσαι*. Doricum illud ſic fuit propagatum: a *Κλείω*, *κλείσω*, *κλεὶς*, *κληῒς* (*κλαῒς*, Aeol. *κλά ις*) *κληΐζω*, *κλῄζω*, *κλᾴζω*, *Κλάσδω*, *κλαξῶ*, *κλάξ*. Sed ne Te nimis fatigem, correctionem interſeram, quam minime adſperneris. Quum eſſem aliquando apud *Hemſterhuſium*, & neſcio quid coniecturarum Viro Summo proponerem, incidebamus forte in Eidyllium *Theocriti* xxiii. ibi *Hemſterhuſius* monſtrare mihi in v. 54. mendoſum verbum *ἐτυλίχθη*: & ingenium pertentare; ego vero, quaſi faſcino tenerer, nihil eniti *γόνιμον καὶ ἀληθὲς*, neque ante verum potui perſpicere, quam is me monuerat ſcripſiſſe *Theocritum*,

—— *ἐδ᾽ ἐλυγίχθη*
Τὰν ψυχάν·

excitatus protinus intellexi venuſtatem locutionis, a lucta ad alteram illam palaeſtram cum plurimis aliis feliciſſime translatae. Recordabar praeterea *Theocritum* ipſum illud alibi depoſuiſſe. Locum, quia pertinet ad eamdem verborum claſſem, in Scholiis ad *Ariſtoph.* Veſpas v. 1478 non ſatis emendate ſcriptum, hic deponam ex Eid. 1, 97, 98.

Κῆπε, τὺ θὴν τὸν ἔρωτα κατεύχεο, Δάφνι, λυγιξεῖν.
Ἆρ᾽ ἐκ αὐτὸς ἔρωτος ὑπ᾽ ἀργαλέω ἐλυγίχθης;

At-

Atque ait: en saevi dixti fore victor amoris:
Nunc te, Daphni, tamen saevi vis flectit amoris.

ita hos versus convertit *Heinsius*; qui dum in alterius Eclogae loco prolato dederit: --- *nec tristia flectit Pectora*; non tamen idcirco censeri debet habuisse genuinam lectionem perspectam. Quid sensus loci postularet vidit *Aemilius Portus* in Lex. Dor. v. Τυλίσσειν· nedum ut *Heinsium* potuerit latere. Et haec quidem pleraque sunt Theocritea huius generis. Sed *Eustathius* sic scribit alicubi, ut censeri possit participium τόκιχθέντα reperisse apud *Theocritum*, nimirum ad Il. Ω. p. 1481. v. 15. ubi ἄπεκτον ἄρνα, inquit, τὸν μήπω πεχθέντα, ἤγουν καρέντα, καὶ, εἰπεῖν κατὰ Θεόκριτον, Ποκιχθέντα. verum vix dubito, quin respexerit ad Eid. v, 26.

Τίς τρίχας ἀντ' ἐρίων ἐποκίξατο;

hinc, ad normam Theocritei λυγιχθῆναι, *Eustathius* formavit participium Doricum ποκιχθέντα. Eiusdem sunt analogiae *Homerica*, Θρυλλίχθη. Πελεμίχθη. & *Anacreontis* Θωμιχθείς· *Hesychius* alicubi invenerat Θυμιχθείς, quod explicat πικρανθείς· &, Ἐταντα-λίχθη, ἐσείσθη. Doricum Ἐταντα λίχθη, non facile commutaverim cum Ἐταντα λίσθη, quae forma erat communis a verbo Anacreonteo ταντα λίζω derivata. Ad eamdem classem pertinent Πρωραχθῆναι, & Πρανιχθῆναι· quorum prius apud *Hesychium* reperitur; Πρηνιχθῆναι etiam in Anthol. III, c. XXII. ep. 74. & apud *Lycophron.* v. 1006. *Hesychius:* Πρηνιχθέντα ἐπὶ πρόσωπον καὶ ἐπὶ στόμα πεσόντα. Alibi habet Πρανιχθέντα. eodem ferme sensu Dorice poni potuerunt Πρανίξαι & Ποτουδίξαι. Quae vulgo νομισθῆναι & ποριςθῆναι, Dorice pronuntiabantur νομιχθῆναι & ποριχθῆ-

χθῆναι. *Sthenidae* Pythagorei, de Regis officio loquentis, inſigne fragmentum apud *Stobaeum*, p. 332 v. 32. ſubminiſtrat νενομίχθαι, ſed & illud in νενόμιςαι mutatum voluit *Gesnerus*: ubi vulgatur: διὰ τοῦτο γάρ πυ μάλιςα καὶ νενομίχθαι τὸν θεὸν, πατέρα μὲν θεῶν πρᾶτον, πατέρα δὲ ἀνθρώπων ἦμεν· corrigendum puto: δοκεῖ νενομίχθαι, τὸν πρᾶτον θεὸν πατέρα μὲν θεῶν πατέρα δὲ καὶ ἀνθρώπων ἦμεν. *Propterea vel maxime Deus Summus habitus videtur pater Deorum hominumque.* Initio fragmenti v. 23. olim legebatur: τὸν βασιλέα σοφὸν ἦμεν· οὕτω γὰρ ἐσεῖται ἀντίμιμος καὶ ζαλωτὰς τῶ πράτω θεῶ· perperam ediderunt ἀντίτιμος καὶ ζηλωτάς. ſupra dixerat eadem pagina *Diotogenes*: θεόμιμόν ἐντι πρᾶγμα βασιλεία. Quae proſtant in eodem *Sthenidae* loco, v. 38. τοιοῦτον ἐπιςῆμεν, ſine controverſia corrupta, facillime poterunt ad hanc rationem integrari: τοιοῦτον θέμις ἦμεν καὶ τὸν ἐπὶ γᾶς καὶ παρ' ἀνθρώποις ἀγεμονεῖν μέλλοντα βασιλέα. —— Quod paulo ante memorabam, Πορίχθῆναι, ſive, ad legem Euſtathiani κοιχθέντα inflexum, πορίχθέντα ſcripti codices *Iamblichi* ſervarunt in illa nobili Tarentini *Lyſidis* ad Hipparchum Epiſtola: οὐ θέμις ὀρέγεν τοῖς ἀπαντῶσι τὰ μετὰ τοσούτων ἀγώνων σπουδᾷ πορίχθέντα. ſic recte vulgavit *Kuſterus* in *Iamblich.* de vita Pythag. p. 62, 63. *Ioannes Arcerius* p. 80. v. 23. dederat περιχυθέντα, ſed in Codice Mſ. e quo *Iamblichum* edidit *Arcerius*, quemque Bibliotheca cuſtodit Franequerana, legitur περιχθέντα. Idem Codex plures ſubminiſtrat formas Doricas, ab *Arcerio* male obliteratas. Ubi *Kuſterus* p. 65. v. 5. cum ceteris edidit ἐξεβλάςησαν, Codex Franequeranus formam Tarentinam exhibet ἐκβεβλαςάκοντι· quae ſuo ſe colore facile commendabit. Verbum fuit

βε-

βεβλαςάκω, ut πεποιήκω & ſimilia, de quibus variis in locis apud *Euſtathium* egit *Heraclides*. Pag. 64. v. 17. *Kuſterus* dedit ἠΦάνισεν, & in nota ſubiecta monuit Dorice ſcribendum ἠΦάνιξεν. Mſ. noſter *Lyſidis* dicto accommodum ſuppeditat compoſitum ἐπαΦάνιξεν. — Si *Stobaei* Codex ſcriptus perita manu tractaretur, ſine dubio plurima ſimilia detegerentur in fragmentis Pythagoreorum Doricis, in quibus plerumque verborum illiusmodi formae veteres in communes & uſu notiores fuerunt ab inperitis commutatae. Superſunt de rarioribus Ἀγαπάξαι. Ἑρπύξαι. Ὀπωρίξασθαι. quorum primum *Callicratidas* apud *Stobaeum* p. 487. v. 16. ſecundum *Pempelus* adhibuit, p. 461. v. 10. Doricum ὀπωρίξασθαι legitur p. 408. v. 47. in *Dii* fragmento, multis partibus mendoſo. Quando locus eſt inſignis, & Tu Pythagoreorum dictis apprime delectaris, quae verbum ὀπωρίξασθαι antecedunt, *Dii* verba conabor emaculare. Initium fragmenti, Τίς ἀγὰν ἡ βιοτᾶς ὄντως ναμερτᾶς εὐδαίμων ζωὰ, & ſequentia minus eſſe ſana, nemo negabit: Poterunt autem, mea opinione *Dii* verba hac ratione reſtitui: Τίς ἀγωγὰ βιοτᾶς ναμερτέως εὐδαίμων ζωά; καὶ τίνας ποτὲ χρὴ κρίνειν εὐδαίμονας; ἢ νὴ Δία τὼς σκάνεος καλλονὰν ἔχοντας, δώραμα Φύσιος; τούτως γὰρ ὡς ἔνι μασσότερον οἱ πλεῦνες ὡς θεὼς ἢ θεῶν ἱδρύματα περιέχοντι. pro ὑπερέχουσι, quod vulgatur, poſſet etiam legi περιέποντι. ceterae correctiones ſunt facillimae; ναμερτᾶς non ſollicitasſem, niſi in ultimo loco p. 409 l. 17. legeretur ἁμαρτέως, itidem in ναμερτέως commutandum. Paucis interiectis leguntur ſequentia: τουτέως οὖν εὐδαίμονας οἶδα, ὡς ἔμμεν δοκοῦντι, τοῖς τὰν ὥραν αὐτοῖς βουλλομένοις ὀπωρίξασθαι. ſic videntur iſta reficienda: τούτως

††††† τέως

τέως ὧν εὐδαίμονας οἶδα. ἕως ἔμμεν δοκεῦντι τοῖς τὰν ὥραν αὐτῶν δηλομένοις ὀπωρίξασθαι. hos *Platonis* verbis dixeris τῆς ὥρας καθάπερ ὀπώρας πεινῶντας. ex VIII. de LL. p. 837. B. sive, ἥβας καρπὸν ἀνθήσαντ' ἀποδρέψαι ἐθέλοντας, cum *Pindaro*, Pyth. IX. v. 192. In *Pindari* Odis huiusmodi verba leguntur sub flexu Dorico plurima; qualia sunt: Κωμάξαι, N. II, 39. Κλεΐξαι, Π. IX, 162. O. I, 176. Καταφαμίξαι, O. VI, 94. Κοιτάξασθαι, O. XIII, 107. Ἀποφλαυρίξαι, Π. III, 23. Ἀντιάξαι, O. X, 100. Ὑπαντιάξαι, Π. VIII, 13. Quod apud *Hesychium* legitur Ὑπαντάξας mutandum non est: utrumque enim dicebatur Ἀντάξαι & Ἀντιάξαι. Bis legitur ἀπαντάξαντα in *Archytae* loco quem evulgavit e MS. *Al. Morus* ad *Lucae* VI. v. 45. Praeterea frequenter apud *Pindarum* aliosque recurrunt Ὀνυμάξαι, Κομίξαι, Ἁρμόξαι, sive Ἐναρμόξαι, & Συναρμόξαι. In *Alcmanis* verbis apud *Athen.* IV, p. 140. c. legitur Ἁρμόξατο Ποθαρμόξασθαι in loco *Aesarae* Lucanae apud *Stobaeum* Ecl. Phys. p. 106. v. 12. *Euryphamus* in *Stobaei* Floril. p. 556. v. 13. adhibuit Συναρμοξάμενος, & *Ecphantas* p. 332. v. 44. Ἁρμοκται· hinc nomen Spartanorum *Harmostarum* derivatum; nam qui vulgo Graecis Ἁρμοσταί, flexu Dorico Lacedaemoniis dicebantur Ἁρμόκται. *Histriones* & *mimi* Laconice vocabantur Δεικηλίκται. cum vulgo nomen illud scribatur Δικ. vel Δεικηλιστής, genuina forma bis occurrit apud *Plutarchum*, in egregio illo dicto, quo histrionis sese petulantius efferentis superbiam repressit Agesilaus: Ἀλλ' οὐ τύγ' ἐσσὶ Καλλιππίδας ὁ δεικηλίκτας; T. II. p. 212. F. & T. I. p. 607. D. *Meursius*, Misc. Lac. III. c. VI. utrobique δικηλιστὰς rescribendum censebat, sed sermonis

nis Graeci diversarumque dialectorum analogiam minime habuit vir Eruditissimus perspectam. Laconicum Δεικηλίκτας ortum a verbo veteri Δεικηλίξαι· has enim formas Lacedaemonii, Cretenses, & Tarentini cum ceteris habuerunt Doriensibus communes. In *Aristoph.* Lysistrata Lacaena v. 92 pronuntiavit ξυναλίαξε, Lacon autem v. 1245. ἵνα διποδιάξω· non satis emendate vulgatur ξυναλίαζε. Istiusmodi formae nuspiam plures invenientur, quam apud *Hesychium.* Rariora sunt Διπτυχίξαι, Λακιδίξαι, Ἀποῤῥωγαλίξαι, Ἐςδραμυλίξαι, Κρανίξαι. Vulgatur apud *Hesychium:* Διπτύδιξον, δίπλωσον. sed sine controversia Διπτύχιξον restituendum est, id est, δίπτυχα ποίησον· hoc vidisse credo *Is. Vossium.* Quod suo loco legitur: Λακηδῆξαι, διαῤῥῆξαι. Graecum non est: sed analogice formari potuit Λακιδίξαι, idque reponendum. Ante vocem Ἀποῤῥῶγας ponitur: Ἀποῤῥυταλίξαι, ἀποσπάσαι. Mecum corriges: Ἀποῤῥαγαλίξαι, ἀποσπάσαι. usitatissimum est adiectivum ῥαγαλέος, cuius loco antiquitus etiam ῥηγαλέος vel ῥαγαλέος, & more Aeolico Βρηγαλέος, & Ϝρηγαλέος scripserunt. *Hesychius:* Τρωγαλέον, διεῤῥωγός. ibi literarum series postulat Τρηγαλέον. supra legitur: Τρηγαλέον & Τραγαλέον. diversa est unius vocis facies: Digamma Aeolicum Β vel Ϝ male degeneravit in Τ & Τ. Ex Italica forte comoedia petitum Ἐσδραμύλιξον, quod *Hesychius* exponit εἴσδραμε. Is praeter plurima similia praebet Κερανίξαι & Κρανίξαι. Ἀποκρανίξαι adhibuit Auctor epigrammatis Dorici, quod *Kusterus* edidit ad *Suidam* in v. Ἰξύν. —— ῥοπάλῳ

Γυρὸν ἀπεκράνιξε βοὸς κέρας· ——

sic legendum pro ἀπεκράνιζε. *Suidas* supra: Ἀπεκράνιξε,

νιξε, τῆς κάρας ἀπεχώρισεν. iſta recepit *Euſtathius* ad Od. Σ. p. 675. v. 15. Huius generis paene nihil apud *Suidam*, perpauca reperiuntur in editis *Leonidae* Tarentini aliorumve epigrammatis. Ab *ἄγχι* cum potuerit formari verbum *ἀγχίσαι*, ſuo flexu Cretenſes Ἀγχίξαι dixerunt. *Heſychius*: Ἀγχίξαι, ἐγγίσαι· Κρῆτες. Laconica fuerunt Ἀμβροτίξαι, & Ἀπεσοίξαι. *Heſychius*: Ἀμβροτίξας, ἀπαρξάμενος· Λάκωνες. & Ἀπέσοιξεν, ἀπέσωσε· Λάκωνες. Prioris dictionis origo patet: alterius autem, cum poſſit videri paulo abſtruſior, rationem non magis eſſe obſcuram oſtendet ſimilium comparatio. Eiusdem ſunt claſſis verba, πλώζω, χρώζω, σώζω· olim ſcripta, πλῴζω, χρῴζω, σῴζω· quod contracta fuerant e vetuſtis formis, πλοΐζω, χροΐζω, σοΐζω· natis e nominibus πλόος, χρόος, σόος. Verbum illud σοΐζω, a recentiori σώζω obliteratum, ore Laconico pronuntiabatur Σοΐδδω· hinc Ἐσόϊξεν Laconicum, & *Heſychianum* Ἀπεσόϊξεν, ἀπέσωσε· Λάκωνες. Poſſem ſimilia quaedam ex *Heſychio* congerere, ſed malo verbum Laconicum, Grammaticis etiam antiquis ignotum, in lucem protrahere, quodque diu exulavit reducere in ſuam ſedem, nimirum Ἀφηροΐξαι. *Iacobus Sponius* in Miſcell. Erud. Antiq. Sect. x. p. 342 vulgavit tres inſcriptiones repertas in inſula Santerini, quae olim ſub nomine Therae notiſſima nobilis fuit Lacedaemoniorum colonia: De Theraeorum dialecto non protrita tradit *Euſtath.* ad Od. Τ. p. 706. v. 40. In ſingulis iſtarum trium inſcriptionum verbum illud Ἀφηροΐξαι legitur, nuſpiam alibi a me repertum. Primam non gravabor hoc in loco deponere:

O

Ο ΔΑΜΟΣ ΑΦΗΡΟΙΞΕ ΚΑΙ ΕΤΕΙΜΑΣΕ ΤΟΝ ΙΕΡΕΑ ΑΠΟΛΛΟΝΟΣ ΚΑΡΝΗΙΟΥ ΔΙΑ ΓΕΝΟΥΣ ΑΔΜΗΤΟΝ ΘΕΟ ΚΛΕΙΔΑ ΠΑΣΑΣ ΑΡΕΤΑΣ ΕΝΕΚΑ ΚΑΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΑΣ

In tertia earum inſcriptionum *Carpus uxorem ſuam* Ἀφηρόϊξεν· in ſecunda, filius patrem & uxor maritum Ἀφηρώϊξαν. his longe vetuſtior videtur prima, qua *Populus* Theraeus *Admetum Theoclidae F. qui iure haereditario Carnei fuerat Apollinis ſacerdos, praeſtantis virtutis gratia ſacello honeſtavit*, Ἀφηρόϊξε καὶ ἐτείμασε, ſignificat ἡρῴῳ ἐτίμησε, ſive ſepulcrum ſepimento cinxit, atque adeo partem agri ſacravit Admeto & ἐτεμένισε, ipſumque ſacrificio anniverſario veluti Heroa honorandum decrevit. Quod ex. gr. de Braſida *Thucydides*, v, c. XI. οἱ Ἀμφιπολῖται, περιέρξαντες αὐτȣ̃ τὸ μνημεῖον, ὡς ἥρωΐ τε ἐντέμνȣσι, καὶ τιμὰς δεδώκασιν ἀγῶνας καὶ ἐτησίȣς θυσίας. uno verbo dixeris, Braſidam Ἀφηρώϊσαν. Sicuti a πατρώϊος & πατρῷος, Πατρωΐζειν & Πατρῴζειν· ita, ab ἡρώϊος & ἡρῷος ortum, Ἀφηρωΐζειν & Ἀφηρῴζειν e Doricis iſtis Ἀφηρόϊξεν & Ἀφηρώϊξαν in Lexicis poterit reſtitui. — Illud forte mireris, in monumentis lapideis, in Sicilia, Creta, aut etiam alibi, ubi Dorice loquebantur, inventis, iſtiusmodi verborum formas Doricas adeo raras reperiri, communes frequentius. Tabula Sicula apud *Gruterum*, quae ſupra nobis δαιθμȣ̀ς ſuppeditavit, exhibet p. ccx. v. 8. Doricum ἐργαξεῖται· Legitur p. CCXII. v. 40. 52. 57. & 59. ὁρίτοντος & ὁρίτοντα, in quibus primum putabam literam T duplicandam; nunc ſuſpicor olim exaratum ΟΡΙΞΟΝΤΟΣ & ΟΡΙΞΟΝΤΑ. poſito Ξ pro Z. Confer ſi placet *Spanhem.* de Praeſt. & U. N. Vol. 1. p. 98. Inſigne

ſigne Teſtamentum p. ccxvi & ſeqq. Dorica continet non pauca, quae absque eo penitus ignoraremus, ſed col. I. v. 14. formam praebet vulgarem κατασκευάσαι· col. v, v. 22. κομισάσθω· col. vi. v. 4. νενομισμένα contra vero quater vel quinquies ad normam Doricam ſcriptum ἐξοδιάξει, col. v, v. 25. vii, v. 8. 14. 24. quae loca Celeberr. *Hemſterhuſio* obverſabantur ad Plut. *Ariſtoph.* p. 111. In elegantiſſimo Plebiſcito Agrigentinorum, quo Demetrium Syracuſanum honorarunt, p. cccci. mendoſe legebatur ΕΞΟΔΙΑ ΑΙ· literam Σ excidiſſe iudicabat *Ant. van Dale* Diſſ. ix. ad marm. Vet. p. 771. ſed in renovata Gruteriani operis editione recte legitur ἐξοδιάξαι. contra, cum initio decreti legeretur ΕΔΟΞΕ ΤΑΙΑΛΙΑΙ, haec perperam exhibet: ΕΔΟΞΕ ΤΑΙ ΑΑΙ. deinde errore fabrili poſitum puto ΤΑΙ ΣΥΝΚΛΗΤΩΙΡΙ. certe non dubito, quin legi debeat: Ἔδοξε τᾷ Ἁλίᾳ καθὰ καὶ τᾷ Συγκλήτῳ· *viſum fuit Populo ut & Senatui.* In inſcriptione, quae hanc proxime praecedit: Ἔδοξε τῇ Συγκλήτῳ καὶ τῷ Δήμῳ τῶν Μελιταίων· alias plerumque dicitur τῇ Βελῇ καὶ τῷ Δήμῳ. In paucis monumentis Doricis, quae *Gruteri* Theſaurus complectitur, huiusmodi verborum nihil, opinor, invenietur praeter iſta duo ἐργαξεῖται & ἐξοδιάξαι. Formas aliquot communes dabunt Decreta diverſarum Cretae civitatum, quae in Antiquit. Aſiaticis vulgavit *Edmundus Chishull*, ſed in Aetolorum Decreto p. 105. in fine legitur καταχωρίξαι & v. 25. τᾶς ἐγδικάξιος. Foedus inter Hierapytnenſes & Prianſios praebet v. 48. δικάξασθαι. attigit praeter alia Cl. *Alberti* ad *Heſych.* I. p. 242. n. 17. In iſtam Foederis vetuſtiſſimi partem, in

in Iusiurandum Cretense apud Gruterum p. DV. (quod Foederi subiecit *Chishullus*, diligenter comparandum cum illo Latiorum Olontiis praestito apud *Chishullum* p. 136. cuius partem iam dederat *Reinesius* Inscr. cl. VII. n. 26.) & in alia quaedam monumenta Dorica proximis literis observata nonnulla Tecum communicabo: illa nunc quidem ab instituto me nimium abducerent. Missis itaque illis redire malo ad formas Doricas verborum vulgo in ἄζω & in ίζω desinentium. Tempus istorum verborum praesens a Doriensibus diversimode pronuntiabatur; & ab aliis, & a Siciliensibus, in άσδω & in ίσδω· a Tarentinis in άσσω & in ίσσω· a Boeotis inprimis in άττω & in ίττω, sive etiam in άδδω & in ιδδω, quamvis hic flexus praecipue fuerit Lacedaemoniis usitatus. *Heraclidae* de formis istis Tarentinis observata quantum praestent in hac parte Linguae spectanda commoditatis, cum paucis exponi nequeat, placet subsistere in verbis in άδδω & ίδδω, & emendationes, quae spectent ad hanc partem, nonnullas expromere. Nullam, quam quidem noverim, istiusmodi formam *Plutarchus* nobis subministrabit, plura tamen Laconum dicta, in quibus olim videantur positae: neque etiam alibi, ut opinor, reperientur, praeterquam apud *Hesychium*, (quanquam pleraeque mendis obscuratae latent,) & apud *Aristophanem*, e quo paucissima fuerunt in *Suidae* & *Etymologi* Lexica, & ad alios derivata. Huius generis verba Laconica, quae prostant in *Aristophanis* Lysistrata, a Lampito ceterisque Lacedaemoniis prolata, praeter unum alterumve, de quibus addubito, excitabo. Versus 82. primum

praebet *Γυμνάδδομαι*· unicum illud attigit *Eustathius*, ad Od. H. p. 271. v. 39. *γυμνάζω γυμνάδω· καὶ διπλασιασμῷ Αἰολικῷ καὶ Δωρικῷ Γυμνάδδω·* subiungit verba *Aristophanis*. — *Μυσίδδειν* pro *μυθίζειν* positum v. 94.

Μυσιδδέτω
Ὅτι λῆς ποθ' ἀμέ.

recurrit v. 1078.

Τί δή ποθ' ὔμμε πολλὰ μυσίδδειν ἔπη;

in eorum locorum altero scribendum arbitror

Μύσιδδέ τοι
Ὅ, τι λῆς ποθ' ἀμέ.

Quod legitur v. 980. *μυθίξαι* mutari debet in *μυσίξαι*· sed quum praeterea *Senatus* ore Laconico non videatur dici potuisse *γερωχία*, locum, prouti videbatur reticiendus, adscribam:

Πᾶ τᾶν Ἀσανᾶν ἐντί γ' ἁ Γερωϝία,
Ἠ τοὶ Πρυτάνεις; λῶ τι μυσίξαι νέον.

Laconice *ἡ γερουσία*, secundum usitatam in talibus consuetudinem, dicebatur *Γερωΐα*, vel, digamma Aeolico interposito, *Γερωϝία*. *Alcman*, quem nosti fuisse *λύρης ἐλατῆρα Λακαίνης*, scripserat teste *Prisciano* p. 547.

Καὶ χεῖμα πῦρ τε δάϝιον.

Dictionibus etiam Homericis non paucis digamma legeremus insertum, si prodiisset *Homerus Bentleji*: vide quaeso Vannum Criticam, p. 395. & Lectiones Lysiacas, p. 703 & 704. Eo autem hoc in loco praetulerim *Γερωϝία*, quoniam editiones exhibent *γερωχία*· alias placuisset *Γερωΐα*, quam formam ad *Hesychium* illustravit *Kusterus* p. 822. n. 16. hoc ceteris Aristophaneis congrueret. v. 1299. *ἐκλιπῶα*

Μῶα.

Μῶα· v. 1301. κλεῶα. &c. in quibus ȣ in ω mutato, σ, vocalibus interpositum, fuit eiectum. Ceterum in v. 980. pro μυθίξαι legendum esse μυσίξαι, Tu minime dubitabis. Illud vero miror, cum saepissime fuerit is Laconismus, quo σ pro θ ponere sueverant, alibi obliteratus, genuinas formas in *Aristophanis* Lysistrata plerumque semper fuisse conservatas: sunt enim admodum pauca, veluti v. 1258, θαγόντας. v. 1254, θείκελοι. v. 1003, θίγειν. v. 91, Κορινθία. quae debeant ad eamdem normam reformari, in σαγόντας. σέσκελοι. σίγειν vel σίγην. Κορινσία. neque enim scripsisset Κορινθία, qui v. 1259. posuit ἥνσει, alibi Ἀσάναν & Ἀσαναίως. σίγειν, pro θίγειν, invenit in Ms. *Kusterus*, qui recte vulgavit v. 1082. 1083. σέλει — ἐλσὼν — σέτω. Ex his unum, sed alia huius generis plurima, habet *Hesychius:* Σίγη, θίγγανε· Λάκωνες. ubi legi poterit Σίγην, θιγγάνειν· sive Σίγε cum Cl. *Albertio* ad *Hesych.* p 695. n. 4. qui nonnulla etiam attulit p. 1454. n. 26. Haec proderunt insigni *Thucydidis* loco emaculando. In pacis legibus, quas Lacedaemonii per Licham Argivis proposuerunt, haec leguntur apud *Thucydid.* v, c. LXXVII. περὶ δὲ τῶ σιῶ, συμβατόσαιμεν λῇν τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὅρκον, δῶμεν δὲ αὐτὺς ὀμόσαι. Bene sit Viris Praestantissimis, qui, praeter cetera, varias Codicum lectiones nobiscum communicarunt: pro συμβατόσαιμεν Basil. praebet συματώσειμεν· Cassellanus σύματος ἔμεν. illud σύματος, pro θύματος Laconico more positum, veram huius loci scripturam, aut verae proximam patefecit: certe non negabis vulgatis multo meliora esse sequentia, e vestigiis corruptae lectionis haud difficulter eruta: περὶ δὲ τῶ τῶ Σιῶ σύ-

σύματος, σέμεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὅρκον, δόμεν δὲ αὐτὼς ὀμόσαι. Graece diceres: περὶ δὲ τῶ τῶ Θεῶ θύματος τιθέναι ἐθέλειν τοῖς E o. Coniecturam ab hac in nonnullis diversam Codex Arundelianus, in quo pro συμβατόσαιμεν tantum σύγματος legebatur, subministravit: illa scriptura considerata, credidi voces αὐτὼς δὲ ὀμόσαι, τὰς πόλιας cum sequentibus esse conglutinandas, quaeque praecesserant hac posse ratione restitui: περὶ δὲ τῶ τῶ Σιῶ σύματος, λῆν τὼς Ἐπιδαυρίως ὀρκιδδέμεν. *ad sacrificium Apollini debitum exhibendum velle se Epidaurios obstringere iurisiurandi religione.* articulus τῶ semel male fuerat positus: nam hoc quidem dubium non videtur quin recte correxerim, περὶ δὲ τῶ τῶ Σιῶ σύματος· Religionis quippe neglectum Argivi speciosam habuerant Epidauriis belli inferendi causam: *Thucydides* supra, cap. LIII. Ἐπιδαυρίοις inquit, καὶ Ἀργείοις πόλεμος ἐγένετο, προφάσει μὲν, περὶ τῶ θύματος τῶ Ἀπόλλωνος τῶ Πυθαιέως· sic scribendum pro Πυθέως. De Apolline Pythio nihil habebant causae cur essent solliciti; de suo cogitabant Argivi: Apollo Πυθαεὺς vel Πυθαιεὺς, a Lacedaemoniis, sed ab Argivis eximia religione colebatur. *Hermionenses* teste *Pausania* II, p. 194. τὸ τῶ Πυθαέως (Ἀπόλλωνος) ὄνομα μεμαθήκασι παρὰ Ἀργείων. & p. 197 traditur, Asine solo aequata reliquisse tamen Argivos templum Apollinis Πυθαέως. *Pausaniae* verba *Meursius* attulit Attic. Lect. IV. c. II. Cum itaque satis constet σύματος esse *Thucydidi* reddendum, de ceteris iudicabis. Ipsa Foederis formula, quam *Thucydides* prodidit memoriae c. LXXIX. praebet formas verborum communes ἐρίζοι & δικάζεσθαι. sed hoc in fine positum

tum forte mecum videbitur in δίκας ἔσεσθαι transmutandum. Pro ἐρίζοι libenter posuerim ἐρίδδοι. Vidimus ex *Aristophanis* Lysistr. Γυμνάδδομαι & Μυσίδδειν· Nunc reliqua persequar. — Ποτόδδει legitur v. 206.

Καὶ μὰν ποτόδδει γ᾽ ἁδὺ, καὶ τὸν Κάςορα.

Apud *Theocritum* ὄσδεν & ποτόσδεν reperitur; ποτόδδει Laconice scribere potuit Comicus. Credibile tamen videtur, illud hoc quidem in loco correctoribus deberi, in quo olim scriptum fuerit ποτόμΦει. *Hesychius:* ΠοτόμΦει, προσόζει. Recte *Salmasius* contulit, quod supra legitur: ῎ΟμΦα, ὀσμή· Λάκωνες. *Timachidas* apud *Athen.* xv. p. 682. c. τὸ ῥόδον Φησὶ τὰς ᾽Αρκάδας καλεῖν ΕὐόμΦαλον, ἀντὶ τῦ εὔοσμον· ubi *Casaubonus Hesychii* meminit. — Quod *Hesychius* habet Ψιαδεῖν, παίζειν. sine dubio corrigendum in Ψιάδδειν· reperitur in hoc nostro Dramate v. 1304.

Τοὶ δὴ παρ᾽ Εὐρώταν ψιάδδοντι.

Versus 1319 praebet Παραμπυκίδδεται. Versu 1315. mentio fit

Βακχᾶν
Θυρσαδδωᾶν καὶ παδδωᾶν.

Kusterus scribendum putabat παιδδωᾶν· atque ita legisse videtur Scholiasta bina ista explicans θυρσαζεσῶν καὶ παιζεσῶν. mihi vero παδδωᾶν in παλλωᾶν omnino videtur commutandum: Βάκχαι θυρσάζεσαι καὶ πάλλεσαι, *Bacchae* dicuntur *thyrsos leves vibrantes.* Quandoquidem *Aristophanes* in his sibi constat, mireris in v. 1166. reperiri Βλιμάττομες· secundum observata *Heraclidae* Βλιμάττω, pro βλιμάζω positum

tum, tribuendum potius esset Boeotis, quam Laconibus: verum constat Boeotos aliosque etiam adhibuisse formas istiusmodi verborum in δδω. praeterea verba in ττω habuerunt & alii cum Boeotis communia: Ἀγκυρίττει Cretensibus adscribit *Hesychius*, apud quem eiusdem classis reperiuntur: Ἀφοπλίττονται. Λαγαρίττεται. Δυρίττειν. Μασχαλίττει. &c. — Verba autem huiusmodi in δδω Megarensibus etiam tribuit *Aristophanes* & Boeotis. In Acharnensibus Megarensis dixit v. 734. χρῄδδειν vel χρῄδδεν, pro χρῄζειν·

Πότερα πεπρᾶσθαι χρῄδδετ᾽ ἢ πεινῆν κακῶς,

ad eamdem rationem v. 823. ubi legitur Φαντάζομαι, olim posuisse videtur Φαντάδδομαι. Grammaticus recentior, cuius notas aliquot Etymologico interseruit *Fred. Turrisanus*, p. 447. v. 41. Θερίδδειν, inquit, ἀντὶ τοῦ θερίζειν, Βοιωτικῶς παρὰ Ἀριστοφάνει. respicit ex Acharn. v. 946. ubi loquitur Boeotus:

Μέλλω γέ τοι θερίδδειν.

Formam Thebanam mendose scriptam *Hesychius* in Lexicon suum recepit, suoque errore traxit *Casaubonum:* ubi cogitaveris, pro vulgari κρίζω Boeotice dici debuisse κρίττω vel κρίδδω, non dubitabis errorem *Hesychii* corrigere, & pro Κριαδέμεν rescribere: Κριδδέμεν, γελᾷν· Βοιωτία δὲ ἡ λέξις. Locus, quo pertinet ista glossa *Hesychii*, *Strattidis* est e Phoenissis, conservatus ab *Athenaeo* XIV. p. 622. A. exemplis allatis Comicus ostendit, dictiones Thebanos usurpare ceteris Graecis penitus inusitatas; ipsos quippe τὴν σηπίαν vocare Ὀπιτθοτίλαν,

Τὴν εὔθεσιν, δ᾽ Ἄκολον· τὸ γελᾷν δὲ, Κριδδέμεν.

sic

sic legendum pro vulgatis *τὸ γελᾷν δὲ ἐκκριδδέμεν·* *Casaubonus Strattidis* versum ex *Hesychio* censuerat reficiendum p. 895. Formae Laconicae in *ἄδδω* & *ἴδδω* cum essent ex *Aristophane* notae, mirum est, cur non *ἀτίμαδδε* posuerit *Salmasius* in Lacedaemoniorum Senatusconsulto, qui de Hellen. p. 82. solus in illo restituerat *τὰν κιθάριξιν·* nam *καθάρισιν* scripserant *Leopardus* Emend. VIII. c. XIV. & *Scaliger* ad *Manil.* p. 426. *κιθάριξιν* *Casaub.* Anim. in *Athen.* VIII. c. XI. *Ismaël Bullialdus*, qui illud notis in *Theon. Smyrn.* subiecit p. 295. & *Edm. Chishull.* Antiq. Asiat. p. 128. Sed ista si valeret ratio, in nonnullis Laconum dictis apud *Plutarchum* hae verborum formae possent restitui; quas *Hesychius* nobis plurimas praeberet, nisi aut is in libros incidisset mendosos, aut eius etiam scriptura magis esset depravata. Quantum commemini, unicum tantum huius generis reperitur apud *Hesych.* emendate scriptum, quod *Salmas.* attulit in *Plin.* Exerc. p. 1280. D. *Φαιρίδδειν, σφαιρίζειν.* In *Φυαδδεῖ*, quod sequitur proxime, accentus tantum mutari debet; scribendum enim: *Φυάδδει, σωμασκεῖ.* quod pronuntiatione tantum distabat a *Βυάδδει.* Supra legitur *Ἐκπετριαδεῖν, παχύνειν ἱμάτιον· Λάκωνες.* sed corrigendum: *Ἐκπετρίδδειν·* *Hesychius* habet *Περιπετρίζεσθαι.* Verbum *Κωμάζει* haec nota antecedit: *Κωμαδεῖν, ὀρχεῖσθαι* non dubitabis literam interserere, legendo *Κωμάδδειν.* idem remedium adhibendum in *Οἰκιδεῖν, καθῆσθαι.* vetus lectio fuit *Οἰκίδδειν·* Sub eadem litera prostant hae binae glossae *Ὁμηριάδειν, ψεύδεσθαι.* & *Ὀρκίλλει, ὅρκον ποιεῖ, ὀμνύει.* verba sic scripta recepit in Indicem Thes. *H. Stephanus.* Pro *Ὀρκίλλει* sine controversia legendum

Ὀρ-

'Ορκίδδει· neque hoc officit coniecturae, quam ſupra poſui: potuit enim iſto ſignificatu a Poëta poni 'Ορκίδδει, tametſi Lacedaemonii 'Ορκίδδειν vel 'Ορκιδδέμεν eodem adhibuerint ſenſu, quo Graeci vulgo verbum ὁρκίζειν· Sicuti 'Εκπετρίδδειν in 'Εκπετριαδεῖν, ita 'Ομηρίδδειν apud *Heſychium* tranſierat in 'Ομηριαδεῖν. Plurima ſuperſunt apud *Heſychium*, ſed pleraque talia, quae non niſi perita manu rite poſſint tractari. De illis acturum ſe pollicitus eſt Vir Summus, quocum huius generis nonnulla communicaveram. Diverſis locis leguntur: Μωδεῖ, λαλεῖ, ᾄδει. & Μȣσιαδδεῖ, λαλεῖ, ὁμιλεῖ. Putabam unius verbi μȣσίζειν, a *Muſis* derivati, formas in illis latere diverſas. Sed monuit me *Hemſterhuſius*, pro Μωδεῖ recte quidem correxiſſe me Μῴδδει vel Μωίδδει. ſed Μȣσίδδει, ſignificans λαλεῖ, ὁμιλεῖ, more Laconico poſitum pro μυθίζει. qua de re non cenſebis dubitandum. Cum ſingulae correctiones copioſius potuiſſent firmari; in unica, pace Tua, morabor aliquantulum. Vulgatur apud *Heſychium:*

'Επεβαλλομένη, ἐνθεαζομένη.] Ubi haec leguntur, ſeries literarum poſcebat 'Επηβ. hoc ſi vulgatae lectionis ſedem occupaſſet, difficulter genuina veteris Grammatici ſcriptura potuiſſet erui. Simul atque in mentem venit literas etiam β & υ frequenter permutatas, emendabam 'Επευαδδομένη, ἐνθεαζομένη. Certiſſimam eſſe correctionem e Cariſſimi Doctoris literis intellexi, qui eamdem dudum detexerat. *Commotis excita ſacris Thyas*, *Euripidi* in Bacchis v. 1092. θεȣ̃ πνοαῖσιν ἐμμανὴς, Laconice dicta fuerat 'Επευαδδομένα, quae diceretur in ſermone vulgari ἐπευαζομένη, vel ἐνθεαζομένη. Tales in euantium thiaſo

lym-

lymphata mente furebant
Evoë bacchantes Evoë, capita inflectentes.

Scopae saxeam bacchantis effigiem laudat *Glaucus* Anthol. IV. c. III. ep. 5.

Ἁ Βάκχα Παρία μὲν, ἐνεψύχωσε δ' ὁ γλύπτας
Τὸν λίθον· ἀνθρώσκει δ' ὡς βρομιαζομένα.

Ista βρομιαζομένα proxime accedit ad nostram Ἐπευαδδομέναν· *Hesychianum* ἐνθεαζομένη de Semele legitur in *Schol.* ad *Apollon. Rhod.* I, 636. qui καὶ τὴν Σεμέλην, inquit, Θυώνην καλοῦσιν, ἐπειδὴ Αἰσχύλος ἔγκυον αὐτὴν παρεισήγαγεν οὖσαν καὶ ἐνθεαζομένην. ubi corrigi debet: παρεισήγαγε θύουσαν καὶ ἐνθεαζομένην. — Bacchantium ululatus in libris scribitur εὐοῖ, εὐὰ & εὐάν. Εὐοῖ σαβοῖ legitur in loco *Demosthenis*, quo ad verbum εὐάζειν usus est Celeberr. *Wesselingius* ad *Diodor. Sic.* I, p. 248. Credo lectum alicubi Εὐὰν σαβὰ, quod apud *Hesychium* degeneraverit in Εὔσαμα. Verbi frequenter obvii compositum Ἀνευάζειν, usurpatum a *Lycophrone* v. 207. veterum locis firmavit *Iac. Gronovius* ad *Arrian.* p. 198. Ἐπευάζειν ante erutam Ἐπευαδδομέναν potuisset in *Stephani* Thesauro locum reperire, obvium in *Orphei* Hymno LXXVIII. & leviter corruptum in H. LXVIII, 6. in cuius v. I. εὐάστειραι recte reposuit *Dan. Heinsius* ad *Sil. Ital.* I, 101. eodem titulo Nymphae designantur H. L, v. 8. Ipsum Bacchum laudat *Orpheus* velut εὐαστῆρα H. XXIX. & *Leonides*, Anth. VI, c. VII. ep. 10. In Hymno LII dicitur Bacchus σὺν εὐζώνοισι τιθήναις Εὐάζων. Apud *Plutarchum* Sympos. IV, 6. p. 671. c. leguntur veteris Poëtae verba: εὔϊον ὀρσιγύναικα μαινομέναις ἀνθέοντα τιμαῖσι, Διόνυσον.

&

& in Lib. de Exilio p. 607. c. paulo aliter collocata: Εὔϊον ὀ. Διόνυσον μ. ἀ. τιμαῖς. quae hac ratione censebam reficienda:

Εὔϊον ὀρσιγύναικα Διόνυσον,
Μαινομέναις συνθέοντα τιθήναις.

in *Sophoclis* Oed. Col. v. 673. Bacchus celebratur θείαις ἀμΦιπολῶν τιθήναις, quem in Oed. Tyr. v. 220. dixit Εὔϊον Μαινάδων ὁμόςολον. Quando saepius *Orphei* mentionem feci, non erat praetermittendum, in *Orphei* Precibus ad Musaeum v. 34. mendose legi συνευςατῆρας. Corrigamus:

Καὶ Σεμέλην, Βάκχȣ τε συνευαςῆρας ἅπαντας,
Ἰνὼ, Λευκοθέην τε, Παλαίμονά τ᾽ ὀλβιοδώτην.

Sed tandem tamen desino. Vale Vir Nobilissime, & epistolam verbosam, aut, si mavis, dissertationem, Tibi inscriptam, aequi bonique consule.

PRAEFATIO.

L. S.

Vem Christophorus Plantinus Antverpiae anno 1567. ex officina sua emiserat Fulvii Vrsini libellum, ut Studiosorum commodis inserviret, suo sumptu renovari curavit Coulonius. Huius editio, typorum nitore commendabilis, eo Plantinianae anteponenda est, quod Vrsini adnotationes in illa ad unam tantum editionem Virgilii, in hac, indicatis versuum numeris, ad recentiores omnes utiliter fuerint accommodatae. Duo adolescentes, his in literis non parum exercitati, dederunt operam, ut exemplar Plantini fideliter exprimeretur. Horum diligentia vitia quaedam typographica, quae priorem editionem deformabant, fuerunt sublata. In erroribus Vrsini nihil novari placuit. Is Auctorum loca saepenumero protulit, prouti legebantur in editionibus istius aevi perverse scripta; nonnunquam tamen e libris vetustis meliora quam leguntur in editis. Quum sua sponte permotus opusculi editionem constituerat iterare Coulonius, Auctor ipsi fui, ut nec e libris vulgatis loca corrigi, neque editionem Plantini quomodocunque interpolari pateretur. Verum quum libellum renovatum evolverem versus nonnunquam perperam separatos, alia quoque non pauca deprehendi, quae modeste potuerant, nonnulla, quae omnino corrigi debuerant. Nomina propria vel semper ad veterum editionum normam fuerant repraesentanda; vel nunquam. Opusculi curam suscipere, & loca quaerere recusaveram, in quibus Auctorum verba legerentur, ab Vrsino allata. Illa

la quod non sint in hac editione secundum consuetudinem usitatam designata nonnullis videbitur dignum reprehensione. Hi si forte suspicabuntur, molesti, nec sane utilissimi, laboris fuisse me fugitantem, non multum errabunt opinione sua. Doctis, qui quidem veterem editionem adipisci nondum potuerint, satis erit, opusculum non interpolatum hac opera reddi parabile: ea enim est Vrsini celebritas, ut nihil fuerit ab ipso in lucem vulgatum, quod non hodiedum cupide versare velint homines etiam Doctissimi; tum propter cetera scitu utilissima, tum propter illa, quae passim expromit e Codicibus Mss. & aliorum, sed praesertim Alexandri Farnesii Cardinalis. Huius instructissima Bibliotheca tanquam sua utebatur Vrsinus, post mortem Ranutii Farnesii biennio circiter ante, quam libellus Noster prodiret, in Alexandri domum receptus, in qua Cardinalis humanitate vir Eruditissimus sic alebatur, ut absque sollicitudine veterum monumentis invigilare, & amicis, quos habuit iisdem studiis initiatos vir optimus plurimos, operam dare potuerit. Horum libenter suis in scriptis meminit, & in hoc libello secum communicata commemorat clarorum hominum observata, quibus utebatur familiariter, Gabrielis Faërni, Scipionis Tettii, & Octavii Pantagathi. E scriptis Codicibus excitata multo plura quidem reperientur in libello, quo Fragmenta IX Illustrium Feminarum, Lyricorum, aliorumque complexus est, sed nec huic libello desunt huius generis inedita, quae hodiedum frustra alibi quaererentur. Pleraque tamen, e quibus tanquam ineditis attulit nonnulla, deinceps in lucem prodierunt; & Achillis quidem Tatii, cuius saepe facit mentionem, in Aratum Isagogen eodem

dem anno, quo Plantinus Antverpiae libellum Vrsini, Florentiae vulgavit e codice Mediceo Petrus Victorius. Verum tantam non habuit Coulonius in hoc libello recentando Doctorum rationem, quantam aliorum. Et sane fatendum est, iuvenum, qui quidem Graeci sermonis usum sibi comparare Graecorumque Scriptorum loca, quae Virgilius fuerit imitatus, legere desiderant, usibus esse aptissimum. Reliquorum enim, qui in Homeri, Theocriti aliorumque locis ad Virgilium comparandis elaboraverant, sive veteres seu recentiores, diligentiam sine controversia superavit Vrsinus. Quorumcunque Scriptorum Graecorum Latinorumve loca non tantum mira sagacitate pervestigaverat, quae Virgilius videri posset imitatus, sed etiam illa Poëtarum Latinorum qui Virgilii vestigia fuerant persequuti. Ista observata, in hunc libellum dudum ante congesta, tandem opera Plantini prodierunt in lucem, quum libelli parens Vrsinus annum ageret aetatis tricesimum septimum, qui natus anno 1530 *septuagenarius in urbe patria Romae decessit, scriptis plurimis & laboriosis nobilitatus. Quod si minus aliis, nostratibus certe iuvenibus Vrsini libellus accidet optatissimus. Illos etiam, quos rerum suarum rationes his studiis immorari non patiuntur, adhortari soleo, ut, quando utriusque Linguae aliquam sibi compararunt notitiam, saltem legere incipiant Virgilium & Homerum, ut* sublimitate (*verba sunt Quinctiliani*) Heroici carminis animus adsurgat, & ex magnitudine rerum spiritum ducat, & optimis inbuatur. *Hi si fructum hinc perceperint, ut certe capere poterunt uberrimum, tulisse se pretium operae indicabit Coulonius.*

PLANTINI DEDICATIO.

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO CARDINALI GRANVELLANO, D. ANTONIO PERRENOTO, ARCHIEPISCOPO MACHLINIENSI, CHRISTOPHORVS PLANTINVS

S. D.

ÆPENVMERO mecum cogitavi, ANTONI Cardinalis amplissime, quonam pacto, inter tot tantaque maximarum rerum onera, quæ tibi imponuntur quotidie, litterarum studia tractare non sine magna laude possis. Ceteri enim omnes, quantumvis recte a primis annis instituti, ut primum ad altos dignitatum gradus progrediuntur, illa, a quibus alioqui nec natura, nec voluntate abhorrent, studia plane deserunt, vel ita intermittunt, ut raro admodum ex longissimo intervallo ad ea redeant. Tu vero cum longe maiora & difficiliora, quam illi, negotia fidelissime administres, id agis ut litteras non inter πάρεργα *sed* ἔργα *habere videaris, meritoque occupatorum omnium doctissimus, & doctorum occupatissimus appellari possis. Qua quidem ratione præstas, ut quamdiu Musarum & humanitatis nomen extabit, universa posteritas intellectura sit, te eruditione & dignitate ornatissimum florentissimumque vixisse. Hoc si fortuna duce esses consecutus, in felicitate esset, & lucro ponendum: sed contigit tibi animi vere heroici, & ingenii magnitudine, incredibili labore & industria. Quid dicam de eximia tua erga*

erga doctos liberalitate, qui te patronum & patrem merito appellant? hos honoribus auges, illos maximo paupertatis opprobrio liberas, &, ut uno verbo dicam, nemo, qui quas debet, cum doctrina virtutes coniunctas habet candorem & modestiam, ad te accedit, qui re infecta abeat. Idcirco ex omnibus totius terrarum orbis partibus ad te, tanquam ad benignum quemdam Mæcenatem, confugiunt: adeo ut in omni disciplinarum genere doctissimi viri in tua familia, tanquam in theatro, & academia quotidie conspiciantur. Quo nomine tantum tibi debent omnes, ut nisi suum in te celebrando certatim faciant officium, & tuas laudes utraque ad cælum manu ferant, non video qua ratione ingrati crimen possint effugere. Ceterum hoc loco non constitui de aliis præclaris tuis in rempub. meritis dicere. sum enim tanto oneri impar, neque mei est officii: sed potius historicis, & poetis illam palmam lubens relinquo, qui, quantum animo conceperint, ornate & copiose litterarum monumentis mandare possunt. Vereor autem ne tantum oratione consequi nequeant, quantum naturae parens Deus in te benigne contulit. Quod vero de tua erga litteras tam propensa voluntate, hæc, non quam debui, sed quam potui, bene sum præfatus, meo quodam iure excusor. ideoque haud metuo vetus conuicium, τέκτων ὢν οὐκ ἔπραττες ξυλουργικά. cum typographi, inter quos nomen meum profiteor, sint litterarum, & litteratorum omnium publici notarii, & ob id magnorum virorum laudes, qui numquam bene de Musis mereri desinunt, reticere non sine scelere possint. Quo in ordine cum tu iam multis annis fueris primipilus, & nulli virtute, sapientia, omni liberalium artium cognitione, & honore secundus; vel eo magis mihi compellandus

 vide-

videbare, quod tua potissimum opera hic liber in lucem prodeat. Cum enim huc, quæ tua est humanitas, ex urbe usque Roma ad quosdam homines sane doctos, eosque optimos viros, & tui observantissimos misisses, ut eius lectione, quæ te mirifica quadam voluptate perfuderat, fruerentur, re illi inter se deliberata uno ore omnes recte me facturum iudicarunt, si meis illum typis in gratiam studiosorum divulgarem; ea ratione futurum arbitrati, quod docti posthac veteres illos Virgilianorum operum Aristarchos minus sint desideraturi: ut Q. Octavium Avitum, qui Homæoteleutῶν octo voluminibus, quos, & unde versus poëta transtulerit, annotavit: ut Perellium Faustum, qui furta; Herennium, qui vitia Virgilii contraxere: vel Messium Arusianum, qui elocutionum Virgilianarum libellum composuit, & formulas loquendi poëtæ persequutus est. Quos priscos auctores cum multis aliis temporum iniuria perdidit. Sequutus sum itaque horum consilium, atque de republ. litteraria bene mereri cupiens, hoc Fulvii Vrsini opus insigne, studiosis omnibus communicavi. Id si auctore fortassis factum est invito, & ignorante, publicæ me utilitatis ratione excusatum iri confido. Neque vero adduci possum ut credam Fulvium invidia ductum hæc supprimere voluisse, sed singulari potius modestia & pudore impeditum ingenuo, prælo hactenus non commisisse, arbitror, ut fere semper solet optima quæque ingenia comitari timiditas & cunctatio. Nam omnes qui Roma veniunt, illius viri eruditionem, comitatem, & sinceram in communicandis iis, quæ partim ex antiquitatis tenebris eruit, partim longo usu & lectione observavit, facilitatem semper in ore habent. Quare spero, & mecum sperant omnes boni & docti, illum quæ habet plurima

 rima

rima, & minime vulgaria, non gravate post hac editurum, idque tanto facturum libentius, quod tua quotidie accedat cohortatio: qua ut currentem excitare pergas, etiam atque etiam communi litterarum & litteratorum nomine prorsus vehementer a te peto. Vale, & me tuæ amplitudini deditissimo quacunque tibi in re commodum videbitur, utere. Antverpiæ ex typographeio nostro III. *Idus Novemb. anno virginei partus* CIƆ. IƆ. LXVII.

PLANTINI PRAEFATIO.

TYPOGRAPHVS LECTORI.

Non te latet, opinor, amice Lector, nos superioribus annis Virgilii opera, Manutii exemplar secutos, in lucem edidisse; cui hunc librum, in quo singularis Auctoris labor & industria plurimum elucescit, ut primum ex Italia, Illustrissimi Cardinalis Granvellani opera, ad nos transmissus est, iisdem typis, eademque magnitudine & forma parem excudere statim fuit animus, ut nimirum cuilibet loca, quæ Virgilius videtur æmulatus, ab ipso Fulvio huc adducta, numero paginarum versuumque in margine adscripto, primum quærenti in promptu esse possint. Cum enim, qui accuratius Maronem cum Græcis priscisque Latinis scriptoribus conferendum sibi proposuerit, velit nolit, ipsum vel huic Fulvio coniungat, vel memoriter longo usu, quod immensi profecto esset laboris, ediscat, necesse est: quid hoc libello potest inueniri aptius, præsentique instituto commodius? Quisquis igitur Latinorum omnium Poëtarum principis furta non contemnenda penitius perspicere velit; has egregias Vrsini lucubrationes perlegat. intelliget enim quam diligens antiquitatis ille fuerit observator; posteris, ni fallor, relinquere volens specimen prorsus imitandum; ut videlicet eiusmodi exemplo provocati, si in morem suorum maiorum electissimos quosque flosculos hinc inde excerpere, & accommodate in suum usum conferre studeant, ne ulla ratione deterreantur, nec id vitio vertendum sibi persuadeant: quippe cum omnes il-

lius

lius coætaneos id ipsum factitasse ex ipsorum scriptis deprehendere liceat, ita ut vel Horatius, qui solus illius rei testis esse potest, Græcis summam ingenii eloquentiæque laudem tribuens, dicere non dubitaverit:

Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo
Musa loqui.

& alibi eos qui se ad studium poëtices conferunt adhortans,

— vos exemplaria Græca
Nocturna versate manu, versate diurna.

Quocirca (nam de priscorum scriptorum imitatione plura dicere, non est mei instituti) quoniam hoc opusculum quum primum ad manus nostras pervenit, humanioris litteraturæ candidatis non ingratum fore, amici, quibus, ut solemus, obiter percurrendum dederamus, omnes uno ore fatebantur, id nequaquam diutius differendum esse iudicantes: eo alacrius, ne tantum bonum longa & tædiosa procrastinatione supprimentes, tuis studiis iniuriam facere videremur, illud prælo committere properavimus. His fruere & vale.

ΓΕΡΑΡΤΟΥ ΦΑΛΚΕΠΥΡΓΕΙΟΥ ΝΕΟΜΑΓΕΩΣ

ἐπίγραμμα.

α Τίς βίβλος; β περὶ κλεπτοσύνης πέλει ἥδε Μάρωνος.
α Θαῦμα μέγ'. ἦ κλέπτης πάνσοφος ἔσκε Μάρων;
β Καὶ μάλα. σύλευσεν γὰρ Ὁμήρȣ, Ἡσιόδοιο,
Κηρίον ἐκ σίμβλων τȣ̃ τε Συρακοσίȣ.
α Πῆ κλέψας κἰ ἄφαντος; β ἐὴν εἰς πατρίδα γαίην,
κ' ἐκ μέλιτος μίξας θεῖον ἔτευξε ποτὸν,
Ὃν πάντες ῥοφέωσιν ὁμῶς νέοι ἠδὲ γέροντες,
Ὄλβια τῶν ἀρετῶν σπέρματ' ἀφυσσόμενοι.
α Εἰ μὲν ἔην κλέπτης, πῶς ȣ̓κ ἐκολάζετο; β τȣ̃το
Κλέμμα μόνον τιμῆς ἔλλαχεν ἀθανάτȣ.
Εὐδαίμων ὅςις κατὰ μοῖραν ἐπίκλοπός ἐςι,
Τῆςδε κλοπῆς κείνῳ εἰς ἔριν ἐρχόμενος.
α Τίς δ' ὅγε μηνυτής; β Οὐρσῖνος ἐὺς καὶ ἐχέφρων
Φȣ́λβιος, ᾧ Ῥώμη παμβασίλεια πατρίς.
α Τίς μισθὸν δώσει; β Μȣ̃σαι, ȣ̓ πολλὰ τάλαντα,
Ἀλλὰ κλέος χρυσȣ̃ κρεῖσσον ἀπειρεσίȣ.

Idem

Idem Latine redditum ab Honorio Hirecocomo.

[a] *Quis liber?* [b] *hoc magni numerantur furta Maronis.*
[a] Res nova. fur vates optimus ille fuit?
[b] *Fur fuit: Hesiodi namque est furatus, Homeri,*
Atque Syracusii dulcia mella senis.
[a] *Quo tandem tulit ista? Solum in natale, suisque*
Ex melle Ausoniis pocula grata dedit:
Quæ simulac siccant pariter iuvenesque, senesque,
Inclyta virtutum semina participant.
[a] *Si furatus erat, cur non punitus?* [b] *At illa*
Aeternum sequitur gloria furta comes.
O nimium felix, qui talia furta secutus
Andini equabit nobile vatis opus.
[a] *Quis furti est index?* [b] *Musis Vrsinus amicus,*
Cui patria est mundi maxima Roma caput.
[a] *Quis dabit indicium?* [b] *Musæ, non multa talenta,*
Sed melius censu divitiisque decus.

Ioan.

Ioan. Posthii Germ. Medici, ad Auctorem Epigr.

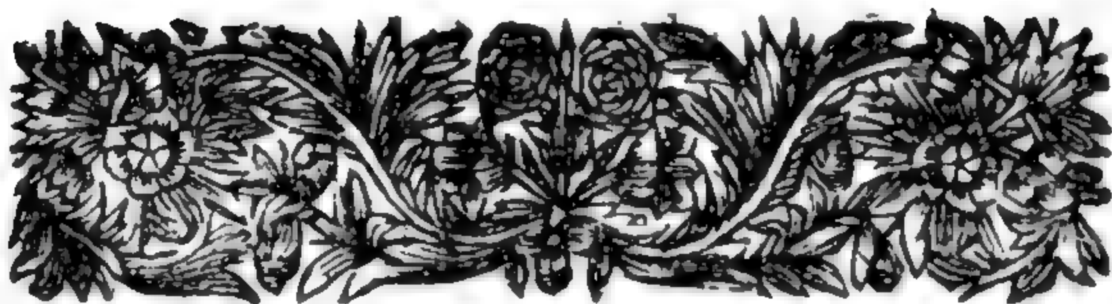
Magnus ab Elysia vates si sede rediret,
Qui cecinit Latiis arva, ducesque modis:
Atque tui inspiceret, Fulvi, monumenta laboris,
Cum docto æternum digna Marone legi:
Attonitus, puto, clamaret: qui talia scripsit,
Par fuit ingenio, par fuit arte mihi.

VIRGILIVS

COLLATIONE SCRIPTORVM GRAECORVM ILLVSTRATVS,

OPERA ET INDVSTRIA

FVLVII VRSINI.

BUCOLICORUM

ECLOGA I.

BUCOLICORUM] Non ſum neſcius, multa hoc loco de paſtoricii carminis inventore & poëtis, ex utriusque linguæ Scriptorum monimentis, cum a veteribus, tum a recentioribus notata eſſe. Illa igitur præcipue attingam, quæ omiſſa ab aliis eſſe videbuntur. Epicharmus ἐν ἀλκυόνι (utar autem Græca ipſa inſcriptione, ut dicam certius) & ἐν ὀδυσσεῖ ναυαγῷ, facit Diomi cuiusdam Siculi mentionem, quem τὰ βουκολικὰ primum inveniſſe tradit Athenæus lib. XIV. ἦν δὲ (inquit) καὶ τοῖς ἡγουμένοις τῶν βοσκημάτων ὁ βουκολιασμὸς καλούμενος. Διόμος δὲ ἦν ὁ βουκόλος Σικελιώτης, ὁ πρῶτος εὑρὼν τὸ εἶδος. Diodorus vero Siculus ἐν τοῖς μυθολογουμένοις, Daphnidi, illi nempe, qui Mercurii & Nymphæ filius fuit, id tribuere videtur. Itaque Theon Theocriti Scholiaſtes in edyllii primi explicatione ſcribit, καθὰ πρῶτος εὕρατο βουκολικὴν, cum de Daphnide agi-

quem μοίσαισι φίλον, hoc eſt, ut Virgilius ver-
tit, *Muſis amicum*, dixerat Theocritus. Theonis
autem eſſe commentarios illos, ex veteris auƈto-
ris libro, qui de etymologiis ſcripſit, cuius apud
me extat exemplum, in voce γριπεύς, facile in-
telligo. Quamvis fieri etiam poteſt, ut nonnulla
aliorum ſcholia (ut fit) in eum librum irrepſerint,
nec totus Theoni ſit inſcribendus. Hic vero
ipſe Scholiaſtes, Mnaſeam Patarenſem ἐν τῷ περὶ
εὐρώπης, ſive ut alii malunt, ἐν τοῖς εὐρωπιακοῖς,
ſcripſiſſe tradit, Πανὸς υἱὸν Βουκολίωνα, ἀφ' ȣ̃ καὶ τὸ
βουκολεῖν. Incertum tamen ſenſeritne Mnaſeas 2
de poëſi bucolica, an de paſcendis pecoribus.
Porro Steſichorum Himeræum id carminis pri-
mum apud Græcos compoſuiſſe, auƈtor eſt Ælia-
nus lib. x. περὶ ποικίλης ἱςορίας. quem conſecuti ſunt
Theocritus Syracuſanus, Bion Smyrnæus, &
Moſchus Siculus. At Bionis, præter ea fragmen-
ta, quæ apud Stobæum leguntur, nonnulla
etiam alia deprompſimus e veteri libro, qui in Far-
neſiana Alexandri Cardinalis bibliotheca ſerva-
tur: eſt autem Στωβαίȣ φυσικὰ inſcriptus. Quæ
certe cum nondum, quod ſciam, edita a quo-
quam fuerint, gratiam ab iis omnibus, qui anti-
quitatis ſtudio tenentur, initurum opinor, ſi in-
fra ſcripſero; eos autem verſus, cum corrupte
in ſcriptis libris legerentur, ita protuli, ut emen-
dari oportere exiſtimavi.

Εἴαρος, ὦ Μύρσων, ἢ χείματος, ἢ φθινοπώρȣ,
Ἠ̃ θέρεος, τί τοι ἀδὺ, τί δὲ πλέον εὔχεαι ἐλθεῖν;
Ἠ̃ θέρος, ἁνίκα πάντα τελείεται ὅσσα μογεῦμες;
Ἠ̃ γλυκερὸν φθινόπωρον, ὅτ' ἀνδράσι λιμὸς ἐλαφρά;
Ἠ̃ καὶ χεῖμα δύσεργον, ἐπεὶ καὶ χείματι πολλοὶ

Θαλ.

Θαλπόμενοι θέλγονται ἀεργίῃ τε καὶ ὄκνῳ;
Ἤτει καλὸν ἔαρ πλέον εὔαδεν; εἰπὲ, τί τοι φρὴν
Αἱρεῖται; λαλέειν γὰρ ἐπέτραπεν ἁ σχολὰ ἡμῖν,
Κρίνειν ὒκ ἐπέοικε θεήϊα ἔργα βροτοῖσι·
Πάντα γὰρ ἱερὰ ταῦτα καὶ ἁδέα   σεῦ δὲ ἕκατι
Ἐξερέω, Κλεόδαμε, τό μοι πέλεν ἅδιον ἄλλων.
Οὐκ ἐθέλω θέρος ἦεν, ἐπεὶ τόκα μ' ἅλιος ὀπτῇ·
Οὐκ ἐθέλω φθινόπωρον, ἐπεὶ νόσον ὥρια τίκτει·
Οὖλον χεῖμα φέρειν, νιφετὸν, κρυμὼς τε φοβεῦμαι.
Εἶαρ ἐμοὶ τριπόθατον ὅλῳ λυκάβαντι παρείη,
Ἁνίκα μήτε κρύος, μήθ' ἅλιος ἄμμε βαρύνει.
Εἴαρι πάντα κύει, πάντ' εἴαρος ἁδέα βλαστεῖ,
3 Χ'ἁ νὺξ ἀνθρώποισιν ἴσα, καὶ ὁμοίϊος ἀώς.

Eiusdem εἰς Ὑάκινθον fragmentum.

Ἀμφασίᾳ τὸν βίον ἔλεν τόσον ἄλγος ἔχοντα.
Δίζετο φάρμακα πάντα, σοφὰν δ' ἐπεβαίνετο τέχναν,
Χρῖεν δ' ἀμβροσίαν, καὶ νέκταρ, χρῖεν ἅπασαν
Ὠτειλάν· μοίραισι δ' ἀναλθέα φάρμακα πάντα.

Ecloga] Sic omnino legendum eſt, cum in vulgatis antea libris, corrupte, *ægloga*, ſcriptum eſſet. M. Tullius lib. XVI. epiſt. ad Atticum, eclogarios appellare videtur eos, quos in libris de Gloria disputantes induxerat. Licet autem locus ille ſit nonnullis ſuſpectus, eum tamen ipſum, quod valde facere a me putem, eo libentius recitabo. *De Gloria miſi tibi: cuſtodies igitur, ut ſoles: ſed notentur eclogarii, quos Salvius, bonos auditores nactus, in convivio duntaxat legat.* Illud etiam non erit fortaſſe a re alienum admonere libros Sermonum Horatii Flacci, in vetuſtis codicibus Vaticanæ bibliothecæ, non vulgata inſcriptione diſtinctos, ſed ita, ut pro SATYRA,

 ſi

ſi eorum fidem ſequi velimus, ECLOGA, ſubſti-
tuendum nobis ſit; nec enim Achilli Statio Lu-
ſitano, alioqui doctiſſimo viro, hac in parte, ut
aſſentiar, adduci poſſum, qui non a Poëta, quod
nec ego quidem contendo, ſed a recentioribus
Grammaticis, imperitisque librariis eam inſcrip-
tionem factam eſſe opinatur; nulloque alio ad id
probandum nititur argumento, niſi quod in ve-
teribus quibusdam libris, quos ipſe quidem vi-
derit, illam inſcriptionem non legerit. Quod
enim nonnulli antiqui Grammatici nusquam eius
vocis meminerint, id eo mihi minus fidem facit,
quod eos, nec uſitatis illis, POLLIO, SILENVS, GAL-
LVS, ceterisque huiusmodi inſcriptionibus, quæ
vulgo in optimæ notæ exemplaribus leguntur,
uſos eſſe video: ſed Virgilianos verſus, in Bu- 4
colicis tantum, vel Georgicis, plerumque ta-
men, nec illud ipſum addentes, citare paſſim
ſoleant: cum præſertim Servius & Donatus eru-
ditiſſimi inprimis Grammatici hanc ipſam vocem
non ſolum agnoſcant, ſed de eclogarum quo-
que numero plura ſcribant. Nec ſane dubitan-
dum eſt, eodem modo poni hic eclogam, quo
apud Theocritum *ἐν τοῖς βουκολικοῖς, εἰδύλλιον*,
eamque vocem a Latinis etiam receptam eſſe,
vel e Suevii apud Macrobium edyllio, quod
Moretum inſcribitur, perſpicere quivis poteſt.

℣. I. *Tityre*] De Tityris, præter ea quæ a Theone Theocriti interprete, & Strabone lib. X. narrantur, Ælianus quoque *ποικίλης ἱστορίας* libro III. ſcribit, *ὅτι οἱ συγχορευταὶ Διονύσου σάτυροι ἦσαν, ὑπ᾽ ἐνίων τίτυροι ὀνομαζόμενοι· ἔσχον δὲ τὸ ὄνομα ἐκ τῶν τερετισμάτων, οἷς χαίρουσι σάτυροι.* Ibid.

Ibid. *Patulæ fagi*] Theocritus edyll. XL.
—— σκιερὰν δ' ὑπὸ φαγόν. Sic etiam τανύφυλλος ἐλαία, Homero. Moſcho, βαθύφυλλος πλάτανος. Notum autem eſt illud M. Tullii in lib. I. de Orat. *Nam me hæc tua platanus admonuit, quæ non minus ad opacandum hunc locum patulis eſt diffuſa ramis, quam illa, cuius umbram ſecutus eſt Socrates.* Moſchi Siculi poëtæ, quem ſupra nominavi, carmina ita apud Stobæum leguntur.

Αὐτὰρ ἐμοὶ γλυκὺς ὕπνος ὑπὸ πλατάνῳ βαθυφύλλῳ,
Καὶ παγᾶς φιλέοιμι τὸν ἐγγύθεν ἦχον ἀκέειν.

Utrum autem ad hos verſus reſpexerit Lucretius, affirmare non poſſum; idem certe huic, quod illi, in mentem venit, cum cecinit lib. II.

Propter aquæ rivum ſub ramis arboris altæ.

Eadem etiam ſunt poſtea uſi ſententia, Virg. in Culice,

5 *Rivum propter aquæ viridi ſub fronde latentem.*

Tibullus elegia I. lib. I.

Sed canis æſtivos ortus vitare ſub umbra
Arboris, ad rivos prætereuntis aquæ.

Horatius Ode I. lib. I.

—— *nunc viridi membra ſub arbuto*
Stratus, nunc ad aquæ lene caput ſacræ.

Ibid. *Sub tegmine*] Idem plane dixit Coluthus Thebanus in eo carmine, quod de Helenæ raptu compoſuit.

Ὡς ὁ μὲν ὑψιλόφοιο φυτῶν ὑπένερθε καλύπτρης,
Τηλόθεν Ἑρμάωνα διάκτορον εἶδε λιγαίνων.

Καλύπτρην hoc loco, idem valere, quod *tegmen*, nemo non videt.

Ibid. *Recubans*] Theocritus edyll. I.

Δεῦρ ὑπὸ τὰν πτελέαν ἑσδώμεθα.

ỷ. 2. *Silveſtrem Muſam*] hoc eſt, *τὸ βουκολικὸν* carmen & paſtoricium. Mnaſalces Sicyonius, vel ut alii, Platæenſis, in eo epigrammate, quo Venerem celebravit.

Α'δ' ἀγρία μοῦσα ἐν ὄρει νέμεται.

Coluthus Thebanus.

Α'γροτέρην καλάμων λιγυρὴν ἐδίωκεν ἀοιδήν.

Lucretius lib. v.

—— agreſtis enim tum Muſa vigebat.

& lib. IV. —— *cum Pan*

Pinea ſemicapri capitis velamina quaſſans,
Unco ſæpe labro calamos percurrit hiantes;
Fiſtula ſilveſtrem non ceſſat fundere Muſam.

Theocritus in epigrammate,

Δάφνις ὁ λευκόχρως ὁ καλᾷ σύριγγι μελίσσων
Βουκολικοὺς ὕμνους.

ỷ. 2. *Meditaris*] Athenæus lib. IV. *οὐ κακῶς δὲ καὶ Καφησίας ὁ αὐλητὴς, ἐπιβαλλομένου τινὸς τῶν μαθητῶν αὐλεῖν μέγα, καὶ τοῦτο μελετῶντος, πατάξας* 6
εἶπεν, οὐκ ἐν τῷ μεγάλῳ τὸ εὖ κείμενον, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ μέγα.

ỷ. 3. *Patriæ fines*] Euripides Ægeo,

Ποίαν σε φῶμεν γαῖαν ἐκλελοιπότα
Πολυξενοῦσθαι, γῆ δέ τις, πάτρας θ' ὅρος.

Ib. *Et dulcia linquimus arva*] Notum eſt Homericum illud in Odyſſea,

Ὡς οὐδὲν γλύκιον ἧς πατρίδος Quod vertit M. Tullius in Orat. poſt redit. in Senat. *Qui patriam, qua nihil poteſt eſſe jucundius &c.*

℣. 4. *Nos patriam fugimus*] Hoc loquendi genus a Græcis fluxit, qui Φεύγειν πατρίδα, pro eo, quod *exulare* est, dicunt.

℣. 5. *Formosam Amaryllida*] Theocritus edyll. III.

Ω᾽ χαρίεσσ᾽ ἀμαρυλλί.

Ib. *Resonare doces*] Moschus in epitaphio Bionis.

Α᾽χὼ δ᾽ ἐν πέτρῃσιν ὀδύρεται, ὅττι σιωπῇ,
Κοὐκέτι μιμεῖται τὰ σὰ χείλεα. Verbum illud, *doces*, recte ad hoc, μιμεῖται, refertur, si quis utrumque locum accuratius aliquanto considerayerit. Horatius Carm. lib. I.

—— *cujus recinet jocosa*
Nomen imago,
Aut in umbrosis Heliconis oris,
Aut super Pindo, gelidove in Hæmo.

℣. 7. *Aram imbuet*] Theocritus in epigrammate,

Βωμὸν δ᾽ αἱμάξει κεραὸς τράγος. Catullus,
Sanguine hanc etiam mihi, sed tacebitis, aram
Barbatus linit hirculus, cornipesque capella.

Hos versus, cum antea mendosi circumferrentur, recte, ut mihi quidem videtur, emendavit vir doctissimus M. Antonius Muretus. Metri tamen ratio poscere videtur, ut scribatur, *hirculu'*.

Euripides Iphigenia in Aulide.

7 Η῾ς αἵματι βωμὸς ἐῤῥαίνετ᾽ ἄρδην τῆς θεοῦ.

Pausanias in Laconicis. καί σφισιν ἐπὶ τοῦτο γίνεται λόγιον αἵματι ἀνθρώπων τῷ βωμῷ αἱμάσσειν.

ỳ. 9. *Errare boves*] Theocriti versus est ex edyll. x.

Χαἰ μὲν ἅμα βόσκοιντο, καὶ ἐν φύλλοισι πλανῶντο.

ỳ. 10. *Ludere quæ vellem*] Horatius Ode IX. lib. IV.

Nec, si quid olim lusit Anacreon
Delevit ætas. Huiusmodi, opinor, lusus appellarunt Græci παίγνια: atque eius carminis scriptores, παιγνιογράφες: in quibus Philetas etiam ille Cous numeratur a Stobæo. Cuius quidem versus, quia in promptu sunt, non referam. Hoc tantum volui admonuisse, quod a Giraldo omissum manifesto videbatur. Livii quoque Andronici ex ἐρωτοπαιγνίων libris versus extant apud Antonium Augustinum Episcopum Ilerdensem, in fragmentis Latinorum poëtarum, quæ quidem ille perquam diligenter congessit.

ỳ. 10. *Calamo agresti*] Athenæus lib. IV. ὁ δὲ καλάμινος αὐλὸς, τιτύρινος καλεῖται παρὰ τοῖς ἐν Σικελίᾳ Δωριεῦσι, ὡς Ἀρτεμίδωρος ἱςορεῖ ὁ Ἀριςοφάνειος ἐν δευτέρῳ περὶ Δωρίδος.

ỳ. 11. *Non equidem invideo*] Theocritus edyll. I.
Κοὔτι τοι φθονέω.

ỳ. 14. *Hic inter densas corylos*] Homerus,
—— ῥωπήϊα πυκνά. Pierius asserit in nonnullis pervetustis exemplaribus, *corulos*, scriptum inveniri. Est autem antiqua scriptura, ut in veteribus quoque nummis, SVLLA, & ERVC. Pro *Sylla*, & *Erycina*.

Ib. *Gemellos*] Hanc appellat Theocritus, αἶγα διδυματόκον in edyll. III.

ỳ. 15.

℣. 15. *Silice in nuda*] infra,

Quamvis lapis omnia nudus. Homerus in Odyss. ε.

8 —— *λισσὴ δ' ἀναδέδρομε πέτρη.*

℣. 16. *Si mens non læva*] Sophocles Aiace,

Οὔποτε γὰρ φρενόθεν γ' ἐπ' ἀριστερὰ
Παῖ Τελαμῶνος ἔβας. Quo loco Scholiastes antiquus, *οἱ παλαιοὶ*, inquit, *ἀριστερὰ, τὰ μωρά· δεξιὰ δὲ, τὰ συνετὰ, εἶπον.*

℣. 17. *Tactas quercus*] Aristophanes *ἐν νεφέλαις*,

Ἀλλὰ τὸν αὑτοῦ γε νεὼν βάλλει,
Καὶ Σούνιον ἄκρον Ἀθηναίων,
Καὶ τὰς δρῦς τὰς μεγάλας.

℣. 19. *Da Tityre nobis*] Græci quoque ita loquuntur. Euripides *ἱκετίσιν*,

Πῶς οὖν ἂν εἴη τοὺς ὀλωλότας νεκροὺς
Θάψαι; δὸς ἡμῖν τοῖς θέλουσιν εἰσιδεῖν.

℣. 22. *Pastores ovium*] Porcius Licinus in epigrammate,

Custodes ovium, teneræque propaginis agnûm.
hunc versum eo adscripsi libentius, quod aliter legi in vulgatis libris video.

℣. 24. *Sic parvis componere magna*] Lib. IV. Georg.

Non aliter si parva licet componere magnis.
Sunt autem usi ea sententia, Herodotus lib. I. *ὡς εἶναι σμικρὰ ταῦτα μεγάλοισι συμβαλέειν.* Thucydides lib. IV. *ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι.* M. etiam Tullius eundem locum expressit in lib. de optimo

genere Orat. *Parva enim magnis ſæpe rectiſſime comparantur.* Et in Oeconom. lib. III. apud Lactant. *Vt magnis parva conſeramus.*

℣. 25. *Caput extulit*] Homerus, de Diana, Odyſſ. ζ.

Πασάων δ' ἥγε κάρη ἔχει, ἠδὲ μέτωπα.

℣. 29. *Candidior*] πολιοκρόταφος γέρων, Homero & Heſiodo. Eſt autem ſenectutis ὑποτύπωσις. Theocritus edyllio, quod inſcribitur, θυώνιχος.

—— ἀπὸ κροτάφων πελόμεσθα

Πάντες γηραλέοι, καὶ ἐπισχερὼ ἐς γένυν ἕρπει 9

Λευκαίνων ὁ χρόνος. Tyrtæus etiam in elegia apud Lycurgum,

Ἤδη λευκὸν ἔχοντα κάρη, λευκόν τε γένειον

℣. 31. *Amaryllis habet*] Genus loquendi acceptum a Græcis. Notum eſt enim illud Ariſtippi, ἔχω Λαΐδα, ἀλλ' οὐκ ἔχομαι.

℣. 36. *Gravis ære*] Id a Catullo mutuatus ſine dubio videtur.

Meiſque pinguis agnus ex ovilibus
Gravem domum remittit ære dexteram.

℣. 37. *Amarylli vocares*] Quidam calamo notati libri habent *Galatea*, ut ad Mantuam referatur. Quæ lectio ſit recipienda nec ne, doctis viris judicandum relinquam.

℣. 40. *Ipſi te fontes, ipſa hæc arbuſta vocabant*] non admodum diſſimile illud Theocriti in edyll. IV.

Ταὶ δαμάλαι δ' αὐτὸν μυκώμεναι ὧδε ποθεῦντι.

℣. 42. *Nec tam præſentes*] Terentius in Phormione,

Non

Non tu hunc habeas plane præsentem deum.

ỳ. 46. *Pascite, ut ante, boves*] Theocritus edyll. III.

——— βόσκε τὰς αἶγας.

Ibid. *Summittite tauros*] Theocritus edyll. IX.

Μόσχως βωσὶν ὑφέντες, ὑπὸ στείραισι δὲ ταύρως.

ỳ. 52. *Flumina nota*] Catullus,

Quem nunc tam longe non inter nota sepulchra.

hoc est, patria. Et ut Græci dicunt, πατρίους ταφάς.

ỳ. 53. *Fontes sacros*] Theocritus in edyllio, quod inscribitur βουκολιαστής.

——— ποταμοὶ θεῖον γένος. Et edyll. I.

——— ὐδ' Ἄκιδος ἱερὸν ὕδωρ

Ib. *Frigus opacum*] Omnibus, opinor, notum Pythii Apollinis oraculo carmen editum.

Εἴκοσι ταῖς πρὸ κυνὸς, καὶ εἴκοσι ταῖς μετέπειτα,
Οἴκῳ ἐνὶ σκιερῷ, Διονύσῳ χρᾶσθαι ἰατρῷ.

Quod sane ita eleganter & argute vertit Gabriel Faernus:

Viginti ante canem, totidem post ordine luces,
Vmbrosæ intra septa domus medico utere Baccho.

ỳ. 56. *Susurro*] Theocrito est, ψιθύρισμα in edyllio I.

ỳ. 57. *Frondator*] Catullus,

Non falx attenuat frondatorum arboris umbram.

Theocritus edyll. V.

Τὸν δρυτόμον βωστρήσομες, ὃς τὰς ἐρείκας
Τὰς παρὰ τὶν ξυλοχίσδεται. Scio autem aliud

va-

valere vocem *frondator*, nec illi, δρυτόμον, plane respondere.

ỳ. 59. *Nec gemere*] Illud Theocriti expressit ex edyll. VIII.

—— ἔςενε δὲ τρυγών. Turturis fabulam, cur gemere dicatur, recitat Longus ἐν ποιμενικοῖς

Ib. *Aëria ulmo*] Theocritus edyll. v.

—— ταὶ δ' ἐπὶ δένδρῳ
Ὄρνιχες λαλαγεῦντι.

ỳ. 60. *Ante leves*] Huic sententiæ non dissimilis admodum videtur illa Ennii.

Atque prius pariet locusta lucam bovem.

Eodem respicit & Herodoti e Terpsichore locus. ἢ δὴ ὅτε οὐρανὸς ἔςαι ἔνερθε τῆς γῆς, καὶ ἡ γῆ μετέωρος ὑπὲρ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οἱ ἄνθρωποι νομὸν ἐν θαλάσσῃ ἕξουσι, καὶ οἱ ἰχθύες τὸν πρότερον ἄνθρωποι.

Philippus quoque in epigrammate.

Οὐρανὸς ἄςρα τάχιον ἀποσβέσει, ἢ τάχα νυκτὸς
Ἠέλιος φαιδρὴν ὄψιν ἀπεργάσεται.
Καὶ γλυκὺ νᾶμα θάλασσα βροτοῖς ἀροτήσιμον ἕξει,
Καὶ νέκυς εἰς ζώων χῶρον ἀναδράμεται.

Jucunde etiam admodum Critias apud Athe- 11
næum lib. XIII.

Οὔποτέ σου Φιλότης γηράσεται, οὐδὲ θανεῖται
Ἔς' ἂν ὕδωρ οἴνῳ συμμιγνύμενον κυλίκεσσι
Παῖς διαπομπεύσει. Propertius,

Fluminaque ad caput incipient revocare liquores,
Aridus & sicco gurgite piscis erit.

Virgilius in Diris,

Dulcia amara prius fient, & mollia dura.

& paulo post:

Quamvis ignis ero, quamvis aqua, semper amabo.

quo versu interpretatus est Homericum illum in Il. ή.

Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε.

Ad quem etiam sine dubio respexisse videtur Tibullus lib. 1.

Muneribus meus est captus puer, at deus illa
In cinerem, & liquidas munera vertat aquas.

Propertius lib. 2.

Quæ tibi terra velim, quæ tibi fiet aqua.

Libet autem hoc loco recitare verba eius, quisquis est, qui Aratum explicuit, cuius exemplar antiquæ sane notæ extat in bibliotheca Vaticana. ὁ μὲν οὖν ἀὴρ. ὑπὸ τοῦ πυρὸς συνέχεται. τὸ δὲ πῦρ μετὰ τοῦ ἀέρος τὰ πάντα. διὸ τοῦτο καὶ Ὅμηρος, ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε, οὐχ ὥς τινες, κατάραν τοῖς στρατιώταις κατηράσατο, ἀλλὰ τὸν ὄκνον εἰδὼς ἐκ τῶν βαρυτάτων ὄντα στοιχείων, τὴν βαρύτητα αὐτῷ ὀνειδίζει. ἐπεὶ δὲ συμμεμίχθαι τῷ ὕδατι τὴν γῆν φαμὲν, τυχὼν ἀμφοτέρων ποίημα ἦν ὁ ἄνθρωπος. Ἡσίοδος.

Γαῖαν ὕδει φύρειν ἐν δ' ἀνθρώπου θέμεν αὐδήν. καὶ τοῦτό ἐστιν ὁ μῦθος προμηθεύς. Videndus etiam Plutarchi locus in Homeri vita, quo Homeri versum ita sane explicat, ut illa eius interpretatio mirifice hic quadret.

12 ℣. 60. *Leves cerui*] Allusit fortasse πρὸς τὸ ἔτυμον: ἐλαφοὺς enim, quasi ἐλαφροὺς, dictos existimant.

℣. 63. *Ararim*] Non vulgata de Arari leguntur apud Plutarchum in libro περὶ ποταμῶν.

℣. 65. *Sitientes Afros*] διψηροὺς Herodoto.

℣. 66. *Et rapidum Cretæ veniemus Oaxem*] Faciunt

ciunt ad hunc locum Apollonii verſus, qui leguntur in primo Argonauticorum,

Δάκτυλοι ἰδαῖοι κρηταέες, οὕς ποτε νύμφη
Ἀγχιάλη δικταῖον ἀνὰ σπέος ἀμφοτέρησιν
Δραξαμένη γαίης οἰαξίδος ἐβλάστησε.

℣.70. *Ariſtas*] Eadem figura uſi ſunt nonnulli, cum Græci tum Latini poëtæ, qui & ſolem pro die, eodem modo plerumque dixere. Rhianus ὁ βηναῖος ἐν τοῖς ἔπεσι apud Pauſaniam.

Οὔρεος ἀργεννοῖο περὶ πτύχας ἐστρατόωντο
Χείματά τε ποίας τε δύο, καὶ εἴκοσι πάσας.

Diodorus in epigrammate lib. III.

——— εἴκοσι ποίας
Μοῦνον ἐπεὶ βιότου πλήσαο καὶ πίσυρας

Theon in Theocritum: ποίαν δὲ ἴσως τὸν πυρὸν κατ' ἐξοχὴν, ἀφ' οὗ καὶ τὸν ἐνιαυτὸν ποίαν ἐκάλεσαν. Sophocles etiam ἀροτὸν pro anno aliquando poſuit. Quemadmodum Catullus, *meſſem*, in eo carmine, quo Cinnæ Smyrnam celebravit. Quin illud etiam, quoniam in Cinnæ mentionem incidimus, adiicere non erit fortaſſe ſupervacaneum, verſus illos

Hæc tibi Arateis multum invigilata lucernis
Carmina, queis ignes novimus aërios.

ſive ut alii malunt, *æthereos*, videri ſumptos ex eo epigrammate, quod Callimachus in Aratum fecerat. Quod certe, cum nondum, quod ſciam, in lucem venerit, eo cupidius ſubiiciam.

Ἡσιόδου τὸ δ' ἄεισμα, καὶ ὁ τρόπος οὐτὸν ἀοιδοῦ 13
Ἔσχατον ἀλλ' ὁ καὶ σωμὴ τὸ μελιχρότατον
Τῶν ἐπέων ὁ σολεὺς ἀπεμάξατο. χαίρετε λεπταὶ
Ῥήσιες Ἀρήτου σύγγονοι ἀγρυπνίης.

Sed priorum verſuum ſcriptura adeo mendoſa in vetu-

ſto

ſto exemplari circumfertur, ut quæ ſit eorum ſententia, divinare facilius poſſim, quam intelligere. Illud tantum affirmare poſſum, videri mihi Callimachum voluiſſe ſignificare, Aratum Heſiodi ſuavitatem illam in carminibus expreſſisſe, quem fuerat imitatus. Quod ex Achille etiam Arati enarratore, apud quem epigramma legitur, intelligi poteſt. Placet autem Octavio Pantagatho, ut pro ὐτὸν, οὗτος, & pro ὃ καὶ σω μὴ τὸ, legatur ὦ ζεῦ ἆσμα. Apud eundem quoque Achillem aliud elegantiſſimum Ptolemæi extat epigramma, nondum etiam a quoquam impreſſum, quod, ut legi oportere arbitror, ita ſane adſcribam. Dabunt autem, opinor, lectores veniam; ſi a re propoſita paulisper digrediar.

Πάνθ' Ἡγησιάναξ τε καὶ Ἕρμιππος κατὰ αἴθραν
Τείρεα, καὶ πολλοὶ ταῦτα τὰ Φαινόμενα.
Βίβλοις ἐγκατέθεντο· σκοποῦ δ' ἀπὸ πάντες ἅμαρτον.
Ἀλλάγε λεπτολόγος σκῆπτρον Ἄρατος ἔχει.

ỳ.72. *En quo diſcordia*] Homerus Il. ρ'.
ὡς ἔρις ἔκτε θεῶν, ἔκ τ' ἀνθρώπων ἀπόλοιτο.

ỳ.74. *Ordine vites*] ex Homeri Odyſſ. ώ.
— ὄρχυς δέ μοι ὧδ' ὀνόμηνας. Paulo poſt:
— ἔνθά δ' ἀνὰ ςαφυλαὶ παντοῖαι ἔασιν.

ỳ.76. *Non ego vos poſthac*] Theocritus edyll. I.
χαίρεθ' ὁ βωκόλος ὔμμιν ἐγὼ Δάφνις ὐκέτ' ἀν' ὕλαν,
ὐκέτ' ἀνὰ δρυμὼς, οὐκ ἄλσεα.

ỳ.77. *De rupe*] Theocritus edyll. x.
Αἴψ κόμαρον τρωγοίσας ἀπὸ σκοπιᾶς ἐτίναξε.

14 ỳ.80. *Hic tamen hac mecum*] Non dubito quin

quin exprimere voluerit locum illum Theocriti in Cyclope,

Ἅδιον ἐν τ' ὤντρῳ παρ' ἐμὶν τὰν νύκτα διαξεῖς.

ỷ. 81. *Fronde super viridi*] Theocritus edyll. v.

Ἔντε νεοτμάτοισι γεγαθότες οἰναρέοισι.

& in epigrammate:

Εὕδεις φυλλοστρῶτι πέδῳ Δάφνι.

ỷ. 82. *Castaneæ molles*] Aliter Nicandri in Alexipharmacis, recentes castaneas significavit.

Καί τε σὺ γυμνώσειας ἐΰτρεφέος νέα τέρφη
Κασηνῦ καρύοιο ταχυφλοίοιο κάλυμμα.

ỷ. 83. *Fumant*] Homerus in Odyss. κ'.

Καπνὸν δ' οἶον ὁρῶμεν ἀπὸ χθονὸς ἀΐσσοντα.

Scio illum Virgilii versum non esse ex hoc Homerico expressum. Habet tamen, si quis utrumque comparet, aliquid simile.

ECLOGA II.

ỷ. 1. *FOrmosum*] Huius eclogæ argumentum videri potest aliqua ex parte sumptum e Theocriti Comaste.

Ib. *Formosum Alexin*] Sic etiam Theocritus καλὸν Ἄδωνιν dixit in edyll. XXIII.

Ib. *Pastor Corydon*] Δάφνις ὁ βωκόλος, Theocrito in edyll. I.

Ib. *Ardebat*] Eadem Metaphora dixit Moschus,

ὡς ἀχὼ τὸν Πᾶνα, τόσον σάτυρος φλέγεν ἀχώ.

Ho-

Horatius Carm. lib. III. Ode IX.

Donec non alia magis arsisti.

℣.2. *Delicias domini*] Athenæus lib. XIII. καὶ γὰρ τὸ παλαιὸν παίδων ἥρων, ὡς καὶ Ἀριστοφῶν ἔφη, καὶ καλεῖσθαι τοὺς ἐρωμένους συνέβη τὰ παιδικά. M. Tullius in oratione pro Cœlio. *Amores autem, & hæ, quæ deliciæ appellantur.* Thucydides etiam libro I. Argilium quendam Pausaniæ παιδικὰ appellat. παιδικὰ ὢν αὐτοῦ καὶ πιστότατος ἐκείνῳ. Pythernus Ephesius in VII. historiarum. Καὶ Θεμίσων δὲ ὁ Κύπριος τὰ Ἀντιόχου τοῦ βασιλέως παιδικά. Aspasia Milesia in carminibus. εἰ βούλει ἔχειν εὖ τὰ παιδικά.

℣.4. *Ibi hæc incondita solus*] Theocritus in Cyclope,

—— καθεζόμενος δ' ἐπὶ πέτρας
Ὑψηλᾶς, ἐς πόντον ὁρῶν, τοιαῦτα ἄειδεν.

℣.6. *O crudelis Alexi*] Tale illud Theocriti in edyll. III.

Ὦ τὸ καλὸν ποθορῶσα, τὸ πᾶν λίθος. ——

Bion quoque in Bucolicis Galateam, ἀπηνέα, dixit.

Ibid. *Nihil mea carmina curas*] Hunc locum non imitatus modo, sed plane interpretatus e Theocrito videtur in edyll. II.

—— ὁ δέ μευ λόγον οὐδένα ποιεῖ.

Illud etiam non dissimile in Cyclope,

—— τὶν δ' οὐ μέλει οὐ μὰ Δί' οὐδέν.

&

Ὦ λευκὰ Γαλάτεια τί τὸν φιλέοντ' ἀποβάλλῃ;

ỷ. 7. *Mori me denique cogis*] Theocritus in edyll. III.

— ἀπάγξασθαί με ποιησεῖς.

ỷ. 8. *Nunc virides*] Totus hic locus sumptus est ex edyll. II. Theocriti,

Σιμιχίδα, πᾶ δὴ τὸ μεσαμέριον πόδας ἕλκεις;
Ἁνίκα δὴ καὶ σαῦρος ἐφ' αἱμασιαῖσι καθεύδει·
Οὐδ' ἐπιτυμβίδιοι κορυδαλίδες ἠλαίνονται.

ỷ. 10. *Thestylis & rapido fessis messoribus æstu*] Video fuisse, qui hæc verba ita interpretati sunt, ut eorum sententiam ad versum illum Homericum in Iliad. σ'. referre voluerint,

— αἱ δὲ γυναῖκες 16
Δεῖπνον ἐρίθοισιν λεύκ' ἄλφιτα πολλὰ πάλυνον.

Nam Servii, aliorumque recentiorum interpretatio, quid sibi velit, illi viderint, qui eam sequuntur. Mihi quidem mirifice hunc ipsum locum illustrare videtur, quod in Theriacis scribit Macer, seu quis alius eius libri auctor. Loquitur autem de Serpillo.

Nidor combusti serpentes effugat omnes,
Et quodvis animal infundens ore venenum.
Hoc ideo miscere cibis messoribus est mos,
Vt si forte sopor fessos depresserit illos,
Vermibus a nocuis tuti requiescere possint.

Nicander etiam in Theriacis,

Ἠὲ σὺ γ' ἕρπυλλον κεροειδέα πολλάκι κρῆθμον.

Idem quoque de allio tradit Macer in eod. lib.

— *mansum vel inunctum*
Curat, quos serpens, vel scorpius intulit ictus:
Et nocui vermes tuti pelluntur odore.

ỷ. 10. *Fessis*] eodem modo locutus est ecloga IV.

Qua-

Quale ſopor feſſis in gramine.
& Aeneid. IV.
— *& placidum carpebant feſſa ſoporem*
Corpora per terras.

ỷ. 13. *Sole ſub ardenti*] Catullus in epithalamio.
Sole ſub ardenti flaventia demetit arva.

Ibid. *Reſonant arbuſta cicadis*] Heſiodus ἐν ἔργοις,
——— ἠχέτα τέττιξ
Δενδρέῳ ἐφεζόμενος λιγυρὴν καταχεύετ᾽ ἀοιδήν.
Theocritus edyll. VIII.
Τοὶ δὲ ποτὶ σκιεραῖς ὀροδαμνίσιν αἰθαλίωνες
Τέττιγες λαλαγεῦντες ἔχον πόνον.

ỷ. 18. *Alba liguſtra cadunt*] Sunt hoc loco, qui
17 velint reſpexiſſe Virgilium ad illam Theocriti ſententiam, quæ habetur ἐν ἐραςῇ.
Καὶ τὸ ῥόδον καλὸν ἐςὶ, καὶ ὁ χρόνος αὐτὸ μαραίνει.
Καὶ τὸ ἴον καλόν ἐςιν ἐν εἴαρι, καὶ ταχὺ γηρᾷ.
Λευκὸν τὸ κρῖνον ἐςὶ, μαραίνεται ἁνίκα πίπτει.
Α᾽ δὲ χιὼν λευκὰ, καὶ τάκεται ἁνίκα παχθῇ.
Καὶ κάλλος καλόν ἐςι τό παιδικὸν, ἀλλ᾽ ὀλίγον ζῇ.
Vel ad hanc ἐν ὀαριςῦι.
Μὴ καυχῶ, τάχα γάρ σε παρέρχεται ὡς ὄναρ ἥβη.
Α῾ ςαφυλὶς ςαφίς ἐςιν καὶ ῥόδον αὖον ὀλεῖται.
quo ſpectat etiam epigramma illud,
Εἰ κάλλει καυχᾷ, γίνωσκ᾽ ὅτι καὶ ῥόδον ἀνθεῖ,
Α᾽λλὰ μαρανθὲν ἄφνω σὺν κοπρίοις ἐρίφη.
quod imitati videntur Nemeſianus in Bucolicis,
Reſpice me tandem puer o crudelis Iola;
Non hoc ſemper eris: perdunt & gramina flores,
Perdit ſpina roſas, nec ſemper lilia candent.
Virgilius,

Collige virgo roſas.

Horatius Carm. lib. IV.

O crudelis adhuc & Veneris muneribus potens.

& quæ ſequuntur. Mihi vero neſcio quo pacto veriſimilius fit, expreſſiſſe verſus illos Theocriti in edyll. X.

Καὶ τὸ ἴον μέλαν ἐςὶ, καὶ ἁ γραπτὰ ὑάκινθος,
Ἀλλ' ἔμπας ἐν τοῖς ςεφάνοις τὰ πρῶτα λέγονται.

quos ſi quis accuratius aliquanto conferat, animadvertet non modo eorum ſententiam mutuatum eſſe, ſed Latine plane reddidiſſe.

ỳ. 19. *Deſpectus tibi ſum*] Theocritus edyll. III.
—— ἦρά με μισεῖς. & in Cyclope.
Γινώσκω χαρίεσσα κόρα τίνος ὥνεκα φεύγεις.

ỳ. 20. *Quam dives pecoris*] Theocritus in Cyclope,

Ἀλλ' ὡυτὸς τοιοῦτος ἐὼν βοτὰ χίλια βόσκω,
Κἠκ τούτων τὸ κράτιςον ἀμελγόμενον γάλα πίνω. 18
Τυρὸς δ' οὐ λείπει μ' οὔτ' ἐν θέρει, οὔτ' ἐν ὀπώρῃ,
Οὐ χειμῶνος ἄκρῳ.

ỳ. 20. *Nivei quam lactis*] Sunt qui vocem *nivei*, ad illam, *pecoris*, referant; male. Tibullus,

Et nivei lactis pocula mixta mero.

Athen. lib. II. Κλέαρχος φησὶ τὸ μὲν ὕδωρ ὥσπερ καὶ τὸ γάλα, λευκὸν λέγεσθαι. οἶνον δὲ, καθάπερ καὶ τὸ νέκταρ, ἐρυθρόν.

Cratinus ἐν ὀδυσσεῦσιν.

Ἔσθε πανυμέριος χορταζόμενος γάλα λευκόν.

M. Varro in Satyra Andabata, ſeu Andabatæ, ſi modo illa inſcriptio mendo vacat,

Candidum lacte papilla cum fluit, ſignum putant partuis:

Quod

Quod hic ſequatur mulierem e partu liquor.

Eſt autem locus Ariſtotelis e I. Rhetoricorum. τὸ δὲ, οἷον εἴτις εἴποιεν σημεῖον, ὅτι νοσεῖ, πυρέττει γὰρ, ἢ τέτοκεν, ὅτι γάλα ἔχει, ἀναγκαῖον ὅπερ τῶν σημείων τεκμήριον μόνον ἐςι. Cæcilius in Titthe.

Præſertim quæ non peperit, lacte non habet.

℣. 23. *Canto, quæ ſolitus, ſi quando armenta vocabat*] Expreſſit locum Theocriti in Cyclope,

— ἁδὺ δέ μοι τὸ μέλισμα.

Pauſanias Bœoticis. ὁ δὲ τὰ ἔπη τὰ εἰς Εὐρώπην ποιήσας, φησὶν, Ἀμφίονα χρήσασθαι λύρᾳ πρῶτον Ἑρμȣ̃ διδάξαντος. πεποίηκε δὲ καὶ λίθων καὶ θηρίων, ὅτι καὶ ταῦτα ᾄδων ἦγε.

℣. 24. *Amphion Dircæus*] De Amphione non vulgata Pauſanias in Corinthiacis & Bœoticis. Propertius.

Prata cruentantur Zethi, victorque canebat
Pæana Amphion rupe Aracynthe tua.

De *Aracyntho*, Stephanus in voce Ἀράκυνθος, ὄρος, inquit, Βοιωτίας, ἀφ' οὗ Ἀθηνᾶ Ἀρακυνθία. mihi
19 quidem non placet, quod ſcribit Vibius Sequeſter. *Aracynthus in Attica; quidam in Arcadia dixerunt.* Euſtathius etiam in Dionyſium Ætoliæ montem eſſe Aracynthum tradit. Sed hoc, nihil ad id, de quo agimus. Ego certe opinor, *actæo*, dictum pro παραθαλασσίῳ. Sic etiam *Actæam* aliquando *Acticam* appellatam ἀπὸ τῆς ἀκτῆς, indeque *Atticam* dictam vetus Auctor Etymologiarum arbitratur, qui & Callimachi hemiſtichium adducit, ἀκταίη τις ἔναιεν. Mirum autem non eſt, Virgilium *actæo*, pro παραθαλασσίῳ dixiſſe, cum alibi, *actam*, pro ipſo etiam litore, dixerit.

 ℣. 25.

℣. 25. *Nec ſum adeo informis*] Locus e Theocrito expreſſus, ex edyll. VI.

Καὶ γὰρ θὴν ἐδ' εἶδος ἔχω κακὸν, ὥς με λέγοντι,
Ἦ γάρ πρὰν ἐς πόντον ἐσέϐλεπον. ἦν δὲ γαλάνα,
Καὶ καλὰ μὲν τὰ γένεια.

Callimachus *εἰς λουτρὰ Παλλάδος*,

Οὐ δ' ἐς ὀρείχαλκον μεγάλα θεὸς, ἐ δὲ Σιμῦντος
Ἔϐλεψεν δίναν ἐς διαφαινομέναν.

In hanc etiam ſententiam apud Calpurnium Siculum legitur in Bucolicis verſus,

Fontibus in liquidis quoties me conſpicor ipſe.

& apud Nemeſianum,

Quin etiam fontis ſpeculo me mane notavi.

℣. 26. *Cum placidum ventis ſtaret mare*] Theocritus in Cyclope,

Ποιμαίνειν δ' ἐθέλεις σὺν ἐμὶν ἅμα, καὶ γάλ' ἀμέλγειν,
Καὶ τυρὸν πᾶξαι.

℣. 32. *Pan primus calamos*] Euripides Iphigenia Tauric.

Συρίζων δ' ὁ κηροδέτας
Κάλαμος ὐρείε Πανός.

Bion in Bucolicis,

Ὥς δ' εὗρε πλαγίαυλον ὁ Πὰν, ὡς αὐλὸν Ἀθάνα.

Athenæus lib. IV. *Μητρόδωρος δ' ὁ Χῖος ἐν Τρωϊκοῖς* 20
σύριγγα μέν φησι Μαρσύαν, καὶ αὐλὸν ἐν κελαιναῖς, τῶν πρότερον ἑνὶ καλάμῳ συριζόντων. Εὐφορίων δὲ ὁ ἐποποιὸς ἐν τῷ περὶ μελοποιῶν, τὴν μονοκάλαμον σύριγγα Ἑρμῆν εὑρεῖν. τινὰς δὲ ἱςορεῖν Σεύθην καὶ Ῥωνάκην τοὺς Μήδες. τὴν δὲ πολυκάλαμον, Σιληνόν. Μαρσύαν δὲ, τὴν κηρόδετον.

℣. 34. *Nec te pæniteat calamo triviſſe*] Ariſtophanes *Δαιταλεῦσιν.*

Ὅςις

Ὅςις δ' αὐτὴν αὐλοῖς, καὶ λύραις, κατατέτριμμαι
χρώμενος.

Id vero de manu intelligendum eſt, ut apud Tibullum,

Aut operi inſuetas attenuaſſe manus.

ỷ. 36. *Eſt mihi diſparibus*] Theocritus edyll. VIII.

Σύριγγ' ἂν ἐπόησα καλὰν ἐγὼ ἐννεάφωνον.

ỷ. 37. *Dono mihi quam dedit*] Theocritus edyll. IV.

Δῶρον ἐμίν νιν ἔλειπεν.

Et edyll. V.

Τὰν ποίαν σύριγγα;

Paulo poſt:

Τὰν μοι ἔδωκε Λύκων.

ỷ. 40. *Præterea duo*] quin totus hic locus fuerit e Theocrito ſumptus, non ſane admodum dubito. Eius verſus e Cyclope ſunt.

—— τρέφω δέ τοι ἕνδεκα νεβρὼς,
Πάσας ἀμνοφόρως, καὶ σκύμνως τέσσαρας ἄρκτων.

& in edyll. III.

Ἦ μάν τοι λευκὰν διδυματόκον αἶγα φυλάσσω,
Τάν με κ' ἁ μέρμνωνος ἐρυθακὶς ἁ μελανόχρως
Αἰτεῖ, καὶ δωσῶ οἱ ἐπεὶ τύ μοι ἐνδιαθρύπτῃ.

ỷ. 45. *Huc ades*] Theocritus in Cyclope,

Ἀλλ' ἀφίκευ τυ ποτί με.

ỷ. 47. *Pallentes violas & ſumma papavera carpens.*] Theocritus in epithalamio Helen.

Ὦ καλὰ, ὦ χαρίεσσα κόρα. τὺ μὲν οἰκέτις ἤδη,
Ἄμμες δ' ἐς δρόμον ἦρι καὶ ἐς λειμώνια φύλλα
21 Ἕρψευμες, ςεφάνους δρεψεύμεναι ἁδὺ πνέοντας.

Ib. *Summa papavera carpens*] Theocrit. in edyll. II.

—— ἔφερον δέ τοι ἢ κρίνα λευκὰ

Ἢ μάκων ἁπαλὰν ἐρυθρὰ πλαταγῶνι ἔχοισαν.

ỳ.48. *Narcissum*] Moschus in Europa,

Ἢ μὲν νάρκισσον εὔπνοον.

Ib. *Bene olentis anethi*] εὐώδεος, Theocrito in edyll. IV. & edyll. VII.

—— ἀνήθινον ἢ ῥοδόεντα,

Ἢ καὶ λευκοΐων ςέφανον περὶ κρατὶ φυλάσσων.

ỳ.51. *Cana mala*] Theocrito μῆλα χνοάοντα, in epigrammate. Et Zonas lib. VI. epigr.

—— καὶ ἀρτίχνουν τό δε μῆλον.

Philippus,

Μῆλόνθ' ἡδύπνουν λεπτῇ πεποκωμένον ἄλμῃ

ỳ.54. *Et vos o lauri carpam*] Theocritus in epigrammate,

Δάφναις καὶ μύρτοισι καὶ εὐώδει κυπαρίσσῳ

ỳ.56. *Rusticus es Corydon*] Non dissimile illud Theocriti in edyll. XXIV.

Βωκόλος ὢν ἐθέλεις με κύσαι τάλαν, ὃ μεμάθηκα
Ἀγροίκως φιλέειν, ἀλλ' ἀςυκὰ χείλεα θλίβειν.

ỳ.58. *Eheu quid volui misero mihi*] Tale illud Theocriti in edyll. III.

Ὤμοι ἐγὼ τί πάθω;

ỳ.60. *Quem fugis*] Theocritus in edyll. III.

Φεύγεις δ' ὥσπερ ὄϊς πολιὸν λύκον ἀθρήσασα.

Ib. *Habitarunt dii quoque sylvas*] Theocritus in edyllio VIII.

Ὡς πρωτεὺς φώκας καὶ θεὸς ὢν ἔνεμε.

ỳ.61. *Pallas quas condidit arces*] Catullus,

Diva quibus retinens in summis urbibus arces.

Itaque a Pindaro & Callimacho πολιοῦχος appellatur.

22 tur. Phurnutus etiam, ita de Pallade, ἵδρυται δὲ ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι μάλιςα.

℣.63. *Torva leæna lupum ſequitur*] Admodum jucunda gradatio e Theocriti edyllio x. ſumpta,

Ἁ αἲξ τὸν κύτισον, ὁ λύκος τὰν αἶγα διώκει,
Ἁ γέρανος τ᾽ ὤροτρον, ἐγὼ δ᾽ ἐπὶ τὶν μεμάνημαι.

Ib. *Torva leæna*] βλοσυρὸς λέων, Homero, & χαροπός.

℣.64. *Florentem cytiſum*] Nicandri interpres in Theriac. Ἀρχίλοχος φησὶ τὸν κύτισον φυτὸν ὠφέλιμον τοῖς θρέμμασιν, ὅτι πλῆθος γάλακτος ποιεῖ.

℣.65. *Trahit ſua quemque voluptas*] Non admodum abſimilis illa Homerica ſententia in Odyſſ. ξ'.

Ἄλλος γὰρ τ᾽ ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται ἔργοις.

Euripides Oeneo,

Ἀλλ᾽ ἄλλος ἄλλοις μᾶλλον ἥδεται τρόποις.

Archilochus,

Ἀλλ᾽ ἄλλος ἄλλῳ κραδίην ἰαίνεται.

Archeſtratus,

Χαίρει γὰρ ὁ μὲν τούτοις, ὁ δὲ ἐκείνοις.

Sed multa huiusmodi exempla cum e Græcis, tum e Latinis poëtis colligere, nihil negotii fuerit.

℣.66. *Aratra jugo referunt ſuſpenſa juvenci*] Homero, βουλυτὸς, eſt.

℣.68. *Me tamen urit amor*] Ibycus,

Ἐμοὶ δ᾽ ἔρως οὐδεμίαν κατάκοιτος ὥραν,
Ὑπὸ ςεροπᾶς τε φλέγων.

Sappho,

Ἔρως δ᾽ αὖτε μ᾽ ὄλλυσι μελίσδων.

Vel ut in quibusdam codicibus,

Ἔρος δ᾽ αὖτ᾽ ἐμὸς λυσιμελὴς δονεῖ,
Γλυκύπικρον ἀμήχανον ἑρπετόν.

Illud autem *γλυκύπικρον* referri poteſt ad Catulli carmen,

Quæ dulcem curis miſcet amaritiem.

alibi etiam,

— *curis hominum qui gaudia miſces.* 23

Theocritus edyll. VII.

— *θερμὸς γὰρ ἔρως αὐτῷ με καταίθει.*

Anacreon,

Μεγάλῳ δ᾽ ἠὖτε μ᾽ ἔρως
Ἔκοψεν ὥςε χαλκεὺς πελέκει.

♆.69. *Ah Corydon Corydon*] Locus ſumptus e Theocriti Cyclope.

Ὦ Κύκλωψ Κύκλωψ, *πᾷ τὰς φρένας ἐκπεπότασαι;*

& edyll. II.

Θέςυλι δειλαία, πᾷ δὴ τὰς φρένας ἐκπεπότασαι;

Sophocles Oedip.

Τίς σ᾽ ὦ τλάμων προσέβα μανία.

♆.70. *Semiputata tibi frondoſa vitis*] D. Ambroſius in epiſtola ad Simplicianum. *Reciſa enim vinea fructum affert: ſemiputata frondeſcit; neglecta luxuriat.*

♆.71. *Quin tu aliquid ſaltem potius*] Theocriti locum vel expreſſit, vel certe adumbravit. Ait enim in Cyclope.

Αἴκ᾽ ἐνθὼν ταλάρως τε πλέκοις, καὶ θαλλὸν ἀμάσας
Τοῖς ἄρνεσσι φέροις.

& edyll. I.

Αὐτὰρ ὅγ᾽ ἀνθερίκεσσι καλὰν πλέκει ἀκριδοθήραν,
Σχοίνῳ ἐφαρμόσδων.

♆.73.

ỷ. 73. *Invenies alium si te hic fastidit Alexis*] Versum hunc e Theocrito sumptum quis non videt? eius versus e Cyclope est,

Εὑρήσεις Γαλάτειαν ἴσως καὶ καλλίον' ἄλλαν.

Rufinus in epigrammate,

—— μὴ κλαῖε τέκνον, χ' εὑρήσομεν ἄλλον,
Μηκέτι τὸν βλάπτειν εἰδότα, μὴ δὲ δέρειν.

ECLOGA III.

ỷ. 1. *DIc mihi Damœta*] Locus hic translatus est ex illo Theocriti in edyll. IV.

24 Εἰπέ μοι ὦ Κορύδων, τίνος αἱ βόες· ἦ ῥα Φιλώνδα;
κο. Οὐκ, ἀλλ' Αἴγωνος· βόσκεν δέ μοι αὐτὰς ἔδωκεν.

Totius autem eclogæ argumentum videri potest sumptum e Theocriti Batto, & Eucoliastis.

ỷ. 3. *Infelix o semper ovis pecus*] Theocritus edyll. IV.

Δειλαῖαι γ' αὖται, τὸν βωκόλον ὡς κακὸν εὗρον

Ib. *Neæram*] Homerus Odyss. μ'. Δῖα Νέαιρα. Timoclis *Neæram* citat Athenæus lib. XIII. quam forte C. Licinius Imbrex imitatus est in ea comœdia, quam *Neæram* inscripsit. Ejus autem meminit A. Gellius.

ỷ. 5. *Hic alienus oves custos bis mulget*] Theocritus edyll. I.

Ἦ πᾶ γε κρύβδα τὰ ποθέσπερα πάσας ἀμέλγεις.

Iustinianus. ἐὰν εὑρεθῇ ποιμὴν ἀμέλγων τὰ πρόβατα λάθρα τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ πιπράσκων, τυπτόμενος τοῦ μισθοῦ στερείσθω.

ỷ. 8. *Novimus & qui te*] Vsus est ea figura, quam Græci vocant ἀποσιώπησιν, & aliqua ex par-

parte Theocritum imitatus videtur in edyll. v.

Οὐ μέμνασ' ὅτ' ἐγώ τυ κατήλασα, καὶ τὺ σεσαρὼς
Εὖ ποτ' ἐκιγκλίζευ, καὶ τᾶς δρυὸς εἴχεο τήνας.

ỳ.9. *Et quo*] Ariſtoteles. 1. Rhetoricorum. καὶ τὸ συγγενέσθαι οἷς ȣ̓ δεῖ: καὶ ὅπȣ, ȣ̓ δεῖ· καὶ ὅτε, ȣ̓ δεῖ. ἀπὸ ἀκολασίας γάρ.

Ib. *Sed faciles nymphæ*] μειλίχιαι Arato. Theocrito autem εὐμενεῖς in edyllio v.

ỳ.10. *Tunc credo*] Tale fere illud Theocriti ex edyll. v.

Α'νίκ' ἐπύγιζόν τυ, τὺ δ' ἄιγεες, αἱ δὲ χίμαιραι
Αἴδε κατεβληχῶντο, καὶ ὁ τράγος αὐτὰς ἐτρύπη.

ỳ.11. *Atque mala vites incidere falce*] Iuſtinianus, οἱ δένδρα καὶ μάλιςα ἀμπέλȣς τέμνοντες, ὡς λῃςαὶ κολάζονται.

ỳ.12. *Aut hic ad veteres phagos*] Theocritus in edyll. XXXIII. de Pentheo dixit,

Σχῖνον ἐς ἀρχαῖαν καταδὺς ἐπιχώριον ἔρνος. 25

ỳ.14. *Et cum vidiſti puero donata dolebas*] Habet quandam hic locus cum Theocriti verſu ſimilitudinem, qui eſt in edyllio v.

—— τὺ δ' ὦ κακὲ καὶ τότ' ἐτάκευ
Βασκαίνων, καὶ νῦν μετὰ λοίσθια γυμνὸν ἔθηκας.

ỳ.25. *Cantando tu illum*] Locus e Theocrito ſumptus, & pene ad verbum converſus, ex edyll. v.

Τὰν ποίαν σύριγγα; τὺ γάρ πόκα δῶλε συβάρτα
Ε'κτάσω σύριγγα; τί δ' οὐκέτι σὺν Κορύδωνι
Α'ρκεῖ τὸν καλάμας αὐλὸν ποππύσδεν ἔχοντι;

Ib.

Ib. *Fiſtula cera juncta fuit*] Æſchylus Prometheo.

Ὑπὸ δὲ κηρόπλαστος ὀττοβεῖ δόναξ
Ἀχέτας ὑπνοδόταν ὕμνον.

ŷ.28. *Vis ergo inter nos*] Theocritus edyll. VIII. λῇς μοι ἀεῖσαι. Et paulo poſt:

Χρήσδεις δ᾽ ὦν ἐσιδεῖν; χρήσδεις καταθεῖναι ἄεθλον;

ŷ.30. *Bis venit ad mulctram*] Horatius epod. Od. I.

Illic injuſſæ veniunt ad mulctra capellæ.

imitatus autem eſt Theocriti verſus ex edyll. I.

Αἶγα δέ τοι δωσῶ διδυματόκον ἐς τρὶς ἀμέλξαι,
Ἃ δύ᾽ ἔχοισ᾽ ἐρίφως ποταμέλξεται ἐς δύο πέλλας.

ŷ.31. *Depono*] Theocritus edyll. VIII.

Μόσχον ἐγὼ θησῶ, τὺ δὲ θὲς ἰσομάτορα ἀμνόν.

ŷ.32. *De grege non auſim*] Ad Theocriti verſus ſine dubio reſpexiſſe videtur, qui in edyllio VIII. leguntur.

Οὐ θησῶ πόκα ἀμνὸν, ἐπεὶ χαλεπός θ᾽ ὁ πατήρ μευ
Χ᾽ ἁ μάτηρ, τὰ δὲ μᾶλα ποθέσπερα πάντ᾽ ἀριθμεῦντι.

ŷ.33. *Iniuſta noverca*] Ipſe alibi,

Pocula ſi quando ſævæ infecere novercæ.

Pauſanias Atticis, βουλεῦσαι δὲ ἐπὶ τούτοις πᾶσιν ἰνὼ μητρυιὰν οὖσαν.

26 ŷ.37. *Cælatum divini opus Alcimedontis*] Theocritus, ἔργον Πραξιτέλους, dixit.

ŷ.38. *Lenta quibus torno facili ſuperaddita vitis*] Non dubito quin exprimere voluerit verſus Theocriti ex edyll. I.

Τῷ περὶ μὲν χείλη μαρύεται ὑψόθι κισσὸς,
Κισσὸς ἑλιχρύσῳ κεκονιμένος, ἁ δὲ κατ᾽ αὐτὸν
Καρπῷ ἕλιξ εἰλεῖται ἀγαλλομένα κροκόεντι.

ỷ.40. *In medio duo signa*] Theocritus edyll. xx.
Ἐν τῷ δαίδαλα πολλὰ τετεύχατο μαρμαίροντα:
Ἐν μὲν ἔην χρυσοῖο τετυγμένη ἰνάχȣ ἰὼ

Ib. *Conon*] De Conone, Callimachus in elegia, quæ, ut ex Arati interprete colligimus, Βερενίκης πλόκαμος, inſcripta fuit.

Ib. *Et quis fuit alter*] Ad hunc locum ſpectare videtur Claudiani epigramma in Archimedem.

ỷ.42. *Tempora quæ meſſor*] ea vero docet Heſiodus ἐν ἔργοις,
Πληϊάδων ἀτλαγενάων ἐπιτελλομενάων
Ἄρχεσθ᾽ ἀμητȣ͂, ἀρότοιο δὲ δυσσομενάων.

ỷ.43. *Nec dum illis labra admovi*] e Theocriti edyllio I. ſumpſit,
Οὐδέ τί πω ποτὶ χεῖλος ἐμὸν θίγεν, ἀλλ᾽ ἔτι κεῖται
Ἄχραντον.

ỷ.45. *Et molli circum eſt anſas amplexus acantho*] Theocritus edyll. I.
Πάντα δ᾽ ἀμφὶ δέπας περιπέπταται ὑγρὸς ἄκανθος.

ỷ.46. *Silvasque ſequentes*] Quintus Smyrnæus,
Ὀρφεὺς ȣ̔ μολπῇσιν ἐφέσπετο πᾶσα μὲν ὕλη.

ỷ.49. *Nunquam hodie effugies*] Nævius in equo Troiano.
Nunquam hodie effugies, quin mea manu moriare.
Ni tot veterum poëtarum monimenta periſſent, facile perſpiceremus, Virgilium interdum quidem

27 dem integros eorum versus, interdum vero dimidiatos, modo etiam paulum immutatos versibus suis immiscuisse, ut vel ex hoc Nævii adducto carmine conjicere quivis potest.

ỹ. 53. *Tantum vicine Palæmon*] Theocritus in edyllio, quod βȣκολιασαὶ inscriptum est, ait.

— ἴθ᾽ ὦ ξένε μικκὸν ἄκουσον, τῆ δ᾽ ἐνθὼν,
Α῞μμες γὰρ ἐρίσδομες ὅςις ἀρείων
Βωκολιαςάς ἐςιν. Quæ de *Palæmone* Suetonius in libro de claris Grammaticis, Eusebius, Plinius lib. XIV. cap. IV. & Iuvenalis Satyra VII. scripserunt, quia in promptu sunt, omitto.

ỹ. 54. *Sensibus hæc imis*] Homerus Iliad. ά.

Α῎λλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ Φρεσὶ βάλλεο σῇσι.

ỹ. 55. *In molli consedimus herba*] Theocritus edyll. VI.

Ω᾽ρχεῦντ᾽ ἐν μαλακᾷ ταὶ πόρτιες ἀυτίκα ποίᾳ.

ỹ. 58. *Incipe Damœta, tu deinde sequere Menalca*] Theocriti versus expressus est ex edyll. IX.

ᾠδῆς ἄρχεο πρᾶτος, ἐΦεψάσθω δὲ Μενάλκας.

ỹ. 59. *Alternis dicetis*] Hoc quoque e Theocriti edyll. IX.

Εἶτα δ᾽ ἀμοιβαίην ὑπελάμβανε ΔάΦνις ἀοιδάν.

& paulo post:

Ταῦτα μὲν ὦν διὶ ἀμοιβαίων οἱ παῖδες ἄεισαν.

ỹ. 60. *Ab Iove principium*] Locus ex Arato sumptus videtur, licet in hanc sententiam plura etiam alibi legantur. Sic enim ille cecinit,

Ε᾽κ Διὸς ἀρχώμεσθα, τὸν ȣδέ ποτ᾽ ἄνδρες ἐῶμεν
Α῎ῤῥητον.

Theocritus edyll. XVII.

Ε᾽κ

Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα.

Homerus Odyss. θ'.

—— ὁ δ' ὁρμηθεὶς θεοῦ ἤρχετο.

Pindarus in Nemeis.

Αἱ δὲ πρώτιστον μὲν ὕμνησαν,
Διὸς ἀρχόμεναι.

Alcman,

Ἐγὼ δ' ἀείσομαι ἐκ Διὸς ἀρχόμενος. 28

Ion Chius.

Ἐκ Διὸς ἀρχόμενοι πίνωμεν.

Apollonius Rhodius lib. 1.

Ἀρχόμενος σέο Φοῖβε.

Terpander,

Ζεῦ πάντων ἀρχὰ, πάντων ἁγήτωρ,
Ζεῦ σοὶ πέμπω ταύταν ὕμνων ἀρχάν.

Lesbonax ἐν προτρεπτικῷ. τὰ δὲ ἀπὸ τῶν θεῶν, ἀφ' ὧν χρὴ ἄρχεσθαι, καλῶς ἔχει κατ' ἀμφοτέρους τοὺς λόγους. M. Tullius lib. II. de legib. *a Diis immortalibus sunt nobis agendi capienda primordia.*

ỷ.65. *Iovis omnia plena*] Aratus,

—— μεσταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαὶ,
Πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραὶ, μεστὴ δὲ θάλασσα,
Καὶ λιμένες, πάντη δὲ Διὸς κεχρήμεθα πάντες.

Laërtius in Diogene, θεασάμενός ποτε γυναῖκα ἀσχημονέστερον τοῖς θεοῖς προσπίπτουσαν, βουλόμενος αὐτῆς περιελεῖν τὴν δεισιδαιμονίαν, καθά φησι Ζωΐλος ὁ Περγαῖος, προσελθὼν εἶπεν· οὐκ εὐλαβῇ ὦ γύναι, μή ποτε θεοῦ ὄπισθεν ἑστῶτος, πάντα γὰρ ἐστιν αὐτοῦ πλήρη, ἀσχημονήσεις;

Philemon Comicus,

—— ὃν οὐδὲ εἷς
Λέληθε κακὸς, οὔτ' ἐσθλὸς, οὗτός εἰμ' ἐγὼ
Ἀὴρ, ὃν ἄν τις ὀνομάσειε καὶ Δία.

En-

Ennius Thyeste,

— aspice hoc
Sublime candens, quem vocant omnes Iovem.

Pacuvius apud Varronem,

Hoc vide circum supraque quod complexu continet
Terram, quod nostri cælum vocant.

vertit autem ex Euripide,

Ὁρᾷς τὸν ὑψȣ̃ τόνδ᾽ ἄπειρον αἰθέρα,
Καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ᾽ ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις,
29 Τȣ̃τον νόμιζε ζῆνα, τόνδ᾽ ἡγοῦ θεόν.

Ennius,

—— istic estis Iuppiter
Quem dico, quem Græci vocant aëra.

Lucretius autem videtur Euripidis locum interpretatus Pacuvianis versibus in lib. v.

Denique iam tuere hoc circum supraque quod omnem
Complexu continet terram.

Lucanus,

Iuppiter est quodcunque vides, quocunque moveris.

℣.62. *Et me Phœbus amat*] Theocritus ἐν βȣκολιασαῖς,

Καὶ γὰρ ἐμ᾽ ὡ᾽πόλλων φιλέει μέγα, καὶ καλὸν αὐτῷ
Κριὸν ἐγὼ βόσκω.

Et in epigrammate in Archiloch.

Ἦρά μιν αἱ μȣ̃σαι, καὶ ὁ Δήλιος ἠγάπευεν Ἀπόλλων.

℣.64. *Malo me Galatea*] Theocritus edyll. VI.

Βάλλει καὶ μήλοισι τὸν αἰπόλον ἁ κλεαρίστα,
Τὰς αἶγας παρελῶντα.

Et in edyll. v.

Βάλλει τοι πολύφαμε τὸ ποίμνιον ἁ Γαλάτεια
Μάλοισιν.

Legitur etiam poëtæ cuiusdam verſus apud Euſtathium in hanc ſententiam:

Μῆλα ἔρωτες ἰδὲ τρυγῶσιν.

Ariſtophanes ἐν νεφέλαις,

Μήλῳ βληθεὶς ὑπὸ πορνιδίε. Athenæus lib. XII. Κλέαρχος δὲ ὁ Σολεὺς ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς, διὰ τί, φησὶ, μετὰ χεῖρας ἄνθη καὶ μῆλα, καὶ τὰ τοιαῦτα φέρομεν, πότερον, ὅτι καὶ διὰ τῆς τούτων ἀγαπήσεως ἡ φύσις μηνύει τοὺς τῆς ὥρας ἔχοντας τὴν ἐπιθυμίαν. Arabius etiam Scnoialticus in quodaı de Atalanta epigrammate, ζυγίης σύμβολον παφίης huiuſmodi malum dixit.

ỷ.65. *Et fugit ad ſalices*] Theocritus edyll. XIX.

—— τὸν μὲν ἔφευγεν
Α' καλὰ Γαλάτεια. σὲ δ' ἀδὺ ἀπέβλεπεν ἅλμας.

ỷ.66. *At mihi ſeſe offert*] Theocritus edyll. v.

Κἠμὲ γὰρ ὁ Κρατίδας τὸν ποιμένα λεῖος ὑπαντῶν
Ε'κμαίνει.

ỷ.68. *Parta meæ Veneri ſunt munera*] Theocrit. edyll. v.

Κἠγὼ μὲν δωσῶ τᾷ παρθένῳ ἀυτίκα φάσσαν
Ε'κ τᾶς ἀρκεύθω καθελὼν, τηνεὶ γὰρ ἐφίσδει.

Hedyle Moſchines filia, in Scylla,

Η' τοὺς ἀλκυόνων παῖδας ἔτ' ἀπτερύγους,
Τῇ νύμφῃ δύσπιςος ἀθύρματα.

Fuit autem Hedyle Iamborum ποιήτρια, ut ſcribit Athenæus lib. VII.

ỷ.71. *Aurea mala decem*] Theocritus edyll. III.

Η'νὶ δέ τοι δέκα μᾶλα φέρω, τηνῶθε καθεῖλον
Ω῏ μ' ἐκέλευ καθελεῖν τυ, καὶ αὔριον ἄλλα τοι οἰσῶ.

Aurea mala, opinor, ea quæ κιτρία Græci appellant, quæ χρυσᾶ μῆλα Ariſtophanes in Bœotio dixit,

dixit, Athenæus lib. III. apud Theocritum vero *aurea* ne hæc *mala*, an ea quæ, *cana mala*, supra nominavit, intelligenda sint, haud facile dixerim.

℣.73. *Partem aliquam venti divûm referatis ad aures*] Theocritus edyll. VII.

—— λυκίδα φίλε πολλὰ μὲν ἄλλα
Νύμφαι κήμὲ δίδαξαν ἀν' ὤρεα βωκολέοντα
Ἐσθλὰ, τά πȣ καὶ ζηνὸς ἐπὶ θρόνον ἄγαγε φάμα.

Catullus,

Geminas deorum ad aures nova nuncia referens.

Horatius in epistolis,

—— *Iovis auribus ista*
Serva. Vetus etiam proverbium, εἰς θεῶν ὦτα ἦλθεν.

℣.75. *Si tu dum sectaris apros*] Theocritus edyll. v.

—— τὰ θηρία πάντα δίωκεν.

M. Varro in Satyra, quæ ὄνος πρὸς λύραν inscribitur, *Nempe sueis silvaticos in montibus sectaris venabulo, aut cervos.*

31 ℣.78. *Phyllida amo ante alias*] Theocritus,

Ἀλλ' ἐγὼ Εὐμήδεος ἔραμαι μέγα.

℣.77. *Cum faciam vitula*] M. Varro lib. I. de re rustica, *Dii*, inquit, *facientes adiuvant.* Iuvenalis Satyra IX.

Pro populo faciens. Hoc etiam modo Græci, ῥέζειν, pro sacrificare ponunt. Exempla apud Homerum crebra.

℣.77. *Ipse venito*] Theocritus, ἀλλ' ἀφίκευ τὺ ποτί με.

℣.79. *Et longum formose vale*] μακρὰ χαίρειν, dixit Lucianus.

Ibid. *Et longum formose vale vale &c.*] Theocritiana figura, καλὸν καλὸν ἦμες ἔφασκες.

ỳ.80. *Triste lupus stabulis*] eadem figura dixit Menander, καλόν γε βασιλεύς. Est autem locus sumptus e Theocrito pene ad verbum, cuius versus in edyllio VIII. leguntur hi.

Δένδρεσι μὲν χειμὼν Φοβερὸν κακὸν, ὕδασι δ' αὐχμὸς,
Ὄρνισιν δ' ὕσπλαγξ, ἀγροτέροις δὲ λίνα.
Ἀνδρὶ δὲ παρθενικᾶς ἁπαλᾶς πόθος.

ỳ.84. *Pollio*] sunt, qui veterum lapidum testimonio, *Polio*, scribant. Vetusti tamen argentei nummi habent C. ASINIVS. CN. F. POLLIO. Quæ scriptura mihi magis probatur.

ỳ.86. *Nova carmina*] hoc est θαυμαστὰ, & ut Græci dicunt, ξένα. Apollonides lib. II.

— ξένον ἠνίκα θαῦμα.

Philippus lib. IV.

—— καὶ οὐ ξένον εἰ Δία κύκνον.
Ποιήσας, ὅπλων νοσφίσαθ' Ἡρακλέα.

ỳ.87. *Iam cornu petat*] Hoc Theocritus dixit, κορύψῃ.

Ibid. *Iam cornu petat, & pedibus qui spargat harenam*] Oppianus,

Καὶ πυρὸεν πνείουσι, καὶ ἀμῶνται ποσὶ γαῖαν,
Οἷα κονιόμενοι, προκαλλίζονται δ' ἑκάτερθεν. 32

ỳ.88. *Veniat quo te quoque gaudet*] Theocr. edyll. VII.

Ὥρια πάντα γένοιτο, καὶ εὔπλοον ὅρμον ἵκοιτο.

ỳ.89. *Mella fluant illi*] Theocritus edyll. V.

Ἱμέρα ἀνθ' ὕδατος ῥείτω γάλα, καὶ τύδε κρᾶθι

Οἴνῳ

Οἴνῳ πορφύροις, τὰ δέ τοι σία καρπὸν ἐνείκαι.

& edyll. IV.

Ῥείτω χ' ἀ συβαρῖτις ἐμὶν μέλι, καὶ τό ποτ' ὄρθρον
Α' παῖς ἀνθ' ὕδατος τὰν κάλπιδα κηρία βάψαι.

Ib. *Rubus asper amomum*] Theocritus edyll. I.

Νῦν ἴα μὲν φορέοιτε βάτοι, φορέοιτε δ' ἄκανθαι.

In Diris,

Emanent subito sicca tellure paludes,
Et metat hic iuncos, spicas ubi legimus olim.

℣.91. *Et mulgeat hircos*] Lucianus in vita Demonactis, οὐ δοκεῖ ὑμῖν ὦ φίλοι, ἔφη, ἕτερος τούτων τράγον ἀμέλγειν, ὁδὲ, αὐτῷ κόσκινον ὑποτιθέναι.

Ib. *Et mulgeat hircos*] Tale quiddam Theocriti illud,

—— κακὰν κύνα βούλετ' ἀμέλγειν.

℣.92. *Et humi nascentia fraga*] Χαμαιμιμέκυλα. Videndus Plinius de Comaro lib. XV. cap. XXIV.

℣.02. *Frigidus anguis*] Theocritus edyll. XV.

Ἵππον καὶ τὸν ψυχρὸν ὄφιν τὰ μάλιστα δεδοίκω.

℣.94. *Parcite oves nimium procedere*] Simile illud Theocriti,

Σίτθ' ἀπὸ τᾶς κοτίνω ταὶ μηκάδες.

& rursus,

Οὐκ ἀπὸ τᾶς δρυός οὗτος ὁ κώναρος.

℣.97. *Omnes in fonte lavabo*] Theocritus edyll. V.

Πάσας ἐγὼ λουσῶ συβαρίτιδος ἔνδοθι κράνας.

℣.100. *Eheu quam pingui macer est mihi taurus in arvo*] Non dubito quin ad Theocriti locum respexerit Virgilius, qui est in edyll. IV.

33 Λεπτὸς μὰν χ' ὡ ταῦρος ὁ πύρριχος.

℣. 102. *Vix ossibus hærent*] Tale illud Theocriti in edyll. IV.

Τήνας μὲν δὴ τᾶς πόρτιος αὐτὰ λέλειπται
Τ' ὠςέα.

℣. 103. *Nescio quis teneros oculus*] Auctor commentarioli *περὶ λίθων*; nec enim Orpheo, ut vulgo, librum illum tribuendum esse censeo; potius autem quantum ex iis, quæ Marbodeus *περὶ κεραλίε* ex illo poëta vertit, conjicere possum, Metrodoro inscribendum existimarim. Is igitur, quicunque tandem sit, ubi *περὶ γαλατίτε* loquitur, sic cecinit.

Ἀ'μφὶ δ' ἄρ αὐχένι παιδὸς ἀερτάζεσα τιθήνη
Λᾶαν, ἐρυτήσει κακομήτιος ὄσσε μεγαίρης.

Ioannes etiam Zezes, ita,

Πᾶσαν βασκανίην γίνωσκε, τὴν δὶ ὀμμάτων βλάβην,
Διὰ φαέων βαίνεσαν, καὶ βλέψεως ὀμμάτων.

Ib. *Tris pateat cæli spacium*] Scio multa in hoc carmine explicando a Grammaticis scripta esse, quos ego, quia nihil magnopere probandum afferunt, non sequar. Ac vidi, qui non ad Syenem tantum referant, sed de cuiuslibet loci puteis dictum id existiment; quod mihi, ut ingenue fatear, verius videtur.

℣. 106. *Inscripti nomina regum*] Theocritus edyll. x.

Καὶ τὸ ἴον μέλαν ἐςὶ, καὶ ἁ γραπτὰ ὑάκινθος.

Moschus in epitaphio Bionis.

Νῦν ὑάκινθε λάλει τὰ σὰ γράμματα, καὶ πλέον αἲ αἲ,
Λάμβανε τοῖς πετάλοισι.

Pausanias Atticis, *λέγεσι δὲ οἱ περὶ Σαλαμῖνα οἰκεῦντες,*

τες, ἀποθανόντος Αἴαντος, τὸ ἄνθος ἐν τῇ γῇ σφίσι τότε φανῆναι πρῶτον. Λευκόν ἐςιν, ὑπέρυθρον· κρίνȣ καὶ αὐτὸ ἔλασσον, καὶ τὰ φύλλα· γράμματα δὲ ἔπεςιν οἷα τοῖς ὑακίνθοις καὶ τούτῳ.

34 ỳ. 108. *Non nostrum inter vos*] Theocrit. edyll. v.
Παύσασθαι κέλομαι τὸν ποιμένα.

ỳ. 109. *Et vitula tu dignus & ille &c.*] Theocritus,
Νίκα μὲν ȣδ' ἄλλος· ἀνάσσατοι δ' ἐγένοντο.

ỳ. 111. *Claudite iam rivos pueri, ſat prata biberunt.*] Catullus,
Claudite oſtia virgines,
Luſimus ſatis.

ECLOGA IV.

ỳ. 1. S*Icelides Muſæ*] Refert Euſebius plures verſus converſos Græce ex hac ecloga.
Σικελίδες μȣσαι μεγάλην φάτιν ὑμνήσωμεν.
Ἦλυθε κυμαίȣ μαντεύματος εἰς τέλος ὀμφή.
Οὗτος ἄρ αἰῶνος ἱερὸς ςίχος ὄρνυται ἡμῖν.
Moſchus in epithaphio Bionis,
Ἄρχετε σικελικαὶ τῶ πένθεος ἄρχετε μȣσαι.

ỳ. 2. *Myricæ*] Pauſanias Ἠλειακοῖς. *ἀλλὰ πλεῖςαι μὲν ὑπὸ Μαιάνδρȣ μυρίκαι, καὶ μάλιςα αὔξονται.*

ỳ. 4. *Cumæi carminis*] Aſcræum etiam carmen hoc plane modo dixit, de Cumana autem Sybilla, Demone illa, an Herophile, ut nonnullis placet, ſit appellanda, non vulgata Pauſanias ἐν

Φωκικοῖς. Τὴν δὲ ἐπὶ ταύτῃ χρησμοὺς κατὰ ταυτὰ εἰπούσαν, ἐκ Κύμης τῆς ἐν ὀπικοῖς εἶναι. καλεῖσθαι δὲ ἀυτὴν Δημὼ συνέγραψεν Ὑπέροχος ἀνὴρ Κυμαῖος. χρησμὸν δὲ οἱ Κυμαῖοι τῆς γυναικὸς ταύτης ἐς οὐδένα εἶχον ἐπιδείξασθαι.

ꝟ.6. *Iam redit & virgo*] Georgicorum lib. II. quæ ſit hæc virgo, indicat, cum inquit,

—— extrema per illos
Iuſtitia excedens terris veſtigia fecit.

reſpexit autem ad locum quendam Arati ἐκ τῶν Φαινομένων,

Καὶ τό τε μισήσασα Δίκη κείνων γένος ἀνδρῶν
—— ἔπτατ᾽ ἐπουρανίη.

Calpurnius quoque Siculus,

Aurea ſecura cum pace renaſcitur ætas,
Et redit ad terras tandem ſqualore ſituque
Alma Themis poſito, juvenemque beata ſequuntur
Sæcula.

Heſiodus vero in re quidem diſſimili, eadem tamen ſententia uſus videtur ἐν ἔργοις,

Καὶ τό τε δὴ πρὸς ὄλυμπον ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
Λευκοῖσιν Φαρέεσσι καλυψαμένω χρόα καλὸν
Ἀθανάτων μετὰ Φῦλον ἴτον, προλιπόντ᾽ ἀνθρώπους
Αἰδὼς καὶ Νέμεσις.

Fecit itaque ſuo iure Aratus, quem ſecutus eſt Virgilius, ut quod Heſiodus περὶ τῆς Νεμέσεως καὶ τῆς Αἰδοῦς dixerat, τῇ Δίκῃ tribuerit.

ꝟ.8. *Quo ferrea primum*] σιδήρεον γένος, Heſiodo ἐν ἔργοις.

ꝟ.9. *Gens aurea*] Convenit hoc cum illo Heſiodio ἐν τοῖς ἔργοις.

—— χρύ-

— χρύσεον πρώτιςα γένος μερόπων ἀνθρώπων
Α'θάνατοι ποίησαν.

ỷ. 10. *Caſta fave Lucina*] Homerus Odyſſ.
—— ἁγνὴ ΠερσεΦόνεια.
Menander,
Αἱ κυΐσκȣσαι ἐπικαλεῖσθε τὴν Α"ρτεμιν.
Theocritus edyll. XVII.
Ε"νθα γὰρ Εἰλείθυιαν ἐβώσατο λυσίζωνον.

ỷ. 14. *Solvent*] λύσȣσι. Horatius epod. Ode. IX.
Curam, metumque Cæſaris rerum iuvat,
Dulci Lyæo ſolvere.
itaque a Græcis ἀπὸ τȣ̃ λύειν μελεδήματα, appellatur Λυαῖος.

ỷ. 18. *At tibi prima puer nullo munuſcula cultu*]
36 Heſiodus ἐν ἔργοις,
— καρπὸν δ' ἔΦερε ζείδωρος ἄρȣρα
Αὐτομάτη.
Horatius epod. Od. XVI.
Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis.
Pindarus Pythiorum εἴδει II. idem prope cecinit,
— ἀπονέςερον
Ε'σθλοὶ νέμονται βίο-
τον, οὐ χθόνα ταράσσον-
τες ἀλκᾷ χερῶν.

ỷ. 21. *Referunt diſtenta capellæ ubera*] Tale illud Euripidis in Cyclope, quod a Satyrorum choro dicitur,
Σπαργῶντάς μοι τοὺς μαςοὺς χάλασον.
Nicander Alexipharmacis,
Η'ὲ σύ γ' οὐθατόεντα διοιδέα μαςὸν ἀμέλξας.
Lucretius lib. I.

—— *& candens lacteus humor*
Vberibus manat distentis.

in epigrammate lib. I.

Ὄφρ᾽ αἱ μὲν λευκοῖο βεβριθότα δῶρα γάλακτος
Οὔθασιν ἐγκλυμένου πυκνὰ φέρωσι δόμον.

℣. 22. *Nec magnos metuunt armenta leones*] Lactantius Firmianus lib. VII. cap. XXIV. versus quosdam Erythrææ Sibyllæ, Græce scriptos recitat, e quibus hos Virgilii sumptos esse asserit. Ego quidem, locum ipsum, e quo peti possint, indicasse, satis habebo.

℣. 24. *Et fallax herba veneni*] Videtur hanc herbam, quamnam intelligat, indicasse, cum libro II. Georgicorum dicit,

—— *nec miseros fallent aconita legentes.*

℣. 26. *Ac simul heroum laudes*] κλέα ἀνδρῶν, Homero in Iliad. ί.

℣. 26. *Facta parentis*] Sic etiam Homerus, ἔργα γιγάντων.

℣. 29. *Rubens pendebit sentibus uva*] Horatius 37
Carmin. lib. IV.

Certantem & uvam purpuræ.

Mæcius etiam eadem usus figura, πορφύροντα βότρυν, dixit in quodam epigrammate.

℣. 30. *Quercus sudabunt roscida mella*] In hanc sententiam Hesiodium illud legitur ἐν ἔργοις.

—— οὔρεσι δὲ δρῦς
Ἄκρα μέν τε φέρει βαλάνους, μέσση δὲ μελίσσας.

Sic & Nicander ἐν ἀλεξιφαρμάκοις·

Ἔνθα δὲ καὶ κοίλοιο κατὰ δρυὸς ἐκτίσαντο
Πρῶτόν που θαλάμους συνομηρέες, ἀμφὶ δέ κ᾽ ἔργων

Μνη-

Μνησάμεναι Δηοῖ πολυωπέας ὤπασαν ὄπνας,
Βοσκόμεναι θύμα ποσσὶ, καὶ ἀνθεμόεσσαν ἐρείκην.

Phocylides quoque apud Nicandri Scholiastem,

Κάμνει δ' ἠερόφοιτος, ἀριστοπόνος τε μέλισσα,
Ἢ κοίλης πέτρας κατὰ χοιράδος, ἢ δονάκεσσιν,
Ἢ δρυὸς ὠγυγίης κατὰ κοιλάδος ἔνδοθι σίμβλων,
Σμήνεσι μυριόμορφα κατ' ἄνθεα κηροδομοῦσα.

Antipater in epigrammate,

—— *καὶ δρυΐνῳ σπενδόμενος μέλιτι,*

Propertius,

Ipsæ mella dabant quercus, ultroque ferebant,
Obvia securis ubera lactis oves.

Ovidius Metamorphoseos lib. I.

Flavaque de viridi stillabant cortice mella.

& alibi,

—— *& in quercu mella reperta cava.*

℣. 34. *Tiphys*] Apollonius Rhodius lib. I.

Τίφυς δ' ἀγνιάδης σιφαέα κάλλιπε δῆμον
Θεσπιέων.

Ibid. *Quæ vehat Argo*] Ennius Medea,

38 *Argo; qua vecti Argivi delecti viri.*

Catullus,

Cum lecti iuvenes Argivæ robora pubis.

Theocritus autem hos ipsos, *θεῖος ἄωτος ἡρώων*, dixit in edyll. XIII.

℣. 38. *Cedet & ipse mari vector, nec nautica pinus Mutabit merces*] Aratus de aureo sæculo,

Αὔτως δ' ἔζωον. χαλεπὴ δ' ἀπέκειτο θάλασσα,
Καὶ βίον οὔπω νῆες ἀπό προθεν ἠγίνεσκον.

℣. 39. *Omnis feret omnia tellus*] Hesiodus *ἐν ἔργοις*,

—— *καρ-*

— *καρπὸν δ᾽ ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα.*

Tyrtæus,

Ἥμισυ πάνθ᾽ ὅσσων καρπὸν ἄρουρα φέρει.

ỳ.40. *Non raſtros patietur humus*] Catullus,

Non humilis curvis purgatur vinea raſtris;
Non glebam prono convellit vomere taurus;
Non falx attenuat frondatorum arboris umbram.

Ovidius Metamorph. lib. 1.

Ipſa quoque immunis, raſtroque intacta, nec ullis
Saucia vulneribus, per ſe dabat omnia tellus.

ỳ.41. *Iuga ſolvet*] ζυγὸν λύσει, Homero.

ỳ.44. *Mutabit*] Horatius Serm. lib. 1. Satyr. 4.

Hic mutat merces ſurgente a Sole ad eum quo
Veſpertina tepet regio.

Videtur autem reſpexiſſe ad Homeri locum in Ilia. ή e quo vetuſtiſſima illa contrahendi ratio, quæ permutatio dicebatur, colligitur.

Νῆες δ᾽ ἐκ λήμνοιο παρέστασαν οἶνον ἄγουσαι
Πολλαὶ, τὰς προέηκεν ἰησονίδης Εὔηνος.

paulo poſt:

Ἔνθεν ἄῤ οἰνίζοντο καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ,
Ἄλλοι μὲν χαλκῷ, ἄλλοι δ᾽ αἴθωνι σιδήρῳ,
Ἄλλοι δὲ ῥινοῖς, ἄλλοι δὲ ἀυτοῖσι βόεσσιν, 39
Ἄλλοι δ᾽ ἀνδραπόδεσσιν.

ỳ.45. *Sponte ſua*] ἀυτομάτη Heſiodus ſupra, de terra, dixit, quod vertens Ovidius, ait:

— *per ſe dabat omnia tellus.*

ỳ.46. *Talia ſæcla ſuis dixerunt currite fuſis*] Poteſt hic verſus videri ſumptus ex his Catulli,

Talia divino fuderunt carmine fata. poſt,
Currite ducentes ſubtemina currite fuſi.

ỳ.49.

℣. 49. *Cara deum Soboles*] In Cyri,
Cara Iovis Soboles, magnum Iovis incrementum.
Cui non diſſimile illud Theocriti in edyll. VII.

—— Οὕνεκεν ἐσσὶ
Πᾶν ἐπ' ἀληθείᾳ πεπλασμένον ἐκ Διὸς ἔρνος.

℣. 55. *Nec Thracius Orpheus*] ex Euripidis fabula, quæ Rheſus inſcribitur, non vulgata de Orpheo peti poſſunt.

℣. 57. *Lino formoſus Apollo*] Theocritus in Heraclisco,

Γράμματα μὲν τὸν παῖδα γέρων λίνος ἐξεδίδαξεν
Υἱὸς Ἀπόλλωνος.

Sed de Lino multa alii notarunt.

℣. 59. *Pan etiam Arcadia*] de Pane quædam ſcitu digna leguntur apud Pauſaniam in Arcadicis, qui de Nomiis montibus loquens, hæc quoque addit. Καὶ Πανὸς ἱερόν ἐςι Νομίȣ, καὶ τὸ χωρίον ὀνομάζȣσι Μέλπειαν, τὸ ἀπὸ τῆς σύριγγος μέλος ἐνταῦθα Πανὸς εὑρεθῆναι λέγοντες. Nonnulla etiam peti poſſunt ex auctore hymni, qui εἰς πᾶνα, inſcriptus eſt: nec enim ullo unquam pacto perſuadere mihi potui, hymnos illos Homero tribuendos eſſe, cum aliis de cauſſis, tum ob ea, quæ apud Pindari interpretem, quicumque ille ſit, Nemeorum εἴδει. II. leguntur: ſunt autem hæc. ἐπιφανεῖς δὲ ἐγένοντο ἐκ τῶν Ὁμηριδῶν οἱ περὶ Κίναιθον, ὅς φασὶ πολλὰ τῶν ἐπῶν ποιήσαντας, ἐμβαλεῖν εἰς τὴν ὁμήρȣ
40 ποίησιν. ἦν δὲ ὁ Κίναιθος Χῖος, ὃς καὶ τῶν ἐπιγραφομένων Ὁμήρου ποιημάτων, τὸν εἰς Ἀπόλλωνα πεποιημένον ὕμνον λέγεται πεποιηκέναι. Scio tamen a Thucydide hunc ipſum hymnum Homero inſcribi;

a Pausania autem ἐν Μεσσηνιακοῖς, & Ἀργολικοῖς, ad Cererem; in Achaicis vero ad Neptunum, Homeri hymnos citari, qui tamen in his, qui Homero inscripti sunt, non leguntur; si modo Pausanias bonus harum rerum existimator censendus est.

ỳ.59. *Dicat se iudice victum*] Habet aliquid simile locus hic cum illo Theocriti in edyll. VI.

—— Οὐδέ κεν αὐτός ἀεῖδεν
Φοῖβος σὺν φόρμιγγι παρὰ τριπόδεσσι μεγαίροι.

ỳ.62. *Cui non risere parentes*] Hoc de Vulcano dictum nonnulli existimant; Pausanias autem in Atticis hæc scribit. λέγεται δὲ καὶ τάδε ὑπὸ Ἑλλήνων, ὡς Ἥρα ῥίψαι γενόμενον Ἥφαιστον. ὁ δὲ οἱ μνησικακῶν πέμψαι δῶρον, χρυσοῦν θρόνον, ἀφανεῖς δεσμὰς ἔχοντα: καὶ τὴν μὲν, ἐπεὶ ἐκαθέζετο, δεδέσθαι. θεῶν δὲ τῶν μὲν ἄλλων οὐδενὶ τὸν Ἥφαιστον ἐθέλειν πείθεσθαι. Διόνυσος δὲ, μάλιστα γάρ ἐς τοῦτον πιστὰ ἦν Ἡφαίστῳ, μεθύσας αὐτὸν ἐς οὐρανὸν ἤγαγεν.

ECLOGA V.

ỳ.1. CVr non Mopse boni &c.] Simile illud Theocriti,

Λῆς ποτὶ τᾶν νυμφᾶν, λῆς αἰπόλε &c. & post:
Δεῦρ᾽ ὑπὸ τὰν πτελέαν ἑσδώμεθα. & alibi,
—— ἅδιον ᾀσῇ,
Τῇδ᾽ ὑπὸ τὰν κότινον καὶ τ᾽ ἄλσεα ταῦτα καθίξας.

Ibid. *Boni quoniam conuenimus*] Boni hoc loco valet, ἀγαθοί: Apollonius Rhodius,

—— ἐσθλὸς μὲν ἐπιφανέντας ἐσιδεῖν.

est

eſt autem ἑλληνισμὸς, quale illud Horatii,

— *celerem ſequi Ajacem*,

41 &, *niveus videri*. Æſchylus Prometheo,

Δεινὸς γὰρ εὑρεῖν κἀξ ἀμηχάνων πόρους.

℣. 2. *Tu calamos inflare leves, ego dicere verſus*] Mihi quidem dubium non eſt, quin imitatus fuerit verſum illum Theocriti in edyll. VIII.

Ἄμφω συρίσδεν δεδαημένω, ἄμφω ἀείδεν.

quomodo etiam Horatius dixit,

Doctus ſagittas tendere ſericas
Arcu paterno.

Dicere autem valet hoc loco *canere*. Anacreon,

Θέλω λέγειν Ἀτρείδας,
Θέλω δὲ Κάδμον ᾄδειν.

Ibid. *Calamos inflare*] Sophocles,

Φυσᾷ γὰρ οὐ σμικροῖσιν αὐλίσκοις ἔτι.

Hunc verſum adducit M. Tullius lib. II. epiſt. ad Atticum, & Longinus in libro περὶ ὕψους λόγου.

℣. 4. *Tu maior, tibi me eſt æquum parere*] Hanc ſententiam ſumpſit, opinor, ab Homero ex Il. ά.

Ἀλλὰ πίθεσθ', ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο.

Theocritus edyll. XXXV.

Ἀλλ' εἴ μοι πείθοιο νέος προγενεστέρῳ.

℣. 7. *Silveſtris labruſca*] ἀγριάμπελος, Theophraſto.

℣. 8. *Solus tibi certet Amyntas*] Homerus, Il. έ.

—— ὃς νῦν γε καὶ ἂν Διῒ πατρὶ μάχοιτο.

℣. 10. *Incipe Mopſe prior, ſi quos aut Phyllidis ignes*] Tale illud Theocriti edyll. I.

Ἀλλὰ τὺ γὰρ δὴ Θύρσι τὰ Δάφνιδος ἄλγε' ἀείδες.

℣. 11.

℣. 11. *Aut Alconis habes laudes*] Non video, cur non de Alcone artifice intelligendum sit, eius autem meminit in Culice,

—— nec pocula gratum
Alconis referent, Bœthique toreuma.

Damoxenus etiam ἐν πενθȣ̃ντι apud Athenæum, 42

—— τί δ' ἔςι τοῦτο πρὸς θεῶν ῥυτὸν
Δίκρȣνον ἡλίκον τὶ τρεῖς χωρȣ̃ν χόας
Α῎λκωνος ἔργον.

Ibid. *Aut iurgia Codri*] quædam ad hunc locum pertinentia leguntur apud Lycurgum in Oratione contra Leocratem.

℣. 12. *Pascentes servabit Tityrus hædos*] Expressit illud Theocriti in edyll. I.

—— τὰς δ' αἶγας ἐγὼν ἐν τῷδε νομευσῶ.

℣. 13. *Immo hæc in viridi*] Theocritus edyll. VII.

—— ὄρη Φίλος εἴτι ἀρέσκει.
Τȣ̃θ' ὅ, τι πρὰν ἐν ὄρει τὸ μελύδριον ἐξεπόνασα.

Ibid. *Cortice phagi*] Theocritus edyll. XVIII.

Γράμματα δ' ἐν Φλοιῷ γεγράψεται, ὡς παριών τις,
Α῎ν γνοίη Δωριςὶ, σέβȣ μ', ἑλένης Φυτὸν εἰμί.

Glaucus in epigrammate,

—— καὶ εἰς αἴγειρον ἐκείναν
Σοί τι κατὰ Φλοιȣ̃ γράμμ' ἐκόλαψε λέγειν.

℣. 15. *Tu deinde iubeto certet Amyntas*] Theoc. edyll. V.

Αὐτόθε μοι ποτέρισδε, καὶ αὐτόθι βωκολιάσδευ.

℣. 16. *Lenta salix quantum pallenti cedit olivæ*] Theocr.

Ο῞σσον ἔαρ χειμῶνος, ὅσον μᾶλον βραβύλοιο
Α῞διον,

Α῞διον, ὅσσον ὄϊς σφετέρας λασιωτέρα ἀρνός.

ỷ.18. *Iudicio noſtro*] Hoc etiam ex Theocrito ſumptum videtur, ſic enim ille edyll. VII.

—— κατ' ἐμὸν νόον.

ỷ.21. *Nymphis*] Fuit enim Daphnis, ſi Diodorum Siculum ſequamur, Mercurii & Nymphæ filius.

Ibid. *Vos coryli teſtes*] Tale fere illud Moſchi in epitaphio *εἰς βίωνα.*

Καὶ ποταμοὶ κλάοιτε τὸν ἱμερόεντα Βίωνα· &,
43 *Νῦν Φυτά μοι μύρεσθε, καὶ ἄλσεα νῦν γοάοισθε.*

ỷ.24. *Non ulli paſtos*] Tale quiddam legitur in epigrammate incerti auctoris lib. III,

Αὐτόματοι δειλαὶ ποτὶ τ' αὔλιον αἱ βόες ἦλθον
Ε῎ξ ὄρεος πολλῇ νιφόμεναι χιόνι.

ỷ.25. *Frigida flumina*[*ψυχρὸν ὕδωρ* Theocrito in edyll. XI.

ỷ.26. *Nec graminis attigit herbam*] Theocritus edyll. VI.

—— κ' οὐκέτι λῶντι νέμεσθαι.

ỷ.27. *Daphni tuum Pœnos*]. Theocritus edyll I.

Τῆνον μὰν θῶες, τῆνον λύκοι ὠρύσαντο,
Τῆνον χ' ὡκ δρυμοῖο λέων ἀνέκλαυσε θανόντα.

ỷ.30. *Thiaſos inducere*] Euripides Bacchis,

Θίασος ἐμὸς γυναῖκες, ἃς ἐκ βαρβάρων
Ε᾽κόμισα.

ỷ.32. *Vitis ut arboribus decori eſt*] Hoc quoque ex Theocriti edyll. VIII.

Τᾷ δρυῒ ταὶ βάλανοι κόσμος, τᾷ μαλίδι μᾶλα,
Τᾷ βοῒ δ' ἁ μόσχος, τῷ βωκόλῳ αἱ βόες αὐταί.

℣. 33. *Pinguibus arvis*] πίονα ἔργα, Homero: quod alibi, *ſata læta*, reddit Virgilius.

℣. 34. *Poſtquam te fata tulerunt*] Homericum locum expreſſit,

—— κῆρες ἔβαν θανάτοιο φέρουσαι.

℣. 35. *Ipſa Pales agros, atque ipſe reliquit Apollo*] Venit mihi aliquando in mentem ſuſpicari, reſpexiſſe Virgilium ad locum illum Æſchyli, ex ea fabula, quæ ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας inſcribitur,

—ἀλλ' οὖν θεοὺς
Τοὺς τῆς ἁλούσης πόλεως ἐκλείπειν λόγος.

quem in ſecundo etiam Aeneidos, illo verſu, imitatus eſt.

Exceſſere omnes adytis, arisque relictis.

℣. 38. *Pro molli viola*] Theocritus edyll. I.

Νῦν ἴα μὲν φορέοιτε βάτοι, φορέοιτε δ' ἄκανθαι,
Ἁ δὲ καλὰ νάρκισσος ἐπ' ἀρκεύθοισι κομάσαι. 44

Moſchus etiam de eadem re longe alio modo dixit, in epithaphio Bionis,

Ὡς τῆνος τέθνηκε, καὶ ἄνθεα πάντ' ἐμαράνθη.

℣. 39. *Paliurus*] Theocritus edyll. XXXI.

—— ἢ παλιούρῳ ἢ βάτῳ.

℣. 42. *Et tumulo ſuperaddite carmen*] Theocriti locum interpretatus eſt, in edyll. XXVIII.

Γράψον καὶ τόδε γράμμα, τό σοι στίχοισι χαράξω.

℣. 43. *Daphnis ego in ſilvis*] Theocriti locum ſine dubio adumbravit in edyll. I.

Δάφνις ἐγὼν ὅδε τῆνος, ὁ τὰς βόας ὧδε νομεύων
Δάφνις ὁ τὼς ταύρως, καὶ πόρτιας ὧδε ποτίσδων.

℣.46. *Quale sopor fessis in gramine*] Theoc. edyll. VIII.

Ἁδὺ δὲ τῶ θέρεος παρ' ὕδωρ ῥέον αἰθριοκοιτεῖν.

& non multo post:

Ἁδύ τι τὸ στόμα τοι καὶ ἐφίμερος ὦ Δάφνι φωνά·
Κρέσσον μελπομένω τευ ἀκουέμεν, ἢ μέλι λείχειν.

℣.49. *Tu nunc eris alter ab illo*] Sumpsit hoc, opinor, a Theocrito ex edyll. I.

—— μετὰ Πᾶνα τὸ δεύτερον ἆθλον ἀποισεῖς.

℣.52. *Amavit nos quoque Daphnis*] Theocritus edyll. V.

—— Καὶ γὰρ ἐμ' ὡπόλλων φιλέει μέγα.

℣.60. *Nec lupus insidias pecori*] Huc spectare arbitror versus illos Theoc. in edyll. XXXI.

Ἔσται δὴ τοῦτ' ἆμαρ ὁπηνίκα νεβρὸν ἐν εὐνᾷ
Καρχαρόδων σίνεσθαι ἰδὼν λύκος οὐκ ἐθελήσει.

℣.65. *Sis bonus o felixque tuis*] Theocr. edyll. XV.

Ἵλαθι νῦν φίλ' Ἄδωνι, καὶ ἐς νέω εὐθυμήσαις.

℣.67. *Pocula bina novo spumantia lacte*] Euripides Cyclope,

Ἠ καὶ γάλακτός εἰσι κρητῆρες πλέω.

Ib. *Spumantia*] Pindarus Olympicis, φιάλαν ἀμπέλου καχλάζοισαν δρόσῳ, dixit.

℣.68. *Craterasque duos statuam*] Totidem prope verbis Theocritus edyll. V.

Στασῶ δὲ κρητῆρα μέγαν λευκοῖο γάλακτος
Ταῖς νύμφαις, στασῶ δὲ καὶ ἁδέος ἄλλον ἐλαίω.

& edyll. VII.

Κρητὴρ ἡρακλῆι γέρων ἐςάσατο χείρων.

Ibid. *Pinguis olivi*] λίπ' ἐλαίῳ, Homerus.

ỷ. 70. *Ante focum si frigus erit*] Theocritus edyll. VII.

— πὰρ πυρὶ κεκλιμένος.

Xenophanes Colophonius ἐν παρῳδοῖς apud Athenæum lib. II. simili quadam sententia usus videtur.

Πὰρ πυρὶ χρὴ τοιαῦτα λέγειν χειμῶνος ἐν ὥρῃ,
Ἐν κλίνῃ μαλακῇ κατακείμενον ἔμπλεον ὄντα.

Aristophanes etiam Vespis,

Καὶ ταῦτα μὲν νῦν εὐλόγως ἢν ἐξέχῃ
Εἵλη κατ' ὄρθρον, ἡλιάσει πρὸς ἥλιον,
Ἐὰν δὲ νίφῃ, πρὸς τὸ πῦρ καθήμενος
Ὕοντος εἴσῃ.

ỷ. 71. *Novum nectar*] Non absimilis Metaphora illa, qua usus est Theocritus in edyll. VII.

Τοῖον νέκταρ ἔσπεισε.

ỷ. 71. *Vina novum fundam calathis*] Hoc etiam modo Theocritus edyll. VII.

Τὸν πτελεατικὸν οἶνον ἀπὸ κρητῆρος ἀφυξῶ
Πὰρ πυρὶ κεκλιμένος.

ỷ. 72. *Cantabunt mihi*] Convenit hoc cum illo Theocriti in edyllio VII.

Αὐλησεῦντι δέ μοι δύο ποιμένες, εἷς μὲν ἀχαρνεὺς,
Εἷς δὲ λυκωπίτας, ὁ δὲ τίτυρος ἐγγύθεν ᾀσεῖ.

ỷ. 73. *Saltantes Satyros*] Sic etiam Moschus, σκιρτητὰς σατύρους dixit. 46

ỷ. 77. *Dumque thymo pascentur apes*] Nicander, de apibus loquens,

Βοσκόμεναι θύμα ποσσὶ, καὶ ἀνθεμόεσσαν ἐρείκην.

Zonas in epigrammate,

Εἴ δ' ἄγετε ξουθαὶ σιμβληΐδες ἄκρα μέλισσαι
Φέρβεσθ' ἢ θύμων ῥικνὰ περικνίδια.

Ibid. *Dum rore cicadæ*] Cicadas rore vesci dixit etiam Theocritus in edyll. IV.

Μὴ πρῶκας σιτίζεται ὥσπερ ὁ τέττιξ.

Antipater in epigrammate,

Αρκεῖ τέττιγας μεθύσαι δρόσος.

Leonides de cicada.

Προίκιος ἀνθρώποισι κελεύθῳ τῇσιν ἀοιδὸς,
Θηλείης ἔρσης ἰκμάδα γευόμενος.

Athenæus etiam lib. II. hæc scribit, ὅτι δὲ τὸ ὕδωρ ὁμολογουμένως ἐστὶ τρόφιμον, δῆλον ἐκ τοῦ τρέφεσθαι τινὰ ἐξ αὐτοῦ μόνου τῶν ζώων, ὥσπερ τοὺς τέττιγας.

ỳ.83. *Nec percussa iuvant tam litora*] Mihi quidem nullo pacto dubitandum videtur, quin ad Theocriti versus respexerit in edyll. I.

Αδιον ὦ ποιμὰν τὸ τεὸν μέλος, ἢ τὸ κατηχὲς
Τῆν' ἀπὸ τᾶς πέτρας καταλείβεται ὑψόθεν ὕδωρ.

ỳ.85. *Hac te nos fragili donabimus ante cicuta*] Theocritum imitatus est in edyll. VII.

— ὁ δ' αἰπόλος ἀδὺ γελάσσας,
Τάν τοι, ἔφα, κορύναν δωρήσομαι.

& edyll. VI.

Χ' ὢ μὲν τῷ σύριγγ', ὁ δὲ τῷ καλὸν αὐλὸν ἔδωκεν.

ỳ.88. *At tu sume pedum*] Theocritus edyll. VII.

— ὁ δέ μοι τὸ λαγωβόλον ἀδὺ γελάσας.

ỳ.89. *Non tulit Antigenes*] Theocritus edyll. VII.

Τᾷ δηοῖ γὰρ ἔτευχε θαλύσια ὁ Φρασίδημος
Κἀντιγένης, δύο τέκνα Λυκώπεος.

Ibid.

Ibid. *Dignus amari*] ἑλληνισμός. Lucianus, βαθεῖα περᾶσαι ποσίν. Terentius in Eunucho,

— Nihil est Thaide hac
Frater tua dignius quod ametur.

ỳ. 90. *Formosum paribus nodis atque ære Menalca.*] Theocritus.

Τῷ δε σιδάρεον σκύταλον κεχαραγμένον ὄζοις.

ECLOGA VI.

ỳ. 1. PRima Syracusio] Propertius elegia prima lib. III.

Primus ego ingredior puro de fonte Sacerdos,
Itala per Graios orgia ferre choros.

Itaque alibi quoque dixit,

Vmbria Romani patria Callimachi.

Quo etiam modo locutus est Moschus de Bione,

— ἀπώλετο Δώριος Ὀρφεύς.

ỳ. 3. *Cum canerem reges & prælia*] Eodem prope argumento usus videtur Anacreon, Ode prima,

Θέλω λέγειν Ἀτρείδας,
Θέλω δὲ Κάδμον ᾄδειν,
Ἁ βάρβιτος δὲ χορδαῖς
Ἔρωτα μοῦνον ἠχεῖ   cetera sunt in promptu.

Horatius Carm. lib. IV. Ode XV.

Phœbus volentem prælia me loqui
Victas & urbes, increpuit lyra,
Ne parva Tyrrhenum per æquor
Vela darem.

Eodem pertinent & illa Bionis ἐκ τῶν βουκολικῶν,

Ἠν

Ἢν μὲν γὰρ βροτὸν ἄλλον, ἢ ἀθάνατόν τινα μέλπω
Βαμβαίνει μευ γλῶσσα, καὶ ὡς πάρος οὐκέτ' ἀείδει.
Ἢν δ' αὖτ' ἐς τὸν ἔρωτα, καὶ ἐς Λυκίδαντι μελίσδω,
Καὶ τόκα μοι χαίροισα διὰ ϛόματος ῥέει αὐδά.

48 Ibid. *Cynthius aurem vellit*] Theocritus edyll. v. Τῶν ὤτων κατελοῖσα. In Cupa,

Eia age pampinea fessus requiesce sub umbra,
Et gravidum roseo necte caput strophio.
Candida formosæ decerpens ora puellæ,
Ah pereant cui sunt crispa supercilia.
Quid cineri ingrato servas beneolentia serta?
Anne coronato vis lapide ista tegi?
Pone merum & talos, pereat qui crastina curat,
Mors aurem vellens, vivite ait, venio.

Cum vero in vulgatis libris, *prisca* supercilia, legeretur, veteris libri, qui penes me est, scripturam secutus reposui, *crispa.* eorum autem versuum argumentum videri potest sumptum ex illa Anacreontis Ode,

Ἐπὶ μυρσίναις τερείναις
Ἐπὶ λώτιναις τε ποίαις
Στορέσας θέλω προπίνειν. paulo post:
Τροχὸς ἅρματος γὰρ οἷα,
Βίοτος τρέχει κυλισθεὶς,
Ὀλίγη δὲ κεισόμεθα
Κόνις ὀϛέων λυθέντων.
Τί σε δεῖ λίθον μυρίζειν,
Τί δὲ γῇ χέειν μάταια;
Ἐμὲ μᾶλλον ὡς ἔτι ζῶ,
Μύρισον, ῥόδοις δὲ κρᾶτα
Πύκασον, κάλει δὲ ἑταίρην.

ỳ. 4. *Pingues oves*] Sic etiam Homerus, πίονα μῆλα, & Theocritus edyll. XXXII.

— τὰ δ' ἐπήλυθε πίονα μῆλα.

ỳ. 5. *Deductum dicere carmen*] Afranius in Vopisco,

Verbis pauculis respondit tristis voce deducta:
Male, quæ se non quievisse dixit.

ita hos versus emendari oportere, existimat Ga- 49
briel Faërnus. Quæ vero Macrobius de hac voce, *deductum*, scripserit, sunt in promptu.

ỳ. 7. *Tristia condere bella*] κρυεροῖο πολέμου, Homero, *condere*, valet, συγγράφειν. Sic Thucydides principio libri primi, Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων. Quem locum fortasse Sallustius libro primo historiarum æmulatus est. *Res*, inquit, *Po: Ro: M. Lepido, Q. Catulo Coss. domi forisque gestas composui.*

ỳ. 8. *Agrestem tenui meditabor arundine Musam*] Lucretius lib. V.

— *agrestis enim tum Musa vigebat.*

ỳ. 13. *Pergite Pierides*] Theocritus edyll. X.

Μῶσαι πιερίδες συναείσατε τὰν ῥαδινάν μοι.

ỳ. 14. *Somno videre iacentem*] ὕπνῳ κείμενον, Homero.

ỳ. 15. *Inflatum hesterno venas ut semper Iaccho*] Euripides etiam in ea fabula, quæ Cyclops inscribitur, talem fingit Silenum. Itaque Pausanias in Atticis, ubi περὶ Μίδου κρήνης καλουμένης agit, ita scribit, ταύτην οἴνῳ κεράσαι Μίδαν φασὶν ἐπὶ τὴν θή-

ραν

ραν τοῦ Σιληνοῦ. &, ἠλιακῶν II. ἔςι δὲ καὶ Σειληνοῦ ναὸς ἐνταῦθα, ἰδίᾳ τῷ Σειληνῷ, οὐχ ὁμοῦ τῷ Διονύσῳ πεποιημένος. μέθη δὲ οἶνον ἐν ἐκπώματι αὐτῷ δίδωσι. De Sileno autem non vulgata in Atticis, & Laconicis ab eodem ſcribuntur. Theocritus etiam in Piſcatoribus,

Ω῞δε οἱ ᾠδήκαντι κατ' αὐχένα πάντοθεν ἶνες.

℣. 21. *Naiadum pulcherrima*] eodem modo, δῖα θεάων, dictum eſt ab Homero, quod vertens Ennius in primo dixit,

—— *dia dearum.*

℣. 22. *Sanguineis frontem moris*] Eubulus ἐν ςεφανοπώλοισιν,

Οὐδ' ὥσπερ ὑμεῖς συκαμίνῳ τὰς γνάθους κεχριμέναι.

℣. 29. *Nec tantum Phœbo gaudet*] Habet aliquid ſimile illud Moſchi in epitaphio Bionis,

Πίνδαρον οὐ ποθέοντι τόσον Βοιωτίδες ὗλαι,
Ο'υ τόσον Α'λκαίω πέρι μύρατο Λέσβος ἐρυμνὰ,
Ο'υδὲ τόσον τὸν ἀοιδὸν ἐμύρατο κήϊον ἄςυ.

Ib. *Parnaſia rupes*] Παρνάσιος αἶπος, Theocrito in edyllio VII.

℣. 31. *Namque canebat*] Locus ſine dubio ſumptus eſt e primo Apollonii Rhodii Argonauticorum libro,

Η῎ειδεν δ' ὡς γαῖα καὶ οὐρανὸς, ἠδὲ θάλασσα,
Τὸ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι μιῇ συναρηρότα μορφῇ
Νείκεος ἐξ ὀλοοῖο διέκριθεν ἀμφὶς ἕκαςα.
Η'δ' ὡς ἔμπεδον αἰὲν ἐν αἰθέρι τέκμαρ ἔχουσιν
Α῎ςρα, σεληναίητε, καὶ ἠελίοιο κέλευθοι,
Ο῎υρεάθ' ὡς ἀνέτειλε, καὶ ὡς ποταμοὶ κελάδοντες.

Orpheus etiam (si modo Orphei est liber ille, qui sub eius nomine circumfertur, quod quidem mihi nullo modo probari potest) sic cecinit.

Ἐκ στόματος μελίγηρυν ἱεὶς ἀνέπεμπεν ἀοιδὴν,
Πρῶτα μὲν ἀρχαίου χάους μελανήφατον ὕμνον,
Ὥς ἐπάμειψε φύσεις, ὡς οὐρανὸς ἐς πέρας ἦλθε,
Γῆς τ' εὐρυστέρνου γένεσιν, πυθμῆνα θαλάσσης.
Πρεσβύτατόν τε, καὶ αὐτοτελῆ πολύμητιν ἔρωτα,
Ὅσσα τ' ἔφυσεν ἅπαντα, διέκριθε δ' ἄλλον ἀπ' ἄλλου.

Achilles in Aratum, πάλαι γάρ ποτε ἀναμὶξ φερομένων τῶν στοιχείων ὑπὸ τοῦ νείκους, ὕστερον διακριθῆναι αὐτὰ, παντὸς μὲν τοῦ γεώδους συστρέφοντος εἰς ἕν. ὅλου δὲ τοῦ πυρώδους περιειληθέντος εἰς τὸ αὐτὸ, καὶ τοῦ ὑδατώδους συῤῥέοντος· τὸ ὅμοιον καὶ τοῦ ἀέρος περιχυθέντος πρὸς τὸ ὁμόφυλον. Θαλῆς δὲ ὁ Μιλήσιος, καὶ Φερεκύδης ὁ Σύριος, ἀρχὴν τῶν ὅλων τὸ ὕδωρ ὑφίστανται. ὃ δὴ καὶ χάος καλεῖ ὁ Φερεκύδης, ὡς εἰκὸς, τοῦτο ἐκλεξά- 51
μενος παρὰ τοῦ Ἡσιόδου,

Ἤτοι μὲν πρώτιστα χάος ἐγένετο.

παρὰ γὰρ τὸ χεῖσθαι τὸ ὕδωρ, χάος ὠνόμασται. Ἡράκλειτος δὲ πῦρ πρῶτον φησὶ γεγονέναι. εἰσὶ δὲ οἱ τὴν γῆν πρῶτον λέγουσι γεγονέναι θλιβομένην τε καὶ σφιγγομένην. οὕτω ἐνάψαι μὲν τὸ πῦρ. ἀναπέμψαι δὲ τὸ ὕδωρ. διαδοῦναι τὸν ἀέρα.

℣.31. *Magnum per inane*] Lucretius lib. I.

— magnum per inane soluta.

& alibi,

Scilicet hoc id erit vacuum, quod inane vocamus.

℣.32. *Animaque*] Hoc est aëris. Ennius apud Varronem in primo de re rustica.

Aqua, terra, anima, sol.

& Lucretius lib. I.

Ex

Ex igni, terra, atque anima procrescere, & imbri.

℣. 33. *Et liquidi simul ignis*] Lucretius lib. VI.

Devolet in terram liquidi color aureus ignis.

℣. 35. *Et discludere Nerea ponto*] Sententia Lucretiana ex lib. v.

Diffugere inde loci partes cœpere, paresque
Cum paribus iungi res, & discludere mundum.

℣. 42. *Furtumque Promethei*] Hesiodus ἐν ἔργοις,

Κρύψε δὲ πῦρ. τὸ μὲν αὖθις ἐῢς πάις Ἰαπετοῖο,
Ἔκλεψ᾽ ἀνθρώποισιν.

℣. 43. *Nautæ quo fonte relictum*] Hac de re vide Theocritum in edyllio, quod ὕλας, inscriptum est, e quo loci huius explicatio petenda est.

℣. 44. *Vt litus Hyla Hyla omne sonaret.*] Theocritus,

Τρὶς μὲν Ὕλαν ἄϋσεν, ὅσον βαθὺς ἤρυγε λαιμὸς,
Τρὶς δ᾽ ἆρ ὁ παῖς ὑπάκουσεν, ἀραιὰ δ᾽ ἵκετο φωνὰ
Ἐξ ὕδατος.

℣. 47. *Ah virgo infelix*] Huiusmodi quædam ἀποστροφὴ apud Theocritum in edyll. VII.

52 Ὦ μακαριστὲ κομάτα τὺ θὴν τάδε τερπνὰ πεπόνθεις,
Καὶ τὺ κατεκλάσθης ἐς λάρνακα.

Ibid. *Quæ te dementia cepit*] Callimachus ad Cererem,

Τουτάκις ἁ χείρων ἐρυσίχθονος ἅψατο βωλά.

℣. 48. *Prætides implerunt falsis mugitibus*] Nota est de Prœtidibus fabula. Videndum tamen ea de

de re epigramma Græcum apud Vitruvium lib. VIII. in quo & hæc,

Φεῦγε δ' ἐμὴν πηγὴν μισάμπελον, ἔνθα μελάμπυς
Λυσάμενος λύσσης Προιτίδας ἀργαλέης.

℣. 53. *Ille latus niveum*] Pindarus Olymp. εἴδει. I.
Ἐλέφαντι φαίδιμον ὦμον κεκασμένον.

℣. 54. *Pallentes herbas*] μελάμφυλλοι δάφναι a Theocrito in epigrammate, & *pallentes cucurbitæ* a Catullo, simili quodam modo dicuntur.

℣. 58. *Errabunda bovis vestigia*] expressit τὸ ἀτιμαγελεῖν.

℣. 59. *Aut herba captum viridi*]Theocr. edyll. XXXIII.

Οἱ καὶ ἀτιμαγέλαι βόσκοντ' ἐριθηλέα ποίην.

paulo post:

Χλωρῇ ποίῃ. alibi etiam, χλωρὰν βοτάνην, dixit.

℣. 61. *Miratam mala puellam*] Theoc. edyll. III.

Ἱππομένης ὅκα δὴ τὰν παρθένον ἤθελε γᾶμαι,
Μᾶλ' ἐν χερσὶν ἑλὼν, δρόμον ἄνυεν, ἁδ' Ἀταλάντα,
Ὡς ἴδεν, ὡς ἐμάνη.

℣. 64. *Permessi ad flumina Gallum*] Nicander Theriacis,

Πὰρ ὕδασι Παρμησσοῖο. Hesiodus in Theogonia,
Καί τε λοεσσάμεναι τέρενα χρόα Περμησσοῖο.

cur autem modo quidem Περμησσὸς, modo vero Παρμησσὸς apud Græcos idem hic fluvius dicatur, causam ponere videtur Crates ἐν τοῖς Βοιωτικοῖς. Περμησσὸς, ὃν καλοῦσιν οἱ ἐγχώριοι διὰ τὸ πρῶτον φανῆναι πάρμησον.

℣. 66.

ỷ.66. *Phœbi chorus aſſurrexerit omnis*] ab Homero ſumpſit, qui in Iliad. *ά.* cecinit,

53 —— *Θεοὶ δ᾽ ἅμα πάντες ἀνέςαν.*
Ε᾽ξ *ἑδρέων*. Sic etiam Georgicorum lib. II. dixit,
Tmolus & aſſurgit quibus, & rex ipſe Phanæus.

ỷ.70. *Aſcræo quos ante ſeni*] Nicander Theriacis,
Α᾽σκραῖος μυχάτοιο μελισσήεντος ἐν ὄχθαις
Ἡσίοδος κατέλεξε παῤ ὕδασι Παρμησσοῖο.

ỷ.74. *Quid loquar, ut Scyllam Niſi*] Æſchylus *ἐν χοηφόροις.*

Α᾽λλὰ δὴ τιν᾽ ἐν λόγοις ςυγεῖν
Φοινίαν σκύλλαν
Α῞τ᾽ ἐχθρῶν ὕπαὶ
Φῶτ᾽ ἀπώλεσεν Φίλον κρητικοῖς,
Χρυσεοδμήτοισιν ὅρμοις,
Πειθήσασα δώροισι μίνω,
Νῖσον ἀθανάτας τριχὸς
Νόσφισ᾽ ἀπροβούλως.

de Niſo Pauſanias in Atticis.

Ibid. *Quam fama ſecuta eſt*] Propertius,
Quid mirum in patrios Scyllam ſæviſſe capillos?
Candidaque in ſævos inguina verſa canes?

Lactantius tamen in ſuis in Statii Thebaidem Scholiis, ita Virgilii verſum legit,

Quid loquar, aut Scyllam Niſi, aut quam fama ſecuta eſt;

ut Scyllam Phorci filiam, non Niſi, in monſtrum marinum converſam intelligamus: ac vidi, qui hanc ſcripturam non omnino improbandam exiſtimaverint.

ỷ.75. *Candida ſuccinctam latrantibus inguina monſtris*] Lucretius lib. v.

Aut

Aut rapidis canibus ſuccinctas ſemimarinis.
Corporibus Scyllas.

ỳ.79. *Quas illi Philomela dapes*] Quæ de Procne alii dixerunt, ea ad Philomelam accommodavit 54
Virgilius: ſunt tamen qui hanc ipſam in hirundinem verſam eſſe crediderint. Ariſtoteles lib. III. Rhetoricorum; τὸ δὲ γοργίου, εἰς τὴν χελιδόνα. ἐπεὶ κατ᾽ αὐτοῦ πετομένη ἀφῆκε τὸ περίττωμα, ἄριστα τῶν τραγικῶν, εἶπε γὰρ, αἰσχρόν γε ὦ Φιλομήλα. ὄρνιθι μὲν γὰρ εἰ ἐποίησεν, οὐκ αἰσχρὸν· παρθένῳ δὲ, αἰσχρὸν. εὖ οὖν ἐλοιδόρησεν, εἰπὼν ὃ ἦν, ἀλλ᾽ οὐκ ὅ ᾽εστιν. Animadvertit hoc etiam in ſuis in eos libros commentariis Petrus Victorius, qui & M. Varronis locum quendam, mirifice hæc ipſa Gorgiæ verba illuſtrantem adducit.

ỳ.80. *Deſerta petiverit*] τὴν ἐρήμην.

ỳ.85. *Numerumque referre iuſſit*] Locum Theocriti imitatur in edyll. VIII.

—— τὰ δὲ μᾶλα ποθέσπερα πάντ᾽ ἀριθμεῦντι.

Calpurnius Siculus in Bucolicis,

Quot noſtri numerantur veſpere tauri.

ECLOGA VII.

ỳ.1. F*Orte ſub arguta*] Theocr. edyll. I.

Δεῦρ᾽ ὑπὸ τὰν πτελέαν ἑσδώμεθα.

Horatius lib. 4. Carm.

Libet iacere modo ſub antiqua ilice.

ỳ.2. *Compulerantque greges Corydon, & Thyrſis in unum*] verſus hic ad verbum fere e Theocrito converſus videtur: ſic enim ille in edyll. VI.

Δα-

Δαμοίτας καὶ Δάφνις ὁ βωκόλος εἰς ἕνα χῶρον
Τὰν ἀγέλαν πόκ' ἄρατε συνήγαγον. ἧς δ' ὁ μὲν αὐτῶν
Πυῤῥὸς, ὁ δ' ἡμιγένειος.

℣.4. *Ambo florentes ætatibus*] Lucretius lib. I.
— *summum ætatis pervadere florem.*
Sed Virgilii carmen ex hoc Theocriti translatum est in edyllio VIII.

55 Ἄμφω τώγ' ἤτην πυῤῥοτρίχω, ἄμφω ἀνάβω.

℣.5. *Et cantare pares, & respondere parati*] Credi potest imitatus esse hoc versu carmen illud Theocriti in edyllio VIII.
Ἄμφω συρίσδεν δεδαημένω, ἄμφω ἀείδεν.
Huc etiam pertinet illud Catulli,
Dicere iam incipient, iam respondere decebit.

℣.7. *Vir gregis ipse caper*] Hoc quoque a Theocrito sumpsit, cuius versus est ex edyll. VIII.
Ὦ τράγε τᾶν λευκᾶν αἰγᾶν ἄνερ. Leonides,
Ἴξαλος εὐπώγων, αἰγὸς πόσις.
in epigrammate lib. I.
Σοὶ δὲ καλῶς βωμοῖσι παριςάμενος πόσις αἰγῶν.

℣.9. *Tibi salvus*] Homero σῶς σοι.

℣.10. *Requiesce sub umbra*] Theocritus edyll. V.
— καὶ ἁ σκιὰ ὐδὲν ὁμοία
Τᾷ παρὰ τίν.

℣.12. *Tenera prætexit arundine ripas*] Eodem modo Euripides, in Iphigenia Taurica, de Eurota locutus est,
Τίνες ποτ' ἄρα τὸν εὔυδρον,
Καὶ δονακόχροα λιπόντες εὐρώταν. ex Homeri Il. σ'.
—— περὶ Ῥοδανὸν δονακῆα.

℣.13.

℣. 13. *Eque ſacra reſonant examina quercu*] Theocritus edyll. I.

Ὧδε καλὸν βομβεῦντι ποτὶ σμάνεσσι μέλισσαι.

a Græcis etiam ἱεραὶ δρύες dictæ ſunt.

℣. 14. *Neque ego Alcippen*] Theocrit. edyll. V.

Οὐκ ἔραμ' Ἀλκίππης.

℣. 18. *Alternis igitur contendere verſibus ambo*] Theocrit. edyll. VIII.

Εἶτα δ' ἀμοιβαίην ὑπελάμβανε Δάφνις ἀοιδὰν
Βωκολικάν. οὕτω δὲ Μενάλκας ἄρξατο πρᾶτος.

℣. 21. *Libethrides*] Strabo lib. IX. ὁ μὲν οὖν Ἑλικὼν 56
οὐ πολὺ διεστηκὼς τοῦ Παρνασοῦ ἐνάμιλλός ἐστιν ἐκείνῳ, κατάτε ὕψος καὶ περίμετρον. ἄμφω γὰρ χιονοβόλα τὰ ὄρη, καὶ πετρώδη. περιγράφεται δὲ οὐ πολλὴ χώρα. ἐνταῦθα δ' ἐστὶ τό, τε τῶν μουσῶν ἱερὸν, καὶ ἡ Ἱππουκρήνη, καὶ τὸ τῶν Λιβηθρίδων νυμφῶν ἄντρον. & lib. X. τόν τε Ἑλικῶνα καθιέρωσαν ταῖς μούσαις Θρᾶκες οἱ τὴν Βοιωτίαν ἐποικήσαντες. οἵπερ καὶ τὸ τῶν Λιβηθριάδων νυμφῶν ἄντρον καθιέρωσαν. Pauſanias in Bœoticis. Κορωνείας δὲ σταδίοις ὡς τεσσαράκοντα ὄρος ἀπέχει τὸ Λιβήθριον. ἀγάλματα δὲ ἐν αὐτῷ μουσῶν τε καὶ νυμφῶν ἐπίκλησίν ἐστι Λιβηθρίων.

℣. 24. *Pendebit fiſtula pinu*] Theocritus in epigrammate,

—— ἄνθετο Πανὶ τάδε
Τοὺς τρισσοὺς δόνακας.

℣. 26. *Rumpantur ut ilia Codro*] Ariſtophanes Pluto, Διαῤῥαγείης. Demoſthenes in oratione contra Cononem αἰκίας. οὐκ ἐπιορκῶ, inquit, οὐδ' ἂν Κόνων διαῤῥαγῇ. M. Tullius in Vatinium, *Rumpantur*, inquit, *iſta ilia*. Propertius,

Hic

Hic erit, hic iurata manet, rumpantur iniqui.

℣. 27. *Baccare frontem cingite*] Tale quiddam Theocritus dixit in edyll. VII.

—— γραίατε ταρείη
Ἄτις ἐπιφθύσδοισα τὰ μὴ καλὰ νόσφιν ἐρύκει.

℣. 28. *Mala lingua*] Catullus,
Quæ nec pernumerare curiosi
Possint, nec mala fascinare lingua.

℣. 30. *Ramosa cornua*] itaque in Aeneide, *arboreis cornibus*, dixit.

℣. 31. *Si proprium hoc fuerit*] Afranius in Vopisco,
Di tibi dent propria quæcunque exoptes bona.
Accius in Armorum iudicio,
Nam non facile sine deûm opera propria humana sunt bona.
57 Horatius, —— *nihil amplius oro*
Maia nate, nisi ut propria hæc mihi munera faxis.

℣. 32. *Puniceo stabis suras euincta cothurno*] Theocritus edyll. x.
Χρύσεοι ἀμφότεροί κ᾽ ἀνεκείμεθα τᾷ Ἀφροδίτᾳ,
Τὼς αὐλὼς μεν ἔχοισα, καὶ ἢ ῥόδον. ἢ τύγε μᾶλον·
Σχοῖμι δ᾽ ἐγὼ καὶ καινὰς ἐπ᾽ ἀμφοτέροισιν ἀμύκλας.
Livius Andronicus,
Sed iam purpureo suras include cothurno.

℣. 35. *Nunc te marmoreum*] Theocritus in epigrammate,
Τὤγαλμα Ξενοκλῆς θῆκε τὸ μαρμάρινον.

℣. 37. *Nerine Galatea thymo mihi dulcior Hyblæ*] Convenit hic locus cum illo Theocriti in edyllio IX.
—— οὔτε γὰρ ὕπνος.

Οὔτ' ἔαρ ἐξαπίνης γλυκερώτερον, οὔτε μελίσσαις
Ἄνθεα, ὅσσον ἐμοὶ μῶσαι Φίλαι. Nerine, ut ὠκεανίνη Theocrito, & Callimacho. Theocritus,
Ὦ λευκὰ Γαλάτεια &c.
Λευκοτέρα πακτᾶς ποτιδεῖν, ἁπαλοτέρα δ' ἀρνὸς,
Μόσχω γαυροτέρα, Φιαρωτέρα ὄμφακος ὠμῆς.

℣. 38. *Candidior cycnis*] Hoc quoque e Theocriti edyllio XXXII.

—— χροιὴν δ' ἔσαν ἤΰτε κύκνοι
Ἀργῆσαι. & in Cyclope ait,
Ὦ λευκὰ γαλάτεια. paulo poſt:
Λευκοτέρα πακτᾶς ποτιδεῖν.

℣. 41. *Immo ego Sardois*] quidam eruditi viri exiſtimant hoc loco intelligi τὸ βατράχιον, & τὸ ἀψίνθιον. de hoc enim ita ſcribit Dioscorides. ὃ ἐπιχωρίως σαρδώνιον καλοῦσιν ἐπωνύμως τῇ γεννώσῃ αὐτὸ σαρδωνίδι χώρᾳ. de illo autem, πλεῖϛον (inquit) ἐν 58
σαρδωνίᾳ γεννώμενον.

℣. 43. *Si mihi non hæc lux*] Theocritus edyll. XII.

—— οἱ δὲ ποθεῦντες ἐν ἄματι γηράσκουσιν.

Horatius in epiſtolis,

Ut nox longa quibus mentitur amica.

Lux pro die, dictum eſt. ita etiam Euripides Hecuba.

Τριταῖον ἤδη Φέγγος αἰωροῦμαι.

℣. 45. *Muſcoſi fontes*] Tale illud Theocriti in edyl. VIII.

Κρᾶναι καὶ βοτάναι γλυκερὸν Φυτόν.

Ib. *Somno mollior herba*] Hæc quoque a Theocrito

crito mutuatus videtur, apud quem hi verſus leguntur in edyll. v.

Η῏ μὰν ἀρνακίδας τε καὶ εἴρια τᾷδε πατησεῖς,
Αἴκ' ἔνθης ὕπνω μαλακώτερα. Antipater,
Η῾ τακεραῖς λεύσσουσα κόραις μαλακώτερον ὕπνου.

mollem ſomnum dixit Homerus,

— μαλακῷ δεδμημένος ὕπνῳ. Lucret. lib. III.
Præterea molli cum ſomno dedita membra.

℣. 47. *Solſtitium pecori defendite*] Theocritus,

Τοῦτο τὸ βουκόλιον πιαίνετε.

℣. 49. *Hic focus & tedæ pingues*] Theocritus edyll. IX.

Ε'ν πυρὶ δὲ δρυΐνῳ χορία ζεῖ, ἐν πυρὶ δ' αὖαι
Φαγοὶ χειμαίνοντος, ἔχω δέ τοι οὐδ' ὅσον ὤραν
Χείματος, ἢ νωδὸς καρύων ἀμύλοιο παρόντος.

& in edyll. XI.

Ε'ντὶ δρυὸς ξῦλά μοι, καὶ ὑπὸ σποδῷ ἀκάματον πῦρ.

℣. 53. *Caſtaneæ hirſutæ*] Theocritus edyll. XXXIII.

— λασίας δρυὸς ἄγρια φύλλα. Sic etiam λασίαν ὀφρὺν *hirſutum ſupercilium* alibi vertit.

℣. 54. *Strata iacent paſſim*] Locum imitatur Theocriti in edyll. VII.

Ο῎χναι μὲν πὰρ ποσσὶ, παρὰ πλευρῇσι δὲ μᾶλα.

59 ℣. 55. *Omnia nunc rident*] Hic locus ſine dubio e Theocriti edyllio VIII. expreſſus eſt,

Πάντα ἔαρ, πάντα δὲ νομοὶ, πάντα δὲ γάλακτος.

Ib. *Rident*] Lucretius lib. V.

Præſertim cum tempeſtas ridebat, & anni
Tempora pingebant viridantes floribus herbas.

in epigrammate, lib. I.

Πορφυρέη μείδησε φερανθέος εἴαρος ὥρη.
paulo post, — *λειμῶνες γελόωσι.*

Ib. *At si formosus Alexis montibus his abeat*] Theocriti versus sunt ex edyll. VIII.

— *αἰδ' ἂν ἀφέρπῃ*
Χ' ὠ ποιμὰν ξηρὸς τηνόθι χ' αἱ βοτάναι.

℣. 58. *Liber pampineas invidit collibus uvas*] *φθονεῖ.* exempla apud Græcos crebra.

Ib. *Nemus omne virebit*] L. Pomponius Secundus,

Pendeat ex humeris dulcis chelys:
Et numeros edat varios, quibus
Adsonet omne virens late nemus,
Et tortis errans qui flexibus.

℣. 60. *Iuppiter & læto descendet plurimus imbri*] alibi,

Iuppiter omnipotens fæcundis imbribus æther.

Theocr. edyll. IV.

Χ' ὠ ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ' ὕει.

℣. 62. *Formosæ myrtus Veneri*] Pausanias *ἠλιακῶν* secundo, *διαβάντι δὲ τὸν ἕρμον ποταμὸν, Ἀφροδίτης ἄγαλμα ἐν τήμνῳ πεποιημένον ἐκ μυρσίνης τεθηλυίας.*

℣. 65. *Fraxinus in silvis pulcherrima, pinus in hortis.*] tale fere illud Theocriti,

Ἢ κάπῳ κυπάριττος, ἢ ἅρματι Θεσσαλὸς ἵππος.

℣. 66. *Populus in fluviis*] Itaque *αἰγείρους ὑδατοτρεφέας* dixit Hom. Od. ρ'.

Ἀμφὶ δ' ἄρ αἰγείρων ὑδατοτρεφέων ἦν ἄλσος 60
Πάντοσε κυκλοτερές.

Ib.

Ib. *Abies in montibus altis*] Lucretius lib. IV.

—— *multi de montibus altis*
Se quasi præcipitent.

ỷ.70. *Ex illo*] Phanocles,

Ἐκ κείνε μολπαῖτε &c.

Theocritus, in edyll. VIII.

Κὴκ τούτω δάφνις παρὰ ποιμέσι πρᾶτος ἔγεντο.
Καὶ νύμφαν ἄκρηβος ἐὼν ἔτι, ναΐδα γᾶμεν.

Ib. *Corydon, Corydon*] ipse

—— *deus deus ille Menalca.*

ECLOGA VIII.

ỷ.1. P*Astorum Musam*] Huius eclogæ argumentum spectare videtur ad Theocriti Φαρμακεύτριαν.

ỷ.4. *Et mutata suos requierunt flumina cursus*] Alcæus in epigrammate εἰς πυλάδην, idem fere dixit,

—— ῥόον δ' ἔςησεν ἀκούων
Ἀσωπὸς, γοερῶν ἦχον ἀπὸ ςομάτων.

Ennius in Scipione,

Mundus cæli vastus constitit silentio:
Et Neptunus sævus undis asperis pausam dedit:
Sol equos quater repressit ungulis volantibus.

(ita hunc versum emendavit Octavius Pantagathus, cum in vulgatis codicibus, pro, *sol equos quater*, legeretur, *sol equis ter.*)

Constitere amnes perennes, arbores vento vacant.

Ib. *Requierunt*] Non dissimili modo locutus est Homerus in Odyss. ἑ.

Οὐδ' αὐτίκα παῦσεν ἑὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα.

ỷ. 6. *Seu magni ſuperas iam ſaxa Timavi.*] Huic ſimili ſententia uſus videtur Theocritus in edyll. 1.

ὦ πὰν πὰν, εἴτ' ἐσσὶ κατ' ὤρεα μακρὰ λυκαίω, 61
Εἴτε τύ γ' ἀμφιπολεῖς μέγα μαίναλον.

ỷ. 10. *Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno*] Propertius,

Deſine & Aeſchyleo componere verba cothurno.

huiuſmodi autem quædam Metaphora reperitur apud Pindarum Olymp. εἴδει tertio,

Μοῖσα δ' οὕτω ποι παρέςα
Μοι. νεοσίγαλον εὑρόντι τρόπον
Δωρίῳ φωνὰν ἐναρμόξαι πεδίλῳ.

ỷ. 11. *A te principium, tibi deſinet*] Non dubito, quin ad Homeri locum reſpexerit in Iliad. ί.

Ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ' ἄρξομαι, οὕνεκα πολλῶν
Λαῶν ἐσσὶ ναξ. cui & Horatianum illud non diſſimile:

Prima dicte mihi, ſumma dicende Camœna.

ỷ. 14. *Frigida vix cælo noctis deceſſerat umbra*] Huc pertinere nonnulli exiſtimant verſum illum Homeri in Odyſſ. έ.

Αὔρη δ' ἐκ ποταμοῦ ψυχρὴ πνέει ἠῶθι πρό.

ỷ. 21. *Incipe Menalios*] verſus hic intercalaris ſumptus eſt e Theocriti edyll. 1.

Ἄρχετε βωκολικᾶς μῶσαι φίλαι, ἄρχετ' ἀοιδᾶς.

ỷ. 22. *Mænalus*] Theocritus edyll. 1.

Εἰ τύγ' ἀμφιπολεῖς μέγα μαίναλον.

Ibid.

Ibid. *Argutumque nemus, pinosque loquentes*] Theocritus edyll. I.

Α῾ πίτυς μελίσδεται. & edyll. XXXIV.

Α᾽λλήλαις λαλέουσι τεὸν γάμον αἱ κυπάρισσοι.

Septimius Severus in ruralibus,

Pinea brachia cum trepidant,
Audio canticulam Zephyri.

62 Cornelius Severus,

Pinea frondosi coma murmurat Apennini.

hunc versum videtur imitatus Ausonius,

Atque arguta suis loquitur coma pinea ventis.

Pausanias Arcadicis· *τὸ δὲ ὄρος τὸ μαινάλιον, ἱερὸν μάλιστα εἶναι πανὸς νομίζουσιν. ὥστε οἱ περὶ αὐτὸ, καὶ ἐπακροᾶσθαι συρίζοντος τοῦ πανὸς λέγουσιν.*

℣.27. *Iungentur iam gryphes equis*] Rufinus in epigrammate,

Βοσκήσει δελφῖνας ὁ δενδροκόμος ἐρύμανθος,
Καὶ πολιὸν πόντου κῦμα θοὰς ἐλάφους.

Tale illud Horatii,

— *iuvet ut tigres subsidere cervis,*
Adulteretur & columba milvio.

℣.29. *Mopse novas incide faces*] Catullus,

Tollite o pueri faces.

℣.30. *Sparge marite nuces*] Catullus,

Da pueris nuces iners
Concubine. hæc a Græcis appellantur, ut opinor, *καταχύσματα. Κατεχεῖτο γὰρ καὶ τοῦ νυμφίου* inquit Hesych.

Ibid. *Tibi deserit Hesperus Oetam*] itaque & in Æneide dixit,

Iamque iugis summæ surgebat Lucifer Idæ.

ỷ. 34. *Hirſutumque ſupercilium*] Hic locus e Theocriti Cyclope pene ad verbum converſus eſt,

Γινώσκω χαρίεσσα κόρα τίνος ὥνεκα φεύγεις·
Οὕνεκά μοι λασία μὲν ὀφρῦς ἐπὶ παντὶ μετώπῳ.

Ibid. *Prolixaque barba*] Hoc quoque e Theocrito ſumptum. eius verſus ſunt ex edyll. III.

Ἦ ῥά γέ τοι σιμὸς καταφαίνομαι ἐγγύθεν εἶναι
Νύμφα καὶ προγένειος.

ỷ. 37. *Sepibus in noſtris*] Totus hic locus expreſſus eſt ex illo Theocriti in Cyclope, 63

Ἠράσθην μὲν ἔγωγε κόρα τεῦ, ἀνίκα πρᾶτον
Ἦνθες ἐμᾷ σὺν ματρὶ θέλοισ' ὑακίνθινα φύλλα
Ἐξ ὄρεος δρέψασθαι, ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμόνευον.
Παύσασθαι δ' ἐσιδών τυ, καὶ ὕστερον οὐδέτι πω νῦν
Ἐκ τήνω δύναμαι

ỷ. 37. *Roſcida mala*] Sic etiam Theocritus, δροσόεντα ῥόδα, dixit in epigrammate.

ỷ. 41. *Vt vidi, ut perii*] ad verbum e Theocr. Pharmaceutria,

Ὡς ἴδον, ὡς ἐμάνην, ὥς μευ περὶ θυμὸς ἰάνθη.

& in edyll. III.

Χ' ὡς ἴδεν, ὡς ἐμάνη, , ὡς ἐς βαθὺν ἅλλετ' ἔρωτα.

Ibid. *Vt me malus abſtulit error*] Theocritus edyll. II.

Ἀλλά τις καπυρὰ νόσος ἐξαλάπαξε.

ỷ. 43. *Nunc ſcio quid ſit amor*] Hi quoque verſus e Theocriti edyllio V. ad verbum converſi ſunt.

Νῦν ἔγνων τὸν ἔρωτα, βαρὺς, ἦρα λεαίνας
Μασδὸν ἐθήλαζε, δρυμῷ τέ μιν ἔτραφε μάτηρ.

Ibid,

Ibid. *Duris in cotibus illum*] Æſchylus Prometheo,

Σιδηρόφρων τε κἀκ πέτρας εἰργασμένος.

Theocritus edyll. XXVIII.

Ἄγριε παῖ, καὶ στυγνὲ, κακᾶς ἀνάθρεμμα λεαίνας,
Λάϊνε παῖ, καὶ ἔρωτος ἀνάξιε   & edyll. XXVI.
—— πέτρας ὅγ᾽ ἔχων νόον, ἠὲ σιδήρου
Καρτερὸν ἐν στήθεσσιν.   Tibullus,

Flebis, non tua ſunt duro præcordia ferro
Vincta, nec in tenero ſtat tibi corde ſilex.

℣. 53. *Mala ferant quercus*] Hic etiam locus e Theocriti edyllio I. expreſſus eſt,

—— καὶ ἁ πίτυς ὄχνας ἐνείκαι.   paulo poſt:
—— καὶ τὼς κύνας ὥλαφος ἕλκοι.

Ibid. *Narciſſo floreat alnus*] Theocritus edyll. I.

64 Νῦν ἴα μὲν φορέοιτε βάτοι, φορέοιτε δ᾽ ἄκανθαι,
Ἁ δὲ καλὰ νάρκισσος ἐπ᾽ ἀρκεύθοισι κομάσαι.

℣. 55. *Certent & cycnis ululæ*] Tale illud Theocriti in edyll. I.

Κὴξ ὀρέων τοὶ σκῶπες ἀηδόσι γαρύσαιντο.

& in edyll. V. idem hic poëta dixit,

Οὐ θεμιτὸν λάκων ποτ᾽ ἀηδόνα κίσσας ἐρίσδειν,
Οὐδ᾽ ἔποπας κύκνοισι.   Lucretius lib. III.

Non ita certandi cupidus, quam propter amorem,
Quod te imitari aveo, quid enim contendat hirundo
Cycnis?

℣. 59. *Præceps aërii ſpecula de montis in undas*] Mihi quidem nullo modo dubitandum videtur, quin ad Theocriti locum reſpexerit in edyll. III.

Τὰν βαίταν ἀποδὺς εἰς κύματα τῆνα ἁλεῦμαι,

Ὤ περ τὼς θύννως σκοπιάζεται Ὄλπις ὁ γριπεύς,
Κἤκα μ' ἀποθάνω, τόγε μὰν τεὸν ἁδὺ τέτυκται.

& in edyll. v.

Τᾶς πέτρας ὤνθρωπε μανεὶς εἰς κρᾶθιν ἁλοίμην.

Euripides in Cyclope,

Ῥίψαι τ' ἐς ἅλμην λευκάδος πέτρας ἄπο,
Ἅπαξ μεθυσθεὶς, καταβαλὼν τὰς ὀφρῦς.

Quo modo auctor epigrammatis in Priapum videtur locutus,

Conveniens Latio pone supercilium.

ŷ. 60. [*Extremum hoc munus morientis habeto*] Theocritus edyll. III.

Κεισεῦμαι δὲ πεσὼν, καί τοι λύκοι ὧδε μ' ἔδοντι,
Ὡς μέλι τοι γλυκὺ τοῦτο κατὰ βρόχθοιο γένοιτο.

ŷ. 61. *Desine Mænalios*] hic etiam versus e Theocriti edyllio I. depromptus est,

Λήγετε βωκολικᾶς μῶσαι ἴτε λήγετ' ἀοιδᾶς.

ŷ. 63. *Non omnia possumus omnes*] Hæc senten- 65
tia ab Homero prius prolata videtur in Ilia. ν.

Ἀλλ' οὔπως ἅμα πάντα δυνήσεαι αὐτὸς ἑλέσθαι.

Lucretius lib. v.

Maior erat natu, non omnia possumus omnes.

Varro lib. II. de re rustica, *Nemo enim omnia potest scire.* Euripides Rheso,

Ἀλλ' οὐ γὰρ ὡυτὸς πάντ' ἐπίστασθαι βροτῶν
Πέφυκεν, ἄλλῳ δ' ἄλλο πρόσκειται γέρας.

ŷ. 64. *Effer aquam*] Theocritus edyll. xv.

Ἔγχει ὕδωρ δύστανε.

Ibid. *Molli cinge hac altaria vitta*] Theocr. edyll. II.

Πᾶ

Πᾶ μοι ταὶ δάφναι φέρε θέςυλι, πᾶ δὲ τὰ φίλτρα.
Στέψον τὰν κελέβαν φοινικέῳ οἰὸς ἀώτῳ.

℣.68. *Ducite ab urbe domum*] Theocr. edyll. II.
Ἴυγξ ἕλκε τὺ τῆνον ἐμὸν ποτὶ δῶμα τὸν ἄνδρα.
Hinc nonnulli arbitrantur illud Propertii expressum esse:
Deficiunt magico torti sub carmine rhombi.
Scio tamen aliter Theocriti carmen alios interpretari.

℣.69. *Carmina vel cælo possunt deducere lunam*] Aristophanes in Nebulis,
Γυναῖκα φαρμακίδ' εἰ πριάμενος θετταλὴν
Καθέλοιμι νύκτωρ τὴν σελήνην.
Tibullus lib. I. eleg. VIII.
Cantus & e curru lunam deducere tentat.
Propertius,
At vos deductæ quibus est fallacia lunæ;
alibi,
Et iam luna negat toties descendere cælo.
Ovidius,
Carmina sanguineæ deducunt cornua lunæ,
Et revocant niveos solis euntis equos.

66 ℣.70. *Carminibus Circe socios mutavit Vlyssi*] Fabula est apud Homerum in Odyss. κ΄.

℣.71. *Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis*] Lucilius Satyrarum lib. XX.
Iam disrumpetur medius; iam ut Marsus colubras
Disrumpit cantu venas cum extenderit omnes.
Tibullus elegia VIII. lib. I.
Cantus & iratæ detinet anguis iter.

℣.73. *Terna tibi hæc primum*] Theocritus edyll. II.

Ἐ'ς τρὶς ἀποσπένδω, καὶ τρὶς τάδε πότνια φωνῶ.
Tibullus elegia II. lib. I.
Ter cane, ter dictis exspue carminibus.
e Theocriti edyllio VII.
Ὡ'ς μὴ βασκανθῶ δὲ τρὶς εἰς ἐμὸν ἔπτυσα κόλπον.
Aristoteles lib. I. de cælo, Καθάπερ γάρ φασιν οἱ πυθαγόρειοι, τὸ πᾶν, καὶ τὰ πάντα τοῖς τρισὶν ὥρισαι. τελευτὴ γὰρ καὶ μέσον, καὶ ἀρχὴ, τὸν ἀριθμὸν ἔχει τοῦ παντός. ταῦτα δὲ τὸν τῆς τριάδος διόπερ παρὰ τῆς φύσεως εἰληφότες ὥσπερ νόμους ἐκείνους, καὶ πρὸς τὰς ἁγιστείας χρώμεθα τῶν θεῶν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ.

ỳ.78. *Necte Amarylli modo*] Theocritus edyll. II.
Πάσσ' ἄλα καὶ λέγε ταῦτα, τὰ δέλφιδος ὀστέα πάσσω.
& in eodem edyllio,
Καὶ λέγ' ἐπιφθύσδοισα, τὰ δέλφιδος ὀστέα πάσσω.

ỳ. 80. *Limus ut hic durescit*] Locum imitatur Theocriti in edyll. II.
Ὡ'ς τοῦτον τὸν καρὸν ἐγὼ σὺν δαίμονι τάκω,
Ὡ'ς τάκοιθ' ὑπ' ἔρωτος ὁ μύνδιος αὐτίκα δέλφις.

ỳ.82. *Sparge molam*] Theocritus edyll. II.
ἄλφιτά τοι πρῶτον πυρί τάκεται, ἀλλ' ἐπίπασσε.

Ibid. *Fragiles incende bitumine lauros*] auctor γεωπονικῶν lib. XI. de lauro, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς μαντείαις καίοντες αὐτὸ, παράστασιν προφητείας δοκοῦσιν 67
εὑρηκέναι.

ỳ.83. *Daphnis me malus urit: ego hanc in Daphnide laurum*] sumpsit hoc etiam e Theocriti edyll. II.
Δέλφις ἔμ' ἀνίασεν, ἐγὼ δ' ἐπὶ δέλφιδι δάφναν
Αἴθω.

ỳ.85. *Talis amor Daphnin*] Virgilium non modo

do Græcos, ſed Latinos etiam poëtas imitatum eſſe, dudum admonui. totum autem hunc locum quin de Vario ſumſerit, nemo qui utrumque conferat, dubitabit. Sic enim ille in carmine de morte cecinit,

Ceu canis umbroſam luſtrans Gortynia vallem,
Si veteris potuit cervæ comprendere luſtra,
Sævit in abſentem, & circum veſtigia luſtrans,
Aethera per nitidum tenues ſectatur odores:
Non amnes illam medii, non ardua tardant,
Perdita nec ſeræ meminit decedere nocti.

℣.87. *Propter aquæ rivum*] Lucretius lib. II.
Propter aquæ rivum ſub ramis arboris altæ.

℣.91. *Has olim exuvias*] Theocritus edyll. II.
Τοῦτ' ἀπὸ τᾶς χλαίνας τὸ κράσπεδον ὤλεσε δέλφις,
Ὠ 'γὼ νῦν τίλλοισα κατ' ἀγρίῳ ἐν πυρὶ βάλλω.

℣.95. *Has herbas*] Theocritus edyll. II.
Ἱππομανὲς φυτόν ἐςι παρ' ἀρκάσι, τῷ δ' ἐπὶ πᾶσαι
Καὶ πῶλοι μαίνοντ' ἀν' ὤρεα, καὶ θοαὶ ἵπποι.

Ibid. *Has herbas, atque hæc Ponto mihi lecta venena.*] Theocritus,
Ἀσσυρίω δέσποινα παρὰ ξείνοιο μαθοῖσα.

℣.97. *His ego ſæpe lupum fieri*] Empedocles apud Athenæum lib. VIII.
Ἤδη γὰρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κούρητε κόρος τε,
Θαμνός τ' οἰωνός τε, καὶ ἐξ ἁλὸς ἔμπυρος ἰχθύς.
& lib. X.
68 Αἶψα δὲ θνητὰ φύοντο, τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατ' εἶναι,
Ζωρά τε τὰ πρὶν ἄκρητα διαλλάττοντα κελεύθους.

Herodotus Melpomene, Λέγονται γὰρ ὑπὸ σκυθέων καὶ ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ σκυθικῇ κατοικημένων, ὡς

ἔτεος

ἔτεος ἑκάϛȣ ἅπαξ τῶν Νευρῶν ἕκαϛος, λύκος γίνεται ἡμέρας ὀλίγας. καὶ αὖθις ὀπίσω ἐς τὠϋτὸ καθίϛαται.

ỳ.98. *Sæpe animas imis excire ſepulcris*] Hoc quoque ex Empedocle ſumptum videtur,

Φάρμακα ὅσσα γεγᾶσι κακῶν καὶ γήραος ἄλκαρ,
Πεύσῃ, ἐπεὶ μούνῳ σοι ἐγὼ κρανέω τάδε πάντα.
Παύσεις δ' ἀκαμάτων ἀνέμων μένος, οἵτ' ἐπὶ γαῖαν
Ὀρνύμενοι πνοιαῖσι καταφθινύθουσιν ἀρούρας.
Καὶ πάλιν ἢν κ' ἐθέλησθα παλίντιτα πνεύματ' ἐπάξῃς,
Στάσεις δ' ἐξ ὄμβροιο κελαινȣ͂ καίριον αὐχμὸν
Ἀνθρώποις, ϛήσεις δὲ καὶ ἐξ αὐχμοῖο θέρειον,
Ῥεύματα δενδρεόθρεπτα, τά τ' αἰθέρινα θήσονται.
Ἄξεις δ' ἐξ ἀΐδαο καταφθιμένȣ μένος ἀνδρός.

Tibullus lib. I. eleg. II.

Hanc ego de cælo ducentem ſidera vidi,
Fluminis hæc rapidi carmine vertit iter.
Hæc cantu finditque ſolum, maneſque ſepulcris
Elicit, & tepido devocat oſſa rogo:
Quum libet, hæc triſti depellit nubila cælo:
Quum libet, æſtivo convocat orbe nives.

Catullus,

Vxor, Meneni, ſæpe quam in ſepulcretis
Vidiſtis ipſo carpere e rogo cenam.

ỳ.101. *Fer cineres Amarylli foras*] e Theocriti edyll. XXXI. ſumſit,

Ἦρι δὲ συλλέξασα κόνιν πυρὸς ἀμφιπόλων τις
Ῥιψάτω εὖ μάλα πᾶσαν ὑπὲρ ποταμοῖο φέρȣσα,
Ῥωγάδας ἐς πέτρας ὑπὲρ ȣ῎ριον, ἄψ δὲ νέεσθαι,
Ἄϛρεπτος, καθαρῷ δὲ πυρώσατε δῶμα θεείῳ.

ỳ.102. *Ne reſpexeris*] *ἄϛρεπτος*, dixit Theocritus. 69
Plautus Moſtellaria,

— Cave reſpexis, fuge, atque operi caput.

Aeſchy-

Aeschylus χοηφόροις,

Στείχω κάθαρμαθ' ὅςις ἐκπέμψας, πάλιν
Δικοῦσα τεῦχος, ἀςρόφοισιν ὄμμασιν.

Orpheus, si modo liber ille περὶ λίθων, Orpheo tribuendus est,

Μὴ δὲ μεταςρωφᾶσθαι ἐπεὶ κ' ἀπὸ νόσφι τράπησθε.

℣. 105. *Corripuit tremulis altaria flammis Sponte sua*] Pausanias in Atticis de Seleuco. Σελεύκῳ γὰρ ὃς ὡρμᾶτο ἐκ μακεδονίας σὺν Ἀλεξάνδρῳ θύοντι ἐν πέλλῃ τῷ Διΐ, τὰ ξῦλα ἐπὶ τῦ βωμῦ κείμενα προῦβητο αὐτόματα πρὸς τὸ ἄγαλμα, καὶ ἄνευ πυρὸς ἥφθη.

℣. 107. *Hylax in limine latrat*] hylax latrat, ut Plemmyrium undosum. Theocritus edyll. 11.

Θέςυλι ταὶ κύνες ἄμμιν ἀνὰ πτόλιν ὠρύονται.

Lycophron,

Ζήρινθον ἄντρον τᾶς κυνοσφαγοῦς θεᾶς.

Quem locum Interpres declarans, ita scribit; καὶ γὰρ καὶ ἡ ῥέα λέουσιν ἐποχουμένη, καὶ ἡ ἑκάτη ξενοφυὴς ὖσα, φοβεραί. θύουσι δ' αὐταῖς κύνας, ὡς φησὶ σώφρων ἐν μίμοις. ὁ γὰρ κύων βαΰξας λύει τὰ φάσματα, ὡς καὶ χαλκὸς κροτηθεὶς, εἴτε τι τοιῦτον.

℣. 108. *Credimus? an qui amant*] Huic non dissimile illud Homeri in Il. κ'.

Ψεύσομαι, ἢ ἔτυμον ἐρέω, κέλεται δέ με θυμός.

Ib. *Sibi somnia fingunt*] Vidi qui Bionis eclogam illam,

Ἀ μεγάλα μοι Κύπρις ἔθ' ὑπνώοντι παρέςα; adhoc Virgilii carmen pertinere putarent.

Publius in Mimis,

Amans quod suspicatur, vigilans somniat.

ECLO-

ECLOGA IX.

℣. 1. QUo te Moeri pedes?] Græca constru- 70
ctio, cuius exemplum e Theocrito sumi potest in edyll. XIII.

— ὃ δ᾽ ᾇ πόδες ἆγον ἐχώρει,

Μαινόμενος. & in edyll. XIV.

Ἴθυ δὲ ἀμφθύρω, καὶ δικλίδος, ᾇ πόδες ἆγον.

Videtur autem hoc versu imitatus illud Theocriti ex edyll. VII.

Σιμιχίδα πᾷ δή τυ μεσαμέριον πόδας ἕλκεις.

℣. 2. *O Lycida*] Theocritus edyll. VII.

Αἴκεν τὸν λυκίδαν.

℣. 5. *Nunc victi tristes quoniam Sors omnia versat.*] Theocritus,

Αἲ αἶ τῆ σκληρῶ μάλα δαίμονος ὅς με λελόγχει.

℣. 6. *Quod nec bene vertat*] Ennius in annalibus,

Ea mihi rei, fidei, regno, vobisque. Quirites
Se fortunatim, feliciter, ac bene vertat.

Terentius Adelphis,

Quæ res tibi vertat male.

ita plane a Moscho dictum est in Europa,

Ἀλλά μοι εἰς ἀγαθὸν μάκαρες κρίνειαν ὄνειρον.

℣. 13. *Chaonias dicunt aquila veniente columbas*] Propertius,

Non me Chaoniæ vincant in amore columbæ.

Nota est autem Homerica illa comparatio in Iliad. 6. quæ ad hunc locum aliqua ex parte referri potest,

Ἀλλ᾽ ὥς᾽ ὀρνίθων πετεηνῶν αἰετὸς αἴθων

Ἔθνος

Ἔθνος ἐφορμᾶται ποταμὸν παραβοσκομενάων
Χηνῶν ἢ γεράνων ἢ κύκνων δουλιχοδείρων.

Lucretius lib. III.

—— tremeretque per auras
71 *Aëris accipiter fugiens veniente columba.*

℣.15. *Ante sinistra cava monuisset ab ilice cornix*] Plautus Asinaria,

Picus & cornix est ab læva, corvos porro ab dextera.

M. etiam Tullius, *corvum a dextris, cornicem vero a sinistris rata facere auguria* scribit.

℣.22. *Cum te ad delicias ferres Amaryllida nostras*] Totus hic locus e Theocrito conversus est. itaque non inutile, nec iniucundum fore arbitror, si quis Græca ipsa, cum Latinis componat. sunt autem hæc ex edyll. III.

Κωμάσδω ποτὶ τὰν Ἀμαρυλλίδα, ταὶ δέ μοι αἶγες
Βόσκονται κατ᾽ ὄρος, καὶ ὁ τίτυρος αὐτὰς ἐλαύνει.
Τίτυρ᾽ ἐμὶν τὸ καλὸν πεφιλαμένε, βόσκε τὰς αἶγας,
Καὶ ποτὶ τὰν κράναν ἄγε τίτυρε, καὶ τὸν ἐνόρχαν
Τὸν λιβυκὸν κνάκωνα φυλάσσεο μή τυ κορύψῃ.

℣.24. *Et potum pastas age Tityre*] Totidem prope verbis Theocritus,

Καὶ ποτὶ τὰν κράναν ἄγε τίτυρε.

Tibullus elegia III. libro II.

Ipse deus solitus stabulis expellere vaccas,
Et potum pastas ducere fluminibus.

℣.26. *Immo hæc quæ Varo*] Theocritus edyll. VII.

—— ὤρῃ φίλος, εἴ τι ἀρέσκει
Τοῦτ᾽, ὅ, τι πρὰν ἐν ὄρει τὸ μελύδριον ἐξεπόνησα.

℣.29. *Cantantes sublime ferent ad sidera cycni*] Poëtæ a Græcis apta quadam tralatione *cycni* appellati sunt. Antipater Sidonius in epigrammate,

Τύμβος Ἀνακρείοντος, ὁ Τήϊος ἐνθάδε κύκνος.

hinc Horatius lib. 4. Carm.

Multa Dircæum levat aura cycnum.

℣.30. *Sic tua Cyrnæas fugiant examina taxos.*] De Cyrno insula, & qui illam incolunt, Cyrnæis, 72
multa apud Strabonem lib. v. leguntur: quæ vero Athenæus lib. 11. ex Lyco, de Cyrniis recitat, non satis emendate scripta opinor. Λύκος δὲ, inquit, πολυχρονίους φησὶν εἶναι τοὺς κυρνίους· οἰκοῦσι δὲ οὗτοι περὶ Σαρδὼ, διὰ τὸ μέλιτι χρῆσθαι πλεῖστον δὲ γίνεται παῤ αὐτοῖς· non enim ad Cyrnæos, qui Sardiniæ vicini sunt, id referendum est; Sed ad Cyrnios Indorum genus, quos *tradit Isigonus*, ut est apud Plinium lib. VII. cap. II. *ad centesimum annum & quadragesimum vitam perducere:* cuius rei causam reddere videtur Lycus, διὰ τὸ μέλιτι χρῆσθαι. irrepsisse autem in eum locum alicuius scholium arbitror, qui nominum similitudine deceptus, verba illa, οἰκοῦσι δὲ οὗτοι περὶ σαρδὼ, addidisset, itaque Stephanus in voce Κύρνος, & Eustathius in Dionysium, hunc ipsum Lyci locum ab Athenæo adductum secuti, in eundem inciderunt errorem. nisi forte idem Lycus ita credidit, & nominis similitudine deceptus est.

℣.31. *Sic cytiso pastæ distendant ubera vaccæ*] Est enim Cytisus, ut inquit Archilochus apud Nicandri interpretem, Φυτὸν ὠφέλιμον τοῖς θρέμμασιν, ὅτι πλῆθος γάλακτος ποιεῖ.

ỷ.32. *Et me fecere poëtam Pierides*] Tantam habet hic locus cum Theocriti verſibus, quos infra ſubiiciam, ſimilitudinem, ut illos imitatus eſſe, non immerito credi poſſit. leguntur autem in edyll. VII.

Καὶ γὰρ ἐγὼ μοισᾶν καπυρὸν ςόμα, κἤμὲ λέγοντι
Πάντες ἀοιδὸν ἄριςον, ἐγὼ δέ τις ȣ ταχυπειθὴς,
Ο'υ δᾶν. ȣ γάρ πω κατ' ἐμὸν νόον, ȣ̃τε τὸν ἐσθλὸν
Σικελίδαν νίκημι τὸν ἐκ σάμȣ, ȣ̃τε Φιλητᾶν,
Α'είδων, βάτραχος δέ ποτ' ἀκρίδας ὅςις ἐρίσδω.

ỷ. 35. *Nam neque adhuc Varo*] in vetuſtis ali-
73 quot libris legitur *Vario.* L. Varii opus de morte citatur a Macrobio lib. VI. Saturnal. eiusdem Thyeſtes a Quinctiliano lib. III. & Auguſti Panegyricus ab Acrone & Porphyrione.

ỷ.35. *Cinna*] Helvii Cinnæ Smyrna citatur a Priſciano lib. VI. Servio in I. Georg. Soſipatro lib. I. Suetonio & Catullo. Propempticus Pollionis a Soſipatro lib. I. eiusdem ad amicos, & poëmata ſeu epigrammata extant apud Antonium Auguſtinum in fragmentis Latinorum poëtarum.

ỷ.36. *Sed argutos inter ſtrepere anſer olores*] Pindarus Olymp. *εἴδει* ſecundo, eadem comparatione uſus eſt.

—— σοφὸς ὁ πολ-
λὰ εἰδὼς φυᾶ.
Μαθόντες δὲ, λάβροι
Παγγλωσσίᾳ, κόρακες ὣς
Α'κραντα γαρύετον
Διὸς πρὸς ὄρνιχα θεῖον.

Sic etiam Theocritus edyll. V.

Σφὰξ βομβῶν τέττιγος ἐναντίον.

ỳ. 39. *Huc ades o Galatea, quis eſt nam ludus in undis?*] Reſpexit ad Theocriti locum in edyll. XI.

Ἀλλ᾽ ἀφίκευ τυ ποτί με. paulo poſt:
Ὡς εἰδῶ τί ποθ᾽ ἁδὺ κατοικεῖν τὸν βυθὸν ὔμμιν.
Ἐξένθοις γαλάτεια. & in edyll. v.
Ἀλλὰ γὰρ ἕρφ᾽ ὧδ᾽ ἕρπε.

ỳ. 40. *Varios hic flumina circum fundit humus flores*] Theocritus in edyll. v.

Οὐκ ἑρψῶ τηνεὶ, τούτῳ δρύες, ὧδε κύπειρος,
Ὧδε καλὸν βομβεῦντι ποτὶ σμάνεσσι μέλισσαι,
Ἔνθ᾽ ὕδατος ψυχρῶ κρᾶναι δύο, ταί δ᾽ ἐπὶ δένδρῳ
Ὄρνιχες λαλαγεῦντι, καὶ ἁ σκιὰ οὐδὲν ὁμοία
Τᾷ παρὰ τὶν, βάλλει δὲ καὶ ἁ πίτυς ὑψόθε κώνους. 74

& in Cyclope,

Ἐντὶ δάφναι τηνεὶ ἐντὶ, ῥαδιναὶ κυπαρίσσοι.
Ἐςὶ μέλας κισσὸς, ἔς᾽ ἄμπελος ἁ γλυκύκαρπος.

ỳ. 41. *Hic candida populus antro*] itaque λεύκη, a Græcis appellata eſt.

ỳ. 43. *Inſani feriant ſine litora fluctus*] hoc ſumpſit a Theocrito ex edyll. XI.

Τὰν γλαυκὰν δὲ θάλασσαν ἔα ποτὶ χέρσον ὀρεχθεῖν.

ỳ. 46. *Signorum ſuſpicis ortus*] σήματα, Arato.

ỳ. 48. *Aſtrum*] Vocant Græci Aſtrum, τὸ ἐκ πολλῶν ἀςέρων σύςημα, ὡς ἀνδρομέδα, ἢ κένταυρος.

ỳ. 50. *Carpent tua poma nepotes*] Pindarus Nemeorum εἴδει. II.

Παίδων δὲ παῖδες ἔχοιεν αἰεὶ γέρας
Τὸ πέρ νυν καὶ ἄρειον ὄπισθεν.

ỳ. 51. *Omnia fert ætas*] Lucretius,
— *minui rem quamque videmus.*

Et

Et quaſi longinquo fluere omnia cernimus ævo.

Sophocles in Aiace,

Πάνθ' ὁ μέγας χρόνος μαραίνει τε καὶ φλέγει.

Ibid. *Longos ſoles*] Homero, *ἤματα μακρά.* Solem pro ipſo die uſurpavit etiam Pindarus,

Διαύλουθ' ἀλίῳ ἀμφ' ἑνὶ, μηνός
Τε οἱ τ' ὠυτῶ, κρανααῖς ἐν Ἀθάναις.

℣. 52. *Cantando puerum memini me condere ſoles*] Tale quiddam dixit Callimachus in epigrammate,

Ἐμνήσθην δ' ὁσσάκις ἀμφότεροι
Ἥλιον ἐν λέσχῃ κατεδύσαμεν.

Lucretius lib. III.

Proinde licet quotuis vivendo condere ſæcla.

℣. 54. *Lupi Mærim videre priores*] Hæc quo-
75 que e Theocrito deprompta ſunt, cuius verſus eſt ex edyll. XIV.

Οὐ φθεγξῇ, λύκον εἶδες, ἔπαιξέ τις, ὡς σοφὸς εἶπεν.

℣. 56. *Cauſando noſtros in longum ducis amores*] Lucretius lib. I.

Quapropter quamvis cauſando multa moreris.

℣. 57. *Et nunc omne tibi ſtratum ſilet æquor*] hac tralatione uſus eſt etiam Theocritus in edyll. VII.

Ἠνὶ δὲ σιγᾷ μὲν πόντος, σιγῶντι δ' ἀῆται.

℣. 59. *Hinc adeo media eſt via*] Theocritus edyll. VII.

Κοὔπω τὰν μεσάταν ὁδὸν ἄνυμες, οὐδὲ τὸ σᾶμα
Ἁμῖν τὸ Βρασίλα κατεφαίνετο.

ad hos vero Theocriti & Virgilii verſus pertinere etiam arbitror, quæ apud Aggabenum Vrbicum le-

leguntur; ſunt autem hæc; *Nam monumentum plurimis rationibus eſt conſtitutum. eſt unum, quod ad itinera publica propter teſtimonium perennitatis eſt conſtitutum.* poſſunt huc referri & illa Pauſaniæ ex Arcadicis: τῆ δὲ ἡραίᾳ ὅροι πρὸς τὴν ἠλείαν λόγῳ μὲν τῶν Α᾽ρκαδων ἐςὶν ὁ ἐρύμανθος. ἠλεῖοι δὲ τὸν κοροίβȣ τάφον φασὶ τὴν χῶραν σφίσιν ὁρίζειν.

ỿ.64. *Cantantes licet uſque, minus via lædet, eamus.*] Theocr. edyll. VII.

Α᾽λλ᾽ ἄγε δὴ, ξυνὰ γὰρ ὁδὸς, ξυνὰ δὲ καὶ ἀὼς,
Βωκολιασδώμεθα· τάγ᾽ ὥτερος ἄλλον ὀνασεῖ.

notum eſt etiam illud Laberii,

Comes facundus in via pro vehiculo eſt.

ỿ.66. *Deſine plura puer*] Theocritus edyll. v.

Παύσασθαι κέλομαι τὸν ποιμένα.

ECLOGA X.

ỿ.1. E*Xtremum hunc Arethuſa*] Theocritus edyll. I.

— χαῖρ᾽ ἀρέθοισα,

Moſchus in epithaphio Bionis, 70

Νάμασι τοῖς σικελοῖς ἀγγείλατε τῆς ἀρεθούσης.

ỿ.4. *Sic tibi cum fluctus ſubterlabere Sicanos*] Eodem ſenſu apud Græcos, ȣ̈τω, aliquando reperitur. Lucilius in epigrammate.

Οὕτω σοι πέψαι Διονύσιε ταῦτα γένοιτο
Πάντα, νόμȣ δὲ χάριν δὸς τὶ καὶ ὧδε φαγεῖν.

Tibullus,

— *ſic tibi ſint intonſi Phœbe capilli.*

quo quidem versu interpretatus videtur illud Apollonii Rhodii lib. II.

Γ'λήκοις. ἀείτοι ἄναξ ἄτμητοι ἔθειραι.

itaque ἀκερσεκόμης a Græcis appellatus est.

Ibid. *Doris amara*] ab Homero in Odyss. δ. & Arato in Phænomenis, Doris & Panope inter Nereidas numerantur. Odyss. δ.

Δωρὶς καὶ πανόπη, καὶ ἀγακλειτὴ γαλάτεια.

ỳ. 5. *Non intermisceat undam*] Homerus Iliad. β'.

Οἵτ' ἀμφ' ἱμερτὸν τιταρήσιον ἔργ' ἐνέμοντο:
Ο῾ς ῥ ἐς πηνειὸν προΐει καλλίῤῥοον ὕδωρ.
Ο'υδ' ὅγε πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ,
Α'λλά τε μιν καθύπερθεν ἐπιῤῥέει, ἠΰτ' ἔλαιον.

ỳ. 6. *Sollicitos amores*] Ovid. epist. I.

Res est solliciti plena timoris amor.

Theocritus edyll. XIV.

Χ' ὤτι τὸ φάρμακόν ἐςιν ἀμηχανέοντος ἔρωτος.

Sed in edyll. x. dixit,

Α'λλὰ καὶ ὠ' φρόντιςος ἔρως.

ỳ. 7. *Dum tenera attondent*] κείρουσι, ut Græci dicunt.

Ibid. *Simæ virgulta capellæ*] Theocritus,

Ω' σιμαὶ δεῦτ' ἐφ' ὕδωρ ἔριφοι.

ỳ. 8. *Respondent omnia silvæ*] Itaque Moschus in
77 epitaphio Bionis, ὤρεα δ' ἐςὶν ἄφωνα, dixit, cum mortuo Bione, nemo esset, qui suaviter ita, ut ille solebat, caneret; cuiusque carmen, quæ silvas habitare dicitur, Echo referret.

ỳ. 9. *Quæ nemora, aut qui vos saltus habuere*]

Cum conſtet Virgilium in hoc paſtoricio carmine, Theocritum præcipue imitatum eſſe; non iniuria exſtimandus eſt, expreſſiſſe hoc loco verſus illos edyllii 1.

Πᾶ ποκ' ἄρ' ἦσθ' ὅκα δάφνις ἐτάκετο, πᾶ ποκα νύμφαι,
Η' κατὰ πηνειῶ καλὰ τέμπεα, ἢ κατὰ πίνδω,
Οὐ γὰρ δὴ ποταμοῖο μέγαν ῥόον εἴχετ' ἀνάπω,
Οὐδ' αἴτνας σκοπιάν.

ȳ.12. *Aonie Aganippe*] Pauſanias Bœoticis, ἐν ἑλικῶνι πρὸς τὸ ἄλσος ἰόντι τῶν μουσῶν, ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἡ ἀγανίππη πηγή· θυγατέρα δὲ εἶναι τὴν ἀγανίππην τοῦ τερμησσοῦ λέγουσι.

ȳ.13. *Illum etiam lauri, etiam flevere myricæ*] Theocritus edyll. 1.

Τῆνον μὰν θῶες, τῆνον λύκοι ὠρύσαντο.

alibi etiam dixit,

——— καὶ ὡς δρύες αὐτὸν ἐθρήνευν.

Moſchus in epitaphio Bionis,

Σεῖο Βίων ἔκλαυσε ταχὺν μόρον αὐτὸς ἀπόλλων,
Καὶ σάτυροι μύροντο, μελάγχλαινοί τε πρίηποι,
Καὶ Πᾶνες στοναχεῦντι τὸ σὸν μέλος, αἵτε καθ' ὕλαν
Κρανίδες ὠδύραντο, καὶ ὕδατα δάκρυα γέντο.

ȳ.14. *Pinifer illum etiam ſola ſub rupe iacentem Mænalus*] Theocritus edyll. 1.

Εἴ τύγ' ἀμφιπολεῖς μέγα μαίναλον.

ȳ.15. *Lycæi*] Theocritus edyll. 1.

Ω' πὰν πὰν, εἴτ' ἐσσὶ κατ' ὤρεα μακρὰ Λυκαίω.

ȳ.16. *Stant & oves circum*] Theocritus edyll. 1.

Πολλαὶ οἱ πὰρ ποσσὶ βόες, πολλοὶ δέ τε ταῦροι,
Πολλαὶ δ' αὖ δαμάλαι, 78

℣. 18. *Et formosus oves ad flumina pavit Adonis*] Sic & Theocritus καλὸν ἄδωνιν dixit. est autem hoc versu imitatus illud Theocriti in edyll. I.

Ω῾ραῖος χὤδωνις, ἐπεὶ καὶ μᾶλα νομεύει.

& in edyll. VIII.

— ἴθ᾽ ὦ κόλε καὶ λέγε μίλῳ,
Ω῾ς πρωτεὺς φῶκας καὶ θεὸς ὢν ἔνεμε.

Sic omnino legendum existimo, licet operarum vitio in impressis libris aliter legatur. est autem μίλῳ, pro, μίλωνι, ἀποκοπὴ, qua Dores utuntur. in edyllio etiam XXIV. hic idem Poëta dixit,

Οὐκ ἔγνω δ᾽ ὅτι κύπρις ἐπ᾽ ἀνέρι μήνατο βούτᾳ,
Καὶ Φρυγίης ἐνόμευεν ἐν ὤρεσιν αὐτὸν ἄδωνιν.

℣. 19. *Venit & upilio, tardi venere bubulci*] Idem fere cecinit Theocritus in edyll. I. his versibus,

Η῏νθον τοὶ βῶται, τοὶ ποιμένες, ὡ᾽ πόλοι ἦνθον,
Πάντες ἀνηρώτευν τὶ πάθοι κακόν.

℣. 21. *Tibi venit Apollo*] Hic quoque locus refertur ad illum Theocriti in edyllio I.

——— ἦνθ᾽ ὁ πρίηπος
Κἦφα, δάφνι τάλαν, τί τυ τάκεαι; ἁ δέ τε κῶρα
Πᾶσαν ἀνὰ κράναν, πάντ᾽ ἄλσεα ποσσὶ φορεῖται.

℣. 25. *Florentes ferulas & grandia lilia quassans*] Lucretius libro IV.

——— *cum Pan*
Pinea semiferi capitis velamina quassans.

℣. 26. *Pan deus Arcadiæ*] Pausanias in Arcadicis plura de Pane, & Athenæus lib. x. hæc scribit. τὸ δὲ Κασορίωνος τοῦ σολέως, ὥς φησὶ Κλέαρχος, εἰς τὸν πᾶνα ποίημα τοιοῦτόν ἐστι. Σὲ τὸν βόλοις νιφο-

κτύποις δυσχείμερον νέονθ' ὁδὸν θηρονόμε πὰν χθὼν ἀρκάδων κλήσω.

℣. 27. *Minioque rubentem*] Pausanias Corinthiacis, καὶ Διονύσε ξόανα ἐπίχρυσα πλὴν τῶν προσώπων, τὰ δὲ πρόσωπα ἀλοιφῇ σφισιν ἐρυθρᾷ κεκόσμηται. 79

℣. 29. *Nec lacrymis crudelis amor*] Antipater in epigrammate,

Μὴ κλαίων τὸν ἔρωτα δόκει τηλέμβροτε πείθειν.

℣. 32. *Soli cantare periti Arcades*] Ad huius loci intelligentiam libet hic adſcribere, quæ tradit Athenæus libro XIV. οὐ παραλειπτέον δὲ τὴν μεσικὴν φησὶ πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης, ὡς ἔφορος ἱςορεῖ, ἐπὶ ἀπάτῃ καὶ γοητείᾳ παρεισήχθαι τοῖς ἀνθρώποις οὐδὲ τοὺς παλαιοὺς τῶν κρητῶν, καὶ λακεδαιμονίων, αὐλὸν καὶ ῥυθμὸν εἰς τὸν πόλεμον ἀντὶ σάλπιγγος εἰκῇ νομςέον εἰσαγαγεῖν, οὐ δὲ τοὺς πρώτους ἀρκάδων εἰς τὴν ὅλην πολιτείαν παραλαβεῖν. ὥςε μὴ μόνον ἐν παισὶν, ἀλλὰ καὶ ἐν νεανίσκοις, γενομένοις ὡς τριάκοντα ἐτῶν, κατ' ἀνάγκην σύντροφον ποιεῖν αὐτὴν, τ' ἄλλα τοῖς βίοις ὄντας αὐςηροτάτους. παρὰ γὲν ἀρκάδων οἱ παῖδες ἐκ νηπίων ᾄδειν ἐθίζονται κατὰ νόμον τοὺς ὕμνες καὶ παιᾶνας

℣. 33. *Molliter oſſa quieſcant*] Simile eſt quod in ſepulcris ſcribebatur; SIT TIBI TERRA LEVIS. quod poëtæ quoque uſurpant.

Euripides Alceſtide,

—— κοῦφα σοι
Χθὼν ἐπάνω πέσοιε γύναι.

Propertius lib. I.

Illa meum extremo clauſiſſet pulvere nomen,
Ut mihi non nullo pondere terra foret.

Ovidius in Didone,

Aſca-

Aſcaniusque ſuos feliciter impleat annos,
Et patris Anchiſæ molliter oſſa cubent.

℣.35. *Atque utinam ex vobis unus*] Hoc ſumpſit a Theocrito, ex edyll. VII.

Αἴθ' ἐπ' ἐμοὶ ζωοῖς ἐναρίθμιος ὤφελες ἦμες,
Ὥς τοι ἐγὼν ἐνόμευον ἀν' ὤρεα τὰς καλὰς αἶγας
Φωνᾶς εἰσαΐων, τὺ δ' ὑπὸ δρυσίν.

℣.38. *Quid tum ſi fuſcus Amyntas!*] Poteſt ad hanc ſententiam accommodari locus Platonis e v. de rep. cuius verba ſunt hæc. *ἢ οὐχ οὕτω ποιεῖτε πρὸς τοὺς καλούς, ὁ μὲν ὅτι σιμὸς, ἐπίχαρις κληθεὶς, ἐπαινεθήσεται ὑφ' ὑμῶν. τοῦ δὲ τὸ γρυπὸν, βασιλικὸν φατὲ εἶναι. τὸν δὲ δὴ διὰ μέσου, τούτων ἐμμετρότητα ἔχειν. μέλανας δὲ, ἀνδρικοὺς ἰδεῖν. λευκοὺς δὲ θεῶν παῖδας εἶναι. μελαγχλώρους δὲ καὶ τοὔνομα οἴει τινὸς ἄλλου ποιημα εἶναι ἢ ἐραστοῦ ὑποκοριζομένου τε καὶ εὐχερῶς φέροντος τὴν ὠχρότητα ἐὰν ἐπὶ ὥρᾳ ᾖ. καὶ ἑνὶ λόγῳ πάσας προφάσεις προφασίζεσθέ τε, καὶ πάσας φωνὰς ἀφίετε, ὥστε μηδένα ἀποβάλλειν τῶν ἀνθούντων ἐν ὥρᾳ.*

℣.40. *Lenta ſub vite*] Catullus,
Lenta quibus velut aſſitas
Vitis implicat arbores.

℣.42. *Hic gelidi fontes &c.*] Theocritus,
Ψυχρὸν ὕδωρ τηνεὶ κατaλείβεται. ὧδε πεφύκει
Ποία, καὶ στιβάς.

℣.47. *Alpinas ah dura nives*] M. Furius Bibaculus in pragmatica belli.,
Iuppiter hibernas cana nive conſpuit alpes.
Horatius lib. II. Sermonum meminit huius verſus.

℣.53.

℣. 53. *Tenerisque meos incidere amores Arboribus*] Theocritus,

Γράμματα δ' ἐν φλοιῷ γεγράψεται. &c.

℣. 54. *Crescent illæ, crescetis amores*] Lucretius lib. I.

—— *ramique virescunt*
Arboribus, crescunt ipsæ fœtuque gravantur.

℣. 59. *Libet Partho torquere Cydonia cornu spicula*] Apollonides in quodam epigrammate,

Μηκέτ' ἐφ' ὑμετέροις ἀψευδέσι κρῆτες ὀϊςοῖς 81
Α'υχεῖτε. & Bianor,
Οὐκ ἔφθη τὸν Κρῆτα. θοὴν δ' ἐνετείνατο νευρήν.

℣. 65. *Nec si frigoribus mediis Hebrumque bibamus*] To tus hic locus respicit ad Theo. versus illos in edyl. VII.

Εἴης δ' ἠδωνῶν μὲν ἐν οὔρεσι χείματι μέσσῳ,
Εὖρον πὰρ ποταμὸν τετραμμένος ἐγγύθεν ἄρκτου.
Ἐν δὲ θέρει πυμάτοισι παρ' αἰθιόπεσσι νομεύοις,
Πέτρᾳ ὑπὸ βλεμύων, ὅθεν οὐκέτι νεῖλος ὁρατός.

℣. 68. *Aethiopum versemus oves*] hinc, αἰπόλοι, dicuntur a Græcis, ἀπὸ τοῦ πολεῖν τὰς αἶγας.

℣. 70. *Hæc sat erit divæ*] Imitatione Homeri, Musas divas dixit. sic enim ille in Iliad. ά.

Μῆνιν ἄειδε θεά. & alibi.
Ὑμεῖς γάρ θεαί ἐςε.

℣. 71. *Fiscellam texit hibisco*] Theocritus edyll. XI.

—— ταλάρως τε πλέκοις.

℣. 73. *Cuius amor tantum mihi crescit in horas*]

Ad-

Admodum iucunda comparatio, qua usus est etiam Pindarus Nemeorum εἴδει. VIII.

Αὔξεται δ' ἀρετὰ χλω-
ραῖς ἐέρσαις ὡς ὅτε δένδρον ἀΐσ-
σει, σοφοῖς ἀνδρῶν ἀερθεῖσ' ἐν δικαίοις
τε πρὸς ὑγρὸν αἰθέρα

Clemens quoque in Pædagogo huiusmodi quandam sententiam adducit.

Ἀρετὰ γὰρ ἐπαινουμένα δένδρον ὡς ἀέξεται.

Horatius lib. I. Carm.

Crescit occulto velut arbor ævo
Fama Marcelli.

ỳ.76. *Iuniperi gravis umbra*] Lucretius lib. VI.

Arboribus primum certis gravis umbra tributa'st
Usque adeo capitis faciant ut sæpe dolores.

GEOR-

GEORGICORVM 82

LIBER I.

Eorgicorvm] De rebus rusticis multos ante Virgilium, cum Græce, tum Latine scripsisse constat. inter eos autem numerantur a M. Varrone, & Columella lib. I. (si modo ea nomina mendo vacant) Æschrion: Agathocles Chius, Amphilochus Atheniensis: Anaxipolis Thasius: Androtion, cuius meminit Theophrastus lib. περὶ φυτῶν ἱςορίας, & Athenæus lib. III. Antigonus Cymæus: Apollodorus Lemnius, cuius fit mentio apud Aristotelem in Politicis, & Plinium lib. VIII. Apollonius Pergamenus: Archytas Tarentinus Pythagoreus, quamvis alium Archytam Diogenes referat Georgica conscripsisse, non Tarentinum illum, qui Pythagoram secutus est: Aristomenes: Aristophanes Mallotes, sive ut est apud Plinium lib. VIII. Milesius: Aristander Atheniensis: Aristoteles Peripateticus: Athenagoras;

ras: Attalus Philometor, Bacchius Milesius:
Bion Soleus: Chæreas Atheniensis: Chæresteus
Atheniensis, vel Chæristus, si Plinium sequamur: quem tamen Chrestum Euphronis appellare videtur Columella lib. I. Crates: Democritus Abderites Physicus, quem περὶ γεωργίας librum edidisse testatur etiam Laërtius: Diodorus
Prienæus: Dion Colophonius: Dionysius περὶ
φυτῶν, sive, ut Petrus Victorius emendavit, Euphyton, Diophanes Nicæensis, Diophanes Bithynicus; cuius epitomen Georgicorum Dionysii
Vticensis citat etiam Plinius. Epicharmus Sicu-
83 lus: Epigenes Rhodius: Evagon Thasius, quem
Plinius alibi Evagoram nominat: Eubolus, qui
Columellæ, & Plinio Cleobolus; ego vero Eubulus, malim. Euphorion: Euphron: Euphronius
Atheniensis: Euphronius Amphipolites: Hegesias
Maronites; mendose enim legitur apud Varronem, Ægesias: Hesiodus Ascræus poëta: Hieron Siculus: Hostilii Sasernæ, pater, & filius:
Incertus auctor περὶ βουγονίας: Lysimachus: Mago Carthaginensis, a Dionysio Vticense conversus: Menander Prienæus: Menander Heracleotes: Menecrates Ephesius poëta; quem de
apibus scripsisse intelligere possumus ex Varrone
lib. III. cuius etiam meminit Nicandri interpres: Menestratus: Mnaseas Milesius: Nicesius
Maronites, vel, ut ego puto, Hicesius, cuius
fit mentio apud Athenæum & Plinium lib. xv.
Oades, qui Dadis appellatur a Columella; eamque scripturam probat Petrus Victorius: Persis,
vel ut alii, Perseus; mihi tamen placeret, Perses: Pleutiphanes: Porcius Cato: Pythion Rhodius:

dius: Theophrastus Peripateticus: Tremellius Scrofa: Xenophon Socraticus: hæc ex M. Varrone, & Columella. Orpheum etiam τὰ γεωργικὰ cecinisse, eumque libellum ἔργα & ἡμέρας inscriptum fuisse auctor est Isacius Zteztes in suis in Hesiodum commentariis; qui nonnullos etiam ex eo opere versus profert. Sed alibi idem eruditus Grammaticus Orphei Georgicorum meminit. Videant autem docti sit nec ne opus illud Orpheo tribuendum, cum nullum fuisse Orpheum, Aristoteles, & eum secutus M. Tullius existimarint. Nicandrum quoque Colophonium de rebus rusticis, non rustica, præclare scripsisse testatur Cicero de Oratore libro I. & Athenæus libro III. qui eiusdem τὰ μελισσουργικὰ lib. II. adducit, quæ fortasse Virgilius expressit in IV. 84
Georgicorum. Phaniam etiam Eresium ἐν τῷ περὶ φυτῶν, Antiphontem, Dorionem, & Aeschylidem ἐν τοῖς γεωργικοῖς idem Athenæus citat libro III. XII. & XIV. Neoptolemi præterea, Aristomachi, & Philisti ἐν τοῖς μελισσουργικοῖς meminit Plinius. Pythoclis Samii ἐν τρίτῳ γεωργικῶν, Plutarchus; Chrysippi, Pamphili, & Paxami ἐν γεωργικοῖς, Laërtius & Suidas; & Oppii de silvestribus arboribus Macrobius. quem igitur e tot Georgicorum scriptoribus sit potissimum imitatus Virgilius, quærendum non est, cum ipse Hesiodum se Ascræum secutum esse fateatur, cum cecinit,

Ascræumque cano Romana per oppida carmen.

quin tamen ex aliis quoque auctoribus, præsertim iis, qui desiderantur, nonnulla sit mutuatus, nullo modo dubitari potest; nam & res ipsa loqui-

quitur; & a Plinio, Quinctiliano, ac Macrobio traditum est. Servius etiam optimus in primis Grammaticus multa Virgilium e Magone Afro, Xenophontis & Ciceronis Oeconomicis sumpsisse tradit.

ỿ. 1. *Quid faciat lætas segetes, quo sidere terram*] Neminem esse opinor, mediocriter Græcis litteris eruditum, qui nesciat, librum illum Hesiodium de cultura agri, ἔργα & ἡμέραι, inscribi. eam igitur inscriptionem quin expresserit hoc versu Virgilius, dubitandum non est.

ỿ. 4. *Apibus quanta experientia parcis*] Convenit hoc cum illis Aristoteliis, quæ leguntur lib. IX. περὶ ζώων ἱστορίας. ἐξελαύνουσι δὲ, inquit, καὶ τὰς ἀργὰς αἱ μέλιτται, καὶ τὰς μὴ φειδομένας.

ỿ. 7. *Liber & alma Ceres*] M. Varro, de cultura agri scripturus, initio libri primi XII. deos invocat, *Iovem & Tellurem, Solem & Lunam,*
85 *Cererem & Liberum, Robigum & Floram, Minervam & Venerem, Lympham & Bonum Eventum.* Hunc igitur locum quin expresserit Virgilius, dubitari non potest. nam quæ Probus & eum secutus Macrobius & Servius in eo versu explicando attulerunt, mihi quidem non satis apta videntur.

Ibid. *Vestro si munere tellus*] Eadem sententia, non admodum dissimilibus verbis usus est Lucretius lib. v.

Namque Ceres fertur fruges, Liberque liquoris
Vitigeni laticem mortalibus instituisse.

Vetus autem liber A. Colotii, pro, *munere*, habet, *numine*; ſed non placet.

ỹ. 9. *Proculaque inventis Acheloia miſcuit uvis*] Multa erudite ſcribit Athenæus ad hunc locum pertinentia; nam lib. II. Staphyli auctoritatem profert, qui, ut eius Græca verba referam, *Φησὶ τὴν τȣ̃ οἴνȣ κρᾶσιν μελάμποδα πρῶτον εὑρεῖν.* & lib. IV. *τὴν γὰρ σύμμετρον κρᾶσιν τȣ̃ οἴνȣ ὑπὸ Ἀμφικτύονος βασιλεύσαντος διδαχθῆναι φασὶν Ἀθηναίους, καὶ διὰ τȣ̃το ἱερὸν Διονύσȣ ὀρθοῦ ἱδρύσασθαι τότε γὰρ ὀρθός ἐςι τῷ ὄντι, καὶ ȣ̓ σφαλερὸς, ὅταν συμμέτρως καὶ κεκραμμένως πίνηται* idem lib. XI. *Φανόδημος δὲ πρὸς τῷ ἱερῷ φησὶ τȣ̃ ἐν λίμναις Διονύσȣ, τὸ γλεῦκος φέροντας τȣ̀ς Ἀθηναίους ἐκ τῶν πίθων τῷ θεῷ κιρνᾶναι. εἶθ᾽ αὐτοῖς προσφέρεσθαι, ὅθεν καὶ λιμναῖον κληθῆναι τὸν Διόνυσον, ὅτι μιχθὲν τὸ γλεῦκος τῷ ὕδατι, τότε πρῶτον ἐπώθη κεκραμμένον.* multa etiam Macrobius ad ſtabiliendam ſuam de Acheloo explicationem è Græcis auctoribus exempla collegit, Saturnaliorum lib. V. ex quo ea, qui volet, petat. poſſunt autem addi illa ex Euripidis Bacchis.

Πῦρ ἀνῆψ᾽ ὅδ᾽ ὡς ἐσεῖδε, δώματα αἴθεσθαι δοκῶν
Ἤισσε ἐκεῖσε, κᾆτ᾽ ἐκεῖσε· δμωσὶν ἀχελῶον φέρειν
ἐννέπων. & ex Andromacha,
Σαίρειν τε δῶμα τ᾽ οὑμὸν ἐκ χρυσηλάτων 86
Τευχέων περισπείρȣσαν ἀχελώȣ δρόσον.

Callimachus quoque apud Theonem Theocriti interpretem in edyll. II. videtur Acheloum pro aqua uſurpaſſe,

Ἔγχει, καὶ πᾶσιν εἶπε Διοκλέος, ȣ̓δ᾽ ἀχελῶος
Κείνου τῶν ἱερῶν αἰσθάνεται κυάθων.

ita enim in veteri codice leguntur hi verſus: pro *πᾶσιν* autem, reponerem *χάριν.*

Ae-

Aeschylus ἐν πέρσαις,

Οἷαι ςρυμονίε πελάγους ἀχελωΐδες
Εἰσὶ, πάροικοι θρηϊκίων ἐπαύλων.

Aristophanes ἐν λυσιςράτῃ,

Σὸν ἔργον ὦ χελῶε Athenæus etiam lib. x. adducit 1. cum ex Achæo· ἀχαιὸς δ' ἐν αἴθωνι ςατορικῷ, τοὺς σατύρους ποιεῖ δυσχεραίνοντας ἐπὶ τῷ ὕδαρῆ πίνειν, καὶ λέγοντας,

Μῶν ἀχελῷος ἦν κεκραμμένος πολύς.

ỷ. 13. *Fudit equum tellus*] De hac re ita Pausanias in Achaicis, πάμφος δὲ, ὃς ἀθηναίοις τοὺς ἀρχαιοτάτους ὕμνων ἐποίησεν, εἶναί φησι τὸν ποσειδῶνα, ἵππων τε δοτῆρα, νεῶνθ' ἰθυκρηδέμνων. Pindari explanator Pythicis, ἐπί τινος πέτρας κοιμηθεὶς ὁ ποσειδῶν, ἀπεσπερμάτισε, καὶ τὸν θορὸν ἀναδεξαμένη ἡ γῆ, ἀνέδωκεν ἵππον πρῶτον, ὃν ἐκάλεσαν σκύφιον.

ỷ. 14. *Cui pingui Ceæ*] Apollonii Rhodii Scholiastes explicans carmen illud e II. Argonauticorum.

Ἦρι δ' ἐτήσιαι αὖραι ἐπέχραον.

Hæc etiam scitu digna, & ab hoc loco non aliena affert: Ἀριςαῖος δὲ ἐν τῇ Κέῳ εὑρὼν τὰ μελισσουργικὰ πρῶτος, καὶ τὴν τε ἐλαίου κατεργασίαν, καὶ κατακυλεσάμενος τοὺς ἐτησίας, ζεὺς Ἀριςαῖος ἐκλήθη, καὶ Ἀπόλλων ἀγρεὺς, καὶ νόμιος.

87 ỷ. 18. *Oleæque Minervæ*] Isocrates Panathen. Φανέντων δὲ τῶν συμβόλων ἑκατέρωθεν, τε τε ῥοθίε, καὶ τε θαλλε, νικᾷ μὲν ἀθηνᾶ, καὶ καταδείκνυσι τὸν θαλλὸν, νίκης εἶναι σύμβολον.

ỷ. 19. *Uncique puer monstrator aratri*] Libet hic adscribere quæ de hac re leguntur apud Pausaniam in Atticis,

Α᾽θηναῖοι δὲ καὶ ὅσοι παρὰ τούτοις, ἴσασι τριπτόλεμον τὸν κελεῦ πρῶτον σπεῖραι καρπὸν ἥμερον & paulo post: ἐλευσινίοις δέ ἐςι τριπτολέμου νάος. ἐςὶ δὲ Προπυλαίας Α᾽ρτέμιδος, καὶ ποσειδῶνος πατρός. Φρέαρ τε καλούμενον καλλίχορον, ἔνθα πρῶτον ἐλευσινίων αἱ γυναῖκες χορὸν ἔςησαν, καὶ ᾖσαν ἐς τὸν θεόν· τὸ δὲ πεδίον πὸ ῥαρίον σπαρῆναι πρῶτον λέγουσι, καὶ πρῶτον αὐξῆσαι καρπούς. ſunt tamen qui Virgilii locum ad Olιridem referendum putent.

ỳ. 21. *Dique Deæque omnes, ſtudium quibus arva tueri*] Propertius lib. III.

Dique Deæque omnes, quibus eſt tutela per agros.

Vidi etiam Romæ baſim marmoream, in qua Græcis litteris inciſum erat,

ΝΟΜΙΟΙϹ ΘΕΟΙϹ
ΙΟΥΛΙΟϹ
ΑΝΤΟΝΙΝΟϹ

ỳ. 22. *Quique novas alitis nonnullo ſemine fruges*] Euripides ἐν ἱκετίσι,

—— τῇ τροφῇ τ᾽ ἀπ᾽ οὐρανοῦ
Σταγόνας ὑδρηλὰς, ὡς τάγ᾽ ἐκ γαίας τρέφῃ.

ỳ. 27. *Tempeſtatumque potentem*] eodem modo dixit Euripides in Hecuba,

Τοὺς κάτω σθένοντας θεούς.

ỳ. 29. *An deus immenſi venias maris*] Lucretius lib. II.

Unde mare immenſum voluentes, flumina, fontes. 88

Uterque autem ab Homero accepit, qui ἀπείρονα πόντον dixit.

ỳ. 31. *Tethis emat omnibus undis*] Xenophon

ἀνα-

ἀναβάσεως libro VII. σοὶ δ' ὦ Ξενοφῶν. καὶ θυγατέρα δώσω, καὶ εἴτις σοί ἐςι θυγάτηρ ὠνήσομαι θρακίῳ νόμῳ, καὶ βισάνθην οἴκησιν δώσω, ὅπερ ἐμοὶ κάλλιςον χωρίον ἐςὶ τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ.

ꝟ.43. *Vere novo*] Tale quiddam illud Homeri in Odyss. τ'.

—— ἀρότοιο δὲ δυσσομενάων. alibi quoque ἔαρι πολεῖν dixit. Theophrastus lib. VIII. περὶ φυτῶν ἱςορίας. ὁμοίως δὲ, inquit, καὶ δύο ἀρότους ὡς ἔοικε, παντὸς τοῦ σίτου ποιοῦνται τὸν μὲν χειμερινὸν, τὸν δὲ θερινόν. Xenophon in Oeconomico. εἰ οὖν ἀρχοίμεθα, ἔφη, ἀροῦν τὴν γῆν χειμῶνος, ἀλλὰ πηλὸς ἂν εἴη, ἐγὼ ἔφην. ἀλλὰ τοῦ θέρους σοὶ δοκεῖ, σκληρὰ, ἔφην ἐγὼ, ἔςαι ἡ γῆ κινεῖν τῷ ζεύγει. κινδυνεύει ἔαρος, ἔφη, εἶναι τοῦ ἔργου ἀρκτέον. εἰκὸς γὰρ, ἔφην ἐγὼ, ἐςὶ μάλιςα χρῆσθαι τὴν γῆν τηνικαῦτα κινουμένην, καὶ τὴν πόαν γε ἀναςρεφομένην. His addenda illa Varronis ex lib. I. de re rustica, *Vere stationes quaedam fiunt, terram rudem proscindere oportet. quae sunt ex ea nata, priusque ex iis quid seminis cadat, ut sint exradicata.* conueniunt autem verba Varronis cum Xenophontiis illis, quae modo citavi.

ꝟ.46. *Ingemere, & sulco attritus splendescere vomer*] Lucretius lib. V.

Vitai causa valido consueta bidenti
Ingemere, & terram proscindere aratris.

ꝟ.48. *Bis quae solem, bis frigora sensit*] Potest hoc videri sumptum e Theophrasto, qui lib. III. περὶ φυτῶν αἰτιῶν, ita scribit. ἡ δὲ κατεργασία ἐν
89 τῷ νεᾶν κατ' ἀμφοτέρας τὰς ὥρας καὶ θέρους καὶ χειμῶνος, ὅπως χειμασθῇ, καὶ ἡλιωθῇ ἡ γῆ. Xenoph. in

G 3 Oe-

Oeconomico: εἶμαι γὰρ δὴ καὶ τῦτό ἐςι γινώσκειν, ὅτι εἰ μέλλει ἀγαθὴ ἡ νεὸς ἔσεσθαι, ὕλης τε καθαρὴν αὐτὴν εἶναι, καὶ ὀπτὴν ὅτι μάλιςα πρὸς τὸν ἥλιον. Huc etiam pertinent illa Varronis ex lib. I. *& simul glebis ab Sole percalefactis aptiores facit ad percipiendum imbrem, & ad opus faciliores, relaxatas. neque ea minus bis arandum, ter melius*, hæc Varro. Plinius tamen refert Virgilium quarto ſulco arandum præcepiſſe, quod ex hoc verſu colligitur,

℣. 51. *Ventos, & varium cæli prædiſcere morem*] Hoc quoque e Theophraſto mutuatus eſt. cuius verba ſunt hæc: διαφέρει πρὸς τὴν τελείωσιν χῶρα τε χωρῶν, καὶ ἀὴρ ἀέρος. & lib. II. περὶ αἰτιῶν, ita ſcribit: ἰσχύει δ' ἕκαςον κατὰ τὴν θέσιν τῆς χώρας. & paulo poſt: ὑπὲρ δὲ τῶν ἄλλων ὅσα συμβαίνει τοῖς δένδροις, ἢ φυτοῖς πειρατέον ἐκ τῶν δένδρων μετιέναι καὶ θεωρεῖν, τὴν ἰδίαν ὀσίαν ἑκάςυ λαμβάνοντας, καὶ τὴν τῆς χώρας φύσιν. & illa M. Varronis e lib. I. non aliena ab hoc loco videntur; ſunt autem hæc. *Non male quæ ſit idonea terra ad colendum, aut non, Diophanes Bithynicus ſcribit ſigna ſumi poſſe, aut ex ipſa, aut ex iis quæ naſcuntur ex ea: ex ipſa, ſi ſit terra alba, ſi nigra, ſi levis, quæ cum fodiatur, facile frietur, naturaque, non ſit cinericia, neve vehementer denſa.* hæc ex Varrone. Sunt autem non diſſimilia illis Theophraſti ex eodem libro: ἀλλ' ἔνια λεπτὴν καὶ λυπρὰν χῶραν φιλεῖ. τὰ δ' ὕφαμμον. ἔνια δὲ καὶ ἀμμώδη τινά· καθάπερ ἡ ῥάφανος Sed quam multa M. Varro e Theophraſto tranſtulerit, quivis intelligere poterit, qui utriusque locos conferat, mihi eos tantum

tum modo indicare ſat erit, qui ad rem noſtram pertinere videbuntur.

℣. 52. *Ac patrios cultus habitusque locorum*] Tranſtulit locum Xenophontis ex Oeconomico. *Φασὶ γὰρ τὸν μέλλοντα ὀρθῶς γεωργήσειν, τὴν φύσιν χρῆναι πρῶτον τῆς γῆς εἰδέναι. ὀρθῶς γε, ἔφην ἐγὼ, ταῦτα λέγοντες, ὁ γὰρ μὴ εἰδὼς, ὅ, τι δύναται ἡ γῆ φέρειν, οὐδ᾽ ὅ, τι σπείρειν, οἴομαι, οὐδ᾽ ὅ, τι φυτεύειν δεῖ εἰδείη ἄν.*

℣. 54. *Hic ſegetes, illic veniunt felicius uvæ*] e Varronis lib. I. de re ruſtica. *non enim eadem omnia in eodem agro recte poſſunt, nam ut alius eſt ad vitem appoſitus, alius ad frumentum, ſic de ceteris alius ad aliam rem.* itaque lib. Georg. II. dixit,

Nec vero terræ ferre omnes omnia poſſunt.

℣. 56. *Nonne vides*] Lucretius lib. IV.

Nonne vides, quam ſint ſubtilia, quamque minuta.

℣. 58. *At Chalybes nudi ferrum*] Hos appellat Aeſchylus in Prometheo, *σιδηροτέκτονας.* & Apollonius Rhodius lib. II. Argonauticorum,

—— μετὰ δὲ σμυγερώτατοι ἀνδρῶν
Ἐργατῖναι. τοί δ᾽ ἀμφὶ σιδήρεα ἔργα μέλονται.

℣. 59. *Viroſaque Pontus Caſtorea*] Hoc cognoſcere eſt de Strabone, qui lib. III. ita ſcribit,

Τὸ δὲ καςόριον, οὐκ ἔχει τὴν αὐτὴν δύναμιν τῷ ποντικῷ. ἴδιον γὰρ τῷ ποντικῷ πάρεςι τὸ φαρμακῶδες, καθάπερ καὶ ἄλλοις πολλοῖς.

℣. 64. *Pingue ſolum primis extemplo a menſibus*

anni] Sententia accepta a Theophraſto ex lib. III. περὶ αἰτιῶν. Δεῖ γὰρ ὥς Φασι τὴν μὲν ἔπομβρον καὶ ϛερεὰν καὶ βαρείαν, καὶ τὴν πίειραν. θέρους ἐργάζεσθαι, καὶ τοῖς ἀρότροις καὶ τῇ σκαπάνῃ. τὴν δὲ ξηρὰν καὶ μανὴν καὶ τὴν λεπτὴν καὶ κούφην καὶ τοῦ χειμῶνος. δύναται γὰρ ἡ μὲν ξηραίνειν καὶ λεπτύνειν. ἡ δὲ χειμερινὴ παχύνειν καὶ ὑγραίνειν.

℣.71. *Alternis idem tonſas ceſſare novales*] M.
Varro lib. I. *agrum alternis annis relinqui oportet, aut paulo levioribus ſationibus ſerere, id eſt,* 91
quæ minus ſugunt terram. tonſas autem novales
dixit eodem modo, quo Theophraſtus ἐπικείρειν ϛῖτον.

℣.75. *Triſtisque lupini*] Ennius in Sabinarum, ſeu, ut recte indicavit Antonius Auguſtinus, Satyrarum lib. IV.

Neque triſte quæritant ſinapi, neque cepe mæſtum.

Theophraſtus lib. IV. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν. Τὸ δ' αὖ θέρμον, inquit, εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἅλω διότι μὴ καταβληθεὶς θερμῆς ἔτι οὔσης τῆς γῆς, κακοβλαϛὴς γίνεται. τούτου δ' αἴτιον ὅτι ἀτέραμον Φύσει, καὶ ὥσπερ ἄπεπτον, δηλοῖ δ' ἡ πικρότης.

℣.77. *Urit avenæ*] ἐπικαρπίζεται, inquit Theophraſtus, σφόδρα καὶ ὁ αἰγίλωψ τὴν γῆν, καί ἐϛι πολύῤῥιζον καὶ πολυκάλαμον.

℣.80. *Ne ſaturare fimo pingui pudeat*] Theophraſtus libro VIII. περὶ Φυτῶν ἱϛορίας. Καὶ ἡ κόπρος δὲ μεγάλα βοηθεῖ, τῷ διαθερμαίνειν, καὶ συμπέπτειν.

℣.81.

℣. 81. *Cinerem immundum iactare per agros*] Theophrastus lib. v. περὶ αἰτιῶν ὥσπερ καὶ τὴν τέφραν παττομένην, εἴτ' οὖν πρὸς τὸ μὴ σκωληκοῦσθαι τὰς ῥίζας, εἴτε καὶ πρὸς τὸ τρέφεσθαι ἅλμη *cinerem veterem* dixit M. Cato in lib. de re rustica.

℣. 92. *Rapidive potentia solis*] Mimnermus apud Strabonem lib. 1. ὠκέος ἠελίοιο dixit.

℣. 93. *Aut Boreæ penetrabile frigus*] Hoc de Lucretio sumptum est, qui *penetrale frigus*, alibi etiam, *manabile frigus* dixit lib. 1.

℣. 96. *Flava Ceres*] Hæc quoque epitheta a Græcis accepta sunt. ξανθὴ Δημήτηρ, Homero in Il. έ.

Ib. *Alto nequicquam spectat olympo*] Locus Callimachi ex hymno in Cererem tantum non ad verbum versus. Sic enim ille,

92 Οὓς δέ κεν εὐμειδής τε καὶ ἵλαος αὐγάσσειεν,
Κείνοις εὖ μὲν ἄρουρα φέρει στάχυν.

℣. 100. *Humida solstitia*] Ait enim Theophrastus lib. IV. περὶ αἰτιῶν. ἀλλὰ πάντων μέγιστος ὁ περιέχων αὐτὰς ἀὴρ πρὸς εὐκαιρίας ὑδάτων, καὶ βίας χειμώνων, καὶ πνευμάτων. ὁποῖα γὰρ ἂν ᾖ ταῦτα, καὶ τὰ σπέρματα οὕτως ἐκτελεῖται. ὃ καὶ ἡ παροιμία καλῶς, ἔτος φέρει, οὔτι ἄρουρα. deest autem in vulgatis codicibus vox illa ἀὴρ, quam nos ope veterum librorum reposuimus.

℣. 101. *Hiberno lætissima pulvere farra*] Huc pertinet rusticum illud carmen, quod vulgo apud veteres circumferebatur, cuius meminit Macrobius; *Hiberno pulvere, verno luto, grandia*

dia farra Camille metes. neque ſane ullo modo dubitandum videtur, quin eo reſpexerit Virgilius. eodem etiam pertinent illa Theophraſti ex lib. III. *περὶ αἰτιῶν· ὡς δ᾽ ἁπλῶς εἰπεῖν, ἡ ἀγαθὴ χῶρα καὶ χειμώνων δεῖται πολλῶν. ἂν γὰρ εὐδίαι καὶ τὰ νότια ἐνισχύωσι, λεχαίους ποιοῦσιν ὡς ἐπιπολὺ, καὶ ἐρυσιβώδεις. ὁ δὲ χειμὼν πιλώσας καὶ καρκινώσας τὰς ῥίζας, σύμμετρον εἰς τὸ ἔαρ ποιεῖ τὰ μέγεθος.*

ꝟ. 102. *Nullo tantum ſe Mæſia cultu*] *Myſia*, habet vetuſtiſſimus ille codex Colotianus, quam ſcripturam agnoſcit etiam Macrobius Saturnal. lib. v. ſed videndum eſt poſſint ne huc referri illa Pauſaniæ ex Corinthiacis, *ἀπὸ δὲ τῶν κριῶν, οὕτω γὰρ τοῦ θυέστου τὸ μνῆμα ὀνομάζουσι. προελθοῦσιν ὀλίγον, ἔστιν ἐν ἀριστερᾷ χωρίων μυσία. καὶ Δήμητρος μυσίας ἱερὸν, ἀπὸ ἀνδρὸς μυσίου τὸ ὄνομα γενομένου, καὶ τούτου καθάπερ λέγουσιν ἀργεῖοι, ξένου τῆς Δήμητρος.*

ꝟ. 103. *Gargara*] de Gargaris multa apud Macrobium legi poſſunt Saturnaliorum lib. v. quæ ille, explicans hunc Virgilii locum, de Græcis ſcriproribus ſumpſit.

ꝟ. 106. *Deinde ſatis fluvium inducit*] Theophraſtus *περὶ Φυτῶν ἱστορίας* lib. III. *ἔοικε δὲ ἡ μὲν τῶν* 93
ποταμῶν ἔφοδος ἐπάγειν σπέρματα καὶ καρπούς. Videnda Homerica comparatio in Iliade,

Ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἀνὴρ ὀχετηγὸς, & cetera.

ꝟ. 108. *Ecce ſupercilio clivoſi tramitis*] Vſus eſt tranſlatione Homerica in Ilia. *ύ*.

Οἵδ᾽ ἑτέρωσε κάθιζον ἐπ᾽ ὀφρύσι καλλικολώνης.

ꝟ. 111. *Quid qui ne gravidis procumbat culmus ari-*

ariſtis] Locus Theophraſti ex lib. VIII. περὶ Φυτῶν ἱςορίας· ἐν δὲ ταῖς ἀγαθαῖς χώραις πρὸς τὸ μὴ Φυλλομανεῖν ἐπινέμουσι καὶ ἐπικείρȣσι τὸν σῖτον & paulo poſt: ἐν βαβυλῶνι δὲ ἀεὶ καὶ ὥσπερ τετιγμένως ἐπικείρȣσι μὲν δίς. τὸ δὲ τρίτον τὰ πρόβατα ἐπαφιᾶσιν. huc pertinere videtur illud Xenophontis ex Oeconomico. εἰ μὲν, inquit, ἐμβαλὼν τὸ σπέρμα τῇ γῇ, ἔπειτα ἐν ᾧ πολλὴν ἔχει τροφὴν ἡ γῆ ἀπὸ τȣ̃ ȣ̓ρανȣ̃, χλόης γενομένης ἀπὸ τȣ̃ σπέρματος καταςρέψας αὐτὸ πάλιν, τȣ̃το γίνεται σῖτος τῇ γῇ.

℣.114. *Collectum bibula humorem deducit arena*] Hoc quoque ex Lucretio ſumptum eſt, cuius verſus eſt in lib. II.

Litoris incurvi bibulam lavit æquor arenam.

℣.115. *Præſertim incertis ſi menſibus annus abundans*] Locus Xenophontis ex Oeconomico: οἶσθα δήπου, ἔφη, ὅτι ἐν τῷ χειμῶνι πολλὰ ὕδατα γίνεται; τί γὰρ οὐκ, ἔφην ἐγώ. Οὐκοῦν θῶμεν τȣ̃ σίτου καὶ κατακρυφθῆναί τινα ὑπ' αὐτῶν, ἰλύος ἐπιχυθείσης, καὶ ψιλωθῆναί τινας ῥίζας ὑπὸ ῥεύματος καὶ ὕλη δὲ πολλάκις ὑπὸ τῶν ὑδάτων δήπȣ συνεξορμᾷ τῷ σίτῳ, καὶ παρέχει πνιγμὸν αὐτῷ.

℣.118. *Nec tamen hæc cum ſint hominumque boumque labores &c.*] Lucretius lib. v.

Sed tamen interdum magno quæſita labore,
Cum iam per terras frondent, atque omnia florent.
94 *Aut nimiis torrens fervoribus ætherius ſol,*
Aut ſubiti perimunt imbres, gelidæque pruinæ,
Flabraque ventorum violento turbine verſant.

℣. 120. *Strymoniæque grues*] Attigit id quoque Heſiodus,

Δμῶος

Δμῶος ἔχων μακέλην, πόνον ὀρνίθεσσι τιθείη.

ỿ. 121. *Pater ipse colendi*] Poteſt hoc videri ſumptum ab Heſiodo; qui ſic cecinit:

Κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι.

ỿ. 124. *Nec torpere gravi paſſus ſua regna veterno*] Hoc ſecundum illud Heſiodium:

Τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες ὅσκεν ἀεργὸς
Ζώῃ κηφήνεσσι κοθούροις εἴκελος ὀρμήν.

ỿ. 125. *Ante Iovem nulli ſubigebant arva coloni*] Heſiodus.

Πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ᾽ ἀνθρώπων
Νόσφιν ἄτερ τε κακῶν, καὶ ἄτερ χαλεποῖο πόνοιο
Νούσων τ᾽ ἀργαλέων, αἵ τ᾽ ἀνδράσι κῆρας ἔδωκαν.

ỿ. 131. *Ignemque removit*] Hoc quoque ab Heſiodo prius prolatum.

Κρύψε δὲ πῦρ, τὸ μὲν αὖθις ἐῢς παῖς Ἰαπετοῖο
Ἔκλεψ᾽ ἀνθρώποισι, Διὸς παρὰ μητιόεντος

ỿ. 132. *Et paſſim rivis currentia vina repreſſit*] Expreſſit illud Euripidis in Bacchid.

Ῥεῖ δὲ γάλακτι πέδον
Ῥεῖ δ᾽ οἴνῳ, ῥεῖ δὲ μελισσᾶν
Νέκταρι.

ỿ. 138. *Peleiadas, Hyadas*] Verſus ex Homero pene ad verbum converſus. ſic enim in Iliad. σ᾽.

Πληϊάδας θ᾽ ὑάδας τε, τό τε σθένος ὠρίωνος.

ỿ. 146. *Et duris urgens in rebus egeſtas*] Hac ſententia uſus eſt etiam Theocritus edyll. xxv.

Ἁ πενία Διόφαντε μόνα τὰς τέχνας ἐγείρει.

ỿ. 147.

95 ỳ. 147. *Vertere terram*] πολεῖν, Græci. itaque Homerus, νειὸν τρίπολον, dixit.

ỳ. 148. *Cum iam glandes, atque arbuta ſilvæ*] Hinc βαλανηφάγοι dicti ſunt. videndus Pauſanias in Arcad.

ỳ. 150. *Ut mala culmos eſſet rubigo*] Theophraſtus lib. IV περὶ Φυτῶν αἰτιῶν. Τὰ δὲ τῆς ἐρυσίβης, κοινὸν οὐχ ἧττον, ἀλλὰ μᾶλλον ἅπτεται τῶν σιτωδῶν, κριθῆς δὲ μᾶλλον καὶ πυροῦ.

ỳ. 154. *Infelix lolium, & ſteriles dominantur avenæ*] Ennius in præceptis,

Vbi videt avenam, lolium creſcere
Inter triticum: ſelegit, ſecernit, aufert ſedulo:
Vi operam addidit, quam tanto ſtudio ſervit.

ỳ. 156. *Et ſonitu terrebis aves &c.*] Heſiod.

— ὁ δὲ τυτθὸς ὄπισθεν
Δμῶος ἔχων μακέλην πόνον ὀρνίθεσσι τιθείη
Σπέρμα κατακρύπτων.

ỳ. 158. *Heu magnum alterius fruſtra ſpectabis acervum*] in diſſimili re, iisdem fere verbis uſus eſt Lucretius libro II.

Suave mari magno turbantibus æquora ventis
E terra magnum alterius ſpectare laborem.

Quam ſententiam expreſſit M. Tullius epiſtola ad Atticum, quæ incipit, *De Geographia: Cupio*, inquit, *iſtorum naufragia ex terra intueri.*

ỳ. 158. *Heu magnum &c.* Heſiodus,

— μή πως τὰ μεταξὺ χατίζων
Πτώσσῃς ἀλλοτρίους οἴκους καὶ μηδὲν ἀνύσσῃς.

ỳ. 162.

ỳ. 162. *Vomis & inflexi primum grave robur aratri.*] Totus hic locus de illo Hesiodio translatus est,

Ὄλμον μὲν τριπόδην τάμνειν, ὕπερον δὲ τρίπηχυν,
Ἄξονάθ' ἑπταπόδην &c.

ỳ. 163. *Eleusinæ matris*] Pausanias Laconicis, 96 ἐ πόῤῥω δὲ τῶν ἄκρων τῶν ταϋγέτε, Δήμητρος ἐπίκλησιν ἐλευσινίας ἱερόν.

ỳ. 163. *Voluentia plaustra*] Hesiodus.

Νήπιος, ἐδὲ τόγ' οἶδ, ἑκατὸν δέ τε δέρατ' ἀμάξης.

ỳ. 164. *Et iniquo pondere rastri*] Allusit, ut puto, ad Terentianum senem, qui ait:

At istos rastros interea tamen depone.

& paulo post: *Hui tam gravis hos quæso?*

ỳ. 167. *Omnia quæ multo ante memor*] Id quoque præcipit Hesiodus hoc versu.

Τῶν πρόσθεν μελέτην ἐχέμεν οἰκήϊα θέσθαι.

& alibi,

Τῆμος ἀρ ὑλοτομεῖν, μεμνημένος ὥριον ἔργον.

ỳ. 170. *Et curvi formam accipit ulmus aratri*] Lucretius lib. v.

Nec robustus erat curvi moderator aratri.

ỳ. 175. *Et suspensa focis exploret robora fumus*] Hesiod.

Πηδάλιον δ' ἐνεργὲς ὑπὲρ καπνε κρεμάσασθαι.

ỳ. 178. *Area cum primis ingenti æquanda cylindro*] Quæ de area hic præcipit Virgilius, e Catone sumpta esse alii quoque notarunt. Catonis autem verba sunt hæc. *Aream, ubi frumentum te-*

teratur, ſic facies. confodiatur minute terra, & amurca bene conſpergatur, ut combibat quamplurimum. Vbi bene comminuta terra fuerit, & amurcam combiberit, cylindro aut pavicula coæquato; ubi coæquata erit, neque formicæ moleſtæ erunt, & cum pluet, lutum non erit. Marcus quoque Varro, *Aream*, inquit lib. 1. *eſſe oportet ſolida terra pavitam, maxime ſi eſt argilla, ne æſtu præminoſa, in rimis eius genera oblitefcant, & recipiant aquam, & oſtia aperiant muribus & formicis.*

97 ℣. 183. *Aut oculis capti fodere cubilia talpæ*] Oppianus,

Οὐ μὲν θην ἐδ᾽ ἀσπαλάκων αὐτόχθονα φῦλα
Ποιοφάγων ἀλαῶν.

℣. 187. *Contemplator item*] Lucretius lib. II. *Contemplator enim cum ſolis lumina.*

℣. 187. *Cum ſe nux plurima ſilvis Induet in florem*] Theophylactus in naturalibus problematis, cap. XVII. ita ſcribit, δεῦρο δὴ περὶ ταύτην τὴν ἀμυγδαλὴν ἐνδιατρίψωμεν φίλος, ὡς ἡδύ τι μοι ψιθυρίζει, καὶ μέτριαί τινες αὐτὴν περιπνέουσιν αὖραι. ὅρα τὴν ἀμυγδαλὴν τῷ καρπῷ βριθομένην, καὶ μικρῦ δεῖν τῇ φορᾷ τῦ κυήματος περὶ τὴν γῆν κυρτυμένην, καὶ μένουσαν. τοιγαρῦν εὐετηρίας πολύκρατες τεκμήριον μέγιστον. πολυκρ. πόθεν δῆτα ὦ βέλτιστε; ἀντισθεν εὐκρασίαν ἀέρων ἀσπάζεται τουτὶ τὸ φυτὸν, καὶ τέθηλε πρὸς εὐκαρπίαν, ὅτε που εἰρηναίαν ἄγει ὥραν τὸ περίγειον τουτὶ ἐνδιαίτημα, διὰ τῦτο ἄγγελος εὐετηρίας ἀμυγδαλὴ γίνεται· οὐ χειμῶνος ἔφοδον, οὐκ ὄμβρων ἐπίρροιαν ἀπαγγέλλυσα.

℣. 194.

ỷ. 194. *Et nitro prius*] Theophraſtus περὶ Φυτῶν ἱςορίας lib. 1. βρέξαντα κελεύουσιν καὶ νίτρῳ νυκτὶ τῇ ὑςεραίᾳ σπείρειν ἐν ξηρᾷ.

ỷ. 198. *Ni vis humana quotannis*] hoc ex Lucretii libro v. ſumptum eſſe, nemini opinor ignotum.

Quod ſupereſt arvi tamen id natura ſua vi
Sentibus obducat, ni vis humana reſiſtat.

ỷ. 204. *Præterea tam ſunt Arcturi ſidera nobis &c.*] Aratus,

—— λέγει εὖ ὅτε βῶλος ἀρίςη
Βουσί τε καὶ μακέλῃσι. λέγει δ᾽ ὅτε δεξιαὶ ὧραι
Καὶ φυτὰ γυρῶσαι, καὶ σπέρματα πάντα βαλέσθαι.

ỷ. 207. *Oſtriferi fauces tentantur Abydi*] Catullus apud Terentianum,

Hunc lucum tibi dedico, conſecroque Priape
Qua domus tua Lampſaci eſt, quaque Priape, 98
Nam te præcipue in ſuis urbibus colit ora
Helleſpontiaca ceteris oſtreoſior oris.

Athenæus lib. III. profert verſus quosdam Archeſtrati ex Gaſtronomia, qui hunc Virgilii locum non nihil illuſtrant. ſunt autem hi,

Μῦς αἶνος ἔχει μεγάλους, ὀςρεῖα δ᾽ ἄβυδος,
Τὰς ἄρκτους πάριον, τὰς δὲ κτένας ἡ μυτιλήνη,
Πλείςους δ᾽ Ἀμβρακία παρέχει. & quæ ſequuntur.

Suſpicatus autem aliquando ſum, carmen illud Ennianum, quod apud Appuleium legitur, ex hac Archeſtrati Gaſtronomia expreſſum eſſe; itaque edes phagiticam, inſcriptum, quo plane Græcæ illi inſcriptioni, γαςρονομίᾳ reſponderet; qui vero Græcos verſus cum Latinis Ennianis con-

contulerint, potuerunt hoc quale sit iudicare. Ennii versus ita apud Appuleium leguntur.

Omnibus ut Clypea præstat, mustella marina,
Mures sunt Aeni, aspera ostrea plurima Abydi,
Mus Mytilene est pecte, caradrum
Quæ apud Ambraciæ finis Brundusii
Sargus bonus est, hunc magnus si erit, sume.

¥. 221. *Ante tibi eoæ Atlantides abscondantur*] Hesiodus,

Πληϊάδων ἀτλαγενάων ἐπιτελλομενάων
Ἄρχεσθ' ἀμητοῦ, ἀρότοιο δὲ δυσσομενάων.

Theophrastus lib. III. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν· σπείρειν δὲ, inquit, οἱ μεν κελεύουσι πλειάδος. ξηρὰν γὰρ ἀνικμόντε οὖσαν διαφυλάττειν τὸ σπέρμα τὴν γῆν. οἱδ' ἅμα πλειάσι δυομέναις, ὥσπερ καὶ κλείδημος. ἐπιγίνεσθαι γὰρ ὕδατα καὶ πολλὰ τῇ ἑβδόμῃ μετὰ τὴν δύσιν. & lib. VIII. περὶ Φυτῶν ἱστορίας· ὧραι δὲ σπόρου τῶν πλείστων δύο. πρώτη δὲ καὶ μάλιστα, ἡ περὶ πλειάδων δύσιν, ᾗ καὶ Ἡσίοδος ἠκολούθηκε· καὶ σχεδὸν οἱ πλεῖστοι. διὸ καὶ καλοῦσιν αὐτήν τινες ἄροτον.

99 ¥.225 *Multi ante occasum Maiæ ceperunt*] Locus non dissimilis illi Xenophontio, qui est in Oeconomico. περί γε μέν τοι τοῦ σπόρου, ὁρᾷς. ἄλλο τι ἔφη ὦ σώκρατες, γινώσκεις, ἢ τὴν ὥραν σπείρειν, ἣ γε πάντες μὲν οἱ πρόσθεν ἄνθρωποι πεῖραν λαβόντες, πάντες δὲ οἱ νῦν λαμβάνοντες ἐγνώκασι κρατίστην εἶναι; ἐπειδὰν γὰρ ὁ μετοπωρινὸς χρόνος ἔλθῃ, πάντες που οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὸν θεὸν ἀποβλέπουσιν, ὁπότε βρέξας τὴν γῆν, ἀφήσει αὐτοὺς σπείρειν. ἐγνώκασι δὲ γ' ἔφην ἐγὼ, ὦ ἰσχόμαχε, καὶ τὸ μὴ ἐν ξηρᾷ σπείρειν. ἑκόντες εἶναι πάντες ἄνθρωποι, δῆλον ὅτι πολλαῖς ζημίαις παλαίσαντες οἱ πρὶν κελευσθῆναι ὑπὸ τοῦ θεοῦ σπείροντες.

ỳ.225. *Sed illos expectata ſeges vanis eluſit avenis.*] Heſiodus,

Εἰ δέκεν ἠελίοιο τροπῆς ἀρόῃς χθόνα δῖαν.
Ἥμενος ἀμήσεις, ὀλίγον περὶ χειρὸς ἐέργων,
Ἀντία δεσμεύων, κεκονιμένος, ὀ μάλα χαίρων.
Οἴσεις δ᾽ ἐν φορμῷ, παῦροι δέ σε θηήσονται.

ỳ.233. *Sol aureus*] Ennius.
—— *ſimul aureus exoritur ſol.*

ỳ.233. *Quinque tenent cælum Zonæ*] Parmenidem primum de quinque Zonis ſcripſiſſe tradit Strabo lib. II. Heraclitus autem Ponticus in Homericis allegoriis citat verſus Eratoſthenis ex Mercurio, quos imitatum eſſe hoc loco Virgilium ſuſpicari fortaſſe quiſpiam poterit. eos igitur verſus, cum non ſatis emendati, nec integri in vulgatis libris circumferantur, proferam equidem ita, ut ſcripti apud Achillem Statium Arati interpretem leguntur, quamvis nec illa quidem ſcriptura omnino mendo vacare videatur.

Πέντε δὲ οἱ ζῶναι περιηγέες ἐσπείρηνται
Αἱ δύο μὲν γλαυκοῖο κελαινότεραι κυάνοιο,
Ἡ δὲ μία ψαφαρή τε, καὶ ἐκ πυρὸς εἶναι ἐρυθρή.
Ἡ μὲν ἔην μέσση, ἐκέκαυτο δὲ πᾶσα *
Τυπτομένη φλογμοῖσιν, ἐπεὶ ῥά ἑ μοῖραν ὑπ᾽ αὐτὴν
Κεκλιμένοι ἀκτῖνες ἀειθερέες πυρόωσιν.
Αἱ δὲ δύο ἑκάτερθε πόλοιο περιπεπηγυῖαι, *
Ἀεὶ κρυμαλέαι, ἀεὶ δ᾽ ὕδατι μογέουσαι,
Οὐ μὴν ὕδωρ, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἀπ᾽ οὐρανόθεν κρύσταλλος,
Κεῖται ἀναπέσχε, περίψυκτος δὲ τέτυκται *
Ἀλλὰ τὰ μὲν χερσαῖα, καὶ ἄμβατα ἀνθρώποισιν.
Δοιαὶ δ᾽ ἄλλαι ἔασιν ἐναντίαι ἀλλήλαισιν
Μεσσηγὺς θέρεός τε καὶ ὑετίου ἄμφω *

Εὖ-

Εὔκρητοί τε καὶ ὄμπνιον ἀλδήσκουσαι *
Καρπὸν ἐλευσινίης Δήμητρος, ἐν δέ μιν ἄνδρες
Ἀντίποδες ναίουσι.

Versus autem Eratosthenis ita sunt corrigendi,

Ἡ μὲν, ἔην μεσάτη, ἐκέκαυτο &c.
Μεσσηγὺς θέρεός τε καὶ ὑετίου κρυστάλλου,
Ἄμφω εὔκρητοίτε καὶ ὄμπνιον ἀλδήσκουσαι
Καρπὸν ἐλευσινίης Δήμητρος &c.

ỳ.234. *Semper sole rubens, & torrida semper ab igni*] itaque διακεκαυμένη a Græcis appellatur; quod indicat Eratosthenes illo Hemistichio,

—— καὶ ἐκ πυρὸς εἶναι ἐρυθρή.

vel ut apud Heraclitum legitur, καὶ ἔκπυρος οἷον ἐρυθρή.

ỳ.236. *Cærulea*] Respexit ad illud,

γλαυκοῖο κελαινότεραι κυάνοιο.

ỳ.237. *Mortalibus ægris*] Expressit Homericum illud,

—— δειλοῖσι βροτοῖσι.

ỳ.238. *Via secta per ambas*] Lucretius lib. v.

Qua via secta semel.

ỳ.239. *Obliquus qua se signorum verteret ordo*] λοξὸς κύκλος, Aristoteli. *verteret* autem dixit, alludens ad vocem, τροπάς.

101 ỳ.242. *Hic vertex nobis semper sublimis*] Aratus,

Καί μιν πειραίνουσι δύω πόλοι ἀμφὶς ἐόντες,
Ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐπίοπτος, ὁ δ' ἀντίος ἐκ βορέαο,
Ὑψόθεν ὠκεανοῖο, δύω δέ μιν ἀμφὶς ἔχουσιν
Ἄρκτοι ἅμα τροχόωσαι.

℣ 244. *Maximus hic flexu ſinuoſo elabitur anguis*] Locus ad verbum ex Arato converſus,

Τὰς δεδί' ἀμφοτέρας οἵη ποταμοῖο ἀποῤῥὼξ
Εἰλεῖται, μέγα θαῦμα, δράκων περί τ' ἀμφί τ' ἐαγώς.

℣. 246. *Arctos Oceani metuentes æquore tingi*] Hoc quoque Homerum, hominem non ignarum Aſtrologiæ, prius ceciniſſe conſtat, notum enim omnibus carmen ex Iliad. σ'.

Ἄρκτον θ' ἣν καὶ ἅμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν,
Ἥ τ' αὐτοῦ στρέφεται, καὶ τ' ὠρίωνα δοκεύει,
Οἴη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν ὠκεανοῖο.

Muſæus etiam, ſi modo eius ſunt τὰ καθ' ἥρω καὶ Λέανδρον, quæ nomen ipſius præ ſe ferunt.

Καί μιν ὀπιπτεύων οὐκ ὄψομαι δύντα βοώτην,
Οὐ θρασὺν ὠρίωνα, καὶ ἄβροχον ὁλκὸν ἀμάξης.

℣. 246. *Aequore tingi*] Hac de re quatuor lepidiſſimi verſus incerti poëtæ, qui Cretica ſcripſit, leguntur apud Hyginum,

Tuque Lycaoniæ mutata ſemine nymphæ
Quam gelido raptam de vertice Nonacrinæ
Oceano prohibet ſemper ſe tingere Thetis,
Auſa ſuæ quia ſit quondam ſuccumbere alumnæ.

Sed ea tranſlatione videtur prior. uſus Aratus, cum de Cephei occaſu, βάπτων ὠκεανοῖο, dixit de Sole etiam ita,

Εἰ δ' ὁ μὲν ἀνέφελος βάπτοι ῥόου ἑσπερίοιο.

quare & Orpheus in Argonauticis,

Ἀλλ' ὅτε γ' ὠκεανοῖο ῥόον βαπτίζετο τιτάν.

℣. 247. *Illic ut perhibent*] Tale illud Theocriti 102
edyll. VII.

—— ὡς φαντί.

Ib.

Ib. *Aut intempesta silet nox*] Ennius in Annalibus,

Bellum æquis de manibus nox intempesta diremit.

℣.254. *Et quando infidum remis impellere marmor*] docet hoc Hesiodus his versibus,

Ἤματα πεντήκοντα μετὰ τροπὰς ἠελίοιο
Ἐς τέλος ἐλθόντος θέρεος καματώδεος ὥρης
Ὡραῖος πέλεται θνητοῖς πλόος. infidum autem mare dixit, imitatus illud Lucretii lib. II.

Infidi maris insidias, viresque dolumque.

℣.256. *Aut tempestivam silvis evertere pinum*] Hunc locum e Catone translatum esse notavit etiam Macrobius. Catonis verba sunt hæc. *At ulmeam, pineam, nuceam, hanc atque aliam materiem omnem cum & fodies, luna decrescente eximito, sine vento austro. tum vero erit tempestiva, cum semen suum maturum erit.* quibus verbis expressit Theophrasti sententiam ex libro V. περὶ Φυτῶν ἱστορίας· κελεύουσι δὲ, inquit, καὶ δεδυκυίας τῆς σελήνης τέμνειν, ὡς σκληροτέρων καὶ ἀσαπεστέρων γινομένων. Tempestivam autem, dixit alibi Theophrastus, ὡραῖα τέμνεσθαι ξύλα.

℣.257. *Signorum obitus, speculamur & ortus*] Imitatus videtur illud Catulli de coma Berenices,

Qui stellarum ortus noverit atque obitus.

Lucretius quoque lib. IV.

Sidera cessare ætheriis affixa cavernis
Cuncta videntur, & assiduo sunt omnia motu,
Quando quidem longos obitus exorta revisunt.

℣.265. *Atque Amerina parant lentæ retinacula viti*]

viti] Corbulas Amerinas dixit Cato in lib. de re rustica.

℣. 260. *Multa forent quæ mox cælo properanda sereno.*] Hesiodus, 103

Τῶν πρόσθεν μελέτην δεῖ ἔχειν οἰκήϊα θέσθαι.

℣. 268. *Festis quædam exercere diebus*] Lucretius lib. v.

—— *& festis cogit celebrare diebus.*

℣. 269. *Rivos deducere*] *diducere*, scriptum est in optimo illo libro Colotiano, quomodo etiam legitur apud Catonem: *Aquam diducere in vias, & segetem curare oportet, uti fluat.*

℣. 276. *Ipsa dies alios alio dedit ordine Luna*] Hesiodus,

Ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ.

℣. 277. *Quintam fuge, pallidus Orcus*] Totus hic locus de Hesiodo sumptus est,

Πέμπτας δ' ἐξαλέασθαι, ἐπεὶ χαλεπαί τε καὶ αἰναί.
Ἐν πέμπτῃ γάρ φασιν ἐριννύας ἀμφιπολεύειν
Ὅρκον τιννυμένας, τὸν ἔρις τέκε πῆμ' ἐπιόρκοις.

℣. 281. *Ter sunt conati imponere Pelio Ossam*] nota omnibus fabula, quam versibus persecutus est Homerus in Odyss. λ'.

Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην ἐν ὀλύμπῳ
Φυλόπιδα στήσειν πολυάϊκος πολέμοιο,
Ὄσσαν ἐπ' ὀλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' ὄσσῃ
Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἵν' οὐρανὸς ἀμβατὸς εἴη.

℣. 286. *Nona fugæ melior*] Aliter Hesiodus, cuius versus ex eo poëmate, quod ἡμέραι inscriptum est,

eſt, nullo negocio peti poſſunt. ego, quia non admodum ad rem facere videntur, non recitabo.

ŷ. 288. *Aut cum Sole novo terras irrorat eous*] Theophraſtus lib. IV. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν. τὰ δ' ὄσπρια θερίζυσιν ἐγχυλότερα, καὶ πρὸς τὸ δύνασθαι συλλέγειν. ξηρανθέντα γὰρ καταῤῥεῖν. τὸν δὲ θερμὸν τῦ ἀέρος ἀνυγραινομένυ, κατὰ τὸ ἑωθινόν ἂν γὰρ πρότερον θίγῃ τὶς, ἐκπίπτει καὶ οὐκ ἔξεςι λαβεῖν.

104 ŷ. 293. *Interea longum cantu ſolata laborem*] Ariſtoteles Problematis. διὰ τὶ οἱ πονῦντες καὶ οἱ ἀπολαύοντες αὐλῦνται. ἢ ἵνα οἱ μεν ἧττον λυπῶνται. οἱ δὲ μᾶλλον χαίρωσιν.

ŷ. 294. *Arguto coniux percurrit pectine telas*] Euripides Iphigenia Taurica.

— ὐδ' ἱςοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
Κερκίδι Παλλάδος ἀτθίδος εἰκὼ
Τιτάνων ποικίλλουσα.

ŷ. 299. *Nudus ara, ſere nudus*] Verſus tranſlatus ex Heſiod.

Γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν δὲ βοωτεῖν, γυμνὸν δ' ἀμᾶσθαι.
Scio autem Grammaticos, in hoc carmine explicando alios aliter ſentire. ac vidi qui locum illum Plinii ex libro de viris illuſtrib. huc referendum putarent. *Quintius*, inquit, *Dictator dictus: ad quem miſſi legati nudum eum arantem trans Tiberim offenderunt.*

Ib. *Hiems ignava colono*] Iuxta illud Heſiodium,

Ἐν θυμῷ δ' εὖ πάντα φυλάσσεο, μὴ δέ σε λήθοι,
Μὴ τ' ἔαρ γινόμενον πολιὸν, μήθ' ὥριος ὄμβρος,

Πὰρ δ' ἴθι χάλκειον θῶκον τ' ἐπ' ἀλέα λέσχην
Ω῎ρῃ χειμερίῃ, ὁπότε κρύος ἀνέρας εἴργον
Ι᾿σχάνῃ, ἔνθακ' ἄοκνος ἀνὴρ μέγα οἶκον ὀφέλλῃ.

ỷ. 302. *Invitat genialis hiems*] Turpilius in ea Comœdia, quæ Philopater inscribitur,

Lucus ipse invitat hercle hic Veneris.

ỷ. 308. *Auritosque sequi lepores*] Afranius in Priapo,

Nam quod vulgo prædicant.
Aurito me patre natum: non ita est.

ỷ. 318. *Omnia ventorum concurrere prælia vidi*] Theophrastus lib. VIII. περὶ φυτῶν ἱστορίας ἀπόλλυται δὲ καὶ ὑπὸ τῶν πνευμάτων καὶ πυρὸς καὶ κριθὴ, ὅταν ᾖ ἀνθοῦντα ληφθῇ ἢ ἄρτι ἀπηνθηκότα καὶ ἀσθενῆ.

ỷ. 322. *Sæpe etiam immensum*] Respexit ad Homericam illam comparationem, quæ est in Iliad. π'. 105

Ω῾ς δ' ὑπὸ λαίλαπι πᾶσα κελαινὴ βέβριθε χθὼν
Η῏ματ' ὀπωρινῷ, ὅτε λαβρότατον χέει ὕδωρ
Ζεύς. & paulo post:
Τῶν δέ τε πάντες μὲν ποταμοὶ πλήθουσι ῥέοντες,
Πολλὰς δὲ κλιτῦς τότ' ἀποτμήγουσι χαράδραι,
Ε᾿ς δ' ἅλα πορφυρέην μεγάλα στενάχουσι ῥέουσαι
Ε᾿ξ ὀρέων ἐπὶ κὰρ, μινύθει δέ τ' ἔργα ἀνθρώπων.

ỷ 325. *Sata læta, boumque labores*] Hesiodus,

Ε῎ργα βοῶν δ' ἀπόλοιτο, καὶ ἡμιόνων ταλαεργῶν.

Supra etiam dixit,

— *hæc cum sint hominumque boumque labores.*

quomodo Homerus,

—— ἀνδρῶν πίονα ἔργα.

&

& Apollonius Rhodius Argonauticorum lib. IV.

— ἠέ τιν' ὄμβρον
Α᾽σπετον, ὅςε βοῶν κατὰ μυρία ἔκλυσεν ἔργα.

Tyrtæus quoque apud Pausaniam in Messeniacis,

Εἰκοςῷ δ' οἱ μὲν κατὰ πίονα ἔργα λιπόντες.

ỳ.330. *Fugere feræ &c.*] Hesiodus,

Θῆρες δέ Φρίσσουσ', ὀρὰς δ' ὑπὸ μέζε ἔθεντο. &,
Καί τοτε δὴ κέραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται
Λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρία βησσήεντα
Φεύγουσιν &c.

ỳ.331. *Ille flagranti*] Varro Atacinus,

Cum te flagranti deiectum fulmine Phaeton.

ỳ.332. *Aut Atho, aut Rhodopen*] Hemistichium ad verbum expressum e Theocrito edyll. VII.

Η᾽ ἄθω, ἢ ῥοδόπαν, ἢ καύκασον ἐσχατόωντα.

ỳ.334. *Nunc nemora ingenti vento, nunc litora plangunt*] Hesiodus,

— μέμυκε δὲ γαῖα καὶ ὕλη. &,
106 — καὶ πᾶσα βοᾷ τότε νήριτος ὕλη.

Ib. *Nunc litora plangunt*] Lucretius lib. II.

Nec mare, nec fluctus plangentes.

ỳ.336. *Frigida Saturni sese quo stella receptet*] Hoc e Democrito sumpsisse Virgilium scribit Plinius lib. XVIII. cuius me loci admonuit vir summæ eruditionis Scipio Tettius Neapolitanus.

ỳ.338. *In primis venerare deos*] ex Hesiodo,

Εὔχεσθαι δὲ Διὶ χθονίῳ, δημήτερίθ' ἁγνῇ,
Ε᾽κτελέα βρίθειν δημήτερος ἱερὸν ἀκτήν.

℣.341. *Tunc agni pingues, & tunc mollissima vina*] Hic quoque locus ex Hesiodo translatus est,

Τῆμος πιόταταί γ' αἶγες, καὶ οἶνος ἄριστος.

℣.350. *Det motus incompositos*] Lucretius lib. I.

Et quos inter se dent motus, accipiantque.

℣.351. *Atque hæc ut certis possimus discere signis*] Hæc tempestatum prognostica ex Arati libro, qui Διοσημεῖα inscribitur, translata esse multi Græcæ linguæ periti iampridem admonuerunt; versus tamen Græcos Arateos cum Latinis Virgilianis paucos, quod sciam, coniunxerunt. quæ vero χειμώνων σημεῖα ab Aristotele & Theophrasto ἐν τῷ περὶ χειμώνων, aliisque scripta sunt, pertinent illa quidem ad hunc locum, sed ego ea tantum attingam, quæ manifesto Virgilium imitatum esse constabit.

℣.351. *Vt certis possimus discere signis*] Aratus,

Αὐτὸς γὰρ τά γε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξεν,
Ἄστρα διακρίνας. ἐσκέψατο δ' εἰς ἐνιαυτὸν
Ἀστέρας, οἵκε μάλιστα τετυγμένα σημαίνοιεν
Ἀνδράσιν ὡράων, ὄφρ' ἔμπεδα πάντα φύωνται.

M. Tullius in oratione pro L. Muræna: *Tempestates*, inquit, *sæpe certo aliquo cæli signo commoventur, sæpe obscura aliqua causa concitan-* 107
tur.

℣.356. *Continuo ventis surgentibus*] Aratus,

Σῆμα δέ τοι ἀνέμοιο, καὶ οἰδαίνουσα θάλασσα
Γιγνέσθω. καὶ μακρὸν ἐπ' αἰγιαλοὶ βοόωντες,
Ἀκταί τ' εἰνάλιοι, ὁπότ' εὔδιοι, ἠχήεσσαι

Γίγ-

Γίγνονται· κορυφαί τε βοώμεναι οὔρεος ἄκραι.

℣. 362. *Cumque marinæ in ſicco ludunt fulicæ*] Aratus,

Πολλάκι δ' ἀγριάδες νῆσσαι, ἢ εἰν ἁλὶ δῖναι
Αἴθυιαι χερσαῖα τινάσσονται πτερύγεσσι.

A. Furius Antias in poëmatibus.

Vtque fulica levis volitat ſuper æquora claſſis,
Spiritus Eurorum virides cum purpurat undas.

℣. 364. *Atque altam ſupra volat ardea nubem*] Aratus,

Καὶ δ' ἂν ἐπὶ ξηρὴν ὅτ' ἐρωδιὸς ἐ κατὰ κόσμον
Ἐξ ἁλὸς ἔρχηται φωνῇ περὶ πολλὰ λεληκὼς,
Κινυμένε κε θάλασσαν ὑπερφορέοιτ' ἀνέμοιο.

℣. 367. *Flammarum longos a tergo albeſcere tractus*] hoc verſu interpretatus eſt Arateum illum verbis pene Lucretianis; ſic enim Aratus,

Καὶ διὰ νύκτα μέλαιναν, ὅτ' ἀςέρες ἀΐσσωσι
Ταρφέα, τοὶ δ' ὄπισθεν ῥυμοὶ ὑπολευκαίνονται.

Lucretius vero lib. II.

Nonne vides longos flammarum ducere tractus?

Rectius autem Virgilius expreſſiſſe videtur verbum ὑπολευκαίνονται.

℣. 368. *Sæpe levem paleam, & frondes volitare caducas*] Aratus,

Ἤδη καὶ πάπποι λευκῆς γήρειον ἀκάνθης
Σῆμ' ἐγένοντ' ἀνέμε, κωφῆς ἁλὸς ὁππότε πολλοὶ
Ἄκρον ἐπιπλείωσι. τὰ μεν πάρος. ἄλλα δ' ὀπίσσω.

℣. 370. *At Boreæ de parte truci*] ex Arato,

Αὐτὰρ ὅτ' ἐξ εὔροιο, καὶ ἐκ νότου ἀςράπτῃσιν,

Ἀλ-

Ἄλλοτε δ' ἐκ Ζεφύροιο καὶ ἄλλοτε πὰρ βορέαο, 108
Δὴ τότε τις πελάγει ἔνι δείδιε ναυςίλος ἀνήρ.

ỷ. 375. *Aeriæ fugere grues*]

Οὐδ' ὕψȣ γεράνων μακραὶ ςίχες αὐτὰ κέλευθα
Τείνονται, ςροφάδες δὲ παλιμπετὲς ἀπονέονται.

ỷ. 375. *Aut bucula cælum Suſpiciens*] Libet hic adſcribere verſus quosdam Atacini Varronis, qui Arati ſententiam, quam ſecutus eſt hoc loco Virgilius, eleganter exprimunt; eos vero non ſolum imitatus eſt noſter poëta; verum etiam ſuis integros immiſcuit. Sed prius Aratea carmina recitabo, deinde ſubiungam illa Varronis,

Καὶ βόες ἤδη τοι πάρος ὕδατος ἐνδίοιο
Οὐρανὸν εἰσανιδόντες, ἀπ' αἰθέρος ὠσφρήσαντο.

Varronis verſus ſunt hi,

Tum liceat pelagi volucres, tardæque paludis
Cernere inexpleto ſtudio certare lavandi;
Et velut inſolitum pennis infundere rorem:
Aut arguta lacus circumvolitavit hirundo,
Et bos ſuſpiciens cælum, mirabile viſu,
Naribus aerium patulis decerpit odorem.
Nec tenuis formica cavis non evehit ova.

ỷ. 377. *Aut arguta lacus circumuolitavit hirundo*] Aratus,

Ἠ λίμνην περὶ δηθὰ χελιδόνες ἀΐσσονται
Γαςέρι τύπτȣσαι αὔτως εἰλυμένον ὕδωρ.

Verſus autem Virgilii totus eſt deſcriptus ex illo Varronis, quem ſupra recitavi.

ỷ. 378. *Et veterem in limo ranæ cecinere querelam*] Aratus,

Ἠ

Ἠ μᾶλλον δειλαὶ γενεαὶ ὕδροισιν ὄνειαρ,
Αὐτόθεν ἐξ ὕδατος, πατέρες βοάωσι γυρίνων.

109 & M. Tullius in quadam ad Atticum epiſtola, ranæ, inquit, ῥητορεύουσιν.

℣. 379. *Sæpius & tectis penetralibus extulit ova*] Arato,

Καὶ κοίλης μύρμηκες ὀχῆς ἐξ ὠέα πάντα
Θᾶσσον ἀνηνέγκαντο

Lucretius lib. v. *anguſtum per iter* dixit,

℣. 380. *Et bibit ingens arcus*] Aratus,

Ἠ διδύμη ἔζωσε διὰ μέγαν οὐρανὸν ἶρις.

Plautus in Curculione,

Ecce autem bibit arcus, pluet credo hercle hodie.

℣. 382. *Corvorum increpuit denſis exercitus alis*] Aratus,

— καίπου κόρακες δίους σταλαγμοὺς
Φωνῇ ἐμιμήσαντο σὺν ὕδατος ἐρχομένοιο,
Ἠ ποτε καὶ κρώζαντε βαρείῃ δισσάκι φωνῇ
Μακρὸν ἐπιῤῥοιζεῦσι τιναξάμενοι πτερὰ πυκνά.

& alibi,

Δήποτε καὶ γενεαὶ κοράκων, καὶ φῦλα κολοιῶν
Ὕδατος ἐρχομένοιο Διὸς πάρα σῆμ' ἐγένοντο.

Nicander quoque in Theriacis,

—— κόραξ τ' ὀμβρήρεα κρώζων. Lucretius,

Corvorumque greges, ubi aquam dicuntur & imbres
Poſcere.

℣. 383. *Quæ Aſia circum*] Videtur reſpexiſſe ad Homeri locum, qui eſt in Ilia. β.

Τῶν

Τῶν δ' ὥς' ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα πολλὰ
Α'σίῳ ἐν λειμῶνι, καΰςρίȣ ἀμφὶ ῥέεθρα
Ε'νθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι.

℣. 385. *Certatim largos humeris infundere rores*] Arat.

Πολλάκι λιμναῖαι, ἢ εἰνάλιαι ὄρνιθες ἄπληςον
Κλύζονται ἐνιέμεναι ὑδάτεσσιν.

Varro,

Et velut insolitum pennis infundere rorem.

℣. 387. *Et studio incassum videas gestire lavandi*] ἀποςροφὴ, qualis apud Homerum,

Ε'νθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδῃς ἀγαμέμνονα δῖον.

Varro,

Cernere inexpleto studio certare lavandi.

℣. 388. *Tum cornix rauca*] Aratus,

Η'πȣ καὶ λακέρυζα παρ' ἠιόνι προυχέσῃ
Χείματος ἀρχομένȣ χέρσῳ ὑπέκυψε κορώνη,
Η'πȣ ποταμοῖο ἐφάψατο μέχρι παρ' ἄκρους
Ω'μȣς ἐκ κεφαλῆς, ἢ καὶ μάλα πᾶσα κολυμβᾷ
Η' πολλὰ ςρέφεται παρ' ἠιόνι παχέα κρώζȣσα

Euphorion etiam cornicem, ὑετόμαντιν appellavit hoc versu, —— ὑετόμαντις ὅτȣ κρώζειε κορώνη.

℣. 390. *Nec nocturna quidem carpentes pensa puellæ*] Aratus,

Η' λύχνοιο μύκητες ἀγείρονται περὶ μύξαν
Νύκτα κατὰ σκοτίην, μηδ' ἢν ὑπὸ χείματος ὥρῃ
Λύχνων ἄλλοτε μέν τε φάος κατὰ κόσμον ὀρώρει,
Α'λλοτε δ' ἀίσσωσιν ἄπο φλόγες ἠΰτε κοῦφαι
Πομφόλυγες, μηδ' εἴκεν ἐπ' αὐτόφι μαρμαίρȣσιν
Α'κτῖνες. & alibi,

Μὴ

Μὴ δὲ σύγ' ἠὲ χύτρης, ἠὲ τρίποδος πυριβήτεω
Σπινθῆρες, ὅτ' ἔωσι περιπλέονες λελαθέσθαι.

ỳ. 392. *Et putres concreſcere fungos*] Ariſtoph. Veſpis,

Ε῎πεισι γοῦν τοῖς λύχνοις οὑτοιὶ μύκητες.
Φιλεῖ δ' ὅταν ᾖ τουτὶ, ποιεῖν ὑετὸν μάλιστα.

Callimachus apud Theonem Arati interpretem.

—— εὖτ' ἂν
Λύχνου δαιομένου ἄδδην ἐγένοντο μύκητες.

ỳ. 395. *Nam neque tum ſtellis acies obtuſa videtur*] Arat.

111 Η῏μος δ' ἀστερόθεν καθαρὸν φάος ἀμβλύνηται.

ỳ. 397. *Tenuia nec per cælum vellera ferri*] Aratus,

Πολλάκι δ' ἐρχομένων ὑετῶν νέφεα προπάροιθεν
Οἷα μάλιστα πόκοισιν ἐοικότα ἰνδάλλονται.

Ariſtophanes ἐν νεφέλαις,

Εἴξασιν οὖν ἐρίοισι πεπταμένοισι.

ỳ. 399. *Dilectæ Thetidi halcyones*] ex Theocrit. edyll. VII.

Α'λκυόνες γλαυκαῖς νηρηΐσι, ταί τε μάλιστα
Ο'ρνίθων ἐφίλαθεν, ὅσαις τε πὰρ ἐξ ἁλὸς ἄγρα.

Ariſtot. lib. V. περὶ ζώων ἱστορίας· ἡ δὲ ἀλκυὼν τίκτει περὶ τροπὰς χειμερινάς. διὸ καὶ καλοῦνται, ὅταν εὐδιειναὶ γένωνται αἱ τροπαὶ, ἀλκυονίδες ἡμέραι, ἑπτὰ μὲν πρὸ τροπῶν, ἑπτὰ δὲ μετὰ τροπὰς, κατὰ καὶ σιμωνίδης ἐποίησεν, ὡς ὁπόταν χειμέριον κατὰ μῆνα πινύσκῃ ζεὺς ἤματα τεσσαρακαίδεκα, λανθανεμόν τέ μιν ὥραν καλέουσιν ἐπιχθόνιοι, ἱερὰν, παιδοτρόφον ποικίλας ἀλκυόνος.

ỳ. 400.

℣. 400. *Immundi meminere ſues iactare manipłos*] Arat.

—— ȣ̓ δὲ σύες φορυτῷ ἔπι μαργαίνȣσαι.

℣. 401. *At nebulæ magis ima petunt*] Aratus,

Εἴγε μὲν ἠερόεσσα παρὲξ ὄρεος μεγάλοιο
Πυθμένα τείνηται νεφέλη. ἄκραι δὲ κολῶναι
Φαίνονται καθαραὶ, μάλα κεν τό θ' ὑπεύδιος εἴης.
Εὔδιος κ' εἴης, καὶ ὅτε πλατέος περὶ πόντȣ
Φαίνηται χθαμαλὴ νεφέλη· μήδ' ὑψόθι κύρῃ,
Ἀλλ' αὐτȣ̃ πλαταμῶνι παραθλίβηται ὁμοίη.

℣. 403. *Nequicquam ſeros exercet noctua cantus*] Aratus,

—— καὶ νυκτερίη γλαῦξ
Ἥσυχον ἀείδȣσα μαραινομένȣ χειμῶνος
Γιγνέσθω τοι σῆμα, καὶ ἥσυχα ποικίλλουσα.

℣. 404. *Apparet liquido ſublimis in aëre Niſus*] Nota eſt hæc de Niſo fabula cum apud Pauſaniam in Atticis, tum apud Euſtathium in commen: in Dionyſium, quam ille ſumpſit ex Parthenio, qui 112
τὰς μεταμορφώσεις ſcripſit. meminit etiam Aeſchylus in Choephoris.

℣. 410. *Tum liquidas corvi preſſo ter gutture voces*] Totus hic locus reſpicit ad verſus illos Arati;

—— αὐτὰρ ἔπειτα μεταθρόα κεκλήγοντες,
Πλειότεροι δ' ἀγεληδὸν ἐπὴν κοίτοιο μέδωνται
Φωνῆς ἔμπλειοι, χαίρειν καίτις οἴοιτο,
Οἷα τὰ μὲν βόωσι λιγαινομένοισιν ὁμοῖα.

℣. 415. *Haud equidem credo quia ſit divinitus illis*] Videtur hoc pertinere ad dogma illud Epicuri

curi in epiſtola ad Pythoclem apud Laërtium, quod ſecutus eſt etiam Lucretius: *αἱ δὲ ἐπισημασίαι*, inquit, *αἱ γινόμεναι ἐπὶ τοῖς ζώοις, κατὰ συγκύρημα γίνονται τοῦ καιροῦ οὐ γὰρ τὰ ζῶα ἀνάγκην τινὰ προσφέρεται τοῦ ἀποτελεσθῆναι χειμῶνα, οὐ δὲ κάθηταί τις θεία φύσις παρατηροῦσα τὰς τῶν ζώων τούτων ἐξόδους, κἄπειτα τὰς ἐπισημασίας ταύτας ἀποτελεῖ. οὐδὲ γὰρ εἰς τὸ τυχὸν ζῶον κἂν μικρῷ χαριέστερον ᾖ, ἡ τοιαύτη μωρία ἐκπέσῃ, μὴ ὅτι εἰς παντελῆ εὐδαιμονίαν κεκτημένον.*

ỳ.418. *Iuppiter humidus auſtris*] Apollonius Rhodius lib. II. — *Διὸς ἰκμαίοιο*
quem locum explicans Interpres, ita ſcribit, *ἰκμαίου τοῦτ' ἔστι διύγρου, ἐπεὶ αἴτιος γέγονε τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων.*

ỳ.420. *Vertuntur ſpecies animorum*] Huc referri poteſt Homeri illud ex Iliade.

Τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγῃσι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

quos verſus ita M. Tullius interpretatus eſt,

Tales ſunt hominum mentes, qualis pater ipſe
Iuppiter auctiferas luſtravit lumine terras.

ỳ.428. *Si nigrum obſcuro comprenderit aëra cornu*] Aratus,

Ἄλλοτι δ' ἄλλο μελαινομένη, δοκέειν ὑετοῖο.

113 ỳ.430. *At ſi virgineum ſuffuderit ore ruborem*] Aratus,

Πάντα δ' ἐρευθομένη δοκέειν ἀνέμοιο κελεύθην.

& alibi,

— λεπτὴ δὲ καὶ εὖ μάλ' ἐρευθὴς
πνευματίη.

℣. 432. *Sin ortu in quarto*] Aratus,

Σκέπτεο δὲ πρῶτον κεράτων ἑκάτερθε σελήνην.
Ἄλλοτε γὰρ τ' ἄλλη μιν ἐπιγράφει ἕσπερος αἴγλη,
Ἄλλοτε δ' ἀλλοῖαι κορυφαὶ κερόωσι σελήνην
Εὐθὺς ἀεξομένην. αἱ μὲν τρίτῃ· αἱ δὲ τετάρτῃ,
Τάων καὶ περὶ μηνὸς ἐφεςαότος πεκύθοιο,
Λεπτή τε καθαρή τε περὶ τρίτον ἦμαρ ἐοῦσα
Εὔδιος κ' εἴη. & alibi,
Πάντη γὰρ καθαρῇ, καὶ μάλ' εὔδια τεκμήραιο.

℣. 437. *Glauco, & Panopeæ, & Inoo Melicertæ*] Hunc versum e Parthenio transtulisse Virgilium tradit Gellius.

Γλαύκῳ, καὶ Νηρεῖ, καὶ Ἰνώῳ Μελικέρτῃ.

ita apud Macrobium legitur hic versus. in vulgatis autem Gellii codicibus, εἰναλίῳ Μελικέρτῃ. Lucilius epigr. lib. VI.

Γλαύκῳ καὶ Νηρεῖ, καὶ Ἰνοῖ, καὶ Μελικέρτῃ.

℣. 438. *Sol quoque & exoriens, & cum se condet in undas*] Aratus,

Ἠελίοιο δέ τοι μελέτω ἑκάτερθεν ἰόντος,
Ἠελίῳ καὶ μᾶλλον ἐοικότα σήματα κεῖται,
Ἀμφότερον, δύνοντι, καὶ ἐκ περάτης ἀνιόντι.

℣. 439. *Solem certissima signa sequentur*] ex Arato,

Αὐτὸν ἐς ἠέλιον, τοῦ καὶ σκοπιαὶ καὶ ἄρισται.

℣. 441. *Ille ubi nascentem maculis variaverit ortum*] Aratus,

Μή οἱ ποικίλλοιτο νέον βάλλοντος ἀρούραις
Κύκλος, ὅτ' εὐδίῃ κεχρημένος ἤματος εἴης. 114
Μή δέ τι σῆμα φέροι, φαίνοιτο δὲ λιτὸς ἁπάντῃ.

Calpurnius Bassus, si modo eius sunt commentaria

taria illa in Germanicum edita, ut nonnulli affirmant, ita de hac re ſcribit: *Si ſol in ortu ſuo maculoſus ſit, atque ſub nube latens, aut dimidia parte apparuerit, imbres futuros innuit.*

℣.442. *Conditus in nubem, medioque refugerit orbe*] Aratus,

Μή δ᾽ ὅτε οἱ ὀλίγη νεφέλη παρὸς ἀντέλλῃσι,
Τὴν δὲ μετ᾽ ἀκτίνων κεχρωσμένος αὐτὸς ἀερθῇ
Α᾽μνηςεῖν ὑετοῖο.

℣.444. *Arboribusque ſatisque notus*] Aratus,

Μὴ δὲ λίην ὀρύχοιεν, ἐπεὶ ὃ κατὰ κόσμον
Γίγνεται ὔτε φυτοῖς χειμὼν φίλος, ὔτ᾽ ἀρότοισιν.

℣.445. *Aut ubi ſub lucem*] Aratus,

Οἷος δ᾽ ἐκ νεφέων ἀναφαίνεται οὔλιος ἀςὴρ
Παμφαίνων. ὅτε δ᾽ αὖθις ἔδυ νέφεα σκιόεντα.

& alibi,

Οὐδ᾽ ὁπότ᾽ ἀκτίνων αἱ μὲν νότον, αἱ δὲ βορῆα
Σχιζόμεναι βάλλωσι.

M. Varro, *Si exoriens Sol concavus videtur, ita ut e medio fulgeat, & radios faciat partim ad Aquilonem, partim ad Auſtrum, tempeſtatem humidam & ventoſam futuram innuit.*

℣.447. *Tithoni croceum linquens Aurora cubile*] Hoc ex Homero ſumptum eſt, nota enim illa ex Iliad. λ'.

Η᾽ὼς δ᾽ ἐκ λεχέων παρ᾽ ἀγαυῦ Τιθωνοῖο
Ω᾽ρνυθ᾽ ἵν᾽ ἀθανάτοις φόως φέροι, ἠδὲ βροτοῖσι.

quos verſus æmulatus eſt A. Furius Antias annalium lib. 1. a quo hemiſtichium fortaſſe accepit Virgilius,

Interea Oceani linquens Aurora cubile.

ỷ.450. *Hoc etiam emenſo cum iam decedet Olym-* 115
po] Aratus,

Ἑσπερίοις γὰρ μᾶλλον ἐπέτραπε σήμασι τούτοις,
Ἑσπερόθεν γὰρ ὁμῶς σημαίνετον ἐμμενὲς ἀεί.

ỷ.454. *Sin maculæ incipient rutilo immiſcerier igni*] Aratus,

Εἴτι που εἰ καὶ ἔρευθος ἐπιτρέχει οἷα τε πολλὰ
Ἑλκομένων νεφέων ἐρυθραίνεται ἄλλοθεν ἄλλα,
Ἢ εἴπου μελανεῖ, καὶ σοὶ τὰ μὲν ὕδατος ἔσω
Σήματα μέλλοντος· τὰ δ᾽ ἐρευθέα πάνθ᾽ ἀνέμοιο.
Εἴγε μὲν ἀμφοτέροις ἄμυδις κεχρωσμένος εἴη,
Καί κεν ὕδωρ φορέει, καὶ ὑπηνέμιος τανύοιτο.

ỷ.458. *At ſi cum referetque diem, condetque relatum.*] ex Arato,

Εἰδ᾽ αὔτως καθαρόν μιν ἔχοι βουλύσιος ὥρη,
Δύνει δ᾽ ἀνέφελος, μαλακὴν ὑποδείελος αἴγλην,
Καὶ μὲν ἐπερχομένης ἠοῦς ἔθ᾽ ὑπεύδιος εἴη.

ỷ.461. *Denique quid veſper ſerus vehat*] Macrobius Saturnalium lib. I. citat librum M. Varronis ex Satyris Menippeis, qui ita inſcriptus erat, *Neſcis quid Veſper ſerus vehat.*

ỷ.464. *Ille etiam cæcos inſtare tumultus Sæpe monet*] Cicero in conſulatu ſuo.

Quid vero Phœbi fax triſtis nuntia belli, &c.

ỷ.467. *Cum caput obſcura nitidum ferrugine texit*] Mihi quidem nullo modo dubitandum videtur, quin expreſſerit hoc verſu Apollonii illud ex IV. Argon.

Ἠὲ καὶ ἠέλιος μέσῳ ἤματι νύκτ᾽ ἐπάγησιν,
Οὐρανόθεν. τὰ δὲ λαμπρὰ δι᾽ ἠέρος ἄστρα φαείνοι.

ỷ.470.

ỳ.470. *Obscenique canes, importunæque volucres*] Pauf. Messen. τρίτον δὲ ἄλλο συνέβη σφίσιν. οἱ κύνες συνιόντες εἰς τὸ αὐτὸ κατὰ πᾶσαν νύκτα ὠρύοντο. τέλος
116 δὲ καὶ ἀπεχώρησαν ἀθρόοι πρὸς τὸ λακεδαιμονίων ϛρατόπεδον. & paulo post: μάλιϛα δὲ οἱ κύνες, οὐ κατὰ τὰ εἰωθότα ὑλακτοῦντες, ἀλλὰ συνεχεϛέρᾳ, καὶ βιοτέρᾳ τῇ κραυγῇ χρώμενοι.

ỳ.470. *Obscenique canes, importunæque volucres Signa dabant*] Cicero, in consulatu suo:

Aut cum se gravido tremefecit corpore tellus.
Iam vero variæ nocturno tempore visæ
Teribiles formæ bellum motusque ciebant.

ỳ.472. *Vidimus undantem ruptis fornacibus Aetnam*] Æschylus in Prometheo,

Ἰπνούμενος ῥίζῃσιν αἰτναίαις ὕπο
Κορυφαῖς δ' ἐν ἄκραις ἥμενος μυδροκτυπεῖ
Ἥφαιϛος, ἔνθεν ἐκραγήσονταί ποτε
Ποταμοὶ πυρὸς δάπτοντες ἀγρίαις γνάθοις
Τῆς καλλικάρπου σικελίας λευροὺς γύας.

Lucretius lib. VI.

Flamma foras vastis Ætnæ fornacibus efflet.

ỳ.474. *Armorum sonitum*] Lucretius lib. II.

Nec metuunt sonitus armorum, nec fera tela.

ỳ.477. *Et simulacra modis pallentia miris*] Lucretii versum pene integrum suis immiscuit. sic enim ille libr. I.

Sed quædam simulacra modis pallentia miris.

ỳ.480. *Et mæstum illacrymat templis ebur*] Hoc quoque ex Apollonio Rhodio accepit, cuius versus ex libr. IV. Argonauticorum sunt hi,

Ἢ ὅταν αὐτόματα ξόανα ῥέῃ ἱδρώοντα
Αἵματι· καὶ μυκαὶ σηκοῖς ἔνι φαντάζονται.

& in epigramm. lib. 1.

Ἄρτεμις ἱδρώωσα προάγγελός ἐστι κυδοιμοῦ.

Apollonii vero interpres explicans versus illos, quos modo adduxi, ita scribit, ὅταν μέλλῃ τι συμβαίνειν χαλεπὸν, εἴωθε τὰ ἀγάλματα ἱδροῦν.

ꝟ.487. *Non alias cælo ceciderunt plura sereno*] 117
ex Homero, in Odyss. υ.

Ἦ μεγάλ᾽ ἐβρόντησας ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
Οὐδέ ποθι νέφος ἐστὶ, τέρας νύ τεῳ τόδε φαίνεις.

ꝟ.488. *Nec diri toties arsere cometæ*] Cicero, in consulatu suo.

Vidisti & claro tremulos ardore cometas.

ꝟ.493. *Scilicet & timpus veniet*] Tale illud Homeri in Iliad. δ. Ἔσσεται ἦμαρ.

ꝟ.495. *Exesa inveniet scabra rubigine pila*] Catullus ad Manlium,

Ne nostrum scabra tangat rubigine nomen.

ꝟ.507. *Et curvæ rigidum falces conflantur in enem*] Lucretius lib. v. simile quiddam dixit,

Inde minutatim processit ferreus ensis,
Versaque in opprobrium species est falcis ahenæ.

curvas autem falces dixit, exprimens Homericum epithetum, qui δρέπανον εὐκαμπὲς dixit in Odyss. σ'.

GEOR.

GEORGICORVM

L I B. I I.

℣.2. N*Unc te Bacche canam*] Athenæus libro III. tradit Theopompum Chium in in hiſtoriis narrare, *τὴν ἄμπελον εὑρεθῆναι ἐν ὀλυμπίᾳ παρὰ τὸν ἀλφειόν.* Pauſanias autem in Bœoticis ita ſcribit: *ἄμπελον δὲ φῦναι μὲν οἱ θηβαῖοι παρὰ σφισι· πρώτοις φασὶν ἀνθρώπων. ἀποφῆναι δὲ οὐδὲν ἔτι ἐς αὐτὴν ὑπόμνημα εἶχον.* ſunt tamen qui *τὴν ἀμπελουργίαν* Oſiridi tribuant, ut auctor eſt Iſacius Zteztes.

℣.3 *Tardæ creſcentis olivæ*] Hoc a Varrone prius ſcriptum eſt. cuius e lib. I. verba ſunt hæc. *contra palma & cupreſſus, & olea in creſcendo tardæ.* itaque *δυσαυξῆ* illam Theophraſtus appellavit.

118 ℣.5. *Tibi pampineo gravidus autumno*] ſic prope Arat.

Εἰ δὲ βόες καὶ μῆλα κατὰ βρίθουσαν ὀπώρην.

℣.7. *Huc pater ô Lenæe veni*] Tale illud Sapphus,

Ἐλθέ μοι καὶ νῦν.

℣.9. *Principio arboribus varia eſt natura creandis*] Totum hunc locum quin a Theophraſto ſumpſerit, nemo, qui utriusque verba coniungat, dubitabit. eius verba ſunt hæc ex libro II. *περὶ φυτῶν ἱστορίας· αἱ γενέσεις τῶν δένδρων καὶ ὅλως*

τῶν φυτῶν. ἢ αὐτόματοι, ἢ ἀπὸ σπέρματος, ἢ ἀπὸ ῥίζης, ἢ ἀπὸ παρασπάδος, ἢ ἀπὸ ἀκρέμονος, ἢ ἀπὸ κλωνὸς, ἢ ἀπ' αὐτοῦ τῶν στελέχους ἐστίν. ἢ ἔτι τοῦ ξύλου κατακοπέντος εἰς μικρὰ, καὶ γὰρ οὕτως ἀναφύεται.

℣. 13. *Populus & glauca canentia fronde salicta*] Theophrastus περὶ φυτῶν ἱστορίας libro IV. τὰ μὲν γὰρ, inquit, φιλεῖ τοὺς ἐφύδρους καὶ ἑλώδεις. οἷον αἴγειρος, λεύκη, ἰτέα, καὶ ὅλως τὰ παρὰ τοὺς ποταμοὺς φυόμενα.

℣. 20. *Hos natura modos primum dedit*] Hanc quoque sententiam a Theophrasto transtulit. cuius ex III. περὶ φυτῶν αἰτιῶν verba sunt hæc: ἡ περὶ φυτῶν θεωρία διττὰς ἔχει τὰς σκέψεις καὶ ἐν δυσὶ, μίαν μὲν τὴν ἐν τοῖς αὐτομάτοις γινομένην, ἥπερ ἀρχὴ τῆς φύσεως. ἑτέρην δὲ τὴν ἐκ τῆς ἐπινοίας καὶ παρασκευῆς.

℣. 22. *Sunt alii quos ipse via sibi repperit usus*] Hoc quoque e Theophrasto expressum est, qui lib. I. περὶ φυτῶν ἱστορίας ita scribit, αἱ δὲ ἄλλαι τέχνης ἢ προαιρέσεως.

℣. 23. *Hic plantas tenero abscindens de corpore matrum*] docet enim Theophrastus περὶ φυτῶν αἰτιῶν lib. II. ἀπὸ παρασπάδος καὶ ῥίζης οὐδὲν φύεσθαι τῶν μὴ παραβλαστανόντων.

℣. 24. *Hic stirpes obruit arvo*] Theophrastus lib. II. περὶ φυτῶν ἱστορίας· βλαστανόντων δὲ, inquit, ἀεὶ προσχωννύειν, ἄχρις οὗ ἂν γένηται ἄρτιον.

℣. 25. *Quadrifidasque sudes*] Refertur hoc ad locum illum Theophrasti, quem modo adduxi, 119
ἀπὸ ξύλου κατακοπέντος, &, ut alibi, κατασχισθέντος εἰς μικρά.

℣. 27.

℣.27. *Et viva ſua plantaria terra*] M. Cato in eo libro, quem de re ruſtica inſcripſit; *Oleas*, inquit, *ulmos, ficos, poma, vites, pinos, cupreſſos cum ſeres, bene cum radicibus eximito cum terra ſua quamplurima, circumligato uti ferre poſſis.*

℣.31. *Truditur e ſicco radix oleagina ligno*] hac de re ita Theophraſtus lib. III. περὶ Φυτῶν ἱςορίας ſcribit, κατὰ πλείςους δὲ τρόπους ὡς εἰπεῖν ἡ ἐλαία βλαςάνει, καὶ γὰρ ἀπὸ τῦ ςελέχους, καὶ ἀπὸ τῦ πρέμνυ κατακοπτομένου, καὶ ἀπὸ τῆς ῥίζης, καὶ ἀπὸ τῦ ξύλου, καὶ ῥάβδου, καὶ ἀπὸ χάρακος, ὥσπερ εἴρηται.

℣.36. *Fructusque feros mollite colendo*] Theophraſtus lib. II. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν tale fere dixit; verba ipſius ſunt hæc: καὶ γὰρ ἁπλῶς ἡ γεωργία μεθίςησιν ἐξημεροῦσα τὰ δένδρα καὶ τοὺς καρπῦς.

℣.37. *Iuvat Iſmara Baccho Conſerere*] Archilochus,

Ἐν δορὶ δ' οἶνος Ισμαρικὸς,
Πίνω δ' ἐν δορὶ κεκλιμένος. Refertur autem hoc ad Homericum illud ex Odyſſ. κ'.

— ἀτὰρ αἴγεον ἀσκὸν ἔχον μέλανος οἴνοιο
Ἡδέος, ὅν μοι ἔδωκε Μάρων Εὐανθέος υἱὸς,
Ἱρεὺς ἀπόλλωνος, ὃς ἴσμαρον ἀμφιβεβήκει.

℣.38. *Atque olea magnum veſtire Taburnum*] Salluſtius apud Lactantium in lib. v. Thebaid. *Veſtitus oleaſtro, ac myrtetis, aliisque generibus arborum.*

℣.42. *Non ego cuncta meis amplecti verſibus opto*] expreſſit pene ad verbum Homericam ſententiam ex Il. β'.

Πληθὺν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, ὐδ' ὀνομήνω,
Οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ ϛόματ' εἶεν,
Φωνὴ δ' ἄῤῥηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη.

Hos autem verſus imitatus eſt Hoſtius libr. II. 120
belli Hiſtrici, ut eſt apud Macrobium, ad quos fortaſſe reſpexit Virgilius,

—— non ſi mihi linguæ
Centum, atque ora ſient totidem, vocesque liquatæ.

ỷ.46. *Atque per ambages*] Lucretius lib. VI.
Nec tibi tam longis opus eſt ambagibus usquam.

ỷ.47. *Sponte ſua quæ ſe tollunt in luminis auras*] Videtur mutuatus a Lucretio, qui lib. V. ita cecinit.
Sponte ſua nequeunt liquidas exiſtere in auras.
& alibi, *— dias in luminis oras.*
Theophraſtus lib. II. περὶ Φυτῶν ἱϛορίας. τύτων δὲ, inquit, ἡ μὲν αὐτόματος πρώτη τις.

ỷ.51. *Exverint ſilveſtrem animum*] Eodem modo locutus eſt Theophraſtus lib. II. περὶ Φυτῶν ἱϛορίας. εἴ μή τι τῇ θεραπείᾳ δύνανται μεταβάλλειν. & alibi, καὶ τὸ ἄγριον ἐξημεροῦται.

ỷ.57. *Iam quæ ſeminibus iactis ſe ſuſtulit arbos*] Sententia expreſſa e Theophraſto. ſic enim ille lib. I. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν· ἅπαντα δὲ χείρω τὰ ἐκ σπέρματος ὡς ἐπίπαν. ἐν δὲ τοῖς ἡμέροις, οἷον ῥόα, συκῆ, ἄμπελος, ἀμυγδαλῆ, καὶ γὰρ ὅλα γένη μεταβάλλει. & paulo poſt: ἐπεὶ κἀκεῖνο τοῖς αὐτομάτοις ἄτοπον συμβαίνει, καὶ ὥσπερ παρὰ Φύσιν, τὸ ἐκ τῶν σπερμάτων χείρω γενέσθαι, καὶ ὅλως ἐξίςασθαι τῦ γένους.

ỷ.58.

℣.58. *Seris factura nepotibus umbram*] Video ceteros interpretes, quos ego quidem legerim, ita hunc locum explicare, ut vocem, *nepotibus*, ad versum illum,

—— *carpent tua poma nepotes*,

referendam putent: qui mihi non satis Virgiliani carminis sensum videntur assecuti. dixit enim poëtice Virgilius, *nepotes*, quos Theophrastus παραβλαστάδας, & ῥάβδους, Cato autem *pullos*, dixe-
121 runt. quo modo alibi etiam videtur locutus, cum cecinit,

— *etiam Parnassia laurus*
Parva sub ingenti matris se subiicit umbra. &,
Hic plantas tenero abscindens de corpore matrum. &,
Nunc altæ frondes, & rami matris opacant.

Mecum autem facit perantiquus meus liber, cuius ego bonitatem nunquam tantopere probavi, quam cum in eo animadverti glossema æque antiquo charactere, quod verbum illud, *nepotibus*, exponeret, *radicibus*; ut ex eo versu hic sensus eliciatur: satas semine arbores, non modo ipsas, tardas venire, utar autem Catonis & Virgilii verbis, verum etiam, ab ea arbore abs terra pulli qui nascuntur, sero crescere. hanc ego huius loci veram sententiam puto.

℣.59. *Succos oblita priores*] Theophrastus libro II. περὶ φυτῶν αἰτιῶν αὗται μὲν οὖν, inquit, ἐν τοῖς χυλοῖς αἱ μεταβολαί.

℣.61. *Scilicet omnibus est labor impendendus*] Theophrastus lib. II. περὶ φυτῶν ἱστορίας· κατὰ δὲ τὴν φυτείαν ἀπὸ τῶν σπερμάτων φυτευόμενα ἐλέχθη, παν-

παντοῖαι γὰρ αἱ ἐξαλλαγαὶ, καὶ τοῦτο τῇ θεραπείᾳ δὲ μεταβάλλει ῥοιὰ καὶ ἀμυγδαλῆ.

℣.63. *Sed truncis oleæ melius*] Theophraſtus dixit ἀπὸ ςελέχους lib. II. περὶ Φυτῶν ἱςορίας.

℣.64. *Paphiæ de robore myrtus*] Nemini ignotum eſſe arbitror, cur myrtum Paphiam dixerit Virgilius, eo pertinet etiam quod ſcribit Pauſanias rerum Eliacarum lib. I. διαβάντι δὲ Ἕρμον ποταμὸν, ἀΦροδίτης ἄγαλμα ἐν τήμνῳ πεποιημένον ἐκ μυρσίνης.

℣.66. *Herculeæque arbos umbroſa coronæ*] Theocritus edyll. II.

Κρατὶ δ' ἔχων λεύκαν ἡρακλέος ἱερὸν ἔρνος.

℣.67. *Ardua palma*] Theophraſtus lib. I. περὶ 122
Φυτῶν ἱςορίας· ἔςι μὲν ὖν, inquit, τὰ εἰς μῆκος αὐξητικὰ μάλιςα μόνα, οἷον ἐλάτη, Φοῖνιξ, κυπάριττος.

℣.68. *Caſus abies viſura marinos*] Theophraſtus lib. I. περὶ Φυτῶν ἱςορίας· ἐςὶ δὲ καὶ μακρότατον ἡ ἐλάτη, καὶ ὀρθοΦυέςατον, διὸ καὶ τὰς κεραίας καὶ τοὺς ἱςοὺς ἐκ ταύτης ποιοῦσιν· & lib. IV. eadem fere de abiete ſcribit; ἀλλὰ πρὸς τὰς ναυπηγίας μᾶλλον καὶ τὰς οἰκοδομίας. καὶ γὰρ δοκοὶ κάλλιςαι καὶ τανεῖαι καὶ αἱ κεραῖαι αἱ ἐκ τούτων, ἔτι δὲ ἱςοὶ τῷ μήκει διαΦέροντες. & lib. V. ἐλάτη μὲν οὖν καὶ πεύκη καὶ κέδρος, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ναυπηγήσιμα. τὰς μὲν γὰρ τριήρεις καὶ τὰ μακρὰ πλοῖα ἐλάτινα ποιοῦσι διὰ κουΦότητα.

℣.73. *Atque oculos imponere*] hos appellat Theophraſtus ἐνοΦθαλμισμούς. eius verba ex lib. I. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν ſunt hæc: λοιπὸν δὲ εἰπεῖν ὑπὲρ τῶν ἐν ἄλλοις γενέσεων, οἷον τῶν κατὰ τὰς ἐμΦυτείας καὶ τοὺς ἐνο-

ἐνοφθαλμισμοῦς. & paulo poſt: τὸ δ᾽ ὕδωρ, τῷ μὲν ἐνοφθαλμισμῷ πολέμιον. ἐκσήπει γὰρ καὶ ἀπόλλυσι παραῤῥέον διὰ τὴν ἀσθένειαν. διὸ καὶ ἐπὶ κυνὶ δοκεῖ ἀσφαλέςατος εἶναι. καὶ τοί νυν γέ τινες οὕτω περιδοῦσι τοῖς φλοιοῖς, ὥςε μὴ παραῤῥεῖν. τῇ δ᾽ ἐμφυτείᾳ χρήσιμον, ἂν μὴ ᾖ ὑγρὸν τῇ φύσει. διὸ καὶ οἱ μὲν αὐτῶν πηλὸν ἐπικολλαίουσιν. οἱ δὲ χύτραν προσβάλλουσιν ὕδατος, ὥςε κατὰ μικρὸν ἐπιῤῥεῖν. ἀναξηραίνεται γὰρ ἂν ταχὺ, μὴ ἔχον ὑγρότητα διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἑλκώσεως ὀρθῶς δὲ εἰς τὸ διατηρεῖν ἀῤῥαγῆ τὸν ὀφθαλμὸν καὶ τὸν φλοιὸν καὶ τὸ ἔνθεμα οὕτως ἀποξύειν, ὥςε μὴ γυμνοῦν τὴν μήτραν. ῥαγέντος γὰρ, ἢ γυμνωθείσης, ἀναξηραίνεται, καὶ διαφθείρεται. διὰ τοῦτο γὰρ περιδοῦσι φύλλοις καὶ φλοιοῖς, καὶ ἐπὶ τούτοις περιαλείφουσι πηλῷ τετριχωμένῳ, ὅπως ἔμμονος ἡ ὑγρότης ᾖ. καὶ μήθ᾽ ἥλιος, μήθ᾽ ὕδωρ, μήτε ψῦχος παραλυπῇ. καὶ ὅταν σχίσαντες ἐντιθῶσι τὸ ἔνθεμα, σφηνοειδὲς ποιήσαντες, ἐν σφύρᾳ ἐλαύνουσιν, ὅπως ὅτι μάλιςα προσαχθῇ. hunc autem
123 Theophraſti locum videtur expreſſiſſe M. Cato, cum ſcribit; *quem ramum inſiturus eris, præcidito, inclinato aliquantum, ut aqua defluat. cum præcidas, caveto ne librum convellas, ſumito tibi ſurculum durum, eum præacuito, ſalicem Græcam diſcindito, argillam vel cretam coaddito, arenæ paululum, & fimum bubulum. hæc una bene condepſito, quam maxime uti lentum fiat, capito tibi ſciſſam ſalicem, ea ſtirpem præciſum circumligato, ne liber frangatur.*

℣.84. *Nec Idæis Cypariſſis*] Huc pertinet quod de Cypariſſis ſcribit Theophraſtus lib. II. περὶ φυτῶν ἱςορίας· κυπάριττος δὲ, inquit, παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἀπὸ σπέρματος. ἐν κρήτῃ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ςελέχους,

οἷον

οἷον τὸ τῆς ὀρείας ἐν τάῤῥα. παρὰ τούτοις γὰρ ἐςιν ἡ κουριζομένη κυπάριττος. & lib. III. ἐδὲν δὲ ἄτοπον οὐδ' εἰ ἔνια μὴ οὕτω πάμφορα τῶν ὀρῶν, ἀλλὰ ἰδιαιτέρας τινὸς ὕλης, ἢ πάσης, ἢ τῆς πλείςης. οἷον τὰ ἐν κρήτῃ τῇ ἰδαίᾳ· κυπάριττος γὰρ ἐκεῖ. & lib. IV. ἐν κρήτῃ γοῦν φασιν ἐν τοῖς ἰδαίοις ὄρεσι, καὶ ἐν τοῖς λευκοῖς καλουμένοις ἐπὶ τῶν ἄκρων, οὗπερ ἐδέποτ' ἐπιλείπει χιὼν, κυπάριττον εἶναι· πλείςη γὰρ αὕτη τῆς ὕλης, καὶ ὅλως ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν.

ỳ.87. *Alcinoi silvæ*] Notus omnibus Homericus locus de Alcinoi hortis in Odyss. ή.

ỳ.90. *Quam Methymnæo carpit de palmite Lesbos*] vini Lesbii meminit Clearchus,

Οἶνος λέσβιος, ὃν αὐτὸς ἐποίησεν ὁ Μάρων μοι δοκῶ.

& Alexis,

—— λεσβίου πόματος
Οὐκ ἔςιν ἄλλος οἶνος ἡδίων πίνειν.

ỳ.91. *Sunt Thasiæ vites*] Eubulus:

Θάσιον, ἢ Χῖον λαβὼν, ἢ Λέσβιον γέροντα νεκταρέ-
ςαγῆ.

ỳ.91. *Sunt & Mareotides albæ*] sic etiam Athe- 124
næus lib. I. de Mareotico vino; λευκός τε γὰρ, inquit, καὶ ἡδὺς εὔπνους. Strabo lib. XIII. ἡ δὲ Μαρία λίμνη παρατείνεσα μέχρι καὶ δεῦρο, πλάτος μὲν ἔχει πλειόνων, ἢ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ςαδίων, ἔχει δὲ ὀκτὼ νήσους, καὶ τὰ κύκλω πάντα οἰκούμενα καλῶς. εὐοινία τέ ἐςι περὶ τοὺς τόπους, ὥςε καὶ διαχεῖσθαι πρὸς παλαίωσιν τὸν μαρεώτιν οἶνον.

ỳ.93. *Et passo Psythia utilior*] Anaxandridis apud Athenæum, Χοῦς κεκραμμένος ψυθίου.

me-

meminit etiam Eubulus apud eundem Athenæum.

℣.95. *Et quo te carmine dicam Rhætica!*] Refert Servius in huius loci explicatione, Virgilium, cum sciret Rhæticum vinum summopere laudari a Catone, contra autem vituperari a Catullo, ne se in eam dissensionem interponeret, hoc modo locutum. quod quale sit, alii poterunt iudicare; mihi quidem insigniter frigidum videtur. de Rhætico autem vino legere est nonnulla apud Strabonem, qui lib. IV. ita scribit, *οἱ μὲν ἐν ῥαῖτοι μέχρι τῆς Ἰταλίας καθήκουσι τῆς ὑπὲρ οὐήρωνος καὶ κώμου· καὶ ὅγε ῥαιτικὸς οἶνος τῶν ἐν τοῖς ἰταλικοῖς ἐπαινουμένων, οὐκ ἀπολείπεσθαι δοκῶν, ἐν ταῖς τούτων ὑπωρείαις γίνεται.* in veteri codice A. Colotii, Rhætica legitur; quam scripturam confirmant ea, quæ modo adduxi Strabonis verba.

℣.96. *Nec cellis ideo contende falernis*] Sumptum est hoc a Varrone ex lib. I. *Quod far*, inquit, *conferam Campano? quod triticum Appulo? quod vinum Falerno? quod oleum Venafro?*

℣.97. *Sunt etiam Aminea vites*] Hesychius explicans locum incerti cuiusdam auctoris, de Aminæo vino ita scribit, *ἀμιναῖον, διʼ ἑνὸς ν, τὸν οἶνον λέγει. ἡ γὰρ πευκετία, ἀμιναία λέγεται.*

125 ℣.98. *Tmolus & assurgit quibus, & rex ipse Phaneus*] Hoc de Lucilio sumptum scribit Servius cuius Græca etiam verba refert,

— *χίος τε δυνάστης.*

in excusis autem libris *δύνασται* legitur; nos tamen veterum librorum auctoritatem secuti sumus.

de

de Tmolo nonnulla apud Theophraſtum lib. IV. *περὶ φυτῶν ἱςορίας* ab hoc loco non aliena leguntur. ſunt autem hæc; *οἷον ὁ μὲν Τμῶλος ἔχει καὶ ὁ μυσινὸς ὄλυμπος πολὺ τὸ κάρυον, καὶ τὸν Διὸς βάλανον, ἔτι δὲ καὶ ἄμπελον.* Strabo etiam lib. XIV. *Καὶ τῆς ἠπείρου σχεδόν τι τῆς προσεχοῦς πάσης, τοὺς ἀρίςους ἐκφερουσῶν οἴνους, οἷον χίου, καὶ Λέσβου, καὶ Κῶ καὶ μὴν καὶ ὁ ἐφέσιος καὶ μητροπολίτης ἀγαθοί, ἧτε μεσωγὶς, καὶ ὁ τμῶλος, καὶ ἡ κατακεκαυμένη, καὶ κνίδος καὶ σμύρνα.* meminit etiam Orpheus in hymno in Sabazium. *Aſſurgit* autem poëtice dixit. aſſurgi enim maioribus natu, honoris cauſa, moris erat. Itaque Hom. in Il. *ά.*

— *θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέςαν*
Ἐξ ἑδρέων, σφοῦ πατρὸς ἐναντίον. οὐδέ τις ἔτλη
Μεῖναι ἐπερχόμενον.

& Ariſtophanes *ἐν νεφέλαις*,

Καὶ τῶν θάκων τοῖς πρεσβυτέροις ὑπανίςασθαι προσιοῦσιν.

L. Piſo annalium lib. III. *idem Cn. Flavius Anci F. dicitur ad collegam veniſſe viſere ægrotum, & in conclave poſtquam introivit adoleſcens ibi complures nobiles ſedebant. Hi contemnentes eum, aſſurgere ei nemo voluit.*

℣. 103. *Sed neque quam multæ ſpecies*] Sumpſit hoc, opinor, a Theophraſto, qui lib. II. *περὶ φυτῶν ἱςορίας*, ita ſcribit, *ἐν πλείςῃ δ' ὡς εἰπεῖν διαφορᾷ τὰ τῶν ἀμπέλων ἐςίν ὅσα γάρ ἐςι γῆς εἴδη, τοσαῦτα τινές φασι καὶ ἀμπέλων εἶναι.* & lib. IV. *περὶ αἰτιῶν· ὃ καὶ ἐπὶ τῶν ἀμπέλων, λέγουσιν ὡς ὅσα χώρας εἴδη,* 126
τοσαῦτα καὶ ἀμπέλων, τοῦτο ἀληθὲς καθόλου.

℣. 105. *Libyci velit æquoris idem*] Hanc ſententiam protulit etiam Theocritus, a quo Virgilium ac-

accepisse verisimile est. Theocriti autem versus ex edyll. XVI. sunt hi:

Ἀλλ' ἴσος μὲν ὁ μόχθος ἐπ' αἰόνι κύματα μετρεῖν,
Ὅσσ' ἄνεμοι χερσὸν δὲ μετὰ γλαυκᾶς ἁλὸς ὠθεῖ.

potest etiam videri imitatus illud Catulli,

Quam magnus numerus Libyssæ arenæ
Laserpiciferis iacet Cyrenis,
Oraclum Iovis inter æstuosi. Homerus quoque in Iliad. β'. simile quiddam protulit,

Λίην γὰρ φύλλοισιν ἐοικότες ἢ ψαμάθοισιν.

& Pindarus Olymp. εἴδει. XIII.

—— ὡς μὰν σαφὲς
Οὐκ ἂν εἰδείην λέγειν
Ποντιᾶν ψάφων ἀριθμόν. Philippus etiam in epigrammate lib. III.

Λοιπῶν δ' ἀέθλων ἦν ἐρευνήσῃς κράτος,
Καὶ τὴν Λίβυσσαν ἐξαριθμήσεις κόνιν.

ỷ. 107. *Violentior incidit Eurus*] Homerus in Odyss. έ.

Σὺν δ' εὖρος τε νότος τ' ἔπεσε, ζέφυρός τε δυσαής.

& Catullus,

—— *sive utrumque Iuppiter*
Simul secundus incidisset in pedem.

ỷ. 109. *Nec vero terræ ferre omnes omnia possunt*] Sumpsit integrum hemistichium ex Lucretii lib. I.

—— *ferre omnes omnia possunt.*

ỷ. 110. *Fluminibus salices*] Theophrastus lib. III. περὶ φυτῶν ἱςορίας· ὥσπερ, inquit, καὶ νῦν τὰ ἀλσώδη καὶ φίλυδρα. λέγω θ' οἷον πλάτανον, ἰτέαν, λεύκην, αἴγειρον, πτελέαν.

ỳ. 113. *Bacchus amat colles*] Varro lib. I. *Segetes meliores existimantur esse campestres, vineæ collinæ.* 127

ỳ. 115. *Eoasque domos Arabum*] Theophrastus lib. IV. περὶ Φυτῶν ἱςορίας· περιττότερα δὲ τῶν Φυομένων, καὶ πλεῖςον ἐξηλλαγμένα πρὸς τ᾽ ἄλλα τὰ εὔοσμα, τὰ περὶ Ἀραβίαν καὶ Συρίαν, καὶ Ἰνδοὺς, οἷον ὅτε λιβανωτὸς, καὶ ἡ σμύρνα, καὶ ἡ κασία, καὶ τὸ ὀποβάλσαμον, καὶ τὸ ὀποκινάμωνον, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα. & lib. IX. σχεδὸν γὰρ τά γε πλεῖςα ἀπὸ τῶν τόπων ἐςὶ, τῶν τε πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἀνατολήν. γίνεται μὲν οὖν ὁ λίβανος, καὶ ἡ σμύρνα, καὶ ἡ κασία, καὶ ἔτι τὸ κινάμωμον ἐν τῇ τῶν Ἀῤῥάβων χώρᾳ, νήσῳ περί τε τὰ Σαβὰ, καὶ Ἀδραμύττα, καὶ Κιτίβαινα, καὶ Μαλάλι.

ỳ. 116. *Sola India nigrum fert hebenum*] Theophrastus libro IV. περὶ Φυτῶν ἱςορίας· ἴδιον δὲ καὶ ἡ ἐβένη τῆς χώρας ταύτης.

ỳ. 119. *Balsamaque*] Theophrastus lib. IX. περὶ Φυτῶν ἱςορίας· τὸ δὲ βάλσαμον γίνεται μὲν ἐν τῷ Αὐλῶνι τῷ περὶ Συρίαν.

Ib. *Et bacas semper frondentis acanthi*] Nicander in Theriacis dixit, — ἀειθαλέος κυπαρίσσου.

ỳ. 121. *Velleraque ut foliis depectant tenuia seres*] Theophrastus lib. IV. περὶ Φυτῶν ἱςορίας, multa de Tylo insula commemorat, quibus hæc addit: Φέρειν δὲ τὴν νῆσον καὶ τὰ δένδρα καὶ τὰ ἐριοφόρα πολλά. & Strabo lib. XV. διὸ καὶ τὺς κλάδυς τῶν δένδρων Φησὶν εὐκαμπεῖς εἶναι, ἐξ ὧν οἱ τροχοί. ἐκ δὲ τῆς αὐτῆς αἰτίας, ἐνίοις καὶ ἐπανθεῖν ἔριον. & paullo post: καὶ τῶν ἐριοφόρων δένδρων Φησὶν οὗτος τὸ ἄνθος

ἔχειν

ἔχειν πειρῆνα. ἐξαιρεθέντος δὲ τούτȣ, ξαίνεσθαι τὸ λοιπὸν ὁμοίως ταῖς ἐρέαις.

℣. 126. *Media fert triſtes ſuccos*] Totus hic locus de Theophraſto ſumptus eſt. qui libro IV. *περὶ Φυτῶν ἱςορίας*, ita ſcribit: *ἡ δὲ Μηδία χώρα,*
128 *καὶ ἡ Περσὶς, ἄλλατ' ἔχει πλείω, καὶ τὸ μῆλον τὸ Μηδικὸν, ἢ Περσικὸν καλȣ́μενον.*

Ib. *Tardumque ſaporem*] Theophraſtus eodem lib. *τὸ δὲ μῆλον ȣ̓κ ἐσθίεται μὲν, εὔοσμον δὲ πάνυ, καὶ αὐτὸ καὶ τὰ Φύλλα τȣ̃ δένδρου, κἂν εἰς ἱμάτια τεθῇ τὸ μῆλον, ἄκοπα διατηρεῖ.* quem locum expreſſit Oppius in libro, quem de Silveſtribus arboribus inſcripſit. eius verba ſunt hæc: *Citrea item malus & Perſica, altera generatur in Italia, & in Media altera.* & paulo poſt: *eſt autem odoratiſſimum, ex quo interiectum veſti tineas necat.*

℣. 127. *Felicis mali*] Oppius in eodem libro, *Generantur autem in Perſide omni tempore mala Citrea; alia enim præcarpuntur: alia interim matureſcunt.*

Ib. *Quo non præſentius ullum*] Hic quoque locus a Theophraſto ex eodem lib. traſlatus eſt. *χρήσιμον δὲ*, inquit, *ἐπειδὰν καὶ τύχῃ τις πεπωκὼς θανάσιμον Φάρμακον.* Oppius etiam, quem ſupra nominavi, in eodem libro, ita ſcribit, *Fertur autem venenis contrarium, quod tritum cum vino purgatione virium ſuarum bibentes ſervat.*

℣. 131. *Faciemque ſimillima lauro*] vertit locum Theophraſti pene ad verbum ex eodem libro, *ἔχει δὲ τὸ δένδρον τοῦτο, Φύλλον μὲν ὅμοιον, καὶ σχεδὸν*

δὸν ἴσον τῷ τῆς δάφνης. animadvertendum autem eſt in vulgatis libris non *δάφνης*, ſed *ἀνδράχνης* corrupte legi: in quo lapſus videtur Theodorus Gaza, qui *portulacam* vertit; recte igitur aliquot eruditiſſimi viri indicarunt eam ſcripturam non carere mendo, quo cum diu torquerentur, *ἀδράχνης*, pro *ἀνδράχνης*, non ſatis recte ſubſtituerunt. nos autem quam repoſuimus lectionem, veram eſſe exiſtimamus. ita enim legi debere admonet Athenæus lib. III. a quo hic ipſe Theophr. locus adducitur, ubi *δάφνης*, pro. *ἀνδράχνης*,
ſcriptum eſt. verba vero illa, *ἀνδράχνης, καρύας*, 129
quæ in eum locum irrepſerunt, inepti alicuius gloſſema eſſe exiſtimo; reiiciendaque omnino videntur, quoniam a veteribus quoque libris abſunt.

ỷ. 134. *Animas & olentia Medi Ora fovent*] ab eodem ſcriptore hic quoque locus ex lib. IV. ſumptus eſt. *καὶ πρὸς ϛόματος*, inquit, *εὐωδίαν. ἐὰν γάρ τις ἑψήσῃ ἐν ζωμῷ, ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ τὸ εἴσω τȣ̃ μήλου, ἐκπιέσῃ τε εἰς τὸ ϛόμα, καὶ καταῤῥοφήσῃ, ποιεῖ τὴν ὀσμὴν ἡδεῖαν.*

ỷ. 139. *Totaque thuriferis Panchaia pinguis arenis*] Lucretius lib. II.

Araque Panchæos exhalat propter odores.

ỷ. 140. *Hæc loca non tauri ſpirantes naribus ignem*] e Lucretii lib. V. integrum fere verſum mutuatus eſt,

Et Diomedis equi ſpirantes naribus ignem,

Apollonius Rhodius lib. III.

Δοιώ μοι πεδίον τὸ ἀρήϊον ἀμφινέμονται
Ταύρω χαλκόποδε ϛόματι φλόγα φυσιόωντε,

Τοὺς ἐλάω ζεύξας. ϛυφελὴν κατὰ νειὸν ἄρηος.
Τετράγυιον. τὴν αἶψα ταμὼν ἐπὶ τέλσον ἀρότρῳ,
Οὐ σπόρον ὁλκοῖσιν δηοῦς ἐνιβάλλομαι ἀκτὴν,
Ἀλλ' ὄφιος δεινοῖο μεταλδήσκοντας ὀδόντας,
Ἀνδράσι τευχηϛῆσι δέμας. τοὺς δ' αὖθι δαΐζων
Κείρω ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ περιϛαδὸν ἀντιόωντας.
Ἠέριος ζεύγνυμι βόας καὶ δείελον ὥρην
Παύομαι ἀμήτοιο. Pindarus Pyth. εἴδει. IV.
Καὶ βόες οἳ φλόγ' ἀπὸ ξανθᾶν γενύ-
ων πνέον καιόμενοι πυρός. & Lycophron,
Καὶ γυρὰ ταύρων βαϛάσας πυριπνόων
Ἄροτρα, καὶ λέβητι δαιτρεύσας δέμας.

ỷ. 142. *Seges horruit*] Videtur imitatus illud Ennii in Scipione,

130 *Sparſis haſtis longis campus ſplendet, & hæret.*

ỷ. 145. *Hinc bellator equus*] Xenoph. περὶ ἱππικῆς. οὕτω καὶ ἵππου πολεμιϛηρίου.

ỷ. 146. *Hinc albi Clitumne greges*] Tale quiddam de Nileo & Cereo fluviis ſcribit Strabo lib. x. εἰσὶ δὲ νῦν εὐβοῖται ποταμοὶ Κηρεὺς, καὶ Νηλεὺς, ὧν ἀφ' οὗ τὰ μὲν πίνοντα πρόβατα λευκὰ γίνεται, ἀφ' οὗ δὲ μέλανα. Scio tamen de Cephiſo, & Mela eadem narrari.

ỷ. 149. *Atque alienis menſibus æſtas*] Lucretius lib. I.

Incerto ſpatio, atque alienis menſibus anni.

ỷ. 157. *Fluminaque antiquos ſubterlabentia muros*] Scripſiſſe hoc etiam M. Tullium in libris de Rep. teſtatur Servius.

 ỷ. 165.

ỷ.165. *Hæc eadem argenti rivos*] Ego non dubito quin ad Lucretii versus respexerit, qui leguntur in v.

Manabat venis ferventibus in loca terræ
Concava conveniens argenti rivus & auri.

ỷ.175. *Sanctos ausus recludere fontes*] Lucretius lib. I.

— *iuvat integros accedere fontes*
Atque haurire.

ỷ.181. *Palladia gaudent silva*] Theophr. lib. II. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν· οἷον ἡ σπιλὰς, καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ λευκόγειος ἐλαιοφόρος.

Ibid. *Vivacis olivæ*] Theophrastus libr. II. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν· οἱ δέ φασι πολυχρονιώτατον καὶ ἰσχυρότατον μύῤῥινον εἶναι καὶ ἐλαίαν & lib. IV. περὶ Φυτῶν ἱστορίας· τάχα δ᾽ ἂν εἴη μακροβιώτατον, τὸ πάντως δυνάμενον αὐταρκεῖν, ὥσπερ ἡ ἐλαία, καὶ τῷ στελέχει, καὶ τῇ παραβλαστήσει, καὶ τῷ δυσολέθρους ἔχειν τὰς ῥίζας.

ỷ.182. *Iudicio est tractus surgens*] Hoc modo locutus est etiam Theophrastus lib. II. περὶ Φυτῶν ἱστορίας· ὅτι δὲ, inquit, τοιαύτην ζητεῖ χώραν, κἀκεῖνο ποιοῦνται σημεῖον, πανταχοῦ γὰρ ὅπου πλῆθος Φοινίκων, ἀμμώδεις αἱ χῶραι.

ỷ.193 *Inflavit cum pinguis ebur Tyrrhenus ad* 131
aras.] Tuba apud Tyrrhenos inventa. Sophocles in Aiace,

Χαλκοστόμου κώδωνος ὡς τυρσηνικῆς.

Videndus Scholiastes antiquus super hoc versu.

ỷ.199. *Pascentem niveos herboso flumine cycnos*] Expres-

Expreſſit epithetum Homericum, qui ποταμὸν λεχεποίην dixit. de cycnis autem Ariſtoteles libro IX. περὶ ζώων ἱςορίας, hæc ſcribit, καὶ οἱ κύκνοι μὲν εἰσὶ τῶν ςεγανοπόδων, καὶ βιοτεύεσι δὲ περὶ λίμνας καὶ ἕλη.

ỳ. 201. *Longis carpent armenta diebus*] Hoc etiam accepit ab Homero, nam ille ἤματα μακρὰ, dixit.

ỳ. 203. *Nigra fere, & preſſo pinguis ſub vomere tellus*] Theophraſtus lib. II. περὶ Φυτῶν ἱςορίας ὁμοίως δὲ, inquit, καὶ οἱ τὴν μελάγγεων ἐπαινῦντες ὥσπερ λεωφάνης.

Et preſſo pinguis ſub vomere tellus] hoc idem tradit Theophraſtus libro I. περὶ Φυτῶν ἱςορίας· ἐν τῷ αὐτῷ δέ πως γένει τῆς αἰτίας ἐςὶ, καὶ τὸ μὴ τὴν ἀρίςην καὶ πίειραν καὶ βαθύγειον ἀρίςην εἶναι τοῖς δένδροις, ἀλλὰ τὴν δευτέραν, τῷ δὲ σίτῳ ἐκείνην. & lib. II. τῷ τὴν μὲν πίειραν, ἀμείνω σιτοφόρον, τὴν δὲ λεπτοτέραν δενδροφόρον εἶναι. locum Theophraſti credi poteſt expreſſiſſe M. Cato, qui in libro de re ruſtica ita ſcribit. *Vbi ager craſſus & lætus eſt ſine arboribus, eum agrum frumentarium eſſe oportet.*

ỳ. 209. *Antiquasque domos avium*] Ex Lucretii lib. I. accepit,

Frondiferasque domos avium, camposque virentes.

ỳ. 216. *Vacuas præbere latebras*] Libri veteres habent, *varias.*

ỳ. 217. *Quæ tenuem exhalat nebulam*] Lucretius lib. V.

Solibus aſſiduis multa pulſata pedum vi
Pulveris exhalat nebulam, nubesque volantes.

ỳ. 219. *Quæque ſuo viridi ſemper ſe gramine ve-ſtit*] docet hoc Theophraſtus lib. I. *περὶ φυτῶν* 132
αἰτιῶν, a quo Virgilium ſumpſiſſe veriſimile eſt: *ἡ δὲ λειμωνία*, inquit, *καὶ ἔφαμμος ἀμπελοφόρος ἀγαθή. καὶ ὅλως ἥτις ἂν ᾖ μανὴ καὶ κούφη, καὶ λεπτὴ, καὶ ἔφυδρος οὕτως, ὥςε τὸ οὐράνιον ὕδωρ συνικνεῖσθαι πρὸς τὸ ἐν αὐτῇ* & lib III. *διὰ τῦτο γὰρ καὶ ἡ λειμωνία δοκεῖ ταῖς ἀμπέλοις εἶναι κρατίςη διότι πρὸς τὸ κούφη καὶ μὴ πίειρα εἶναι, καὶ ἔφυδρός ἐςιν.*

ỳ. 237. *Et validis terram proſcinde iuvencis*] Lucretius lib. V.

— & terram preſſis proſcindere aratris.

ỳ. 247. *Triſtia tentantum ſenſu torquebit amaror*] Lucretius lib. II.

— fædo pertorquent ora ſapore.

& lib. IV.

Cum tuimur miſceri abſinthia, tangit amaror.

ỳ. 250. *Sed picis in morem ad digitos lenteſcit habendo*] Lucretius lib. I.

Annulus in digito ſubter tenuatur habendo.

ỳ. 257. *Taxique nocentes*] Taxum Nicander Alexipharmacis dixit:

Οἰταίην, θανάτοιο πολυκλαύτοιο δότειραν.

quem verſum explicans interpres, ita ſcribit: *Σμίλην φησίν Ἀνδρέας περὶ Αἰτωλίαν πληθύνειν. καὶ τοὺς ἐγκοιμηθέντας αὐτῇ ἀποθνήσκειν. ὁ δὲ θεόφραςος περὶ μὲν ἀνθρώπων οὐδὲν εἴρηκεν, φησὶ δὲ τὰ κολόφουρα τῶν ζώων, εἰσὶ δὲ βόες, ὄνοι, ἡμίονοι, ὀδμησάμενα ἀποθνήσκειν.*

ỳ. 259. *Terram multo ante memento*] Theophrastus lib. II. περὶ Φυτῶν ἱϛορίας· τοὺς δὲ γύρους προορύττειν ὡς πλείϛου χρόνου, καὶ βαθυτέρους ἀεὶ, καὶ τοῖς ἐπιπολαιοῤῥιζοτέροις. & libro III. περὶ αἰτιῶν· ἐπειδὴ δὲ ὑπόκειται τὴν γῆν ἔνικμόν τε δεῖν, καὶ εὐδίοτον εἶναι ταῖς ῥίζαις ὅπως εὐμήκεις, καὶ ταχεῖαι. καὶ ἰσχυραὶ γίνωνται, διὰ ταῦτα δεῖ τούς τε γύρους προο
133 ρύττειν ἐκ πολλῶν, μάλιϛα δὲ ἔνια, τῷ πρότερον ἔτι ὅπως ἡ γῆ καὶ ἡλιωθῇ καὶ χειμασθῇ, ἑκατέραν τὴν ὥραν. ἄμφω γὰρ ταῦτα ποιεῖ μανὴν, καὶ χαύνην.

ỳ. 269. *Quin etiam cæli regionem*] Hæc quoque de Theophrasto sumpta sunt, ex lib II. περὶ Φυτῶν ἱϛορίας· τιθέναι δὲ καὶ τὴν θέσιν ὁμοίως, ἥνπερ εἶχεν ἔνια τῶν δένδρων, τὰ πρὸς βοῤῥὰν, καὶ τὰ πρὸς ἕω, καὶ τὰ πρὸς μεσημβρινά. & lib. III. περὶ αἰτιῶν· μέγα δὲ, inquit, καὶ αἱ μεταβολαὶ τοῖς ἀσθενέσιν. ἀσθενὲς δὲ τὸ φυτόν. διὰ ταῦτα γὰρ καὶ τὰς θέσεις τῶν φυτευομένων τὰς αὐτὰς ἀποδιδόασι, κατὰ τὰ πρόσβορα καὶ νότια, καὶ πρὸς ἕω καὶ δυσμὰς, ὡς ἐπὶ τῶν δένδρων εἶχε, βουλόμενοι τηρεῖν ὅτι μάλιϛα, καὶ μηδὲν τῆς φύσεως, καὶ τῶν εἰωθότων μετακινεῖν, ὡς οὐκ ἂν ῥαδίως ἐνεγκόντων μεταβολήν.

ỳ. 272. *Adeo in teneris consuescere multum est*] Sententia accepta a Theophrasto ex lib. III. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν· ἰσχυρὸν γὰρ ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐν τούτοις τὸ ἔθος, οἷον γὰρ φύσις γίνεται. & lib. IV. γέγονε γὰρ οἷον φύσις τὸ ἔθος.

ỳ. 282. *Aere renidenti tellus*] Lucretius lib. II.
Præterea magnæ legiones cum loca cursu
Camporum complent, belli simulacra cientes,
Fulgur ibi ad cælum se tollit, totaque circum
Aere renidescit tellus, subterque virum vi

Excitur pedibus ſonitus, clamoreque montes
Icti reiectant voces ad ſidera mundi.

Vterque autem Homeri locum expreſſit ex Ilia. τ΄.

Ὡς τότε ταρφειαὶ κόρυθες λαμπρὸν γανόωσαι.

Ib. *Nec dum horrida miſcent prælia*] Lucret. lib. IV.

Reges expugnant, capiuntur, prælia miſcent.

ỷ. 285. *Non animum modo uti paſcat*] Non abſimili tranſlatione uſus videtur Sophocles ἐν μυκήναις, ut eſt apud Euripidis Scholiaſtem,

Μὰ τὴν ἐκείνου δειλίαν ἣ βόσκεται. 134

ỷ. 289. *Auſim vel tenui vitem committere ſulco*] Theophraſtus lib. III. περὶ φυτῶν αἰτιῶν· ὄντων δὲ, inquit, τῶν μὲν βαθυῤῥίζων. τῶν δ᾽ ἐπιπολαιοῤῥίζων, διὰ τοῦτο τοὺς γύρους οὐκ ἰσοβαθεῖς ὀρύττουσι. τοῖς ἐπιπολαιοῤῥίζοις.

ỷ. 298. *Neve tibi ad ſolem vergant vineta cadentem*] Theophraſtus lib. III. περὶ φυτῶν αἰτιῶν· Δεῖ δὲ, inquit, καὶ εὔπνουν εἶναι, καὶ πρόσηλον τὸ δένδρον. διὸ καὶ οὐ κακῶς οἱ οὕτω ῥυθμίζοντες, ὥστε πρὸς μεσημβρίαν βλέπειν. καθάπερ οἱ τὰς συκὰς, καὶ τὰ ἄλλα, καὶ μάλιστα τὴν ἐλαίαν. M. Cato in eo de re ruſtica: *Qui locus*, inquit, *optimus vino ſit, & oſtentus ſoli.* quæ verba de Catone ſumpta M. Varro protulit in primo.

ỷ. 299. *Neve flagella ſumma pete*] Theophraſtus lib. III. περὶ φυτῶν αἰτιῶν· ἅμα δέ ἀθροωτέρα φέρεται μᾶλλον ἡ τροφὴ πρὸς τὴν βλάστησιν. ὃ καὶ ἐπὶ τῶν κατακοπτομένων συμβαίνει, τὰ γὰρ παρὰ τὴν γῆν ὅτι μάλιστα κοπέντα, θᾶττον παραγίνεται τῶν ἐν ὕψει. φανερὸν δὲ

δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τῆς ἀμπέλου φυτῶν, καὶ εἴτι ἄλλο τομὴν ζητεῖ κατὰ τὴν φυτείαν.

ỷ. 301. *Neu ferro læde retuso*] Theophrastus lib. v. περὶ φυτῶν αἰτιῶν· αἱ δὲ κολούσεις φθείρουσιν ὅλως ὀλίγα. μόνον γὰρ μάλιςα τὸ τῆς ἀμπέλου φυτὸν ἀπόλλυται, καὶ εἴτι ἕτερον ἁπαλὸν, καὶ ἀσθενὲς, καὶ εὐθύπορον.

ỷ. 302. *Neve oleæ silvestres insere truncos*] Hoc etiam a Theophrasto accepit, qui lib. III. περὶ φυτῶν αἰτιῶν, ita scribit: χαλεπώτατα δὲ καὶ ἀμπέλῳ καὶ τοῖς ἄλλοις συκῇ, καὶ ἐλαίᾳ.

ỷ. 303. *Nam sæpe incautis pastoribus excidit ignis*] Homerus in Iliad. β'.

Ἠΰτε πῦρ ἀΐδηλον ἐπιφλέγει ἄσπετον ὕλην
Οὔρεος ἐν κορυφῇς, ἕκαθεν δέ τε φαίνεται αὐγὴ,
Ὣς τῶν ἐρχομένων ἄπο, χαλκοῦ θεσπεσίοιο
135 Αἴγλη παμφανόωσα δι' αἰθέρος οὐρανὸν ἧκε.

ỷ. 319. *Optima vinetis satio*] Transtulit hoc e Theophrasti lib. III. περὶ φυτῶν αἰτιῶν· τοῦτο δὲ, inquit, ἐν δυοῖν ὥραιν γίνεται. μάλιςα τοῖς γε δένδροις, ἔαρι καὶ μετοπώρῳ, καθ' ἃς καὶ φυτεύουσι μᾶλλον, καὶ κοινοτέρως ἐν τῷ ἦρι. τότε γὰρ ἥ τε γῆ δίυγρος, καὶ ὁ ἥλιος θερμαίνων ἄγει, καὶ ὁ ἀὴρ μαλακός ἐςι καὶ ἐρσώδης, ὥς' ἐξ ἁπάντων εἶναι τὴν ἐκτροφὴν καὶ τὴν ἐκβλάςησιν.

ỷ. 323. *Ver adeo frondi nemorum*] Theophrastus libro I. περὶ φυτῶν αἰτιῶν· τοῦ γὰρ ἦρος πολλὴ λίαν ὑγρότης πρὸς τὸ διατηρεῖν ἕως ἔτι μένει τὸ δάκρυον. & alibi eodem libro, τὸ μὲν οὖν ἔαρ οὐδὲ θαυμάζεται. ζωτικοτάτη γὰρ ἡ ὥρα, καὶ μάλιςα γόνιμος, ὑγρά τις οὖσα, καὶ θερμή.

ỷ. 325.

ỳ. 325. *Tum pater omnipotens fecundis imbribus æther*] Expressit Æschyli sententiam ex Danaidibus, qua usus est Euripides etiam in ea Tragœdia, quæ Oedipus inscripta fuit. versus Æschyli apud Athenaeum ita leguntur,

Ἐρᾷ μὲν ἁγνὸς ἐρανὸς τρῶσαι χθόνα,
Ἔρως δὲ γαῖαν λαμβάνει γάμε τυχεῖν,
Ὄμβρος δ' ἀπ' ἐυνάεντος οὐρανῦ πεσὼν,
Ἔκυσε γαῖαν: ἡ δὲ τίκτεται βροτοῖς
Μήλων τε βοσκὰς, καὶ βίον δημήτριον,
Δένδρων τέ τις ὥρα ἐκνοτίζοντος γάμε
Τέλειος ἐςί. τῶν δ' ἐγὼ παραίτιος.

Euripidis versus apud Athenæum non satis integri leguntur. in scripto autem Stobæi codice ita notatos animaduerti,

Τὴν Ἀφροδίτην οὐχ ὁρᾷς ὅση θεός,
Ἀλλ' ἐδ' ἂν εἴποις, ἐδὲ μετρήσειας ἂν,
Ὅση πέφυκε, καὶ ἐφ' ὅσον διέρχεται.
Αὕτη τρέφει σε κἀμὲ, καὶ πάντας βροτούς. 136
Τεκμήριον δὲ μὴ λόγῳ μόνον μάθῃς,
Ἔργῳ δὲ δείξω τὸ σθένος τὸ τῆς θεοῦ
Ἐρᾷ μὲν ὄμβρου γαῖα, ὅταν ξηρὸν πέδον
Ἄκαρπον αὐχμῷ, νοτίδος ἐνδεῶς ἔχοι.
Ἐρᾷ δ' ὁ σεμνὸς ἐρανὸς πληρούμενος
Ὄμβρου, πεσεῖν εἰς γαῖαν Ἀφροδίτης ὕπο,
Ὅταν δὲ συμμιχθῆτον ἐς ταὐτὸν δύο,
Τίκτεσί μιν πάντα, καὶ ἐκτρέφουσ' ἅμα,
Ὅθεν βρότειον ζῆτε, καὶ θάλλει γένος.

Videtur autem Lucretius ad hos versus respexisse, cum lib. I. cecinit:

Postremo pereunt imbres, ubi eos pater æther
In gremium matris terrai praecipitavit;
At nitidæ surgunt fruges, ramique virescunt

Ar-

Arboribus, crescunt ipsæ, fetuque gravantur.
Hinc alitur porro nostrum genus, atque ferarum.

Nec sane dubitandum est, quin Virgilius Lucretii locum imitatus fuerit.

ỳ. 341. *Ferrea progenies*] Hesiodus,

Νῦν γὰρ δὴ γένος ἐςὶ σιδήρεον.

Sunt tamen qui scribendum putent, *Terrea progenies*, ita enim legi apud Lactantium, in II. de origine erroris, ut referatur ad versus illos,

Deucalion vacuum lapides iactavit in orbem,
Vnde homines nati durum genus.

quæ lectio, mihi certe, ut ingenue fatear, nullo modo probari potest.

ỳ. 342. *Immissæque feris siluæ, & sidera cælo*] Putat Servius spectare hunc locum ad eam fabulam, quæ narratur de Arcadibus, qui προσέληνοι appellati sunt. qua de re ita Eudoxus ἐν γῆς περιό-
137 δῳ scribit, οἱ Ἀρκάδες δοκοῦσι πρὸ τῆς σελήνης γεγονέναι. & Apollonius Rhodius,

Ἀρκάδες οἱ καὶ πρόσθε σεληναίης ὑδέονται.

ỳ. 343. *Nec res hunc teneræ possent perferre laborem*] Lucretius lib. I.

—— *quemvis perferre laborem*
Suadet. & in eod. lib.
—— *& vivida tellus*
Tuto res teneras effert in luminis oras.

ỳ. 347. *Sparge fimo pingui*] Theophrastus lib. III. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν· ἡ δὲ κόπρος ὅτι μὲν μανοῖ τὴν γῆν, καὶ διαθερμαίνει, δἰ ὧν ἀμφοτέρων εὐβλαςία, Φανερόν.

ỳ. 351. *Atque ingentis pondere testæ*] Transtulit lo-

locum Theophrasti e lib. III. περὶ φυτῶν αἰτιῶν· ὅπως δὲ, inquit, καὶ τῶν ὑδάτων τȣ̃ χειμῶνος ἀπολαύωσι, καὶ τȣ̃ θέρους καταψύχωνται (δεῖ γὰρ δὴ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς ὥρας παρασκευᾶσθαι) διὰ τȣ̃θ' ὑποβάλλȣσι κάτω λίθους, ὅπως συῤῥοὴ γίνηται τȣ̃ ὕδατος, καὶ θέρους οὗτοι καταψύχωσι τὰς ῥίζας. οἱ δὲ, κληματίδας ὑποτιθέασιν· οἱ δὲ, κέραμον παρακατορύττȣσιν ὕδατος.

℣. 357. *Flectere luctantes inter vineta iuvencos*] Catullus,

Hanc nulli agricolæ, nulli accoluere iuvenci.

℣. 361. *Viribus eniti quarum*] Theophrastus lib. II. περὶ φυτῶν αἰτιῶν· ἐςὶ δὲ, inquit, καὶ ἄμπελος τοιȣ̃τον. οὐ γὰρ ἂν δύναιτο φέρειν τὰ κλήματα καὶ τὴν βλάςησιν, ἢ οὐχ ὁμοίως μὴ ἔχουσα τὸ ὑπερεῖσον. ἀλλὰ καὶ τὴν ἕλικα δοκεῖ τούτȣ χάριν ἔχειν, ὅπως εὐθὺς ἀντίληψις γίνηται, καὶ οἷον δεσμὸς, quem locum M. Varro lib. I. his verbis expressit. *ex altera parte caprea dicta, quod parit capreolum. is est coliculus viteus intortus, ut cincinnus, is enim vites ut teneat, serpit ad locum capiundum, ex quo a capiendo, capreolus dictus.*

℣. 363. *Parcendum teneris*] Theophrastus lib. III. περὶ φυτῶν αἰτιῶν· ἅπαν δὲ φυτὸν ὅταν ἐκβλαςῇ τὸ πρῶτον, ἐᾷν ῥιζωθῆναι μηδὲν κινοῦντα τῶν ἄνω, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀμπέλων ποιοῦσιν. M. Cato: *Vitem novellam*, inquit, *resecari tum erit tempus, ubi valebit.* 138

Ib. *Et dum se lætus ad auras palmes agit*] Theocritus edyll. I.

—— ἕλιξ ἀγαλλομένα.

℣. 366. *Carpendæ manibus frondes*] Theophraſt. lib. III. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν· διὸ, inquit, τὰ τοιαῦτα τούτων, ἢ ταῖς χερσὶν ἀφαιρεῖν, ὥσπερ ἐλέχθη τε, καὶ κελεύουσιν, ἢ τοῖς σιδήροις ὡς ἐλαφρότατα.

℣. 367. *Amplexæ ſtirpibus ulmos*] Vetus codex A. Colotii habet *viribus*, pro, *ſtirpibus.*

℣. 368. *Tum ſtringe comas*] Theophraſtus lib. III. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν· τῶν δὲ ἀμπέλων τῶν τελέων ἤδη, πρῶτον μὲν καὶ μέγιστόν ἐστιν ἡ κλᾶσις. &c. δεύτερον δὲ καὶ τρόπον τινὰ τούτῳ παραπλήσιον, βλαστολογία. καὶ γὰρ ἐνταῦθα εἰδέναι τὰ ποῖα συμφέρει καταλιπεῖν, καὶ τὰ ποῖα ἀφαιρεῖν, καὶ πρὸς τοὺς ἑτέρους καρποὺς, καὶ πρὸς τὴν ὅλην φύσιν.

℣. 375. *Paſcuntur oves, avidæque iuvencæ*] Theophraſtus lib. V. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν· χαλεπαὶ δὲ, inquit, καὶ αἱ ἐπιβοσκήσεις, ὅτι συνεπικάουσιν ἅμα τῇ τομῇ, καὶ ἀφαιρέσει.

℣. 380. *Non aliam ob culpam*] M. Varro lib. I. de re ruſtica. *ſic factum, ut Libero patri repertori vitis, hirci immolarentur, proinde ut capite darent pœnas.*

℣. 384. *Mollibus in pratis unctos ſaliere per utres*] Sumptum hoc de Græcis; Eubulus,

Καὶ πρός γε τοῦτο ἀσκὸν εἰς μέσον καταθέντες,
Εἰσάλλεσθε, καὶ καγχάζετε ἐπὶ τοῖς καταῤῥέουσιν.

Ariſtophanes ἐν πλούτῳ,

Ἀσκωλίαζ' ἐνθαῦτα πρὸς τὴν αἰθρίαν.

139 ℣. 389. *Oſcilla ex alta ſuſpendunt mollia pinu*] Heſychius, αἰώρα, inquit, ἑορτὴ Ἀθήνησιν, ἣν οἱ μὲν ἐπὶ Τημαλέως τυράννου θύειν φασί. οἱ δὲ, ἐπὶ Κλυται-

ταιμνήϛρας καὶ Αἰγίϛθε. οἱ δὲ, ἐπὶ Ἠριγόνῃ Ἀλήτιδι τῇ Ἰκάρου.

ỳ. 399. *Glebaque versis æternum frangenda bidentibus*] Hoc etiam modo locutus est Aristophanes ἐν πλέτῳ,

Ἀρότροις γῆς ῥήξας δάπεδον.

ỳ. 402. *In se sua per vestigia volvitur annus*] L. Varius,

Primum huic nervis septem est intenta fides,
Variique additi vocum modi;
Ad quos mundi resonat tenor,
Sua se volventis in vestigia.

ỳ. 404. *Frigidus & silvis aquilo decussit honorem*] Hesiodo Φυλλοχόος μήν. Carmen autem hoc integrum ex Varrone Atacino sumpsit. sic enim ille,

Frigidus & silvis aquilo decussit honorem.

ỳ. 411. *Bis segetem densis obducunt sentibus herbæ*] Lucretius lib. I.

Quod superest arvi, tamen id natura suavi
Sentibus obducat, ni vis humana resistat.

ỳ. 412. *Laudato ingentia rura, exiguum colito*] Sophoclem quoque eodem modo locutum ex hoc versu, quem citat Athenæus, colligi potest.

Τὰ μὲν δὴ καὶ ἐπαινεῖ, τὰ δὲ κερδαίνειν ἔχου.

Notat autem Servius Catonem in lib. de re rustic. & Ciceronem in Oeconomicis ea sententia usos esse.

ỳ. 418. *Pulvisque movendus*] Theophrastus libro II. περὶ Φυτῶν ἱϛορίας· τὴν δὲ ἄμπελον ἔ Φασι δεῖν

ἢ

ἢ ὑποκονιεῖν, ἢ ὅλως ἅπτεσθαι περκάζοντος τοῦ βότρυος·
140 ἀλλ' εἴπερ, ὅταν ἀπομελανθῇ & lib. III. περὶ αἰτιῶν· τὴν δὲ ὑποκόνισιν, inquit, τὸ μὲν ἐν τοῖς πρώτοις καιροῖς, ὅταν ἄρχωνται περκάζειν οἱ βότρυες, μὴ ἐᾷν ἄχρις οὗ πεπανθῶσιν, ὀρθῶς ἔχει.

ỷ.428. *Vi propria nituntur, opisque haud indiga nostræ*] ex Lucretii lib. II. accepit,

Ipsa suis pollens opibus, nihil indiga nostri.

ỷ.431. *Tædas silva alta ministrat*] Theophrastus lib. IX. περὶ Φυτῶν ἱστορίας· οὐχ ἅμα δὲ καρποφοροῦσιν αἱ πεύκαι, καὶ δᾳδοφοροῦσι. καρποφοροῦσι μὲν γὰρ εὐθὺς νέαι δᾳδοφοροῦσι δὲ ὕστερον πολλῷ πρεσβύτεραι γινόμεναι.

ỷ.432. *Et lumina fundunt*] Lucretius lib. IV.

Semper enim nova se radiorum lumina fundunt.

ỷ.433. *Et dubitant homines*] Abest hic versus a veteri codice A. Colotii; & qui repositus erat, deletus est.

ỷ.437. *Et iuvat undantem buxo spectare Cytorum*] Theophrastus lib. III. περὶ Φυτῶν ἱστορίας· καὶ γὰρ τὰ Κύτωρα, inquit, τοιοῦτον ὄρος, οὗ πλείστη πύξος γίνεται. Catullus,

Amastri Pontica, & Cytore buxifer.

ỷ.438. *Nariciæque picis lucos*] Opinor scribendum, *Narycia.* Videndus Stephanus ἐν τῷ Νάρυξ.

ỷ.443. *Domibus cedrosque, cupressosque*] Theophrastus lib. V. περὶ Φυτῶν αἰτιῶν· ἄσαπῆ δὲ φύσει, κυπάριττος, κέδρος, ἔβενος, λωτὸς, πύξος, ἐλαία, κότινος, πεύκη ἔνδᾳδος, ἀρία, δρῦς, καρύα εὐβοϊκή.

 τού-

τούτων δὲ χρονιώτατα δοκεῖ τὰ κυπαρίττινα εἶναι. τὰ γοῦν ἐν ἐφέσῳ ἐξ ὧν αἱ θύραι τῷ νεωςὶ νεὼ τεθησαυρισμέναι, τέτταρας ἔκειντο γενεάς. & paulo post. οἰκοδομικὴ δὲ πολλῷ πλείων, ἐλάτη τε καὶ πεύκη, καὶ κέδρος.

ỷ. 446. *Viminibus ſalices fecundæ*] Theophraſtus lib. III. περὶ φυτῶν ἱςορίας· πάρυδρον δὲ καὶ ἡ ἰτέα, καὶ πολυειδὴς, ἡ μέλαινα καλουμένη, τῷ τὸν φλοιὸν ἔχειν μέλανα καὶ φοινικοῦν. ἡ δὲ λευκὴ, τῷ λευκῷ. καλλίους δὲ ἔχει τὰς ῥάβδους καὶ χρησιμοτέρους εἰς τὸ 141
πλέκειν ἡ μέλαινα. & lib. V. ἰτέα δὲ, inquit, πρός τε τὰς ἀσπίδας, καὶ τὰς κίςας καὶ τὰ κανᾶ.

ỷ. 447. *Et bona bello cornus*] Cynæthus Chius in Apollinem,

Ναὶ μὰ τό δε κράνειον ἀκόντιον.

ỷ. 448. *Ityreos taxi torquentur in arcus*] M. Tullius Philipp. II. *cur homines omnium gentium, maxime barbaros Ityreos, cum ſagittis deducis in forum?*

ỷ. 454. *Ille furentes Centauros*] Nota apud Homerum fabula in Odyſſ. Φ'.

Οἶνος καὶ κένταυρον ἀγακλυτὸν εὐρυτίωνα
Α'ασεν ἐν μεγάρῳ μεγαθύμου πειριθόοιο
Ε'ς λαπίθας ἐλθόντα.

ỷ. 456. *Rhœtumque Pholumque*] Callimachus in Dianam,

Οὐ δὲ μὲν ὑλαῖον καὶ ἄφρονα ῥοῖκον ἔολπα.

Pholi autem meminit Steſichorus apud Athenæum.

ỷ. 457. *Et magno Hylæum Lapithis cratere minantem*] Alexis apud Athenæum, γεραιοῖς χείλεσι μέγα σκύφος. alibi etiam, *ingentem pateram*, dixit.

ỷ. 461.

ỳ.461. *Si non ingentem foribus domus alta superbis*] Totus hic locus pertinet ad versus illos Lucretii, qui leguntur in II.

Si non aurea sunt iuvenum simulacra per ædes
Lampadas igniferis manibus retinentia dextris,
Lumina nocturnis epulis ut suppeditentur.
Nec domus argento fulgens, auroque renidens,
Nec citharis reboant laqueata, aurataque templa,
Cum tamen inter se prostrati in gramine molli,
Propter aquæ rivum sub ramis arboris altæ,
Non magnis opibus iucunde corpora curant,
Præsertim cum tempestas arridet, & anni
Tempora conspergunt viridantes floribus herbas.
Nec calidæ citius decedunt corpore febres,
142 *Textilibus si in picturis, ostroque rubenti*
Iacteris, quam si plebeia in veste cubandust.

ỳ.462. *Mane salutantum*] Huc spectat versus ille Menand.

Αὐλὰς θεραπεύειν, καὶ σατράπας.

Ib. *Totis vomit ædibus undam*] Ennius;
Et Tiberis flumen vomit in mare salsum.

ỳ.464. *Ephyreiaque aera*] χαλκώματα κορινθιουργῆ apud Strabonem.

ỳ.467. *At secura quies*] Lucretius lib. III.
Aequo animoque capis securam stulte quietem.

Ib. *At secura quies & nescia fallere vita Dives opum variarum, & latis otia fundis*] Hesiodus,

Εἰρήνη δ' ἀνὰ γῆν κουροτρόφος. οὐδέ ποτ' αὐτοῖς

Ἀργαλέον πόλεμον τεκμαίρετ' εὐρύοπα ζεύς.

& paulo post:

Τοῖσι τέθηλε πόλις, λαοὶ δ' ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ. item,
Θάλλουσι δ' ἀγαθοῖσι διαμπερὲς, οὐδ' ἐπὶ νηῶν
Νείσσονται, καρπὸν δὲ φέρει ζείδωρος ἄρουρα.

ỷ. 470. *Mollesque sub arbore somni*] Incerti poëtæ hemistichium adducit hoc loco Servius, quod sane ad verbum expressit Virgilius,

— μαλακοὶ δ' ὑπὸ δένδρεσιν ὕπνοι.

ỷ. 474. *Iustitia excedens terris*] Ex Arato sumpsit, cuius ἐκ τῶν Φαινομένων versus sunt hi,

Καὶ τότε μισήσασα δίκη κείνων γένος ἀνδρῶν,
Ἔπταθ' ὑπουρανίη. & paulo post:
Ἤρχετο δ' ἐξ ὀρέων ἐπιδείελος ἠχηέντων,
Μουνὰξ, οὐ δή τῳ ἐπεμίσγετο μειλιχίοισιν.

ỷ. 476. *Quarum sacra fero ingenti perculsus amore*] Lucret. lib. I. — *sed acri*
Percussit thyrso laudis spes magna meum cor:
Et simul incussit suavem mi in pectus amorem 143
Musarum, quo nunc instinctus mente vigenti
Avia Pieridum peragro loca.

ỷ. 491. *Et inexorabile fatum*] ex Homeri Odyss. ω.

Μοῖρ' ὀλοὴ, τὴν οὔτις ἀλεύαται ὅσκε γένηται.

ỷ. 492. *Subiecit pedibus*] Lucretius lib. I. ita locutus est,

— *relligio pedibus subiecta vicissim*
Obteritur.

ỷ. 496. *Et infidos agitans discordia fratres*] Lucretius libro III.

Crudeles gaudent in tristi funere fratres.

℣. 500. *Quos rami fructus, quos ipsa volentia rura*] mihi quidem dubium non est, quin Lucretii versus e lib. v. æmulari voluerit,

Quod sol atque imbres dederunt, quod terra crearat
Sponte sua, satis id placarat pectora donum.

℣. 506. *Vt gemma bibat, & Sarano dormiat ostro*] L. Varius de Morte,

Incubet ut Tyriis, atque ex solido bibat auro.

℣. 510. *Gaudent perfusi sanguine fratrum*] Lucretius libro III.

Sanguine civili rem conflant, divitiasque
Conduplicant avidi cædem cæde accumulantes.
Crudeles gaudent in tristi funere fratres.

℣. 512. *Atque alio patriam quærunt sub sole iacentem*] Pedo Albinovanus,

Anne alio mundi positas sub cardine gentes,
Atque alium libris intactum quærimus orbem.

leguntur autem hi versus apud Senecam, sed non satis emendati.

℣. 513. *Agricola incurvo terram dimovit aratro*] Vetus codex A. Colotii habet, *molitus aratro.*

144 ℣. 523. *Interea dulces pendent circum oscula nati.*] Lucretius lib. III.

At iam non domus accipiet te læta, neque uxor.
Optima, nec dulces occurrent oscula nati
Præripere, & tacita pectus dulcedine tangent.

℣. 524. *Casta pudicitiam servat domus*] Hesiodus,

Τίκτουσι δὲ γυναῖκες ἐοικότα τέκνα γονεῦσι.

℣. 526. *Inter ſe adverſi luctantur cornibus hædi*] Aratus,

Ἄλλοι δ' ἐξ ἀγέλης κριοὶ, ἄλλοι δὲ καὶ ἀμνοὶ
Εἰνόδιοι παίζωσιν ἐρειδόμενοι κεράεσσιν.

℣. 528. *Socii cratera coronant*] ex Homeri Odyſſ. β

Στήσαντο κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο.

℣. 529. *Pecoriſque magiſtri*] M. Varro lib. I, *Quod unus vocatur villicus, alter magiſter pecoris.*

℣. 532. *Hanc olim veteres vitam coluere Sabini*] Cicero in Catone. *Ergo in hanc vitam M. Curius cum de Samnitibus triumphaſſet, & de Pyrrho, conſumpſit extremum tempus ætatis* &c. & ſupra. *Poſſum nominare ex agro Sabino ruſticos Romanos familiares meos* &c.

℣. 537. *Impia quam cæſis gens eſt epulata iuvencis*] Arati locum ἐκ τῶν Φαινομένων expreſſit,

Ἀλλ' ὅτε δὴ κἀκεῖνοι ἐτέθνασαν, οἱ δ' ἐγένοντο
Χαλκείη γενεὴ προτέρων ὀλοώτεροι ἄνδρες,
Οἳ πρῶτοι κακοεργὸν ἐχαλκεύσαντο μάχαιραν
Εἰνοδίην, πρῶτοι δὲ βοῶν ἐπάσαντ' ἀροτήρων.

℣. 538. *Aureus hanc vitam &c.*]

Οἵην χρύσειοι πατέρες γενεὴν ἐλίποντο. & Heſiodus,
Χρύσεον μὲν πρώτιστα γένος μερόπων ἀνθρώπων
Ἀθάνατοι ποίησαν ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
Οἱ μὲν ἐπὶ κρόνου ἦσαν, ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασίλευε.

℣. 541. *Sed nos immenſum ſpaciis confecimus æquor*] Ennius, 145

Si-

Sicut fortis equus spacio qui forte supremo
Vicit Olympia.

ỳ. 542. *Equum fumantia solvere colla*] Tale illud Callimachi ex hymno in Palladem,

Ἀλλὰ πολὺ κράτιςον ὑφ᾽ ἅρματος αὐχένας ἵππων
Λυσσαμένα παγαῖς ἔκλυσεν ὠκεανῶ.

GEORGICORVM

LIB. III.

ỳ. 2. PAstor ab Amphryso] mirifice hunc locum illustrare videntur versus illi, qui apud Callimachum in hymno in Apollinem leguntur,

Φοῖβον καὶ νόμιον κικλήσκομεν, ἐξ ἔτι κείνου
Ἐξ ὅτ᾽ ἐπ᾽ Ἀμφρυσσῷ ζευγήτιδας ἔτρεφεν ἵππους
Ἠϊθέε ὑπ᾽ ἔρωτι κεκαυμένος Ἀδμήτοιο.

Sed de Apolline, & Admeto Rhianus quoque, Hesiodus, & Asclepiades ἐν τοῖς τραγῳδουμένοις eadem commenti sunt. aliter tamen Pherecydes narrat, cuius hæc sunt verba: παρ ἀυτὸν τὸν Ἄδμητον ἔρχεται Ἀπόλλων θητεύσων ἐνιαυτὸν Διὸς κελεύσαντος, ὅτι κτείνει τοῦ βρόντεω, καὶ ςερόπεω καὶ ἄργεω παῖδας κτείνει δὲ αὐτὲς Ἀπόλλων Διῒ μεμφθεὶς, ὅτι κτείνει Ζεὺς Ἀσκληπιὸν τὸν παῖδα αὐτȣ̃ κεραυνῷ ἐν πυθῶνι, ἀνέςα γὰρ ἰώμενος τὲς τεθνεῶτας Anaxandrides autem Delphus refert θητεῦσαι αὐτὸν, διότι τὸν πυθοῖ δράκοντα ἀνεῖλεν.

ỳ. 4. *Aut Eurysthea durum*] Videtur Homerum

maxime ſignificare, e quo hæc fabula in Ilia. τ'. petenda eſt.

ỷ. 5. *Buſiridis aras*] Mneſimachi Buſiris citatur ab Athenæo lib. IX.

ỷ 6. *Cui non dictus Hylas puer*] Hoc ego puto 146
ad Theocritum referendum eſſe.

Ib. *Latonia Delos*] quin de Callimacho intelligendum ſit, dubitari plane non poteſt.

ỷ. 7. *Hippodameque, humeroque Pelops inſignis eburno*] Hæc de Pindaro accepit, cuius ex εἴδει. I. Olymp. verſus ſunt hi:

Ἐπεί νιν καθαρȣ̃ λέβητος ἔξειλε
Κλωθὼ ἐλέφαντι φαίδιμον
Ὦμον κεκαδμένον.

ỷ. 8 *Tentanda via eſt*] Tale quiddám protulit Oppianus,

Ἔγρεο, καὶ τρηχεῖαν ἐπιϛείβωμεν ἀταρπὸν
Τὴν μερόπων ȣ̃πω τις ἐῆς ἐπάτησεν ἀοιδαῖς.

quod fortaſſe ad Virgilii imitationem dictum, ſuſpicari quiſpiam poterit.

ỷ. 9. *Victorque virum volitare per ora*] Ex Ennii Epitaphio, — *volito docta per ora virûm*

ỷ. 12. *Primus ego in patriam*] Non diſſimilia his Lucretiana illa, ex lib. I.

Avia Pieridum peragro loca, nullius ante
Trita ſolo.

ỷ. 38. *Tortoſque Ixionis angues*] Varro Atacinus,
Cuius ut aſpexit torta caput angue revinctum.

ỷ. 44.

℣.44. *Domitrixque Epidaurus equorum*] Strabo lib. VIII. ἐςὶ δὲ καὶ τὸ γένος τῶν ἵππων κράτιςον τὸ Ἀρκαδικὸν, καθάπερ καὶ τὸ Ἀργολικὸν, καὶ τὸ Ἐπιδαύριον.

℣.52. *Cui turpe caput*] Sic etiam Homerus ἀναιδέα πέτρον dixit, pro μέγαν.

℣.53. *Et crurum tenus a mento palearia pendent*] M. Varronis locum expreſſit ex lib. II. *cervicibus craſſis, ac longis, a collo palearibus demiſſis, corpore amplo* &c.

147 ℣.55. *Et camuris hirtæ ſub cornibus aures*] Itaque Homerus ἕλικας βοῦς εὐρυμετώπους, dixit.

℣.59. *Et gradiens ima verrit veſtigia cauda*] M. Varro lib. II. *codam profuſam uſque ad calces.*

℣.61. *Deſinit ante decem, poſt quatuor incipit annos*] M. Varro lib. II. *non minores oportet inire bimas, ut trimæ pariant, eo melius ſi quadrimæ, pleræque pariunt in decem annos, quædam etiam in plures.* Videntur autem ab hoc Varronis loco non aliena, quæ ſcribit Ariſtoteles lib. VI. περὶ ζώων ἱςορίας. ſunt autem hæc: ἀκμάζει δὲ πενταετὴς ὤν. διὸ καὶ ὅμηρόν φασι πεποιηκέναι τινὲς ὀρθῶς ποιήσαντα, ἄρσενα πενταέτηρον. καὶ τὸ, βοὸς ἐννεώροιο. δύνασθαι γὰρ ταυτόν.

℣.66. *Miſeris mortalibus*] vertit locum Homeri, δειλοῖσι βροτοῖσι.

℣.67. *Subeunt morbi, triſtiſque ſenectus*] Sententia Heſiodia,

Νοῦσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρῃ ἠδ' ἐπὶ νυκτί.

ỳ. 75. *Continuo pecoris generosi pullus*] Totus hic locus spectat ad illum M. Varronis e lib. II. *Equi boni futuri signa sunt, si cum gregalibus in pabulo contendit, in currendo, aliave qua re, quo potior sit, si cum flumen travehundum est, gregi in primis prægreditur, ac non respectat alios.*

Ib. *Continuo pecoris generosi pullus.*] Xenophon, Ἵππον εὐκάρδιον dixit ἐν τῇ ἱππικῇ.

ỳ. 76. *Altius ingreditur*] Hoc ex Xenophonte, Ὁ μετεωρίζων ἑαυτὸν ἵππος σφόδρα.

Ib. *Et mollia crura reponit*] Leguntur apud Iulium Pollucem lib. I. quædam ad hunc locum pertinentia, quæ ille de Xenophonte & Simone sumpsit, ad quæ respexisse Virgilium credi potest. sunt
autem hæc: ἀμείνων δὲ ἵππος. ὁ μὴ ἐπαλλὰξ, ἀλλὰ 148
διὰ πολλοῦ τὰ σκέλη τιθεὶς καὶ φέρων, κακὸς δὲ, εἰ τὴν διάστασιν ἔχει τῶν σκελῶν ὡς μεγίστην, ὑπάρξει γὰρ αὐτῷ, ὡς Σίμων λέγει, διὰ πλεῖστον τὰ σκέλη ῥίπτειν. hæc autem verba non satis emendate in vulgatis libris scripta sunt; nos veterum exemplarium auctoritatem secuti sumus.

Ib. *Et mollia crura reponit*] Hoc Xenophon dixit, Ὑγροῖν δὲ τοῖν σκελοῖν γαυριώμενος.

ỳ. 77. *Primus & ire viam*] πομπικὸς, Polluci.

Ib. *Et fluvios tentare minaces*] ποταμὸν περάσαι, Pollux. Opinor autem hæc ipsa verba de Simone, vel aliquo, qui ἱππικὸν scripserit, sumpta esse. nam e Xenophonte, & eo, quem nominavi Simone,

mone, multa Pollucem mutuatum eſſe animadvertimus.

℣.79. *Illi ardua cervix*] Hoc de Xenophonte ſumptum eſt. ſic enim *ἐν τῷ Ἱππικῷ* ſcribit: *ἀπό γε μὴν τȣ͂ ϛέρνου ὁ μὲν αὐχὴν αὐτȣ͂ μὴ ὥσπερ κάπρȣ προπετὴς πεφύκοι, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἀλεκτρυόνος ὀρθὸς πρὸς τὴν κορυφὴν ἥκοι.* quæ verba ita apud Pollucem lib. 1. leguntur, *τράχηλος εὐκαμπὴς, ὡς ἀλεκτρυόνων, ἀλλ᾽ οὐχ᾽ ὥσπερ κάπρου ὀρθός.* hunc autem locum expreſſit Oppianus his verubus,

Βαιὸν ὑπὲρ δειρῆφι μετήορον ὕψι κάρηνον
Ἀ᾽είροι, μέγας αὐτὸς ἐὼν περιηγέα γυῖα.

℣.80. *Argutumque caput*] Polluci, *κεφαλὴ ὀϛώδης, προδομὴ, βραχεῖα.* M. Varro lib. 11. *ſi caput habet non magnum.*

Ib. *Brevis alvus*] *γαϛὴρ προσεϛαλμένη* Polluci; M. Varroni, *ventre modico.*

℣.81. *Luxuriatque toris animoſum pectus*] Xenophon, *καὶ μὴν ϛέρνα πλατύτερα ὄντα, καὶ πρὸς κάλλος, καὶ πρὸς ἰσχὺν, καὶ πρὸς τὸ μὴ ἐπαλλὰξ, ἀλλὰ διὰ πολλοῦ τὰ σκέλη φέρειν εὐφυέϛερα.* M. Varro, *pectus latum, & plenum.*

℣.86. *Denſa iuba, & dextro iactata recumbat*
149 *in armo*] M. Varro lib. 11. *non anguſta iuba, crebra, fuſca, ſubcriſpa, ſubtenuibus ſetis implicata in dexteriorem partem cervicis.*

℣.87. *At duplex agitur per lumbos ſpina*] puto expreſſum e Xenophonte, cuius hæc ſunt *ἐκ τȣ͂ ἱππικȣ͂. ἡδ᾽ αὖ ὑψηλὴ ἀκρωμία, τῷ τε ἀναβάτῃ ἀσφαλε-*

λεςέραν τὴν ἕδραν, καὶ τοῖς ὤμοις καὶ τῷ σώματι ἰσχυροτέραν πρόσφυσιν παρέχεται ἡ διπλῆ τῆς ἁπλῆς. M. Varro lib. II. *Spina maxime duplici, ſin minus non extanti.*

ẏ.88. *Tellurem & ſolido graviter ſonat ungula cornu*] Heſiodus de Equis Cycni ἐν τῇ ἀσπίδι ait,

—— χθόνα δ᾽ ἔκτυπον ὠκέες ἵπποι
Νύσσοντες χηλῆσιν.

Ib. *Et ſolido gravis ſonat ungula cornu*] Xenophon, καὶ τῷ ψόφῳ δέ φησι Σίμων δήλους εἶναι τοὺς εὔποδας, καλῶς λέγων. ὥσπερ γὰρ κύμβαλον ψοφεῖ πρὸς τῷ δαπέδῳ οἱ κοίλη ὁπλῆ. M. Varro lib. II. *ungulis duris.* Homerus quoque μώνυχας ἵππους, dixit.

ẏ.90. *Cyllarus*] Suidas ἐν τῷ Κύλλαρος, narrat Steſichorum ceciniſſe, τὸν Ἑρμῆν δεδωκέναι τοῖς Διοσκούροις Φλόγεον καὶ ἅρπαγον ὠκέας τέκνον ποδάργας καὶ κύλλαρον.

Ib. *Et quorum Graii meminere poëtæ*] Homerum maxime ſignificat, quem præteritum a Virgilio, cum præſertim Orphei, Muſæi, Heſiodi, & Theocriti meminerit, ſatis mirari non poſſum. atqui cum multa ab his, quos nominavi, mutuatus ſit, Homerus tamen Mantuanus non immerito a quibuſdam appellatus eſt, qui Homerum fere totum ſua Aeneide expreſſerit.

ẏ.91. *Martis equi biiuges*] Homero δίζυγες ἵπποι. hi ſunt Δεῖμος & Φόβος in Ili. ε. quos fortaſſe expreſſit Nævius in Lycurgo, hoc verſu,

Iam ubi nos duplicant advenientis timos, pavosque.

Lucretius lib. II. 150

Hanc veteres Graiûm docti cecinere poëtæ
Sedibus in curru biiugos agitare leones.

ẏ.92.

ỷ.92. *Talis & ipse iubam cervice effudit equina*] Hoc idem narrat Apollonii Rhodii interpres explicans illud in II. Argonauticorum, Φιλυρίδα νῆσον. Sed Pherecydes tradit ὅτι κρόνος ἀπεικασθεὶς ἵππῳ, ἐμίγη τῇ Φιλύρᾳ τῇ Ὠκεανῦ, καὶ διὰ τῦτο διφυὴς ὁ χείρων. Suidas autem rerum Thessalicarum lib. I. scribit: τὸν χείρωνα Ἰξίωνος εἶναι παῖδα, ἀδελφὸν δὲ Πειρίθου.

ỷ.103. *Non ne vides cum præcipiti certamine campum*] expressit locum Homeri ex Iliad. ψ'.

Ἅρματα δ' ἄλλοτε μὲν χθονὶ πίλνατο πυλυβοτείρῃ,
Ἄλλοτε δ' ἀΐξασκε μετήορα. τοὶ δ' ἐλατῆρες
Ἕστασαν ἐν δίφροισι, πάτασσε δὲ θυμὸς ἑκάστου
Νίκης ἱεμένων, κέκλοντο δὲ οἷσιν ἕκαστος
Ἵπποις, οἱ δ' ἐπέτοντο κονίοντες πεδίοιο.

Ib. *Nonne vides*] Arati figura,

Οὐχ ὁράας, ὀλίγη μὲν ὅταν κεράεσσι σελήνη. &c.

ỷ.109. *Aëra per vacuum*] Pindarus Olymp. εἰδ. ά.

Ἐρήμας δι' αἰθέρος.

Macrobius legit, *tenerum*, pro, *vacuum*. asseritque ad Lucretii imitationem dictum, cuius versum adducit e lib. II.

Aëra per tenerum liquidis loca vocibus opplent.

ỷ.110. *Nec mora, nec requies*] ex Lucretii lib. VI.

Nec mora nec requies inter datur ulla fluendi.

ỷ. 111. *Humescunt spumis, flatuque sequentum*] Hoc etiam ab Homero accepit, cuius ex Ili. ψ'. versus hic est,

Κάδδ' ἄρ οἱ κεφαλῆς χέ' ἀϋτμένα δῖος Ὀδυσσεύς.

ỷ.113. *Primus Erichthonius*] Isocrates ἐν παναθηναϊκῷ· καὶ ζεύγνυσιν ἐν τῇδε τῇ γῇ πρῶτος ἀνθρώπων ὁ

τῆσδε

τῆσδε τῆς θεοῦ πάρεδρος, ἅρμα τέλειον σὺν τῇ θεῷ. quod 151
de Erichthonio intelligendum opinor. confirmatur hoc quoque teſtimonio M. Varronis ex libro Mirabilium, ut eſt apud Servium. Pindari autem interpres de Erichthonio eadem narrat, frena vero tribuit Bellerophonti. eius verba ſunt: Βελλεροφόντης, ἅρμα, καὶ χαλινὸν πρῶτος κατέζευξε. Κάστωρ, συνωρίδα. Ε'ριχθόνιος, ἅρμα. Ο'ξυλος Αἰτωλὸς, ἀστράβην. Herodotus tamen in Melpomene ita ſcribit: καὶ τέσσαρας ἵππους ζευγνῦναι παρὰ Λιβύων οἱ Ε'λληνες μεμαθήκασι.

℣. 117. *Inſultare ſolo*] L. Varius de Morte,

Quem non ille ſinit lentæ moderator habenæ
Qua velit ire, ſed anguſto prius ore coërcens
Inſultare docet campis, fingitque morando.

Ib. *Et greſſus glomerare ſuperbos*] Hoc ita Xenophon, ἣν ἄν τις ὑποτιθέντος αὐτῷ ἀνακρούῃ τῷ χαλινῷ, ὀκλάζειν μὲν τὰ ὀπίσθια ἐν τοῖς ἀστραγάλοισι, αἴρειν δὲ τὸ πρόσθεν σῶμα, ὥστε ἐξ ἐναντίας φαίνεσθαι τὴν γαστέρα καὶ τὰ αἰδοῖα.

℣. 124. *Denſo diſtendere pingui*] M. Varro lib. II. *Arietibus ac tauris datur plus cibi, ut vires habeant.* & in eodem libro, paulo poſt. *Contra, tauros duobus menſibus ante admiſſuram herba, & palea, ac fœno facio pleniores, & feminis ſecerno.*

℣. 125. *Quem legere ducem*] Hunc appellat Ariſtoteles ἡγεμόνα libro VI. περὶ ζώων ἱστορίας.

℣. 134. *Surgentem ad Zephyrum paleæ iactantur inanes*] Theocritus edyll. x.

Ε'ς

Ἐς βορέην ἄνεμον τᾶς κόρθυος ἁ τομὰ ὔμμιν
Ἢ ζέφυρον βλεπέτω. πιαίνεται ὁ ςάχυς οὕτως.

Xenophon in Oeconomico, πότερ᾽ οὖν, inquit, τέμνεις ἔφη, ςὰς ἔνθα πνεῖ ἄνεμος, ἢ ἀντίος.

℣. 129. *Ipsa autem macie tenuant armenta volen-*
152 *tes*] Locus e II. Varronis ſumptus. *Præterea quod ante admiſſuram diebus* XXX. *arietibus & tauris datur plus cibi, ut vires habeant: feminis bubus demitur, quod maceſcentes melius concipere dicuntur.*

℣. 135. *Hoc faciunt nimio ne luxu obtuſior uſus*] Hippocrates Aphoriſm. ſect. v. cap. XLVI. ὁκόσαι παρὰ φύσιν παχεῖαι ἐοῦσαι μὴ ξυλλαμβάνωσιν ἐν γαςρὶ, ταύτῃσι τὸ ἐπίπλοον τὸ ςόμα τῶν ὑςερέων ἀποπιέζει. καὶ πρὶν ἢ λεπτυνθῆναι οὐ κύουσιν.

℣. 136. *Et ſulcos oblimet inertes*] Hac tranſlatione uſus eſt etiam Euripides, quem fortaſſe imitari voluit Virgilius: verſus Euripidis in Phœniſſis ita legitur,

Μὴ σπεῖρε τέκνων ἄλοκα δαιμόνων βίᾳ.

℣. 142. *Fluvioſque innare rapaces*] Lucretius lib. I.

Denique per maria ac montes, fluviosque rapaces.

℣. 146. *Eſt lucos Silari circa*] Lucilius,

Quatuor hinc ad Silari flumen, portumque Alburnum.

℣. 148. *Oeſtron Graii vertere vocantes*] Æſch. ἐν Ἱκετίσιν.

Βου-

Βοηλάτην μύωπα κινητήριον-
Οἶστρον καλοῦσιν αὐτὸν οἱ Νείλου παῖδες.

Apollonius Rhodius lib. III.

Τετρηχὼς οἷόντε νέαις ἐπὶ Φορβάσιν οἶστρος.
Τέλλεται· ὅν τε μύωπα βοῶν καλέουσι νομῆες.

Callimachus,

βούσσοον, ὅν τε μύωπα βοῶν καλέουσιν ἀμορβοί.

ỷ. 153. *Inachiæ Iuno pestem meditata iuvencæ*] Pertinet hoc ad illud Aeschyli in Prometheo,

Κλύεις φθέγμα τᾶς βουκέρω παρθένου;
Πῶς δ' οὐ κλύω τῆς οἰστροδινήτου κόρης
Ἰναχείης. Leguntur autem versus quidam ab hoc loco non alieni ex Attii tragœdia, quæ *Io* inscripta est; sunt autem hi,

Custodem assiduum Ioni instituit virgini. &, 158
Ex taurigeno semine ortam fuisse, an humano eam.

ỷ. 166. *Ac primum laxos tenui de vimine circlos*] Locus Varronis e lib. I. ubi hæc leguntur: *Novellos cum quis emerit iuvencos, si eorum colla in furcas destitutas incluserit, ac dederit cibum, diebus paucis erunt mansueti, & ad domandum proni. Tum ita subigendum, ut minutatim assuefaciant, & ut tironem cum veterano adiungant. imitando enim facilius domatur. Et primum in æquo loco, & sine aratro, tum eo levi, & principio per arenam, aut molliorem terram. quos ad vecturas, item instituendum, ut inania primum ducant plaustra, & si possis, per vicum, aut oppidum creber crepitus, ac varie-*
tas

tas rerum consuetudine celerrima ad utilitatem adducit.

℣. 180. *Aut Alphea rotis prælabi flumina Pisæ*] Pindarus Olymp. εἴδει 1.

— εἴτι τοι πίσας τε
Καὶ Φερενίκου χάρις
Νόον ὑπὸ γλυκυτά-
ταις ἔθηκε Φροντίσιν,
Ὅτε παρ' Ἀλφεῷ σύτο, δέμας
Ἀκέντητον ἐν δρόμοισι παρέχων.

℣. 184. *Et stabulo frenos audire sonantes*] respexit ad verba illa M. Varronis, quæ leguntur lib. II. de re rustica, sunt autem hæc: *Eademque causa ibi frenos suspendendum, ut equuli consuescant & videre eorum faciem, & e motu audire crepitus.* Aristophanis Scholiastes ἐν νεΦέλαις, ὅτι, inquit, τινὰ τῶν ὀρνέων δοκιμάζεται τῷ τῦ κώδωνος ψόΦῳ, καὶ τοὺς ἵππους ὕτως ἐδοκίμαζον εἰ ψοΦωδεεῖς εἶεν, ἢ εἰ θόρυβον ὑπομένειν δύνανται.

℣. 185. *Tum magis atque magis blandis gaudere*
154 *magistri Laudibus*] Xenophon ἐν τῇ ἱππικῇ· τὸ δὲ μή ποτε σὺν ὀργῇ τῷ ἵππῳ προσΦέρεσθαι, ἓν τῦτο καὶ δίδαγμα καὶ ἔθισμα πρὸς ἵππον, ἄριςον. ἀπρονόητον γὰρ ἡ ὀργὴ &c. & paulo post: ἀνθρώποις μὲν οὖν ἄνθρωπον, θεοὶ ἔδοσαν λόγῳ διδάσκειν ἃ δεῖ ποιεῖν. ἵππον δὲ δηλονότι λόγῳ μὲν οὐδὲν ἂν διδάξαις; ἢν δὲ ὅταν μὲν ποιήσωσι, ἀντιχαρίσηται αὐτῷ, ὅταν δὲ ἀπειθῇ, κολάζοι, ὕτω μάλιςα μάθοι τὸ δέον ὑπηρετεῖν &c. & paulo post: ὥςε οὐ παυόμεθα λέγοντες. ἐν ᾧ ἂν καλῶς ὑπηρετεῖ χαρίζεσθαι τῷ ἵππῳ. καὶ ὅταν δὲ αἴσθηται ἡδόμενον τὸν ἵππον, τῇ τε ὑψηλαυχενίᾳ καὶ τῇ χαλαρότητι, ἐν τούτῳ ὐδὲν δεῖ χαλεπὸν προσΦέρειν, ὡς πο-

πονεῖν ἀναγκάζοντα, ἀλλὰ θωπεύειν ὡς παύσασθαι βουλόμενον.

℣.186. *Et plausæ sonitum cervicis amare*] Xenophon, ἅπτεσθαι δὲ χρὴ, ὧν ψηλαφωμένων ὁ ἵππος μάλιστα ἥδηται. ταῦτα δ' ἐστὶ τά τε λασιώτατα, καὶ οἷς αὐτὸς ἥκιστα δύναται ὁ ἵππος, ἤν τι λυπῇ αὐτὸν ἐπικουρεῖν. προστετάχθω δὲ τῷ ἱπποκόμῳ, καὶ τὸ δι' ὄχλου διάγειν, καὶ παντοδαπαῖς μὲν ὄψεσι, παντοδαποῖς δὲ ψόφοις πλησιάζειν &c.

℣.191. *Carpere mox gyrum incipiat*] Pollux, καὶ καμπὰς χρὴ ποιεῖσθαι, καὶ στροφὰς, καὶ ὑποστροφάς.

℣.201. *Simul æquora verrens*] Lucretius lib. v.

Nequicquam quoniam verrentes æquora venti
Diminuunt.

℣.218. *Cornibus inter se subigit decernere amantes*] Q. Smyrnæus lib. IV.

Ταῦροι ὅπως συνόρουσαν ἀταρβέες, οἵτ' ἐν ὄρεσσι
Θαρσαλέου μένεος πειρώμενοι εἰς ἓν ἵκωνται.

& Oppianus lib. II.

Αὐτὰρ ἐπεὶ σάλπιγξαν ἐφ' ὑσμίνην ἀλεγεινὴν,
Ἄσχετον ἀΐσσουσιν, ἑοῖσι δ' ἄφαρ κεράεσσιν
Πᾶν δέμας ἀλλήλοισιν ἀμοιβαδὶς οὐτάζουσιν. 155

℣.223. *Et magnus Olympus*] Expressit Homericum epithetum ex Iliad. ά. — μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον.

℣.224. *Sed alter victus abit*] Oppianus,

Αὐτὰρ ὅγ' οὔτι φέρει δοῦλον' ζυγὸν, αἰδόμενὸς δὲ
Καὶ βαρέα στενάχων ἐπὶ δάσκιον ἤλυθεν ὕλην.

℣.226. *Multa gemens*] βαρυστενάχων Homero & Oppiano.

ỳ.232. *Et tentat ſeſe, atque iraſci in cornua diſcit*] Euripides Pentheo,

Ταῦροι δ' ὑβριςαὶ κ' εἰς κέρας θυμȣ́μενοι.

ỳ.233. *Arboris obnixus trunco*] Ariſtoteles lib. VI. περὶ ζώων ἱςορίας· καὶ οἱ ὗες οἱ ἄγριοι χαλεπώτατοι, καίπερ ἀσθενέςατοι περὶ τὸν καιρὸν τȣ̃τον ὄντες διὰ τὴν ὀχείαν. καὶ πρὸς ἀλλήλους μὲν ποιȣ̃νται μάχας θαυμαςάς. θαυμάζοντες ἑαυτȣ̀ς καὶ ποιȣ̃ντες τὸ δέρμα ὡς παχύτατον ἐκ παρασκευῆς πρὸς τὰ δένδρα διατρίβοντες, καὶ τῷ πηλῷ μολύνοντες πολλάκις καὶ ξηραίνοντες ἑαυτούς. μάχονται δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐξελαύνοντες ἐκ τῶν συοφορβείων ȣ̃τω σφοδρῶς ὥςε πολλάκις ἀμφότεροι ἀποθνήσκȣσιν. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ταῦροι, καὶ οἱ κριοὶ, καὶ οἱ τράγοι, πρότερον γὰρ ὄντες σύννομοι ἕκαςοι, περὶ τȣ̀ς καιρȣ̀ς τῆς ὀχείας μάχονται διïςάμενοι πρὸς ἀλλήλους. & non multo poſt: ὁ δὲ ταῦρος ὅταν ὥρα τῆς ὀχείας ᾖ, τότε γίνεται σύννομος, καὶ μάχεται τοῖς ἄλλοις.

ỳ.235. *Poſt ubi collectum robur, vireſque receptæ*] In codice A. Colotii ita legitur hic verſus:

Aſt ubi collectum robur, vireſque refectæ.

ỳ.236. *Oblitum fertur in hoſtem*] Liber Colotianus habet, OBLICVM.

ỳ.237. *Fluctus ut in medio cœpit cum albeſcere ponto.*] comparatio ad verbum de Homero eſt traducta, Il. δ'.

Ὡς δ' ὅτ' ἐν αἰγιαλῷ πολυηχέϊ κῦμα θαλάσσης
Ὄρνυτ' ἐπασσύτερον ζεφύρου ὑποκινήσαντος,
156 Πόντῳ μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα
Χέρσῳ ῥηγνύμενον μεγάλα βρέμει, ἀμφὶ δέ τ' ἄκρας
Κυρτὸν ἐὸν κορυφȣ̃ται, ἀποπτύει δ' ἁλὸς ἄχνην.

ỳ. 242. *Omne adeo genus in terris hominumque ferarumque*] Lucretius lib. I.

— *atque aliæ pecudes, genus omne ferarum.*

ỳ. 243. *Et genus æquoreum*] Non dissimili sententia usus videtur Euripides in Hippolyto στεφανηφόρῳ his versibus, quibus loquentem Venerem inducit,

Πολλὴ μὲν ἐν βροτοῖσι κ'οὐκ ἀνώνυμος
Θεὰ κέκλημαι Κύπρις, οὐρανοῦ τ' ἔσω
Ο'σοι τε πόντου τερμόνων τ' Α'τλαντικῶν
Ναίουσιν εἴσω, φῶς ὁρῶντες ἡλίου.

Homerus etiam vel quicunque ille sit, qui hymnum in Venerem cecinit, eandem sententiam persecutus est,

Καί τ' ἐδαμάσσατο φῦλα κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων
Οἰωνοὺς διϊπετέας, καὶ θηρία πάντα
Η' μὲν ὅσα ἤπειρος πολλὰ τρέφει, ἠδ' ὅσα πόντος.
Πᾶσιν δ' ἔργα μέμηλε ἐϋστεφάνου Α'φροδίτης.

ỳ. 255. *Ipse ruit, dentesque Sabellicus exacuit sus*] Videndus Aristotelis locus e lib. VI. περὶ ζώων ἱστορίας, quem supra adduxi, καὶ οἱ ὕες οἱ ἄγριοι χαλεπώτατοι. &c.

ỳ. 258. *Quid iuvenis*] Videndus hac de re Musæus ἐν τῷ καθ' Η'ρω καὶ Λέανδρον, si modo Musæo poëma illud tribuendum est.

ỳ. 260. *Nocte natat cæca*] Lucretius lib. I.

—— *non tibi cæca*
Nox iter eripiet.

ỳ. 261. *Porta tonat cæli*] ex Homero sumpsit, qui cæli portis horas præesse finxit.

ỳ. 266.

℣.266. *Scilicet ante omnes furor eſt inſignis equarum*] Totus hic locus ex Ariſtotele converſus eſt,
157 cuius verba ſunt ex lib. VI. περὶ ζώων ἱςορίας· αἱ μὲν οὖν ἵπποι αἱ θήλειαι ἱππομανοῦσιν, ὅθεν καὶ ἐπὶ τὴν βλασφημίαν τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐπιφέρουσιν ἀπὸ μόνου τῶν ζώων.

℣.268. *Potniades malis*] Euripides Phœniſſis,

— Ποτνιάδες δ' ἐπ' ἀσπίδι
Ἐπίσημα, πῶλοι δρομάδες ἐσκίρτων φόβῳ.

Euripidis autem Interpres explicans carmen illud ex Oreſte, Ποτνιάδες θεαὶ, hæc ſcribit: Πότναι χωρίον ἐςὶ Βοιωτίας. ἔνθα φαγοῦσαι βοτάνην αἱ Γλαύκου ἵπποι καὶ μανεῖσαι, διεσπάσαντο τὸν ἴδιον δεσπότην Γλαῦκον ἐν τῷ ἐπιταφίῳ Πελίου.

Ib. *Potniades*] Euripides Pentheo,

Βάκχας Ποτνιάδας ἐσιδών.

℣.269. *Tranſque ſonantem Aſcanium*] ποταμοὺς κελάδοντας dixit Ariſtophanes ἐν νεφέλαις.

℣.272. *Quia vere calor redit oſſibus*] Ariſtoteles lib. VI. περὶ ζώων ἱςορίας· ὁρμητικώτατα μὲν οὖν, inquit, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρὸς τὴν ὀχείαν, τὴν ἐαρινὴν ὥραν ἐςίν.

℣.273. *Ore omnes verſæ in Zephyrum*] Ariſtotel. lib. VI. περὶ ζώων ἱςορίας· λέγονται δὲ καὶ ἐξανεμοῦσθαι περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον.

℣.275. *Vento gravidæ*] M. Varro lib. II. de re ruſtica: *in fetura res incredibilis eſt in Hiſpania, ſed eſt vera, quod in Luſitania ad Oceanum in ea regione, ubi eſt oppidum Oliſyppo monte Tagro,*

gro, quædam e vento concipiunt equæ, ut hic gallinæ quoque solent, quarum ova ὑπηνέμια *appellant.*

ỷ.277. *Non Eure tuas, neque Solis adortus*] Aristoteles lib VI. περὶ ζώων ἱςορίας· θέουσι δὲ, inquit, οὔτε πρὸς ἕω, οὔτε πρὸς δυσμὰς, ἀλλὰ πρὸς ἄρκτον ἢ νότον.

ỷ.280. *Hinc demum Hippomanes*] Aristoteles libro VI. περὶ ζώων ἱςορίας· τότε δ' ἐκβάλλουσί τι. καλοῦσι δὲ καὶ τοῦτο, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ τικτομένου, ἱππομανές. 158
ἐςι δὲ οἷον ἡ καπρία. καὶ ζητοῦσι τοῦτο μάλιςα πάντων οἱ περὶ τὰς φαρμακείας. & lib. VIII. τὸ δὲ ἱππομανὲς καλούμενον ἐπιφύεται μὲν ὥσπερ λέγεται τοῖς πώλοις· αἱ δὲ ἵπποι περιλείχουσαι, καὶ καθαίρουσαι περιτρώγουσι αὐτό. τὰ δ' ἐπιμυθευόμενα πέπλαςαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν γυναικῶν, καὶ τῶν περὶ τὰς ἐπῳδάς.

Ib. *Vero quod nomine dicunt Pastores*] Putat Servius intelligendum hoc loco de hippomane planta, cuius meminit Theocritus in Pharmaceutria his versibus,

Ἱππομανὲς φυτόν ἐςι παρ' Ἀρκάσι, τῷ δ' ἐπὶ πᾶσαι
Καὶ πῶλοι μαίνονται ἀν' ὤρεα, καὶ θοαὶ ἵπποι.

hoc autem Crateuæ quoque testimonio confirmari potest, cuius verba sunt hæc apud Theocriti scholiastem, Κρατεύας φησὶ τὸ φυτὸν ἔχειν καρπὸν ὡς σικυοῦ ἀγρίου. μελάντερον δὲ τὸ φύλλον ὥσπερ μήκωνος ἀκανθῶδες.

ỷ.287. *Hirtasque capellas*] *hirtas oves* dixit M. Varro lib. II. de re rustica.

ỷ.289. *Nec sum animi dubius*] Totus hic locus de

de Lucretio ſumptus eſt. eius autem verſus e lib. I. ſunt hi:

Nec me animi fallit, quam ſint obſcura, ſed acri
Percuſſit thyrſo laudis ſpes magna meum cor;
Et ſimul incuſſit ſuavem mi in pectus amorem
Muſarum, quo nunc inſtinctus mente vigenti,
Avia Pieridum peragro loca, nullius ante
Trita ſolo: iuvat integros accedere fontes,
Atque haurire: iuvatque novos decerpere flores,
Inſignemque meo capiti petere inde coronam,
Vnde prius nulli velarint tempora Muſæ.

℣. 298. *Sternere ſubter humum*] M. Varro libro II. *Cum aliquot dies ſteterunt, ſubiicere oportet*
159 *virgulta alia, quo mollius requieſcant, purioresque ſint; libentius enim ita paſcuntur.*

℣. 302. *Et ſtabula a ventis hiberno opponere Soli*] Accepit a M. Varrone, qui lib. II. ita plane ſcribit: *ſtabula idoneo loco ut ſint, ne ventoſa, quæ ſpectent magis ad Orientem, quam ad Meridianum tempus.*

℣. 314. *Paſcuntur vero ſilvas*] Tale fere illud Theocriti in edyll. IV.

Καὶ μὴν ἐς τὸ Μάλιμνον ἐλαύνεται, ἐς τε τὰ Φύσκω,
Καὶ ποτὶ τὸν Νήαιθον, ὅπα καλὰ πάντα φύοντι.

℣. 323. *In ſaltus utrumque gregem, atque in paſcua mittet*] admonuit me olim Gabriel Faernus hoc loco, *mittet*, non *mittes*, ut antea legebatur, ſcribendum eſſe. quam ego ſcripturam, quia veterum quoque librorum auctoritate nititur, vehementer probo.

℣. 325. *Dum mane novum, dum gramina canent*]

 M.

M. Varronis locum expreſſit e lib. II. *ut æſtate quod tum prima luce exeunt paſtum, propterea quod tum herba roſcida, meridianum quæ eſt aridior, iucunditate præſtat.*

℣. 326. *Et ros in tenera pecori gratiſſimus herba eſt*] Reperitur hic verſus in Ecloga. VIII. quod ad Homeri & Lucretii imitationem factum opinor.

℣. 328. *At cantu querulæ rumpunt arbuſta cicadæ*] Heſiodus,

Ἦμος δὲ χλοερῷ κυανόπτερος ἠχέτα τέττιξ
Ὄζῳ ἐφεζόμενος θέρος ἀνθρώποισιν ἀείδειν
Ἄρχεται.

℣. 331. *Aeſtibus at mediis umbroſam exquirere vallem*] Hic locus de Varrone ſumptus eſt, apud quem lib. II. hæc leguntur: *circiter meridianos æſtus, dum deferveſcant, ſub umbriferas rupes, & arbores patulas ſubiiciunt, quoad refrigerato* 160
aëre veſpertino, rurſus paſcant ad Solis occaſum.

℣. 335. *Tum tenues dare rurſus aquas*] ὕδατα λεπτὰ, cuiuſmodi ſunt quæ κρηναῖα appellantur, Athenæus lib. II.

℣. 338. *Litoraque Halcyonem reſonant*] Pacuvius,
Halcyonis ritu litus pervolans feror.

Ib. *Acanthida dumi*] Ludit poëta ſatis ingenioſe in Latino Græcoque nomine, tale illud,
— *ego hanc in Daphnide laurum.* &,
Plemmyrium undoſum. &,
—— *claro demiſit Olympo.*

de Acanthide autem ita ſcriptum inveni apud Theonem Theocriti interpretem, Ἀκανθὶς δὲ ὀρνεόν ἐστι

ἐςι ποικίλον καὶ λιγυρὸν, καλεῖται δὲ καὶ ποικιλὶς διὰ τὴν χροιάν. Α'ριςοτέλης δὲ καὶ Α'λέξανδρος Φασὶ διατρίβειν ἐπ' ἀκανθῶν.

ỷ. 339. *Quid tibi paſtores Libyæ?*] Homerus Odyſſ. δ'.

Καὶ Λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσιν,
Τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν.
Ε'νθα μὲν ὔτε ἄναξ ἐπιδευὴς, οὐδέ τι ποιμὴν
Τυροῦ καὶ κρειῶν, ἠδὲ γλυκεροῖο γάλακτος·
Α'λλ' αἰεὶ παρέχϐσιν ἐπηετανὸν γάλα θῆσθαι.

ỷ. 343. *Omnia ſecum Armentarius Afer agit*] M. Varro lib. 11. *contra illæ, in ſaltibus quæ paſcuntur, & a tectis abſunt longe, portant ſecum crates, aut retia, quibus cohortes in ſolitudine faciant, ceteraque utenſilia.*

ỷ. 347. *Iniuſto ſub faſce*] Eodem modo M. Tullius in Oratore ad Brutum, *iniuſtum onus* dixit.

ỷ. 349. *At non qui Scythiæ gentes*] Nicander,

Τὴν ἀπὸ Θρηϊκίου νομέες ποταμοῖο Φέρονται
Ο'ν πόντον καλέουσι τόθι Θρήϊκες ἄμορβοι
ΚρειοΦάγοι μήλοισιν ἀεργηλοῖσιν ἕπονται.

ỷ. 357. *Tum Sol pallentes haudquaquam diſcutit*
161 *umbras*] Hic verſus, & duo qui ſequuntur, converſi ſunt ex illis Homericis in Odyſſ. λ'.

——— οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Η'έλιος Φαέθων ἐπιδέρκεται ἀκτίνεσσιν
Οὔθ' ὁπότ' ἂν ςείχῃσι πρὸς ὐρανὸν ἀςερόεντα,
Οὔθ' ὅταν ἂψ ἐπὶ γαῖαν ἀπ' ὐρανόθεν προτράπηται.

ỷ. 363. *Aeraque diſſiliunt vulgo*] Strabo lib. 11. ὁ δὲ Ε'ρατοσθένης καὶ τϐτὶ τὸ γράμμα προΦέρεται τὸ

ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ, τῶν Παντικαπαιέων ἐπὶ τῇ ῥαγείσῃ χαλκῇ διὰ τὸν πάγον,

Εἴτις ἄῤ ἀνθρώπων μὴ πείθεται, οἷα παῤ ἡμῖν
Γίνεται, εἰς τήνδε γνώτω ἰδὼν ὑδρίαν.
Ἣν οὐχ ὡς ἀνάθημα θεοῦ καλὸν, ἀλλ' ἐπίδειγμα
Χειμῶνος μεγάλου θῆχ' ἱερεὺς Στράτιος.

℣. 376. *Ipsi defossis specubus*] quales τρωγλοδύται apud Homerum.

℣. 385. *Fuge pabula læta*] Lucretius lib. I.
Inde feræ pecudes persultant pabula læta.

℣. 388. *Nigra subest udo tantum cui nigra palato*] expressit locum Aristotelis ex lib. VI. περὶ ζώων ἱστορίας, quem imitatus est Varro lib. II. Aristotelis verba sunt hæc: λευκὰ δὲ τὰ ἔκγονα γίνεται καὶ μέλαινα, ἐὰν ὑπὸ τῇ τοῦ κριοῦ γλώττῃ λευκαὶ φλέβες ὦσιν, ἢ μέλαιναι. λευκὰ μὲν, ἐὰν λευκαί. μέλανα δὲ, ἐὰν μέλαιναι. ἐὰν δὲ ἀμφότεραι, ἀμφότερα. πυῤῥὰ δὲ, ἐὰν πυῤῥαί. Varronis autem hæc: *Animadvertendum quoque linguane nigra, an varia sit, quod fere qui ea habent, nigros aut varios procreant agnos.*

℣. 391. *Munere sic niveo lanæ*] Macrobius Saturnal. lib. V. scribit hanc fabulam sumptam esse de Nicandro, cuius τὰ γεωργικὰ desiderantur, e quibus multa transtulisse Virgilium testatur etiam Quinctilianus.

℣. 396. *Hinc & amant fluvios magis*] Locus Aristotelis apud quem hæc leguntur libro VI. περὶ ζώων ἱστορίας· πιαίνει δὲ μάλιστα τὸ πρόβατον τὸ ποτόν. 162
διὸ καὶ τοῦ θέρους διδόασιν ἅλας διὰ πέντε ἡμερῶν, μέδιμνον τοῖς ἑκατόν. γίνεται γὰρ ὑγιεινότερον οὕτω, καὶ

πιό-

πιότερον τὸ ποίμνιον. καὶ τὰ πολλὰ δὲ ἁλίζοντες διὰ τῦτο προσφέρυσιν. οἷον ἔν τε τοῖς ἀχύροις ἅλας πολλούς. διψῶντα γὰρ πίνει μᾶλλον.

℣.404. *Nec tibi cura canum fuerit postrema*] Præcipit hoc poëta Ascræus his versibus,

Καὶ κύνα καρχαρόδοντα κομεῖν, μὴ φείδεο σίτυ,
Μή ποτε σ' ἡμερόκοιτος ἀνὴρ ἀπὸ χρήμαθ' ἕληται.

℣.405. *Veloces Spartæ catulos, acremque molossum*] Athenæus lib. XIII. Ἄλεξις ἐν τρίτῳ Σαμίων ὅρων. ἐκ πολλῶν πόλεων φησὶ κοσμηθῆναι τὴν Σάμον ὑπὸ τῦ Πολυκράτευς, κύνας μὲν μολοττικὰς καὶ λακαίνας εἰσαγαγόντος.

℣.414. *Disce & odoratam stabulis accendere cedrum*] Hæc de Nicandro sumpta sunt ex Theriacis,

Ναὶ μὴν καὶ βαρύοδμος ἐπὶ φλογὶ μοιρηθεῖσα
Χαλβάνη, ἄκνηστίς τε καὶ ἡ πριόνεσσι τομαίη
Κέδρος πολυόδουσι καταψηχθεῖσα γενείοις
Ἐν φλογιῇ, καπνηλὸν ἄγει καὶ φύξιμον ὀδμὴν,
Τοῖς δὴ χηραμὰ κοῖλα καὶ ὑλωρέας εὐνὰς
Κεινώσεις, δαπέδῳ δὲ πεσὼν, ὕπνοιο κορέσσῃ.

℣.416. *Aut mala tactu vipera*] Lucretius lib. II.
Omnia postremo bona sensibus, & mala tactu.

℣.421. *Et sibila colla tumentem*] Cornelius Severus,
Et sua concordes dant sibila clara dracones.
Æmilius Macer Theriacῶn lib. II.
—— *resonantia sibila collo.*

puto autem Macrum in eo poëmate, Nicandri θηριακὰ imitatum esse; quod notavit etiam Quincti-

ciliianus; in Ornithogonia vero Callimachum, cuius περὶ ὀρνέων librum adducit Athenæus: quam quam si qui forte non Callimachum, sed alium quempiam in eo opere Macrum secutum velint, 163 non repugno. ex eius igitur Ornithogoniæ libris hi duo versus leguntur,

Cycnus in auguriis semper lætissimus ales,
Hanc optant nautæ, quia se non mergit in undas.

℣. 431. *Ranisque loquacibus*] πολύφημος, &, πολύφωνος rana, in batrachomyomachia, quam Homero inscribunt.

℣. 432. *Postquam exhausta palus*] Locus Nicandri ex Theriacis,

Ὅς δή τοι τὸ πρὶν μὲν ἐπὶ βροχθώδει λίμνῃ
Ἄσπειστον βατράχοισι φέρει κότον, ἀλλ' ὅταν ὕδωρ
Σείριος ἀζήνησι, τρύγῃ δ' ἐνὶ πυθμένι λίμνης
Καὶ τόθ' ὅγ' ἐν χέρσῳ τελέθει ψαφαρός τε καὶ ἄχρους
Θάλπων ἠελίῳ βλοσυρὸν δέμας.

℣. 433. *Et flammantia lumina torquens*] Nicander,

— αὐτὰρ ἐνωπῆς
Γλήνεα φοινίσσει τεθυωμένος, ὀξὺ δὲ δέρκῃ
Γλώσσῃ λιχμάζων νέατον σκωλύπτεται οὐρήν.

℣. 434. *Asperque siti, atque exterritus æstu*] Serpentes æstu sæviores sunt. Nicander,

Ἀλλ' ἤτοι θέρεος βλαβερὸν δάκος ἐξαλέασθαι.

Liber Colotianus pro *exterritus*, habet, *exercitus*.

℣. 435. *Ne mihi tum molles sub divo carpere somnos*] Hæc quoque a Nicandro accepit ex Theriacis,

Αἰθέρος ἐν καλάμῃ ϛορέσας ἀκρέσπερος εὕδῃς,
Ἢ καὶ ἀν' ὑλήεντα παρὲκ λόφον, ἢ ἀνὰ βήσσης
Ἐσχατιὴν, ὅθι πλεῖϛα κινώπετα βόσκεται.

& poſt:

Τῆμος, ὅτ' αὐαλέων φολίδων ἀπεδύσσατο γῆρας
Μῶλυς ἐπιϛείχων, ὅτε φωλεὸν εἴαρι φεύγων,
Ὄμμασιν ἀμβλώσσει. μαράθȣ δέ ἑ νήχυτος ὅρπηξ
Βοσκηθεὶς, ὠκύν τε δὲ αὐγήεντα τίθησιν.

164 *Ne mihi tum molles ſub dio carpere ſomnos*] Similis eſt apud Aratum figura.

—— εὐρεῖαι μοι ἀρέσκοιεν τότε νῆες.

℣. 437. *Cum poſitis novus exuviis*] Lucretius lib. IV.

—— cum lubrica ſerpens.
Exuit in ſpinis veſtem. Videtur autem Virgilius expreſſiſſe locum Nicandri ex Theriacis, cuius verſus ſunt hi:

Μή δ' ὅτε ῥικνῆεν φολίδων ἄπο γῆρας ἀμέρσας,
Ἂψ ἀναφοιτήσῃ νεαρῇ γε κεχαρμένος ἥβᾳ.

& poſt:

Ἐξότε γηραλέον μὲν ἀπὸ φλόον ἑρπετὰ βάλλει
Ὁλκήρῃ. & aliquot interiectis verſibus,
Εὖτ' ἂν ἐπ' ἠελίοιο περὶ φλόον ἄψεα βάλλῃ.

℣. 439. *Et linguis micat ore triſulcis*] Lucretius lib. III.

Quin etiam tibi ſi lingua vibrante minacem
Serpentem.

℣. 454. *Alitur vitium, vivitque tegendo*] Lucretius,

Vlcus enim vireſcit, & inveteraſcit alendo.

℣.463. *Et lac concretum cum sanguine potat equino*] Huc spectat carmen illud Dionysii ἐν τῇ περιηγήσει,

—— ἀλλὰ γὰρ ἵππων
Αἵματι μίσγοντες λευκὸν γάλα δαῖτα τίθενται.

℣.478. *Hic quondam morbo cæli miseranda*] Hæc e Lucretii VI. sumpta sunt, quæ ille a Thucydide pene ad verbum mutuatus est ex libro historiarum II. versus Lucretii sunt hi:

Hæc ratio quondam morborum, & mortifer æstus
Finibus in Cecropis &c.

℣.481. *Corrupitque lacus, infecit pabula tabo*] Lucretius libro VI.

Hæc igitur subito clades nova, pestilitasque
Aut in aquas cadit, aut fruges persidit in ipsas,
Aut alios hominum pastus, pecudumque cibatus:
Aut etiam suspensa manet vis aëre in ipso.

℣.485. *Ossa minutatim*] Lucretius lib. VI.

—— *a pedibusque minutatim.*

℣.496. *Hinc canibus blandis rabies venit*] Lucretius libro VI.

Et moriebantur cum primis fida canum vis,
Strata viis animam ponebat in omnibus ægram.

Ib. *Et quatit ægros tussis anhela sues*] Lucret. lib. VI.

Tenuia sputa, minuta, croci contacta colore,
Salsaque, per fauces raucas vix edita tussi.

℣.501. *Aret pellis, & ad tactum tractanti dura resistit*] Lucretius lib. VI. — *frigida pellis*
Duraque.

℣.505.

℣. 505. *Tum vero ardentes oculi*] Totus hic locus e Lucretio expreſſus eſt. ita enim in lib. VI. cecinit:

Principio caput incenſum fervore gerebant:
Et duplices oculos ſuffuſa luce rubentes.

Vertit autem Lucretius locum Thucydidis ex lib. II. πρῶτον μὲν, inquit, τῆς κεφαλῆς θέρμαι ἰσχυραὶ, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐρυθήματα, καὶ φλόγωσις ἐλάμβανε. καὶ τὰ ἐντὸς, ἥτε φάρυγξ καὶ ἡ γλῶσσα, εὐθὺς αἱματώδη ἦν. καὶ πνεῦμα ἄτοπον, καὶ δυσῶδες ἠφίει.

℣. 511. *Mox erat hoc ipſum exitio*] Lucretius lib. VI.

Nec ratio remedi communis certa dabatur,
Nam quod aliis dederat vitalis aëris auras
Volvere in ore licere, & cæli templa tueri,
Hoc aliis erat exitio, lethumque parabat.

Thucydides lib. II. a quo Lucretius tranſtulit, ita ſcribit: ἕν τε οὐδὲν κατέστη ἴαμα, ὡς εἰπεῖν, ὅ, τι χρῆν προσφέροντας ὠφελεῖν. τὸ γάρ τῳ ξυνενεγκὼν, ἄλλον τοῦτο ἔβλαπτε.

166 ℣. 513. *Dii meliora piis*] Lucilius Satyrarum lib. XXVI.

Dii maluerint meliora, atque amentiam averruncaſſint meam.

aliter tamen Pacuvio inſcriptus hic verſus legitur,
Dii monuerint meliora &c.

℣. 520. *Non umbræ altorum nemorum*] Locus Lucretii,

Nec teneræ ſalices, atque herbæ rore vigentes,
Fluminaque ulla queunt ſummis labentia ripis
Oblectare animum, ſubitamque avertere curam.

Ib.

Ib. *Non mollia possunt Prata movere animum*] μαλακοὶ λειμῶνες Græcis poëtis·

℣. 521. *Purior electro campum petit amnis*] Callimachus in Cererem,

— τόδ' ὡς ἀλέκτρινον ὕδωρ
Ἐξ ἀμαρᾶν ἀνέθυε.

℣. 525. *Quid vomere terras Invertisse graves*] Lucr. lib. I.

Quæ nos fecundas vertentes vomere glebas

℣. 529. *Pocula sunt fontes liquidi*] Lucretius lib. V.

Ad sedare sitim fluvii, fontesque vocabant.

℣. 546. *Ipsis est aër avibus non æquus*] Lucretius lib. VI.

Nec tamen omnino temere illis sedibus ulla
Comparebat avis, nec tristia sæcla ferarum
Exibant silvis, languebant pleraque morbo,
Et moriebantur.

℣. 549. *Quæsitæque nocent artes*] Lucretius lib. VI.

Nec requies erat ulla mali, defessa iacebant
Corpora, mussabat tacito medicina timore.

Thucydides, οὔτε γὰρ, inquit, ἰατροὶ ἤρκουν τὸ πρῶτον θεραπεύοντες ἀγνοίᾳ, ἀλλ' αὐτοὶ μάλιστα ἔθνησκον, ὅσῳ καὶ μάλιστα προσῄεσαν.

℣. 550. *Phillyrides Chiron*] Pindarus Pyth. εἴδει. γ'.

Ἤθελον χείρωνά κε Φιλλυρίδαν.

℣. 556. *Iamque catervatim*] Lucretius lib. VI. 167

Inde catervatim morbo, mortique dabantur.

& post:

Con-

Confertos ita acervatim mors accumulabat.

Ex Thucydide, ὁ φθόρος, inquit, ἐγίνετο ὐδενὶ κόσμῳ, ἀλλὰ καὶ νεκροὶ ἐπ᾽ ἀλλήλοις ἀποθνήσκοντες ἔκειντο.

℣. 564. *Atque immundus olentia sudor membra sequebatur*] Lucretius lib. VI.

Sudorisque madens per collum splendidus humor.

Nicander Alexipharmacis,

Ἀμφὶ δὲ ὀδμήεις καμάτῳ περιλείβεται ἱδρώς.

℣. 566. *Sacer ignis edebat*] Lucretius lib. VI.

Corpus, ut est, per membra sacer cum diditur ignis.

Sed Lucretii carmina, quæ conversa e Thucydide notavi, quoniam ab ea re, in qua versamur non sunt aliena, si hic appingerem, operæ precium me facturum putavi, quo facilius unusquisque possit ea cum Græcis Thucydidiis coniungere. quare loca etiam ipsa Thucydidis, unde Lucretiana illa translata sunt, adscribere visum est. Lucretius lib. VI.

Hæc ratio quondam morborum, & mortifer æstus
Finibus in Cecropis funestos reddidit agros:
Vastavitque vias, exhausit civibus urbem.
Nam penitus veniens Ægypti finibus ortus,
Aera perrumpens multum, camposque natantes,
Incubuit tandem populo Pandionis, omnes
Inde catervatim morbo, mortique dabantur.

Thucydides lib. II. ἤρξατο δὲ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς λέγεται, ἐξ αἰθιοπίας τῆς ὑπὲρ αἰγύπτȣ. ἔπειτα δὲ, καὶ ἐς αἴγυπτον, καὶ λιβύην κατέβη, καὶ ἐς τὴν βασιλέως γῆν τὴν πολλήν. ἐς δὲ τὴν ἀθηναίων πόλιν ἐξαπιναίως ἐνέπεσε. Lucretius,

Principio caput incensum fervore gerebant,

Et duplices oculos suffusa luce rubentes
Sudabant etiam fauces intrinsecus atræ 168
Sanguine, & ulceribus vocis via septa coibat,
Atque animi interpres manabat lingua cruore,
Debilitata malis, motu gravis, aspera tactu;
Inde ubi per fauces pectus complerat, & ipsum
Morbida vis in cor mæstum confluxerat ægris:
Omnia tum vero vitai claustra lababant.
Spiritus ore foras tetrum volvebat odorem,
Rancida quo perolent proiecta cadavera ritu.
Atque animi prorsum vires totius, & omne
Languebat corpus, lethi iam limine in ipso.
Intolerabilibusque malis erat anxius angor
Assidue comes, & gemitu commista querela.
Singultusque frequens noctem persæpe, diemque
Corripere assidue nervos, & membra coactans,
Dissolvebat eos defessos ante fatigans.

Thucydides, πρῶτον μὲν τῆς κεφαλῆς θέρμαι ἰσχυραὶ, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐρυθήματα, καὶ φλόγωσις ἐλάμβανε. καὶ τὰ ἐντὸς, ἥτε φάρυγξ καὶ ἡ γλῶσσα, εὐθὺς αἱματώδη ἦν καὶ πνεῦμα ἄτοπον καὶ δυσῶδες ἠφίει. ἔπειτα ἐξ αὐτῶν πταρμὸς καὶ βράγχος ἐπεγίγνετο· καὶ ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ κατέβαινεν ἐς τὰ στήθη ὁ πόνος μετὰ βηχὸς ἰσχυροῦ. καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν στηρίξαι, ἀνέστρεφέ τε αὐτὴν, καὶ ἀποκαθάρσεις χολῆς πᾶσαι ὅσαι ὑπὸ ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσὶν, ἐπήεσαν. καὶ αὗται μετὰ ταλαιπωρίας μεγάλης· λύγξ τε τοῖς πλείοσιν ἐνέπιπτε κενὴ, σπασμὸν ἐνδιδοῦσα ἰσχυρόν. Lucretius,

Nec nimio cuiquam posses ardore tueri
Corporis in summo summam fervescere partem:
Sed potius tepidum manibus proponere tactum,
Et simul ulceribus quasi inustis omne rubere
Corpus, ut est, per membra sacer cum diditur ignis.

Thu-

Thucydides, Καὶ τὸ μὲν ἔξωθεν ἁπτομένῳ σῶμα, οὐκ
169 ἄγαν θερμὸν ἦν, οὔτε χλωρὸν, ἀλλ' ὑπέρυθρον, πελιδνὸν, φλυκταίναις μικραῖς, καὶ ἕλκεσιν ἐξηνθηκός. Lucretius,

Intima pars homini vero flagrabat ad ossa:
Flagrabat stomacho flamma, ut fornacibus, intus.
Nil adeo posses cuiquam leve, tenueque membris
Verteret utilitatem ad ventum, & frigora semper.

Thucydides, τὰ δὲ ἐντὸς οὕτως ἐκαίετο, ὥςε μήτε τῶν πάνυ λεπτῶν ἱματίων καὶ σινδόνων τὰς ἐπιβολὰς, μήτ' ἄλλο τι ἢ γυμνοὶ ἀνέχεσθαι. Sed Lucretii versus non carent mendo. in Thucydidis autem libris impressis γυμνὸν, male pro, γυμνοὶ, scriptum est. Lucretius,

In fluvios partim gelidos ardentia morbo
Membra dabant, nudum iacientes corpus in undas.
Multi præcipites lymphis putealibus alte
Inciderunt ipso venientes ore patente.
Insedabiliter sitis arida corpore mersans
Æquabat multum parvis humoribus imbrem.

Thucydides, ἥδιςά τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν. καὶ πολλοὶ τοῦτο τῶν ἠμελημένων ἀνθρώπων, καὶ ἔδρασαν ἐς φρέατα, τῇ δίψῃ ἀπαύστῳ ξυνεχόμενοι καὶ ἐν τῷ ὁμοίῳ καθειςήκει τό, τε πλέον καὶ ἔλασσον ποτόν. Lucretius,

Nec requies erat ulla mali, defessa iacebant
Corpora. & paulo post:
Quippe patentia cum toties ardentia morbis
Lumina versarent oculorum expertia somno.

Thucydides, καὶ ἡ ἀπορία τοῦ μὴ ἡσυχάζειν, καὶ ἡ ἀγρυπνία ἐπέκειτο διὰ παντός. Lucretius,

Compressæ nares, nasi primoris acumen
Tenue, cavati oculi, cava tempora, frigida pellis.

Nicander Alexipharmacis,

—— ἢ ἔτι μυκτὴρ
Στρεβλὸς ἀπαγγέλλει, ὅτε δ' αὖ κοιλώπεες αὐγαί.

Lucretius,

Nec nimio rigida prostrati morte iacebant.
Octavoque fere candenti lumine Solis,
Aut etiam nona reddebant lampade vitam.

Thucydides, καὶ τὸ σῶμα ὅσον περ χρόνον καὶ ἡ νόσος ἀκμάζοι, οὐκ ἐμαραίνετο, ἀλλ' ἀντεῖχε παρὰ δόξαν τῇ ταλαιπωρίᾳ, ὥστε ἢ διεφθείροντο οἱ πλεῖστοι ἐνναταῖοι καὶ ἑβδομαῖοι ὑπὸ τοῦ ἐντὸς καύματος ἔτι ἔχοντές τι δυνάμεως.

Lucretius,

Quorum si quis, ut est, vitarat funera lethi,
Visceribus tetris & nigra proluvie alvi:
Posterius tamen hunc tabes, lethumque manebat.
Aut etiam multus capitis cum sæpe dolore
Corruptus sanguis expletis naribus ibat:
Huc hominis totæ vires, corpusque fluebat.
Profluvium porro cui tetri sanguinis acre
Exierat, tamen in nervos huic morbus, & artus
Ibat, & in partes genitales corporis ipsas:
Et gravi er partim metuentes limina lethi,
Vivebant ferro privati parte virili:
Et manibus sine nonnulli, pedibusque manebant
In vita tamen, & perdebant lumina partim.
Vsque adeo mortis metus his incusserat acer.
Atque etiam quosdam cepere oblivia rerum
Cunctarum, neque se possent cognoscereut ipsi.

Thucydides, ἢ εἰ διαφύγοιεν, ἐπικαθιόντος τοῦ νοσήμα-

ματος ἐς τὴν κοιλίαν, καὶ ἑλκώσεώς τε αὐτῇ ἰσχυρᾶς ἐγγινομένης, καὶ διαῤῥοίας ἅμα ἀκράτου ἐπιπιπτούσης, οἱ πολλοὶ ὕςερον διὰ τὴν ἀσθένειαν διεφθείροντο. καὶ διεξῄει γὰρ διὰ παντὸς τοῦ σώματος ἄνωθεν ἀρξάμενον τὸ ἐν τῇ κεφαλῇ πρῶτον ἱδρυθὲν κακὸν, καὶ εἴτις ἐκ τῶν μεγίςων περιγένοιτο, τῶν
171 γε ἀκρωτηρίων ἀντίληψις αὐτοῦ ἐπεσήμαινε. κατέσκηπτε γὰρ καὶ ἐς αἰδοῖα, καὶ ἐς ἄκρας χεῖρας, καὶ πόδας, καὶ πολλοὶ ςερισκόμενοι τούτων, διέφευγον. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν. τοὺς δὲ, καὶ λήθη ἐλάμβανε παραυτίκα ἀναςάντας τῶν πάντων ὁμοίως, καὶ ἠγνόησαν σφᾶς τε αὐτοὺς, καὶ τοὺς ἐπιτηδείους. Lucretius,

Multaque humi cum inhumata iacerent corpora supra
Corporibus, tamen alituum genus, atque ferarum
Aut procul absiliebat, ut acrem exciret odorem:
Aut ubi gustarat, languebat morte propinqua.
Nec tamen omnino temere illis sedibus ulla
Comparebat avis, languebant pleraque morbo:
Et moriebantur, cum primis fida canum vis
Strata viis animam ponebat in omnibus ægram.
Extorquebat enim vitam vis morbida membris:
Incomitata rapi certabant funera vasta:
Nec ratio remedi communis certa dabatur.

Thucydides, Τὰ γὰρ ὄρνεα καὶ τετράποδα, ὅσα ἀνθρώπων ἅπτεται, πολλῶν ἀτάφων γιγνομένων, ἢ οὐ προσῄει, ἢ γευσάμενα διεφθείρετο. τεκμήριον δὲ, τῶν μὲν τοιούτων ὀρνίθων ἐπίλειψις σαφὴς ἐγένετο, καὶ οὐχ' ἑωρῶντο οὔτε ἄλλως, οὔτε περὶ τοιοῦτον οὐδέν. οἱ δὲ κύνες μᾶλλον αἴσθησιν παρεῖχον τοῦ ἀποβαίνοντος, διὰ τὸ ξυνδιαιτᾶσθαι & paulo post: ἕν τε οὐδὲεν κατέςη ἴαμα.

Lucretius,

Illud in his rebus miserandum magnopere unum
Ærumnabile erat, quod ubi se quisque videbat
Implicitum morbo, morti damnatus ut esset:
Deficiens animo mœsto cum corde iacebat,
Funera respectans, animam & mittebat ibidem.
Idque vel in primis cumulabat funere funus.
Quippe etenim nullo cessabant tempore apisci 172
Ex aliis alios avidi contagia morbi

Thucydides, δεινότατον δὲ παντὸς ἦν τȣ̃ κακȣ̃, ἥτε ἀθυμία, ὁπότε τις αἴσθοιτο κάμνων. πρὸς γὰρ τὸ ἀνέλπιςον εὐθὺς τραπόμενοι τῇ γνώμῃ, πολλῷ μᾶλλον προΐεντο σφᾶς αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀντεῖχον. Lucretius,

Nam quicunque suis fugitabant, ut fit, ab ægris,
Vitai nimium cupidos, mortisque timentes
Pænitet, & paulo post turpi morte, malaque
Desertos, opis expertes, incuria mactat.

Thucydides, εἴτε γὰρ μὴ θέλοιεν δεδιότες ἀλλήλοις προσιέναι, ἀπώλλυντο ἔρημοι, καὶ οἰκίαι πολλαὶ ἐκενώθησαν ἀπορίᾳ τȣ̃ θεραπεύσοντος. Lucretius,

Lanigeras tanquam pecudes, & bucera secla.

Thucydides, ὥσπερ τὰ πρόβατα ἔθνησκον. Lucretius,

Qui fuerant autem præsto, contagibus ibant,
Atque labore, pudor quem tum cogebat obire,
Blandaque lassorum vox mista voce querelæ.

Thucydides, εἴτε προσίοιεν, διεφθείροντο. καὶ μάλιςα οἱ ἀρετῆς τι μεταποιȣ́μενοι. αἰσχύνῃ γὰρ ἠφείδȣν σφῶν αὐτῶν ἐσιόντες παρὰ τοὺς φίλους. Lucretius,

Præterea iam pastor, & armentarius omnis,
Et robustus item curvi moderator aratri,
Languebant, penitusque casa contrusa iacebant

Cor-

Corpora, paupertate & morbo dedita morti.
& paulo post:
Nec minimam partem ex agris mœroris in urbem
Confluxit, languens quem contulit agricolarum
Copia, conveniens ex omni morbida parte,
Omnia condebant loca, tectaque, quo magis æstus
Confertos ita acervatim mors accumulabat.

173 Thucydides, ἐπίεσε δ' αὐτοὺς μᾶλλον πρὸς τῷ ὑπάρχοντι πόνῳ καὶ ἡ ξυγκομιδὴ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ ἄστυ, καὶ οὐχ' ἧσσον τοὺς ἐπελθόντας. οἰκιῶν γὰρ οὐχ' ὑπαρχουσῶν, ἀλλ' ἐν καλύβαις πνιγηραῖς ὥρᾳ ἔτους διαιτωμένων, ὁ φθόρος ἐγίγνετο οὐδενὶ κόσμῳ. Lucretius,

Multa siti prostrata viam per, proque voluta
Corpora Silanos ad aquarum strata iacebant
Interclusa anima nimia ab dulcedine aquarum,
Multaque per populi passim loca prompta, viasque.
Languida semianimo tum corpore membra videres,
Horrida pædore, & pannis cooperta perire
Corporis illuvie, pellis super ossibus una,
Visceribus tetris prope iam, sordeque sepultis.

Thucydides, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐκαλινδοῦντο, καὶ περὶ τὰς κρήνας ἁπάσας ἡμιθνῆτες, τῇ τοῦ ὕδατος ἐπιθυμίᾳ.
Lucretius,

Omnia denique sancta deûm delubra replerat
Corporibus mors exanimis, onerataque passim
Cuncta cadaveribus cælestum templa manebant:
Hospitibus loca quæ complerant ædituentes.
Nec iam relligio divûm, nec numina magni
Pendebantur, enim præsens dolor exsuperabat.
Nec mos ille sepulturæ remanebat in urbe,
Vt pius hic populus semper consuerat humari.

Perturbatus enim totus repedabat, & unus-
Quisque suum pro re consortem mæstus humabat.

Thucydides, τά τε ἱερὰ ἐν οἷς ἐσκήνηντο, νεκρῶν πλέα ἦν, αὐτȣ̃ ἐναποθνησκόντων ὑπερβιαζομένȣ γὰρ τȣ̃ κακȣ̃, οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἔχοντες ὅ, τι γένωνται, ἐς ὀλιγωρίαν ἐτράποντο, καὶ ἱερῶν, καὶ ὁσίων ὁμοίως. νόμοι τε πάντες συνεταράχθησαν, οἷς ἐχρῶντο πρότερον περὶ τὰς ταφάς. ἔθαπτον δὲ, ὡς ἕκαςος ἠδύνατο καὶ πολλοὶ ἐς ἀναισχύντους θήκας ἐτράποντο σπάνει τῶν ἐπιτηδείων, διὰ τὸ συχνȣ̃ς ἤδη προτεθνᾶναι σφίσιν Lu- 174
cretius,

Namque suos consanguineos aliena rogorum,
Insuper exstructa ingenti clamore locabant,
Subdebantque faces, multo cum sanguine sæpe,
Rixantes potius, quam corpora desererentur.

Thucydides, ἐπὶ πυρᾶς γὰρ ἀλλοτρίας, φθάσαντες τοὺς νοσήσαντας, οἱ μὲν, ἐπιθέντες τὸν ἑαυτῶν νεκρὸν, ὑφῆπτον. οἱ δὲ, καιομένου ἄλλου, ἄνωθεν ἐπιβαλόντες, ὃν φέροιεν, ἀπῄεσαν.

GEORGICORVM

LIB. IV.

℣. 1. PRotinus aerii mellis] Aristotelis verba sunt e v. περὶ ζώων ἱςορίας. μέλι δὲ τὸ πίπτον ἐκ τȣ̃ ἀέρος, καὶ μάλιςα τῶν ἄςρων ἐπιτολαῖς, καὶ ὅταν κατασκήψῃ σείριος. Vbi animadvertendum est in vulgatis libris ἡ ἶρις legi; nos autem, σείριος, substituimus, secuti veteris codicis auctoritatem. neque plane dubitandum est, quin ea vera

ra ſcriptura ſit, quam a Plinio etiam expreſſam animadvertimus, cum hæc ipſa Ariſtotelis verba tranſtulit lib. XI. cap. XII. ſic enim ſcribit: *Venit hoc ex aëre, & maxime ſiderum exortu, præcipueque ipſo Sirio exſplendeſcente.* Sed Antiphilus quoque in quodam epigrammate, mel, αἰθέριον νέκταρ, dixit lib. I.

℣. 10. *Neque oves, hædique petulci*] Lucretius lib. II.

Corniger æ norunt matres, agnique petulci
Balatum pecudis.

℣. 14. *Meropeſque aliæque volucres*] Locus Ariſtotelis e libro IX. περὶ ζώων ἱϛορίας. ἀδικοῦσι δὲ αὐτὰς, inquit, μάλιϛα αἵτε σφῆκες, καὶ οἱ αἰγίθαλοι καλούμενοι τὰ ὄρνεα, ἔτι δὲ χελιδὼν καὶ μέροψ. & paulo
175 poſt: καὶ τὰς σφῆκας καὶ τὰς χελιδόνας τὰς πλησίον τῶν σμηνῶν ἐξαίρουσι, καὶ τὰς τῶν μερόπων νεοττίας.

℣. 18. *At liquidi fontes*] Ariſtoteles libro IX. περὶ ζώων ἱϛορίας. πίνουσι δ᾽ ἂν μὲν ᾖ ποταμὸς πλησίον οὐδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐντεῦθεν. M. Varro lib. III. *cibi pars quod potio, & ea iis aqua liquida, unde bibant, eſſe oportet, eamque propinquam quæ præterfluat.*

Ib. *Et ſtagna virentia muſco*] Lucretius lib. V.
Humida ſaxa ſuper viridi ſtillantia muſco.

℣. 26. *Tranſverſas ſalices, & grandia coniice ſaxa*] M. Varro lib. III. *In qua aqua iaceant teſtæ, aut lapilli, ita ut extent paulum, ubi aſſidere, & bibere poſſint.*

℣. 29. *Aut præceps Neptuno immerſerit Eurus*]

Neptunum recte pro aqua poni docet Orpheus ἐν μικρῷ κρατῆρι, his versibus qui apud Hesiodi Interpretem leguntur,

Ἑρμῆς δ' ἑρμηνεὺς τῶν πάντων ἄγγελός ἐςι,
Νύμφαι ὕδωρ, πῦρ ἥφαιςος, σῖτος Δημήτηρ.
Ἠδὲ θάλασσα ποσειδῶν μέγας ἠδ' Ἐνοσίχθων.
Καὶ πόλεμος μὲν Ἄρης· εἰρήνη δ' ἔς' Ἀφροδίτη.
Οἶνος ὃν φιλέουσι θεοὶ, θνητοί τ' ἄνθρωποι,
Ὅν τε βροτοῖς εὗρεν λυπῶν καλλύτορα πασῶν
Ταυρογενὴς Διόνυσος. Videtur autem Lucretius ad hos versus respexisse lib. II.

Hic si quis mare Neptunum, Cereremque vocare
Constituet fruges: & Bacchi nomine abuti
Mavult, quam laticis proprium proferre vocamen.

ỿ. 30. *Hæc circum casiæ virides*] Aristoteles lib. IX. περὶ φυτῶν ἱςορίας· Φυτεύειν δὲ συμφέρει περὶ τὰ σμήνη, ἀχράδας, κυάμους, πόαν μηδικὴν, συρίαν, ὤχρους, μυῤῥίνην, μήκωνα, ἕρπυλλον, ἀμυγδαλῆν. Varro lib. III. *Si pabulum naturale non est, ea oportet dominum serere, quæ maxime sequuntur apes, ea* 176 *sunt, rosa, serpyllum, apiastrum, papaver, faba, lens, pisum, ocimum, ciperum, medicam, & maxime cytisum, quod valentibus utilissimum est.*

ỿ. 34. *Seu lento fuerint alvearia vimine texta*] M. Varro lib. III. *Alii faciunt ex viminibus rotundas, alii e ligno, ac corticibus, alii ex arbore cava* &c.

ỿ. 39. *Spiramenta linunt*] Varro lib. III. *Extra ostium alvei obturant omnia, qua venit inter favos spiritus, quam* ἐριθάκην *appellant Græci.*

ỿ. 40.

ỽ.40. *Collectumque hæc ipsa ad munera gluten*] Aristoteles lib. IX. περὶ ζώων ἱστορίας· ἔστι δὲ περὶ τὴν ἐργασίαν αὐτῶν, καὶ τὸν βίον πολλὴ ποικιλία· ἐπειδὰν γὰρ παραδοθῇ αὐταῖς καθαρὸν τὸ σμῆνος, οἰκοδομοῦσι τὰ κηρία φέρουσαι, τῶν τε ἄλλων ἀνθέων, καὶ ἀπὸ τῶν δένδρων τὰ δάκρυα, ἰτέας, καὶ πτελέας, καὶ ἄλλων κολλωδεστάτων. τούτῳ δὲ καὶ τὸ ἔδαφος διαχρίουσι τῶν ἄλλων θηρίων ἕνεκεν.

ỽ.42. *Sæpe etiam effossis, si vera est fama, latebris*] Locus ex Aristotele sumptus lib. IX. περὶ ζώων ἱστορίας. αἱ δ' ἐν θεμισκύρᾳ περὶ τὸν θερμώδοντα ποταμὸν ἐν τῇ γῇ καὶ τοῖς σμήνεσσι ποιοῦνται κηρία.

ỽ.44. *Exesæque arboris antro*] Vetus codex meus habet, *alvo.*

ỽ.49. *Aut ubi odor cœni gravis*] Hoc quoque ex Aristotelis lib. IX. δυσχεραίνουσι δὲ, inquit, ὥσπερ εἴρηται ταῖς δυσώδεσιν ὀσμαῖς, καὶ ταῖς τῶν μύρων.

ỽ.54. *Et flumina libant summa leves*] Aristoteles lib. IX. περὶ ζωών ἱστορίας. αἱ δὲ ὕδωρ φέρουσιν εἰς τοὺς κυττάρους, καὶ μιγνύουσι τῷ μέλιτι.

ỽ.63. *Et Cerinthæ ignobile gramen*] Aristoteles lib. IX. περὶ ζώων ἱστορίας· ἔστι δὲ αὐταῖς καὶ ἄλλη τροφὴ, ἣν καλοῦσί τινες κήρινθον. ἔστι δὲ τοῦτο ὑποδεέστερον, καὶ γλυκύτητα συκώδη ἔχων. κομίζουσι δὲ τοῦτο τοῖς σκέλεσι, καθάπερ καὶ τὸν κηρόν.

177 ỽ. 64. *Tinnitusque cie*] Sententia ab Aristotele accepta ex lib. IX. περὶ ζώων ἱστορίας· δοκοῦσι δὲ, inquit, χαίρειν αἱ μέλιτται καὶ τῷ κρότῳ, διὸ καὶ κροτοῦντες φασὶν ἀθροίζειν αὐτὰς εἰς τὸ σμῆνος ὀστράκοις τε καὶ ψόφοις. M. Varro libro III. *Quod etsi quando*

do displicitæ sunt, cymbalis, & plausibus, numero, reducunt in locum unum. & circum tinniendo aere perterritas quo voluerit perducet.

ỷ. 65. *Ipsæ consident medicatis frugibus*] M. Varro lib. III. *Quocirca examen ubi nolunt considere, cum ramum, aliamve quam rem oblinunt hoc, admixto apiastro.*

ỷ. 71. *Martius ille æris rauci canor increpat*] Aristoteles lib. IX. περὶ ζώων ἱςορίας· ὅταν δὲ ἄφεσις μέλλῃ γίνεσθαι φωνῇ μονῶτις καὶ ἴδιος γίνεται ἐπί τινας ἡμέρας. M. Varro libro. III. *Alterum, quid cum iam evolaturæ sunt, aut etiam inceperunt, consonant vehementer, proinde ut milites faciunt, cum castra movent, quæ primo tum exierunt in conspectu volitant, reliquas quæ nondum congregatæ sunt respectantes, dum conveniant.*

ỷ. 83. *Ingentes animos angusto in pectore versant*] Imitatus est Homeri versum de Tydeo in Iliad. έ.

Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην δέμας, ἀλλὰ μαχητής.

hunc versum expressit etiam auctor versus in Priapum,

Vtilior Tydeus, qui, si quid credis Homero,
Ingenio pugnax, corpore parvus erat.

& in antiquo lapide Romæ epigramma lepidissimum incisum est, in quo versus hic legitur:

Corpore in exiguo res numerosa fui.

ỷ. 87. *Pulveris exigui iactu*] Hoc e Varrone accepit, cuius verba sunt in lib. III. *Cum a mellario id fecisse sunt animadversæ, iaciundo in eas pul-*

pulverem, & circum tinniendo aëre, perterritas quo voluerit perducet.

178 ℣.92. *Nam duo ſunt genera*] Ariſtoteles lib. v. περὶ ζώων ἱςορίας· τῶν δὲ ἡγεμόνων ἐςὶ γένη δύο M. Varro lib. III. *Inutiles enim ſunt propter ſeditiones, &, ut quidam dicunt, tria genera cum ſint ducum in apibus, niger, ruber, varius, ut Menecrates ſcribit, duo, niger & varius, qui ita melior, ut expediat mellario, cum duo ſint eadem alvo, interficere nigrum, quem ſcit cum altero rege eſſe ſeditioſum, & corrumpere alvum, quod ſuget, aut cum multitudine ſugetur.*

℣. 112. *Ipſe thymum*] Ariſtoteles lib. IX. περὶ ζώων ἱςορίας· νομὴ δὲ μελιττῶν τὸ θύμον, ἄμεινον δὲ τὸ λευκὸν τȣ͂ ἐρυθρȣ͂.

℣. 117. *Vela traham*] ἱςία ἐρύσαι, Homero.

℣. 119. *Biſerique*] διφόρου dixit Ariſtophanes. Ælius etiam Samius narrat ὡς ἐν σάμῳ σύκον, ςαφυλὶς, ὀμομηλὸς, καὶ μῆλα, καὶ ῥόδα δὶς τȣ͂ ἐνιαυτȣ͂ ἐγένετό ποτε.

℣. 142. *Quotque in flore novo*] Lucretius lib. I.
— *iuvatque novos decerpere flores.*

℣. 149. *Nunc age*] Lucretius lib. II.
Nunc age dicta meo dulci quæſita labore
Percipe.

℣. 150. *Pro qua mercede canoros Curetum ſonitus*] Hac de re ita Lucretius lib. II.
Dictæos referunt Curetas: qui Iovis illum
Vagitum in Creta quondam occultaſſe feruntur,
Cum pueri circum puerum pernice chorea

Ar-

Armati in numerum ſtarent: pernice chorea
Armati in numerum pulſarent aeribus aera.

ỷ.152. *Dictæo cæli regem pavere ſub antro*] Aratus,

—— ὅτε μὲν τό τε κουρίζοντα
Δίκτῳ ἐν εὐώδεϊ ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο
Ἄντρῳ ἐγκατέθεντο, καὶ ἔτρεφον εἰς ἐνιαυτὸν
Δικταῖοι κούρητες, ὅτε κρόνον ἐψεύδοντο.

Apollonius Rhodius Argonauticorum lib. I. 179
Ὄφρα ζεὺς ἔτι κοῦρος, ἔτι φρεσὶ νήπια εἰδὼς
Δικταῖον ναίεσκεν ὑπὸ σπέος.

ỷ.158. *Et fœdere pacto*] Ariſtoteles lib. IX. περὶ ζώων ἱςορίας· εἰσὶ δ' αὐταῖς τεταγμέναι ἐφ' ἕκαςον τῶν ἔργων.

ỷ.159. *Pars intra ſepta domorum*] Ariſtoteles libro IX. περὶ ζώων ἱςορίας· διῄρηνται δὲ, inquit, τὰ ἔργα ὥσπερ εἴρηται πρότερον, καὶ αἱ μὲν κηρία ἐργάζονται &c.

ỷ.160. *Narciſſi lacrymam*] Ariſtoteles libro V. περὶ ζώων ἱςορίας· κήρωσιν δὲ φέρȣσιν ἀπὸ τȣ̃ δακρύȣ τῶν δένδρων.

ỷ.165. *Sunt quibus ad portas cecidit cuſtodia ſorti*] Ariſtoteles lib. IX. περὶ ζώων ἱςορίας· ἐπί τε γὰρ εἰσόδῳ ἑκάςῃ φύλακές εἰσιν.

ỷ.166. *Inque vicem ſpeculantur aquas*] Ariſtoteles lib. IX. περὶ ζώων ἱςορίας· προγινώσκουσι δὲ καὶ λειμῶνας καὶ ὕδωρ αἱ μέλιτται σημεῖον δέ· οὐκ ἀποπέτονται γὰρ, ἀλλ' ἐν τῇ εὐδείᾳ αὐτοῦ ἀνειλοῦνται, ὃ γινώσκȣσιν οἱ μελιττȣργοὶ καὶ χειμῶνα προσδέχονται.

ỷ.167.

ỷ.167. *Aut onera accipiunt venientum*] Ariſtoteles lib. IX. περὶ ζώων ἱϛορίας· καὶ δῆλαι, inquit, εἰσὶ βαρυνόμεναι.

ỷ.168. *Ignavum fucos pecus a præſepibus arcent*] Ariſtoteles lib. IX. περὶ ζώων ἱϛορίας· καὶ τοὺς σφῆκας ἀποκτείνουσιν, ὅταν μηκέτι χωρῇ αὐταῖς ἐργαζομέναις. *ignavum* autem *pecus*, *fucos* appellavit, Ariſtotelem imitatus, qui ἄκεντρον καὶ νωθρὸν *fucum* dixit. Heſiodus in Theogonia,

Ὡς δ᾽ ὁπότ᾽ ἐν σμήνεσσι κατηρεφέεσσι μέλισσαι,
Κηφῆνας βόσκωσι, κακοὺς ξυνήορας ἔργων,
Αἱ μὲν πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδῦντα
Ἠμάτιαι σπεύδουσι τιθεῖσι δὲ κηρία λευκά,
Οἱ δ᾽ ἔνταῦθα μένοντες ἐπηρεφέας κατὰ σίμβλους
Ἀλλότριον κάματον σφετέρην ἐς γαϛέρ᾽ ἀμῶνται.

180 ỷ.176. *Non aliter ſi parva licet componere magnis*] Ariſtotelis in I. de animalibus, ὡς μικρὸν εἰκάσαι μεγάλῳ. & in II. de partib. animal. ὡς μεγάλῳ παρεικάζοντα τὸ μικρόν.

Ib. *Si parva licet componere magnis*] Videndus verſus in Bucolicis,

Sic parvis componere magna ſolebam.

ỷ.177. *Cecropias innatus apes*] mellis Attici multi meminerunt, & Athenæus lib. I.

ỷ.178. *Grandævis oppida curæ*] Locus expreſſus ex Ariſtotelis libro IX. περὶ ζώων ἱϛορίας. τῶν δὲ μελιττῶν, αἱ μὲν πρεσβύτεραι τὰ εἴσω ἐργάζονται, καὶ δασεῖαί εἰσι διὰ τὸ εἴσω μένειν. αἱ δὲ νέαι, ἔξωθεν φέρουσι, καί εἰσι λειότεραι.

ỷ.179.

℣. 179. *Dædala fingere tecta*] Sic δαιδάλεια ἔργα dixit Euripides Eurystheo, & Cratinus θράτταις.

℣. 181. *Crura thymo plenæ*] Aristoteles libro v. περὶ ζώων ἱστορίας· Φέρει δὲ κηρὸν μὲν καὶ ἐριθάκην περὶ τοῖς σκέλεσι.

℣. 182. *Et glaucas salices*] De oliva, cuius folium salici simillimum est, eodem modo locutus videtur Nicander Theriacis,

— γλαυκοῖσιν ἶσον πετάλοισιν ἐλαίης.

℣. 189. *Post ubi iam thalamis se composuere*] Transtulit locum Aristotelis ex lib. IX. περὶ ζώων ἱστορίας. ὄρθριαι δὲ σιωπῶσιν, ἕως ἂν μία ἐγείρῃ βομβήσασα δὶς ἢ τρίς. τότε δ' ἐπ' ἔργον ἀθρόαι πέτονται. καὶ ἐλθοῦσαι πάλιν, θορυβοῦσι τὸ πρῶτον. κατὰ μικρὸν δ' ἧττον, ἕως ἂν μία περιπετομένη βομβήσῃ, ὥσπερ σημαίνουσα καθεύδειν. εἶτ' ἐξαπίνης σιωπῶσι.

℣. 194. *Et sæpe lapillos*] Accepit hoc ab Aristotele, cuius verba sunt ex lib. IX. περὶ ζώων ἱστορίας· ὅταν δὲ ἄνεμος ᾖ μέγας, φέρουσι λίθον ἐφ' ἑαυταῖς, ἕρμα πρὸς τὸ πνεῦμα.

℣. 198. *Quod nec concubitu indulgent*] Hinc illas Antiphilus in eo epigrammate, quod supra adduximus, εὐαγέας, dixit.

℣. 200. *Verum ipsæ e foliis natos*] Locus Aristote- 181
lis ex libro v. περὶ δὲ τὴν γένεσιν τῶν μελιττῶν οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον πάντες ὑπολαμβάνουσιν. οἱ μὲν γάρ φασιν οὐ τίκτειν, οὐδ' ὀχεύεσθαι τὰς μελίττας, ἀλλὰ φέρειν τὸν γόνον. καὶ φέρειν οἱ μὲν, ἀπὸ τοῦ ἄνθους τοῦ καλλύντρου, οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ ἄνθους τοῦ καλάμου ἄλλοι δὲ ἀπὸ τοῦ ἄνθους

τῆς

τῆς ἐλαίας & lib. III. περὶ ζώων γενέσεως· ἡ δὲ τῶν μελιττῶν γένεσις ἔχει πολλὴν ἀπορίαν. ἐπεὶ γάρ ἐςιν καὶ περὶ τοὺς ἰχθῦς τοιαύτη τὶς γένεσις ἐνίων, ὥς' ἄνευ ὀχείας γεννᾷν, τοῦτο συμβαίνειν ἔοικε καὶ παρὰ τὰς μελίττας ἐκ τῶν φαινομένων.

ỳ. 207. *Neque enim plus ſeptima ducitur æſtas*] Locum Ariſtotelis ſecutus eſt ex lib. V. περὶ ζώων ἱςορίας· βίος δὲ, inquit, τῶν μελιττῶν ἔτη ἕξ. ἔνιαι δὲ τῶν μελιττῶν, καὶ ἑπτὰ ἔτη ζῶσιν.

ỳ. 212. *Rege incolumi*] Tale quiddam Iſacius Zezes de apibus refert his verſibus:

Μέλισσαι βασιλεύονται καὶ τάξει διοικοῦνται,
Οὗ δ' ἂν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν τῆς πτήσεως ἐξάρχῃ,
Ἕπονται πᾶσαι βοτρυδὸν, ἐκείνῳ πεπεισμέναι,
Καὶ τούτου ζῶντος μὲν, καλῶς τὸ σμῆνος διοικεῖται.
Θανόντος ἀποτρέχει δὲ, συγκέχυται τελείως.

ỳ. 216. *Circum ſtant fremitu denſo*] Ariſtoteles libro IX. περὶ ζώων ἱςορίας· ἐν δὲ ταῖς ἀφέσεσιν αἱ λοιπαὶ περὶ τοῦτον συνεσπαρμέναι φαίνονται.

ỳ. 217. *Et ſæpe attollunt humeris*] Ariſtoteles lib. IX. περὶ ζώων ἱςορίας· Φασὶ δὲ καὶ ἐὰν ἀποπλανηθῇ ὁ ἀφεσμὸς, ἀνιχνευούσας μεταθεῖν, ἕως ἂν εὕρωσι τὸν ἡγεμόνα τῇ ὀσμῇ. λέγεται δὲ καὶ φέρεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἑσμοῦ, ὅταν πέτεσθαι μὴ δύνηται. M. Varro lib. III. *Regem ſuum ſequuntur quocunque it; & feſſum ſublevant, & ſi nequit volare ſuccollant, quod eum ſervare volunt.*

ỳ. 220. *Eſſe apibus partem divinæ mentis*] Ari-
182 riſtoteles περὶ ζώων μορίων lib. II. διὸ καὶ μέλιτται, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ζῶα φρονιμώτερα τὴν φύσιν ἐςὶν ἐναίμων πολλῶν.

℣.230. *Fumosque manu prætende sequaces*] Aristoteles libro IX. περὶ ζώων ἱςορίας· δῆλον δὲ ποιοῦσιν, ὅταν τὰ κηρία ἐπιχειρῶσιν οἱ μελιττουργοὶ ἐξαίρειν, θυμιώμεναι γὰρ καὶ σφόδρα πονοῦσαι ὑπὸ τοῦ καπνοῦ, τότε μάλιςα τὸ μέλι ἐσθίουσιν. M. Varro lib. III. *Vbi consederunt, afferunt alvum prope eisdem illiciis illitam intus, & prope apposita, fumo leni circumeundo cogunt eas intrare.*

℣.231. *Bis gravidos cogunt fetus*] Expressit locum Aristotelis ex lib. IX. περὶ ζώων ἱςορίας· τῇ δὲ τοῦ μέλιτος ἐργασίᾳ διττοὶ καιροί εἰσιν, ἔαρ καὶ μετόπωρον.

℣.233. *Oceani spretos pede reppulit amnes*] ὠκεανοῖο ῥοάων dixit Homerus. Mimnermus etiam ὠκεανοῖο ῥόον, apud Strabonem libro I.

℣.246. *Aut dirum tineæ genus*] *Tiniæ*, habet liber Colotianus; quam ego scripturam in aliis etiam codicibus inveni. in veteri quoque lapide, apud Gentilem Delphinum, vidi olim *viniæ*, pro *vineæ*, notatum. neque adhuc quicquam reperire potui, quod eam scripturam confirmet, nisi forte rustici ita loquebantur, qui veam, pro viam, ut est apud Varronem, dicebant.

℣.254. *Horrida vultum Deformat macies*] M. Varro lib. III. *Minus valentium signa si sunt pilosæ, & horridæ, ut pulverulentæ, nisi opificii eas urget tempus.*

℣.255. *Tum corpora luce carentum Exportant tectis*] Aristotelis locum expressit, qui libro IX. περὶ ζώων ἱςορίας, ita scribit: ἐὰν δὲ ἔσω τὶς ἀποθάνῃ, ἐξάγουσιν ὁμοίως. & paulo post. τὰς δὲ ἀποθνησκούσας

τῶν

τῶν μελιττῶν, ἐκκομίζουσιν ἔξω· καὶ τ' ἄλλα δὲ καθαριώτατόν ἐςι τὸ ζῶον.

183 ℣.257. *Aut illæ pedibus connexæ ad limina pendent*] Ariſtoteles eodem lib. ὅταν δὲ κρέμωνται ἐξ ἀλλήλων ἐν τῷ σμήνει, σημεῖον γίνεται τοῦτο. ὅτι ἀπολείψει τὸ σμῆνος. ἀλλὰ καταφυσῶσι τὸ σμῆνος οἴνῳ γλυκεῖ οἱ μελιτουργοὶ, ὅταν τῦτ' αἴσθωνται. M. Varro lib. III. *Vnum quod ſuperioribus diebus maxime veſpertinis multæ, ante foramen, ut uvæ, aliæ ex aliis pendent conglobatæ.*

℣.259. *Ignavæque fame, & contracto frigore pigræ*] Ariſtoteles lib. IX. ἄλλο δὲ νόσημα οἷον ἀργία τὶς γίνεται τῶν μελιττῶν, καὶ δυσωδία τῶν σμηνῶν.

℣.261. *Frigidus ut quondam ſilvis immurmurat Auſter*] Tale illud Homeri in Iliad. ξ.

Οὔτε θαλάσσης κῦμα τόσον βοάα ποτὶ χέρσον
Πάντοθεν ὀρνύμενον πνοιῇ βορέῳ ἀλεγεινῇ,
Οὔτε πυρὸς τόσσος τε ποτὶ βρόμος αἰθομένοιο.
Οὔρεος ἐν βήσσῃς ὅτε τ' ὤρετο καιέμεν ὕλην.
Οὔτ' ἄνεμος τόσσος γε ποτὶ δρυσὶν ὑψικόμοισιν
Ἠπύει· ὅςε μάλιςα μέγα βρέμεται μενεαίνων.

℣.270. *Cecropiumque thymum*] Theophraſtus lib. VI. περὶ φυτῶν ἱςορίας de thymo ſcribens, ζητοῦσι δὲ, inquit, καὶ λαμβάνουσιν οἱ ἐξάγειν ἀθήνηςι βουλόμενοι τὸ γένος.

Ib. *Et graveolentia centaurea*] Lucretius lib. IV.
Abrotanique graves, & triſtia centaurea.

℣.271. *Cui nomen Amello*] Quidam eſſe putant herbam, quæ *Chamemilla* appellatur.

℣.278. *Et curva legunt prope flumina Mellæ*]

Tale

Tale quiddam Nicander de Panacea dixit in Theriacis.

——— *ὀῤῥάτε πρῶτος*
Παιήων μέλανος ποταμȣ͂ παρὰ χεῖλος ἄμερσεν.

ỷ. 283. *Tempus & Arcadii memoranda inventa magiſtri*] Ariſtæus enim, ut eſt apud Pindarum Pyth. *εἴδει.* θ. & eius Interpretem, primus *κτηνοτροφίαν, κυνηγίαν, ἐλαιουργίαν,* &, *μελιτουργίαν* 184
invenit. itaque Philoxenus Cytherius *ἐν δείπνῳ* apud Athenæum dixit:

Ξηροῖς Ἀρισαίου καλιῤῥύτοισι παγαῖς.

ỷ. 285. *Inſincerus apes tulerit cruor*] Archelaus in epigrammate, — *βοὸς φθιμένης πεποιημένα τέκνα*
Ἵππων μὲν σφῆκες γενεὰ, μόσχων δὲ μέλισσαι.

Nicander quoque Alexipharmacis.

——— *ποτὲ δ᾽ ἔργα διαθρύπτοιο μελίσσης*
Ἄμμιγα ποιπνύων ὑμμήττιδος, αἵ τ᾽ ἀπὸ μόσχου
Σμήνεος ἐξεγένοντο δεδουπότος ἐν νεμέεσσιν.

ỷ. 291. *Et viridem Aegyptum nigra fecundat arena*] Non diſſimile illud Euripidis in Hecuba,

—— *ἔνθα τὸν καλλίςων*
Ὑδάτων πατέρα
Φασὶν ἀπιδανὸν πεδία λιπαίνειν.

Dionyſius etiam *ἐν περιηγήσει* ita cecinit:

Ἑπτὰ διὰ ςομάτων εἱλιγμένος εἰς ἅλα πίπτει
Ὕδασι πιαίνων λιπαρὸν πέδον αἰγύπτοιο.

ỷ. 301. *Multa reluctanti obſtruitur*] Vetus liber Colotianus habet, *opſuitur.*

ỷ. 307. *Garrula quam tignis nidum ſuſpendat hirundo*] Tale illud Homeri in Odyſſ. *τ'.*

Ὡς

Ὡς δ' ὅτε πανδαρέου κούρη χλωρηῒς ἀηδὼν
Καλὸν ἀείδησιν ἔαρος νέον ἱσαμένοιο.

sed & illa Simonidis eodem spectare videntur,

Ἄγγελε κλυτὰ ἔαρος ἀδυόδμου κυανέα χελιδοῖ.

& Stesichorus,

Ὅταν ἦρος ὥρᾳ κελαδῇ χελιδών.

Aristophanes ἐν εἰρήνῃ,

Ὅταν ἠρινᾷ μὲν φωνῇ χελιδὼν ἑζομένη κελαδῇ.

& incertus poëta apud Athenæum lib. IX.

Ἦλθ' ἦλθε χελιδὼν,
185 Καλὰς ὥρας ἄγουσα,
Καὶ καλοὺς ἐνιαυτούς.

Sappho apud Sophoclis interpretem,

Ἦρος ἄγγελος ἱμερόφωνος ἀηδών.

℣. 315. *Quis deus hanc Musæ, quis nobis extudit artem*] Pindarus Pyth. εἴδει δ'.

Τίς γὰρ ἀρχὰ δέξατο ναυτιλίας, τίς δὲ κίνδυνος;

℣. 317. *Fugiens Peneia Tempe*] Theocritus edyll. I.

Ἢ κατὰ Πηνειῶ καλὰ τέμπεα, ἢ κατὰ Πίνδω.

℣. 319. *Tristis ad extremi sacrum caput adstitit amnis*] Homerus de Achille in Iliad. ά.

Θῖν' ἐφ' ἁλὸς πολιῆς ὁρῶν εἰς οἴνοπα πόντον.

℣. 321. *Mater Cyrene mater*] Tale illud Homeri in Ilia. ά.

Μῆτερ ἐπεί μ' ἔτεκές γε μινυνθάδιόν περ ἐόντα
Τιμήν περ μοι ὄφελλεν ὀλύμπιος ἐγγυαλίξαι
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης.

℣. 330. *Fer stabulis inimicum ignem, atque interfice messes*] Eadem voce usus est. M. Tullius

 in

in Oeconomicis apud Nonium. *Nullo modo facilius arbitror poſſe neque herbas areſcere, & interfici.*

ỷ. 333. *At mater ſonitum thalamo ſub fluminis alti*] Totus hic locus pene ad verbum ex Homero tranſlatus eſt. eius autem ex Iliad. σ′. verſus ſunt hi,

Σμερδαλέον δ' ὤμωξεν, ἄκουσε δὲ πότνια μήτηρ
Ἡμένη ἐν βένθεσσιν ἁλὸς, παρὰ πατρὶ γέροντι.
Κώκυσέν τ' ἆῤ ἔπειτα, θεαὶ δὲ μιν ἀμφ' ἀγέροντο
Πᾶσαι, ὅσαι κατὰ βένθος ἁλὸς νηρηΐδες ἦσαν.
Ἔνθ' ἆῤ ἔην γλαύκη τε, θάλειά τε, κυμοδόκητε,
Νησαίη, σπειώτε, θόηθ', ἁλίη τε βοῶπις.
Κυμοθόη τε, καὶ ἀκταίη, καὶ λιμνώρεια
Καὶ μελίτη, καὶ ἴαιρα, καὶ ἀμφιθόη, καὶ ἀγαυή.
Δωτώ τε, πρωθώ τε, Φέρουσά τε, δυναμένη τε,
Δεξαμένη τε. καὶ ἀμφινόμη, καὶ καλλιάνειρα, 186
Δωρὶς, καὶ Πανόπη. καὶ ἀγακλειτὴ γαλάτεια.
Νημερτής τε καὶ ἀψευδὴς, καὶ καλλιάνασσα.
Ἔνθα δ' ἦν κλυμένη, ἰάνειρά τε, καὶ ἰάνασσα,
Μαῖρα τε καὶ ὠρείθυια, ἐϋπλόκαμός τ' ἀμάθεια,
Ἄλλαιθ', αἳ κατὰ βένθος ἁλὸς νηρηΐδες ἦσαν.

ỷ. 334. *Eam circum Mileſia vellera nymphæ*] Ariſtophanes ἐν βατράχοις,

Ἐν ςρώμασι μιλησίοις ἀνατετραμμένος.

& in Lyſiſtrate,

Οἴκοι γάρ ἐςιν ἔριά μοι μιλήσια.

Eubulus Procride,

Κάτω μὲν ὑποβάλλετε τῶν μιλησίων ἐρίων.

Critias quoque in Lacedæmoniorum πολιτείᾳ, ut eſt apud Athenæum lib. XI. κλίνη μιλησιουργής, dixit.

ỷ. 338.

ỳ.338. *Nesæe, Spioque, Thaliaque, Cymodoceque*] Versus hic abest a quibusdam codicibus, cum tamen in nonnullis optimæ notæ exemplaribus legatur. opinor autem verba illa Servii, quibus refert, has esse nymphas, de quibus dixerit Iuno,

Sunt mihi bis septem præstanti corpore nymphæ:

quod hic duo de viginti numerarentur, reiiciendi versus occasionem dedisse Græcæ linguæ ignaris hominibus, qui nescirent locum Virgilii ex Homero conversum.

ỳ.346. *Vulcani, Martisque dolos, & dulcia furta*] Fabula petenda ex Odyss. θ'.

Ibid. *Dulcia furta*] Sic etiam Homerus, λάθρα μιγεῖσα, alicubi dixit.

ỳ.361. *Curuata in montis faciem circumstetit unda*] Ex Homeri Iliad. σ'.

—— περὶ δέ σφισι κῦμα θαλάσσης
Ῥήγνυτο & in Iliad. ω.
187 Ἀμφὶ δ' ἄρα σφι λιάζετο κῦμα θαλάσσης.

ỳ.371. *Et gemina auratus taurino cornua vultu*] Euripides in Ione Cephisum fluvium ταυρόμορφον, appellavit hoc versu,

Ὦ ταυρόμορφον ὄμμα κηφισοῦ πατρός.

& in Oreste Oceanum dixit ταυρόκρανον. quem secutus est Horatius cum cecinit:

Sic tauriformis volvitur Aufidus.

Cur autem taurino vultu fluvii singantur, causam affert Interpres Sophoclis in Trachiniis, adducto Homeri testimonio; sic enim scribit, οἱ ποταμοὶ ταυρόκρανοι διετυποῦντο, ἢ ὅτι μυκηθμῷ εἰσι παραπλήσιοι περὶ τὰς ἐκβολὰς, ὅμηρος.

 —— με-

—— μεμυκὼς ἠΰτε ταῦρος. ἢ ὅτι σχίζουσι τὴν γῆν ὡς βόες.

ỿ. 372. *Fluviorum rex Eridanus*] Euripides Hecuba,

—— ἔνθα τῶν καλλίστων ὑδάτων πατέρα
Φασὶν Ἀπιδανὸν πεδία λιπαίνειν.

& in Hippolyto,

Ἀρθείην δ' ἐπὶ πόντιον κῦμα,
Τᾶς Ἀδριηνᾶς ἀκτᾶς, Ἠριδανοῦ θ' ὕδωρ.

ỿ. 373. *In mare purpureum*] Homero, πορφυρέσσαν ἅλα.

ỿ. 379. *Panchæis adolescunt ignibus aræ*] Lucret. lib. II.

Araque Panchæos exhalat propter odores.

& lib. IV. —— *adolentque altaria donis.*

ỿ. 380. *Cape Mæonii carchesia Bacchi*] Livius Andronic.

Florem anclabant Liberi ex carchesiis.

de Carchesiis plura Athenæus, & Macrobius.

ỿ. 382. *Oceanumque patrem rerum*] Homerus Il. ξ'.

Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθύν.

quem versum expressit Catullus hoc carmine,

Oceanusque pater, totum qui amplectitur orbem.

quamvis videri potest respexisse ad illa Orphei, 188

Κύκλον ἀκαμάτου καλλιρρόου ὠκεανοῖο,
Ὃς γαῖαν δίνῃσι πέριξ ἔχει ἀμφιελίξας.

ỿ. 387. *Est in Carpathio Neptuni gurgite vates Cæruleus Proteus*] Transtulit locum Homeri ex Odyss.

Odyſſ. δ'. unde omnia hæc de Proteo petenda ſunt,

Πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων ἅλιος νημερτὴς
Ἀθάνατος Πρωτεὺς αἰγύπτιος, ὅςε θαλάσσης
Πάσης βένθεα οἶδε Ποσειδάωνος ὑποδμώς.

ỷ.392. *Grandævus Nereus*] *παλαιγενὴς* Æſchylo.

ỷ.393. *Quæ ſint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur*] verſus Homeri ex Iliad. ά. expreſſus prius a Lucretio, deinde a Catullo,

Ὅς γ' ᾔδει τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρότ' ἐόντα.

Lucretius lib. 1.

—— tranſactum quid ſit in ævo:
Tum quæ res inſtet: quod porro deinde ſequatur.

ỷ.395. *Et turpes paſcit ſub gurgite phocas*] Videtur imitatus verſum incerti poëtæ apud Victorinum,

Non phocæ turpes, non marcentes balenæ.

ỷ.396. *Hic tibi nate prius vinclis capiendus*] Homerus Odyſſ. δ'.

Τόν γ' εἴπως σὺ δύναιο λοχησάμενος λελαβέσθαι,
Ὅς κέν τοι εἴπῃσιν ὁδὸν καὶ μέτρα κελεύθου,
Νόςονθ' ὡς ἐπὶ πόντον ἐλεύσεαι ἰχθυόεντα.

ỷ.401. *Medios cum Sol accenderit æſtus*] Homerus Odyſſ. δ'.

Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον ὐρανὸν ἀμφιβεβήκει.

ỷ.405. *Verum ubi correptum manibus, vinclisque tenebis*] Homerus eodem libro,

Πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα τοῖο γέροντος.
Φώκας μέν τοι πρῶτον ἀριθμήσει καὶ ἔπεισιν.
189 *Αὐτὰρ ἐπὴν πάσας πεμπάσσεται ἠδὲ ἴδηται,*

Λέξεται ἐν μέσσῃσι νομεὺς ὣς πώεσι μήλων,
Τὸν μὲν ἐπὴν δὴ πρῶτα κατευνηθέντα ἴδηϲθε,
Καὶ τό τ' ἔπειθ' ὑμῖν μελέτω κάρτος τε βίητε,
Αὖθι δ' ἔχειν μεμαῶτα, καὶ ἐσσύμενόν περ ἀλύξαι,
Πάντα δὲ γινόμενος πειρήσεται, ὅσσ' ἐπι γαῖαν
Ἑρπετὰ γίνονται, καὶ ὕδωρ, καὶ θεσπιαδὲς πῦρ.
Ὑμεῖς δ' ἀστεμφέως ἐχέμεν, μᾶλλόν τε πιέζειν.
Ἀλλ' ὅτε κεν δή σ' αὐτὸς ἀνείρηται ἐπέεσσιν
Τοῖος ἐὼν οἷον κε κατευνηθέντα ἴδηϲθε,
Καὶ τότε δὴ σχέσθαί τε βίης, λῦσαί τε γέροντα.

ŷ.407. *Fiet enim subito sus horridus*] Hom. Odyss. δ'.

Ἀλλ' ἤτοι πρώτιστα λέων γένετ' ἠϋγένειος,
Αὐτὰρ ἔπειτα δράκων, καὶ πάρδαλις, ἠδὲ μέγας ὗς,
Γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ, καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον.

ŷ.408. *Fulva cervice leæna*] Lucretius lib. v.
—— *cum corpora fulva leonum.*

ŷ.415. *Et liquidum ambrosiæ diffudit odorem*] Homerus Odyss. δ'.

Ἀλλ' αὐτὴ ἐσάωσε καὶ ἐφράσσατο μέγ' ὄνειαρ
Ἀμβροσίην ὑπὸ ῥῖνα ἑκάστῳ θῆκε φέρουσα
Ἡδὺ μάλα πνείουσαν.

ŷ.425. *Iam rapidus torrens sitientes Sirius Indos*] Homerus eodem lib.

Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει,
Τῆμος ἄρ' ἐξ ἁλὸς εἶσι γέρων ἅλιος νημερτής,
Πνοιῇ ὑπὸ ζεφύροιο μελαίνῃ φρικὶ καλυφθεὶς,
Ἐκ δ' ἐλθὼν κοιμᾶται ὑπὸ σπέσι γλαφυροῖσιν,
Ἀμφὶ δέ μιν φῶκαι νέποδες καλῆς ἁλοσύδνης
Ἀθρόαι εὕδουσιν πολιῆς ἁλὸς ἐξαναδῦσαι,
Πικρὸν ἀποπνείουσαι ἁλὸς πολυβενθέος ὀδμήν.

ỷ. 433. *Ipse velut stabuli custos*] Homerus Odyss. δ'.

Λέξεται ἐν μέσσῃσι νομεὺς ὣς πώεσι μήλων.

ỷ. 436. *Consedit scopulo medius, numerumque recenset*] Totus hic locus spectat ad versus illos Homeri in Odyss. δ'.

Ε῎νδιος δ' ὁ γέρων ἦλθ' ἐξ ἁλὸς, εὗρε δὲ φῶκας
Ζατρεφέας, πάσας δ' ἄρ ἐπῴχετο. λέκτο δ' ἀριθμὸν,
Ε'ν δ' ἡμέας πρώτους λέγε κήτεσιν, οὐδέ τι θυμῷ
Ω'ΐσθη δόλον εἶναι, ἔπειτα δὲ λέκτο καὶ αὐτός.
Η'μεῖς δ' αἶψ' ἰάχοντες ἐπεσσύμεθ', ἀμφὶ δὲ χεῖρας
Βάλλομεν, οὐδ' ὁ γέρων δολίης ἐπελήθετο τέχνης,
Α'λλ' ἤτοι πρώτιστα λέων γένετ' ἠϋγένειος,
Αὐτὰρ ἔπειτα δράκων, καὶ πάρδαλις, ἠδὲ μέγας σῦς.
Γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ, καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον.
Η'μεῖς δ' ἀστεμφέως ἔχομεν τετληότι θυμῷ.
Α'λλ' ὅτε δή ῥ' ἀνίαζ' ὁ γέρων ὀλοφώια εἰδὼς,
Καὶ τότε δή μ' ἐπέεσσιν ἀνειρόμενος προσέειπεν.

ỷ. 447. *Scis Proteu*] Homerus in eodem libro,

Οἶσθα γέρων τί με ταῦτα παρατροπέων ἐρεείνεις.

& in Ili. ά.

Οἶσθα, τίη τοι ταῦτ' εἰδυίῃ πάντ' ἀγορεύσω;

Ib. *Neque est te fallere cuiquam*] Liber Colotianus habet, *quicquam*.

ỷ. 456. *Et rapta graviter pro coniuge saevit*] Orpheus Argonauticorum lib. II. si modo eius libri auctor Orpheus,

Ταίναρον ἡνίκ' ἔβην σκοτίην ὁδὸν, ἄϊδος εἴσω,
Η'μετέρῃ πίσυνος κιθάρῃ, δι' ἔρωτ' ἀλόχοιο.

non dissimilia his leguntur apud Isacium Zezem,

Ἡ εὐρυδίκη σύζυγος ὑπῆρχε τοῦ ὀρφέως,
Ταύτην ὑπ' ὄφεως φασὶ δηχθεῖσαν, τεθνηκέναι,
Ἀνενεχθῆναι δὲ πρὸς φῶς πάλιν ἐκ τῶν νερτέρων,
Ὀρφέως ᾅδην θέλξαντος, καὶ κόρην μουσουργίαις.

℣. 470. *Nesciaque humanis precibus mansuescere corda*] ἀπειθέα χῶρον dixit Hermesianax in elegia 191
εἰς ὀρφέα apud Athenæum his versibus,

Οἵην μὲν φίλος υἱὸς ἀνήγαγεν οἰάγροιο,
Ἀγριόπην θρῆσσαν, στειλάμενος κιθάρῃ
Αἰδόθεν, ἔπλευσε δὲ κακὸν, καὶ ἀπειθέα χῶρον,
Ἔνθα χάρων ἀκοὴν ἕλκεται εἰς ἄκατον,
Ψυχὰς οἰχομένων, λίμνη δ' ἐπὶ μακρὸν ἀϋτεῖ
Ῥεῦμα δι' ἐκ μεγάλων ῥυομένη δονάκων.
Ἀλλ' ἔτλει παρὰ κῦμα μονόζωστον κιθαρίζων
Ὀρφεὺς, παντοίους δ' ἐξανέπεισε θεούς.
Κωκυτόν τ' ἀθέμιστον ἐπ' ὀφρύσι μειδήσαντα,
Ἠδὲ καὶ αἰνοτάτου βλέμμ' ὑπέμεινε κυνός.

Agriopem tamen, non Eurydicem Orphei coniugem nominat. Moschus vero in epitaphio Bionis, Eurydicem; cuius versus sunt hi:

Σικελικόν τι λίγαινε, καὶ ἀδύ τι βουκολιάσδευ.
Κἀκεῖνος σικελικὰ ἐν αἰτναίαισιν ἔπαιξεν
Ἀόσι, καὶ μέλος ἦδε τὸ δώριον, οὐκ ἀγέραστος
Ἔσσεῖθ' ἁ μολπά. χ' ὡς ὀρφέϊ πρόσθεν ἔδωκεν
Ἁδέα φορμίζοντι παλίσσυτον εὐρυδίκειαν,
Καί σε βίων πέμψει τοῖς ὤρεσιν.

℣. 472. *Simulacraque luce carentum*] εἴδωλα καμόντων dixit Homerus. Virgilius autem e Lucretio hemistichium mutuatus est ex lib. IV.

– atque in somnis cum sæpe figuras
Contuimur miras, simulacraque luce carentum.

ỷ.475. *Matres, atque viri*] Locus Homeri ex Odyſſ. lib. XI.

Ψυχαὶ ὑπ' ἐξ' ἐρέβευς νεκύων κατατεθνειώτων,
Νύμφαί τ' ἠΐθεοί τε πολύτλητοί τε γέροντες,
Παρθενικαί τ' ἀταλαὶ νεοπενθέα θυμὸν ἔχουσαι.

ỷ.484. *Atque Ixionei vento rota conſtitit orbis*] Tale illud Callimachi ex hymno in Apollinem,

192 Εὐφαμεῖ καὶ πόντος, ὅτε κλείουσιν ἀοιδαὶ
Η̕ κίθαριν, ἢ τόξα λυκώρεος. ἔντεα Φοίβου,
Οὐδὲ θέτις ἀχιλῆα κινύρεται αἴλινα μήτηρ,
Καὶ μὲν ὁ δακρυόεις ἀναβάλλεται ἄλγεα πέτρος.

ỷ.497. *Iamque vale, feror ingenti circumdata nocte*] Verſus ex Euripidis Phœniſſis tranſlatus,

Καὶ χαίρετ'. ἤδη γάρ με περιβάλλει σκότος.

ỷ.499. *Ex oculis ſubito ceu fumus in auras*] Lucretius, libro III. — *ceu fumus in altas aëris auras.*

ỷ.510. *Mulcentem tigres, & agentem carmine quercus*] Euripides Bacchis,

Τάχα δ' ἐν ταῖς πολυδένδρεσιν ὀλύμπου
θαλάμοις, ἔνθα ποτ' ὀρ-
φεὺς κιθαρίζων,
σύναγε δένδρεα μού-
σαις, σύναγε θῆρας ἀγρώτας.

Apollonius Rhodius Argonauticorum lib. I.

Αὐτὰρ τόν γ' ἐνέπουσιν ἀτειρέας οὔρεσι πέτρας
Θέλξαι ἀοιδάων ἐνοπῇ, ποταμῶν τε ῥέεθρα,
Φηγοὶ δ' ἀγριάδες κείνης ἔτι σήματα μολπῆς,
Α̕κτῆς θρηϊκίης ζώνης ἔπι τηλεθάωσαι,
Ε̕ξείης στιχόωσιν ἐπήτριμοι, ἃς ὅγ' ἐπὶ πρὸ
Θελγομένας φόρμιγγι κατήγαγε πιερίηθεν.

Ni-

Nicander Theriacis,

—— καὶ δρύες οἰαγροίδαο.

℣. 511. *Qualis populea mœrens Philomela sub umbra*] Comparatio elegantiſſima, quam accepit ab Homero, ex Odyſſ. τ′.

Ὡς δ᾽ ὅτε πανδαρέου κούρη χλωρηῒς ἀηδὼν
Καλὸν ἀείδησιν ἔαρος νέον ἱσαμένοιο,
Δενδρέων ἐν πετάλοισι καθεζομένη πυκινοῖσιν
Ἥτε θαμὰ τρωπῶσα χέει πολυηχέα φωνήν.
Παῖδ᾽ ὀλοφυρομένη ἴτυλον, ὅν ποτε χαλκῷ 193
Κτεῖνε δι᾽ ἀφραδίας κοῦρον Ζήθοιο ἄνακτος.

& Odyſſ. π′.

Κλαῖον δὲ λιγέως, ἀδινώτερον ἤΰτ᾽ οἰωνοὶ
Φῆναι ἢ αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες, οἷσι τε τέκνα
Ἀγρόται ἐξείλοντο πάρος πετεεινὰ γενέσθαι.

℣. 513. *Implumes*] ἀπτερύγους dixit Moſchine apud Athenæum lib. VII.

℣. 514. *Ramoque ſedens*] ἐν πετάλοισι καθεζομένη, Homero; Heſiodo autem, δενδρέῳ ἐφεζόμενος. Sed de cicada dixit Heſiodus.

℣. 515. *Late loca queſtibus implet*] Lucretius lib. II.

Aëra per tenerum liquidis loca vocibus opplent.

℣. 517. *Tanaimque nivalem*] Eodem modo Sophocles in Oedipo Tyranno, νιφόεντα παρνασσὸν, dixit. & Homerus τμώλῳ ὑπὸ νιφόεντι.

℣. 523. *Marmorea caput a cervice revulſum*] e Varrone Atacino hoc carmen mutuatus eſt,

Oſcitat in campis caput a cervice revulſum,

Se-

Semianimesque micant oculi, lucemque requirunt.

Tale etiam illud Nævii in Iliadis Cypriæ lib. I.

Collum marmoreum torques gemmata coronat.

ỷ. 528. *Hæc Proteus, & ſe iactu dedit æquor in altum*] verſus Homeri ex Od. δ'.

Ω'ς εἰπὼν ὑπὸ πόντον ἐδύσατο κυμαίνοντα.

ỷ. 536. *Namque dabunt veniam votis*] Homerus Iliad. ά.

Καὶ μὲν τοὺς θυέεσσι καὶ εὐχωλῆς ἀγανῆσι
Λοιβῆς τε κνίσσης τε παρατρωπῶσ' ἄνθρωποι
Λισσόμενοι.

ỷ. 541. *Ad alta delubra dearum*] Lucretius,

—— *& pandere palmas*
Ante deûm delubra, nec aras ſanguine multo
194 *Spargere quadrupedum.*

ỷ. 545. *Inferias Orphei*] Lucretius lib. III.

— *& nigras pecudes, quas manibus divis*
Inferias mittunt.

ỷ. 548. *Et lentis uvam demittere ramis*] Expreſſit locum Homeri ex Il. β'.

Βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ' ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν.

Vnum, quod ſuperioribus diebus maxime veſpertinis multæ ante foramen, ut uvæ, aliæ ex aliis pendent conglobatæ.

ỷ. 560. *Cæſar dum magnus ad altum Fulminat*] Non diſſimili tranſlatione uſus videtur Baſſus in quodam epigrammate.

Α'ςράπτων κελτοῖς πουλὺν ἐνυάλιον.

ỷ. 561.

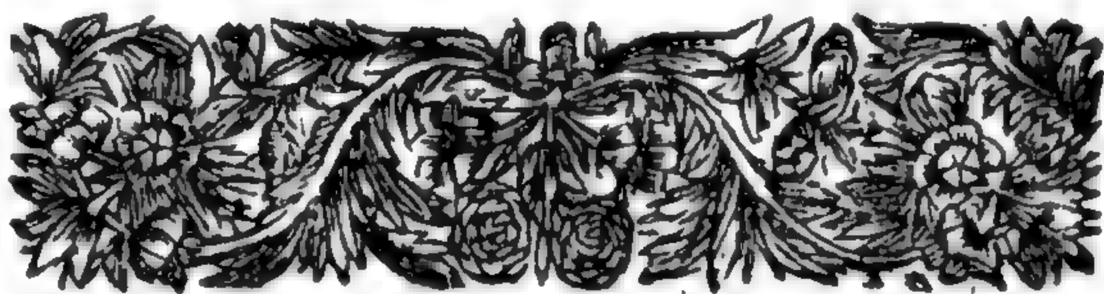
℣. 561. *Victorque volentes per populos dat iura*] Virgilium nonnulla a Demosthene sumpsisse testatur Macrobius. hunc autem locum sit nec ne ab illo mutuatus, affirmare non ausim; eadem certe sententia usus est. verba Demosthenis ex Philippicis sunt hæc: *ἑκόντων ἦρξαν ἑλλήνων.* Sed prior Isocrates in Areopagitico de Atheniensibus eadem protulisse videtur, *ὥϛε τοὺς πλείϛους αὐτῶν, ἑκόντας ἐγχειρίσαι τῇ πόλει σφᾶς αὐτούς.*

℣. 562. *Viamque affectat Olympo*] Terentius Heautont.

Ad dominas qui affectant vias.

ÆNEI-

195 ÆNEIDOS
LIBER I.

ENEIDOS] Ad Homerici operis inscriptionem, ὀδύσσειαν, quam sex his prioribus libris præcipue imitatus est, respexisse videtur Virgilius: nec enim quenquam adhuc, qui τὴν αἰνηΐδα apud Græcos scripserit, reperire potui. Inscripsit autem *Æneidem* eodem modo, quo ἡρακληΐδα incertus poëta apud Aristotelem ἐν τῷ περὶ ποιητικῆς, & θησηΐδα Diphilus apud Pindari Scholiastem Olympicis; cuius & alii etiam meminerunt.

℣. I. *Arma, virumque cano*] Videri potest adumbrasse Homeri versus, quibus ille Odysseam exorsus est,

Ἄνδρα μοι ἔννεπε μοῦσα πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
Πλάγχθη, ἐπεὶ τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσε,
Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω.

Cano autem poëtice dixit, quemadmodum Homerus in Iliad. ά.

Μῆνιν ἄειδε θεά.

ỳ. 6. *Lavinaque venit Litora*] Tale illud Apollonii Rhodii lib. III. Argonauticorum,

— τεὸν ἄςυ μετήλυθε πόλλ' ἐπ' ἀληθείς
Α"ςεα καὶ πελάγη ςυγερῆς ἁλός.

ỳ. 7. *Multum ille & terris iactatus & alto*] expressit Homeri versus ex Odyss. ά.

Πολλὰ δ' ὅγ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα.

ỳ. 8. *Sævæ memorem Iunonis ob iram*] Æschylus quoque μνάμων μῆνις τεκνόποινος, dixit in Agamemnone.

ỳ. 12. *Musa mihi causas memora*] Spectant hæc 196
ad Homerica illa in Il. ά.

Τίς τ' ἄρ σΦωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;

ỳ. 15. *Tantæ ne animis cælestibus iræ?*] Ait enim Euripides Bacchis,

Ο'ργὰς πρέπει θεοὺς ἐχ ὁμοιῦσθαι βροτοῖς.

ỳ. 16. *Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni*] Eodem modo locutus est Homerus Il. ζ.

Ε"ςι πόλις ἐΦύρη μυχῷ ἄργεος ἱπποβότοιο.

& M. Tullius in III. Verr. *oppidum est in Hellesponto Lampsacum.*

ỳ. 25. *Hinc populum late regem*] εὐρυκρείων ἀγαμέμνων in Il. ά. & alibi, Homero.

ỳ. 30. *Manet alta mente repostum Iudicium Paridis*] Homerus in Il. ώ.

Α'λλ' ἔχον ὥς σφιν πρῶτον ἀπήχθετο ἴλιος ἱρὴ,
Καὶ Πρίαμος, καὶ λαὸς, ἀλεξάνδρȣ ἕνεκ' ἄτης,
Ο'ς νείκεσσε θεὰς, ὅτε οἱ μέσσαυλον ἵκοντο,
Τὴν δ' ᾔνεσ', ἥ οἱ πόρε μαχλοσύνην ἀλεγεινήν:

Sunt tamen qui credant hos versus non esse ab Homero compositos; sed a Cynætho Chio, vel eorum aliquo, qui Ο'μηρίδαι dicti sunt, adiectos: id autem & Græci Interpretes tradunt, & Macrobius in Saturnal. lib. v. confirmat ita scribens; *Nullam commemorationem de iudicio Paridis Homerus admittit.*

ỷ.30. *Repostum*] *repostus*, &, *porgite*, de Ennio transtulit Virgilius.

ỷ.32. *Et rapti Ganymedis honores*] Hac de re ita cecinit Homerus Il. ύ.

Τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διῒ οἰνοχοεύειν.
Κάλλεος εἵνεκ' οἷο.

ỷ.39. *Et spumas salis ære ruebant*] Homerus Odyss. ί.

197 Ε'ξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.

ỷ.40. *Cum Iuno æternum*] Totus hic locus expressus est de illo Homerico in Odyss. έ.

Τὸν δ' ἐξ αἰθιόπων ἀνιὼν κρείων ἐνοσίχθων
Τηλόθεν ἐκ σολύμων ὀρέων ἴδεν, εἴσατο γάρ οἱ
Πόντον ἐπιπλώων. ὁδ' ἐχώσατο κηρόθι μᾶλλον.
Κινήσας δὲ κάρη προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν·
Ω' πόποι ἦ μάλα δὴ μετεβούλευσαν θεοὶ ἄλλως
Α'μφ' ὀδυσῆϊ, ἐμεῖο μετ' αἰθιόπεσσιν ἐόντος,
Καὶ δὴ Φαιήκων γαίης σχεδὸν, ἔνθα οἱ αἶσα
Ε'κφυγέειν μέγα πεῖραρ ὀϊζύος, ἥ μιν ἱκάνει.
Α'λλ' ἔτι μέν μιν φημὶ ἅδην ἐλάαν κακότητος.

Ὧς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον
Χερσὶ τρίαιναν ἑλών.

ŷ.41. *Hæc ſecum*] Homerus,

—— προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν.

integer verſus ſupra adſcriptus eſt.

ŷ.43. *Pallas ne exurere claſſem Argivûm*] Sumpſiſſe hoc Virgilium de Euripidis Aiace Oileo, teſtatur Macrobius. Sed illa etiam ex Troadibus poſſunt huc referri:

Ἐμοὶ δὲ δώσειν φησὶ πῦρ κεραύνιον,
Βάλλειν ἀχαιοὺς, ναῦς τε πιμπρᾶναι πυρί.

& paulo poſt:

Ἀλλ' ἐς ὄλυμπον ἕρπε, καὶ κεραυνίους βολὰς
Λαβοῦσα πατρὸς ἐκ χερῶν.

Æſchylus quoque *ἐν εὐμενίσιν*, ita loquentem inducit Palladem:

Κἀγὼ πέποιθα ζηνὶ, καὶ τί δεῖ λέγειν,
Καὶ κλῇδας οἶδα δωμάτων μόνη θεῶν,
Ἐν ᾧ κεραυνός ἐστιν ἐσφραγισμένος.

ŷ.45. *Vnius ob noxam, & furias Aiacis Oilei*] Homerus Odyſſ. γ.

Αἴας μὲν μετὰ νηυσὶ δάμη δολιχηρέτμοισι. 198

ŷ.51. *Et ſoror & coniux*] Homeri locum expreſſit ex Il. π.

Ἥρην δὲ προσέειπε κασιγνήτην, ἄλοχόν τε.

ŷ.52. *Et quiſquam numen Iunonis adoret Præterea*] Non diſſimile Homeri illud in Odyſſ. ν.

Ζεῦ πάτερ, οὐκ ἔτ' ἔγωγε μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι
Τιμήεις ἔσομαι, ὅτε με βροτοὶ οὔτι τίουσι
Φαίηκες.

℣. 55. *Loca feta furentibus austris*] *Furentibus ventis* dixit Ennius, quem hoc loco imitatus est Virgilius.

℣. 56. *Aeoliam venit*] Q. Smyrnæus lib. XIV.

Ἵκετο δ' αἰολίην, ἀνέμων ὅθι λάβρον ἀέντων
Ἄντρα πέλει στυγερῆσιν ἀρηραμέν' ἀμφὶ πέτρῃσι
Κοῖλα, καὶ ἠχήεντα. δόμοι δ' ἄγχιστα πέλονται
Αἰόλου ἱπποτάδαο.

℣. 56. *Aeoliam venit. hic vasto Rex Aeolus antro, &c.*]

Αἰολίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ', ἔνθα δ' ἔναιεν
Αἴολος ἱπποτάδης &c. Homeri versus sunt ex Odyss. *κ'*.

℣. 58. *Imperio premit*] Dionysius Afer *ἐν τῇ περιηγήσει*,

Τήνδε μέτ' αἰόλου εἰσὶ περίδρομοι εἰν ἁλὶ νῆσοι,
Αἰόλου ἱπποτάδαο φιλοξείνου βασιλῆος,
Αἰόλου, ὃς θνητὰ μετ' ἀνδράσιν ἔλλαχε δῶρα,
Κοιρανίην ἀνέμων κλονεόντων, ἱσταμένων τε.

℣. 59. *Illi indignantes magno cum murmure montis*] Videtur æmulatus Lucretiana illa ex libro VI.

— quas venti cum tempestate coorta
Complerunt, magno indignantur murmure clausi.

℣. 60. *Namque tibi divûm pater, atque hominum rex.*] Ennius Annalium libro IV.

Tum cum corde suo divûm pater, atque hominum rex
Effatur.

199 quod Homerus dixit, *προτὶ ὃν μυθήσατο θυμὸν*, de Neptuno. & alibi:

— *divumque hominumque pater, rex.*

ỳ.70. *Et mulcere dedit fluctus*] Ex Homero transtulit pene ad verbum. eius autem versus in Odyss. κ'. sunt hi:

Κεῖνον γὰρ ταμίην ἀνέμων ποίησε κρονίων
Η' μὲν παυέμεναι, ἠδ' ὀρνύμεν ὅν κε θέλησι.

Eandem sententiam Apollonius Rhodius lib. IV. hoc versu persecutus est,

Αἰόλον ὅς ἀνέμοις αἰθρηγενέεσσιν ἀνάσσει.

ỳ.70. *Et tollere vento*] Ennius Annalium lib. XVII.

Concurrunt veluti venti cum spiritus austri
Imbricitor, aquiloque suo cum flamine contra
Inde mari magno fluctus extollere certant.

ỳ.72. *Ilium in Italiam portans*] Eadem figura dixit Euripides Oreste,

Δάκρυσι γὰρ ἑλλάδ' ἅπασαν ἔπλησε
Διὰ τὸν οὐλόμενον ἰδαῖον
Πάριν, ὅς ἄγαγ' ἑλλάδ' εἰς ἴλιον.

ỳ.76. *Quarum quæ forma pulcherrima*] Interpretatus est Homeri locum ex Il. ξ'.

Α'λλ' ἴθ' ἐγὼ δέ καί τοι χαρίτων μίαν ὁπλοτεράων
Δώσω ὀπυιέμεναι καὶ σὴν κεκλῆσθαι ἄκοιτιν
Πασιθέην, ἧς αἰὲν ἱμείρεαι ἤματα πάντα.

ỳ.77. *Propriamque dicabo*] Aristoteles lib. I. Rhet. ubi,

Καὶ τὰ ἴδιά.

ỳ.80. *Tuus ô regina quid optes Explorare labor*] Euripides in Ione,

Σὸν

Σὸν λέγειν, τολμᾶν δ' ἐμόν.

℣. 80. *Tuus ô Regina quid optes Explorare labor, mihi iuſſa capeſſere fas eſt*] Euripides ἐν ἱκετίσιν, ita loquentem inducit Theſeum,

Τί ταῦτα μῆτερ. σὸν τὸ μηνύειν ἐμοί; ἡμῶν δ' ἀκούειν.

℣. 85. *Cavum converſa cuſpide montem Impulit in latus*] Totum hunc locum mutuatus eſt ex Homeri Odyſſ. έ.

Ω῟ς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον,
Χερσὶ τρίαιναν ἑλὼν, πάσας δ' ὀρόθυνεν ἀέλλας
Παντοίων ἀνέμων, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε
Γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον, ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νὺξ,
Σὺν δ' εὖρός τε νότος τ' ἔπεσε, ζέφυρός τε δυσαὴς,
Καὶ βορέης αἰθρηγενέτης μέγα κῦμα κυλίνδων.

Q. Smyrnæus lib. XIV.

Αὐτὰρ ὅγ' οὐκ ἀπίθησε, μολὼν δ' ἔκτοσθε μελάθρων,
Χερσὶν ὑπ' ἀκαμάτῃσιν ὄρος μέγα τύψε τριαίνῃ,
Ε῎νθ' ἄνεμοι κελαδεινοὶ δυσηχέες ἠυλίζοντο
Ε'ν κενεῷ κευθμῶνι.

℣. 92. *Eripiunt ſubito nubes cælumque diemque*] Tale illud Pacuvii,

Interea prope iam occidente Sole, inhorreſcit mare,
Tenebræ conduplicantur, noctisque & nimbûm occæcat nigror.
Flamma inter nubes coruſcat, cælum tonitru contremit,
Grando mixta igni largiſluo ſubita præcipitans cadit,
Vndique omnes venti erumpunt, ſævi exiſtunt turbines,

Fervet æstu pelagus.

℣.95. *Præsentemque viris intentant omnia mortem*] Homerus Odyss. έ.

Πολλὰ δέ οἱ κραδίη προτιόσσετ' ὄλεθρον.

℣.96. *Extemplo Aeneæ solvuntur frigore membra*] accepit ab Homero ex Odyss. έ.

Καὶ τότ' ὀδυσσῆος λῦτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ. 201

est autem φόβος, ut ait Aristoteles lib. 11. Rhet. κατάψυξίς τις.

℣.97. *Et duplices tendens ad sidera palmas*] Homerus in Iliad. ά.

—— μεγάλ' εὔχετο χεῖρας ἀνασχών.

Archilochus,

Δήμητρί τε χεῖρας ἀνέξων.

℣.98. *O terque quaterque beati*] Vertit ex Homero, qui in Odyss. έ. ita cecinit:

Τρισμάκαρες δαναοὶ καὶ τετράκις, οἳ τότ' ὄλοντο
Τροίῃ ἐν εὐρείῃ χάριν ἀτρείδῃσι φέροντες.
Ὡς δὴ ἔγωγ' ὄφελον θανέειν, καὶ πότμον ἐπισπεῖν
Ἤματι τῷ. ὅτε μοι πλεῖστοι χαλκήρεα δοῦρα
Τρῶες ἐπέρριψαν περὶ πηλείωνι θανόντι.

℣.100. *Danaûm fortissime gentis*] Homerus Ilia. π'.

—— μέγα φέρτατ' ἀχαιῶν.

℣.101. *Me ne Iliacis occumbere campis Non potuisse*] expressit Homericam sententiam in Il. φ'.

Ὅς μ' ὄφελ' ἕκτωρ κτεῖναι, ὃς ἐνθάδε τέτραφ' ἄριστος,
Τῷ κ' ἀγαθὸς μὲν ἔπεφν', ἀγαθὸν δέ κεν ἐξενάριξε.

℣.104.

ỳ. 104. *Vbi tot Simois correpta sub undis Scuta virûm*] Homerus in Iliad. μ′.

Καὶ σιμόεις, ὅθι πολλὰ βοάγρια, καὶ τρυφάλειαι
Κάππεσον ἐν κονίῃσι, καὶ ἡμιθέων γένος ἀνδρῶν.

ỳ. 109. *Insequitur cumulo præruptus aquæ mons*] Homerus in Odyss. γ′.

Κύματά τε τροφόεντα πελώρια, ἶσα ὄρεσσιν.

aquæ mons dixit Virgilius, quomodo a Pindaro dictum est, πυρὸς πηγαὶ, ποταμοὶ καπνοῦ.

ỳ. 115. *In brevia, & syrtes*] Eustathius in illud Dionysii ἐν τῇ περιηγήσει,

202 Ἑξείης δ' ἐπὶ σύρτις ἀγάῤῥοον ὁλκὸν ἑλίσσει,

hæc scribit, πολλὴ δὲ ἡ τῶν σύρτεων χαλεπότης, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, διὰ τὸ τεναγῶδες τοῦ βυθοῦ, καὶ ὅτι κατὰ τὰς ἐκεῖ ἀμπώτεας, καὶ πλημμυρίδας συμβαίνει, κατὰ τὸν γεωγράφον, ἐμπίπτειν τοὺς παρατυχόντας εἰς τὰ βραχέα, καὶ καθίζειν, καὶ εἶναι σπάνιον τὸ σωζόμενον σκάφος.

ỳ. 119. *Pronusque magister Volvitur in caput*] Respexit ad locum quendam Homeri in Odyss. μ′.

——— ὁ δ' ἄρα πρύμνῃ ἐνὶ νηῒ
Πλῆξε κυβερνήτεω κεφαλὴν, σὺν δ' ὀςέ' ἄραξεν
Πάντ' ἄμυδις κεφαλῆς ὁ δ' ἄρ' ἀρνευτῆρι ἐοικὼς
Κάππεσ' ἀπ' ἰκριόφιν.

ỳ. 122. *Apparent rari nantes in gurgite vasto*] Ex Ody. μ′. hic quoque locus sumptus est,

Οἱ δὲ κορώνῃσιν ἴκελοι περὶ νῆα μέλαιναν
Κύμασιν ἐμφορέοντο, θεὸς δ' ἀποαίνυτο νόςον.

ÿ. 123. *Arma virûm, tabulæque & Troia gaza per undas*] Homerus Odyss. ε.

Τηλȣ̃ δὲ σπεῖρον, καὶ ἐπίκριον ἔμπεσε πόντῳ.

ÿ. 132. *Disiectam Aeneæ toto videt æquore classem*] Homerus Odyss. ϐ.

——— ἔγρετο δὲ ζεὺς
Ἴδης ἐν κορυφῇσι παρὰ χρυσοθρόνȣ ἥρης,
Στῆ δ' ἄρ ἀναΐξας, ἴδε δὲ τρῶας καὶ ἀχαιοὺς
Τȣ̀ς μὲν ὀρινομένȣς, τȣ̀ς δὲ κλονέοντας ὄπισθεν.

ÿ. 134. *Nec latuere doli fratrem Iunonis & iræ*] Homerus in Iliad. ά.

——— οὐδέ μιν ἥρη
Ἠγνοίησεν, ἰδοῦσ' ὅτι οἱ συμφράσσατο βουλάς.

ÿ. 139. *Quos ego, sed motos præstat componere fluctus*] Ad imitationem Demosthenis hoc modo locutum Virgilium notat Macrobius lib. VI. apud quem verba etiam ipsa Demosthenis ita leguntur, 203
ἀλλ' ἐμοὶ μὲν οὐ, βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἀρχόμενος τȣ̃ λόγου.

ÿ. 143. *Sed mihi sorte datum*] Homerus in Ili. ό. ita loquentem Neptunum inducit his versibus, qui Virgilii locum nonnihil illustrant,

Ἤτοι ἐγὼν ἔλαχον πολιὴν ἅλα ναιέμεν αἰεὶ
Παλλομένων· ἀΐδης δ' ἔλαχεν ζόφον ἠερόεντα,
Ζεὺς δ' ἔλαχ' ȣ̓ρανὸν εὐρὺν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσι.
Γαῖα δ' ἔτι ξυνὴ πάντων, καὶ μακρὸς ὄλυμπος.
Τῷ ῥα καὶ ȣ̃τι Διὸς βέομαι φρεσὶν, ἀλλὰ ἕκηλος
Καὶ κρατερός περ ἐὼν μενέτω τριτάτῃ ἐνὶ μοίρᾳ.

ÿ. 144. *Illa se iactet in aula*] Tale quiddam Homericum illud in Iliad. ά.

Oἰ-

Οἴκαδ' ἰὼν σὺν νηυσί τε σῇς, καὶ σοῖς ἑτάροισι,
Μυρμιδόνεσσιν ἄνασσε.

ỿ. 145. *Clauso ventorum carcere regnet*] Plautus Pseudol.

Nisi carcerem aliquando effregeritis vestram domum.

citatur hic versus a Servio.

ỿ. 146. *Dicto citius*] In hymno εἰς Ἑρμῆν,

— ἅμ' ἔπος τε καὶ ἔργον.

ỿ. 151. *Atque rotis summas levibus perlabitur undas*] Homericum est ex Il. ν'.

Γηθοσύνῃ δὲ θάλασσα διΐστατο, τοὶ δ' ἐπέτοντο
Ῥίμφα μάλ' οὐδ' ὑπένερθε διαίνετο χάλκεος ἄξων.

ỿ. 163. *Est in secessu longo locus*] Transtulit locum Homeri ex Odyss. ν'.

Φόρκυνος δέ τις ἐστὶ λιμὴν ἁλίοιο γέροντος
Ἐν δήμῳ Ἰθάκης, δύο δὲ προβλῆτες ἐν αὐτῷ
Ἀκταὶ ἀποῤῥῶγες λιμένος ποτιπεπτηυῖαι,
Αἵτ' ἀνέμων σκεπόωσι δυσαήων μέγα κῦμα
Ἔκτοθεν, ἔνδοσθεν δὲ ἄνευ δεσμοῖο μένουσι
Νῆες εὔσελμοι ὅταν ὅρμου μέτρον ἵκωνται.

204 ỿ. 163. *Insula portum Efficit obiectu laterum*] Cæsar libro III. belli Civilis. *Hac insula obiecta Alexandriæ portum efficit.*

ỿ. 166. *Geminique minantur In cælum scopuli*] Homerus in Odyss. ι'.

Οἱ δὲ δύο σκόπελοι, ὁ μὲν (εἰς) οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει.

ỿ. 170. *Scopulis pendentibus antrum*] Lucretius lib. VI.

Spe-

Speluncasque velut saxis pendentibu' structas.

ỳ. 172. *Nympharum domus*] Homerus in Odyss. ν'.

Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλαίη.
Α'γχόθι δ᾽ αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον ἠεροειδὲς,
Ι'ρὸν νυμφάων αἳ νηϊάδες καλέονται.

ỳ. 172. *Hic fessas non vincula naves Vlla tenent*] Homerus in Odyss. ι'.

Ε'ν δὲ λιμὴν εὔορμος, ἵν᾽ οὐ χρεὼ πείσματος ἐστὶν
Οὔτ᾽ εὐνὰς βαλέειν, οὔτε πρυμνήσι᾽ ἀνάψαι.

ỳ. 176. *Optata potiuntur Troes arena*] Homerus de Vlysse dixit, κύσε δὲ ζείδωρον ἄρουραν, in Odyss. ε'.

ỳ. 177. *Et sale tabentes artus in litore ponunt*] Homerus in Odyss. ε'.

Ω῎ζεε δὲ χρόα πάντα, θάλασσα δὲ κήκιε πολλὴ
Α'ν στόμα τε ῥῖνάς τε.

ỳ. 184. *Aeneas scopulum interea conscendit*] Homerus in Odyss. κ'.

Ε῎στην δὲ σκοπιὴν ἐς παιπαλόεσσαν ἀνελθών.

ỳ. 188. *Tres litore cervos Prospicit errantes*] Homeri versus imitatus est in Odyss. ι'.

Ω῎ρσαν δὲ νύμφαι κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο
Αἶγας ὀρεσκῴους ἵνα δειπνώσειαν ἑταῖροι.
Αὐτίκα καμπύλα τόξα, καὶ αἰγανέας δολιχαύλους
Εἱλόμεθ᾽ ἐκ νηῶν, διὰ δὲ τρίχα κοσμηθέντες
Βάλλομεν. αἶψα δ᾽ ἔδωκε θεὸς μενοεικέα θήρην.
Νῆες μέν μοι ἕποντο δυώδεκα, ἐς δὲ ἑκάστην 205
Ε'ννέα λάγχανον ἄνδρες, ἐμοὶ δὲ, δέκ᾽ ἔξελον οἴῳ.

ỳ. 192. *Fidus quæ tela gerebat Achates*] Homerus in Il. μ'.

Τοῖς

Τοῖς δ' ἅμα πανδίων τεύκρου φέρε καμπύλα τόξα.

℣. 196. *Septem ingentia victor Corpora*] Lucretius lib. II.

— *deditque ferarum ingentia corpora partu.*

℣. 199. *Vina bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes*] Videri potest Homeri locum expressisse ex Odyss. ι.

Δῶκε δέ μοι κρητῆρα πανάργυρον, αὐτὰρ ἔπειτα
Οἶνον ἐν ἀμφιφορεῦσι δυώδεκα πᾶσιν ἀφύσσας
Ἡδὺν, ἀκηράσιον, θεῖον ποτόν.

℣. 202. *O socii*] Totum hoc ex Homero conversum est, apud quem in Odyss. μ'. leguntur hi versus:

Ὦ φίλοι, ὃ γάρ πω τι κακῶν ἀδαήμονες εἰμὲν,
Οὐ μὲν δὴ τόδε μεῖζον ἔπει κακὸν, ἢ ὅτε κύκλωψ
Εἴλει ἐν σπῆϊ γλαφυρῷ κρατερῆφι βίηφι.

℣. 207. *Et hæc olim meminisse iuvabit*] Mihi quidem dubium non est, quin ad Homericam sententiam respexerit in Od. ο.

Νῶϊ δ' ἐνὶ κλισίῃ πίνοντε δαινυμένω τε
Κήδεσιν ἀλλήλων τερπώμεθα λευγαλέοισιν,
Μνωομένω, μετὰ γάρ τε καὶ ἄλγεσι τέρπεται ἀνὴρ
Ὅστις δὴ μάλα πολλὰ πάθῃ, καὶ πόλλ' ἐπαληθῇ.

hinc Euripides dixit,

Ὡς ἡδύ τοι σωθέντα μεμνῆσθαι πόνων.

℣. 213. *Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem*] Homerus Iliad. ο.

—— ἡδ' ἐγέλασσε
Χείλεσιν, οὐδὲ μέτωπον ἐπ' ὀφρύσι κυανέῃσιν
Ἰάνθη. hunc locum æmulatus est Theocritus edyll. I.

Ἦνθε γε μὰν ἀδεῖα καὶ ἁ κύπρις γελάοισα,
Λάθρη μὲν γελάοισα, βαρὺν δ' ἀνὰ θυμὸν ἔχοισα.

Cæcilius autem in Hypobolimæo, vel ut alii inſcri- 205
bunt, Subditicio, *fronte hilaro, corde triſti*, dixit.

ỳ. 215. *Tergora diripiunt coſtis*] Totus hic locus de Homero tranſlatus eſt, ex Ili. ά.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' εὔξαντο, καὶ οὐλοχύτας προβάλοντο,
Αὖ ἔρυσαν μὲν πρῶτα, καὶ ἔσφαξαν, καὶ ἔδειραν.
Μηρούς τ' ἐξέταμον, κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν,
Δίπτυχα ποιήσαντες, ἐπ' αὐτῶν δ' ὠμοθέτησαν,
Καῖε δ' ἐπὶ σχίζῃς ὁ γέρων. ἐπὶ δ' αἴθοπα οἶνον
Λεῖβε. νέοι δὲ παρ' αὐτὸν ἔχον πεμπώβολα χερσίν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη, καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
Μίστυλλόν τ' ἄρα τ' ἄλλα, καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειραν,
Ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα,
Αὐτὰρ ἐπεὶ παύσαντο πόνου, τετύκοντό τε δαῖτα.
Δαίνυντ', οὐδέ τι θυμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης.

ỳ. 216. *Pars in fruſta ſecant*] Eadem figura dixit Homerus,

Ὥς φάσαν ἡ πληθύς.

ỳ. 220. *Poſtquam exempta fames epulis, menſæque remotæ*] verſus ex Homero tranſlatus in Ili. ά.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο.

ỳ. 221. *Amiſſos longo ſocios ſermone requirunt*] Homerus in Odyſſ. μ'.

Μνησάμενοι δ' ἤπειτα φίλους ἔκλαιον ἑταίρους,
Οὓς ἔφαγε σκύλλη γλαφυρῆς ἐκ νηὸς ἑλοῦσα.

ỳ. 228. *Deſpiciens mare velivolum*] Accepit hunc locum ab Homero, ex Ili. θ'.

Αὐ-

Αὐτὸς δ' ἐν κορυφῇσι καθέζετο κύδεϊ γαίων,
Εἰσορόων τρώων τε πόλιν, καὶ νῆας ἀχαιῶν.

Mare autem *velivolum* dixit, mutuatus a Livio Andronico ex Helena tragœdia, unde etiam sumpsit Lucretius. Sed Livii versus ita apud Macrobium legitur,

207 *Tu qui permensus ponti maria alta velivola.*
Lucretius lib. v.

Tum mare velivolum florebat propter odores.

℣.231. *Atque illum tales iactantem pectore curas*] Nævius lib. I. belli Punici,

Ei venit in mentem hominum fortunas. Macrobius quoque Saturnal. lib. VI. locum hunc e Nævio sumpsisse Virgilium testatur, scribens: *Hic locus totus sumptus a Nævio est, ex primo libro belli Punici. Illic æque Venus Troianis tempestate laborantibus cum Iove queritur, & sequuntur verba Iovis filiam consolantis spe futurorum.*

℣.235. *Quid meus Aeneas in te committere tantum*] expressit Homeri locum ex Ilia. δ.

Δαιμονίη, τί νύ σε πρίαμος, πριάμοιό τε παῖδες
Τόσσα κακὰ ῥέζουσιν, ὅτ' ἀσπερχὲς μενεαίνεις
Ἰλίου ἐξαλαπάξαι ἐϋκτίμενον πτολίεθρον.

℣.238. *Volventibus annis*] Homerus in Iliad. β'. περιτελλομένων ἐνιαυτῶν dixit, & alibi in Odyssea, περιπλομένων ἐνιαυτῶν. Lucretius lib. v.

Multaque per cælum solis volventia lustra.

℣.249. *Vnde per ora novem vasto cum murmure montis*] hæc de Timavo παράβασις non admodum εὔκαιρος videtur, quemadmodum nec illa apud Homerum translatio, qua Penelope utitur in

in Odyſſ. δ'. quod Euſtathius quoque Interpres animadvertit. Homeri verſus ſunt hi:

——— *οὐδὲ τί μιν χρεὼ*
Νηῶν ὠκυπόρων ἐπιβαινέμεν, αἵθ' ἁλὸς ἵπποι
Ἀνδράσι γίγνονται, περόωσι δὲ πουλὺν ἐφ' ὑγρήν.

hos verſus explicans Euſtathius ita ſcribit, *καλῶς μὲν γὰρ μετηνέχθη. οὐκ ἂν δὲ ἴσως, εἴποι τις, τῇ οὕτω πενθούσῃ ἄδειαν εἶναι τοιαύτῃ τροπῇ ἐνευκαιρεῖν, καὶ ἀ-* 208
στεΐζεσθαι.

ỿ. 253. *Nunc placida compoſtus pace quieſcit*] Sumpſit epithetum e Lucretio ex lib. VI.

Sed quia tute tibi placida cum pace quietos.

ỿ. 258. *Olli ſubridens hominum ſator atque deorum*] Homerus Ili. ε'.

Ὣς φάτο, μείδησεν δὲ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
Καί ῥα καλεσσάμενος προσέφη χρυσῆν Ἀφροδίτην.

ỿ. 261. *Parce metu Cytherea*] Theocritus,

Τὸν δ' Ἄδωνιν ἡ Κυθήρεια.

ỿ. 286. *Gentemque togatam*] Laberius in Mimis,

Licentiam, ac libidinem, ut tollam, petis; ſtirpis togatæ. Idem,
Idcirco ope dilatatum eſt dominium gentis togatæ.

ỿ. 288. *Cum domus Aſſaraci*] Homerus in Ili. υ'.

Τρωὸς δ' αὖ τρεῖς παῖδες ἀμύμονος ἐξεγένοντο,
Ἶλλος τ', Ἀσσάρακός τε, καὶ ἀντίθεος Γανυμήδης.

ỿ. 291. *Famam qui terminet aſtris*] Tale quiddam Euripidis illud in Bacchis,

Οὐρανῷ στηρίζον εὑρήσεις κλέος.

℣. 309. *At pius Aeneas per noctem plurima volvens*] Hæc quoque ab Homero accepit, ex Odyss. ζ'.

Ἐζόμενος δ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν.
Ὤ μοι ἐγὼ τέων αὖ τε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω,
Ἦ ῥ' οἵγ' ὑβρισαὶ καὶ ἄγριοι, οὐδὲ δίκαιοι,
Ἠὲ φιλόξενοι, καί σφιν νόος ἐςὶ θεουδής,
Ἀλλ' ἄγ' ἐγὼ αὐτὸς πειρήσομαι, ἠδὲ ἴδωμαι.

℣. 317. *Bina manu lato crispans hastilia ferro*] Homerus, δύο δοῦρε τινάσσων, dixit.

℣. 318. *Cui mater media sese obtulit obvia silva*] Imitatus est Homeri locum in Odyss. ή.

Ἔνθα οἱ ἀντεβόλησε θεὰ γλαυκῶπις ἀθήνη
209 Παρθενικῇ εἰκυῖα νεήνιδι. & in μ'.
—— σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν ἀθήνη
Ἀνδρὶ δέμας εἰκυῖα νέῳ ἐπιβώτορι μήλων
Παναπάλῳ, οἷοι τε ἀνάκτων παῖδες ἔασιν,
Δίπτυχον ἀμφ' ὤμοισιν ἔχυσ' εὐεργέα λώπην,
Ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσι πέδιλ' ἔχε, χειρὶ δ' ἄκοντα.
Τὴν δ' ὀδυσεὺς γήθησεν ἰδὼν, καὶ ἐναντίον ἦλθε.

℣. 328. *Aut spumantis apri*] Lucretius lib. v. *Spumigeri suis adventu.*

℣. 331. *O quam te memorem virgo!*] Homeri locum ex Odyss. ζ'. expressit pene ad verbum.

Γουνῦμαί σε ἄνασσα, θεός νύ τις, ἦ βροτὸς ἐσσί.
Εἰ μέν τις θεὸς ἐσσὶ, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχυσιν,
Ἀρτέμιδί σε ἐγώ γε Διὸς κούρῃ μεγάλοιο
Εἶδος τε, μέγεθός τε, φυήντ' ἄγχιςα ἐΐσκω.

℣. 334. *Sis felix, nostrumque leves quæcunque laborem*] Homerus in Iliad. π'.

Ἤ μάλα τὶς θεὸς ἐσσὶ, τοὶ ὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι,
Ἀλλ' ἴληθ' ἵνα τοι κεχαρισμένα δώομεν ἱρὰ,
Ἠδὲ χρύσεα δῶρα τετυγμένα Φείδεο δ' ἡμέων.

ỷ. 341. *Purpureoque alte ſuras vincire cothurno*] Livius Andronicus,

Sed iam purpureo ſuras include cothurno.

legitur hic verſus apud Terentianum.

ỷ. 349. *Cui pater intactam dederat*] κουριδίαν, opinor, dixit Homerus.

ỷ. 350. *Sed regna Tyri germanus habebat Pygmalion*] Euſtathius, enarrans carmen illud Dionyſii ἐν τῇ περιηγήσει,

Τοῖς δ' ἔπι, καρχηδὼν πολυήρατον ἀμπέχει ὅρμον:

nonnulla affert ad hunc locum pertinentia, quæ
de vetere aliquo hiſtorico, cuius libri perierint,
deſcripta videntur; eo igitur libentius illa ſubii- 210
ciam. ſunt autem hæc: Διδὼ ἡ τοῦ πυγμαλίωνος ἀδελφὴ ἀγήνορος θυγάτηρ, ἢ βήλου βασιλέως τυρίων, ἡ καὶ ἔλισσα καλουμένη, καὶ ἄνα, συγχαίῳ γενομένη γυνὴ ἀνδρὶ Φοίνικι, τύρον ᾤκει. τοῦτον δὲ τὸν ἄνδρα ὁ πυγμαλίων σὺν αὐτῷ ἀποδημοῦντά πȣ δολοφονεῖ, ἔρωτι χρημάτων. ὁδὲ δὶ ὁ νείρων σημάνας τὸ πάθος τῇ γυναικὶ, κελεύει φεύγειν. οὐκέτι γὰρ εἶναι πιςὰ τῷ πυγμαλίωνι, ἐν δευτέρῳ χρημάτων τὰ φυσικὰ τιθεμένῳ θεσμά. ἡ δὲ προσλαβομένη τινὰς τῶν τυρίων, συναραμένη δὲ καὶ τὰ χρήματα, ἔρχεται ἐπὶ λιβύην· τοῦ δὲ νομάδων, καὶ μαζίκων βασιλέως ἰάρβαντος ἐκβάλλοντος αὐτὴν, ἠξίου ἡ γυνὴ χῶρον αὐτῇ τιμῆς ἀποδόσθαι, ὅσον ἂν ῥινὸς ἤγουν βύρσα ἐπιλάβοι βοός. τυχοῦσα δὲ τοῦ ἀξιώματος, διὰ τὸ δόξαι μικρὰ αἰτῆσαι, λαμβάνει βύρσαν, καὶ κατατεμοῦσα εἰς λεπτὰ, καὶ τὸν λεπτοτμηθέντα ἱμάντα ἐπ-

εκ-

ἐκτείνασα, ἔσχε τὴν κύκλω ἐμπεριληΦθεῖσαν γῆν τῷ ἱμάντι εἰς μῆκός τε καὶ πλάτος. πολὺν ὅρον τῇ πόλει τῷ τοιούτῳ σοΦίσματι περιγράψασα, καὶ οὕτως ἡ καρχηδὼν Φοινίκων ἀνέκαθεν οὖσα τῶν μετὰ τῆς Διδοῦς, νῦν λιβύων ἐςί. Διδὼ δὲ ἐκάλεσαν οἱ πλεονεκτηθέντες τὴν τοιαύτην γυναῖκα, ἐπιχωρίῳ Φωνῇ, ὡς ἂν εἴποι τις ἀνδροΦόνον.

ỷ.358. *Ora modis attollens pallida miris*] Lucretianum illud mutuatus est ex lib. I.

Sed quædam simulacra modis pallentia miris.

ỷ.365. *Quibus aut odium crudele tyranni, Aut metus acer erat*] Huc spectat Attii illud apud Ciceronem,

Oderint dum metuant.

ỷ.369. *Vbi nunc ingentia cernes Mœnia*] Vetus liber Colotianus pro *cernes*, habet, *cernis.*

ỷ.371. *Mercatique solum facti de nomine byrsam*] Attigit hanc historiam Dionysius Afer ἐν περιηγήσει,

Τοῖς δ' ἔπι, καρχηδὼν πολυήρατον ἀμπέχει ὅρμον,
211 Καρχηδὼν, λιβύων μὲν, ἀτὰρ πρότερον Φοινίκων,
Καρχηδὼν, ἣν μῦθος ὑπαὶ βοῒ μετρηθῆναι.

Crinagoras in epigramm. lib. I.

Ψευδόμενοι ῥινῶν ὀξὺν ςίβον, ὦ κακὸν εὑρεῖν
Ῥηίτεραι λιγύων μήτιες, ἢ ἀγαθόν.

Strabo lib. XVII.

Καὶ καρχηδὼν δὲ ἐπὶ χεῤῥονήσε τινὸς ἵδρυται.

& paulo post:

Κατὰ μέσην δὲ τὴν πόλιν ἡ ἀκρόπολις, ἣν ἐκάλουν βύρσαν. ὀΦρὺς ἱκανῶς ὀρθία, κύκλῳ περιοικουμένη.

ỷ. 373. *Sed vos qui tandem?*] ex Homeri Odyſſ. ά.

Ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
Τίς, πόθεν εἶς ἀνδρῶν, πόθι τοι πόλις ἠδὲ τοκῆες,
Ὁπποίης δ' ἐπί νηὸς ἀφίκεο;

eadem repetuntur in Odyſſ. ξ'. & τ'.

ỷ. 374. *Quærenti, talibus ille Suſpirans*] Homerus in Il. ά.

Τὴν δὲ βαρυςενάχων προσέφη πόδας ὠκὺς ἀχιλλεύς.

ỷ. 378. *Ante diem clauſo componet veſper olympo*] Homerus Odyſſ. γ'.

Ἄλλα τε πόλλ' ἐπὶ τοῖς πάθομεν κακὰ, τίσκεν ἐκεῖνα
Πάντα γε μυθήσαιτο κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων,
Οὐδ' εἰ πεντάετές γε καὶ ἑξάετες παραμίμνων
Ἐξερέοις ὅσα κεῖθι πάθον κακὰ δῖοι ἀχαιοὶ,
Πρίν κεν ἀνιηθεὶς, σὴν πατρίδα γαῖαν ἵκοιο.

& in Odyſſ. λ'.

Πᾶσας δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, οὐδ' ὀνομήνω
Ὅσσας ἡρώων ἀλόχους ἴδον, ἠδὲ θύγατρας,
Πρὶν γάρ κεν καὶ νὺξ φθίτ' ἄμβροτος.

ỷ. 382. *Sum pius Aeneas*] Reſpexit ad Homeri locum in Odyſſ. ί.

Εἰμ' ὀδυσεὺς λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισι,
Ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει.

ỷ. 391. *Haud credo inviſus cæleſtibus auras Vita-* 213
les carpis] Lucretius lib. III.

— *& ætherias vitaleis ſuſcipit auras.*

ỷ. 397. *Aſpice bis ſenos lætantes agmine cycnos*] Calchas quoque apud Homerum in Ilia. β'. ex numero paſſerum auguratur, quem fortaſſe locum expreſſit hic Virgilius.

ỷ. 398.

℣.398. *Iovis ales*] Aeschylus in Prometheo:

Διὸς δέ τοι πτηνὸς κύων δαφοινὸς αἰετός.

℣.401. *Vt reduces illi ludunt stridentibus alis*] Expressit Arateum illud de corvis: ὑποτρόπια πτερύονται.

℣.406. *Et avertens rosea cervice refulsit*] Locus Homeri ex Iliad. γ′.

Ὣς φάτο, τῇ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινεν.
Καί ῥ' ὡς οὖν ἐνόησε θεᾶς ὄπα φωνησάσης,
Στήθεά τ' ἱμερόεντα, καὶ ὄμματα μαρμαίροντα,
Θάμβησέν τ' ἄρ' ἔπειτα, ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζεν.

℣.407. *Ambrosiæque comæ*] Expressit Homericum epithetum ex Iliad. ά.

Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται.

Ib. *Divinum vertice odorem Spiravere*] Lucr lib. IV.

Præterea quæcunque suo de corpore odorem
Exspirant acrem. huc pertinent & illa Homeri ex Iliad. ξ′.

—— ἀλείψατο δὲ λίπ' ἐλαίῳ
Ἀμβροσίῳ, ἑδανῷ, τό ῥά οἱ τεθυωμένον ἦεν,
Τοῦ καὶ κινυμένοιο διὸς ποτὶ χαλκοβατὲς δῶ,
Ἔμπης ἐς γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἵκετ' ἀϋτμή.

℣.411. *Quid natum toties crudelis tu quoque falsis Ludis imaginibus.*] Homerus in Odyss. λ′.

Μῆτερ ἐμή, τί νύ μ' οὐ μίμνεις ἑλέειν μεμαῶτα,
Ὄφρα καὶ εἰν ἀΐδαο φίλας περὶ χεῖρε βαλόντε,
Ἀμφοτέρω κρυεροῖο τεταρπώμεσθα γόοιο.

213 ℣.412. *Cur dextræ iungere dextram*] Euripides in Iphigenia Taurica,

 Ἀδελ-

Α'δελφὲ, δὸς δεξιᾶς τῆς σῆς θίγειν.

℣.415. *At Venus obscuro gradientes aëre sepsit*] Imitatus est Homerica illa in Odyss. ή.

Καὶ τότ' ὀδυσσεὺς ὦρτο πόλιν δ' ἴμεν, ἀμφὶ δ' ἀθήνη
Πολλὴν ἠέρα χεῦε φίλα φρονέουσ' ὀδυσῆι,
Μή τις Φαιήκων μεγαθύμων ἀντιβολήσας,
Κερτομέοιτ' ἐπέεσσι, καὶ ἐξερέοιτ' ὅτις εἴη.

ad hos autem versus respexit Apollonius Rhodius cum cecinit in III. Argonauticorum,

Τοῖσι δὲ νεισομένοις ἥρη φίλα μητιόωσα
Η'έρα πουλὺν ἔφηκε, δι' ἄστεος ὄφρα λάθοιεν
Κόλχων μυρίον ἔθνος ἐς ἀήταο κιόντες.

℣.419. *Ipsa Paphum sublimis abit*] Homerus Odyss. θ'.

Η'δ' ἄρα κύπρον ἵκανε φιλομειδὴς ἀφροδίτη
Ε'ς πάφον, ἔνθα δέ οἱ τέμενος, βωμός τε θυήεις.

Alcman,

Κύπρον ἱμερτὰν λιποῖσα, καὶ πάφον περιῤῥύταν.

Aeschylus apud Strabonem, de Venere dixit:

Κύπρου, πάφου τ' ἔχουσα πάντα κλῆρον.

℣.424. *Adversasque aspectat desuper arces*] Apollonius Rhodius lib. III.

Ε'ςαν δ' ἐν προμολῇσι τεθηπότες ἕρκε' ἄνακτος
Εὐρείας τε πόλις.

℣.425. *Miratur molem Aeneas*] Hæc quoque de Homero expressa sunt, ex Odyss. ή.

Θαύμαζεν δ' ὀδυσεὺς λιμένας καὶ νῆας εἴσας
Α'υτῶν θ' ἡρώων ἀγορὰς, καὶ τείχεα μακρά.

Ib.

Ib. *Magalia quondam*] Sallustius in Jugurthino: *Ceterum ædificia Numidarum agrestium, quæ mapalia illi vocant, oblonga, incurvis lateribus,*
214 *tecta quasi navium carinæ sunt.*

ÿ.426. *Et strata viarum*] Lucretius lib. I.
Strataque iam vulgi pedibus detrita viarum.

ÿ.434. *Qualis apes æstate nova*] Comparatio sumpta ab Homero, ex Ili. β΄.

Ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων,
Πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων,
Βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ᾽ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν,
Αἱ μέντ᾽ ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἱ δέ τε ἔνθα.

ÿ.437. *Liquido distendunt nectare cellas*] Eurip. Bacchis,

Ῥεῖ δ᾽ οἴνῳ, ῥεῖ δὲ μελισσᾶν
Νέκταρι &c.

ÿ.444. *Neque cernitur ulli*] Homerus in Odyss. ή.

Τὸν δ᾽ ἄρα Φαίηκες ναυσικλυτοὶ οὐκ ἐνόησαν
Ἐρχόμενον κατ᾽ ἄστυ διὰ σφέας, οὐ γὰρ Ἀθήνη
Εἴα ἐϋπλόκαμος δεινὴ θεός. ἥ ῥά οἱ ἀχλὺν
Θεσπεσίην κατέχευε φίλα φρονέουσ᾽ ἐπὶ θυμῷ.

ÿ.448. *Caput acris equi*] Eustathius in Dionysium. οἱ δὲ καὶ τοῦτο περὶ Καρχηδόνος φασίν· ὡς ἄρα οἱ περὶ τὴν Ἔλισσαν, ἤγουν οἱ μετὰ τῆς Διδοῦς ὀρύσσοντες εἰς πόλεως κτίσιν, καὶ βοὸς εὑρόντες κεφαλὴν, ἀπέσχοντο τοῦ ὀρύσσειν, οἷα ὀττευσάμενοι μόχθους, καὶ δουλείαν συνεχῆ, ὃ καὶ οἱ βόες πάσχουσιν. ὀρύξαντες δὲ περί που φοίνικα πεφυτευμένον, εὗρον κεφαλὴν ἵππου, καὶ συμβαλόντες σημαίνεσθαι σχολὴν αὐτοῖς, καὶ παρ᾽ ἄλλων δόσιν τροφῆς, καθὰ καὶ τοῖς ἵπποις, ἔκτισαν ἐν τῷ τοιού-

τῷ τόπῳ τὴν καρχηδόνα. Extat etiam apud me argenteum numiſma Punicis litteris notatum, in cuius altera parte, equi caput, & palma percuſſa eſt.

℣. 469. *Multa gemens*] Ariſtotelis verba ſunt ἐκ τοῦ περὶ ποιητικῆς. ubi de agnitionibus loquitur; τρίτη δὲ ἡ διὰ μνήμης, τὸ αἰσθέσθαι τι ἰδόντα, ὥσπερ ὁ ἐν κυπρίοις τοῖς Δικαιογένους, ἰδὼν γὰρ τὴν γραφὴν ἔκλαυσεν. & paulo poſt: ὅθεν ἀνεγνωρίσθη. Scio au- 215
tem nonnullos, viros alioqui magna præditos doctrina, ad hunc Ariſtotelis locum, Virgilii verſum, qui haud ita multo poſt ſequitur,

Se quoque principibus permiſtum agnovit Achivis,

referendum exiſtimaſſe. quod certe adeo ab Ariſtotelis ſententia eſt alienum, ut ſatis mirari non poſſim, quid tunc illis in mentem venerit.

Ib. *Largoque humectat flumine vultum*] Homerus in Iliad. ί. —— ἀνδ᾽ ἀγαμέμνων
Ἵστατο δακρυχέων ἅστε κρήνη μελάνυδρος,

℣. 472. *Inſtaret curru criſtatus Achilles*] De Achillis galea hæc Homerus in Il. τ'. ſcribit,

—— περὶ δὲ τρυφάλειαν ἀείρας
Κρατὶ θέτο βριαρὴν, ἡ δ᾽ ἀστὴρ ὣς ἀπέλαμπεν
Ἵππουρις τρυφάλεια· περισσείοντο δ᾽ ἔθειραι,
Χρύσεαι, ἃς ἥφαιστος ἵει λόφον ἀμφὶ θαμειάς.

℣. 473. *Nec procul hinc Rheſi niveis tentoria velis*] Hac de re videndus Homerus in Il. κ'.

ỷ.480. *Curruque hæret resupinus inani*] Homerus in Iliad. ζ.

Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη
Πρηνὴς ἐν κονίῃσιν ἐπὶ ϛόμα.

ỷ.484. *Peplumque ferebant*] Totum hunc locum transtulit ex Homero, cuius hæc sunt ex Ili. ζ.

Ἡ δ' ἄρα πέπλον ἑλῦσα θεανὼ καλλιπάρῃος,
Θῆκεν ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο.
Εὐχομένη δ' ἠρᾶτο Διὸς κούρῃ μεγάλοιο·
Πότνι' ἀθηναίη ἐρυσίπτολι, δῖα θεάων,
Ἆξον δὴ ἔγχος Διομήδεος.

& paulo post:

Ὣς ἔφατ' εὐχομένη. ἀνένευε δὲ παλλὰς ἀθήνη.

216 ỷ.486. *Diva solo fixos oculos aversa tenebat*] Coluthus,

Ἡ δ' ἐρόεσσαν ἐπὶ χθονὶ πῆξεν ὀπωπήν.

ỷ.487. *Ter circum Iliacos raptaverat Hectora muros*] Homerus in Ili. ώ. de Hectore,

Τρὶς δ' ἐρύσας περὶ σῆμα μενοιτιάδαο θανόντος.

ỷ.488. *Exanimumque auro corpus vendebat Achilles*] Homerus eodem libro,

Ἕκτορα, τοῦ νῦν εἵνεχ' ἱκάνω νῆας ἀχαιῶν
Λυσόμενος παρὰ σεῖο, φέρω δ' ἀπερείσι' ἄποινα.

ỷ.491. *Tendentemque manus Priamum conspexit inertem*] Homerus ibidem,

Τοὺς δ' ἔλαθ' εἰσελθὼν πρίαμος μέγας, ἄγχι δ' ἄρα ϛὰς
Χερσὶν ἀχιλλῆος λάβε γούνατα, καὶ κύσε χεῖρας
Δεινὰς ἀνδροφόνους, αἵ οἱ πολέας κτάνον υἷας.

ỷ.493. *Et nigri Memnonis arma*] Q. Smyrnæus lib. 11.

Μέμνων ὀμβριμόθυμος, ἄγων ἀπερείσια φῦλα
Λαῶν, οἳ ναίουσι μελάμβροτον αἰθιοπίαν.

& paulo poſt:

Μέμνων κυανέοισι μετ' αἰθιόπεσσιν ἀνάσσων.

Nævius autem in Alceſtide, *Memnonem nocticolorem*, dixit.

ỷ.495. *Penteſilea furens*] Videndus Q. Smyrnæus libro 1. τῶν παραλειπομένων.

ỷ.502. *Qualis in Eurotæ ripis*] Vſus eſt comparatione elegantiſſima, ab Homero ſumpta, ut notum eſt ex Od. ζ'.

Οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεος ἰοχέαιρα
Ἢ κατὰ τηΰγετον περιμήκετον, ἢ ἐρύμανθον,
Τερπομένη κάπροισι, καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισι,
Τῇ δὲ θ' ἅμα νύμφαι κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο
Ἀγρονόμοι παίζουσι, γέγηθε δέ τε φρένα λητώ,
Πασάων δ' ὑπὲρ ἥγε κάρη ἔχει, ἠδὲ μέτωπα,
Ῥεῖα δ' ἀριγνώτη πέλεται, καλαὶ δέ τε πᾶσαι,
Ὣς ἥγ' ἀμφιπόλοισι μετέπρεπε παρθένος ἀδμής. 217

Videtur autem Virgilius non ſatis recte Dianam comparaſſe Didoni, cui nec mater erat, & Sychæo iam nupta fuerat. Homerus autem apte Nauſicaam, cuius mater Arete vivebat, nec dum ipſa alicui deſponſata fuerat. Videndus A. Gellius.

ỷ.503. *Quam mille ſecutæ Hinc atque hinc glomerantur*] Apollonius Rhodius lib. 111.

Οἵη δὲ λιαροῖσιν ἐφ' ὕδασι παρθενίοιο
Ἠὲ καὶ ἀμνισοῖο λοεσσαμένη ποταμοῖο

Χρυ-

Χρυσείοις λητοῖς ἐφ' ἅρμασιν ἑςηυῖα.

& paulo post:

Τῇ δ' ἅμα νύμφαι ἕπονται ἀμορβάδες.

℣. 506. *Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus*]

—— γέγηθε δέ τε φρένα λητὼ, dixit Homerus. Lucretius libro III.

—— *& tacita pectus dulcedine tangent.*

℣. 525. *Maximus Ilioneus*] Q. Smyrnæus lib. XIII.

Ε῎νθα καὶ Ἰλιονῆϊ συνήντετο δημογέροντι.

℣. 531. *Non nos aut ferro Lybicos populare Penates*] Tale quiddam illud Apollonii Rhodii in III. Argonauticorum, —— οὔτι γὰρ οὕτως

Α῎ςυ τεὸν, καὶ δώμαθ' ἱκάνομεν ὥς που ἔολπας,
Οὐδὲ μὲν ἱέμενοι, τὶς δ' ἂν τόσον οἶδμα περῆσαι
Τλαίη ἑκὼν ὀθνεῖον ἐπὶ κτέρας.

℣. 534. *Est locus Hesperiam Graii cognomine dicunt*] Hemistichium ab Ennio mutuatus est ex Annalium libro I.

Est locus Hesperiam quam mortales perhibebant.

℣. 535. *Atque ubere glebæ*] Hac translatione usus est Cratinus in illo versu, qui apud Hephæstionem legitur,

Χαίρετε δαίμονες οἳ λεβάδειαν βοιώτιον οὖθαρ ἀρέρης.

218 & Aristophanes ἐν γεωργοῖς,

Πόλι φίλη κέκροπος αὐτοφυὲς ἀττικὴ
Χαῖρε λιπαρὸν δάπεδον οὖθαρ ἀγαθῆς χθονός.

Archestratus quoque in Gastronomia,

Ε῎ν λέσβῳ κλεινῆς ἐφέσου περικύμονι μαςῷ.

℣. 543.

ÿ. 543. *Quod genus hoc hominum*] Integrum hemistichium ex A. Furii Antiatis annalium lib. VI. accepit,

Quod genus hoc hominum Saturno Sancte create.

ÿ. 547. *At sperate deos memores fandi, atque nefandi.*] Sententia Homerica in Odyss. β'.

—— θεῶν δ' ὑποδείσατε μῆνιν. & in ξ'.

Οὐκ ὄπιδα φρονέοντες ἐνὶ φρεσὶ, οὐδ' ἐλεητύν.

ÿ. 563. *Sunt & Siculis regionibus urbes, Armaque*] *arvaque* legitur in libro A. Colotii.

ÿ. 559. *Et te pater optime Teucrûm*] Lucilius lib. I.

Vt nemo sit vestrum quin pater optimus Divûm.

ÿ. 572. *Nec tam aversus equos Tyria sol iungit ab urbe*] Existimant quidam ad Euripidis illa in Electra referendum esse hunc locum,

Τότε δὴ τότε φαεννὰς
Ἄστρων μεταβάλλει ὁδοὺς
Ζεὺς, καὶ φέγγος ἀελίου,
Λευκόν τε πρόσωπον ἀοῦς.

& haud ita multis interiectis versibus,

Λέγεται, τὰν δὲ πίστιν
Σμικρὰν παρ' ἔμοιγ' ἔχει,
Στρέψαι θερμὰν ἀελίου
Χρυσωπὸν ἕδραν ἀλλάξαν·
Τᾳ δυστυχίᾳ βροτείῳ
Θνατᾶς ἕνεκεν δίκας.

Achilles in Aratum, ubi περὶ τοῦ γαλαξίου. ἕτεροι δέ φασιν, inquit, ὧν ἐστὶ καὶ οἰνοπίδης ὁ χῖος, ὅτι πρότερον κατὰ τούτου ἐφέρετο ὁ ἥλιος, διὰ δὲ τὰ θυέστια 219
δεῖπνα

δεῖπνα ἀπεςράφη, καὶ τὴν ἐναντίαν τούτῳ πεποίηται περιφορὰν, ἣν νῦν περιγράφει ὁ ζωδιακός.

ỿ. 578. *Nullo discrimine agetur*] *agi*, valet hic, quod apud Platonem in quadam epistola, Φέρεσθαι: eius verba sunt hæc: Φιλοσοφία δὲ ἣν ἐγκωμιάζεις αἰεὶ καὶ ἀτίμως φῂς ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων φέρεσθαι.

ỿ. 586. *Quæ nunc animo sententia surgit*] Homerus in Iliad. ώ.

Α'λλ' ἄγε μοι τόδε εἰπὲ, τί τοι φρεσὶν εἴδεται εἶναι;

ỿ. 590. *Vix ea fatus erat*] Homerus Odyss. π'.

Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος.

ỿ. 593. *Os, humerosque Deo similis*] θεῷ ἐναλίγκιος ἄντην, Homerus Odyss. ά.

Ib. *Namque ipsa decoram Cæsariem nato genitrix*] Homerus Odyss. ζ.

Τὸν μὲν ἀθηναίη θῆκεν διὸς ἐκγεγαυῖα
Μείζονα τ' εἰσιδέειν καὶ πάσσονα, καδδὲ κάρητος.
Οὔλας ἧκε κόμας ὑακινθίνῳ ἄνθει ὁμοίας.

Hunc locum æmulatus est Apollonius Rhodius in III. Argonauticorum,

Οἷον Ἰήσονα θῆκε διὸς δάμαρ ἤματι κείνῳ,
Ἠ' μὲν ἐσάντα ἰδεῖν, ἠ δὲ προτιμυθήσασθαι.

ỿ. 596. *Quale manus addunt ebori decus*] Similitudo deprompta ex Homero, ut notavit etiam Macrobius. versus ex Odyss ζ'. sunt hi:

Ὡ'ς δ' ὅτε τις χρυσὸν περιχεύεται ἀργύρῳ ἀνὴρ
Ἴ'δρις, ὃν ἥφαιςος δέδαεν καὶ παλλὰς ἀθήνη
Τέχνην παντοίην, χαρίεντα δὲ ἔργα τελείει.

ỿ. 597.

ỳ.597. *Pariusve lapis*] Theocritus edyll. VI.

Λευκοτέραν αὐγὰν παρίας ὑπέφαινε λιθοιο. 220

ỳ.599. *Coram quem quæritis adsum*] Tale fere illud Homeri ex Odyff. ώ.

Κεῖνος μέν τοι ὅδ' αὐτὸς ἐγώ πάτερ ὃν σὺ μεταλλᾶς
Ἤλυθον εἰκοςῷ ἔτει ἐς πατρίδα γαῖαν.

ỳ.607. *Dii tibi*] Homerus in Ili. ψ'.

Σοὶ δὲ θεοὶ τῶν δ' ἀντὶ χάριν μενοεικέα δοῖεν.

ỳ.610. *Qui tanti talem genuere parentes*] Homeri locum expreffit ex Odyff. ζ'.

Τρισμάκαρες μὲν σοί γε πατὴρ, καὶ πότνια μήτηρ,
Τρισμάκαρες δὲ κασίγνητοι, μάλα πε σφίσι θυμὸς
Αἰὲν ἐϋφροσύνῃσιν ἰαίνεται εἵνεκα σεῖο.

& in ί.

— *ἐπεί σε τοῖον ἐγείνατο πηνελόπεια.*

ỳ.611. *In freta dum fluvii current*] Non diffimili modo locutus eft Homerus apud Herodotum, fi modo Homero verfus illi tribuendi funt,

— *μίδα δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι*
Εὖτ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ, καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
Ἠέλιός τ' ἀνιὼν λάμπῃ, λαμπρά τε σελήνη.

& quidam epigrammatum fcriptor libro IV.

Κοίρανοι, ὑμετέρην ἀρετὴν, κάρτος τε καὶ ἔργα
Αὐδήσει χρόνος αἰὲν, ἕως πόλος ἀςέρας ἕλκῃ.

e quibus verfibus expreffa funt illa Tibulli in lib. IV.

Quem referent Mufæ, vivet, dum robora tellus,
Dum cælum ftellas, dum vehet amnis aquas.

ỳ.612. *Polus dum fidera pafcet*] Sumpfit e Lucretio ex libro I. — *unde æther fidera pafcit!*

ỳ.617.

ỷ.617. *Obstupuit primo aspectu Sidonia Dido*] Homerus in Iliad. ω.

Αὐτὰρ δαρδανίδην πρίαμον θαύμαζεν ἀχιλλεὺς
Εἰσορόων ὄψιντ' ἀγαθήν, καὶ μῦθον ἀκούων.

221 ỷ.621. *Tune ille Aeneas, quem Dardanio Anchisæ*] Homerus in Ili. β'.

Δαρδανίων αὖτ' ἦρχεν ἐῢς πάϊς ἀγχίσαο
Αἰνείας, τὸν ὑπ' ἀγχίσῃ τέκε δῖ' ἀφροδίτη
Ἴδης ἐν κνημοῖσι θεὰ βροτῷ εὐνηθεῖσα.

ỷ.622. *Alma Venus*] ex Lucretii lib. I.

Aeneadum genitrix hominumque divumque voluptas,
Alma Venus.

ỷ.634. *Non ignara mali*] ἀπειρόκακος Græcis. Sed & Homerus eadem sententia usus est in Odyssea, a quo Virgilius sumpsit,

Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τοι κακῶν ἀδαήμονες ἰσμέν.

Nisi forte Sophoclis carmen in Antigone imitatus est,

Κακῶν γὰρ οὐκ ἄπειρος οὖσ' ἀκούσομαι.

ỷ.635. *Simul Aeneam in regia ducit Tecta*] Respexit ad versus illos Homeri, qui leguntur in Odyss. η.

Ἀλλ' ἄγε δὴ ξεῖνον μὲν ἐπὶ θρόνȣ ἀργυροήλȣ
Εἷσον ἀναςήσας. σὺ δὲ κηρύκεσσι κέλευσον
Οἶνον ἐπικρῆσαι, ἵνα καὶ Διῒ τερπικεραύνῳ
Σπείσομεν.

ỷ.638. *Magnorum horrentia centum Terga suum*] Hæc quoque ex eodem poëta translata sunt, cuius versus in Odyss. θ'. sunt hi:

Τοῖσι

Τοῖσι δ' ἀλκίνοος δυοκαίδεκα μῆλ' ἱέρευσεν.
Ο'κτὼ δ' ἀργιόδοντας σύας· δύο δ' εἰλίποδας βῦς.

ỽ.640. *Lætitiamque Dei*] Videtur hoc ad Græcorum poëtarum imitationem dictum, nam Euripides in Andromeda, ἀμπέλων γάνος usurpavit; & Macedonius in epigrammate,

Οὔθατος ἐκ βοτρύων ξανθὸν ἄμελξε γάνος.

ỽ.641. *At domus interior regali splendida luxu*] Ex Catulli epithalamio mutuatus est,

Tota domus gaudet regali splendida luxu. 222

ỽ.650. *Omnis in Ascanio cari stat cura parentis*] Homerus Od. έ. — μέλε γὰρ οἱ ἑῶν ἐν δώμασι νύμφης.

ỽ.661. *At Cytherea novas artes*] Hæc de Apollonio Rhodio ex lib. III. Argonauticorum expressa sunt.

ỽ.665. *Tyriosque bilingues*] Videtur hoc de Plauti Pœnulo mutuatus, qui servum Milphionem adversus Hannonem quendam Pœnum, ita loquentem inducit.

At hercle te hominem, & sycophantam, & subdolum,
Qui huc advenisti nos captatum migdilia,
Bisulci lingua, quasi proserpens bestia.

Bilinguem autem possis & pro subdolo accipere, ut Plautus Persa,

Tanquam proserpens bestia bilinguis & scelestus.

Ib. *Tyriosque bilingues*] διγλώσσους, Euripidi.

ỽ.668. *Nate meæ vires*] Videndus Apollonius Rhodius Argonauticorum libro III. a quo totum hunc locum accepit Virgilius.

ỽ.669.

ỷ.669. *Patris summi qui tela Typhoëa temnis*] Homerus Iliad. ξ.

Δός νῦν μοι Φιλότητα καὶ ἵμερον, ᾧ τε σὺ πάντας
Δαμνᾷ ἀθανάτους, ἠδὲ θνητοὺς ἀνθρώπους.

& in hymno εἰς ἀΦροδίτην,

Καί τε παρὲξ ζηνὸς νόον ἤγαγε τερπικεραύνου,
Ὅς τε μέγιςός τ᾽ ἐςὶ, μεγίςης τ᾽ ἔμμορε τιμῆς,
Καί τε τοῦ εὖτε θέλοι πυκινὰς Φρένας ἐξαπαΦοῦσα,
Ῥηϊδίως συνέμιξε κατὰ θνητῇσι γυναιξί.

ỷ.674. *Hunc Phœnissa tenet Dido*] Homerus Odyss. ά.

Τοῦ θυγάτηρ δύςηνον ὀδυρόμενον κατερύκει,
Αἰεὶ δὲ μαλακοῖσι καὶ αἱμυλίοισι λόγοισι
Θέλγει, ὅπως Ἰθάκης ἐπιλήσεται

ỷ.685. *Aut super Idalium*] Theocritus ἐν ἀδωνιαζούσαις,

223 Δέσποινα ἃ γολγόν τε καὶ Ἰδάλιον ἐΦίλασας,
Αἰπεινήν τ᾽ ἔρυκα, χρυσῷ παίζουσ᾽ ἀΦροδίτα.

ỷ.691. *Atque oscula dulcia figet*] Lucretius lib. IV.

— *& dentes illidunt sæpe labellis*
Osculaque affigunt. in eodem libro,
— *& foribus miser oscula figit.*

ỷ.694. *Gaudens*] γηθόσυνος κῆρ, Homero.

ỷ.695. *Placidam per membra quietem Irrigat*] Hom. Od. β'.

Ἔνθα μνηςήρεσσιν ἐπὶ γλυκὺν ὕπνον ἔχευεν.

A. Furius Antias annalium lib. I.

— *mitemque rigat per pectora somnum.*

Lucr. lib. IV.

Nunc quibus ille modis somnus per membra quietem
Irriget.

℣. 702. *Mediamque locavit*] Sallustius, ut opinor, in historiis. *Igitur discubuere, Sertorius inferior in medio; super eum L. Fabius Hispaniensis Senator ex proscriptis; in summo Antonius, & infra scriba Sertorii Versius; & alter scriba Mæcenas in imo; medius in Tarquitium & dominum Perperna.*

℣. 704. *Stratoque super discumbitur ostro*] Hom. in Ili. ι.

Εἷσεν δ' ἐν κλισμοῖσι, τάπησί τε πορφυρέοισι.

℣. 705. *Dant famuli manibus lymphas*] Ex Homero transtulit. Nota enim sunt illa in Odyss. δ'.

Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα,
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι, παρὰ δὲ ξεστὴν ἐτάνυσσε τράπεζαν,
Σῖτον δ' αἰδοίη ταμίη παρέθηκε φέρουσα,
Εἴδατα πόλλ' ἐπιθεῖσα χαριζομένη παρεόντων.
Δαιτρὸς δὲ κρειῶν πίνακας παρέθηκεν ἀείρας
Παντοίων, παρὰ δέ σφι τίθει χρύσεια κύπελλα.

℣. 707. *Quinquaginta intus famulæ*] Totum hunc locum ab Homero ex Odyss. ή. accepit,

Πεντήκοντα δὲ οἱ δμωαὶ κατὰ δῶμα γυναῖκες, 224
Αἱ μὲν ἀλετρεύουσι μύλης ἐπὶ μήλοπα καρπὸν
Αἱ δ' ἱστοὺς ὑφόωσι καὶ ἠλάκατα στρωφῶσι.

℣. 712. *Toris iussi discumbere pictis*] Orpheus in Argon.

Δαῖτ' ἐπόρσυνεν, μέθυ δ' ἀμφιφορεῦσι κόμισσεν

Ῥωγαλέαις τ' ἔςρωσεν ὑπὸ ςιβάδεσσι πέτηλα,
Κλινθῆναι δ' ἐκέλευσεν.

℣.714. *Flagrantesque Dei vultus*] Catullus in epithalamio Pelei & Thetidis,

Non prius ex illo flagrantia declinavit
Lumina.

℣.718. *Et puero*] Puerum veteres finxerunt Cupidinem. itaque Nævius in gymnastico:

Aedepol Cupido cum pusillus sis, nimis multum
vales.

videtur autem expressisse ex illis Theocriti,

Χ' ἁ μάτηρ γελάσασα, τί δ' οὐκ ἴσον ἐσσὶ μελίσσαις;
Χ' ὣ τυτθὸς μὲν ἔης, τὰ δὲ τραύματα ἁλίκα ποιεῖς.

℣.727. *Postquam prima quies epulis*] Homerus Odyss. δ.

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο.

unde Q. Smyrnæus sumpsit,

Οἳ δ' ὅτε δὴ παύσαντο πότου, δαιτός τ' ἐρατεινῆς.

℣.728. *Et vina coronant*] expressit Homericum illud in Ili. θ.

Πίνοντες κρητῆρας ἐπιςεφέας οἴνοιο.

& in Iliad. ι.

Κοῦροι μὲν κρητῆρας ἐπεςέψαντο ποτοῖο.

Videndus Athenæus libro xv.

℣.729. *Fit strepitus tectis*] Homerus Odyss. α.

Μνηςῆρες δ' ὁμάδησαν ἀνὰ μέγαρα σκιόεντα.

℣.730. *Dependent lychni laquearibus aureis*] Ennius libro ix. annalium,

—— *Lychnorum lumina bis sex.*

Lucretius lib. v.

Quin etiam nocturna tibi terrestria quæ sunt 225
Lumina pendentes lychni.

✠.735. *Iuppiter, hospitibus nam te dare iura loquuntur*] Homerus Odyss. ί.

Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάωντε ξείνωντε
Ξείνιος, ὃς ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.

✠.740. *Et in mensa laticum libavit honorem*] respexit ad Homeri locum quendam in Odyss. ή.

Καὶ τότε κήρυκα προσέφη μένος ἀλκινόοιο,
Ποντόνοε κρητῆρα κερασσσάμενος μέθυ νεῖμον
Πᾶσιν ἀνὰ μέγαρον, ἵνα καὶ Διῒ τερπικεραύνῳ
Σπείσομεν. eadem repetuntur in Odyss. ή.
& in Il. ά. & γ'. & alibi.

✠.743. *Spumantem pateram*] *Φιάλαν ἀμπέλου καχλάζοισαν δρόσῳ,* dixit Pindarus Olymp. *εἴδει γ'.*

Ib. *Et pleno se proluit auro*] Apollonius Rhodius Argonauticorum lib. I.

Ἦ, καὶ ἐπισχόμενος πλεῖον δέπας ἀμφοτέρῃσι
Πίνε χαλίκρητον λαρὸν μέθυ. δεύετο δ' οἴνῳ
Χείλεα, κυάνεαίτε γενειάδες.

✠.744. *Crinitus Iopas*] *καρηκομόων*, Homero, Ennius in Alcmæone,

Intendit crinitus Apollo
Arcum auratum, Luna innixus
Diana facem iacit a læva.

✠.746. *Hic canit errantem lunam*] ex Homero, apud quem in Phæacensium convivio canit Demodocus; in Ithacensium autem Phemius, Odyss. ά.

Κῆ-

Κῆρυξ δ' ἐν χερσὶ κίθαριν περικαλλέα θῆκε
Φημίῳ. & in Odyſſ. θ'.
Κῆρυξ δ' ἐγγύθεν ἦλθεν ἄγων ἐρίηρον ἀοιδόν.

& paulo poſt:

226 Κὰδδ' ἐκ πασσαλόφιν κρέμασε φόρμιγγα λίγειαν,
Δημοδόκου δ' ἕλε χεῖρα, καὶ ἔξαγεν ἐκ μεγάροιο,
Κῆρυξ.

ỿ.755. *Nunc quibus Auroræ veniſſet filius armis*] Videndus Q. Smyrnæus lib. II. τῶν παραλειπομένων.

ÆNEIDOS

LIB. II.

ỿ.1. C*Onticuere omnes*] Macrobius in Saturnal v. refert librum ſecundum Aeneinos de Piſandro pene ad verbum tranſlatum eſſe. Athenæus autem lib. v. Metrodori Chij librum citat, qui τρωϊκὰ inſcriptus erat. Aelianus etiam lib. IV. περὶ ποικίλης ἱςορίας, Syagrum quendam τὰ τρωϊκὰ primum ceciniſſe tradit. Sed idem Athenæus libro VIII. Hegeſianactis Alexandrini τρωϊκῶν, & lib. XIV. Acati Argivi ἰλιοπερσίδος meminit. eos igitur aliqua in parte Virgilius in hoc libro imitatus eſſe non immerito credi poteſt.

Ib. *Intentique ora tenebant*] Videtur æmulatus Homeri locum quendam ex Odyſſ. λ'.

— οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,

Κηληθμῷ δ' ἔσχοντο κατὰ μέγαρα σκιόεντα.

Tale quiddam protulit Pindarus Pythicis,

Ε῎πτηξαν δ' ἀκίνητοι σιωπᾷ ἥρωες ἀντίθεοι.

& Apollonius Argonauticorum lib. I.

Τοί δ' ἄμοτον λήξαντος ἔτι προὔσχοντο κάρηνα
Πάντες ὁμῶς ὀρθοῖσιν ἐπ' οὔασιν ἠρεμέοντες
Κηληθμῷ.

℣. 3. *Infandum regina iubes renovare dolorem*] Homerus Odyſſ. ή.

Α'ργαλέον βασίλεια διηνεκέως ἀγορεῦσαι
Κήδε' ἐπεί μοι πολλὰ δόσαν θεοὶ ὀυρανίωνες.

& in Odyſſ. ί. 227

Σοὶ δ' ἐμὰ κήδεα θυμὸς ἐπετράπετο στονόεντα
Εἴρεσθαι, ὄφρ' ἔτι μᾶλλον ὀδυρόμενος στοναχίζω.

℣. 14. *Ductores Danaum tot iam labentibus annis*] Lucretius lib. I.

— tot iam volventibus annis
Ductores Danaum delecti prima virorum.

℣. 15. *Inſtar montis equum divina Palladis arte*] Homerus in Odyſſ. θ'.

Ι'ππου δουρατέου τὸν ἐπειὸς ἐποίησε σὺν ἀθήνῃ.

Tryphiodorus in eo libello, quem περὶ ἰλίου ἁλώσεως inſcripſit,

Η῎δη καὶ βουλῇσι θεῆς ὑποεργὸς ἐπειὸς
Τροίῃσιν ἐχθρὸν ἄγαλμα πελώριον ἵππον ἐποίει.

Antiphilus quoque in epigramm. lib. I.

Τεκταίνει μὲν Ε'πειός, ἀθηναίη δὲ κελεύει
Ε῎ργον, ὑπὲρ νώτου δ' ἑλλὰς ὅλη δύεται.

℣. 18. *Huc delecta virum ſortiti corpora*] Athe-
næus

næus lib. XIV. *καὶ ἐὰν μέν τις σȣ̃ πείθηται, τίνες ἦσαν οἱ εἰς τὸν Δȣ́ρειον ἵππον ἐγκατακλεισθέντες, ἑνὸς μὲν δευτέρȣ ἴσως ἐρεῖς ὄνομα, καὶ ȣ̓δὲ ταῦτα ἐκ τῶν ϛησιχόρȣ, σχολῇ γὰρ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀκάτȣ ἀργείου ἰλιοπερσίδος, οὗτος γὰρ παμπόλλους τινὰς κατέλεξεν.*

℣.20. *Vterumque armato milite complent*] Homerus in Odyss. θ'.

Ὄν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν δόλον ἤγαγε δῖος ὀδυσσεὺς
Ἀνδρῶν ἐμπλήσας.

℣.24. *Huc se provecti deserto in litore condunt*] Q. Smyrnæus lib. XII.

Οἱ δὲ θοῶς ἀφίκοντο πρὸς ἠϊόνας τενέδοιο.

℣.27. *Dorica castra*] κακόφατον, quale illud Homeri in Il. β'.

Τιτανοῖο λευκὰ κάρηνα.

Alibi etiam dixit: *Fama malum. date tela. Oceano nox. ipsa satis tellus. Huic a stirpe pedes. ad sidera raptim. adverso sole. teque querelis. neque te teneo. Siliqua quassante. quas ego te terras. Te tendere contra.*

228

℣.28. *Desertosque videre locos, litusque relictum*] Q. Smyrnæus lib. XII.

Τρῶες δ' εἰσενόησαν ἐπ' ἠόσιν ἑλλησπόντου
Καπνὸν ἔτ' ἀΐσσοντα δι' ἠέρος, ȣ̓δ' ἄρα νῆας
Δέρκοντ', αἵ σφιν ἔνεικαν ἀφ' ἑλλάδος αἰνὸν ὄλεθρον,
Γηθόσυνοι δ' ἄρα πάντες ἐπέδραμον αἰγιαλοῖσι.

℣.31. *Pars stupet innuptæ donum exitiale Minervæ*] Q. Smyrnæus lib. XII.

Ἵππον δ' εἰσενόησαν ἐΰξοον, ἀμφὶ δ' ἄρ αὐτῷ
Θάμβεον ἑσταῶτες, μάλα γὰρ μέγα ἔργον ἐτύχθη.

Tryphiodorus,

Οἱ δ᾽ ὅτε τεχνήεντος ἴδον δέμας αἰόλον ἵππου,
Θαύμασαν ἀμφιχυθέντες.

ỳ. 32. *Primusque Thymœtes*] in epigr. lib. v.

Δημογέρων δὲ νόημα πολύπλοκον εἶχε θυμοίτης.

ỳ. 33. *Duci intra muros hortatur*] Totus hic locus ex Homero expreſſus eſt; nota enim illa in Odyſſ. θ΄.

Ὣς ὁ μὲν εἱστήκει, τοί δ᾽ ἄκριτα πόλλ᾽ ἀγόρευον
Ἥμενοι ἀμφ᾽ αὐτόν. τρίχα δέ σφισιν ἥνδανε βουλή,
Ἠὲ διατμῆξαι κοῖλον δόρυ νηλέϊ χαλκῷ,
Ἢ ἐ κατὰ πετράων βαλέειν ἐρύσαντας ἐπ᾽ ἄκρης,
Ἢ ἐάαν μέγ᾽ ἄγαλμα θεῶν θελκτήριον εἶναι,
Τῇ περ δὴ καὶ ἔπειτα τελευτήσεσθαι ἔμελλεν,
Αἶσα γὰρ ἦν ἀπολέσθαι, ἐπὴν πόλις ἀμφικαλύψῃ
Δουράτεον μέγαν ἵππον, ὅθ᾽ εἵατο πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, τρώεσσι φόνον, καὶ κῆρα φέροντες.

Idem prope cecinit Tryphiodorus, cuius verſus ſunt hi:

Τοῖσι δὲ τρηχεῖα καὶ ἄκριτος ἔμπεσε βουλή,
Οἱ μὲν γὰρ πολέμῳ βαρυπενθέϊ κεκμηῶτες.
Ἵππον ἀπεχθήραντες ἐπεὶ πέλεν ἔργον ἀχαιῶν 229
Ἤθελον ἢ δολιχοῖσιν ἐπὶ κρημνοῖσιν ἀράξαι,
Ἠὲ καὶ ἀμφιτόμοισι διαῤῥῆξαι πελέκεσσιν.

ỳ. 41. *Laocoon ardens ſumma decurrit ab arce*] expreſſit Græcam vocem, *ἀκρόπολιν*. Q. Smyrnæus lib. XII.

——— *οἷς ἄρα βουλὴ*
Ἥνδανε λαοκόωντος, ὃ γὰρ πεπνυμένα βάζων
Φῆ, δόλον ἔμμεναι αἰνὸν ὑπ᾽ ἐννεσίῃσιν ἀχαιῶν,

ỳ. 49.

℣.49. *Timeo Danaos, & dona ferentes*] Notum eſt Sophoclis carmen ex Aiace,

Ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα, ad quod reſpexiſſe Virgilium, credendum eſt.

℣.56. *Troiaque nunc ſtares, Priamique arx alta maneres*] *ſtaret*, & *maneret*, ſcriptum eſt in antiquo libro Colot.

℣.57. *Ecce manus iuvenem*] Hæc a Piſandro Virgilium accepiſſe, tradit Macrobius. Similia his protulit & Tryphiodorus,

Φραζομένοις δ' ἐπὶ τοῖσι πανaίολα γυῖα κομίζων,
Γυμνὸς ὑπὲρ πεδίοιο φάνη κεκακωμένος ἀνήρ.

℣.62. *Seu verſare dolos, ſeu certæ occumbere morti*] Homerus in Iliad. ν.

Ἠέ τινα τρώων ἐρεβεννῇ νυκτὶ καλύψαι,
Ἢ αὐτὸς δουπῆσαι ἀμύνων λοιγὸν ἀχαιοῖς.

Tryphiodorus,

Αἰσιμίδης ἐλέλειπτο σίνων ἀπατήλιος ἥρως,
Κρύπτων ἐπὶ τρώεσσι δόλον, καὶ πήματα κεύθων.

℣.63. *Vndique viſendi ſtudio Troiana iuventus*] Q. Smyrnæus lib. IV.

Ἀγχόθι δ' αὖτε σίνωνα δυσάμμορον εἰσενόησαν,
Καί μιν ἀνειρόμενοι δαναῶν ὕπερ ἄλλοθεν ἄλλος
Μέσσον ἐκυκλώσαντο περισταδὸν, ἀμφὶ δὲ μύθοις
Μειλιχίοις εἴροντο πάρος.

230 ℣.65. *Et crimine ab uno Diſce omnes*] Huiusmodi quandam ſententiam protulit Iſaeus ἐν παραγραφικῷ πρὸς καλλίμαχον, ubi ita ſcriptum eſt: ἓν δὲ μόνον ἀκούσαντες τῶν τούτῳ πεπραγμένων, ῥᾳδίως καὶ τὴν ἄλλην αὐτοῦ πονηρίαν γνώσεσθε. Et Cicero

in oratione in Pisonem. *Cognoscis ex particula parva scelerum, & crudelitatis tuæ, genus universum.* Cum autem Isæi oratio vulgo sub Isocratis nomine circumferretur, nos quod ab Isocrateo dictionis genere valde dissideret, Harpocrationis auctoritate freti, Isæo illam restituimus. Sed animadvertendum est mendose in ea oratione, οἴνων, pro, ῥίνων, scriptum esse. ita vero scribi debere, admonent veteres libri; eamque scripturam Harpocration in voce ῥίνων confirmat.

ỿ.76. *Ille hæc deposita tandem formidine fatur*] Homerus in Iliad. ά.

Καὶ τότε δὴ θάρσησε, καὶ ηὔδα μάντις ἀμύμων.

Q. Smyrnæus lib. XII.

—— ὁδ' ἐνθέμενος Φρεσὶ κάρτος.
Τοῖα δ' ἄρ ἐν μέσσοισι δολοφρονέων ἀγόρευεν.

Tryphiodorus,

Τὸν δ' ἐπιθαρσήσας προσέφη πολυμήχανὸς ἥρως,
Ἐξερέω καὶ ταῦτα. σὺ γάρ μ' ἐθέλοντα κελεύεις.
Ἄργος μοι πόλις ἐςὶ. Σίνων δέ μοι ὄνομα κεῖται.

ỿ.79. *Nec si miserum fortuna Sinonem Finxit*] hanc sententiam mutuatus videtur ab Attio, ex Telepho,

Nam si a me regnum Fortuna, atque opes,
Eripere quivit, & virtutem nequivit.

ỿ.82. *Belidæ Palamedis*] Videndus Gorgias ἐν τῇ ὑπὲρ παλαμήδους ἀπολογίᾳ. Xenophon, ἐν τῇ σωκράτους ἀπολογίᾳ, & in κυνηγετικῷ. Q. Smyrnæus lib. v. & Philostratus ἐν ἡρωϊκοῖς.

ỿ. 85.

℣. 85. *Nunc cassum lumine lugent*] Lucretius lib. III.

231 *Nam nihil esse potest aliud nisi lumine cassus*
Aër.

℣. 90. *Pellacis Vlyssi*] Homerus Ili. γ'. de Vlysse, ait,

Εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά.

℣. 97. *Hinc mihi prima mali labes*] Homerus in Ilia. λ'.

— κακοῦ δ' ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή.

℣. 104. *Hoc Ithacus velit, & magno mercentur Atridæ*] Homerus in Iliad. ά.

Η̃ κεν γηθήσαι πρίαμος, πριάμοιό τε παῖδες.

hunc Homeri locum explicat Aristoteles lib. 1. Rhet. καὶ ὅλως, inquit, ὃ οἱ ἐχθροὶ βούλονται, ἢ ἐφ' ᾧ χαίρουσι, τοὐναντίον τούτῳ ὠφέλιμον φαίνεται, διὸ εὖ εἴρηται, ἦ κεν γηθῆσαι &c.

℣. 108. *Sæpe fugam Danai Troia cupiere relicta*] Homerus in Iliad. ξ'.

— ἔπειτα δέ κεν ἐρυσαίμεθα νῆας ἁπάσας,
Οὐ γάρ τις νέμεσις φυγέειν κακὸν, οὐδ' ἀνὰ νύκτα,
Βέλτερον ὃς φεύγων προφύγῃ κακὸν, ἠὲ ἁλώῃ.

Q. Smyrnæus lib. XII.

Α᾿ργεῖοι μὲν νηυσὶν ὕπερ πόντοιο φέβονται
Μακρῷ ἀκηδήσαντες ἐπὶ πτολέμῳ ἀνίῃ,
Κάλχαντος δ' ἰότητι δαΐφρονι τριτογενείῃ
Ι῞ππον ἐτεκτήναντο, θεῆς χόλον ὄφρ' ἀλέωνται
Πάγχυ κοτεσσαμένης τρώων ὕπερ.

℣. 116. *Sanguine placastis ventos, & virgine cæsa*] Lucretius lib. 1.

Au-

Aulide quo pacto Triviai virginis aram
Iphianasseo turparunt sanguine.

Videndus Euripides in Iphigenia τῇ ἐν αὐλίδι. Hesiodus ἐν ἡμέραις,

Οὐ γὰρ πώποτε νηΐ γ' ἐπέπλων εὐρέα πόντον,
Εἰ μὴ ἐς εὔβοιαν ἐξ αὐλίδος, ᾗ ποτ' ἀχαιοὶ
Μείναντες χειμῶνα πολὺν σὺν λαὸν ἄγειραν 232
Ἑλλάδος ἐξ ἱερῆς τροίην ἐς καλλιγύναικα.

℣. 120. *Gelidusque per ima cucurrit Ossa tremor*] Sappho,

Πᾶσαν δὲ τρόμος αἱρεῖ. de sudore autem dixit, ὑποδεδρόμακεν.

℣. 122. *Calchanta*] Homerus in Iliad. ά.

— Τοῖσι δ' ἀνέστη
Κάλχας Θεστορίδης οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος.

℣. 129. *Composito rumpit vocem*] ῥῆξαι φωνὴν, Demosthenes in Philippicis.

℣. 133. *Et salsæ fruges, & circum tempora vittæ*] Q. Smyrnæus lib. XI.

— ἀμφὶ δὲ νόσου
Ἐννεσίῃ δύστηος ἐμοὶ μενέαινον ὄλεθρον
Ὄφρα μεδήσωσι δυσηχέος ἄγχι θαλάσσης
Δαίμοσιν εἰναλίοις. ἐμὲ δ' οὐ λάθον, ἀλλ' ἀλεγεινὰς
Σπονδάς τ' οὐλοχύτας τε μάλ' ἐσσυμένως ὑπαλύξας.

℣. 138. *Nec dulces natos*] Lucretius lib. III.

At iam non domus accipiet te læta, neque uxor
Optima, nec dulces occurrent oscula nati
Præripere, & tacita pectus dulcedine tangent.

℣. 142. *Per si qua est quæ restat*] *restet*, repperi scriptum in libro A. Colotii.

℣. 149.

℣. 149. *Mihique hæc edissere vera roganti*] Homerus Ili. κ'.

Α'λλ' ἄγε, τό δ' εἰπέ μοι, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον.

℣. 150. *Quo molem hanc immanis equi statuere!*] Tryphiodorus,

Α'λλ' ἀγὲ καὶ σύ μοι εἰπέ. τί τοι τόδε θαῦμα τέτυκται.

℣. 153. *Sustulit exutas vinclis ad sidera palmas*] χεῖρας ἀνασχών. Homerus in Il. ά.

℣. 166. *Cæsis summæ custodibus arcis*] Ennius libro VII. Annalium,

233 *Qua Galli furtim noctu summa arcis adorti*
Mœnia, concubia, vigilesque repente cruentant.

℣. 170. *Aversa deæ mens*] Homerus Ilia. κ'.

—— ἐπεὶ Διὸς ἐτέτραπτο φρήν.

℣. 171. *Tritonia*] Homero, τριτογένεια, in Ili. θ'.

℣. 173. *Salsusque per artus Sudor iit*] *Salsas lacrymas* dixit Attius in Phœnissis, hoc versu:

Salsis cruorem guttis lacrymarum lavit.

Lucretius lib. 1.

Et lacrymis salsis humectant ora, genasque.

℣. 183. *Hanc pro Palladio moniti*] Q. Smyrnæus lib. XII.

Κάλχαντος δ' ἰότητι, δαΐφρονι τριτογενείῃ
Ι'ππον ἐτεκτήναντο, θεῆς χόλον ὄφρ' ἀλέωνται
Πάγχυ κοτεσσαμένης τρώων ὕπερ.

℣. 187. *Ne recipi portis, aut duci in mœnia possit*] Tryphiodorus,

Εἰ μέν γὰρ ἐᾶτ' ἐμμενέειν αὐτῶ ἐνὶ χώρῃ

Τρόιην

Τροίην θέσφατόν ἐστιν ἑλεῖν πόλιν υἷας ἀχαιῶν,
Εἰδέ μιν ἁγνὸν ἄγαλμα λάβῃ νηοῖσιν ἀθήνη,
Φεύξονται.

ỷ. 198. *Non anni domuere decem*] Hom. in Iliad. β.

Ὡς ἡμεῖς τοσαῦτ' ἔτεα πτολεμίξομεν αὖθι,
Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.

Ib. *Non mille carinae*] Poëtice locutus est. sic Æschylus in Agamemnone;

Στόλον ἀργείων χιλιοναύτην.

& Lycophron.

Ὁ χιλίαρχος τῦ πολυρραίστου στρατοῦ.

M. Varro lib. II. de re rustica: *Si, inquam, numerus non est ad amussim, ut non est, cum dicimus, mille naves iisse ad Troiam, centumuirale esse iudicium Romæ &c.* Variant autem Scriptores de numero navium Græcorum; ex Homeri 234
tamen catalogo cIↃ. C. LXXXVI. fuisse colligitur, quod Isacii Zteztæ testimonio confirmatur, is enim in suis in Lycophronem commentariis ita scribit: ἦσαν γὰρ αἱ πᾶσαι νῆες τῶν ἑλλήνων α ρ π ς'. Hygini vero locus in fabulis, mancus est, nec sine veteris codicis ope, sanari potest.

ỷ. 201. *Laocoon ductus Neptuno sorte sacerdos*] Sophoclis fabulam, quæ λαοκόων inscripta fuit, citat Dionysius Halicarnasseus lib. I. & Aristophanis Scholiastes. Servius autem ex Euphorione hanc de Laocoonte historiam depromptam esse affirmat.

ỷ. 203. *Ecce autem gemini a Tenedo*] a Calydne, Q. Smyrnæus lib. XII. & Lycophron,

Καὶ παιδοβρῶτος πόρκεως νήσους διπλᾶς.

℣.211. *Sibila lambebant linguis vibrantibus ora*] Q. Smyrnæus lib. XII.

—— τοί δ' ἐφέροντο
Αἰὲν λιχμώοντες.

Cornelius Severus,
Et sua concordes dant sibila clara dracones.

℣.217. *Spirisque ligant ingentibus*] Attius in Eriphyle,
Pallas bicorpor anguium spiras trahit.

℣.223. *Quales mugitus fugit cum saucius aram Taurus*] Homericum est ex Ili. τ'.

Αὐτὰρ ὁ θυμὸν ἄϊσθε, καὶ ἤρυγεν ὡς ὅτε ταῦρος
Η῎ρυγεν ἑλκόμενος ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα·
Κούρων ἑλκόντων, γάνυται δὲ τοῖς ἐνοσίχθων.

℣.228. *Tum vero tremefacta novus per pectora cunctis*] Homerus in Iliad. θ'.

—— οἱ δὲ ἰδόντες
Θάμβησαν, καὶ πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλεν.

235 ℣.229. *Et scelus expendisse merentem Laocoonta ferunt*] Q. Smyrnæus libro XII.

—— περιστενάχιζε δὲ λαὸς
Οἰκτείρων φίλον ἄνδρα, καὶ ἀθανάτην ἀγελείην
Ε῎ρριγ', ὡς μή δήτι παρήλιτεν ἀφραδίῃσιν.

℣.232. *Orandaque divæ Numina conclamat*] Homerus in Iliad. ά.

Αὐτίκ' ἐγὼ πρῶτος κελόμην θεὸν ἱλάσκεσθαι.

℣.234. *Dividimus muros, & mœnia pandimus urbis*] Q. Smyrnæus lib. XII.

—— με-

— μεγάλης κρήδεμνα πόληος.
Λυσάμενοι.

ỳ. 235. *Pedibusque rotarum Subijciunt lapsus*] Q. Smyrnæus lib. XII.

Ὀψέ περ οἰκτείραντες, ἀγειρόμενοι δ' ἄρα πάντες
Σειρὴν ἀμφεβάλοντο θοῶς περιμήκεϊ ἵππῳ
Δησάμενοι καθύπερθεν, ἐπεὶ ῥά οἱ ἐσθλὸς Ἐπειὸς
Ποσσὶν ὑπὸ βριαροῖσιν ἐΰτροχα δούρατα θῆκεν.

ỳ. 241. *O patria, o divûm domus Ilium, & inclyta bello*] Versus hic integer ex Ennii annalibus descriptus est,

O patria, o divûm domus Ilium, & inclyta bello.

Idem in Hecuba,

O pater, o patria, o Priami domus,
Septum altisono cardine templum,
Vidi ego te, astante ope barbarica,
Tectis cælatis, laqueatis,
Auro, ebore, instructum regifice.
Hæc omnia vidi inflammari:
Priamo in vitam evitari:
Iovis aram sanguine turpari.

Tribuntur hi versus ab aliis, Attio.

ỳ. 249. *Festa velamus fronde per urbem*] Q. Smyr. lib. XII.

Ὣς οἵγε σφίσι πῆμα ποτὶ πτόλιν ἔργον Ἐπειοῦ 236
Πανσυδίῃ μογέοντες, ἀνείρυον, ἀμφὶ δ' ἄῤ αὐτῷ
Πολλὸν ἄδην στεφέων ἐριθηλέα κόσμον ἔθεντο.

ỳ. 250. *Vertitur interea cælum, & ruit Oceano nox*] Homerus in Iliad. θ'.

Ἐν δ' ἔπεσ' ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
Ἕλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν.

En-

Ennii autem carmen, quod hoc loco imitatus est Virgilius, ita apud Macrobium legitur in VI. Saturnal.

Vertitur interea cælum cum ingentibus signis.

℣. 255. *Tacitæ per amica silentia lunæ*] Convenit hoc cum Euripidiis illis in Hecuba,

Σὺ μὲν ὦ πατρὶς ἰλιὰς, τῶν ἀπορθή-
Των πόλις οὐκέτι λέξῃ, τοῖον δ'
Ἑλλάνων νέφος ἀμφί σε καλύπτει,
Δορὶ δὴ δορὶ πέρσαν.
Ἀπὸ δὲ στεφάναν κέκαρσαι
Πύργων. κατὰ δ' αἰθάλου
Καπνοῦ, κηλῖδ' οἰκτροτάτᾳ κέχρωσαι
Τάλαιν' οὐκέτι σ' ἐμβατεύσω.

Μεσονύκτιος ὠλλύμαν. Hunc autem postremum versum explicans Scholiastes, qui est penes me perantiquus, ita scribit: καλλισθένης ἐν δευτέρῳ τῶν ἑλληνικῶν οὕτω γράφει. ἑάλω δὲ ἡ τροία θαργηλιῶνος μηνὸς ὡς μέν τινες ἱστορικῶν, ἤ, ἱσταμένου ὡς δὲ ὁ τὴν μικρὰν ἰλιάδα, ἤ. φθίνοντος, διορίζει γὰρ αὐτὸς τὴν ἅλωσιν φάσκων συμβῆναι τότε τὴν κατάληψιν, ἡνίκα

Νὺξ μὲν ἔην μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε σελήνη.

μεσονύκτιος δὲ μόνον τῇ ὀγδόῃ φθίνοντος ἀνατέλλει ἀλλὰ δὲ οὐ συμπεφώνηκεν εὐριπίδης ὡς ὁμολογουμένης τῆς δόξης. λυσίμαχος δὲ φησὶ, Δημοφῶντος ἀθήνησι βασιλεύοντος ἔτους τετάρτου θαργηλιῶνος ἱσταμένου δωδεκάτῃ.

237 Sed Clemens quoque Alexandrinus τῶν στρωμάτων Sermone I. tradit Dionysium Argivum narrare, κατὰ τὸ ὀκτὼ καὶ δέκατον ἔτος τῆς ἀγαμέμνονος βασιλείας, ἴλιον ἑαλωκέναι, Δημοφῶντος τοῦ θησέως βασιλεύοντος ἀθήνησι, τῷ πρώτῳ ἔτει θαργηλιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ ἐπὶ δέκα. Ægiam autem & Dercylum ἐν τῇ τρίτῃ, μηνὸς πανήμου ὀγδόῃ φθίνοντος. Hellanicum

vero, δωδεκάτῃ θαργηλιῶνος μηνός. & rerum Atticarum scriptores, ὀγδόῃ φθίνοντος, βασιλεύοντος τὸ τελευταῖον ἔτος μενεσθέως, πληθούσης σελήνης. alios autem, σκιῤῥοφοριῶνος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. quibus addi potest Æschyli etiam locus ex Agamemnone,

Τοὺς δ' αὖτε κυκτίπλαγκτος ἐκ μάχης πόνος.

quare non video quid adduxerit hominem clarissimum Angelum Politianum, ut silentem lunam, hoc loco, minime tum lucentem, interpretatus sit.

Ib. *Tacitæ lunæ*] Catullus ad Lesbiam,

Aut cum sidera multa, cum tacet nox.

Theocritus in Pharmaceutria,

Χαῖρε σελαναία λιπαρόχροε, χαίρετε δ' ἄλλοι
Α'στέρες εὐκήλοιο κατ' ἄντυγα νυκτὸς ὀπαδοί.

unde expressum est Horatianum illud in II. Odarum,

— *& toto taciturna noctis*
Signa cum cælo.

ỷ. 256. *Flammas cum regia puppis Extulerat*] Lycophron,

Τῆς σισυφείας δ' ἀγκύλης λαμπουρίας,
Λάμψῃ κακὸν φρύκτωρον αὐτανέψιος.

ỷ. 259. *Laxat claustra Sinon*] Q. Smyrnæus libro XIII.

Δὴ τότ' ἄῤ αἰθαλόεντα Σίνων ἀνὰ πυρσὸν ἄειρεν,
Δεικνὺς ἀργείοισι πυρὸς σέλας.

ỷ. 262. *Demissum lapsi per funem*] Q. Smyrn. lib. XIII.

Νισσόμενοι κλίμαξι κατὰ στίχας, ὥσπερ ἐπειὸς

Τεῦ-

Τεῦξεν ἀριπρεπέεσσι ἐϋσθενέεσσι κέλευθα
238 Ἵππον ἐπερχομένοισι, καὶ ἐξ ἵπποιο κιοῦσιν.

Ib. *Demiſſum lapſi per funem*] Plutarchus in eo libello, qui de Homero inſcribitur. ἔςι καὶ ἔμφασις, ἥπερ διʼ ὑπονοίας ἐπίτασιν τῦ λόγου παρίςησιν, οἷον,

Αὐτὰρ ὅτʼ εἰς ἵππον κατεβαίνομεν, ὃν κάμʼ Ἐπειὸς

ἐν τῷ κατεβαίνομεν τὸ μέγεθος τῦ ἵππου ἐμφαίνει. Hoc idem & Quintilianus hoc loco in Virgilio notat, cuius ex VIII. libro hæc ſunt verba: *Sed amplior virtus eſt emphaſis ampliorem præbens intellectum, quam quem verba per ſe ipſa declarant, eius duæ ſunt ſpecies; altera quæ plus ſignificat quam dicit: altera, quæ etiam id quod non dicit. prior eſt apud Homerum, cum Menelaus Graios in equum deſcendiſſe ait. Nam verbo uno magnitudinem eius oſtendit. & apud Virgilium, Demiſſum lapſi per funem. nam ſic quoque altitudo demonſtrata eſt.*

ỷ.264. *Et ipſe doli fabricator Epeus*] ἱπποτέκτων, Lycophroni; Homerus Odyſſ. θʹ.

Ἀλλʼ ἄγε μετάβηθι, καὶ ἵππȣ κόσμον ἄεισον
Δȣρατέȣ, τὸν ἐπειὸς ἐποίησε σὺν ἀθήνῃ.

Quem locum ita Lucretius æmulatus eſt,

Nec cum Durateus Troianis Pergama partu
Inflammaſſet equus nocturno Graiugenarum.

meminit etiam Epei Simmias Rhodius ἐν τῇ πελέκει, hoc verſu,

Ὤπασʼ Ἐπειὸς πέλεκυν ὀπόκα πύργων θεοτεύκτων
κατέρειπεν αἶπος.

ỷ.265. *Inuadunt urbem ſomno, vinoque ſepultam*] Ennius libro VIII. Annalium,

Nunc hoſtes vino domiti, ſomnoque ſepulti.

ỷ.268. *Mortalibus ægris*] ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι, Homero.

ỷ.270. *Inſomnis ecce ante oculos mæſtiſſimus Hector*] Tale illud apud Homerum in Iliad. ψ'.

Ἦλθε δ' ἐπὶ ψυχὴ πατροκλῆος δειλοῖο. 239

ỷ.271. *Viſus adeſſe mihi*] Attius in Bruto,

Cum iam quieti corpus nocturno impetu
Dedi, ſopore placans artus languidos
Viſus eſt in ſomnis paſtor ad me appellere.

ỷ.272. *Raptatus bigis*] Incerti poëtæ verſus leguntur apud M. Tullium Tuſculan. lib. I.

Vidi videre quod me paſſa ægerrime
Curru Hectorem quadriiugo raptarier.

ſumpſit autem ab Homero ex Ili. χ'.

Ἦ ῥα, καὶ ἕκτορα δῖον ἀεικέα μήδετο ἔργα.
Ἀμφοτέρων μετόπισθε ποδῶν τέτρηνε τένοντε
Ἐς σφυρὸν ἐκ πτέρνης, βοέους δ' ἐξῆπτεν ἱμάντας,
Ἐκ δίφροιο δ' ἔδησε, κάρη δ' ἕλκεσθαι ἔασεν.
Ἐς δίφρον δ' ἀναβὰς, ἀνά τε κλυτὰ τεύχε' ἀείρας,
Μάστιξεν δ' ἐλάαν, τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην,
Τοῦ δ' ἦν ἑλκομένοιο κονίσαλος, ἀμφὶ δὲ χαῖται
Κυάνεαι πίλναντο, κάρη δ' ἅπαν ἐν κονίῃσι Κεῖτο.

ỷ.274. *Hei mihi qualis erat, quantum mutatus ab illo*] Verſum hunc ab Ennio mutuatus eſt, ex annalibus,

Hei mihi qualis erat, quantum mutatus ab illo!

ỷ.276. *Vel Danaum Phrygios iaculatus puppibus ignes*] Homerus in Ili. χ'.

Ὢ πόποι ἦ μάλα δὴ μαλακώτερος ἀμφαφάασθαι

Ἕκ-

Ε῞κτωρ, ἢ ὅτε νῆας ἐνέπρησε πυρὶ κηλέῳ.

℣.278. *Vulneraque illa gerens*] Homerus in Il. χ′.

— ἄλλοι δὲ περιέδραμον υἷες ἀχαιῶν
Οἳ καὶ θηήσαντο φυήν, καὶ εἶδος ἀγητὸν
Ε῞κτορος. οὐδ᾽ ἄρα οἱ τὶς ἀνουτητίγε παρέςη.

℣.281. *O lux Dardaniæ, ſpes o fidiſſima Teucrum*] Ennius in Alexandro,

O lux Troiæ germane Hector,
Quid ita cum tuo lacerato corpore miſer,
Aut qui te ſic reſpectantibus tractavere nobis?

℣.285. *Quæ cauſa indigna ſerenos Fœdavit vultus*] Lucretius lib. III.

Pectore tranquillo qui ſit vultuque ſereno.

℣.290. *Ruit alto a culmine Troia*] ex Homeri Ili. ν′.

— νῦν ὤλετο πᾶσα κατ᾽ ἄκρης
Ι῎λιος αἰπεινή.

℣.304. *In ſegetem veluti cum flamma furentibus auſtris Incidit*] Homerus,

Η῞ϋτε πῦρ ἀΐδηλον ἐπιφλέγει ἄσπετον ὕλην
Οὔρεος ἐν κορυφῆς ἕκαθεν δέτε φαίνεται αὐγή.

℣.305. *Aut rapidus montano flumine torrens*] Homerus in Iliad. ε′.

Θῦνε γὰρ ἀμπεδίον ποταμῷ πλήθοντϊ ἐοικὼς
Χειμάῤῥῳ, ὅς᾽ ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας,
Τὸν δ᾽ ἔτ᾽ ἄρτε γέφυραι ἐεργέμεν ἰσχανόωσι,
Οὔτ᾽ ἄρα ἕρκεα ἴσχει ἀλωάων ἐριθηλέων.

& in Iliad. λ′.

Ω῾ς δ᾽ ὁπότε πλήθων ποταμὸς πεδίονδε κάτεισι,

Χειμάῤῥους κατ᾽ ὄρεσφιν, ὀπαζόμενος διὸς ὄμβρῳ,
Πολλὰς δὲ δρῦς ἀζαλέας, πολλὰς δέ τε πεύκας
Εἰσφέρεται, πολλὸν δὲ ἀφυσγετὸν εἰς ἅλα βάλλει.

℣. 308. *Accipiens sonitum saxi de vertice pastor*] Homerus in Ili. δ'.

Τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον ἐν ὄρεσιν ἔκλυε ποιμήν.

℣. 310. *Iam Deiphobi*] Q. Smyrnæus lib. XIII.

Καὶ τότε δὴ Μενέλαος ὑπὸ ξίφεϊ στονόεντι
Δηΐφοβον κατέπεφνε καρηβαρέοντα κιχήσας,
Ἀμφ᾽ ἑλένης λεχέεσσι δυσάμμορον.

℣. 311. *Vulcano superante*] μένος ἡφαίστοιο, dixit Homerus; & Lucilius lib. XXV.

Solum iam vim de classe prohibuit Vulcani. 241

℣. 312. *Vcalegon*] Homerus in Ilia. γ'.

Οὐκαλέγων τε καὶ ἀντήνωρ πεπνυμένω ἄμφω.

℣. 317. *Pulchrumque mori succurrit in armis*] Sententia ab Homero prius prolata in Ili. ό.

— οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρης
Τεθνάμεν.

℣. 319. *Panthus Othryades*] Ita scriptum est in vetusto codice Colotiano. male autem in aliis, *Otriades.*

℣. 322. *Quo res summa loco Panthu?*] Ennius Annalium libro XVI.

Quo ressapsa loco, sese ostentatque iubetque.

℣. 323. *Vix ea fatus eram*] Homerus Odyss. π'.

Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος.

℣. 325.

℣.325. *Fuimus Troes, fuit Ilium*] Hoc de Laconico proverbio tractum est, cuius meminit Diogenianus, *ἄμμες ποτ' ἦμεν.* Plutarchus *ἐν τῷ περὶ τȣ̃ ἐπαινεῖν ἑαυτὸν ἀνεπιφθόνως*, ita scribit: *διὸ καὶ τῶν ἐν λακεδαίμονι χορῶν ᾄδουσιν οἱ μὲν τῶν γερόντων, ἄμμες ποτ' ἦμεν ἄλκιμοι νεανίαι* &c.

℣.328. *Arduus armatos*] Ennius in Alexandro,

Nam maximo saltu superavit
Gravidus armatis equus,
Qui suo partu ardua perdat Pergama.

℣.341. *Iuvenisque Corœbus*] Q. Smyrnæus lib. XIII.

Καὶ τότε τυδέος υἱὸς ἀνὰ μόθον ἀντιόωντα
Αἰχμητῆρα κόροιβον μύγδονος υἷα,
Ἐγχείῃ κοίλοιο διὰ ςομάχοιο πέρησεν.

& paulo post:

Νήπιος· ȣ̓δ' ἀπόνητο γάμων, ὧν ἕνεχ' ἵκανεν
Χθιζὸς ὑπὸ πριάμοιο, καὶ ὑπέσχετ' ἀχαιȣ̀ς
Ἰλίου ἂψ ὦσαι. τῷ δ' ȣ̓θεὸς ἐξετέλεσσεν
242 *Ἐλπωρήν.* Pausanias in Atticis, *ἐςὶ δὲ μεγαρεῦσι, καὶ κοροίβου τάφος.* & in Phocens. *ὑπὲρ δὲ ἠϊονέα καὶ ἄδμητον, κόροιβος ὁ μύγδονος. τούτου μνῆμα τε ἐπιφανὲς ἐν ὅροις πεποίηται Φρυγῶν.* & non multo post: *ἀφίκετο μὲν δὴ ἐπὶ τὸν κασσάνδρας ὁ κόροιβος γάμον. ἀπέθανε μὲν ὡς ὁ πλείων λόγος ὑπὸ νεοπτολέμου. λέσχεως δὲ ὑπὸ Διομήδους ἐποίησεν.*

℣.342. *Illis qui ad Troiam forte diebus*] Homerus in Iliad. *ν'.*

Πέφνε γὰρ ὀθρυονῆα καβησόθεν ἔνδον ἐόντα,
Ὅς ῥα νέον πολέμοιο μετὰ κλέος εἰληλȣ́θει.
Ἤτεε δὲ πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίςην,

Κασσάνδρην ἀνάεδνον, ὑπέσχετο δὲ μέγα ἔργον,
Ἐκ τροίης ἀέκοντας ἀπωσέμεν υἷας ἀχαιῶν.

℣. 344. *Et gener auxilium Priamo*] Homerus in Iliad. ε.

—— ἀλλά ἑ μοῖρα
Ἦγ' ἐπικουρήσοντα μετὰ πρίαμόν τε καὶ υἷας.

℣. 345. *Infelix qui non sponsæ præcepta furentis Audierat*] *Audierit*, legitur in libro Colotiano. est autem locus ex Homero translatus. sic enim in Ili. π'.

Νήπιος· εἰ δὲ ἔπος πηληϊάδαο φύλαξεν,
Ἦ τ' ἂν ὑπέκφυγε κῆρα κακὴν μέλανος θανάτοιο.

℣. 351. *Excessere omnes adytis, arisque relictis*] Æschylus in ea fabula, quæ ἑπτὰ ἐπὶ θήβαις inscribitur, ait,

Ἀλλ' οὖν θεοὺς τῆς ἁλούσης πόλεως ἐκλείπειν λόγος.

Macrobius autem scribit in Saturnalibus, Virgilium hoc loco Euripidis versus qui sunt in Troadibus, expressisse,

Ἐγὼ δὲ, νικῶμαι γὰρ ἀργείας θεοῦ
Ἥρας, ἀθάνας θ', αἳ συνεξεῖλον φρύγας,
Λείπω τὸ κλεινὸν ἴλιον, βωμούς τ' ἐμούς,
Ἐρημία γὰρ πόλιν ὅταν λάβῃ κακή,
Νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν, οὐδὲ τιμᾶσθαι θέλει.

itaque Tryphiodorus, 243

Χάζετο ἰλιόθεν λυκίης ἐπὶ πίονα νηὸν,
Ἀχνύμενος μεγάλοις ἐπὶ τείχεσι φοῖβος ἀπόλλων.

℣. 354. *Vna salus Victis*] Catullus,
Vna salus hæc est, hoc est tibi peruincendum.

℣. 355.

℣. 355. *Sic animis iuvenum furor additus*] Hom. in Il. β'.

— τοῖσι δὲ θυμὸν ἐνὶ ςήθεσσιν ὄρινεν.

Ib. *Inde lupi ceu raptores*] Homerus in Il. π'.

— οἱ δὲ λύκοι ὣς
Ὠμοφάγοι, τοῖσιν τε περὶ φρένας ἄσπετος ἀλκὴ,
Οἵτ' ἔλαφον κεραὸν μέγαν οὔρεσι δῃώσαντες
Δάπτουσιν, πᾶσι δὲ παρήϊον αἵματι φοινὸν,
Καί τ' ἀγεληδὸν ἴασιν ἀπὸ κρήνης μελανύδρου
Λάψοντες γλώσσῃσι ἀραιῇσι μέλαν ὕδωρ,
Ἄκρον ἐρευγόμενοι φόνον αἵματος.

℣. 356. *Atra in nebula*] Homerus in Iliad. κ'.

Βὰν ῥ' ἴμεν ὥςε λέοντε δύω διὰ νύκτα μέλαιναν
Ἀμφόνον, ἀννέκυας, διὰ τ' ἔντεα, καὶ μέλαν αἷμα.

℣. 357. *Exegit cæcos rabies*] Homerus in Odyss. ζ.

— κέλεται δὲ ἑ γαςὴρ
Μήλων πειρήσοντα, καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν.

℣. 361. *Quis cladem illius noctis*] Homerus Odyss. γ'.

— τίς κεν ἐκεῖνα
Πάντα γε μυθήσαιτο κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων;

℣. 366. *Nec soli pœnas dant sanguine Teucri*] Hom. Il. ξ'.

Οὔθην οἴοισιν γε πόνος τ' ἔσεται καὶ ὀϊζὺς
Ἡμῖν, ἀλλὰ ποθ' ὧδε κατακτανέεσθε καὶ ὔμμε.

℣. 368. *Quondam etiam victis redit in præcordia virtus*] huiusmodi quadam sententia usus dicitur Demosthenes, ἀνὴρ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται.

℣. 374. *Alii rapiunt incenſa, feruntque*] Lyſias ὑπὲρ πολυςράτε. ὥσπερ ἔνιοι, inquit, ἥρπαζον καὶ ἔφερον.

℣. 377. *Senſit medios delapſus in hoſtes*] Homerus Ili. κ'. 244

Γνῶ ῥ᾽ ἄνδρας δηΐους.

Vſus eſt autem Græco loquendi genere, cuius exemplum peti poteſt ex Ariſtophanis Pluto, in illo verſu,

Μανθάνεις, ὅς φησιν εἶναι.

℣. 379. *Improviſum aſpris veluti qui ſentibus anguem*] Comparatio ab Homero ſumpta, ex Iliad. γ'.

Ὡς δ᾽ ὅτε τίς τε δράκοντα ἰδὼν παλίνορσος ἀπέστη
Οὔρεος ἐν βήσσῃς, ὑπό τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα,
Αψ τ᾽ ἀνεχώρησεν, ὦχρος τέ μιν εἷλε παρειάς.

Improviſum autem dixit, ad Nicandri locum reſpiciens in Theriacis,

— σίνη τ᾽ ὀλοφώϊα θηρῶν
Απροϊδῆ τύψαντα.

℣. 390. *Dolus, an virtus, quis in hoſte requirat!*] Lucretius libro v.

Aut dolus, aut virtus. Videtur autem Pindarus eandem ſententiam protuliſſe Iſthmicis, εἴδει, IV.

Χρὴ δὲ πᾶν ἔρδοντ᾽ ἀμαυρῶσαι τὸν ἐχθρόν.

& Thucydides lib. v. καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα, καλλίστην δόξαν ἔχει, ἃ τὸν πολέμιον μάλιστ᾽ ἄν τις ἀπατήσας, τοὺς φίλους μέγιστ᾽ ἂν ὠφελήσειεν. itaque Lyſander, ut ſcribit Plutarchus ἐν ἀποφθέγμασι, πρὸς τοὺς ψέγοντας αὐτὸν, ἐπὶ τῷ δι᾽ ἀπάτης τὰ πολλὰ πράσσειν, ὡς ἀνάξιον τῦ ἡρακλέους, ἔλεγεν ὅπου μὴ ἐφικνεῖται ἡ λεοντὴ, προσαπτέον εἶναι ἐκεῖ τὴν ἀλωπεκήν.

℣. 398.

℣. 398. *Conſerimus*] Ennius lib. XIII. Annalium,

Non ex iure manu conſertum, ſed mage ferro
Rem repetunt: regnumque petunt: vadunt ſolida vi.

℣. 400. *Formidine turpi*] Salluſtius in hiſtoriis apud Servium;

Carbo turpi formidine Italiam atque exercitum deſerit.

℣. 402. *Heu nihil inuitis fas quemquam fidere*
245 *divis*] Sumpſit ab Homero, ex Iliad. μ'.

—— θεῶν δ' ἀέκητι τέτυκτο
Ἀθανάτων, τῷ ὅτι πολὺν χρόνον ἔμπεδον ἦεν.

℣. 410. *Ex alto delubri culmine telis Obruimur noſtrorum*] Tryphiodorus,

Καί τις ὑπὸ σκιόεντι δόμῳ κεκρυμμένος ἀνὴρ
Ξεῖνος ἐὼν ἐκέλευσεν διόμενος φίλον εἶναι.

℣. 415. *Et gemini Atridæ, Dolopumve exercitus omnis*] Verſus ex Euripidis Hecuba tranſlatus,

Πέμπουσι δέ με δισσοί τ' ἀτρεῖδαι, καὶ λεὼς ἀχαϊκός.

℣. 416. *Averſi rupto ceu quondam turbine venti*] expreſſiſſe videtur Homericam illam comparationem in Ili. γ'.

Ὡς δ' ἄνεμοι δύο πόντον ὀρίνετον ἰχθυόεντα
Βορέης, καὶ ζέφυρος, τώ τε θρήκηθεν ἄητον
Ἐλθόντ' ἐξαπίνης, ἄμυδις δέ τε κῦμα κελαινὸν
Κορθύεται, πολλὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦκος ἔχευεν.

Ennius Annalium libro XVII.

Concurrunt veluti venti cum ſpiritus auſtri
Imbricitor, Aquiloque ſuo cum flamine contra,
Inde mari magno fluctus extollere certant.

℣. 440.

℣.440. *Sic Martem indomitum, Danaosque ad tecta ruentes Cernimus*] Tale quiddam illud Homeri in Il. ό.

> Φαίης κ' ἀκμῆτας καὶ ἀτειρέας ἀλλήλοισιν
> Ἄντεσθ' ἐν πολέμῳ ὡς ἐσσυμένως ἐμάχοντο.

℣.445. *Ac tecta domorum*] Lucretius lib. VI.

> *Præterea per se accendunt quoque tecta domorum.*

℣.451. *Instaurati animi regis succurrere tectis*] Homerus in Iliad. ζ.

> Ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται ὄφρ' ἐπαμύνω
> Τρώεσσι.

℣.460. *Turrim in præcipiti stantem*] Homerus Il. Φ.

> Εἱστήκει δ' ὁ γέρων πρίαμος θείου ἐπὶ πύργου,
> Ἐς δ' ἐνόησε ἀχιλῆα πελώριον. 246

℣.461. *Vnde omnis Troia videri, & Danaum solitæ naves*] Homerus in Ili. ύ.

> — ἔνθεν γὰρ ἐφαίνετο πᾶσα μὲν Ἴδη,
> Φαίνετο δὲ πριάμοιο πόλις καὶ νῆες ἀχαιῶν.

℣.471. *Qualis ubi in lucem coluber mala gramina pastus*] Homericum est ex Ili. χ.

> Ὡς δὲ δράκων ἐπὶ χειῇ ὀρέστερος ἄνδρα μένῃσι,
> Βεβρωκὼς κακὰ φάρμακα, ἔδυ τέ μιν χόλος αἰνός,
> Σμερδαλέον δὲ δέδορκεν ἑλισσόμενος περὶ χειῇ.

℣.476. *Equorum agitator Achillis Armiger Automedon*] Homerus in Iliad. τ.

> Ἵππους δ' αὐτομέδων καὶ ἄλκιμος ἀμφιέποντες
> Ζεύγνυσαν.

℣.486.

ỷ.486. *At domus interior gemitu, miſeroque tumultu Miſcetur*] Locus ab Ennio ſumptus, de excidio Albano; ut notat Macrobius in Saturnal.

ỷ.490. *Amplexæque tenent poſtes, atque oſcula figunt*] Non dubito quin exprimere voluerit verſus illos Apollonii ex libro IV. Argon.

Κῦσε δ' ἐόντε λέχος καὶ δικλίδας ἀμφοτέρωθεν
Σταθμοὺς καὶ τοίχων ἐπαφήσατο, χερσί τε μακρὸν
Ῥιψαμένη πλόκαμον θαλάμῳ μνημήϊα μητρὶ
Κάλλιπε παρθενίης.

ỷ.492. *Labat ariete crebro Ianua, & emoti procumbunt cardine poſtes*] Homerus in Ilia. μ'.

Σαρπηδὼν δ' ἄρ' ἔπαλξιν ἑλὼν χερσὶ στιβαρῇσιν
Ἕλχ', ἡδ' ἕσπετο πᾶσα διαμπερὲς, αὐτὰρ ὕπερθεν
Τεῖχος ἐγυμνώθη.

ỷ.496. *Non ſic aggeribus ruptis*] Lucretius lib. I.

Montibus ex altis magnus decurſus aquai,
Fragmina conjiciens ſilvarum, arbuſtaque tota,
247 *Nec validi poſſunt pontes venientis aquai*
Vim ſubitam tolerare: ita magno turbidus imbri
Molibus incurrit validis cum viribus amnis,
Dat ſonitu magno ſtragem, volvitque ſub undis
Grandia ſaxa, ruit qua quidquam fluctibus obſtat.

quibus verſibus Lucretius interpretatus videtur Homerica illa in Ili. έ.

Θῦνε γὰρ ἀμπεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἐοικὼς
Χειμάῤῥῳ, ὅς' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας,
Τὸν δ' οὔτ' ἄρτε γέφυραι ἐεργέμεν ἰσχανόωσιν,
Οὔτ' ἄρα ἕρκεα ἴσχει ἀλωάων ἐριθηλέων
Ἐλθόντ' ἐξαπίνης, ὅτ' ἐπιβρίσῃ διὸς ὄμβρος,

Πολ-

Πολλὰ δ' ὑπ' αὐτῷ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν.

ỳ. 503. *Quinquaginta illi thalami*] Ex Homero, nota enim ſunt illa in Ili. ζ.

Πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο,
Πλησίον ἀλλήλων δεδμημένοι, ἔνθα δὲ παῖδες
Κοιμῶντο πριάμοιο παρὰ μνηστῇς ἀλόχοισι.

Euripides in Hecuba,

Ἡμεῖς δὲ πεντήκοντ' ἄμοιροι δὴ τέκνων.

Sed alibi idem poëta Priamum, πεντήκοντ' ἀροτῆρα τέκνων, dixit.

ỳ. 513. *Ingens ara fuit*] Q. Smyrnæus libro XIII.

—— ἔνθα καὶ αὐτῷ
Δυσμενέων βασιλῆϊ κακὰ φρονέων ἐνέκυρσε,
Ἑρμείου ποτὶ βωμόν. & in eodem libro, paulo poſt:
Νηόν τε ζάθεον τριτωνίδος, ἀμφί τε βωμὸν
Ἑρμείου.

Tryphiodorus,

—— Σοὶ μὲν πάτερ ἐχθρὰ δεδουπὼς
Κείσεαι ἑρμείοιο Διὸς μεγάλῳ παρὰ βωμῷ.

& haud ita multis interiectis verſibus,

Αἰακίδης δὲ γέροντα νεοπτόλεμος βασιλῆα,
Πήμασι κεκμηῶτα παρ' ἑρκείῳ κτάνε βωμῷ. 248

quo loco, pro ἑρκείῳ, opinor ſcribendum eſſe, ἑρμείῳ.

ỳ. 523. *Hæc ara tuebitur omnes.*] Euripides Troadibus,

Οὐδ' ἦτ' ἐπεί μοι βωμὸς ἀρκέσει θεοῦ.

ỳ. 526. *Ecce autem elapſus Pyrrhi de cæde Polites*] Homerus Iliad. β'.

Εἴσατο

Εἴσατο δὲ φθογγὴν υἷι πριάμοιο πολίτῃ.

Q. Smyrnæus libro XIII.

—— βάλεν δ' ἐπιόντα πολίτην,
Τισίφονόν τ' ἐπὶ τοῖσι κατέκτανε. τὰς ἅμα πάντας
Υἷας πριάμοιο.

ṽ. 540. *At non ille satum quo te mentiris Achilles*] Tale illud in Iliad. π'.

Νηλεὲς, οὐκ ἄρα σοίγε πατὴρ ἦν ἱππότα πηλεὺς
Οὐδὲ θέτις μήτηρ.

ṽ. 541. *Talis in hoste fuit Priamo*] videndus Hom. in Il. π'.

ṽ. 545. *Rauco quod protinus ære repulsum*] Homerus in Iliad. γ'.

Πρόσθε δ' ἀλέξανδρος προίει δολιχόσκιον ἔγχος
Καὶ βάλεν ἀτρείδαο κατ' ἀσπίδα πάντοσε ἴσην,
Οὐδ' ἔρρηξεν χαλκὸν, ἀνεγνάμφθη δὲ οἱ αἰχμὴ
Ἀσπίδ' ἐνὶ κρατερῇ.

ṽ. 557. *Iacet ingens litore truncus*] Lucretius libro III.

Quamvis est circum cæsis lacer undique membris
Truncus, adempta anima circum, membrisque remotis.

Manilius libro IV.

— *Priamumque in litore truncum.*

Hunc autem Virgilii locum de Pacuvio sumptum esse colligimus ex interpretatione Servii.

ṽ. 567. *Iamque adeo super unus eram*] Homerus in Ilia. λ'.

Οἰώθη δ' ὀδυσεὺς δουρικλυτὸς, οὐδέ τις αὐτῷ
Ἀργείων παρέμιμνε.

ṽ. 568.

ỷ. 568. *Tyndarida aspicio*] Q. Smyrnæus libro XIII. 249

Ὀψὲ δὲ δὴ μενέλαος ἐνὶ μυχάτοισι δόμοιο
Εὗρεν ἑὴν παράκοιτιν ὑποτρομέουσαν ὁμοκλήν.

ỷ. 583. *Et si nullum memorabile nomen Feminea in pœna est.*] Aristoteles in problematis, διὰ τί δεινότερον γυναῖκα ἀποκτεῖναι ἢ ἄνδρα, καίτοι βέλτιον τὸ ἄῤῥεν τοῦ θήλεος φύσει. ἢ διότι ἀσθενέστερον, ὥστε ἐλάττω ἀδικεῖ. ἔτι οὐ νεανικὸν ἰσχυρίζεσθαι πρὸς τὸ πολὺ ἧττον.

ỷ. 592. *Dextraque prehensum Continuit*] Homerus Ili. ά.

Στῆ δ' ὄπιθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε πηλείωνα.

& in Iliad. ώ.

Ἡ δὲ μάλ' ἄγχ' αὐτοῖο καθέζετο πότνια μήτηρ,
Χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκτ' ὀνόμαζεν.

ỷ. 594. *Nate quis indomitas tantus dolor excitat iras?*] Homerus in Ilia. ά.

Τέκνον τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἵκετο πένθος;
Ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόῳ, ἵν' εἴδομεν ἄμφω.

ỷ. 601. *Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacenæ*] versum hunc pene ad verbum expressit ex Homero, sic enim ille in Iliad. γ'.

Οὔτι μοι αἰτίη ἐσσὶ, θεοὶ νύ μοι αἴτιοί εἰσιν,
Οἵ μοι ἐφώρμησαν πόλεμον πολύδακρυν ἀχαιῶν.

Q. Smyrnæus libro XIII.

Ἴσχεο νῦν Μενέλαε. & paulo post:
Οὐ γάρ τοι ἑλένη πέλει αἰτίη, ὡς σύ γ' ἔολπας.

ỷ. 603. *A culmine*] κατ' ἄκρην, Homero.

ỷ. 606. *Nubem eripiam*] Hoc quoque ex Homero

mero translatum est; eius autem versus in Ili. έ. sunt hi:

Α'χλὺν δ' αὖτοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἕλον, ἣ πρὶν ἐπῆεν,
Ο'φρ' εὖ γινώσκοις, ἠ̃ μὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα.

✝.607. *Neu praeceptis parere recusa*] Homerus in Iliad. ά.

—— σύ δ' ἴσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν.

250 ✝.610. *Neptunus muros*] ex Homero in Iliad. μ'.

Αὐτὸς δ' ἐννοσίγαιος ἔχων χείρεσσι τρίαιναν
Ἡγεῖτ' ἐκ δ' ἄρα πάντα θεμείλια κύμασι πέμπε
Φιτρῶν, καὶ λάων, τὰ θέσαν μογέοντες ἀχαιοί·
Λεῖα δ' ἐποίησεν παρ' ἀγάῤῥοον ἑλλήσποντον.

✝.612. *Scaeas saevissima portas*] Homerus Ilia. ζ'.

Ε'κτωρ δ' ὡς σκαιάς τε πύλας καὶ πύργον ἵκανεν.

✝.625. *Neptunia Troia*] Pindarus Olymp. εἶδ θ'.

Τὸν, παῖς ὁ λατῶς, εὐρυμέδωντε ποσειδᾶν,
Γλίῳ μέλλοντες ἐπὶ ςέφανον
Τεῦξαι, καλέσαντο συνεργὸν
Τείχεος.

✝.626. *Ac veluti summis antiquam in montibus ornum*] similitudo ex Homero expressa in Ili. μ'.

Ἤριπε δ' ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν ἢ ἀχερωῒς,
Ἠὲ πίτυς βλωθρή. τὴν τ' ὤρεσι τέκτονες ἄνδρες
Ε'ξέταμον πελέκεσσι νεήκεσσι νήϊον εἶναι.

Homerus.

—— ὁδ' ἐν κονίησι χαμαὶ πέσεν αἴγειρος ὥς,
Ἥ ῥά τ' ἐν ειαμενῇ ἕλεος μεγάλοιο πεφύκει
Λείη. ἀτὰρ τέ οἱ ὄζοι ἐπ' ἀκροτάτῃ πεφύασσι,
Τὴν μένθ' ἁρματοπηγὸς ἀνὴρ αἴθωνι σιδήρῳ

Ἐξέται' ὄφρα ἴτυν κάμψῃ περικαλλέϊ δίφρῳ.

ỷ.632. *Ducente Deo*] Calvus,

Pollentemque deum Venerem.

Citatur hoc hemiſtichium a Macrobio, & Servio.

ỷ.641. *Me ſi cælicolæ voluiſſent ducere vitam*] Lucretius libro I I.

Et dulcem ducunt vitam, prolemque propagant.

ỷ.649. *Fulminis afflavit ventis, & contigit igni*] Hoc cognoſcere eſt ex quibusdam verſibus, qui leguntur in hymno εἰς Ἀφροδίτην. ſunt autem hi:

Εἰδέκεν ἐξείπῃς, καὶ ἐπεύξεαι ἄφρονι θυμῷ, 251
Ἐν φιλότητι μιγῆναι ἐϋςεφάνῳ κυθερείῃ,
Ζεύς σε χολωσάμενος βαλέει ψολόεντι κεραυνῷ.

ỷ.673. *Ecce autem complexa pedes in limine conjux*] Locus ex Homero tranſlatus in Ili. ζ'.

Ἔνθ' ἄλοχος πολύδωρος ἐναντίη ἦλθε θέουσα
Ἀνδρομάχη θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος,
Ἠετίων· ὃς ἔναιεν ὑποπλάκῳ ὑλήεσσῃ,
Θήβῃ ὑποπλακίῃ, κιλίκεσσ' ἄνδρεσσιν ἀνάσσων,
Τοῦ πὲρ δὴ θυγάτηρ ἔχεθ' ἕκτορι χαλκοκορυςῆ,
Ἥ οἱ ἔπει τ' ἤντησ' ἅμα δ' ἀμφίπολος κίεν αὐτῇ,
Παῖδ' ἐπὶ κόλπον ἔχεσ' ἀταλαφρονα νήπιον αὔτως
Ἑκτορίδην ἀγαπητὸν, ἀλίγκιον ἀςέρι καλῷ.

ỷ.683. *Fundere lumen apex*] Euripides in Medea,

Χρυσοῦς μὲν ἀμφὶ κρατὶ κείμενος πλόκος
Θαυμαςὸν ἵει νᾶμα παμφάγου πυρός.

ỷ.689. *Iuppiter omnipotens*] Q. Valerius Soranus,

Iup-

Iuppiter omnipotens regum rex ipse, deusque
Progenitor, genitrixque deum, deus unus & omnis.

Priore versu interpretatus est illum Hom. in Ody. α.

Ω᾿ πάτερ ἡμέτερε κρονίδη ὕπατε κρειόντων.

ỷ.691. *Da deinde auxilium pater, atque hæc omnia firma*] Homerus in Iliad. ω.

Πέμψον δ᾿ οἰωνὸν ταχὺν ἄγγελον, ὅςε σοι αὐτῷ
Φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὖ κράτος ἐςὶ μέγιςον.
Δεξιὸν, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας
Τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴω δαναῶν ταχυπώλων.

ỷ.692. *Subitoque fragore Intonuit lævum*] Ennius in Annal.

Cum tonuit lævum bene tempestate serena.

ỷ.693. *Intonuit lævum*] Cicero in Mario.

Partibus intonuit cæli pater ipse sinistris,
Sic aquilæ clarum firmavit Iuppiter omen.

252 ỷ.702. *Dii patrii servate domum*] Hyginus in libro quem de Diis Penatibus scripsit, ait eos vocari θεὺς πατρῴες.

ỷ.706. *Ergo age care pater cervici imponere nostræ*] Q. Smyrnæus libro XIII.

—— ὡς πάϊς ἐσθλὸς ἀμύμονος ἀγχίσαο
Α῎ςυ λιπὼν δηΐοισι καταιθόμενον πυρὶ πολλῷ,
Υἱέα καὶ πατέρα σφὸν ἀναρπάσας. φορέεσκε,
Τὸν μὲν ἐπὶ πλατὺν ὦμον ἐφεσσάμενος κρατερῇσι
Χερσὶ, πολυτλήτῳ ὑπὸ γήραϊ μοχθίζοντα,
Τὸν δ᾿ ἀπ᾿ ἄλλης μάλα χειρός.

Lycurgus contra Leocratem, ἕνα δέ τινα τῶν νεωτέρων, ὁρῶντα τὸν πατέρα πρεσβύτερον ὄντα, καὶ οὐ δυ-

δυνάμενον ἀποχωρεῖν, ἀλλὰ ἐγκαταλαμβανόμενον, ἀράμενον φέρειν.

ỷ.719. *Donec me flumine vivo Abluero*] Hom. Il. ζ.

Χερσὶ δ' ἀνίπτοισι Διῒ λείβειν αἴθοπα οἶνον
Ἅζομαι, οὐδέπῃ ἐστὶ κελαινεφέϊ κρονίωνι
Αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὐχετάασθαι.

ỷ.722. *Fulvique insternor pelle leonis*] Homerus Iliad. κ'.

Ἀμφὶ δ' ἔπειτα δαφοινὸν ἑέσσατο δέρμα λέοντος.
Αἴθωνος μεγάλοιο ποδηνεκές.

ỷ.723. *Succedoque oneri*] In epigrammate Græco, lib. 1.

Ἐκ πυρὸς Ἰλιακοῦ, δοράτων μέσον ἥρπασεν ἥρως
Αἰνείας, ὅσιον παιδὶ βάρος πατέρα.

ỷ.728. *Nunc omnes terrent auræ, sonus excitat omnis*] Videtur adumbrasse Sophocleum illud,

Πάντα γάρ τοι φοβουμένῳ ψοφεῖ. Quod expressit etiam Turpilius in Leucadia his versibus,

Miseram terrent me omnia, maris sonitus,
Scopuli, solitudo, sanctitudo Apollinis.

ỷ.772. *Infelix simulacrum, atque ipsius umbra Creusæ*] Cn. Matius in Iliad. XIII.

An maneat specii simulacrum in morte carentum.

ỷ.777. *Non hæc sine numine divum Eveniunt*] 253
Sententia ab Homero accepta, ex Iliad. ε.

Οὐχ ὅγ' ἄνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται.

ỷ.780. *Et vastum maris æquor arandum*] Non ad-

admodum diſſimili tranſlatione dictum eſt ab Homero Odyſſ. β'.

Ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσουσα κέλευθον.

ỷ.782. *Inter opima virum leni fluit agmine Tybris*] Ennii verſum imitatus eſt ex Annalium lib. v.

Quod per amoenam urbem leni fluit agmine flumen.

ỷ.783. *Illic res lætæ*] In vetuſtiſſimo codice A. Colotii, ſcriptum eſt, *res Italæ.*

ỷ.788 *Sed me magna deum genitrix his detinet oris*] Non alienum ab hoc loco, quod ſcribit Pauſanias in Phocenſ. ἐπὶ δὲ τῇ κρεούσῃ, inquit, λέγουσιν ὡς ἡ θεῶν μήτηρ, καὶ ἀφροδίτη δουλείας ἀπὸ ἑλλήνων ἐῤῥύσαντο. εἶναι γὰρ δὴ καὶ αἰνείου τὴν κρέουσαν γυναῖκα. λέσχεως δὲ, καὶ ὁ ποιήσας ἔπη τὰ κύπρια διδόασιν εὐρυδίκην γυναῖκα αὐτῷ.

ỷ.792. *Ter conatus ibi collo dare brachia circum*] Locum Homeri ex Odyſſ. λ'. interpretatus eſt,

Τρὶς μὲν ἐφωρμήθην, ἑλέειν δὲ με θυμὸς ἄνωγεν,
Τρὶς δέ μοι ἐκ χειρῶν σκιῇ ἴκελον, ἢ καὶ ὀνείρῳ
Ἔπτατο.

ỷ.801. *Iamque iugis ſummæ ſurgebat lucifer Idæ*] Pertinet hoc ad Lucretiana illa ex lib. v.

Quod genus Idæis fama eſt e montibus altis
Diſperſos ignes orienti lumine cerni.

ÆNEIDOS

LIB. III.

ỳ.1. P*Ostquam res Asiæ Priamique evertere gentem Immeritam*] *Immeritam* videtur hic dixiſſe Virgilius, reſpiciens ad Homeri verſus, qui in Ilia. δ'. leguntur,

Αἳ γὰρ ὑπ' ἠελίῳ καὶ οὐρανῷ ἀςερόεντι 254
Ναιετάουσι πόληες ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Τάων μοι πέρι κῆρι τιέσκετο Ἴλιος ἱρὴ,
Καὶ πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμελίω πριάμοιο,
Οὐ γάρ μοι ποτὲ βωμὸς ἐδεύετο δαιτὸς ἐΐσης,
Λοιβῆς τε, κνίσσης τε, τὸ, γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς.

ỳ.2. *Ceciditque ſuperbum Ilium*] Tale fere illud in Græco epigramm. lib. 1.

Ἴλιος ὀφρυόεσσα κατήριπεν.

ỳ.3. *Et omnis humo fumat Neptunia Troia*] Hecuba apud Euripidem, dixit de Troia,

Καπνὸν δὲ πόλεως τὸν δ' ὑπερθρώσκονθ' ὁρῶ. &,
Ὤ μοι πατέρων, χθονὸς
Θ' ἃ καπνῷ κατερείπεται
Τιθομένα δορίκτητος
Ὑπ' Ἀργείων. ἐγὼ δ' ἐν
Ξείνα χθονὶ δὴ κέκλημαι
Δούλα, λιποῦσ' Ἀσίαν.

ỳ.16. *Et litore curvo*] Sumpſit hoc epithetum ab Attio, qui in Phœniſſis ita ait,

Aut

Aut ubi curvo litore latratu unda sub undis
labunda sonit. Sed eam fabulam conuertit Attius ex Euripide. proferam autem aliquot loca ex utroque poëta descripta, si quis forte illa conferre cupit. Euripides,

Ὦ τὴν ἐν ἄστροις οὐρανοῦ τέμνων ὁδὸν,
Καὶ χρυσοκολλήτοισιν ἐμβεβὼς δίφροις
Ἥλιε, θοαῖς ἵπποισιν εἱλίσσων φλόγα,
Ὡς δυστυχῆ θήβαισι τῇ τόθ' ἡμέρᾳ
Ἀκτῖν' ἐφῆκας. Attius,

Sol, qui micantem candido curru, atque equis
Flammam citatis, fervido ardore explicas,
Quique natum adverso augurio & inimico omine
Thebis radiatum lumen ostendis tuum.

Euripides,

Ἐτεοκλέα δὲ σκῆπτρ' ἔχειν μένοντα γῆς
Ἐνιαυτὸν ἀλλάσσοντα. Attius,

Vicissitatemque imperitandi tradidit.

Euripides,

Οὔκουν σ' ἐάσω τήνδε γῆν οἰκεῖν ἔτι,
Σαφῶς γὰρ εἶπε τειρεσίας, οὐ μή ποτε
Σοῦ τήνδε γῆν οἰκοῦντος, εὖ πράξειν πόλιν.

Attius,

Iussit proficisci exilium quovis gentium,
Ne scelere tuo Thebani vastescant agri.

Euripides, ἀλλ' ἐκκομίζου. Attius,

Egredere, exi, effer, te elimina urbe.

℣. 19. *Sacra Dioneæ matri*] Dione, Veneris mater, Homero in Ili. ε.

Ἡ δ' ἐν γούνασι πίπτε Διώνης δῖ' Ἀφροδίτη
Μητρὸς ἑῆς.

ỿ. 29. *Et terram tabo maculant*] Lucretius lib. III.

— & terram conspergere tabo.

ỿ. 39. *Eloquar, an sileam?*] Eodem modo locutus est Anacreon apud Hephæstionem,

Ἐρῶτε δῆτα κ'οὐκ ἐρῶ.

Demosthenes κατὰ ςεφάνου ψευδομαρτυριῶν: ἐρῶ, inquit, ἢ σιωπήσωμαι.

ỿ. 45. *Hic confixum ferrea texit Telorum seges*] non dissimile quiddam narrat Agathocles Cyzicenus in eo, quem περὶ τῆς πατρίδος, scripsit libro, apud Athenæum lib XIV. cuius verba sunt: Κεραυνὲ δὲ σκήψαντος εἰς τὸν τάφον, ἀνεβλάςησεν ἐκ τοῦ σήματος, δενδρίον ὃ ἐκεῖνοι κόνναρον ὀνομάζουσι.

ỿ. 48. *Obstupui, steteruntque comæ, & vox faucibus hæsit*] expressum est ex illis Homericis in Iliad. π'. 256

Ὣς φάτο, σὺν δὲ γέροντι νόος χεῖτο, δείδιε δ' αἰνῶς.
Ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔςαν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι,
Στῆ δὲ ταφών.

ỿ. 49. *Hunc Polydorum*] Homerus in Ilia. ύ. Polydorum ab Achille interfectum scribit his versibus,

Αὐτὰρ ὁ βῆ σὺν δουρὶ μετ' ἀντίθεον πολύδωρον
Πριαμίδην, τὸν δ' οὔτι πατὴρ εἴασκε μάχεσθαι,
Οὕνεκά οἱ μετὰ πᾶσι νεώτατος ἔσκε γόνοιο,
Καί οἱ φίλτατος ἔσκε, πόδεσσι δὲ πάντας ἐνίκα.
Δὴ τότε νηπιέῃσι ποδῶν ἀρετὴν ἀναφαίνων,
Θῦνε διὰ προμάχων, εἵως φίλον ὤλεσε θυμόν.

Virgilius autem videtur secutus Euripidem, a quo hæc

hæc de Polymeſtore & Polydoro in Hecuba, ficta ſunt. eius autem verſus ſunt hi:

Ἥκω νεκρῶν κευθμῶνα, καὶ σκότου πύλας
Λιπὼν, ἵν᾽ ᾅδης χωρὶς ᾤκισται θεῶν,
Πολύδωρος ἑκάβης παῖς τῆς κισσέως,
Πριάμου τε πατρός. ὅς μ᾽ ἐπεὶ Φρυγῶν πόλιν
Κίνδυνος ἔσχε δορὶ πεσεῖν ἑλληνικῷ,
Δείσας, ὑπεξέπεμψε τρωϊκῆς χθονὸς,
Πολυμήστορος πρὸς δῶμα θρηκίου ξένου,
Ὃς τὴν ἀρίστην χεῤῥονησίαν πλάκα
Σπείρει, Φίλιππον λαὸν εὐθύνων δορί.
Πολὺν δὲ σὺν ἐμοὶ χρυσὸν ἐκπέμπει λάθρα
Πατὴρ, ἵν᾽ εἴποτε ἰλίου τείχη πέσοι,
Τοῖς ζῶσιν εἴη παισὶ μὴ σπάνις βίου.
Νεώτατος δ᾽ ἦν πριαμιδῶν, ὃ καί με γῆς
Ὑπεξέπεμψεν, οὔτε γὰρ φέρειν ὅπλα,
Οὔτ᾽ ἔγχος οἷος τ᾽ ἦν νέῳ βραχίονι.

℣.49. *Auri quondam cum pondere magno*] Lu-
257 cretius libro v. *Et ſimul argenti pondus.*

℣.50. *Furtim mandarat alendum*] ὑπεξέπεμψεν, Euripidi.

℣.51. *Cum iam diffideret armis Dardaniæ*] Euripides,

—— ἐπεὶ Φρυγῶν πόλιν
Κίνδυνος ἔσχε δορὶ πεσεῖν ἑλληνικῷ.

℣.56. *Quid non mortalia pectora cogis, Auri ſacra fames!*] Plautus,

Odi ego aurum, multa multis ſuaſit perperam.

℣.68. *Et magna ſupremum voce ciemus*] Homerus in Iliad. ψ.

Οἶκον ἀφυσσόμενος χαμάδις χεῦε, δεῦε δὲ γαῖαν,
Ψυχὴν κικλήσκων πατροκλῆος δειλοῖο.

& in Odyss. *ι.*

Οὐδ' ἄρα μοι προτέρω νῆες κίον ἀμφιέλισσαι,
Πρίν τινα τῶν δειλῶν ἑτάρων τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι,
Οἳ θάνον ἐν πεδίῳ κικόνων ὑποδηϊωθέντες.

Hinc expressum est illud Nævii,

Patrem suum optimum appellat supremum.

℣.75. *Quam pius arcitenens*] Nævius lib. II. belli Punici,

Deinde pollens sagittis, inclytus arcitenens,
Sanctusque Delphis prognatus Apollo.

& alibi,

Cum tu arcitenens sagittis pollens dea.

Hostius lib. II. belli Histrici,

Dia Minerva, simul autem invictus Apollo arcitenens, Latonius.

Attius in Astyanacte,

Vtinam unicam mihi antistitam arcitenens suam tutetur. Homero *κλυτότοξος.*

℣.76. *Errantem*] Hæc de Callimacho petenda sunt, a quo sumpsisse Virgilium non immerito credi potest.

℣.83. *Iungimus hospitio dextras*] Hom. in Il. β'.

—— *καὶ δεξιαὶ ἧς ἐπέπιθμεν.* 258

℣.84. *Templa dei saxo veneramur structa vetusto*] Epaphus lib. XVII. ait, *Delphis quodam tempore evenisse, ut templum religiosum antea, & intactum; spoliatum incensumque sit. & adiicit, multas circa Corinthum urbes, insulasque proximas*

mas

mas terræ motu haustas, Delon, neque antea, neque postea hoc incommodo vexatam, sed semper eodem manere saxo. Idem Thucydides libro III. Hæc de Macrobio exscripsimus ex libro Saturnal III.

ỳ.89. *Da pater augurium*] Homerus in Ili. ώ.

> Πέμψον δ' οἰωνὸν ταχὺν ἄγγελον, ὅςε σοι αὐτῷ
> Φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὖ κράτος ἐςὶ μέγιςον.

ỳ.90. *Vix ea fatus eram*] Homerus in Odyss. π'.

> Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος.

ỳ.91. *Liminaque, laurusque Dei*] Aristophanes in Pluto,

> Ἐξ ὧν εἶπέ μοι ὁ Φοῖβος αὐτὸς πυθικὴν σείσας δάφνην.

ỳ.98. *Et nati natorum, & qui nascentur ab illis*] Versus hic pene ad verbum de Homero conversus est; ita enim in Ilia. ύ. cecinit,

> Καὶ παῖδες παίδων, τοί κεν μετόπισθε γένωνται.

Quod autem ait Servius, Homerum ex Orpheo, Orpheum ex Hyperboreo Apolline hoc carmen sumpsisse, mihi quidem nullo modo probari potest. Q. certe Smyrnæus libro XIII. ad Homeri locum respexit his versibus,

> Τὸν γὰρ θέσφατόν ἐςι θεῶν ἐρικυδέϊ βουλῇ
> Θύμβριν ἐϋῤῥέεθρον.

& paulo post,

> —— ἐκ τοῦ δε γένος μετόπισθεν ἀνάξειν
> Ἄχρις ἐπ' ἀντολίην τε καὶ ἀκάματον δύσιν ἔλθῃ.

ỳ.103. *Audite o Proceres, ait*] Homerus Odyss. β.

259 Κέκλυτε δή νυν μεῦ ἰθακήσιοι ὅττι κεν εἴπω.

ỳ. 106. *Centum urbes habitant magnas*] Homerus Il. β'.

Α᾿λλοι θ' οἳ κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο,
Τῶν μὲν ἄρ ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἡγεμόνευε.

& in Odyss. τ'.

Κρήτη τὶς γαῖ' ἐςὶ μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
Καλὴ καὶ πίειρα περίῤῥυτος, ἐν δ' ἄνθρωποι
Πολλοὶ καὶ ἀπειρέσιοι, καὶ ἐνενήκοντα πόληες.

ỳ. 109. *Nondum Ilium, & arces Pergameæ steterant, habitabant vallibus imis*] expressit Ho. locum ex Il. τ'.

Δάρδανον αὖ πρῶτον τέκετο νεφεληγερέτα ζεὺς,
Κτίζε δὲ δαρδανίην, ἐπεὶ οὔπω ἴλιος ἱρὴ
Ε᾿ν πεδίῳ πεπόλιςο πόλις μερόπων ἀνθρώπων,
Α᾿λλ' ἔθ' ὑπωρείας ᾤκεον πολυπίδακος ἴδης.

ỳ. 115. *Gnossia*] *Gnosia*, scriptum est in libro Colotiano. & in argenteis nummis, ΚΝΩΣΙ'ΩΝ.

ỳ. 119. *Taurum Neptuno, taurum tibi pulcher Apollo*] Homerus in Ilia. λ'.

Ταῦρον δ' ἀλφειῷ, ταῦρον δὲ ποσειδάωνι,
Αὐτὰρ ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι βοῦν ἀγελαίην.

Herodotus Erato, σφαγιασάμενος δὲ τῇ θαλάσσῃ ταῦρον.

ỳ. 120. *Nigram hiemi pecudem, Zephyris felicibus albam*] Homerus in Iliad. γ'.

Οἴσετε δ' ἄρν' ἕτερον λευκὸν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν.

ỳ. 130. *Prosequitur surgens a puppi ventus euntes*] Homerus in Odyss. λ'.

Η῾μῖν δ' αὖ μετόπισθε νεὼς κυανοπρώροιο

Ι῎κ-

Ἵκμενον οὖρον ἵει πλησίςιον ἐσθλὸν ἑταῖρον.

ỷ.140. *Linquebant dulces animas*] Lucretius,
Dulcia linquebant lamentis lumina vitæ.

Ib. *Aut ægra trahebant Corpora*] Homerus in Ilia. ά.

Αὐτὰρ ἔπειτ᾽ αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς
Βάλλ᾽, αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκύων καίοντο θαμειαί.

ỷ.143. *Rursus ad oraclum Ortygiæ*] Tale illud Homeri in Iliad. ά.

Ἀλλ᾽ ἄγε δή τινα μάντιν ἐρείομεν ἢὲ ἱερῆα,
Ὅς κ᾽ εἴποι ὅτι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος ἀπόλλων,
Εἴτ᾽ ἂρ ὅγ᾽ εὐχωλῆς ἐπιμέμφεται, εἴθ᾽ ἑκατόμβης,
Αἴκέν πως ἀρνῶν κνίσσης, αἰγῶν τε τελείων
Βούλεται ἀντιάσας, ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι.

ỷ.151. *Qua se Plena per insertas fundebat luna fenestras*] Sappho,

Πλήρης μὲν ἐφαίνεθ᾽ ἁ σελάνα.

Lucretius libro II.

—— *cum solis lumina cumque*
Insertim fundunt radios per opaca domorum.

ỷ.165. *Nunc fama minores Italiam dixisse ducis de nomine gentem*] Hac de re ita commemorat Aristoteles Politicorum lib. ή. *Φασὶ γὰρ οἱ λόγιοι τῶν ἐκεῖ κατοικούντων, ἰταλόν τινα γενέσθαι βασιλέα τῆς οἰνωτρίας, ἀφ᾽ οὗ τό, τε ὄνομα μεταβαλόντας, ἰταλοὺς ἀντ᾽ οἰνωτρῶν κληθῆναι.*

ỷ.175. *Tum gelidus toto manabat corpore sudor*] Ennius lib. XVI. Annal.

Tum timido ex omni manat mihi corpore sudor.

Va-

Valerius Aedituus in epigrammate,

Per pectus miserum manat ſubito mihi ſudor.

℣.188. *Cedamus Phœbo, & moniti meliora ſequamur*] Ait enim Homerus in Ilia. α.

Χρὴ μὲν σφωΐτερόν γε θεὰ ἔπος εἰρύσασθαι,
Καὶ μάλαπερ κεχολωμένον, ὣς γὰρ ἄμεινον.

℣.189. *Sic ait, & cuncti dictis paremus*] Homerus Ody. κ'.

Ὥς ἔφαθ' ἡμῖν δ' αὖτ' ἐπεπείθετο θυμὸς ἀγήνωρ.

℣.192. *Nec iam amplius ullæ Apparent terræ*] Hom. Od. μ'.

Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, οὐδέ τις ἄλλη 261
Φαίνετο γαιάων, ἀλλ' ὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα,
Δὴ τό τε κυανέην νεφέλην ἔστασε κρονίων
Νηὸς ὑπὲρ γλαφυρῆς, ἤχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.

℣.193. *Cælum undique & undique pontus*] Lucretius libro IV.

Quippe ubi nil aliud, niſi aquam, cælumque tuentur.

℣.199. *Ingeminant abruptis nubibus ignes*] Lucretii hemiſtichium ex lib. II. Virgilius ſuum fecit,

Nunc hinc, nunc illinc abruptis nubibus ignes.

℣.203. *Tres adeo incertos cæca caligine ſoles*] Tale quiddam protulit Euripides in Hecuba,

Τριταῖον ἤδη φέγγος αἰωρούμενος.

cæca autem *caligine* videtur ad Lucretii imitationem dixiſſe, cuius ex libro IV. verſus ſunt hi,

— *& in noctis caligine cæca*
Cernere cenſemus ſolem, lumenque diurnum.

℣.205.

ỷ.205. *Quarto terra die primum se attollere tandem Visa*] locus expressus ex Homeri Odyss. έ.

Ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἦμαρ ἐϋπλόκαμος τέλεσ' ἠώς,
Καὶ τότ' ἔπειτ' ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο, ἡ δὲ γαλήνη,
Ἔπλετο νηνεμίη, ὁ δ' ἄρα σχεδὸν εἴσιδε γαῖαν
Ὀξὺ μάλα προϊδὼν, μεγάλου ὑπὸ κύματος ἀρθείς.

ỷ.206. *Ac volvere fumum*] Homerus in Odyss. κ'.

Ἔστην δ' ἐς σκοπιὴν παιπαλόεσσαν ἀνελθὼν,
Καί μοι ἐείσατο καπνὸς ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης.

ỷ.208. *Adnixi torquent spumas, & cærula verrunt*] Ennius Annal. lib. XIV.

Verrunt extemplo placide mare marmore flavo,
Cæruleum spumat sale conferta nave pulsu.

ỷ.210. *Strophades Graio stant nomine dictæ*] Eodem modo dixit Homerus in Odyss. δ'.

262 Νῆσος ἔπειτά τις ἐστὶ πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
Αἰγύπτου προπάροιθε, Φάρον δέ ἑ κικλήσκουσι.

ỷ.211. *Quas dira Celæno*] Videndus Apollonius Rhodius libro II. Argonauticorum, a quo hæc de Harpyiis & Phineo sumpta sunt.

ỷ.221. *Caprigenumque pecus*] ex Pacuvio, ut opinor, accepit. cuius ex Paullo illud est,

Quamvis caprigeno pecori grandior gressio est.

Attius in Philoctete,

Caprigenum trita ungulis.

ỷ.225. *At subitæ horrifico lapsu de montibus adsunt Harpyiæ*] Non dubito, quin respexerit ad versus illos Apollonii in II. Argonauticorum,

Ἀλλὰ διὰ νεφέων ἄφνω πέλας ἀΐσσουσαι

Ἀρ-

Ἅρπυιαι ϛόματος χειρῶντ᾽ ἀπὸ γαμφυλῇσι
Συνεχέως ἥρπαζον. ἐλείπετο δ᾽ ἄλλοτε φορβῆς
Οὐδ᾽ ὅσον· ἄλλοτε τυτθὸν ἵνα ζώων ἀκάχοιτο.
Καὶ δ᾽ ἐπὶ μυδαλέην ὀδμὴν χέον· ὐδέ τις ἔτλη,
Μὴ καὶ λευκανίηνδε φορεύμενος. ἀλλ᾽ ἀπὸ τηλῦ
Ἑϛηκώς· τοῖον δ᾽ οἱ ἀπέπνεε λείψανα δαιτός.

℣.240. *Aere cavo*] M. Varro in ea Satyra, quam ſesqui Vlyſſem inſcripſit,

Vias ſtelligeras ætheris explicans ære cavo ſonitum hic in cothurnis.

℣.246. *Infelix vates*] Sic etiam Homero, σχέτλιος ζεύς. Agamemnon autem apud eundem poëtam appellat Calchantem, μάντιν κακῶν, in Ilia. ά.

℣.250. *Accipite ergo animis, atque hæc mea figite dicta*] verſus ab Homero ſumptus ex Ilia. ά.

Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι.

℣.251. *Quæ Phœbo pater omnipotens, mihi Phœbus Apollo*] verſum hunc ex Aeſchylo expreſſum
eſſe admonuit Macrobius, apud quem Græcus 263
ſenarius legitur, Πατρὸς προφήτης ἐϛὶ λοξίας διός.
Sed Sophocles quoque in Oedipo Colon. idem protuliſſe videtur his verſibus,

—— ὅσωπερ καὶ σαφέϛερον κλύω,
Φοίβȣ τε, κ᾽ αὐτȣ̃ ζηνὸς, ὃς κείνου πατήρ.

quem locum enarrans Scholiaſtes adducit aliud Æſchyli exemplum ex ea fabula, quæ, ἱέρειαι, inſcripta erat,

Στέλλειν ὅπως τάχιϛα, ταῦτα γὰρ πατὴρ
Ζεὺς ἐγκαθίει λοξία θεσπίσματα.

Eadem dixiſſe Ariſtophanem ἐν ἥρωσι, teſtatur hic ipſe Scholiaſtes.

℣.265.

℣. 265. *Diitalem avertite casum*] συμφορὰν, AEschylo, qui, ἐν ἑπτὰ ἐπὶ θήβας, dixit.

Εἴδ' αὖθ' (ὃ μὴ γένοιτο) συμφορὰ τύχοι.

℣. 269. *Qua cursum ventusque gubernatorque vocabant*] Homerus in Odyss. λ'.

Ἡμεῖς δ' ὅπλα ἕκαστα πονησάμενοι κατὰ νῆα,
Ἥμεθα, τὴν δ' ἄνεμός τε, κυβερνήτης τ' ἴθυνεν.

℣. 270. *Nemorosa Zacynthos*] Versus ex Homeri Odyss. ά. translatus.

Δουλιχίῳ σάμη τε, καὶ ὑλήεντι ζακύνθῳ.

℣. 271. *Neritos ardua*] Hom. Il. β'. νήριτον εἰνοσίφυλλον, dixit.

℣. 273. *Et terram altricem saevi execramur Vlyssi*] Homerus in Iliad. γ'.

Οὗτος δ' αὖ λαερτιάδης πολύμητις ὀδυσσεὺς,
Ὃς τράφη ἐν δήμῳ ἰθάκης κραναῆς περ ἐούσης.

℣. 277. *Ancora de prora iacitur*] ἐν δ' εὐνὰς ἔβαλον, Homero. Afranius in Excepto,

Tum conscendo cymbam interibi lucis piscatoriam,
Venio: iacitur ancora; inhibent leviter.

℣. 286. *Magni gestamen Abantis*] Φόρημα, Thucydidi.

264 ℣. 288. *Aeneas haec de Danais victoribus arma*] Æschynes in ea contra Ctesiphontem, ἐξηγγέλλετο δὲ ἡμῖν παρὰ τῶν βουλομένων εὔνοιαν ἐνδείκνυσθαι τῇ πόλει, ὅτι οἱ ἀμφισσεῖς ὑποπεπτωκῶτες τότε, καὶ δεινῶς θεραπεύοντες τοὺς θηβαίους, εἰσέφερον δόγμα κατὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως, πεντήκοντα ταλάντοις ζημιῶ-

 σαι

σαι τὸν δῆμον τῶν ἀθηναίων, ὅτι τὰς χρυσᾶς ἀσπίδας ἀνέθεμεν, πρὸς τὸν καινὸν νεὼν πρὶν ἐξειργᾶσθαι, καὶ ἐπεγράψαμεν τὸ προσῆκον ἐπίγραμμα, ἀθηναῖοι ἀπὸ μήδων, καὶ θηβαίων, ὅτε τ' ἀναντία τοῖς ἕλλησιν ἐμάχοντο.

℣.289. *Et considere transtris*] Homerus Odyss. δ'.

Ε'ν δὲ καὶ αὐτοὶ βάντες ἐπὶ κληῗσι κάθιζον,
Ε'ξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.

℣. 290. *Certatim socii feriunt mare*] Homerus Odyss. δ'.

—— πολιὴν ἅλα τύπτον.

℣.295. *Priamiden Helenum Graias regnare per urbes*] hac de re nonnulla peti possunt e Pausania, in Atticis.

℣.296. *Coniugio Aeacidæ Pyrrhi*] Leschi versus quidam ἐκ τῆς μικρᾶς ἰλιάδος, ab hoc loco non alieni, leguntur apud Isacium Lycophronis Interpretem,

Αὐτὰρ ἀχιλλέως μεγαθύμου Φαίδιμος υἱὸς
Ε'κτορέην ἄλοχον κατήγαγε κοίλας ἐπὶ νῆας.

& paulo post:

Ε'κ δ' ἕλετ' ἀνδρομάχην ἐΰζωνον παράκοιτιν
Ε"κτορος, ἥν τε οἱ αὐτῷ ἀριστῆες παναχαιῶν
Δῶκαν ἔχειν ἐπίηρον ἀμειβόμενοι γέρας ἀνδρί.

℣.303. *Manesque vocabat Hectoreum ad tumulum*] Homerus in Iliad ψ'.

Οἶνον ἀφυσσόμενος χαμάδις χεῦε, δεῦε δὲ γαῖαν
Ψυχὴν κικλήσκων πατροκλῆος δειλοῖο.

℣.309. *Et longo vix tandem tempore fatur*] Hom. Od. δ'.

Ο'ψὲ

Ὀψὲ δέ μιν ἔπεσιν ἀμειβομένη προσέειπεν.

265 ✝.329. *Me famulam, famuloque Heleno transmisit habendam*] Euripides in Andromache,

Γυναῖκα δ' αἰχμάλωτον, ἀνδρομάχην λέγω,
Μολοσσίαν γῆν χρῆν κατοικῆσαι γέρον,
Ἑλένῳ συναλλαχθεῖσαν εὐναίοις γάμοις.

✝.349. *Simulataque magnis Pergama*] Lycophron,

Πόλιν δ' ὁμοίαν Ἰλίῳ δυσδαίμονες
Δειμαντες ἀλγυνοῦσι λαφρίαν κόρην.

✝.357. *Tumidoque inflatur carbasus austro*] Homerus in Odyss. β'.

Ἔπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἱςίον.

✝.361. *Et volucrum linguis, & præpetis omnia pennæ*] Callimachus,

Γνωσεῖται δ' ὄρνιθας, ὃς αἴσιος, οἵτε πέτονται
Ἤλιθα, καὶ ποίων οὐκ ἀγαθαὶ πτέρυγες.

✝.375. *Sic fata deûm Rex Sortitur*] Homerus in Iliad. θ'.

Ὣς γὰρ θέσφατόν ἐςι.

✝.380. *Saturnia Iuno*] Sumpsit hoc epithetum ab Ennio, ex Annalibus,

Respondit Saturnia Iuno sancta dearum.

✝.383. *Longa procul longis via dividit invia terris*] Convenit hoc cum Homericis illis in Il. ά.

—— ἐπεὶ μάλα πολλὰ μεταξὺ
Οὔρεά τε σκιόεντα, θάλασσά τε ἠχήεσσα.

V 2 ✝.384.

℣.384. *Ante & Trinacria tentandus remus in unda*] Videtur hoc ad Homeri imitationem dictum, apud quem in Odyss. μ'. Circe inducitur hæc de Scylla & Charybdi Vlyssi narrans.

℣.388. *Signa tibi dicam, tu condita mente teneto*] refertur hoc ad Homerica illa in Ili. ά.

Τοὶ γὰρ ἐγὼν ἐρέω, σὺ δὲ σύνθεο. & paulo post:
Ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσι.

℣.391. *Triginta capitum fetus enixa iacebit*] 266
Hac de re Lycophron ita narrat:

Κτίσει δὲ χῶραν ἐν τόποις βορειγόνων
Ὑπὲρ λατίνους, δαυνίους τ᾽ ᾠκισμένην
Πύργους, τριάκοντ᾽ ἐξαριθμήσας γονὰς
Συὸς κελαινῆς, ἣν ἀπ᾽ ἰδαίων λόφων,
Καὶ δαρδανίων ἐκ τόπων ναυσθλώσεται,
Ἰσαρίθμων θρέπτειραν ἐν τόποις κάπρων.

Leguntur etiam apud Diomedem Grammaticum quædam e L. Cassii Heminæ Annalium libro II. quæ ab hoc Virgilii loco non omnino aliena videntur. sunt autem hæc: *Pastorum vulgus sine contentione consentiendo præfecerunt æqualiter imperio Remum, & Romulum ita ut de regno pares inter se essent. monstrum fit: Sus parit porcos triginta, cui reisecerunt Laribus grundiles.*

℣.395. *Fata viam invenient*] Eandem sententiam protulit Euripides, cum alibi, tum in Bacchis,

Τῶν δ᾽ ἀδοκήτων πόρον εὗρεν ὁ θεός.

Ib. *Aderitque vocatus Apollo*] Homerus Odyss. μ'.

—— μνήσει δέ σε καὶ θεὸς αὐτός.

ỷ.399. *Hic & Narycii posuerunt mœnia Locri*] Lycophr.

Καὶ ναρύκειον ἄςυ, καὶ θρονίτιδες
Λοκρῶν ἀγυιαί.

ỷ.402. *Parva Philoctete subnixa Petilia muro*] Strabo lib VI. Πετηλία μὲν ȣ̓ν μητρόπολις νομιζεται τῶν λευκανῶν, καὶ συνοικεῖται μέχρι νῦν ἱκανῶς. κτίσμα δ' ἐςὶ Φιλοκτήτου, Φυγόντος τὴν μελίβοιαν κατάςασιν.

ỷ.414. *Hæc loca vi quondam, & vasta convulsa ruina*] Strabo lib. VI. ὠνομάσθη δὲ ῥήγιον, εἴθ' ὥς Φησιν αἰσχύλος διὰ τὸ συμβὰν πάθος τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἀποῤῥαγῆναι γὰρ ἀπὸ τῆς ἠπείρȣ τὴν σικελίαν ὑπὸ σεισμῶν.

267 ỷ.415. *Tantum ævi longinqua valet mutare vetustas*] Ennius lib. XVI. Annal.

Postremo longinqua dies confecerit ætas.

ỷ.420. *Dextrum Scylla latus*] Homerus in Odyss. μ΄.

Ἔνθεν μὲν γὰρ σκύλλ' ἑτέρωθι δὲ δῖα χάρυβδις
Δεινὸν ἀνεῤῥοίβδησε θαλάσσης ἁλμυρὸν ὕδωρ.

Ib. *Lævum implacata Charybdis*] Homerus in eodem libro.

Τῷ δ' ὑπὸ δῖα χάρυβδις ἀναῤῥοιβδεῖ μέλαν ὕδωρ,
Τρὶς μὲν τόγ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρὶς δ' ἀναροιβδεῖ,
Δεινὸν, μὴ σύγε κεῖθι τύχοις ὅτε ῥοιβδήσειεν.

ỷ.425. *Ora exertantem*] Homerus ibidem,

Μέσση μέν τε κατὰ σπείους κοίλοιο δέδυκεν
Ἔξω δ' ἐξίσχει κεφαλὰς δεινοῖο βερέθρȣ.

℣.422. *Sorbet*] ἀναῤῥοιβδεῖ, Homero.

℣.429. *Præstat Trinacrii metas lustrare Pachini*] Tale illud Homericum in eodem libro.

—— ἐπεὶ πολὺ Φέρτερόν ἐςιν
Ἓξ ἑτάρȣς ἐν νηῒ ποθήμεναι, ἢ ἅμα πάντας.

℣.439. *Supplicibus supera donis*] Homerus in Iliad. δ.

Καὶ μὲν τοὺς θυέεσσι καὶ εὐχωλῆς ἀγανῇσι
Λοιβῇς τε κνίσσῃς τε παρατρωπῶσ᾽ ἄνθρωποι
Λισσόμενοι.

℣.464. *Sectoque elephanto*] πριςȣ̃ ἐλέφαντος, Homero.

℣.475. *Coniugio Anchisa Veneris dignate superbo*] λέχη τυράννων ἠξιωμένα, dixit Euripides in Hecuba.

℣.486. *Manuum tibi quæ monimenta mearum*] Accepit hunc locum ab Homero, ex Odyss. ό.

—— ἑλένη δὲ παρίςατο καλλιπάρῃος,
Πέπλον ἔχουσ᾽ ἐν χερσὶ, ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε,
Δῶρον τοι καὶ ἐγὼ τέκνον Φίλε τȣ̃το δίδωμι
Μνῆμ᾽ ἑλένης χειρῶν πολυηράτȣ ἐς γάμȣ ὥρην.

℣.488. *Coniugis Hectoreæ*] ἕκτορος ἥδε γυνή. Homerus in Iliad. ζ. 268

℣.490. *Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat*] Versus hic de illis Homericis expressus est, qui leguntur in Odyss. λ'.

Κείνου γὰρ τοιοίδε πόδες, τοιαί δέ τε χεῖρες,
Ὀφθαλμῶν τε βολαὶ, κεφαλή, ἐφύπερθέ τε χαῖται.

℣. 493. *Vivite felices*] Euripides Phœnissis,
Μέν' εὐτυχοῦσα.

℣. 508. *Sol ruit interea, & montes umbrantur opaci*] Homerus in Ilia. φ'.

Δείελος ὀψὲ δύων, σκιάσῃ δ' ἐρίβωλον ἄρουραν.

& in Odyss. β'.

Δύσσετό τ' ἠέλιος, σκιόωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.

℣. 510. *Passimque in litore sicco Corpora curamus*] Homerus in Odyss. ι.

Ἦμος δ' ἠέλιος κατέδυ, καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε,
Δὴ τότε κοιμήθημεν ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης.

℣. 513. *Haud segnis strato surgit Palinurus, & omnes Explorat ventos*] Imitatus est Homeri locum in Odys. ε.

Αὐτὰρ ὁ πηδαλίῳ ἰθύνετο τεχνηέντως
Ἥμενος, οὐδέ οἱ ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε,
Πληϊάδας τ' ἐσορῶντι, καὶ ὀψὲ δύοντα Βοώτην,
Ἄρκτον θ' ἣν καὶ ἅμαξαν ἐπίκλησιν καλέουσιν,
Ἥτ' αὐτοῦ στρέφεται καί τ' ὠρίωνα δοκεύει,
Οἴη δ' ἄμμορος ἐστὶ λοετρῶν ὠκεανοῖο.

℣. 515. *Sidera cuncta notat tacito labentia cælo*] Lucretius libro 1.

— *cæli subter labentia signa.*

℣. 517. *Armatumque auro*] expressit Homericum epithetum, Χρυσάορα.

℣. 526. *Divosque vocavit Stans celsa in puppi*] Homerus in Iliad. ω.

Νιψάμενος δὲ, κύπελλον ἐδέξατο ἧς ἀλόχοιο. 269
Εὔχετ᾽ ἔπειτα ςὰς μέσῳ ἕρκεϊ, λεῖβε δὲ οἶνον

Pindarus Pyth. εἴδει. δ᾽.

—— ἐπεὶ δ᾽ ἐμβόλου
Κρέμασαν ἀγκύρας ὕπερθεν
Χρυσέαν χείρεσσι λαβὼν Φιάλαν
Ἀρχὸς ἐν πρύμνᾳ, πατέρ᾽ ὐρανιδᾶν
Ἐγχεικέραυνον Ζῆνα, καὶ ὠκυπόρους
Κυμάτων ῥιπὰς, ἀνέμων τ᾽ ἐκάλει,
Νύκτας τε, καὶ πόντου κελεύθους,
Ἄρματά τ᾽ εὔφρονα, καὶ
Φιλίαν νόςοιο μοῖραν.

℣. 530. *Crebrescunt optatæ auræ*] Pindarus ibidem,

Σὺν νότῳ δ᾽ αὔραις ἐπ᾽ Ἀξεί-
νου ςόμα πεμπόμενοι ἤλυθον.

℣. 533. *Portus ab Euro fluctu curvatur in arcum*] Sic Sallustius de Ponto, in libris historiarum. *Speciem*, inquit, *efficit Scythici arcus*, de C littera dixit Agathon in Telepho,

Σκυθικῷ τε τόξῳ τρίτον ἦν προσεμφερές.

℣. 537. *Quattuor, hic primum omen, equos in gramine vidi*] huc spectant Apollonii illa ex IV. Argon.

Ἔνθα μήκιςα τεράων Μινύεσσιν ἐτύχθη,
Ἐξ ἁλὸς ἤπειρόνδε πελώριος ἄνθορεν ἵππος,
Ἀμφιλαφὴς, χρυσέῃσι μετήορος αὐχένα χαίταις,
Ῥίμφα δὲ σεισάμενος γυίων ἄπο νήχυτον ἅλμην
Ὦρτο θέειν πνοιῇ ἴκελος πόδας. αἶψα δὲ πηλεὺς
Γηθήσας ἑτάροισιν ὁμηγερέεσσι μετηύδα.
Ἅρματα μὲν δὴ φημὶ ποσειδάωνος ἔγωγε

Ἤδη

Ἤδη νῦν ἀλόχοιο φίλης ὑπὸ χερσὶ λελῦσθαι.

℣. 540. *Bello armantur equi*] Herodotus in Clio, τελμισσέες μέντοι τά δ' ἔγνωσαν, ςρατὸν ἀλλόθροον
270 προσδόκιμον εἶναι κροίσῳ ἐπὶ τὴν χώρην. ἐπιόμενον δὲ τοῦτον, καταςρέφεσθαι τοὺς ἐπιχωρίους, λέγοντες ὄφιν γῆς παῖδα, ἵππον δὲ πολέμιον εἶναι καὶ ἐπήλυδα.

℣. 543. *Tum numina sancta precamur*] Lucretius lib. VI.

Delibata deûm per te tibi numina sancta.

℣. 549. *Cornua velatarum obvertimus antennarum*] Eiusdem generis sunt Homerica illa in Odyss. ξ'.

Ἐκ μὲν κρητάων γένος εὔχομαι εὐρειάων.

& in Iliad. ζ'.

Χρύσεα χαλκείων ἑκατόμβοι' ἐννεαβοίων.

℣. 552. *Attollit se diva Lacinia contra*] Dionysius ἐν τῇ περιηγήσει,

Ἔνθακεν αἰπὺν ἴδοιο λακινιάδος δόμον ἥρης.

Strabo lib. VI. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ λακίνιον, ἥρας ἱερὸν, πλούσιον ποτὲ ὑπάρξαν, καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεςόν. Athenæus lib. XII. Ἀλκισθένη δὲ τὸν συβαρίτην φησὶν ἀριςοτέλης ἐν τοῖς περὶ τρυφῆς θαυμασίοις, ὑπὸ τρυφῆς ἱμάτιον τοιοῦτο κατασκευάσαι τῇ πολυτελείᾳ ὡς μὴ προτίθεσθαι αὐτὸ ἐπὶ λακινίου ἐν τῇ πανηγύρει τῆς ἥρας, εἰς ἣν συμπορεύονται πάντες ἰταλιῶται.

℣. 555. *Et gemitum ingentem pelagi, pulsataque saxa*] Homerus in Odyss. μ'.

Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, αὐτίκ' ἔπειτα
Καπνὸν, καὶ μέγα κῦμα ἴδον, καὶ δοῦπον ἄκουσα.

℣. 560. *Eripite o socii, pariterque insurgite remis*] Homerus in eodem libro,

Ὑμεῖς μὲν κώπῃσιν ἁλὸς ῥηγμῖνα βαθεῖαν
Τύπτετε κληΐδεσσιν ἐφήμενοι, αἴκεποθι Ζεὺς
Δώῃ τόν δέ γ' ὄλεθρον ὑπεκπροφυγέειν, καὶ ἀλύξαι.
Σοὶ δὲ κυβερνῆθ' ὧδ' ἐπιτέλλομαι, ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
Βάλλευ. ἐπεὶ νηὸς γλαφυρῆς οἰήϊα νωμᾷς,
Τούτου μὲν καπνοῦ, καὶ κύματος ἐκτὸς ἔεργε
Νῆα. σὺ δὲ σκοπέλου ἐπιμαίεο. 271

ỷ. 566. *Ter scopuli clamorem inter cava saxa dedere*] Homerus ibidem,

Τρὶς μὲν γάρ τ' ἀνίησιν ἐπ' ἤματι, τρίς δ' ἀναῤῥοιβδεῖ
Δεινόν.

ỷ. 572. *Interdumque atram prorumpit ad æthera nubem*] Locus Pindari, unde hæc translata sunt, omnibus, ut opinor, notus, Pythicis, εἴδει. Α'.

—— κιὼν
Δ' οὐρανία συνέχει
Νιφόεσσα αἴτνα πάνετες,
Χιόνος ὀξείας τιθήνα,
Τᾶς ἐρεύγονται μὲν ἀπλά-
Του πυρὸς ἁγνόταται
Ἐκ μυχῶν παγαί. ποταμοὶ
Δ' ἀμέραισι μὲν προχέοντι ῥόον καπνοῦ
Αἴθωνος, ἀλλ' ἐν ὀρφναῖσι πέτρας
Φοίνισσα κυλινδομένα φλὸξ ἐς βαθεῖ-
Αν φέρει πόντου πλάκα σὺν πατάγῳ.
Κεῖνο δ' ἀφαίστοιο κρουνοὺς ἑρπετὸν
Δεινοτάτους ἀναπέμ-
Πει. τέρας μὲν θαυμάσιόν τι ἰδέ-
Σθαι. θαῦμα δὲ καὶ παρίον-
Των ἀκοῦσαι. Lucretius lib. I.
Murmura flammarum rursus se colligere iras
Faucibus eruptos iterum ut vis evomat ignes:

Ad cælumque ferat flammai fulgura rurſum.

℣. 575. *Interdum ſaxa, avulſaque viſcera montis*] Lucretius libro IV.

Interdum montes magnos, avolſaque ſaxa.

℣. 578. *Fama eſt Enceladi ſemuſtum fulmine corpus*] Orpheus in Argon.

272 Τριγλώχινά τε νῆσον ἐπέσχομεν ἐγκελάδοιο·
Αἰτναίη Φλὸξ σφιν ἄῤ ἐρητύει μεμαῶτας.

Q. Smyrnæus lib. v.

Οἷός που τὸ πάροιθε Διὸς ςυόεντι κεραυνῷ
Ἐγκέλαδος δέδμητο κατ᾽ ἀκαμάτοιο θαλάσσης
Θρινακίης ὑπένερθεν, ὁλοὴ δ᾽ ὑπερτύφετο νῆσος.

Huc etiam pertinent verſus illi, qui in Ætna Cornelii Severi leguntur,

Gurgite Trinacrio morientem Iuppiter Ætnam
Obruit Enceladum; vaſti qui pondere montis,
Aeſtuat, & patulis expirat faucibus ignes.

Ætnam autem, quæ vulgo ſub Virgilii nomine circumfertur, Senecæ teſtimonio motus, Cornelio huic Severo reſtituendam aliquando exiſtimavi; ſine veteris tamen codicis, qui me adiuvaret, auctoritate, nihil audendum putabam. repperi tandem librum iam pridem ſcriptum manu clariſſimi viri Pomponii Læti, in quo hoc ipſum poema ita inſcriptum animadverti, CORNELI SEVERI ÆTNA; hoc qualecunque ſit, cum ſtudioſis omnibus communicare volui.

℣. 580. *Et feſſum quoties mutat latus*] Hic locus, quin ex Callimacho expreſſus ſit, nullo modo dubitari poteſt. eius autem verſus ex hymno εἰς Δῆλον ſunt hi,

Ὣς

Ὡς δ᾽ ὁπότ᾽ αἰτναίου ὄρεος πυρὶ τυφομένοιο
Σείονται μυχὰ πάντα κατ᾽ ἐδαίου γίγαντος
Εἰς ἑτέρην βριαρῆος ἐπωμίδα κινυμένοιο,
Θερμαῦσραι τε βρέμουσαι ὑφ᾽ ἡφαίςοιο πυράγρας
Ἔργα θ᾽ ὁμοῦ.

ỷ. 585. *Nam neque erant aſtrorum ignes*] Homerus Ody. *ι.*

Ἔνθα κατεπλέομεν, καὶ τὶς θεὸς ἡγεμόνευεν,
Νύκτα δὶ ὀρφναίην, οὐδὲ προὐφαίνε τ᾽ ἰδέσθαι,
Ἀὴρ γὰρ περὶ νηυσὶ βαθεῖ᾽ ἦν, οὐδὲ σελήνη
Οὐρανόθεν προὔφαινε, κατείχετο δὲ νεφέεσσιν. 273

ỷ. 585. *Nec lucidus aethra*] Ennius lib. XVI. Annalium,

Interea fax occidit, Oceanumque rubra tracti obruit
Æthra. locus hic Ennii non vacat mendo.

ỷ. 587. *Et lunam in nimbo nox intempeſta tenebat*] Reſpexit ad verſum Ennii, qui eſt in. I. Annalium,

Cum ſuperum lumen nox intempeſta teneret.

Afranius.

Quis tu es? ventoſo in loco
Soleatus, intempeſta nocte, ſub dio,
Aperto capite, ſilices cum findat gelus?

ỷ. 607. *Et genua amplexus genibusque volutans*] Homerus Il. *ά.*

Καὶ ῥὰ πάροιθ᾽ αὐτοῖο καθέζετο, καὶ λάβε γούνου.

Livius Andronicus in Odyſſea,

Virûm genua amplectens.

℣.613. *Sum patria ex Ithaca comes infelicis Vlyssi*] Cratinus ἐν ὀδυσσεῦσι,

Ἡμῖν δ' ἰθάκη πατρίς ἐςι,
Πλέομεν δ' ἅμα ὀδυσσῆι θείῳ.

℣.621. *Nec visu facilis, nec dictu affabilis ulli*] Idem protulit Attius in Philoctete, hoc versu,

Quem neque tueri contra, neque affari queas.

℣.623. *Vidi egomet, duo de numero cum corpora nostro*] Hæc de Homero sumpta sunt, qui in Odyss. ι. ita cecinit:

Ἀλλ' ὅγ' ἀναΐξας ἑτάροις ἐπὶ χεῖρας ἴαλλε,
Σὺν δὲ δύο μάρψας ὥςε σκύλακας ποτὶ γαίῃ
Κόπτ', ἐκ δ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν,
Τοὺς δὲ διαμελεϊςὶ ταμὼν ὡπλίσσατο δόρπον,
Ἤσθιε δ' ὥςε λέων ὀρεσίτροφος, ὐδ' ἀπέλειπεν
Ἔγκατά τε, σάρκας τε, καὶ ὀςέα μυελόεντα.

274 Livius Andronicus in odyssea,

Cum socios nostros mandisset impius Cyclops.

℣.630. *Nam simul expletus dapibus*] Homerus in eodem lib.

Αὐτὰρ ἐπεὶ κύκλωψ μεγάλην ἐπλήσατο νηδὺν,
Ἀνδρόμεα κρέ' ἔδων, καὶ ἐπ' ἄκρητον γάλα πίνων
Κεῖτ' ἔντοσθ' ἄντροιο τανυσσάμενος διὰ μήλων.

Ennius lib. IX. Annalium,

Cyclopis venter velut olim turserat alti,
Carnibus humanis distentus.

℣.631. *Cervicem inflexam posuit, iacuitque per antrum*] Homerus ibidem,

Ἦ, καὶ ἀνακλινθεὶς πέσεν ὕπτιος, αὐτὰρ ἔπειτα
Κεῖτ' ἀποδοχμώσας παχὺν αὐχένα, καδδέμιν ὕπνος

Ἥρει

Ηἴρει πανδαμάτωρ. Φάρυγγος δ' ἐξέσσυτ' οἶνος,
Ψωμοί τ' ἀνδρόμεοι, ὁδ' ἐρεύγετο οἰνοβαρείων.

Hos autem verſus ab Orpheo accepiſſe Homerum tradit Clemens Alexandrinus.

℣.634. *Sortitique vices*] Homerus in eodem lib.

Αὐτὰρ τοὺς ἄλλες κλήρῳ πεπαλάχθαι ἄνωγον,
Ὅς τολμήσειεν ἐμοὶ σὺν μοχλὸν ἀείρας
Τρῖψαι ἐν ὀφθαλμῷ.

℣.642. *Lanigeras claudit pecudes*] Attius in Bruto,

Pecus lanigerum eximia pulchritudine.

Vnde Lucretius Lib. v.

Lanigeraque ſimul pecudes, & bucera ſæcla.

℣.652. *Conſpexi venientem*] *Proſpexi* legitur in codice A. Colotii.

℣. 672. *Clamorem immenſum tollit*] Homerus odyſſ. ι.

Σμερδαλέον δὲ μέγ' ᾤμοξε, περὶ δ' ἴαχε πέτρη.

℣.673. *Intremuere undæ*] *Contremuere* habet vetus liber Colotianus.

℣.691. *Infelicis Vlyſſi*] πολύτλας ὀδυσσεὺς, Homero. unde, *patientis Vlyſſis*, dixit Horatius. 275

℣.694. *Alpheum fama eſt huc Elidis amnem*] Moſchus in Bucolicis,

Ἀλφειὸς μετὰ πίσσαν ἐπὴν κατὰ πόντον ὁδεύῃ,
Ἔρχεται εἰς ἀρέθοισαν ἄγων κοτινηφόρον ὕδωρ,
Ἕδνα φέρων καλὰ φύλλα, καὶ ἄνθεα, καὶ κόνιν ἱράν.
Καὶ βαθὺς ἐμβαίνει τοῖς κύμασι, τήν τε θάλασσαν
Νέρθεν ὑποτροχάει, καὶ ὀυ μίγνυται ὕδασιν ὕδωρ.

Ἀδ'

Α᾽δ᾽ οὐκ εἶδε θάλασσα διερχομένου ποταμοῖο.
Κῶρος δεινοθέτας, κακομήχανος, αἰνὰ διδάσκων,
Καὶ ποταμὸν διὰ φίλτρον ἔρως ἐδίδαξε κολυμβᾷν.

meminit Alphei & Arethusæ, Telesilla poëtria, apud Hephestionem, hoc versu,

Α᾽δ᾽ ἀρέθουσ᾽ ὦ κόραι φεύγοισα τὸν ἀλφεόν.

in vulgatis tamen codicibus ἄρτεμις, pro, ἀρέθουσα, scriptum est. Strabo lib. VI. ἡδ᾽ ὀρτυγία συνάπτει γεφύρᾳ πρὸς τὴν ἤπειρον οὖσα. κρήνην δ᾽ ἔχει τὴν ἀρέθουσαν, ἐξιεῖσαν ποταμὸν εὐθὺς εἰς τὴν θάλασσαν. μυθεύουσι δὲ τὸν ἀλφειὸν εἶναι τοῦτον, ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῆς πελοποννήσου, διὰ δὲ τοῦ πελάγους ὑπὸ γῆς τὸ ῥεῖθρον ἔχοντα μέχρι πρὸς τὴν ἀρέθουσαν. εἶτ᾽ ἐκδιδόντα πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν· τεκμηριοῦνται τοιούτοις τισί. καὶ γὰρ φιάλην τινὰ ἐκπεσοῦσαν εἰς τὸν ποταμόν, ἐνόμισαν ἐν ὀλυμπίᾳ δεῦρο ἀνενεχθῆναι εἰς τὴν κρήνην, καὶ θολοῦσθαι ἀπὸ τῶν ἐν ὀλυμπίᾳ βουθυσιῶν.

ỷ.699. *Proiectaque saxa*] προβλῆτα ἀκτὴν, dixit Homerus.

Ib. *Et fatis nunquam concessa moveri Apparet Camarina*] notum illud apud Græcos,

Μὴ κίνει Καμαρίναν, ἀκίνητος γὰρ ἀμείνων.

ỷ.705. *Palmosa Selinis*] M. Tullius actione ultima contra Verrem. *Nautæ coacti radices palmarum agrestium, quarum erat in illis locis, sicut in*
276 *magna parte Siciliæ multitudo, colligebant.* vidi
etiam apud Antonium Augustinum Ilerdensem episcopum ΣΕΛΙΝΟΝΤΙΩΝ numisma argenteum, in cuius altera parte, has ipsas palmas agrestes notatas animadverti.

ỷ.709. *Heu genitorem, omnis curæ, casusque levamen Amitto Anchisen*] libet hic adscribere, quæ de hac re commemorat Pausanias in Arcadicis, ὡς γὰρ δὴ, inquit, ἐκομίζετο ἐς σικελίαν ὁ αἰνείας, ἔσχε ταῖς ναυσὶν ἐς τὴν λακωνικήν· καὶ πόλεων ἀφροδισιάδος καὶ οἰήτιδος ἐγένετο οἰκιστής. καὶ τὸν πατέρα ἀγχίσην κατὰ πρόφασίν δή τινα παραγενόμενον ἐς τοῦτο τὸ χωρίον, καὶ αὐτόθι τοῦ βίου τῇ τελευτῇ χρησάμενον ἔθαψεν ἐνταῦθα· καὶ τὸ ὄρος τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἀγχίσου, καλοῦσιν ἀγχισίαν.

ỷ.712. *Nec vates Helenus cum multa horrenda moneret*] non dissimilia Homeri illa in Il. ρ'.

Πολλάκι γὰρ τόγε μητρὸς ἐπεύθετο νόσφιν ἀκούων,
Ἥ οἱ ἀπαγγέλλεσκε διὸς μεγάλοιο νόημα.
Δὴ τότεγ' ὅυ οἱ ἔειπε κακὸν τόσον, ὅσσον ἐτύχθη
Μήτηρ, ὅττι ῥά οἱ πολὺ φίλτατος ὤλεθ' ἑταῖρος.

ÆNEIDOS

LIB. IV.

ỷ.1. AT *regina gravi iamdudum saucia cura*] huius libri argumentum videri potest sumptum ex Apollonii lib. III. Argonauticorum, unde Virgilius hunc locum mutuatus est. Sic enim ille ait:

—— βέλος δ' ἐνεδαίετο κούρη
Νέρθεν ὑπὸ κραδίῃ φλογὶ εἴκελον. Sed & illa Theocriti ex edyllio IX. eodem spectant,

— ἐχ-

—— ἔχθιστον ἔχων ὑποκάρδιον ἕλκος
277 Κύπριδος ἐκ μεγάλας, τότε δ' ἧπατι πᾶξε βέλεμνον,

Lucretius lib. IV.

—— *und' est saucia amore*
Namque omnes plerunque cadunt in vulnus.

ỷ.3. *Multa viri virtus animo, multusque recursat Gentis honos*] hæc quoque ex Apollonio expressa sunt, apud quem in III. Argonauticorum, leguntur hi versus,

Πρὸ πρὸ δ' ἄρ ὀφθαλμῶν ἔτι οἱ ἰνδάλλετο πάντα
Αὐτός θ' οἷος ἔην, οἵοισί τε φάρεσιν ἧστο,
Οἷά τ' ἔειφ', ὥς θ' ἕζετ' ἐπὶ θρόνου.

ỷ.6. *Postera Phœbea lustrabat lampade terras*] Homer. in Il. τ'.

Ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἀπ' ὠκεανοῖο ῥοάων
Ὤρνυθ', ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι, ἠδὲ βροτοῖσι.

ỷ.10. *Quis novus hic nostris successit sedibus hospes*] videtur mutuatus a Catullo,

—— *in nostris requiesset sedibus hospes.*

ỷ.13. *Degeneres animos timor arguit*] ait enim Pindarus olymp. εἴδει. ι.

—— ὁ μέγας δὲ κίνδυ-
νος ἄναλκιν οὐ φῶ-
τα λαμβάνει.

ỷ.24. *Sed mihi vel tellus, optem, prius ima dehiscat*] sententia ab Homero prius prolata in Il. ζ.

Ἀλλά με τεθνειῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι.

quem locum ita interpretatus est Catullus,

—— *Nec iniecta tumulabor mortua arena.*

 vo-

vocem enim, *χυτὴ*, tranſtulit, *iniecta*. Æſchylus in Agamemnone,

Ἰὼ γᾶ γᾶ. εἴθε μ᾽ ἐδέξω πρὶν τόνδ᾽ ἐπιδεῖν,

Euripides in Medea,

Θανάτῳ θανάτῳ πάρος δαμείην,
Ἁμέραν τὴν δ᾽ ἐξανύσασα.

ỳ.32. *Sola ne perpetua mærens carpêre iuventa*] 278
Non diſſimile quiddam protulit Aeſchylus in Prometheo,

—— ὦ μέγ᾽ εὐδαῖμων κόρη
Τί παρθενεύῃ δηρὸν, ἐξόν σοι γάμου
Τυχεῖν μεγίστου. Euripides in Alceſtide,
Τίδ᾽ οὐ γαμεῖς γὰρ, ἀλλὰ χηρεύεις μόνος;

ỳ.33. *Veneris nec præmia noris*] Homericum eſt ex Il. *γ*.

Οὐκ ἄν τοι χραίσμῃ κίθαρις, τά τε δῶρ᾽ ἀφροδίτης.

ỳ.36. *Non ante Tyro deſpectus Iarbas*] Attigit hoc Græcus auctor Epigrammatis, quod legitur lib. IV.

Ἀλλὰ βίας φεύγουσα Ἰαρβάων ὑμεναίων
Πῆξα κατὰ κραδίης φάσγανον ἡμετέρης.

ỳ.37. *Quos Africa terra triumphis Dives alit*] Videtur accepiſſe ab Ennio, ex lib. III. Satyrarum,

Teſtes ſunt lati campi, quos gerit Africa terra politos. Idem in I. Annal.
Africa terribili tremit horrida terra tumultu.

ỳ.41. *Et Numidæ infreni cingunt.*] Lucretius lib. IV.
—— quæ modo reſidens Maſſilia dorſo

Ora

Ora levi flectit frenorum nescia virga.

Oppianus lib. IV. τῶν κυνηγετικῶν.

Καὶ μούνοις ἵπποισιν ὅσοι περὶ μαυρίδα γαῖαν
Φέρβοντ' ἢ λιβύεσσιν ὅσοι μὴ κάρτεϊ χειρῶν
Α῎γχονται ψελίοισι βιωομένοιο χαλινοῦ,
Πείθονται δὲ λύγοισιν ὅπῃ βροτὸς ἡγεμονεύει.

Silius Italicus lib. I, Punicorum.

Hinc passim exultant Numidæ gens inscia freni,
Quis inter geminas per ludum mobilis aures,
Quadrupedem flectit non cædens virga lupatis.

℣. 58. *Legiferæ Cereri*] refertur hoc ad versum Callimachi in hymno ad Cererem,

Κάλλιον ὡς πολίεσσιν ἐαδότα τέθμια δῶκε.

279 ℣. 62. *Pingues spatiatur ad aras*] πίονα νηόν, Homero in Il. ά.

℣. 66. *Est mollis flamma medullas*] Catullus in Berenice,

Quam penitus mœstas exedit cura medullas.

& ad Cæcilium,

—— ex eo misellæ
Ignes interiorem edunt medullam.

℣. 67. *Et tacitum vivit sub pectore vulnus*] videtur imitatus versum Apollonii ex lib. III. Argonauticorum,

Τοῖος ὑπὸ κραδίῃ εἰλυμένος αἴθετο λάθρῃ οὖλος ἔρως.

℣. 69. *Qualis coniecta cerva sagitta*] comparatione usus est accepta ab Homero, ex Il. λ΄.

Α᾽μφ' ἔλαφον κεραὸν βεβλημένον, ὅν τ' ἔβαλ' ἀνὴρ
Ἰῷ ἀπὸ νευρῆς, τὸν μέν τ' ἤλυξε πόδεσσι
Φεύγων, ὄφρ' αἷμα λιαρὸν, καὶ γούνατ' ὀρώρει.

℣.71. *Liquitque volatile ferrum*] Suevius lib. v.
— *volucrumque volatile ferrum.*

Lucretius lib. I,
—— *iaciatque volatile ferrum.* πτερωτοὶ ὀϊστοί, Homero.

℣.72. *Illa fuga silvas, saltusque peragrat Dictæos*] locus e Theophrasto depromptus est, cuius verba sunt ex lib. IX. περὶ φυτῶν ἱστορίας. ἐπεὶ καὶ ἐν κρήτῃ φασὶ τὰς αἶγας τὰς ἀγρίας, ὅταν τοξευθῶσι, ζητεῖν τὸ δίκταμνον. δοκεῖ γὰρ τοῦτο ἐκβλητικὸν εἶναι τῶν τοξευμάτων ἐν τῷ σώματι. eadem tradit Aristoteles lib. IX. περὶ ζώων ἱστορίας, & in lib. περὶ θαυμασίων.

℣.82. *Sola domo mæret vacua*] locus ex Plauto sumptus, ut notat Servius.

℣.92. *Talibus aggreditur Venerem Saturnia dictis*] Homerus in Il. η.

Τὴν πρότερον προσέειπεν ἄναξ διὸς υἱὸς ἀπόλλων.

℣.96. *Nec me adeo fallit*] Lucretius lib. I. 280
Nec me animi fallit Graiorum obscura reperta.

℣.105. *Sensit enim simulata mente locutam*] Homerus in Il. ξ.

Τὴν δὲ δολοφρονέουσα προσηύδα πότνια ἥρη.

℣. 107. *Sic contra est ingressa Venus, quis talia demens Abnuat*] quin ab Homero sumpserit, dubitandum non est. eius enim versus ex Ili. ξ. sunt hi,

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε φιλομειδὴς ἀφροδίτη,
Οὐκ ἔστ' οὐδ' ἔοικε τεὸν ἔπος ἀρνήσασθαι.

℣. 119. *Titan*] de Titane non vulgata Pausanias ἐν Κορινθιακοῖς.

Ib.

Ib. *Radiisque retexerit orbem*] Lucretius lib. v.
—— radiisque retexens aureus ſol.

ỷ. 129. *Oceanum interea ſurgens Aurora reliquit*] verſus de Homero translatus ex Il. τ'.

Ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἀπ' ὠκεανοῖο ῥοάων
Ὤρνυθ', ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι, ἠδὲ βροτοῖσι

Achilles Arati interpres, qui eſt apud me manuſcriptus, explicans vocem, ὁρίζων, ſcribit, λέγεται δὲ ὁρίζων, διότι ὁρίζει τὸ ὑπὸ γῆν, καὶ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαίριον. περὶ γὰρ τὴν σφαῖραν ἔξωθεν ὤν, τάξιν ἔχει τοῦ ὠκεανοῦ, ὃς ἔξωθεν περικλύει τὴν γῆν, ἀφ' οὗ ἀνατέλλειν, καὶ εἰς ὃν δύνειν δοκεῖ τὰ ἄστρα, ὅθεν νεοπτόλεμος ὁ παριανὸς ἐν τῇ τριχθονίᾳ φησὶ,

—— τῷ πᾶσα περίῤῥυτος ἐνδέδεται χθών.

quem verſum alius Interpres, qui apud me eſt, ſine nomine, Euphorioni tribuit.

ỷ. 130. *It portis iubare exorto*] Pacuvius,
Paſtor exorto iubare, noctis decurſo itinere.

ỷ. 132. *Odora canum vis*] Lucretius lib. IV.
—— fida canum vis.

ỷ. 135. *Stat ſonipes*] Lucilius ſatyrarum lib. XIV.
281 *Hunc mille paſſuum qui vicerit, atque duobus*
Campanus ſonipes, ſucceſſor nullus ſequetur
Maiore in ſpatio ac diverſus videbitur ire.

ỷ. 143. *Qualis ubi hibernam Lyciam, Xanthique fluenta*] ſumpſit ex Apollonii lib. I. Argonauticorum,

Οἷος δ' ἐκ νηοῖο θυώδεος εἶσιν ἀπόλλων
Δῆλον ἀν' ἠγαθέην. ἠὲ κλάρον. ἢ ὅγε πυθὼ
Ἢ λυκίην εὐρεῖαν ἐπὶ Ξάνθοιο ῥοῇσι.

℣. 145. *Instauratque choros, mixtique altaria circum Cretesque &c.*] Apollon. Rhod. lib. 1.

Οἷδ' ὥς' ἠΐθεοι Φοίβῳ χορὸν ἢ ἐνὶ πυθοῖ
Ἤ που ἐν ὀρτυγίῃ, ἢ ἐφ' ὕδασιν ἰσμηνοῖο
Στησάμενοι φόρμιγγος ὕπαὶ περὶ βωμὸν ὁμαρτῇ
Ἐμμελέως κραιπνοῖσι πέδον ῥήσσωσι πόδεσσιν

℣. 146. *Pictique Agathyrsi*] Herodotus in Euterpe, ἀγάθυρσοι δὲ, ἁβρότατοι ἀνδρῶν εἰσὶν, καὶ χρυσοφόροι τὰ μάλιστα.

℣. 149. *Tela sonant humeris*] Expressit Homericum illud in Il. ά.

Ἔκλαγξαν δ' ἄρ ὀϊστοὶ ἐπ' ὤμων χωομένοιο
Αὐτοῦ κινηθέντος.

℣. 152. *Ecce feræ saxi deiectæ e vertice capræ.*] Varr. lib. II. de re rustic. *contra caprile mobilius esse, de quarum velocitate in originum libro Cato scribit hæc, In soracti fistello capræ feræ sunt, quæ saliunt e saxo pedes plus sexagenos.*

℣. 154. *Transmittunt cursu campos*] Lucretius lib. II.

Et circumvolitant equites, mediosque repente
Transmittunt valido quatientes impete campos.

℣. 169. *Primusque malorum Causa fuit*] sic etiam Homerus, Paridis naves, νῆας ἀρχεκάκους, dixit.

℣. 172. *Hoc prætexit nomine culpam*] eodem modo locutus est Aristophanes in Pluto,

Αἰσχυνόμενοι γὰρ ἀργύριον εἰπεῖν ἴσως 282
Ὀνόματι περιπέττουσι τὴν μοχθηρίαν.

ỳ. 173. *Extemplo Libyæ magnas it fama per urbes*] Orpheus in Argonauticis,

Φήμη δέ διέπτατο δώματος εἴσω.

ỳ. 176. *Parva metu primo, mox sese attollit in auras*] quæ Homerus περὶ τῆς ἔριδος dixit in Il. Δ'. hæc Virgilius ad Famam accommodavit,

Η῞τ' ὀλίγη μὲν πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα
Οὐρανῷ ἐςήριζε κάρη, καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει.

ỳ. 177. *Ingrediturque solo, & caput inter nubila condit*] versus hic de Callimacho translatus est, ut notavit etiam M. Antonius Muretus. ita enim in hymno ad Cererem,

Ι῎θματα μὲν χέρσῳ, κεφαλὰ δὲ οἱ ἧψατ' ὀλύμπȣ.

ỳ. 179. *Caeo*] videtur scribendum *Coeo*, quemadmodum in veteribus libris invenitur. Græce enim κοῖος.

ỳ. 186. *Nec dulci declinat lumina somno*] Catullus,

Aut etiam dulci devictam lumina somno.

Homero, & Theocrito, γλυκὺς ὕπνος.

ỳ. 206. *Iuppiter omnipotens*] non dissimile Homeri illud in Il. ή.

Ζεῦ πάτερ, ἦρά τις ἐςὶ βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν
Ο῞ςις ἔτ' ἀθανάτοισι νόον, καὶ μῆτιν ἐνίψει,
Οὐχ' ὁράας ὅτι δ' αὖτε καρηκομόωντες ἀχαιοὶ
Τεῖχος ἐτειχίσαντο νεῶν ὕπερ.

ỳ. 215. *Et nunc ille Paris cum semiviro comitatu*] talem Homerus describit Paridem in Il. γ'.

Κεῖνος ὅγ' ἐν θαλάμῳ καὶ δινωτοῖσι λέχεσσι,

Κάλλεΐ τε ςίλβων, καὶ εἵμασιν. οὐδέκε φαίης
Ἀνδρὶ μαχεσσάμενον τόν γ' ἐλθεῖν, ἀλλὰ χορόν δε
Ἔρχεσθαι, ἠὲ χοροῖο νέον λήγοντα καθίζειν.

ỳ. 219. *Arasque tenentem*] Varro lib. v. rerum 283
divinarum, ut est apud Macrobium, ait, *aras primum ansas dictas, quod esset necessarium a sacrificantibus eas teneri.*

ỳ. 220. *Audiit omnipotens*] Homerus in Il. θ'.

Ὣς φάτο, τόν δε πατὴρ ὀλοφύρατο δακρυχέοντα.

ỳ. 223. *Vade age nate*] ex Homero expressit. ita enim ille in Il. β'.

Βάσκ' ἴθι οὖλε ὄνειρε θοὰς ἐπὶ νῆας ἀχαιῶν,
Ἐλθὼν ἐς κλισίην ἀγαμέμνονος ἀτρείδαο
Πάντα μάλ' ἀτρεκέως ἀγορευέμεν ὡς ἐπιτέλλω.

ỳ. 238. *Ille patris magni parêre parabat Imperio*] totus hic locus de Homero conversus est. cuius ex Il. ώ. versus sunt hi,

Ὥς ἔφατ', οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος ἀργειφόντης.
Αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα
Ἀμβρόσια χρύσεια, τά μιν φέρον ἠμὲν ἐφ' ὑγρὴν
Ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν, ἅμα πνοιῇς ἀνέμοιο,
Εἵλετο δὲ ῥάβδον τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει
Ὧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει,
Τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς ἀργειφόντης.

ỳ. 247. *Atlantis duri, cælum qui vertice fulcit*] Æschylus in Prometheo,

—— ἄτλαντος, ὃς ἐς ἑσπέρους τόπους
Ἕςηκε κίον' οὐρανοῦ τε, καὶ χθονὸς,
Ὤμοιν ἐρείδων, ἄχθος οὐκ εὐάγκαλον.

Ib.

Ib. *Atlantis duri, cælum qui vertice fulcit.*] Hesiodus in Theogonia,

Ἄτλας δ' οὐρανὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης
Πείρασιν ἐν γαίης πρόπαρ ἑσπερίδων λιγυφώνων,
Ἑστὼς κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτῃσι χέρεσσιν.

ỷ.252. *Hic primum paribus nitens Cyllenius alis*] hic quoque locus ex Homeri odyſſ. ε. tranſlatus eſt,

284 Πιερίην δ' ἐπιβὰς, ἐξ αἰθέρος ἔμπεσε πόντῳ,
Σεύατ' ἔπειτ' ἐπὶ κῦμα, λάρῳ ὄρνιθι ἐοικὼς,
Ὅστε κατὰ δεινοὺς κόλπους ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
Ἰχθῦς ἀγρώσσων πυκινὰ πτερὰ δεύεται ἅλμῃ.

ỷ 256. *Haud aliter terras inter, cælumque volabat*] Homerus in Il. ε.

—— τὼ δ' οὐκ ἄκοντε πετέσθην
Μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος.

ỷ.258. *Cyllenia proles*] Sappho ad Mercurium.
Χαῖρε κυλλάνας, ὃς μεδέεις, σὲ γάρ μοι.

ỷ.270. *Ipſe hæc ferre iubet celeres mandata per auras*] Homerus in Il. λ'.

Ζεὺς πατὴρ προέηκε τεῒν τάδε μυθήσασθαι.

ỷ.279. *Obmutuit amens*] στῆ δὲ ταφὼν, Homero.

ỷ.280. *Arrectæque horrere comæ*] Homerus in Il. ώ.

Ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσιν.

Ib. *Et vox faucibus hæſit*] Homero, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή. Apollonius Rhodius lib. III.

Μῦθος δ' ἄλλοτε μὲν οἱ ἐπ' ἀκροτάτης ἀνέτελλε
Γλώσσης, ἄλλοτ' ἔνερθε κατὰ ςῆθος πεπότητο.

ỷ. 285. *Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc*] transtulit versum Homeri ex Il. ά.

—— ἐν δέ οἱ ἦτορ
Στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν.

ỷ. 287. *Hæc alternanti potior sententia visa est*] Homerus in Il. κ'.

Ἧδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίςη Φαίνετο βȣλή.

& in ν'.

Ὧδε δέ οἱ Φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι.

ỷ. 300. *Inops animi*] ἀμηχανέων, Homero.

ỷ. 301. *Qualis commotis excita sacris Thyas*] Eadem similitudine usus est Aeschylus ἐν ἑπτὰ ἐπὶ θήβαις.

Βακχᾷ πρὸς ἀλκὴν, θυὰς ὣς, Φόβον βλέπων. 285

Pacuvius in Teucro,

Flexanima tamquam lymphata, ut Bacchi sacris
Commota, in tumulis Teucrum commemorans suum.

ỷ. 305. *Dissimulare etiam sperasti perfide tantum Posse nefas?*] imitatus est Apollonii Medeam in IV. Argonauticor.

Αἰσονίδη, τίνα τήν δε συναρτύνασθε μενοινὴν
Ἀμφ' ἐμοί; ἠέ σε πάγχυ λάθιΦροσύναις ἐνέηκαν
Ἀγλαΐαι, τῶν δ' ὄυτι μετατρέπῃ ὅσσ' ἀγόρευες
Χρειοῖ ἐνισχόμενος. ποῦ τοι διὸς ἱκεσίοιο
Ὅρκια· ποῦ δὲ μελιχραὶ ὑποσχεσίαι βεβάασιν.
Ἧς ἐγὼ ὀυ κατὰ κόσμον ἀναιδήτῳ ἰότητι

Πά-

Πάτρην τε, κλέατε μεγάρων, αὐτοὺς τε τοκῆας,
Νοσφισάμην. τά μοι ἦεν ὑπέρτατα. τηλόθι δ' οἴη
Λυγρῇσιν κατὰ πόντον ἅμ' ἀλκυόνεσσι φορεῦμαι,
Σῶν ἕνεκεν καμάτων, ἵνα μοι σόος ἀμφί τε βουσὶν,
Ἀμφί τε γηγενέεσσιν ἀναπλήσειας ἀέθλους.
Ὕστατον αὖ καὶ κῶας ἐφ' ᾧ πλόος ὔμμιν ἐτύχθη,
Εἷλες ἐμῇ ματίῃ, κατὰ δ' οὐλόον αἶσχος ἔχευα
Θηλυτέραις. τῷ φημὶ τεὴ κούρη τε δάμαρ τε
Αὐτοκασιγνήτη τε, μεθ' ἑλλάδα γαῖαν ἕπεσθαι.
Πάντα νῦν προφέρων ὑπερίστασο. μὴ δέ με μούνην
Σεῖο λίπῃς ἀπάνευθεν, ἐποιχόμενος βασιλῆος,
Ἀλλ' αὔτως εἴρυσο. δίκη δέ τοι ἔμπεδος ἔστω,
Καὶ θέμις, ἣν ἄμφω συναρέσσαμεν. ἢ σύ γ' ἔπειτα
Φασγάνῳ αὐτίκα τόνδε μέσον διὰ λαιμὸν ἀμῆσαι,
Ὄφρ' ἐπίηρα φέρωμαι, ἐοικότα μαργοσύνῃσι.
Σχέτλιε· εἴκεν δή με κασιγνήτοιο δικάσσῃ
Ἔμμεναι οὗτος ἄναξ, τῷ ἐπίσχετε τὰς δ' ἀλεγεινὰς
Ἄμφω συνθεσίας, πῶς ἵξομαι ὄμματα πατρός·
Ἦ ὲ μάλ' εὐκλειής; τίνα δ' οὐ τίσιν ἠὲ βαρεῖαν
286 Ἄτην ου σμυγερῶς δεινῶν ὕπερ οἷατ' ἔοργα
Ὀτλήσω, οὔκεν θυμηδέα νόστον ἕλοιο.
Μὴ τόγε παμβασίλεια διὸς τελέσειεν ἄκοιτις
Ἧ ἔπι κυδιάεις. μνήσαιο δὲ καί ποτ' ἐμεῖο
Στρευγόμενος καμάτοισι; δέρος δέ τοι ἶσον ὀνείροις
Οἴχοιτ' εἰς ἔρεβος μεταμώνιον. ἐκ δέ σε πάτρης
Αὐτίκ' ἐμαί σ' ἐλάσειαν ἐριννύες, οἷα καὶ αὐτὴ
Σῇ πάθον ἀτροπίῃ. τὰ μὲν οὐ θέμις ἀκράαντα
Ἐν γαίῃ πεσέειν. μάλα γὰρ μέγαν ἤλιτες ὅρκον
Νηλεές. ἀλλ' οὐ θήν μοι ἐπιλλίζοντες ὀπίσσω
Δὴν ἔσσεσθε ἕκηλοι ἕκητί γε συνθεσιάων.

ad hunc autem locum reſpexit Catullus, cum in epithalamio Thetidis & Pelei, inducit Ariadnam loquentem, his verſibus,

Sit-

Siccine me patriis abductam perfide ab oris
Perfide? & quæ ſequuntur.

℣.316. *Per conubia noſtra, per inceptos hymenæos*] Catullus.

At non hæc quondam blanda promiſſa dediſti
Voce mihi: non hoc miſeram ſperare iubebas,
Sed conubia læta, ſed optatos hymenæos.

primo verſu interpretatus eſt illud Apollonii,

— ποῦ δὲ μελιχραὶ ὑποσχεσίαι βεβάασιν.

videtur autem Virgilius imitatus Homericum verſum,

Σῆθ' ἱερὰ κεφαλή, καὶ νωΐτερον λέχος.

quo reſpexit etiam Sophocles in Aiace,

Καί σ' ἀντιάζω πρός τ' ἐφεςίου διὸς,
Εὐνῆστε τῆς σῆς, ᾗ συναλλάχθης ἐμοί.

conubia, pro, *connubia*, & vetus liber Colotianus, & antiqui lapides habent.

℣.317. *Si bene quid de te merui: fuit aut tibi quicquam Dulce meum.*] Pindar. Olymp. ἔιδει primo.

Φίλια δῶρα κυπρίας ἄγ' ἔιτι ποσείδαον ἐς
Χάριν πέλεται. Terentius in Andria, 287
Sive hæc te ſolum ſemper fecit maximi:
Sive tibi morigera fuit in rebus omnibus.

℣.318. *Fuit aut tibi quicquam Dulce meum*] Sophocles in Aiace,

— ἀνδρί τοι χρεὼν
Μνήμην προσεῖναι τερπνὸν ἔι τι πȣ πάθῃ.

℣.328.

ỳ. 328. *Si quis mihi parvulus aula luderet Aeneas*] Catullus, *Torquatus volo parvulus.*

ỳ. 329. *Qui te tantum ore referret*] notum Homericum illud,

—— ἐοικότα τέκνα γονεῦσι.

ỳ. 331. *Dixerat, ille Iovis monitis immota tenebat Lumina*] Coluthus,

Ἔννεπεν, ἠδ' ἐρόεσσαν ἐπὶ χθονὶ πῆξεν ὀπωπὴν
Δηρὸν ἀμηχανέουσα, καὶ οὐκ ἠμείβετο νύμφη.

ỳ. 336. *Dum spiritus hos reget artus*] Homerus in Il. ι.

—— εἰσόκ' ἀϋτμὴ
Ἐν στήθεσσι μένει, καί μοι φίλα γούνατ' ὀρώρει.

ỳ. 354. *Capitisque iniuria cari*] φίλη κεφαλή, Homero, in Il. θ.

Τεῦκρε, φίλη κεφαλή, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν.

Terentius, *lepidum caput*, dixit.

ỳ. 355. *Nunc etiam interpres divûm*] itaque ἑρμῆς a Graecis appellatur.

ỳ. 356. *Ipse deum manifesto in limine vidi*] Home. Il. ω.

Νῦν δ' αὐτὸς γὰρ ἄκουσα θεοῦ, καὶ ἐσέδρακον ἄντην.

ỳ. 360. *Desine meque tuis incendere, teque querelis*] Homerus in Il. ι.

Μή μοι σύγχει θυμὸν ὀδυρόμενος, καὶ ἀχεύων.

ỳ. 365. *Nec tibi diva parens, generis nec Dardanus auctor*] hunc locum accepit ab Homero ex Il. π.

Ny-

Νηλεὲς, ὐκ ἄρα σοί γε πατὴρ ἦν ἱππότα πηλεὺς,
Οὐδὲ θέτις μήτηρ, γλαυκὴ δέ σε τίκτε θάλασσα,
Πέτραιτ' ἠλίβατοι, ὅτι τοι νόος ἐςὶν ἀπηνής. 288

quos verſus ita interpretatus eſt Catullus,

Quæ nam te genuit ſola ſub rupe leæna?
Quod mare conceptum ſpumantibus expuit undis!
Quæ ſyrtis, quæ ſcylla vorax, quæ vaſta Charybdis!

quibus non diſſimilia ſunt illa Euripidis, quæ leguntur in Bacchis,

Τίς ἄρα νιν ἔτεκεν;
Οὐ γὰρ ἐξ αἵματος
Γυναικῶν ἔφυ,
Λεαίνας δέ γε τινὸς ἢ γοργόνων
Λιβυσσᾶν γένος. Theocritus edyll. III.
—— *ἦρα λεαίνας*
Μασδὸν ἐθήλαζε, δρυμῷ τε μιν ἔτραφε μήτηρ.

℣.366. *Sed duris genuit te cautibus horrens Caucaſus*] Aeſchylus in Prometheo,

Σιδηρόφρων κἀκ πέτρης εἰργασμένος.

℣.371. *Iam nec maxima Iuno*] Attius in Antigona,

Iam iam neque dii regunt,
Neque profecto deûm ſummus rex omnibus curat.

℣.372. *Saturnius*] κρονίδης, Homero.

℣.373. *Nusquam tuta fides.*] Hæc Virgilius de Terentio tranſtulit, cuius in Adelphis verba ſunt hæc,

Ah me miſeram; quid iam credas, aut cui credas?

Ib.

Ib. *Eiectum litore egentem Excepi*] expreſſum eſt ex illis Homericis in odyſſ. ἑ.

Τὸν μὲν ἐγὼν ἐσάωσα περὶ τρόπιος βεβαῶτα
Οἶον. ἐπεὶ δι νῆα θοὴν ἀργῆτι κεραυνῷ
Ζεὺς ἐλάσας ἐκέασσε μέσῳ ἐνὶ ὄινοπι πόντῳ.

℣. 378. *Horrida iuſſa*] Liber Colotian. pro *iuſſa*, habet, *dicta*.

℣. 379. *Scilicet is ſuperis labor eſt, ea cura quietos Sollicitat*] Aeſchylus in Agamemnone,

289 Οὐκ ἔφα τὶς θεὺς βροτῶν Ἀξιῦσθαι μέλειν.

℣. 381. *I, ſequere Italiam ventis, pete regna per undas*] Homerus in Il. ἁ.

Φεύγε μάλ' εἶτοι θυμὸς ἐπέσσυται, ὐδέ σ' ἔγωγε
Λίσσομαι εἵνεκ' ἐμεῖο μένειν.

℣. 387. *Hæc manes veniet mihi Fama ſub imos*] ſimile quiddam protulit Pindarus olympicis, εἴδει ultimo,

—— μελαντειχέα δόμον
Φερσεφόνας ἴθι ἀχοῖ,
Πατρὶ κλυτὰν φέροισ' ἀγ-
γελίαν. Theocritus edyll. IX.
—— γενεαῖς δὲ διηκοσίῃσιν ἔπειτα
Ἀγγείλειεν ἐμοί τις ἀνέξοδον εἰς ἀχέροντα.

℣. 401. *Migrantes cernas*] ἀποστροφὴ qualis apud Homer. Il. δ'.

Ἔνθ' ὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις ἀγαμέμνονα δῖον.

℣. 402. *Ac veluti ingentem formicæ farris acervum*] ſumpſit, ut opinor, hanc comparationem ab

ab Apollonio Rhodio e lib. IV. Argonauticorum. cuius verſus ſunt,

Ὠ'ς δ᾽ ὁπότε ςεινὴν περὶ χηραμὸν εἰλίσσονται
Γειομόροι μύρμηκες ὁμιλαδὸν ἠΰτε μυῖαι.

℣.404. *It nigrum campis agmen*] Ennius in annalib.

It nigrum campis agmen. hoc autem hemiſticium accepit Ennius ab Attio.

℣.408. *Quis tibi nunc Dido cernenti talia ſenſus?*] Terent. Adel.

——— *quid illi tandem creditis*
Fore animi miſero? Demoſth. in oratione *κατὰ Α'φόβου. τίνα οἴεσθε αὐτὴν ψυχὴν ἕξειν, ὅταν ἐμὲ μὲν ἴδῃ;* &c.

℣.412. *Improbe Amor quid non mortalia pectora cogis?*] hanc ſententiam videtur mutuatus ab Apollonio, ex lib. IV. Argonauticorum.

Σχέτλι᾽ ἔρως, μέγα πῆμα, μέγα ςύγος ἀνθρώποισιν,
Ε'κ σέθεν οὐλόμεναί τ᾽ ἔριδες, ςοναχαί τε, γόοι τε,
Α'λγεά τ᾽ ἄλλ᾽ ἐπὶ τοῖσιν ἀπείρονα τετρήχασι. 290

℣.419. *Hunc ego ſi potui tantum ſperare dolorem*] Diomedes Grammaticus lib. II. explicans hunc locum, poſitum ait *ſperare*, pro, *timere*, eſſeque *τὸ σχῆμα, ἀκυρολογίαν.* Græci quoque ita ſæpe loquuntur. Homerus Iliad. *ρ´.*

——— *οὐκέτι νῶϊ*
Ε'λπομαι αὐτῷ περ νοςησέμεν ἐκ πολέμοιο.

Q. Smyrnæus lib. III.

Ε'λπομένων κατὰ δῆριν ὑπὸ τρώεσσιν ὀλέσθαι.

Thucydides lib. I. *ἐλπίσας μέγαν τ᾽ ἔσεσθαι καὶ ἀξιολο-*

λογώτατον τῶν προγεγενημένων. quem locum videtur imitatus Sallustius in Catilina: *Nam id facinus*, inquit, *in primis ego memorabile existimo*. & lib. VII. *Οἱ τοῖς πρώτοις ἀγῶσι σφαλέντες, ἔπειτα διὰ παντὸς τὴν ἐλπίδα τοῦ φόβου ὁμοίαν ταῖς ξυμφοραῖς ἔχουσιν.*

✠. 425. *Non ego cum Danais Troianam excindere classem Aulide iuravi*] Homerus in Il. β'.

—— ὅτ' ἐς αὐλίδα νῆες ἀχαιῶν
Ἠγερέθοντο, κακὰ πριάμῳ καὶ τρωσὶ φέρουσαι.

✠. 441. *Ac veluti annosam valido cum corpore quercum*] Homerus in Il. π'.

Ὡς δ' Εὖρος τε νότος τ' ἐριδαίνετον ἀλλήλοισι
Οὔρεος ἐν βήσσῃς βαθέην πολεμιζέμεν ὕλην
Φηγόν τε, μελίην τε, τανύφλοιόν τε κράνειαν,
Αἵ τε πρὸς ἀλλήλας ἔβαλον τανυήκεας ὄζους,
Ἠχῇ θεσπεσίῃ, πάταγος δέ τε ἀγνυμενάων.

✠. 452. *Lucemque relinquat*] Lucretius lib. III.

Lumina sic oculis bonus Ancus reliquit,
Qui melior multis, quam tu, fuit improbe rebus.

Ennius, —— *postquam*
Lumina sic oculis bonus Ancu' reliquit.

291 uterque autem ab Homero sumpsit ex Il. φ'.

Ἀλλὰ φίλος θάνε καὶ σὺ, τίη ὀλοφύρεαι οὕτως,
Κάτθανε καὶ πάτροκλος, ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων.

✠. 453. *Thuricremis cum dona imponeret aris*] Lucret. lib. II.

Nam sæpe ante Deûm vitulus delubra decora
Thuricremas propter mactatus concidit aras.

✠. 462. *Solaque culminibus ferali carmine bubo*] Q. Smyrnæus lib. XII.

——— ἐπεςενάχοντο δὲ λυγρὸν
Ἐννύχιοι ὄρνιθες, ἐρημαῖον βοόωντες.

Leonides in epigrammate lib. II.

Νυκτικόραξ ᾄδει θανατηφόρον.

ỹ. 464. *Multaque præterea vatum prædicta priorum Terribili monitu horrificat.*] Cicero in consulatu suo.

Multaque præterea vates oracla furenti
Pectore fundebant tristis minitantia casus.

ỹ. 467. *Semperque relinqui sola sibi: semper longam incomitata videtur Ire viam.*] Verba Vestalis apud Ennium.

Nam me visus homo pulcher per amœna salicta
Et ripas raptare, locosque novos, ita sola
Post illa germana soror errare videbar,
Tardaque vestigare, & quærere, te neque posse
Corde capessere, semita nulla pedem stabilibat,

ỹ. 470. *Et solem geminum, & duplices se ostendere Thebas*] accepit hunc locum ab Euripide ex Bacchis, ubi ita loquentem inducit Pentheum,

Καὶ μὴν ὁρᾷν δύο μὲν ἡλίυς δοκῶ,
Δισσάς τε θήβας, καὶ πόλισμ᾽ ἑπτάςομον.

Nicander in Alexipharmacis,

——— τὰ δὲ διπλόα δέρκεται ὄσσοις
Οἷα χαλικραίῃ νύχιος δεδαμασμένος οἴνῃ.

Q. Smyrnæus lib. XII, 292

Μαινομένῳ δ᾽ ἤικτο, καὶ ἔδρακε διπλόα πάντα.

ỹ. 471. *Aut Agamemnonius scænis agitatus Orestes*] hac de re ita scriptum inveni apud Hellanicum,

τρισὶ γενεαῖς ὕςερον αὕτη ἡ τυνδαρὶς κλυταιμνήςρα ἀγαμέμνονα ἀποκτείνασα, καὶ ὑπὸ ὀρέςε ἀποκτανεῖσα. συγκροτηθῆναι δίκην τῷ ὀρέςῃ ὑπὸ εὐμενίδων παρεσκεύασεν, ὃ μετὰ τὴν κρίσιν ἐπανελθὼν, ἄργους ἐβασίλευε.

ỳ.481. *Vltimus Aethiopum locus est*] Homerus odyss. α.

Α'λλ' ὁ μὲν αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας,
Α'ιθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται ἔσχατοι ἀνδρῶν,
Ο'ι μὲν δυσσομένε ὑπερίονος, οἱ δ' ἀνιόντος.

Ib. *Vbi maximus Atlas*] Aeschylus in Prometheo,

Α'τλανθ' ὃς αἰὲν ὑπείροχον σθένος,
Κραταιὸν, ὀράνιόν τε πόλον Νώτοις ὑποβαςάζει.

ỳ.482. *Axem humero torquet*] Varro Atacinus,
Vidit & ætherio mundum torquerier axe,
Et septem ætheriis sonitum dare vocibus orbes,
Nitentes aliis alios; quæ maxima divis
Lætitia; stat tunc longe gratissima Phœbi
Dextera, consimiles meditatur reddere voces.

Ib. *Stellis ardentibus aptum*] hemistichium ab Ennio sumptum ex annal. lib. I.
Qui cælum versat stellis fulgentibus aptum. & l.3
Cælum prospexit stellis fulgentibus aptum. & lib.x.
Hic nox præcessit stellis ardentibus apta.

ỳ.489. *Sistere aquam fluviis, & vertere sidera retro*] tale illud Apollonii Rhodii lib. III. Argonauticorum,

Φάρμαχ' ὅσ' ἤπειρός τε φύει, καὶ νήχυτον ὕδωρ,
Τοῖσι καὶ ἀκαμάτοιο πυρὸς μειλίσσεται ἀϋτμή,

Καὶ ποταμοὺς ἵστησιν ἄφαρ κελαδεινὰ ῥέοντας,
Ἄστρα τε καὶ μήνης ἱερῆς ἐπέδησε κελεύθους.

♈.495. *Arma viri, thalamo quæ fixa reliquit* 293
Impius] Servius exiſtimat locum hunc referendum eſſe ad Homerica illa in Il. ή.

Ὣς ἄρα φωνήσας, δῶκεν ξίφος ἀργυρόηλον
Σὺν κολεῷ τε φέρων, καὶ ἐϋτμήτῳ τελαμῶνι,
Αἴας δὲ ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν.

♈.511. *Tria virginis ora Dianæ*] Orpheus in Argonauticis Dianam appellat *τρισσοκέφαλον*. Lycophron autem, *τρίμορφον*, &, *τριαύχενα*. Athenæus lib. VII. *Διὸ καὶ Χαρικλείδης ἐν ἁλύσει φησί. Δέσποιν᾽ ἑκάτη τριοδῖτι, τρίμορφε, τριπρόσωπε, τρίγλαις κηλευμένη.*

♈.513. *Falcibus & messæ ad lunam quæruntur ahenis*] Macrobius in Saturnalibus, adducit verſus quosdam e Sophoclis tragœdia, quæ *ῥιζοτόμοι*, inſcripta fuit, e quibus hunc Virgilii verſum expreſſum eſſe ait,

Ἡ δ᾽ ἐξοπίσσω χερὸς ὄμμα τρέπουσα
Ὀπὸν ἀργινεφῆς ἄζοντα τομῆς
Χαλκέοισι κάδοις δέχεται. & paulo poſt,
Αἱ δὲ καλύπτραι κίσται ῥιζῶν κρύπτουσι τομάς,
Ἃς ἥδε βοῶσα ἀλαλαζομένα γυμνὴ
χαλκέοισιν ἦμα δρεπάνοις. *Falcibus* autem *ahenis* vertit fortaſſe imitatus Lucretium lib. v.

Verſaque in opprobrium ſpecies eſt falcis ahenæ.

♈.521. *Nox erat, & placidum carpebant feſſa ſoporem Corpora per terras*] Apollonii Rhodii locum tranſtulit e lib. III. Argonaut.

Νὺξ

Νὺξ μὲν ἔπειτ᾽ ἐπὶ γαῖαν ἄγεν κνέφας, οἱ δ᾽ ἐνὶ πόντῳ
Ναῦται εἰς ἑλίκηντε καὶ ἀςέρας ὠρίωνος,
Ἔδρακον ἐκ νηῶν, ὕπνοιο δὲ καί τις ὁδίτης
Ἤδη καὶ πυλαωρὸς ἐέλδετο, καί τινα παίδων,
Μητέρα τεθνεώτων ἀδινὸν πέρὶ κῶμ᾽ ἐκάλυπτεν·
Οὐδὲ κυνῶν ὑλακὴ ἔτ᾽ ἀνὰ πτόλιν, ȣ̓ θρόος ἦεν
294 Ἠχήεις, σιγὴ δὲ μελαινομένην ἔχεν ὄρφνην,
Ἀλλὰ μάλ᾽ ȣ̓ μήδειαν ἐπὶ γλυκερὸς λάβεν ὕπνος

Anacreon,

Μεσονυκτίαις ποτ᾽ ἐν ὥραις
Στρέφεται ὅτ᾽ ἄρκτος ἤδη
Κατὰ χεῖρα τὴν βοώτȣ.
Μερόπων δὲ φῦλα πάντα
Κέαται κόπῳ δαμέντα.

Q. Smyrnæus lib. IV.

Κυανέην δ᾽ ἄρα γαῖαν ἐπήϊεν ἄσπετος ὄρφνη.
Ἦμος ἀναπνείȣσι βροτοὶ βαιὸν καμάτοιο.

& lib. VII.

Νὺξ, ἥτ᾽ ἀνθρώποισι λύσιν καμάτοιο φέρȣσα,
Ἔσσυτ᾽ ἀπ᾽ ὠκεανοῖο καλυψάμενος δέμας ὄρφνῃ.

& lib. IX.

Νὺξ ἐλύθη, μερόπεσσι λύσιν καμάτοιο φέρȣσα.

huc pertinent illa Varronis Atacini,

Desierant latrare canes, urbesque silebant,
Omnia noctis erant placida composta quiete.

ỳ. 525. *Pictæque volucres*] Oppianus,

Πᾶσιν δ᾽ ἀνθοκόμοις πτεροείμοσιν ὀρνίθεσσι.

ỳ. 528. *Lenibant curas*] idem protulit auctor hymni εἰς ὕπνον.

Λυσιμέριμνε, κόπων ἡδεῖαν ἔχων ἀνάπαυσιν

Καὶ πάσης λύπης ἱερὸν παραμύθιον ἔρδων.

Ib. *Et corda oblita laborum*] Critias in elegia, quæ reperitur apud Athenæum lib. x. somnum appellat, καμάτων λιμένα.

℣. 529. *At non infelix animi Phœnissa, nec unquam Solvitur in somnos*] Homerus in Il. β'.

Ἄλλοι μὲν ῥα θεοί τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυςαὶ
Εὗδον παννύχιοι. Δία δ' ὀυκ ἔχε νήδυμος ὕπνος,
Ἀλλ' ὅγε μερμήριζε κατὰ Φρένα. & in Il. κ. 295
Ἄλλοι μὲν παρὰ νηυσὶν ἀριςῆες παναχαιῶν,
Εὗδον παννύχιοι, μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ,
Ἀλλ' ὀυκ ἀτρείδην ἀγαμέμνονα ποιμένα λαῶν
Ὕπνος ἔχε γλυκερὸς, πολλὰ Φρεσὶν ὁρμαίνοντα.

℣. 532. *Magnoque irarum fluctuat æstu*] Catullus,
Prospicit, & magnis curarum fluctuat undis.

℣. 533. *Secumque ita corde volutat*] Homerus odyss. ε.

— προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν.

℣. 534. *Rursus ne procos irrisa priores*] sententia ex Catullo sumpta, cuius versus sunt in epithalamio,

Nam quo me referam; quali spe perdita nitar?
Idmeneos ne petam montes; at gurgite lato, &c.

Sopholes in Aiace,

Καὶ νῦν τί χρὴ δρᾶν, ὅςις ἐμΦανῶς θεοῖς
Ἐχθαίρομαι; μισεῖ δέ μ' ἑλλήνων ςρατὸς,
Ἔχθει δὲ τροία πᾶσα, καὶ πεδία τάδε.
Πότερα πρὸς οἴκους, ναυλόχους λιπὼν ἕδρας,
Μόνους τ' ἀτρείδας, πέλαγος αἰγαῖον περῶ;

Καὶ

Καὶ ποῖον ὄμμα πατρὶ δηλώσω Φανεὶς
Τελαμῶνι; πῶς με τλήσεται ποτ' εἰσιδεῖν;

ỷ. 539. *Aut bene apud memores veteris ſtat gratia facti.*] Homerus in Il. ι.

—— ἐπεὶ ἐκ ἄρα τὶς χάρις. & odyſſ. δ'.
Οὐδέ τις χάρις ἐςὶ μετόπισθεν εὐεργέων.

ỷ. 551. *Degere more feræ*] Lucretius lib. v.
Volgivago vitam tractabat more ferarum.

ỷ. 555. *Carpebat ſomnos*] non diſſimili tranſlatione uſus videtur Homerus hoc verſu in Il. κ'.

—— τί πάννυχον ὕπνον ἀωτεῖς;

ỷ. 558. *Omnia Mercurio ſimilis, vocemque coloremque*] Homeri locum ex Il. β'. æmulatus eſt.

295 Κλῦτε Φίλοι, θεῖος μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος,
Ἀμβροσίην διὰ νύκτα, μάλιςα δὲ νέςορι δίῳ,
Εἶδος τε, μέγεθός τε, Φυήν τ' ἄγχις' ἐώκει.

ỷ. 560. *Nate dea, potes hoc ſub caſu ducere ſomnos?*] Homerus in Il. β'.

Εὕδεις ἀτρέος υἱέ. & in Il. π'.
Ὦ γέρον, ἐ νύτι σοί γε μέλει κακὸν, οἷον ἔθ' εὕδεις
Ἀνδράσιν ἐν δηΐοισι.

ỷ. 569. *Varium & mutabile ſemper Femina*] hanc ſententiam videri poteſt ſumpſiſſe ab Aeſchylo, qui in Agamemnone ait,

Πιθανὸς ἄγαν ὁ θῆλυς ὅρος
Ἐπινέμεται, ταχύπορος.
Ἀλλὰ ταχύμορον
Γυναικογήρυτον ὄλλυται κλέος. Simile quiddam protulit etiam Euripides in Iphigenia Taurica,

 Ὁρᾶτ'

Ὁρᾷτ' ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος.

ỹ. 570. *Sic fatus nocti se immiscuit atræ*] Homerus in Il. β'.

Ὣς ἄρα φωνήσας ἀπεβήσατο.

ỹ. 572. *Corripit e somno corpus*] Lucretius lib. III. *Corripere e somno corpus.* Homerus Il. β'.

Ἔγρετο δ' ἐξ ὕπνου.

ỹ. 576. *Te sancte dearum*] genus loquendi Græcum, quale illud apud Homerum, δῖα θεάων, quod imitatus est Ennius hoc versu,

Respondit Iuno Saturnia sancta dearum.

ỹ. 579. *Vaginaque eripit ensem Fulmineum, strictoque ferit retinacula ferro*] Homerus in odyss. κ'.

Τόφρα δ' ἐγὼ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
Τῷ ἀπὸ πείσματ' ἔκοψα νεὸς κυανοπρῴροιο.

Apollonius Rhodius lib. IV.

—— ὁ δὲ ξίφος ἐκ κολεοῖο
Σπασσάμενος πρυμναῖα νεὼς ἀπὸ πείσματ' ἔκοψεν. 297

ỹ. 584. *Et iam prima novo spargebat lumine terras*] e Lucretio versum pene integrum mutuatus est, lib. II.

Primum aurora novo cum spargit lumine terras

ỹ. 585. *Tithoni croceum linquens aurora cubile*] Homerus in Il. λ'.

Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο
Ὤρνυθ' ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι, ἠδὲ βροτοῖσι.

ỹ. 586. *Regina e speculis ut primum albescere lucem*]

cem] expreſſit locum Apollonii in lib. I. Argonaut.

Πυκνὰ δ' ἀνὰ κληῖδας ἑῶν λύεσκε θυράων,
Α'ιγλην σκεπτομένη, τῇ δ' ἀσπάσιον βάλε Φέγγος
Η'ριγενής. & paulo poſt:
Η' δ' ἂν τὰ πρῶτα Φαεινομένην ἴδεν ἠῶ
Παρθενική.

ỷ. 597. *En dextra, fidesque*] Homerus in Il. β'.

Σπονδαί τ' ἄκρητοι, καὶ δεξιαὶ, ᾗς ἐπέπιθμεν.

ỷ. 605. *Impleſſemque foros flammis. Et, memet ſuper ipſa dediſſem*] Apollonius Rhodius lib. IV. Argonaut.

Ω'ς Φάτ' ἀνιάζουσα βαρὺν χόλον, ἵετο δ' ἥγε
Νῆα καταΦλέξαι, διά τ' ἔμπεδα πάντα κεάσσαι,
Ε'νδὲ πεσεῖν αὐτὴ μαλερῷ πυρί.

ỷ. 607. *Sol, qui terrarum flammis opera omnia luſtras*] Homerus in Il. γ'.

'Ηέλιός θ' ὃς πάντ' ἐΦορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις.

Aeſchylus in Prometheo,

Καὶ τὸν πανόπτην κύκλον ἡλίου καλῶ ἰδέσθαι.

Ennius in Medea exule,

Iuppiter, tuque adeo ſumme ſol, qui res omnes inſpicis,
Quique tuo lumine mare, terram, ac cælum contines,
Inſpice hoc facinus prius, quam fiat, prohibe ſcelus.

ỷ. 609. *Nocturniſque Hecate triviis ululata per urbes*] Theocritus in Pharmaceutria.

Θέσυλι ταὶ κῦνες ἄμμιν ἀνὰ πτόλιν ὠρύονται, 298
Α' θεὸς ἐν τριόδοισιν. auctor hymni εἰς ἑκάτην,
Εἰνοδίαν ἑκάτην κλήζω τριοδῖτιν ἐραυνήν.

Apollonii Rhodii Scholiastes in lib. II. Argonauticorum, σοφοκλῆς δ' ἐν ῥιζοτόμοις τὸν χορὸν πεποίηκε λέγοντα,

Η'λιε δέσποτα, καὶ πῦρ ἱερὸν τῆς εἰνοδίας ἑκάτης.

℣.611. *Accipite hæc, meritumque malis advertite numen*] videtur imitatus Homeri Polyphemum, in odyss. ι.

Κλῦθι ποσείδαον γαιήοχε κυανοχαῖτα
Εἰ ἐτεόν γε σός εἰμι, πατὴρ δ' ἐμὸς εὔχεαι εἶναι,
Δὸς μὴ ὀδυσσῆα πτολίπορθον οἴκαδ' ἱκέσθαι
Υἱὸν λαέρτεω, ἰθάκῃ ἔνι οἰκί' ἔχοντα,
Α'λλ' εἰ οἱ μοῖρ' ἐςὶ φίλους τ' ἰδέειν, καὶ ἱκέσθαι
Οἶκον ἐϋκτίμενον, καὶ ἑὴν ἐς πατρίδα γαῖαν,
Ο'ψὲ κακῶς ἔλθοι, ὀλέσας ἄπο πάντας ἑταίρους
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίας, εὕροι δ' ἐν πήματα οἴκῳ.

℣.613. *Infandum caput*] Homero, ἐχθρὰ κεφαλή.

℣.614. *Hic terminus hæret*] Lucretius lib. V.
—— *atque alte terminus hærens.*

℣.645. *Interiora domus irrumpit limina*] μυχῷ δόμου, Homero in odyss. δ.

℣.648. *Hic postquam Iliacas vestes, notumque cubile Conspexit*] Plutarchus ἐν τῷ περὶ ἀδολεσχίας οὕτω, inquit, καὶ τοῖς ἐρωτικοῖς ἡ πλείςη διατριβὴ, περὶ λόγους μνήμην τινὰ τῶν ἐρωμένων ἀναδιδόντας. οἵγε κἂν μὴ πρὸς ἀνθρώπους πρὸς ἄψυχα περὶ αὐτῶν διαλέγονται, ὦ φιλτάτη κλίνη &c. hinc Propertius,

Le-

Lectule deliciis facte beate meis.

ỳ.651. *Dulces exuviæ, dum fata deusque sinebant*] Sophocles in Trachiniis talia quædam Deianiram dicentem inducit,

299 Ἐπεὶ δὲ τῶνδ' ἔληξεν, ἐξαίφνης σφ' ὁρῶ
Τὸν ἡράκλειον θάλαμον εἰσορμωμένην.
Κἀγὼ λαθραῖον ὄμμα ἐπεσκιασμένη,
Φρούρουν. ὁρῶ δὲ τὴν γυναῖκα δεμνίοις
Τοῖς ἡρακλείοις στρωτὰ βάλλουσαν φάρη.
Ὅπως δ' ἐπετέλεσε τοῦτο, ἐπενθοροῦσ' ἄνω
Καθέζετ' ἐν μέσοισιν εὐναστηρίοις,
Καὶ δακρύων ῥήξασα θερμὰ νάματα,
Ἔλεξεν, ὦ λέχη τε, καὶ νυμφεῖ' ἐμὰ,
Τὸ λοιπὸν ἤδη χαίρεθ' ὡς ἔμ' οὔποτε
Δέξεσθ' ἐν κοίταισι ταῖς δ' εὐνήστριαν. Virgilii autem locus tantam habet cum hoc Sophocleo similitudinem, ut non sine caussa credi possit, Sophoclis versus, quos æmularetur, propositos habuisse.

ỳ.654. *Sub terras ibit imago*] Simonides,

Πέμπει μελαίνης ἀΐδης ὑπὸ χθονός.

ỳ.657. *Si litora tantum Nunquam Dardaniæ tetigissent nostra carinæ*] Catullus,

Iuppiter omnipotens, utinam nec tempore primo
Gnosia Cecropiæ tetigissent litora puppes.

Apollon. lib. IV. Argonaut. —— αἴθε σε πόντος
Ξεῖνε διέῤῥαισεν, πρὶν κολχίδα γαῖαν ἱκέσθαι.

ỳ.662. *Dardanus*] pro, *Dardanius*. sic Homerus,

—— τὸν δ' ἔκτανε Δάρδανος ἀνήρ.

℣.667. *Femineo ululatu*] Aeſchylus in Agamemnone,

— Καὶ γυναικείῳ νόμῳ
Ὀλολυγμὸν ἄλλος ἄλλοθεν κατὰ πτόλιν
Ἔλασκον. Pacuvius in Niptris, quam ille fabulam de Sophocle conuertit,

— *Fletus muliebri ingenio abditus.*

℣.669. *Non aliter quam ſi immiſſis ruat hoſtibus omnis Carthago*] locus ex Homero tranſlatus in Il. χ'. 300

——— ἀμφὶ δὲ λαοὶ
Κωκυτῷ τ' εἴχοντο, καὶ οἰμωγῇ κατὰ ἄςυ,
Τῷ δὲ μάλις' ἄρ' ἔην ἐναλίγκιον, ὡσεὶ ἅπασα
Ἴλιος ὀφρυόεσσα πυρὶ σμήχοιτο κατ' ἄκρας·
Ἀμφὶ δ' ἄρα σφίσι πένθος ἀνιηρὸν ὦρτο,
Ὡς ἤδη ςονόεντι καταιθομένης πυρὶ Τροίης.

℣.673. *Vnguibus ora ſoror fœdans*] Homerus in Il. τ'.

Ὡς δ' εἶδε Πάτροκλον δεδαϊγμένον ὀξέϊ χαλκῷ,
Ἀμφ' αὐτῷ χυμένη λίγ' ἐκώκυε, χερσὶ δ' ἄμυσσε
Στήθεά τ' ἠδ' ἁπαλὴν δειρὴν, ἰδὲ καλὰ πρόσωπα.

℣.674. *Ac morientem nomine clamat*] Homerus in Il. ά.

Χειρί τε μιν κατέρεξεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε.

℣.684. *Extremus ſiquis ſuper halitus errat, Ore legam*] M. Tullius in Verrinis, *ut extremum filiorum ſpiritum ore excipere liceret.*

℣.691. *Ter revoluta toro eſt*] Apollonius lib. III.

Τρὶς μὲν ἐπειρήθη, τρὶς δ' ἔσχετο, τέτρατον αὖθις
Λέκτροισι πρηνὴς ἐνὶ κάππεσεν εἱλιχθεῖσα.

ỿ.698. *Nondum illi flavum Proserpina vertice crinem*] Locum ex Euripidis Alcestide sumptum esse notavit Macrobius in Saturnalib. Euripidis autem versus sunt hi,

Πόλλ' ἂν σὺ λέξας, ὐδὲν ἂν πλέον λάβης,
Ἥ δ' οὖν γυνὴ κάτεισιν εἰς ᾅδυ δόμυς,
Στείχω δ' ἐπ' αὐτὴν ὡς κατάρξομαι ξίφει,
Ἱερὸς γὰρ ὗτος τῶν κατὰ χθονὸς θεῶν,
Ὅτυ τόδ' ἔγχος κρατὸς ἀγνίσει τρίχα.

M. Tullius Philipp. 1. *Multa autem impendere videbantur præter naturam, præterque fatum.*

ỿ.702. *Et supra caput adstitit*] Homerus odyss. Δ'.

Στῆδ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καί μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν.

301 Lucretius lib. III.

Et nec opinanti mors ad caput adstitit.

ÆNEIDOS
LIB. V.

ỿ.1. INterea *medium Aeneas*] Huius libri ὑπόθεσις de Homero sumpta est, apud quem in Il. Ψ'. Achilles Patroclo ludos instituit.

ỿ.3. *Mœnia respiciens quæ iam infelicis Elisæ Collucent flammis*] Homerus in Il. β'.

Ἠΰτε πῦρ ἀΐδηλον ἐπιφλέγει ἄσπετον ὕλην
Οὔρεος ἐν κορυφῆς, ἕκαθεν δέ τε φαίνεται αὐγή.

ỿ.8. *Vt pelagus tenuere rates*] Locus expressus ex odyss. μ'.

Ἀλλ'

Ἀλλ' ὅτε δὴ τὴν νῆσον ἐλείπομεν, ἐδέ τις ἄλλη
Φαίνετο γαιάων, ἀλλ' ἐρανὸς, ἠδὲ θάλασσα,
Δὴ τότε κυανέην νεφέλην ἔστησε κρονίων
Νηὸς ὕπερ γλαφυρῆς, ἤχλυσε δὲ πόντος ὑπ' αὐτῆς.

repetuntur autem hi versus ab Homero in odyss. ξ'.

Ib. *Nec iam amplius ulla Occurrit tellus, maria undique & undique cælum*] Simile quiddam protulit Moschus in Europa, his versibus,

Φαίνετο δ' οὔτ' ἀκτή τις ἁλίῤῥοος, ἔτ' ὄρος αἰπυ,
Ἀλλ' ἀὴρ μὲν ὕπερθεν, ἔνερθε δὲ πόντος ἀπείρων.

℣. 11. *Noctem, hiememque ferens, & inhorruit unda tenebris*] Homero φέρων νύκτα μέλαιναν. Pacuvius,

Interea prope iam occidente sole, inhorrescit mare,
Tenebræ conduplicantur, noctisque & nimbûm occæcat nigror.

℣. 13. *Heu quia nam*] Ennianum est.

℣. 17. *Non si mihi Iuppiter auctor Spondeat*] eodem modo locutus est Demosthenes in Philippicis, 302
Εἰ γὰρ θεῶν τις ἐγγυητὴς καταστάς.

℣. 19. *Vespere ab atro*] *alto*, scriptum est in vetusto codice A. Colotii.

℣. 31. *Et patris Anchisæ gremio complectitur ossa*] Lucretius lib. I.

Morte obita quorum tellus amplectitur ossa.

℣. 37. *Horridus in iaculis, & pelle Libystidis ursæ*] Apollonius lib. 1. Argonauticorum,

Βῆδ' ὅγε μαιναλίης ἄρκτε δέρος, ἀμφίτομόν τε

Δε-

Δεξιτερῇ πάλλων πέλεκυν μέγαν.

ỿ.61. *Bina Boum vobis Troia generatus Aceſtes Dat numero capita*] βοῶν ἴφθιμα κάρηνα, Homero in Il. ψ'. & M. Cato in lib. de re ruſtica, ita ſcribit: *Votum pro bubus, ut valeant, ſic facito; Marti, Silvano in ſilva interdiu in capita ſingula boum votum facito.*

ỿ.71. *Ore favete omnes*] Græci dicunt, εὐφημεῖν. exempla ſumi poſſunt e Callimacho ex hymno in Apollinem, & Ariſtophane ἐκ τῶν θεσμοφοριαζȣσῶν. verſus Callimachi ſunt hi,

Ε'υφημεῖτ' ἀΐοντες ἐπ' ἀπόλλωνος ἀοιδῇ,
Ε'υφημεῖ καὶ πόντος, ὅτε κλείȣσιν ἀοιδοὶ,
Η' κίθαριν ἢ τόξα λυκώρεος, ἔντεα Φοίβȣ.

Ariſtophanis autem hi,

Ε"υφημος πᾶς ἔςω λεὼς,
Στόμα συγκλείσας, ἐπιδημεῖ γὰρ
Θίασος μȣσῶν ἔνδον μελάθρων
Τῶν δεσποσύνων μελοποιῶν,
Ε'χετω δὲ πνοὰς νήνεμος αἰθὴρ,
Κῦμα δὲ πόντȣ μὴ κελαδείτω γλαυκόν.

ỿ.78. *Duo lacte novo, duo ſanguine ſacro*] Homerus in Il. ψ'.

303 Ε'νδ' ἐτίθει μέλιτος, καὶ ἀλείφατος ἀμφιφορῆας
Πρὸς λέχεα κλίνων.

ỿ.84. *Adytis cum lubricus anguis ab imis Septem ingens gyros*] locum hunc de Homeri Il. β'. ſumptum eſſe, affirmat Servius,

Ε"νθ' ἐφάνη μέγα σῆμα δράκων ἐπὶ νῶτα δαφοινὸς
Σμερδαλέος; τὸν ῥ' αὐτὸς ὀλύμπιος ἧκε φόωσδε,

Βω-

Βωμοῦ ὑπαΐξας, πρός ῥα πλατάνιςον ὄρουσεν.
Ε᾿νθαδ᾿ ἔσαν ςρουθοῖο νεοσσοὶ, νήπια τέκνα,
Ο᾿ζῳ ἐπ᾿ ἀκροτάτῳ, πετάλοις ὑποπεπτηῶτες,
Ο᾿κτώ. ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα,
Ε᾿νθ᾿ ὅγε τοὺς, ἐλεεινὰ κατήσθιε τετριγῶτας,
Μήτηρ δ᾿ ἀμφεποτᾶτο ὀδυρομένη φίλα τέκνα,
Τὴν ἐλελιξάμενος, πτέρυγος λάβεν ἀμφιαχυῖαν.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ τέκν᾿ ἔφαγε ςρουθοῖο, καὶ αὐτὴν,
Τὸν μὲν, ἀρίζηλον θῆκεν θεός.

ỷ. 89. *Mille trahit*] *iacit*, habet vetus liber A. Colotii.

ỷ. 96. *Cædit quinas de more bidentes*] Homer. Il. ψ'.

Πολλὰ δ᾿ ἴφια μῆλα, καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς
Πρόσθε πυρῆς ἔδερόν τε καὶ ἄμφεπον.

vocem autem, *bidentes*, exponit Macrob. Saturn. li. VI. prolatis aliquot ex Pomponio & Nigidio, locis.

ỷ. 98. *Vinaque fundebat pateris, animamque vocabat Anchisæ*] Homerus in Il. ψ'.

——— ὁ δὲ πάννυχος ὠκὺς ἀχιλλεὺς
Χρυσέου ἐκ κρητῆρος ἔχων δέπας ἀμφικύπελλον,
Οἶνον ἀφυσσάμενος χαμάδις χεῦε, δεῦε δὲ γαῖαν,
Ψυχὴν κικλήσκων πατροκλῆος δειλοῖο.

ỷ. 109. *Munera principio ante oculos*] versus Homeri, unde locus hic translatus est, ita leguntur in Il. ψ'.

Νηῶν δ᾿ ἔκφερ᾿ ἄεθλα, λέβητάς τε, τρίποδάς τε,
Ι῞ππους θ᾿ ἡμιόνους τε, βοῶν τ᾿ ἴφθιμα κάρηνα,
Η᾿δὲ γυναῖκας ἐϋζώνους πολιόν τε σίδηρον. 304

ỷ. 134. *Populea velatur fronde iuventus*] Ennius, *Populea fruns*.

ỷ. 137.

℣. 137. *Exultantiaque haurit Corda pavor*] Idem dixit Homerus in Il. Ψ'.

—— πάταασε δὲ θυμὸς ἑκάςȣ
Νίκης ἱεμένων.

℣. 144. *Non tam præcipites biiugo certamine campum Corripuêre.*] Similitudo sumpta ex Homero, in odyss. ν'.

Ἡ δ' ὥς' ἐν πεδίῳ τετράοροι ἄρσενες ἵπποι.
Πάντες ἅμ' ὁρμηθέντες ὑπὸ πληγῇσιν ἱμάσθλης
Ὑψόσ' ἀειρόμενοι ῥίμφα πρήσσȣσι κέλευθον.

℣. 147. *Pronique in verbera pendent*] Homerus in Il. Ψ'.

Οἱ δ' ἅμα πάντες ἐφ' ἵπποισιν μάςιγ' ἄειραν
Πέπληγόνθ' ἱμᾶσιν, ὁμόκλησάντ' ἐπέεσσιν Ἐσσυμένως.

℣. 158. *Et longa sulcant vada salsa carina*] Ennius in Annalibus.

Et Tiberis flumen vomit in mare salsum.

℣. 164. *Sed cæca Menœtes Saxa timens*] totus hic locus expressus est ex Homeri versibus, qui in Il. Ψ'. leguntur,

Ῥωχμὸς ἔην γαίης ἢ χειμέριον ἀλὲν ὕδωρ
Ἐξέῤῥηξεν ὁδοῖο. βάθυνε δὲ χῶρον ἅπαντα
Τῇ ῥ' εἶχεν μενέλαος ἀματροχιὰς ἀλεείνων.
Ἀντίλοχος δὲ παρατρέψας ἔχε μώνυχας ἵππȣς
Ἐκτὸς ὁδȣ̃. ὀλίγον δὲ παρακλίνας ἐδίωκεν,
Ἀτρείδης δ' ἔδδεισε, καὶ ἀντιλόχῳ ἐγεγώνει.
Ἀντίλοχ' ἀφραδέως ἱππάζεαι, ἀλλ' ἄνεχ' ἵππȣς,
Στεινωπὸς γὰρ ὁδός. τάχα δ' εὐρυτέρῃ παρελάσσεις·
Μή πως ἀμφοτέρȣς δηλήσεαι ἅρματι κύρσας.

ỷ.170. *Radit iter lævum interior, ſubitoque priorem Præterit*] Homerus in eodem lib.

Τυδείδης δὲ παρατρέψας ἔχε μώνυχας ἵππες
Πολλῶν τῶν ἄλλων ἐξάλμενος.

ỷ.173. *Nec lacrymis caruere genæ*] Homerus ibidem.

Τοῖο δ' ἀπ' ὀφθαλμῶν χύτο δάκρυα χωομένοιο.

ỷ.182. *Et ſalſos rident removentem pectore fluctus*] hunc quoque locum ab Homero accepit, ex odyſſ. έ.

—— Στόματος δ' ἐξέπτυσεν ἅλμην
Πικρὴν, ἥ οἱ ἀπὸ κρατὸς κελάρυζεν.

ỷ.191. *Nunc illas promite vires, Nunc animos*] videtur reſpexiſſe ad Homeri verſus in Il. π'.

Αἴαντε νῦν σφῶϊν ἀμύνεσθαι φίλον ἔςω,
Οἷοι πάρος ἦτε μετ' ἀνδράσιν ἢ καὶ ἀρείες.

ỷ.195. *Quamquam o, ſed ſuperent quibus hoc Neptune dediſti,*] Homerus in Il. ψ'.

Α'ντίλοχος δ' ἵπποισιν ἐκέκλετο πατρὸς ἑοῖο,
Ε'μβητον, καὶ σφῶϊ τιταίνετον ὅττι τάχιςα,
Η'τοι μὲν κείνοισιν ἐριζέμεν ὔτι κελεύω
Τυδείδεω ἵπποισι δαΐφρονος, οἷσιν ἀθήνη
Νῦν ὤρεξε τάχος, καὶ ἐπ' αὐτῷ κῦδος ἔθηκεν,
Ι'ππες δ' ἀτρείδαο κιχάνετε. μὴ δὲ λίπησθον
Καρπαλίμως. μὴ σφῶϊν ἐλεγχείην καταχεύη
Α'ίθη θῆλυς ἐῦσα. τίη λείπεσθε φέριςος;

ỷ.197. *Olli certamine ſummo Procumbunt*] Homerus in eodem lib.

—— διὸ ἄνακτος ὑποδδείσαντες ὁμοκλὴν

Μᾶλ-

Μᾶλλον ἐπιδραμέτην ὀλίγον χρόνον.

ỷ.200. *Sudor fluit undique rivis*] Homerus in Il. π′.

— καδδὲ οἱ ἱδρὼς
Πάντοθεν ἐκ μελέων πολὺς ἔῤῥεεν.

ỷ.233. *Ni palmas ponto tendens utrasque Cloanthus*] Homerus in Il. ψ′.

— ἴαχον δ᾽ ἐπὶ πάντες ἀχαιοὶ
Νίκης ἱεμένῳ, μάλα δὲ σπεύδοντι κέλευον,
306 Α᾽λλ᾽ ὅτε δὴ πύματον τέλεον δρόμον, αὐτίκ᾽ ὀδυσσεὺς
Εὔχετ᾽ ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι, ὃν κατὰ θυμὸν,
Κλῦθι θεὰ, ἀγαθή μοι ἐπίῤῥοθος ἐλθὲ πόδεσσι.

ỷ.237. *Extaque salsos Porriciam in fluctus*] L. Attius in Philoctete,

Heu quis salsis fluctibus mandet
Me ex sublimi vertice saxi?
Iam iam absumor, conficit animam
Vis vulneris, ulceris æstus.

porriciam autem, non, *proiciam*, scribendum esse, docet Macrobius ex libro Pictoris, in quo ita scriptum est: *Exta porriciunto diis tanto in altaria, aramve, focumve, eove quo exta dari debebunt*, &c. quæ scriptura ab omnibus, quotquot viderim, optimæ notæ exemplaribus confirmatur.

ỷ.248. *Argenti magnum dat ferre talentum*] Homer. Il. ψ′.

Μηριόνης δ᾽ ἀνάειρε δύο χρυσοῖο τάλαντα.

ỷ.249. *Ipsis præcipuos*] *præcipue* legitur in libro Colotiano.

℣.251. *Purpura Mæandro duplici*] Lucretius lib. II.

Iam tibi Barbaricæ vestes, melibæaque fulgens
Purpura Thessalico concharum tincta colore.

Antipater lib. VI. epigr.

Ἄρτεμι, σοὶ ταύταν εὐπάρθενε, πότνα γυναικῶν,
Τὰν μίαν ἀι τρισσαὶ πέζαν ὑφηνάμεθα.
Καὶ βιτίη μὲν, τὰς δὲ χοροιθαλέας κάμε κούρας,
Λοξάτε μαιάνδρου ῥεῖθρα πολυπλανέος.

℣.254. *Quem præpes ab Ida*] Homerus in Il. ύ.

—— καὶ ἀντίθεος γανυμήδης,
Τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ διῒ οἰνοχοεύειν,
Κάλλεος εἵνεκα οἷο, ἵν' ἀθανάτοισι μετείη.

℣.260. *Quam Demoleo detraxerat ipse*] Homericum illud imitatus est in Il. ψ'.

Τῷ μὲν ἐγὼ δώσω τόδε φάσγανον ἀργυρόηλον
Καλὸν, θρηΐκιον, τὸν μὲν ἀςεροπαῖον ἀπήυρων. 307

& in eodem lib.

Δώσω οἱ θώρηκα, τὸν ἀςεροπαῖον ἀπήυρων,
Χάλκεον, ᾧ περὶ χεῦμα φαεινȣ̃ κασσιτέροιο
Ἀμφιδεδίνηται.

℣.263. *Vix illam famuli Phegeus, Sagarisque ferebant*] Homerus in Il. έ.

—— ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
Τυδείδης, μέγ' ἔργον, ὃ ȣ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν,
Οἷοι νῦν βροτοί εἰσι. ὁδέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἷος.

℣.266. *Tertia dona facit, geminos ex ære lebetas.*] Homerus in Il. ψ'.

—— ὁδ' ἔπειτα λέβηθ' ἕλε παμφανόωντα.

℣. 267. *Cymbiaque argento perfecta*] de cymbiis plura Macrobius Saturnal. lib. v. ex Philemone in Phasmate, Anaxandride ἐν ἀγροίκοις, & Nicandro ἐν αἰτωλικοῖς, Callimacho, & Euripide: non vulgata etiam apud Athenæum leguntur.

℣. 281. *Vela facit tamen, & velis subit ostia plenis*] Homerus in Il. ά.

Οἱ δ' ἱςὸν ςήσαντ' ἀνὰ τ' ἱςία λεύκ' ἐπέτασαν.

℣. 284. *Olli serva datur operum haud ignara Minervæ*] Homerus in Il. ψ'.

Ἱππεῦσι μὲν πρῶτα ποδώκεσιν ἀγλὰ ἄεθλα
Θῆκε γυναῖκα ἄγεσθαι ἀμύνον' ἔργα εἰδυῖαν.

℣. 285. *Cressa genus Pholoë*] genus loquendi acceptum a Græcis. tale illud Herodoti: κροῖσος ἦν λυδὸς μὲν τὸ γένος.

℣. 291. *Hîc qui forte velint rapido contendere cursu*] Homerus in Il. ψ'.

Καὶ τὸν ἀχιλλεὺς θῆκεν ἀέθλιον οὗ ἑτάροιο,
Ὅςις ἐλαφρότατος ποσσὶ κραιπνοῖσι πέλοιτο.

℣. 302. *Multi præterea, quos fama obscura recondit*] sententia accepta ab Ennio, ex Alexandra, 308

Multi alii adventant, paupertas quorum obscurat nomina.

℣. 315. *Hæc ubi dicta, locum capiunt*] Homerus in Il. ψ'.

Στὰν δὲ μεταςοιχεὶ, σήμηνε δὲ τέρματ' ἀχιλλεύς.

℣. 320. *Proximus huic, longo sed proximus intervallo*] sumpsit e Bruto Ciceronis, in quo hæc le-

 gun-

guntur: *Duobus igitur summis Crasso, & Antonio L. Philippus proximus accedebat, sed longè intervallo tamen proximus.*

ỷ. 324. *Calcemque terit iam calce Diores*] totidem prope verbis Homerus in Il. ψ'.

——— ὡς ὀδυσσεὺς θέεν ἐγγύθεν, αὐτὰρ ὄπισθεν
Ι'χνια τύπτε πόδεσσι πάρος κόνιν ἀμφιχυθῆναι,
Κὰδ δ' ἄρ' οἱ κεφαλῆς χέ' ἀϋτμένα δῖος ὀδυσσεύς.

ỷ. 325. *Spatia etsi plura supersint*] Homerus in eodem lib.

Εἰδὲ κ' ἔτι προτέρω γένετο δρόμος ἀμφοτέροισι,
Τῷ κέν μιν παρέλασσεν, ἐδ' ἀμφήριςον ἔθηκεν.

ỷ. 327. *Iamque fere spatio extremo*] Homerus ibidem,

Α'λλ' ὅτε δὴ τάχ' ἔμελλον ἐπαΐξεσθαι ἄεθλον,
Ε'νθ' αἴας μὲν ὄλισθε θέων, βλάψεν γὰρ ἀθήνη.
Τῇ ῥὰ βοῶν κέχυθ' ὄνθος ἀποκταμένων ἐριμύκων,
Ο'ὓς ἐπὶ πατρόκλῳ πέφνεν πόδας ὠκὺς ἀχιλλεύς.
Ε'νθ' ὄνθε βοέε πλῆτο, ςόμα τε, ῥῖνας τε.

Ib. *Fessique sub ipsam Finem adventabant*] Homerus in Il. ψ'.

Α'λλ' ὅτε δὴ πύματον τέλεον δρόμον, αὐτίκ' ὀδυσσεὺς
Ε'υχετ' ἀθηναίῃ.

ỷ. 334. *Non tamen Euryali, non ille oblitus amorum*] Homerus in Il. δ'.

Ο'υδὲ σέθεν μενέλαε θεοὶ μάκαρες λελάθοντο Α'θάνατοι.

ỷ. 340. *Hic totum caveæ consessum.*] Lucretius lib. IV.

Namque ibi consessum caveæ subter & omnem 309
Sce-

Scenalem speciem patrum matrumque deorum.

ỷ. 342. *Ereptumque dolo reddi sibi poscit honorem*] Homerus in Il. Ψ'.

Ω' ἀχιλεῦ, μάλα τοι κεχολώσομαι αἴκε τελέσσῃς
Τῦτο ἔπος, μέλλεις γὰρ ἀφαιρήσεσθαι ἄεθλον,
Τὰ φρονέων ὅτι οἱ βλάβεν ἅρματα καὶ ταχέ' ἵππω
Αὐτός τ' ἐσθλὸς ἐὼν, ἀλλ' ὤφελεν ἀθανάτοισιν
Ε'ὔχεσθαι, τόκεν τ' ὄυτι πανύςατος ἦλθε διώκων.

ỷ. 354. *Quæ munera Niso Digna dabis?*] *præmia* hoc loco, pro, *munera*, scriptum animadverti in libro Colotiano.

ỷ. 357. *Et simul his dictis faciem ostentabat, & udo Turpia membra fimo*] Homerus in Il. Ψ'.

Στῆ δὲ κέρας μετὰ χερσὶν ἔχων βοὸς ἀγραύλοιο,
Ο'νθον ἀποπτύων.

ỷ. 358. *Risit pater optimus olli*] Homerus ibidem,

— Μείδησεν δὲ ποδάρκης δῖος ἀχιλλεύς.

ỷ. 364. *Et evinctis attollat brachia palmis*] Homerus in eodem lib.

Αὐτὰρ ὁ πυγμαχίης ἀλεγεινῆς θῆκεν ἄεθλον.

ỷ. 368. *Continuo vastis cum viribus effert Ora Dares*] Homerus in Il. Ψ'.

Ω's ἔφατ· ὤρνυτο δ' αὐτίκ' ἀνὴρ, ἠΰς τε μέγας τε
Εἰδὼς πυγμαχίης υἱὸς πανοπῆος ἐπειός. de Darete, & Entello mentio est apud Christodulum in epigr. lib. v.

ỷ. 370. *Solus qui Paridem solitus contendere contra*] tale quiddam Homeri illud in Il. Ψ'.

Εὐρύαλος δὲ οἱ οἶος ἀνίςατο ἰσόθεος φὼς
Μηκιςέως υἱὸς ταλαονίδαο ἄνακτος,
Ὅς ποτε θήβας δ' ἦλθε δεδεκότος οἰδιπόδαο
Ἐς τάφον, ἔνθα δὲ πάντας ἐνίκα καδμείωνας.

ỳ. 373. *Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat*] videndus Theocritus ἐν διοσκούροις. 310

ỳ. 378. *Nec quisquam ex agmine tanto Audet adire virum*] Homerus Il. ή.

Αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι,
Ὀψὲ δὲ δὴ μενέλαος ἀνίςατο.

ỳ. 382. *Tum læva taurum cornu tenet, atque ita fatur*] tranftulit hunc locum ex Homerico illo in Il. ψ'.

Ἄψατο δ' ἡμιόνε ταλαεργε, φώνησέν τε,
Ἄσσον ἴτω, ὅςις δέπας οἴσεται ἀμφικύπελλον,
Ἡμίονον δ' ἔ φημί τιν' ἀξέμεν ἄλλον ἀχαιῶν
Πυγμῇ νικήσαντ', ἐπεὶ εὔχομαι εἶναι ἄριςος.

ỳ. 387. *Hic gravis Entellum dictis castigat Acestes*] Homerus in Il. ή.

Ἦ μὲν δὴ λώβη τάδε γ' ἔσσεται αἰνόθεν αἰνῶς,
Εἰ μή τις δαναῶν νῦν ἕκτορος ἀντίος εἶσιν.

ỳ. 389. *Entelle, Heroum quondam fortissime frustra*] Homerus Il. έ.

Στῆ δὲ πρόσθεν αὐτοῖο, ἔπος τέ μιν ἀντίον ηὔδα·
Πάνδαρε, πεῦ τοι τόξον, καὶ πτερόεντες ὀϊςοὶ,
Καὶ κλέος, ᾧ οὔτις τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνήρ.

ỳ. 393. *Et spolia illa tuis pendentia tectis*] Homerus Il. ν'.

Καί τοι ἐμοὶ, παρά τε κλισίῃ, καὶ νηῒ μελαίνῃ
Πόλλ' ἔναρα τρώων.

ỳ. 398.

ỳ.398. *Si nunc foret illa iuventa*] Homerus in Il. ή.

Α῎ι γὰρ ζεῦτε πάτερ, καὶ ἀθηναίη, καὶ ἄπολλον
Η῾βῷμ᾽ ὡς ὅτ᾽ ἐπ᾽ ὠκυρόῳ κελάδοντι μάχοντο.

ỳ.421. *Hæc fatus, duplicem ex humeris reiecit amictum*] Homerus in odyff. Σ΄.

Ζώσατο καὶ ῥάκεσιν περὶ μήδεα, Φαῖνε δὲ μηρὺς
Καλούς τε μεγάλυς τε Φάνεν δὲ οἱ εὐρέες ὦμοι,
Στήθεά τε, ςιβαροίτε βραχίονες.

ỳ.422. *Magna ossa, lacertosque Exuit*] Ennius Annal. li. 17.

311 *Magna ossa, lacertique apparent homini.*

ỳ424. *Tum satus Anchisa cæstus pater extulit æquos*] Homerus in Il. Ψ΄.

—— αὐτὰρ ἔπειτα
Δῶκεν ἱμάντας ἐϋδμήτυς βοὸς ἀγραύλοιο.

ỳ.427. *Brachiaque ad superas interritus extulit auras*] Homerus in eodem lib.

Α῎ντα δ᾽ ἀνασχομένω χερσὶ ςιβαρῇσιν ἄμ᾽ ἄμΦω,
Σύν ῥ᾽ ἔπεσον, σὺν δέ σΦι βαρεῖαι χεῖρες ἔμιχθεν.

ỳ.436. *Duro crepitant sub vulnere malæ*] Homerus ibid.

Δεινὸς δὲ χρόμαδος γενύων γένετ᾽, ἔῤῥεε δ᾽ ἱδρώς.

& paulo poſt,

Κόψε δὲ παπτήναντα παρήϊον.

ỳ.445. *Prævidit, celerique elapsus corpore cessit*] expreſſum eſt de illo Homerico in Il. υ΄.

Α᾽λλ᾽ ὁ μὲν ἄντα ἰδὼν ἀλεύατο χάλκεον ἔγχος.

ỳ. 447. *Ipse gravis graviterque ad terram pondere vasto Concidit*] Homerus in Il. ψ'.

—— αὐτοῦ γὰρ ὑπήριπε φαίδιμα γυῖα.

ỳ. 448. *Vt quondam cava concidit aut Erymantho*] hac comparatione usus est Homerus in Il. ν'.

—— ὁ δ᾽ αὖτ᾽ ἔπεσεν μελίη ὥς,
Ἥ τ᾽ ὄρεος κορυφῇ ἕκαθεν περιφαινομένοιο
Χαλκῷ τεμνομένη τέρενα χθονὶ φύλλα πελάσσῃ
Ὣς πέσεν. ἀμφὶ δ᾽ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα χαλκῷ.

& in Il. ε.

Καππεσέτην ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇσιν.

ỳ. 450. *Consurgunt studiis Teucri, & Trinacria pubes*] Homerus in Il. ψ'.

Ὣς πληγεὶς ἀνέπαλτο, αὐτὰρ μεγάθυμος Ἐπειὸς
Χερσὶ λαβὼν ὤρθωσε. φίλοι δ᾽ ἀμφέσταν ἑταῖροι.

ỳ. 451. *It clamor cælo*] Ennius in Annalibus,
Clamor ad cælum volvendus per æthera vagit. 312

ỳ. 453. *Neque territus heros*] Homerus in Il. ε.
Τὸν δ᾽ οὐ ταρβήσας.

ỳ. 457. *Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ille sinistra*] pro, *ille*, liber Colotianus, habet, *deinde*.

ỳ. 461. *Tum pater Aeneas procedere longius iras*] imitatus est versus illos Homeri in Il. ψ'.

Εἰ μὴ Ἀχιλλεὺς αὐτὸς ἀνίστατο, καὶ κατέρυκε,
Μηκέτ᾽ ἐρίζεσθον, μὴ δὲ τρίβεσθε κακοῖσιν.

ỳ. 465. *Infelix quæ tanta animum dementia cepit?*] Homerus in Il. η.

Ἀφραίνεις Μενέλαε διοτρεφὲς, οὐδέ τί σε χρὴ

Ταύ-

Ταύτης ἀφροσύνης. ἀνὰ δ' ἴσχεο κηδόμενός περ,
Μήδ' ἔθελ' ἐξ ἔριδος ἀμείνονι φωτὶ μάχεσθαι.

℣.468. *Ast illum fidi æquales, genua ægra trahentem*] locus sumptus pene ad verbum ex Homeri Il. ψ'.

—— Φίλοι δ' ἀμφέςαν ἑταῖροι
Ο'ιμιν ἄγον δι' ἀγῶνος ἐφελκομένοισι πόδεσσι
Αἷμα παχὺ πτύοντα, κάρη βάλλονθ' ἑτέρωσε.

℣.481. *Exanimisque tremens procumbit humi bos*] Lucretius lib. v.

Nec procumbere humi prostratum.

Moschus in Europa,

Ω'κλασε πρὸ ποδῶν. Homerus in Il. γ'.
Η' καὶ ἀπὸ ςομάχους ἀρνῶν τάμε νηλέϊ χαλκῷ,
Καὶ τὰς μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας,
Θυμȣ̃ δευομένους, ἀπὸ γὰρ μένος εἵλετο χαλκός.

℣.482. *Ille super tales effundit pectore voces*] Pedo Albinovanus,

Obstructo tales effundit pectore voces.

℣.487. *Ingentique manu malum de nave Seresti Erigit*] Homerus in Il. ψ'.

313 Ι'ςὸν δ' ἔςησεν νηὸς κυανοπρώροιο
Τηλȣ̃ ἐπὶ ψαμάθοιο, ἐκ δὲ τρήρωνα πέλειαν
Λεπτῇ μηρίνθῳ δῆσεν αὐτός.

℣.490. *Deiectamque ærea sortem Accepit galea*] Home. Il. γ'.

—— αὐτὰρ ἔπειτα
Κλήρȣς ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες,
Ο'ππότερος δὴ πρόσθεν ἀφείη χάλκεον ἔγχος.

Aeschy-

Aeſchylus, *ἐν ἑπτὰ ἐπὶ θήβας*,

Τρίτῳ γὰρ ἐτεόκλῳ τρίτος πάλος
Ἐ'ξ ὑπτίυ πήδησεν εὐχάλκου κράνυς.

ỷ.496. *Pandare, qui quondum iuſſus confundere fœdus*] hæc ex Il. δ'. petenda ſunt.

ỷ.501. *Pro ſe quisque viri*] *κατ' ἐμαυτὸν* dixit Homerus in Il. ά. & in β'. *κατὰ σφέας*.

ỷ.509. *Aſt ipſam miſerandus avem contingere ferro Non valuit*] interpretatus eſt Homericum illud in Il. ψ'.

Ὄρνιθος μὲν ἄμαρτε, μέγηρε γάρ οἱ τόγ' ἀπόλλων,
Αὐτὰρ ὃ μήρινθον βάλεν πὰρ πόδα, τῇ δέδετ' ὄρνις
Ἀντικρὺ δ' ἀπὸ μήρινθον τάμε πικρὸς ὀϊςὸς,
Ἡ μὲν ἔπειτ' ἤϊξε πρὸς ὐρανόν.

ỷ.515. *Iam vacuo lætam cœlo ſpeculatus*] Homerus ibidem,

Ὕψιδ' ὑπαὶ νεφέων ἴδετο τρήρωνα πέλειαν,
Τὴν ῥ ὅγε δινεύυσαν ὑπὲρ πτέρυγος βάλε μέσσην.
Ἀντικρὺ δὲ διῆλθε βέλος, τὸ μὲν ἄψ ἐπὶ γαίῃ
Πρόσθεν μηριόναο πάγη ποδὸς, αὐτὰρ ἡ ὄρνις
Ἱςῷ ἐφεζομένη νηὸς κυανοπρώροιο
Αὐχέν' ἀπεκρέμασεν, σὺν δὲ πτερὰ πυκνὰ λίασθεν,
Ὠκὺς δ' ἐκ μελέων θυμὸς πτᾶτο, τῆλοθ' ἀπ' αὐτῦ
Κάππεσεν, λαοὶ δ' αὖ θηεῦντό τε, θάμβησάν τε.

ỷ.533. *Nam te voluit rex magnus olympi Talibus auſpiciis exortem ducere honorem*] hic quoque locus ex Homero ſumptus eſt, apud quem in Il. ψ'. iſta ponuntur,

——— *πέμπτον δ' ὑπελείπετ' ἄεθλον* 314
Ἀμφίθετος φιάλη, τὴν νέςορι δῶκεν ἀχιλλεὺς,

Ἀρ-

Ἀργείων ἀν' ἀγῶνα φέρων, καὶ ἔειπε παραςάς.
Τῆ νῦν καί σοι τῦτο γέρον κειμήλιον ἔςω,
Πατρόκλοιο τάφε μνῆμ' ἔμμεναι, ὐ γὰρ ἔτ' αὐτὸν
Ὄψει ἐν ἀργείοισι. δίδωμι δέ τοι τόδ' ἄεθλον.

ỳ. 538. *Ferre sui dederat monimentum & pignus amoris*] possunt huc referri illa ex odyss. δ'.

Δώσω δὲ καλλὸν ἄλεισον ἵνα σπένδησθα θεοῖσιν
Ἀθανάτοις, ἐμέθεν μεμνημένος ἤματα πάντα.

ferre dederat, dixit, quo modo Homerus in Il. ψ'.

Δῶκε δ' ἄγειν ἑτάροισιν.

ỳ. 567. *Frontemque ostentans arduus albam*] locus ex Il. ψ'.

—— Φράσσατο δ' ἵππον ἀριπρεπέα πρῦχοντα,
Ὃς τὸ μὲν ἄλλο τόσον φοῖνιξ ἦν, ἐν δὲ μετώπῳ
Λευκὸν σῆμ' ἐτέτυκτο περίτροχον ἠΰτε μήνη.

ỳ. 594. *Qui per maria humida nando*] ὑγρὰ κέλευθα, Homer.

ỳ. 606. *Irim de cælo misit Saturnia Iuno*] Homerus Il. Σ'.

Εἰ μὴ πηλείωνι ποδήνεμος ὠκέα Ἶρις
Ἄγγελος ἦλθε θέυσ' ἀπ' ὀλύμπε θωρήσσεσθαι
Κρύβδα διός, ἄλλωντε θεῶν, πρὸ γὰρ ἧκε μιν ἥρη.

ỳ. 609. *Illa viam celerans*] Homerus in Il. β'. de Iride,

Βῆ δέ κατ' ὀυλύμποιο καρήνων ἀΐξασα,
Καρπαλίμως δ' ἵκανε θοὰς ἐπί νῆας ἀχαιῶν.

ỳ. 612. *At procul in sola secretæ Troades acta*] Incerti poetæ versus apud Victorinum in lib. De metris, ita legitur,

Sed

Sed Iapygia vada ponti victi prope litoris actas.
Plutarchus in lib. de claris mulieribus, *τῶν ἀπ'
ἰλίȣ περὶ τήν ἅλωσιν ἐκφυγόντων, ὁι πλεῖςοι χειμῶνι
χρησάμενοι, καὶ δἰ ἀπειρίαν τȣ͂ πλȣ͂, καὶ ἄγνοιαν τῆς
θαλάσσης ἀπενεχθέντεες εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ περὶ τὸν
θύμβριν ποταμὸν ὅρμοις, καὶ ναυλόχοις ἀναγκαίοις μόλις
ἀποδραμόντες, αὐτοὶ μὲν ἐπλανῶντο περὶ τὴν χῶραν,* 315
*Φραςήρων δεόμενοι. ταῖς δὲ γυναιξὶν ἐμπίπτει λογισμὸς,
ὡς ἥ τις ȣ͂ν ἵδρυσις ἐν τῇ πάσῃ πλάνῃ καὶ ναυτιλίᾳ εὖτε
καὶ καλῶς πράττουσιν ἀνθρώποις, ἀμείνων ἐςὶ, καὶ πα-
τρίδα δὲ ποιεῖν αὐτούς ἀπολαβεῖν, ἣν ἀπολωλέκασι μὴ
δυναμένους. ἐκ δὲ τȣ́του συμφρονήσασαι κατέφλεξαν τὰ
πλοῖα μιᾶς καταρξαμένης ὥς φασι ῥώμης.* apud Isacium
quoque Lycophronis interpretem eadem de re ita
scriptum inveni; *ὁ Ναύαιθος ποταμὸς ἐςὶν ἰταλίας,
ἐκλήθη δὲ ȣ͂τω κατὰ μὲν Ἀπολλόδωρον, καὶ λοιποὺς, ὅτι
μετὰ τὴν ἰλίȣ ἅλωσιν αἱ λαομέδοντος θυγατέρες, πριάμου
δὲ ἀδελφαὶ, ἄιθυλλα, ἀςυόχη, μηδεσικάςη, μετὰ τῶν
λοιπῶν αἰχμαλώτων ἐκεῖσε γεγονυῖαι τῆς ἰταλίας, εὐλα-
βούμεναι τὴν ἑλλάδος δουλίαν, τὰ σκάφη ἐνέπρησαν,
ὅθεν ὁ ποταμὸς Ναύαιθος ἐκλήθη, καὶ ἁι γυναῖκες ναυ-
πρήςιδες. ὁι δὲ σὺν αὐταῖς ἕλληνες ἀπολέσαντες τὰ σκά-
φη, ἐκεῖ κατῴκησαν. πλούταρχος δὲ ῥώμην εἶναι αἰχμά-
λωτον τρωϊκὴν, τὴν συμβουλεύσασαν ταῖς λοιπαῖς, καῦ-
σαι τὰς ἑλλήνων ὁλκάδας.* Videndus Strabo lib. VI.

℣.628. *Dum per mare magnum*] Lucretius,
— *Suave mari magno.*

℣.642. *Sublataque procul dextra connixa coruscat*] Lycophron,

Σήταια τλήμων, σοὶ δὲ πρὸς πέτραις μόρος
Μίμνει δυσαίων ἔνθα γυιȣ́χοις πέδαις
Οἰκτιςα χαλκείῃσιν ὠργυιωμένη

Θανῇ,

Θανῆ, πυρὶ φλέξασα δεσποτῶν στόλον. videndus Aristoteles in libro περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων.

ỳ.674. *Qua ludo indutus belli simulacra ciebat*] Lucretius lib. II.

Componunt, complent, belli simulacra cientur.

ỳ.680. *Atque incendia vires Indomitas posuere*]
316 itaque Homerus, πῦρ ἀκάματον, dixit.

ỳ.685. *Humeris abscindere vestem*] Homerus in Il. β'.

— ἀπὸ δὲ χλαῖναν βάλε.

ỳ.687. *Iuppiter omnipotens si nondum exosus ad unum Troianos*] Homerus in Il. ά.

Κλῦθί μευ ἀργυρότοξ' ὃς χρύσην ἀμφιβέβηκας,
Κίλλαν τε ζαθέην, τενέδοιό τ' ἶφι ἀνάσσεις
Σμινθεῦ, εἴποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
Η̂ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα,
Ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τὸ δὲ μοι κρήηνον ἐέλδωρ,
Τίσειαν δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσι.

ỳ.693. *Cum effusis imbribus atra Tempestas sine more furit*] Lucretius lib. VI.

—— *& trahit atram*
Fulminibus gravidam tempestatem, atque procellis.

ỳ.701. *Nunc huc ingentes, nunc illuc pectore curas Mutabat*] versus hic ex Il. ά. translatus est,

—— ἐν δὲ οἱ ἦτορ
Στήθεσι λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν.

ỳ.710. *Superanda omnis fortuna ferendo est*] ex antiquo proverbio quo Terentius usus est,

Quod

Quod fors feret, feramus æquo animo.

℣.726. *Imperio Iovis huc venio*] hanc ſententiam videri poteſt ſumpſiſſe ab Homero, apud quem in Il. β'. leguntur hi verſus,

—— Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι
Ὅς σεῦ ἄνευθεν ἐὼν μέγα κήδεται ἠδ' ἐλεαίρει.

℣.740. *Et tenues fugit ceu fumus in auras*] Homer. Il. ψ'.

—— ψυχὴ δὲ κατὰ χθονὸς ἠΰτε καπνὸς
Ὤιχετο τετριγυῖα.

℣.742. *Aut quis te noſtris amplexibus arcet*] Homerus in odyſſ. λ'.

Μῆτερ ἐμή, τίνυ μ' οὐ μίμνεις ἑλέειν μεμαῶτα; 317

℣.767. *Ipſi quibus aſpera quondam Viſa maris facies*] non diſſimile Homeri illud in Il. λ'.

Τοῖσι δ' ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ' ἠὲ νέεσθαι
Ἐν νηυσὶ γλαφυρῇσι, φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.

℣.777. *Proſequitur ſurgens a puppi ventus euntes*] Homerus in odyſſ. μ'

Ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεὼς κυανοπρῴροιο
Ἴκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον ἐσθλὸν ἑταῖρον.

℣.778. *Certatim ſocii feriunt mare, & æquora verrunt*] reſpexit ad verſum illum in odyſſ. γ'.

Ἑξῆς δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.

℣.807. *Nec reperire viam, atque evolvere poſſet In mare ſe Xanthus*] locum hunc ſumpſit ex Homero, apud quem in Il. φ'. inducitur Xanthus fluvius ita loquens,

Πλήθει γὰρ δή μοι νεκύων ἐρατεινὰ ῥέεθρα,

Οὐδ-

Οὐδέτι πῆ δύναμαι προχέειν ῥόον εἰς ἅλα δῖαν,
Στεινόμενος νεκύεσσι. σὺ δὲ κτείνεις ἀϊδήλως.

℣.809. *Congressum Aenean nec dis, nec viribus aequis Nube cava eripui*] nota sunt Homerica illa in Il. ύ. quæ hoc loco æmulatus est Virgilius,

Αὐτὰρ ἐπεὶ τόγ' ἄκουσε ποσειδάων ἐνοσίχθων
Βῆ ῥ' ἴμεν ἄν τε μάχην, καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων,
Ἷξε δ' ὅθ' αἰνείας, ἠδ' ὁ κλυτὸς ἦεν ἀχιλλεὺς,
Αὐτίκα τῷ μὲν ἔπειτα κατ' ὀφθαλμῶν χέεν ἀχλὺν
Πηλείδῃ ἀχιλῆϊ, ὁ δὲ μελίην εὔχαλκον
Ἀσπίδος ἐξέρυσεν μεγαλήτορος αἰνείαο,
Καὶ τὴν μὲν προπάροιθε ποδῶν ἀχιλῆος ἔθηκεν,
Αἰνείαν δ' ἔπεσευεν ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀείρας,
Πολλὰς δὲ στίχας ἡρώων, πολλὰς δὲ καὶ ἵππων,
Αἰνείας ὑπεράλτο θεοῦ ἄπο χειρὸς ὀρούσας.

℣.811. *Structa meis manibus periuræ mœnia*
318 *Troiæ*] spectat hic locus ad Homeri versus illos, qui leguntur in Il. Φ'.

Ἤτοι ἐγὼ τρώεσσι πόλιν περὶ τεῖχος ἔδειμα,
Εὐρύ τε καὶ μάλα καλὸν, ἵν' ἄρρηκτος πόλις εἴη,
Φοῖβε. σὺ δὲ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς βουκολέεσκες
Ἴδης ἐν κνημοῖσι πολυπτύχου ὑληέσσης,
Ἀλλ' ὅτε δὴ μισθοῖο τέλος πολυγηθέες ὧραι
Ἐξέφερον. τότε νῶϊ βιήσατο μισθὸν ἅπαντα
Λαομέδων ἔκπαγλος.

℣.817. *Iungit equos auro genitor*] totus hic locus ex Homero translatus est, in Il. ν'.

Ἔνθ' ἐλθὼν, ὑπ' ὄχεσφι τιτύσκετο χαλκόποδ' ἵππω
Ὠκυπέτα, χρυσέῃσιν ἐθείρῃσιν κομόωντε,
Χρυσὸν δ' αὐτὸς ἔδυνε περὶ χροῒ, γέντο δ' ἱμάσθλην
Χρυσείην εὔτυκτον, ἑοῦ δ' ἐπεβήσατο δίφρου,

Βῆ δ' ἐλάαν ἐπὶ κύματ' ἄταλλε δὲ κήτε' ὑπ' αὐτȣ͂
Πάντοθεν ἐκ κευθμῶν, ȣ̓δ' ἠγνοίησεν ἄνακτα,
Γηθοσύνῃ δὲ θάλασσα διΐςατο, τοίδ' ἐπέτοντο
Ῥίμφα μάλα, ȣ̓δ' ὑπένερθε διαίνετο χάλκεος ἄξων.

ỳ.821. *Sternitur æquor aquis*] Theocritus edyll.VII.

Χ' ἀλκυόνες ςορεσεῦντι τὰ κύματα, τήν τε θάλασσαν.

ỳ.840. *Te Palinure petens*] videtur imitatus Homericum Phrontidem in odyſſ. γ'. Menelai navis gubernatorem.

ỳ.843. *Ferunt ipſa æquora claſſem*] in libro A. Colotii legitur, *ſua flamina claſſem.*

ỳ.860. *Ac ſocios nequicquam ſæpe vocantem*] *voce vocantem*, ſcriptum eſt in veteri libro A. Colotii.

ỳ.862. *Currit iter tutum non ſegnius æquore claſſis*] Homerus in Il. Λ.

Ἡ δ' ἔθεεν κατὰ κῦμα διαπρήσσȣσα κέλευθον.

ỳ.864. *Iamque adeo ſcopulos Sirenum*] Homer. in odyſſ. μ'.

Τόφρα δὲ καρπαλίμως ἐξίκετο νηῦς ἐυεργὴς 319
Νῆσον σειρήνοιιν ἔπειγε γὰρ ȣ̓ρος ἀπήμων.

AENEIDOS
LIB. VI.

ỷ. 1. S*Ic fatur lacrymans*] ita Homerus in Il. ά.

Ω῝ς φάτο δακρυχέων. huius autem libri argumentum ex odyss. λ'. sumptum esse constat.

ỷ. 6. *Semina flammæ*] eodem modo dixit Homerus in odyss. έ.

Σπέρμα πυρὸς σώζων.

& Pindarus olympicis,

Καί τοι γὰρ αἰθέσας ἔχοντες
Σπέρμ᾽ ἀνέβαν φλογὸς, ἐ
Τεῦξαν δ᾽ ἀπύροις ἱεροῖς
Α῎λσος ἐν ἀκροπόλει.

ỷ. 11. *Magnam cui mentem, animumque*] videtur expressisse Homericum illud,

— κατὰ φρένα, καὶ κατὰ θυμὸν.

ỷ. 15. *Præpetibus pennis.*] Cicero in Mario,

Hanc ubi præpetibus pennis, lapsuque volantem
Conspexit Marius divini numinis augur.

ỷ. 19. *Remigium alarum*] hac translatione usus est Aeschylus in Agamemnone,

Υ῎πατοι λεχέων στροφοδινοῦνται
Πτερύγων ἐρετμοῖς ἐρεσσόμενοι.

Anyte in epigrammate,

Οὐκέτι μ' ὡς τὸ πάρος πυκιναῖς πτερύγεσσιν ἐρέσσων.

huc spectat versus ille Plauti ex Amphitryone,

Non ocius qui nisi Dædaleis me tulissem remigiis.

Lucretius lib. VI. 320

Remigii oblitæ pennarum vela remittunt.

℣. 20. *Tum pendere pœnas*] Lucretius lib. V.

Pendere eos pœnas immani pro scelere omnes.

℣. 21. *Cecropidæ iussi, miserum, septena quotannis Corpora natorum*] hac de re ita Catullus,

Nam perhibent olim crudeli peste coactam,
Androgeoneæ pœnas exolvere cædis
Electos iuvenes simul, & decus innuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.

Euripides ἐν ἡρακλεῖ μαινομένῳ,

——— σώσας κόρους
Δὶς ἑπτὰ, ταῦρον κνώσσιον κατακτανών.

℣. 27. *Hic labor ille domus, & inextricabilis error*] Catullus in epithalamio,

Ne Labyrintheis e flexibus egredientem
Tecti frustraretur inobservabilis error.

℣. 28. *Magnum reginæ sed enim miseratus amorem Dædalus*] Homerus Il. ζ.

Τῷ ἴκελον οἷόν ποτ' ἐνὶ κνωσσῷ εὐρείῃ
Δαίδαλος ἤσκησε καλλιπλοκάμῳ ἀριάδνῃ.

℣. 30. *Cæca regens filo vestigia*] opinor hoc loco Virgilium imitatum esse Catulli versus illos,

Inde pedem sospes multa cum laude reflexit,
Errabunda regens tenui vestigia filo.

℣. 57. *Dardana qui Paridis direxti tela manusque*] Homerus in Il. ε.

——— βέλος δ' ἴθυνεν ἀθήνη. Sed ab hoc Virgilii loco videntur non alieni versus illi incerti poetæ, qui leguntur epigramm. lib. I.

Α'μπελε τί πρήξωμεν, ὅταν δαφναῖος ἀπόλλων
Πτόρθον ἐμὸν κλίνῃ ἐν ἀλεξάνδροιο βελέμνοις.

321 ℣.67. *Latio considere Teucros*] vidi aliquot veteres codices, qui pro, *considere*, haberent *consistere.*

℣.68. *Solido de marmore templa Instituam*] *constituam*, scriptum est in vetustis quibusdam exemplaribus.

℣.76. *Finem dedit ore loquendi*] hoc de Lucilio sumptum est, qui lib. I. ita ait,

Hæc ubi dicta dedit, pausam fecit ore loquendi.

℣.90. *Nec Teucris addita Iuno Nusquam aberit*] *addita* hoc loco exponit Macrobius, *affixa & infesta.* Lucilius lib. XIV.

Si mihi non prætor si & additus, atque agitet me,
Non male sic ille me ut dico extenderet unus.

℣.100. *Obscuris vera involvens*] Homericum est,

Ἴσκεν ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα.

℣.105. *Omnia præcepi, atque animo mecum ante peregi*] Aeschylus in Prometheo,

Καί τοι τί φημι; πάντα πρoὐξεπίσαμαι
Σκεθρῶς τὰ μέλλοντ', οὐδέ μοι ποταίνιον
Πῆμ' οὐδὲν ἥξει. animadvertit hoc M. Antonius Muretus.

℣.121. *Si fratrem Pollux alterna morte redemit*] hic locus ex Homero expressus est, apud quem leguntur hi versus in odyss. λ'.

Ἄλλοτε μὲν ζώουσ᾽ ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ᾽ αὖτε
Τεθνᾶσιν, τιμὴν δὲ λελόγχασιν ἶσα θεοῖσιν.

ỷ. 126. *Facilis deſcenſus Averni*] *Averno eſt*, ſcriptum vidi in optimo libro illo Colotiano.

ỷ. 127. *Noctes atque dies*] Lucretius lib. III.
Noctes atque dies niti præſtante labore.

ỷ. 128. *Sed revocare gradum*] huc ſpectant Anacreontis illa;

Ἀΐδεω γὰρ ἐςὶ δεινὸς μυχὸς,
Ἀργαλέα δ᾽ ἐς αὐτὸν κάθοδος,
Καὶ γὰρ ἕτοιμον καταβάντι, μὴ ἀναβῆναι. 322

eadem ſententia uſi ſunt, Philetas,

—— ἀτραπὸν εἰς ᾅδεω
Ἤνυσα, τὴν ὔπω τις ἐναντίον ἦλθεν ὁδίτης.

Lycophron, Ἄςρεπτον ᾅδην δύσεται τὸ δεύτερον.
Nicander in Alexipharmacis,

Τόθι χάσμα δυσέκδρομον Εὐβυλῆος.

Aeſchylus ἐν πέρσαις,

— ἐςι δ᾽ ὐκ εὐέξοδον. Theocritus,

Ἀνέξοδον εἰς ἀχέροντα.

Plato in Phædone, ἔςι δ᾽ ἄρα ἡ πορεία ὐχ ὡς ὁ αἰσχύλυ τήλεφος λέγει. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἁπλῆν οἶμόν φησιν εἰς ᾅδυ φέρειν.

ỷ. 134. *Bis ſtygios innare lacus*] accepit hoc ab Homero ex odyſſ. ν´.

Σχέτλιοι, οἳ ζώοντες ὑπήλθετε δῶμ᾽ ἀΐδαο,
Δυσθανέες, ὅτε τ᾽ ἄλλοι ἅπαξ θνήσκουσ᾽ ἄνθρωποι.

ỷ. 141. *Auricomos quam quis*] codex A. Colotii, habet, *qui*, pro, *quis*.

ỳ. 152. *Sedibus hunc refer ante ſuis, & conde ſepulcro*] ait enim Euripides ἐν ἱκετίσιν,

Ἐάσατ' ἤδη γῆ καλυφθῆναι νεκρὺς,
Ὅθεν δ' ἕκαςος εἰς τὸ σῶμ' ἀφίκετο,
Ἐνταῦθ' ἀπῆλθε· πνεῦμα μὲν πρὸς αἰθέρα,
Τὸ σῶμα δ' εἰς γῆν, ὔτι γὰρ κεκτήμεθα
Ἡμέτερον αὐτὸ, πλὴν ἐνοικῆσαι βίον.

ỳ. 153. *Duc nigras pecudes, ea prima piacula ſunto*] Lucretius lib. III.

Et nigras mactant pecudes, quas manibus divis
Inferias mittunt.

ỳ. 164. *Quo non præſtantior alter Aere ciere viros*] tale illud Homeri in Il. β'.

323 Τῷ δ' ὄυπω τις ὁμοῖος ἐπιχθονίων γένετ' ἀνὴρ
Κοσμῆσαι ἵππȣς τε, καὶ ἀνέρας ἀσπιδιῶτας.

ỳ. 172. *Et cantu vocat in certamina divos*] Homer. odyſſ. θ'.

Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἐρίζεσκον περὶ τόξων.

eodem ſpectant illa ex Il. β'. —— ἔνθάτε μȣσαὶ
Ἀντόμεναι θάμυριν τὸν θρήϊκα παῦσαν ἀοιδῆς,
Οἰχαλίηθεν ἰόντα, παρ' εὐρύτȣ οἰχαλιῆος,
Στεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν, εἴπερ ἂν αὐταὶ
Μȣσαι ἀείδοιεν κοῦραι διὸς αἰγιόχοιο.
Αἱ δὲ χολωσάμεναι πηρὸν θέσαν. αὐτὰρ ἀοιδὴν
Θεσπεσίην ἀφέλοντο, καὶ ἐκλέλαθον κιθαριςύν.

ỳ. 173. *Si credere dignum eſt*] tale illud apud Aratum,

Εἰ ἐτεὸν δὴ &c.

ỳ. 179. *Itur in antiquam ſilvam, ſtabula alta fera-*

ferarum] hic locus tranſlatus eſt de Homerico illo in Il. ψ′.

Οἱ δ᾽ ἴσαν ὑλοτόμους πελέκεας ἐν χερσὶν ἔχοντες.
Αὐτίκ᾽ ἄρα δρῦς ὑψικόμους ταναήκεϊ χαλκῷ
Τάμνον ἐπειγόμενοι. ταὶ δὲ μεγάλα κτυπέουσαι
Πῖπτον. quos verſus imitatus eſt Ennius in VI. Annalium:

Incedunt: arbuſta prælta ſecuribus cædunt:
Percellunt magnas quercus: exciditur ilex:
Fraxinus frangitur, atque abies conſternitur alta:
Pinus proceras pervertunt: omne ſonabat
Arbuſtum fremitu ſilvai frondoſai.

ỷ. 184. *Hortatur ſocios, paribusque accingitur armis*] Apollonii Interpres explicans carmen illud ex lib. I. Argonauticorum,

Ὡς δ᾽ ὅτε δούρατα μακρὰ νέον πελέκεσσι τυπέντα,

ait, ξυλοτόμους δέ τοὺς ἥρωας, & quæ ſequuntur.

ỷ. 190. *Vix ea fatus erat, geminæ cum forte columbæ*] Homerus Il. κ′.

Τοῖσι δὲ δεξιὸν ὄρνιν ἧκεν ἐρωδιὸν ἐγγὺς ὁδοῖο 324
Παλλὰς ἀθηναίη, τοὶ δ᾽ οὐκ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν
Νύκτα δι᾽ ὀρφναίην, ἀλλὰ κλάγξαντος ἄκουσαν,
Χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθ᾽ ὀδυσσεὺς, ἠρᾶτο δ᾽ ἀθήνῃ.

ỷ. 197. *Sic affatus veſtigia preſſit*] Lucretius lib. II.
Linquit humi pedibus veſtigia preſſa biſulcis.

ỷ. 215. *Ingentem ſtruxere pyram*] æmulatus eſt Homericum locum in Il. ψ′.

Ποίησαν δὲ πυρὴν ἑκατόμπεδον ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτῃ νεκρὸν θέσαν ἀχνύμενοι κῆρ,
Πολλὰ δ᾽ ἴφια μῆλα, καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς
Πρόσθε πυρῆς ἔδειρόν τε καὶ ἄμφεπον, ἐκ δ᾽ ἄρα πάντων

Δη-

Δημὸν ἑλὼν ἐκάλυψε νέκυν μεγάθυμος ἀχιλλεύς.

℣.219. *Corpusque lavant frigentis & ungunt*] Homerus in Il. Σ'.

Αὐτὰρ ἐπεὶ ζέσεν ὕδωρ ἐνὶ ἤνοπι χαλκῷ
Καὶ τότε δὴ λοῦσάν τε καὶ ἤλειψαν λίπ' ἐλαίῳ.

& in odyſſ. ώ.

Κάτθεμεν ἐν λεχέεσσι, καθήραντες χροὰ καλὸν
Ὕδατί τε λιαρῷ, καὶ ἀλείφατι. quos verſus expreſſit Ennius in Annalib.

Tarquinii corpus bona femina lavit, & unxit.

℣.220. *Tum membra toro defleta reponunt*] Homer. Il. Ψ'.

Ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτῃ νεκρὸν θέσαν.

℣.221. *Purpureasque ſuper veſtes, velamina nota*] Homerus in Il. Σ'.

Ἐν λεχέεσσι δὲ θέντες ἑανῷ λιτὶ κάλυψαν,
Ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς, καθύπερθε δὲ φάρεϊ λευκῷ.

& in ώ.

Πορφυρέοις πέπλοισι καλύψαντες μαλακοῖσιν.

ἁλιπόρφυρον ῥῆγος dixit Anacreon. Lucret. autem lib. 2.

Nec clarum veſtis ſplendorem purpurai.

325 ℣.226. *Poſtquam collapſi cineres, & flamma quievit*] totus hic locus tranſlatus eſt ex Homero, cuius in Il. Ψ'. verſus ſunt hi,

Πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν αἴθοπι οἴνῳ,
Ὅσσον ἐπὶ φλὸξ ἦλθε, βαθεῖα δὲ κάππεσε τέφρη,
Κλαίοντες δ' ἑτάροιο ἐνηέος ὀςέα λευκὰ
Ἄλλεγον ἐς χρυσέην φιάλην, καὶ δίπλακα δημόν·
Ἐν κλισίῃσι δὲ θέντες, ἑανῷ λιτὶ κάλυψαν.
Τορνώσαντο δὲ σῆμα, θεμείλιά τε προβάλοντο

Ἀμφὶ πυρὴν, εἶθαρ δὲ χυτὴν ἐπὶ γαῖαν ἔχευαν.

ẏ.228. *Ossaque lecta cado texit Corinæus aheno*] Homerus Il. ω.

——— αὐτὰρ ἔπειτα
Ὀςέα λευκὰ λέγοντο κασίγνητοι, ἕταροί τε
Μυρόμενοι, θαλερὸν δὲ κατείβετο δάκρυ παρειῶν,
Καὶ τά γε χρυσείην ἐς λάρνακα θῆκαν ἑλόντες.

ẏ.230. *Spargens rore levi, & ramo felicis olivæ*] videtur respexisse ad versus illos Theocriti, qui leguntur in Heraclisco,

—— ἔπειτα δ' ἅλεσσι μεμιγμένον ὡς νενόμιςαι
Θαλλῷ ἐπιῤῥαίνειν ἐςεμμένον ἀβλαβὲς ὕδωρ.

ẏ.232. *At pius Aeneas ingenti mole sepulcrum Imponit*] Homerus in odyss. μ'.

Αὐτὰρ ἐπεὶ νεκρός τ' ἐκάη, καὶ τεύχεα νεκρȣ̃,
Τύμβον χεύαντες, καὶ ἐπὶ ςήλην ἐρύσαντες
Πήξαμεν ἀκροτάτῳ τύμβῳ εὐῆρες ἐρετμόν.

ẏ.234. *Qui nunc Misenus ab illo Dicitur*] Lycophron,

Νεαπολιτῶν, οἳ παρ' ἄκλυςον σκέπας
Ὅρμων μισηνȣ̃ ςύφλα νάσσονται κλύτη.

ẏ.239. *Quam super haud ullæ poterunt impune volantes Tendere iter pennis*] ab Homero mutuatus est, ex odyss. μ'.

Τῇ μὲν ȣ̓δὲ ποτητὰ παρέρχεται, ȣ̓δὲ πέλειαι 326
Τρήρωνες, ταί τ' ἀμβροσίην διῒ πατρὶ φέρȣσιν.

ẏ.245. *Et summas carpens media inter cornua setas*] Homerus in Il. γ'.

Ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας.

ẏ.251.

ỳ.251. *Sterilemque tibi Proserpina vaccam*] sumpsit ex odyss. λ'.

> Πολλὰ δὲ γουνοῦμην νεκύων ἀμενηνὰ κάρηνα,
> Ἐλθὼν εἰς ἰθάκην ϛεῖραν βοῦν ἥτις ἀρίϛη
> Ῥέξειν ἐν μεγάροισι, πυρήν τ' ἐμπλησέμεν ἐσθλῶν.

ỳ.255. *Sub lumina solis & ortus*] Lucretius lib. 1.

> —— *visitque exortum lumina solis.*

Catullus in epithalamio,

> *Aurora exoriente vagi sub lumina solis.*

ỳ. 256. *Sub pedibus mugire solum*] Apollonius Rhodius lib. III. Argonauticorum,

> Καὶ ῥ' ὃ μὲν ἀγκαλέσας πάλιν ἔϛιχεν, ἡδ' ἀΐουσα,
> Κευθμῶν ἐξ ὑπάτων δεινὴ θεὸς ἀντεβόλησεν
> Ἱεροῖς αἰσονίδαο, πέριξ δέ μιν ἐϛεφάνωντο
> Σμερδαλέως δρυΐνοισι μετὰ πτόρθοισι δράκοντες,
> Στράπτεδ' ἀπειρέσιον δαΐδων σέλας, ἀμφὶ δὲ τήν γε
> Ὀξείῃ ὑλακῇ χθόνιοι κῦνες ἐφθέγγοντο,
> Πείσεαδ' ἔτρεμε πάντα κατὰ ϛίβον.

ỳ.258. *Procul o procul este profani*] totidem verbis Callimachus εἰς ἀπόλλωνα,

> — ἑκὰς ἑκὰς ὅϛις ἐϛὶν ἀλιτρός.

& Euripides in Protesilao,

> Οὐ γὰρ θέμις βεβήλοις ἅπτεσθαι δόμων.

ỳ.265. *Loca nocte silentia late*] *silenta loca*, dixit Nævius in Alceste.

ỳ.268. *Ibant obscuri sola sub nocte per umbras*] locus sumptus ab Homero, ex odyss. λ'. ubi de Vlyssis ad Inferos descensu.

ỳ.276.

℣.276. *Et maleſuada fames, ac turpis egeſtas*] 327
Plautus Moſtellaria,

— maleſuada volgi lena.

Lucretius lib. III.

Turpis enim fama contemptus, & acris egeſtas
Semota a dulci vita, ſtabilique videtur
Et quaſi iam leti portas cunctarier ante.

℣.278. *Tum conſanguineus leti ſopor*] Somnum mortis fratrem dixit etiam Homerus in Il. Σ.

Ε῎νθ᾽ ὕπνῳ ξύμβλητο κασιγνήτῳ θανάτοιο.

Heſiodus in Theogonia,

Η῞δ᾽ ὕπνον μετὰ χερσὶ κασίγνητον θανάτοιο.

℣.287. *Et centum geminus Briareus*] Homerus in Il. ά.

Ω῍χ᾽ ἑκατόγχειρον καλέσασ᾽ ἐς μακρὸν ὄλυμπον,
Ο῝ν Βριάρεων καλέουσι θεοὶ, ἄνδρες δέ τε πάντες
Α᾽ιγαίωνα, ὁ γὰρ αὖτε βίῃ οὗ πατρὸς ἀμείνων.

℣.288. *Flammiſque armata chimæra*] Heſiodus in Theogonia,

Δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο.

Homerus in Il. ζ.

Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα.

vidi etiam in argenteis quibuſdam numiſmatis chimæræ ſignum ex hoc Homeri loco expreſſum.

℣.293. *Admoneat volitare cava ſub imagine formæ*] Homerus in Il. ψ́.

Ω῏ πόποι ἦ ῥά τις ἐστὶ καὶ εἰν ἀΐδαο δόμοισιν
Ψυχὴ καὶ εἴδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι πάμπαν.

℣.295.

ṽ.295. *Hinc via Tartarei quæ fert Acherontis ad undas*] huc pertinent illa Platonis ex Phædone: τούτου δὲ καταντικρὺ, καὶ ἐναντίως ῥέων ἀχέρων. cetera sunt in promptu.

ṽ.300. *Stant lumina flamma*] Homerus in Il. α.

Ο῎σσε δὲ ὁι πυρὶ λαμπετόωντι ἐίκτην.

328 ṽ.305. *Huc omnis turba ad ripas effusa ruebat*] Homerus in odyss. λ'.

Ψυχαὶ ὑπ' ἐξ ἐρέβους νεκύων κατατεθνειώτων,
Νύμφαι τ' ἠΐθεοί τε πολύτλητοί τε γέροντες,
Παρθενικαί τ' ἀταλαὶ, νεοπενθέα θυμὸν ἔχοντες.

ṽ.309. *Quam multa in silvis autumni frigore primo Lapsa cadunt folia*] Homerus in Il. β'.

Ε῎σταν δ' ἐν λειμῶνι σκαμανδρίῳ ἀνθεμόεντι
Μυρίοι, ὅσσα τε φύλλα, καὶ ἄνθεα γίνεται ὥρῃ.

& in eodem libro,

Λίην γὰρ φύλλοισιν ἐοικότες.

ṽ.324. *Dii cuius iurare timent, & fallere numen*] Homerus in odyss. ε.

Ι῎στω νῦν τόδε γαῖα, καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,
Καὶ τὸ κατειβόμενον στυγὸς ὕδωρ, ὅστε μέγιστος
Ο῞ρκος, δεινότατός τε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι.

ṽ.327. *Nec ripas datur horrendas, & rauca fluenta Transportare prius*] Homerus in Il. ψ'.

Θάπτε ὅττι με τάχιστα, πύλας ἀΐδαο περῆσαι,
Τῆλε με εἴργουσι ψυχαὶ εἴδωλα καμόντων,
Οὐδέ με πῶς μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσιν,
Α᾿λλ' αὔτως ἀλάλημαι ἀν' εὐρυπυλὲς ἄϊδος δῶ.

ṽ.335.

ỷ.335. *Ventosa per æquora*] Catullus,

Quæ simul ac rostro ventosum proscidit æquor.

ỷ.337. *Ecce gubernator sese Palinurus agebat*] quæ de Elpenore finxit Homerus in odyss. λ'. hæc Virgilius more suo transtulit ad Palinurum.

ỷ.343. *Namque mihi fallax haud ante repertus, Hoc uno responso animum delusit Apollo*] Homerus Il. μ'.

Ζεῦ πάτερ, ἦρά νυ καὶ σὺ φιλοψευδὴς ἐτέτυξο.

ỷ.347. *Neque te Phœbi cortina fefellit*] tale illud in odyss. λ'.

Οὔτι σὲ περσεφόνεια διὸς θυγάτηρ ἀπαφίσκει.

ỷ.362. *Nunc me fluctus habent*] eodem modo 329
dixit Homerus in Il. έ.

— αὐτοὺς δ' ἑλώρια τεῦχε κύνεσσι. pro, τὰ σώματα αὐτῶν.

Ib. *Versantque in litore venti*] Euripides Hecuba,

Κεῖμαι δ' ἐπ' ἀκταῖς, ἄλλοτ' ἐν πόντου σάλῳ,
Πολλοῖς διαύλοις κυμάτων φορούμενος,
Ἄκλαυστος, ἄταφος.

ỷ.363. *Quod te per cæli iucundum lumen, & auras*] imitatus est Homericum Elpenorem in odyss. λ'.

Νῦν δέ σε τῶν ὄπιθεν γουνάζομαι οὐ παρεόντων
Πρός τ' ἀλόχου, καὶ πατρὸς, ὅς ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα,
Τηλεμάχου θ', ὃν μοῦνον ἐνὶ μεγάροισιν ἔλειπες.

ỷ.370. *Da dextram misero*] Homerus in Il. ψ'.

Καί μοι δὸς τὴν χεῖρ' ὀλοφύρομαι.

ỷ.385.

ŷ.385. *Navita quos iam inde ut ſtygia proſpexit ab unda*] videndus Ariſtophanes ἐν βατράχοις. in quibuſdam autem codicibus, pro, *proſpexit*, legitur, *conſpexit*.

ŷ.390. *Corpora viva neſas ſtygia vectare carina*] tale quiddam protulit incertus poeta in Græco epigrammate, quod legitur lib. 1.

Ζωὸς ἐὼν, ἐνόησεν ἃ μὴ θέμις ἐςὶν ἰδέσθαι,
Νερτέριον κευθμῶνα, καὶ ἄλγεα πικρὰ θανόντων.

ŷ.392. *Nec vero Alcidem me ſum lætatus euntem*] Homerus in Il. ά.

Οὐδ' ἄρα τώγ' ἰδὼν, γήθησεν ἀχιλλεύς.

ŷ.393. *Pirithoumque*] Homerus in Il. β'.

Υἱὸς πειριθόοιο, τὸν ἀθάνατος τέκετο ζεύς.

ŷ.395. *Tartareum ille manu cuſtodem in vincla petivit*] fabula petenda eſt ex Homero in Il. θ'.

Εὖτέ μιν εἰς ἀΐδαο πυλάρταο κρατεροῖο
Ἐξ ἐρέβευς ἄξοντα κῦνα ςυγεροῦ ἀΐδαο.

330 ŷ.402. *Caſta licet patrui ſervet Proſerpina limen*] epithetum Homericum, in odyſſ. λ'.

— ἁγνὴ περσεφόνεια.

ŷ.413. *Gemuit ſub pondere cymba*] Locus Homeri in Il. έ.

Ἠ δ' ἐς δίφρον ἔβαινε παρὰ διομήδεα δῖον
Ἐμμεμαυῖα θεὰ, μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων
Βριθοσύνῃ, δεινὴν γὰρ ἄγεν θεὸν, ἄνδρά τ' ἄριςον.

ŷ.417. *Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci*]

ci] Sophocles in Trachiniis, τρίκρανον σκύλακα, dixit. Hesiodus autem, πεντηκοντακέφαλον.

℣.420. *Melle soporatam, & medicatis frugibus offam*] Aristophanes ἐν νεφέλαις,

—— ἐς τὼ χεῖρέ νυν
Δός μοι μελιττοῦτ ταν πρότερον, ὡς δέδοικ' ἐγὼ
Εἴσω καταβαίνων ὥσπερ ἐς τροφωνίου.

℣.432. *Quæsitor Minos urnam movet*] Homerus odyss. λ'.

Ἔνθ' ἤτοι μίνωα ἴδον διὸς ἀγλαὸν υἱὸν
Χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα, θεμιστεύοντα νεκύεσσι.

Lycophron,

Τοῦ νεκροτάτου τὰς ἀθωπεύτους δίκας
Φθιτοῖσι ῥητρεύοντος ἀστεργεῖ τρόπῳ.

Ib. *Ille silentum Conciliumque vocat*] Cn. Matius lib. XIII. Iliadis,

An maneat specii simulacrum in morte silentum.

notum autem est Cn. Matium Homeri Iliadem latine reddidisse.

℣.436. *Quam vellent æthere in alto, Nunc & pauperiem, & duros perferre labores*] videtur expressisse sententiam quandam Homericam in odyss. λ'.

Μὴ δή μοι θάνατόν γε παραύδα φαίδιμ' ὀδυσσεῦ,
Βουλοίμην κ' ἐπάρουρος ἐὼν θητευέμεν ἄλλῳ,
Ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ, ᾧ μὴ βίοτος πολὺς εἴη,
Ἢ πᾶσι νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν. 331

℣.437. *Duros perferre labores*] Lucretius lib. III.

Atque in eo semper durum sufferre laborem.

ỳ.445. *His Phædram, Procrinque locis*] Homerus in odyss. λ'.

Φαίδρην τε, πρόκριν τ' ἴδον, καλήν τ' ἀριάδνην.

Ib. *Mæstamque Eriphylen*] Homerus in eodem lib.

Μαῖράν τε, κλυμένην τ' ἴδον, στυγερήν τ' ἐριφύλην.

ỳ.448. *Et iuvenis quondam nunc femina Cæneus*] Scholiastes Apollonii Rhodii in primum Argonauticorum, hæc de Cæneo scribit, μυθολογοῦσι δὲ τὸν καινέα πρότερον γεγονέναι γυναῖκα, εἶτα ποσειδῶνος αὐτῇ πλησιάσαντος, μεταβληθῆναι εἰς ἄνδρα. τοῦτο γὰρ ᾔτησε καὶ ἀτρωσίαν.

ỳ.454. *Aut videt, aut vidisse putat per nubila lunam*] ego quidem non dubito, quin exprimere voluerit locum Apollonii ex IV. Argonauticorum, in quo hæc leguntur,

—— ἀτὰρ τότε γ' ἡρακλῆα
Μοῦνον ἀπειρεσίης τηλοῦ χθονὸς εἴσατο λυγκεὺς
Τὼς ἰδέειν, ὥς τίς τε νέῳ ἐνὶ ἤματι μήνην,
Ἢ ἴδεν, ἢ ἐδόκησεν ἐπαχλύουσαν ἰδέσθαι.

ỳ.460. *Invitus regina tuo de litore cessi*] Catulli versum ex Coma Berenices leviter immutatum, suum fecit,

Invita o regina tuo de vertice cessi.

ỳ.465. *Siste gradum, teque aspectu ne subtrahe nostro*] Homerus odyss. Δ.

Ἀλλ' ἄγε δεῦρ' ἄναξ, ἵν' ἔπος καὶ μῦθον ἀκούσῃς ἡμέτερον

ỳ.469. *Illa solo fixos oculos aversa tenebat*] quæ

 de

de Aiace dixit Homerus in odyss. λ'. hic ad Didonem transtulit,

> Ὣς ἐφάμην, ὁδέ μ' οὐδὲν ἀμείβετο, βῆ δέ μετ' ἄλλας
> Ψυχὰς εἰς ἔρεβος νεκύων κατατεθνειώτων.

ỳ.471. *Quam si dura silex, aut stet Marpesia* 332
cautes] Euripides Medea.

> —— ὡς δὲ πέτρος, ἢ θαλάσσιος
> Κλύδων, ἀκούει νουθετουμένη φίλων.

ỳ.472. *Tandem proripuit sese*] *corripuit*, legitur in libro Angeli Colotii.

ỳ.475. *Casu perculsus iniquo*] *concussus*, in eodem libro, scriptum est.

ỳ.483. *Glaucumque Medontaque Thersilochumque*] versus ex Homero pene integer translatus, in Il. ρ'.

> Μέσθληντε, γλαῦκοντε, μέδοντάτε, θερσίλοχόν τε

ỳ.490. *Fulgentiaque arma*] τεύχεα παμφανόωντα, Homero. Attius in ἐπὶ ναυσὶ μάχῃ,

> *Fulgentium armorum armatus ardorem obtui.*

quidam tamen, *fulgentûm armûm*, legunt.

ỳ.492. *Ceu quondam petiere rates*] videndus Homerus Il. ό.

ỳ.505. *Rhæteo in litore*] Catullus ad Ortalum,

> *Troia Rhæteo quem subter litore tellus.*

ỳ.506. *Et magna manes ter voce vocavi*] Lucretius li. IV.

> *Aurorам clara consuetum voce vocare.*

re-

respexit Virgilius ad Homeri locum in odyss. ι.

Οὐδ' ἄρα μοι προτέρω νῆες κίον ἀμφιέλισσαι,
Πρίν τινα τῶν δειλῶν ἑτάρων τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι,
Οἳ θάνον ἐν πεδίῳ κικόνων ὑποδηϊωθέντες.

ỷ. 508. *Et patria decedens ponere terra*] πατρίδα γαῖαν Homerus. Lucretius lib. II.

Ac virtute velint patriam defendere terram.

ỷ. 515. *Cum fatalis equus saltu super ardua venit Pergama*] Ennius in Alexandra,

Nam maximo saltu superavit,
Gravidus armatis equus,
Qui suo partu ardua perdat Pergama.

333 ỷ. 522. *Dulcis & alta quies, placidæque simillima morti*] Homerus in Il. ν'.

Καὶ τῷ νήδυμος ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτε
Νήγρετος, ἥδιστος, θανάτῳ ἄγχιστ' ἐοικώς.

ỷ. 523. *Egregia interea conjux*] εἰρωνικῶς dictum est, ut illud Sophoclis in Electra,

Αὕτη γὰρ ἡ λόγοισι γενναία γυνὴ Φωνοῦσα.

ỷ. 524. *Et fidum capiti subduxerat ensem*] Homerus in Il. κ'.

Τὸν δ' εὗρον παρά τε κλισίῃ, καὶ νηῒ μελαίνῃ,
Εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ, παρὰ δ' ἔντεα ποικίλ' ἔκειτο,
Ἀσπὶς, καὶ δύο δοῦρε, φαεινή τε τρυφάλεια.

ỷ. 528. *Comes additur una Hortator scelerum Aeolides*] historia petenda est ex odyss. θ'. apud Homerum,

Αὐτὰρ ὀδυσσῆα προτὶ δώματα δηϊφόβοιο

Βήμεναι, ἠΰτ' ἄρμα σὺν ἀντιθέῳ μενελάῳ.
Κεῖθι δὴ αἰνότατον πόλεμον Φάτο τολμήσαντα
Νικῆσαι· καὶ ἔπειτα διὰ μεγάθυμον ἀθήνην.

℣. 537. *Et fors omne datum traherent per talia tempus*] non dissimile Homeri illud in odyss. π'.

Καὶ νύ κ' ὀδυρομένοισιν ἔδυ Φάος ἠελίοιο.

& in ψ'.

Καὶ νύ κ' ὀδυρομένοισι Φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς.

℣. 553. *Vis ut nulla virum, non ipsi exscindere ferro*] Apollonius Rhodius,

Α'ρρηκτοί τ' ἀΐδαο πύλαι, καὶ δῆμος ὀνείρων.

℣. 556. *Noctesque diesque*] Ennius in Annalib.
—— *noctesque diesque.*

℣. 566. *Gnossius hæc Rhadamanthus habet durissima regna*] Pindarus in olympicis,

Τάδ' ἐν τᾷδε διὸς ἀρχᾷ
Α'λιτρὰ κατὰ γᾶς δικάζει τις
Ε'χθρᾷ λόγον Φράσαις ἀνάγκᾳ. 334

& paulo post,

Βουλαῖς ἐν ὀρθαῖς ῥαδαμάνθυος,
Ο'ν πατὴρ ἔχει κρόνος ἑτοῖ-
Μον αὐτῷ πάρεδρον.

℣. 576. *Quinquaginta atris immanis hiatibus hydra*] Hesiodus in Theogonia,

Πεντηκοντακέφαλον, ἀνειδέα, καρτερόντε
Τὸ τρίτον ὕδρην.

℣. 578. *Bis patet in præceps tantum, tenditque sub umbras*] vertit locum Homeri ex Il. θ'.

Η' μιν

Ἤ μιν ἑλὼν, ῥίψω ἐς τάρταρον ἠερόεντα,
Τῆλε μάλ' ἧχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστὶ βέρεθρον,
Ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι, καὶ χάλκεος οὐδὸς
Τόσσον ἔνερθ' ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης.

huiusmodi quiddam protulit Lucretius lib. IV.

Despectum præbet sub terras impetu tanto:
A terris quantum cæli patet altus hiatus.

℣. 582. *Hic & Aloidas geminos immania vidi Corpora*] Homerus in odyss. λ'.

Τὴν δέ μετ' ἰφιμέδειαν ἀλωῆος παράκοιτιν
Εἰσίδον, ἣ δὴ φάσκε ποσειδάωνι μιγῆναι,
Καὶ ῥ' ἔτεκεν δύο παῖδε, μινυνθαδίω δὲ γενέσθην.
Ὦτόν τ' ἀντίθεον, τηλέκλειτόν τ' ἐφιάλτην,
Οὓς δὴ μηκίστους θρέψε ζείδωρος ἄρουρα,
Καὶ πολὺ καλλίστους μετά γε κλυτὸν ὠρίωνα,
Ἐννέωροι γὰρ τοί γε, καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν
Εὖρος, ἀτὰρ μῆκος γε γενέσθην ἐννεόργυιοι,
Οἵ ῥα καὶ ἀθανάτοισιν ἀπειλήτην ἐν ὀλύμπῳ
Φυλόπιδα στήσειν πολυάϊκος πολέμοιο.

℣. 585. *Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas*] Sophocles ἐν σαλμωνεῖ citatur ab Athenæo lib. XI.
335 Salmonei fit etiam mentio in Græco epigrammate, lib. III.

— εἰμὶ δ' ἐκεῖνος
Σαλμωνεὺς, βρονταῖς ὃς διὸς ἀντεμάνην.

℣. 595. *Nec non & Tityon terræ omniparentis alumnum*] mutuatus est hunc locum ab Homero, ex odyss. λ'.

Καὶ τιτυὸν εἶδον γαίης ἐρικυδέος υἱὸν,
Κείμενον ἐν δαπέδῳ. ὁδ' ἐπ' ἐννέα κεῖτο πέλεθρα.
Γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε παρημένω ἧπαρ ἔκειρον

Δέρθρον ἐπωδύνοντες, ὃδ' ἐκ ἀπαμύνετο χερσὶ,
Λητῶ γὰρ ἥλκυσε διὸς κυδρὴν παράκοιτιν
Πυθὼ δ' ἐρχομένην διὰ καλλιχόρε πανοπῆος.

Apollonius Argonauticorum lib. I.

— τιτυὸν μέγαν, ὃν ῥ' ἔτεκέν γε
Δῖ' ἐλάρη. θρέψε δὲ καὶ ἄψ ἐλοχεύσατο γαῖα.

de Tityo eadem dixit Lucretius lib. III.

Qui non sola novem dispersis iugera membris
Obtineat, sed qui terrai totius orbem.

℣.604. *Epulæque ante ora parantur*] convenit hoc cum Homericis illis in odyss. λ'.

Ο'σσάκι γὰρ κύψει ὁ γέρων πιέειν μενεαίνων,
Τοσσάχ' ὕδωρ ἀπολέσκετ' ἀναβροχθὲν, ἀμφὶ δὲ ποσσὶ
Γαῖα μέλαινα φάνεσκε, καταζήνασκε δὲ δαίμων.

℣.618. *Phlegyasque miserrimus omnes Admonet & magna testatur voce per umbras, Discite iustitiam moniti*] non dissimile quiddam cecinit Pindarus in Pythicis, εἴδει. II.

Θεῶν δ' ἐφετμαῖς
Ι'ξίονα φαντὶ ταῦτα
Βροτοῖς λέγειν, ἐν πετρόεντι τροχῷ
Παντᾶ κυλινδόμενον,
Τὸν εὐεργέταν ἀγαναῖς ἀμοιβαῖς
Ε'ποιχομένες τίνεσθαι.

℣.621. *Vendidit hic auro patriam*] Sumpsit hos 336
versus pene integros ex L. Vario, in carmine de Morte,

Vendidit hic Latium populis, agrosque Quiritum
Eripuit, fixit leges pretio, atque refixit

Sunt qui Virgilii locum referant ad Lasthenem, qui

qui Olynthum prodidit; de quo ita Demosthenes in oratione περὶ ςεφάνϐ. μέχρι τϐτϐ λασθένης φίλος ὠνομάζετο φιλίππϐ, ἕως προῦδωκεν ὄλυνθον.

ỷ.622. *Fixit leges pretio, atque refixit*] M. Tullius Philipp. XII. *Num figentur rursus eæ tabulæ, quas vos decretis vestris refixistis?*

ỷ.625. *Non mihi si linguæ centum sint, oraque centum*] Homerus in Il. β'.

Πληθὺν δ' ϐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι, ϐδ' ὀνομήνω,
Οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ ςόματ' εἶεν,
Φωνὴ δ' ἄῤῥηκτος, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνείη.

ỷ.626. *Ferrea vox*] Homerus in Il. Σ'.

Οἶδ' ὡς ἔν ἄϊον ὄπα χάλκεον αἰακίδαο.

Lucretius dixit, *ærea vox.*

ỷ.639. *Sedesque beatas*] huc spectant illa ex Pindari olympicis.

Ἔνθα μακάρων νᾶσον ὠκεανίδες
Αὖραι περιπνέϐσιν, ἄνθεμα δὲ
Χρυσϐ̃ φλέγει, τὰ μὲν χερσόθεν
Ἀπ' ἀγλαῶν δένδρων, ὕδωρδ'
Ἄλλα φέρβει, ὅρμοισι τῶν, χέρας
Ἀναπλέκοντι, καὶ ςεφάνοις. videndus Plato quasi in extrema pagina Phædonis, unde hæc de beatorum insulis accepit Virgilius.

ỷ.640. *Largior hic campos æther, & lumine vestit Purpureo*] Cicero in Phænomenis,
Quam cum perpetuo vestivit lumine Titan.
337 Pindarus olympicis,

Ἶσον δὲ νύκτεσιν αἰεὶ

 Ἶσα

Ι'σα δ' ἐν ἀμέραις ἅλι-
Ον ἔχοντες ἀπονέςερον
Ε'σθλοὶ νέμονται βίο-
Τον.

ỷ.646. *Obloquitur numeris septem discrimina vocum.*] L. Varius,

Primum huic nervis septem est intenta fides,
Variique additi vocum modi,
Ad quos mundi resonat tenor
Sua se volventis in vestigia.

Varro Atacinus,

Et septem æternis sonitum dare vocibus orbem.

ỷ.649. *Magnanimi Heroes nati melioribus annis.*] Catull.

O nimis optato sæclorum tempore nati
Heroes salvete.

ỷ 650. *Ilusque Assaracusque & Troiæ Dardanus auctor*] Homerus in Il. ύ.

Ἶλος τ' ἀσσάρακός τε, καὶ ἀντίθεος γανυμήδης.

ỷ.652. *Stant terra defixæ hastæ*] Homerus in Il. γ'.

Καὶ ῥ' ἵππυς μὲν ἔρυξαν ἐπὶ ςίχας, ἐκδ' ἔβαν αὐτοὶ,
τεύχεάτ' ἐξεδύοντο, τὰ μὲν κατέθεντ' ἐπὶ γαίῃ.

ỷ.657. *Lætumque choro pæana canentes*] Abronus Silo apud Senecam,

Ite agite Danai magnum pæana canentes,
Ite triumphantes, belli mora concidit hora.

Græci παιανίζειν dicunt.

ỷ.668.

ỽ.668. *Atque humeris extantem ſuſpicit altis*] Homer. Il. γ′.

Ε῎ξοχος ἀργείων κεφαλὴν, ἠδ᾽ εὐρέας ὤμους.

ỽ.671. *Et magnos Erebi tranavimus amnes*] Lucretius lib. I. — *& rapidos tranant amnes.*

338 ỽ.694. *Quam metui nequid Libyæ tibi regna nocerent*] Homerus in Il. κ′.

Α᾽λλ᾽ αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μήτι πάθωσιν
Α᾽ργείων οἱ ἄριστοι ὑπὸ τρώων ὀρυγμαδοῦ.

ỽ.700. *Ter conatus ibi collo dare brachia circum*] ſententia expreſſa ex Homeri Il. ψ′.

Ω῾ς ἄρα φωνήσας ὠρέξατο χερσὶ φίλῃσι,
Οὐδ᾽ ἔλαβε, ψυχὴ δὲ κατὰ χθονὸς ἠΰτε καπνὸς
Ωἴχετο τετριγυῖα.

& in odyſſ. λ′.

Τρὶς μὲν ἐφωρμήθην, ἑλέειν τέ με θυμὸς ἄνωγεν,
Τρὶς δέ μοι ἐκ χειρῶν σκιῇ ἴκελον ἤκεν ὀνείρῳ ἔπτατο.

ỽ.705. *Domos placidas qui prænatat*] Ennium, ut ait Servius, ſecutus eſt, qui, *natantes fluctus*, dixit.

ỽ.707. *Ac velut in pratis, ubi apes æſtate ſerena Floribus inſidunt variis*] comparatio ſumpta ab Homero, ex Il. β′.

Η῎ύτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων
Πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων,
Βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ᾽ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν.
Α῾ι μέν τ᾽ ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἱ δέ τε ἔνθα.

ỽ.724. *Principio cælum ac terras, camposque liquentes &c.*] Cicero in Conſulatu ſuo:

Principio ætherio flammatus Iuppiter igni
Vertitur, & totum conlustrat lumine mundum,
Menteque divina cælum terrasque petessit,
Quæ penitus sensus hominum vitasque retentant
Aetheris æterni septa atque inclusa cavernis.

Ib. *Camposque liquentes*] expressit Lucretianum illud,

— *& liquidam molem, camposque natantes.*

ỷ. 725. *Lucentemque globum lunæ*] λαμπράν τε σελήνην, Homero. Lucretius lib. v.

Et quibus ille modis congressus materiai 339
Fundarit terram, cælum, mare, sidera, solem,
Lunaique globum. In vetustissimo codice A. Colotii scriptum est, *Ingentemque* pro *Lucentemque.*

ỷ. 735. *Quin & supremo cum lumine vita reliquit.*] Cicero in somnio Scip. *Namque eorum animi qui se voluptatibus corporis dediderunt, earumque se quasi ministros præbuerunt, impulsuque libidinum voluptatibus obedientium, Deos & hominum iura violaverunt, corporibus elapsi circum terram ipsam volutantur, nec in hunc locum nisi multis exagitati sæclis revertuntur.*

ỷ. 743. *Quisque suos patimur manes*] σχῆμα Homericum. & Pindarus olymp. εἴδει. 11. eadem figura usus est.

Ε'κ δ' ἐγένοντο ςρατὸς θαυμαςός.

ỷ. 776. *Nunc sunt sine nomine terræ*] liber Colotianus, pro *terræ*, habet, *gentes.*

ỷ. 781.

✝.781. *En huius nate auspiciis illa inclyta Roma*] æmulatus est Ennianum illud ex Annalibus,

Huius nate auspiciis illa inclyta Roma.

✝.785. *Phrygias turrita per urbes*] πυργοφόρος ῥείη, in epigrammat. lib. VII.

✝.800. *Et septem gemini turbant trepida ostia Nili*] Catullus,

Sive qua septem geminus colorat
Aequora Nilus.

✝.802. *Aeripedem cervam*] χαλκόποδες ἵπποι, Homero.

✝.819. *Sævasque secures Accipiet*] Lucretius lib. III.

Qui petere a populo fasces, sævasque secures
Imbibit. & lib. V.
Obterit & pulchros fasces, sævasque secures.

✝.832. *Ne pueri, ne tanta animis assuescite bella*] videtur expressum ex illo Homerico,

Μηκέτι παῖδε φίλω πολεμίζετε, μὴ δὲ μάχεσθον.

✝.833. *Neu patriæ validas in viscera vertite vires*] Lucretius lib. I.

— *validasque ostendere vires.*

✝.842. *Aut geminos duo fulmina belli Scipiadas, cladem Libyæ*] tale illud Homeri in Il. ά.

Ἀτρείδα δὲ μάλιστα δύω κοσμήτορε λαῶν.

hic autem locus e Cicerone manifesto sumptus est, cuius verba ex oratione pro Cornelio Balbo sunt hæc. *Et cum duo fulmina nostri imperii subito in Hi-*

Hiſpania Cn. & P. Scipiones. Lucretius lib. III.
Scipiades belli fulmen, Carthaginis horror.
non diſſimili quadam tranſlatione videtur uſus Homerus illo verſu, in Il. ν´.

Βῆδ' ἴμεν ἀςεροπῆ ἐναλίγκιος. Antipater quoque in epigrammate, κεραύνιον Φίλιππον, dixit.

ỷ.846. *Vnus qui nobis cunctando reſtituis rem*] accepit hoc carmen pene integrum ab Ennio, ex Annalium lib. XII.
Vnus homo nobis cunctando reſtituit rem.

ỷ.847. *Excudent alii ſpirantia mollius æra*] Pindarus de Rhodiis olymp. εἴδει. VII. dixit,

Α'ντὰ δέ σΦιν ὤπασε τεχνᾶν
Πασᾶν ἐπιχθονίων
Γλαυκῶπις ἀριςοπόνοις χερσὶ κρατεῖν.
Ε'ργα δὲ ζωοῖσιν ἑρπόν-
Τεσσίθ' ὁμοῖα κέλευθοι
Φέρον. Strabo autem τῶν γεωγραΦȣμένων lib. VIII. de Corinthiis hæc ſcribit, ἡ μὲν ȣ̃ν πόλις τῶν κορινθίων, μεγάλητε καὶ πλουσία διὰ παντὸς ὑπῆρξεν, ἀνδρῶντε ἠυπόρησεν ἀγαθῶν εἴς τε τὰ πολιτικὰ, καὶ εἰς τὰς τέχνας τὰς δημιȣργικὰς. μάλιςα γὰρ καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἐν σικυῶνι ηὐξήθη γραΦικήτε, καὶ πλαςικὴ, 341
καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιȣργία.

ỷ.880. *Seu cum pedes iret in hoſtem, Seu ſpumantis equi foderet calcaribus armos*] Homerus odyſſ. γ´.

—— ἐπιςάμενοι μὲν ἀΦ' ἵππων
Α'νδράσι μάχεσθαι, καὶ ὅθι χρὴ πεζὸν ἐόντα.

ỷ.882. *Heu miſerande puer, ſiqua fata aſpera rum-*

rumpas.] Cicero in ſomnio Scipionis ita inducit Aphricanum loquentem. *Dictator Remp. conſtituas oportet, ſi impias propinquorum manus effugeris.*

℣.889. *Incenditque animum famæ venientis amore*] in codice A. Colotii, ſcriptum eſt, *melioris*, pro, *venientis.*

℣.893. *Sunt geminæ ſomni portæ*] ſumpſit hunc locum ex odyſſ. τ'.

Δοιαὶ γάρ τε πύλαι ἀμενηνῶν εἰσὶν ὀνείρων,
Α'ι μὲν γὰρ κεράεσσι τετεύχαται, ἀιδ' ἐλέφαντι,
Τῶν ὁι μὲν κ' ἔλθωσι διὰ πριςοῦ ἐλέφαντος,
Ο'ι ῥ' ἐλεφαίρονται ἔπε' ἀκράαντα φέροντες.
Ο'ι δὲ διὰ ξεςῶν κεράων ἔλθωσι θύραζε,
Ο'ι ῥ' ἔτυμα κραίνουσι βροτῶν ὅτε κέν τις ἴδηται.

AENEIDOS

LIB. VII.

℣.1. T*V quoque litoribus noſtris Aeneia nutrix*]
hac de re ita commemorat Strabo γεωγραφουμένων lib. v. ἑξῆς δὲ Φορμια λακωνικὸν κτίσμα
ἐςὶν, ὁρμίαι λεγόμενον πρότερον διὰ τὸ ἔυορμον. καὶ
τὸν μεταξὺ δὲ κόλπον ἐκεῖνοι καϊάτταν ὠνόμασαν, τὰ
342 γὰρ κοῖλα πάντα καϊάττας ὁι λάκωνες προσαγορεύουσιν.
ἔνιοι δὲ ἐπώνυμον τῆς αἰνείου τροφοῦ τὸν κόλπον φασίν.
huc pertinet carmen illud Ovidii in XIII. Metamorphoſeos,

Litora adit nondum nutricis habentia nomen.

℣.9. *Splendet tremulo sub lumine pontus*] dubitandum non est, quin hoc versu imitatus fuerit Ennii illud in Menalippe,

Lumine sic tremulo terra, & cava cærula candent.

a quo accepit, ut opinor, Lucretius lib. VI.

Præterea solis radiis iactatur aquai
Humor, & in lucem tremulo rarescit ab æstu.

℣.13. *Vrit odoratam nocturna in lumina cedrum*] Theocritus in epigrammate,

Καὶ τόδ' ἀπ' εὐώδεος γλύψα τ' ἄγαλμα κέδρω.

nocturna lumina dixit æmulatus Lucretianum illud in lib. VI.

Nonne vides etiam nocturna ad lumina linum
Nuper ubi exstinctum admoveas.

℣.11. *Dives inaccessos ubi solis filia lucos*] totus hic locus expressus est ex Homeri versibus, qui leguntur in odyss. έ.

Ἤϊεν, ὄφρα μέγα σπέος ἵκετο, ᾧ ἐνὶ νύμφη
Ναῖεν ἐϋπλόκαμος, τὴν ἔνδοθι τέτμεν ἐοῦσαν.
Πῦρ μὲν ἐπ' ἐσχαρόφιν μέγα καίετο, τηλόσε δ' ὀδμὴ
Κέδρου τ' εὐκτεάτοιο, θείου τ' ἀνὰ νῆσον ὀδώδει
Δαιομένων, ἡ δ' ἔνδον ἀοιδιάουσ' ὀπὶ καλῇ
Ἱστὸν ἐποιχομένη χρυσείῃ κερκίδ' ὕφαινεν.

℣.14. *Arguto tenues percurrens pectine telas*] ἱστὸν ἐποιχομένη, dixit Homerus in Il. ά. *arguto* autem *pectine* ad imitationem fortasse Euripidis dictum, qui in Iphigenia Taurica ait,

— οὐδ' ἱστοῖς

Ἐν καλλιφθόγγοις.

ỳ. 19. *Quos hominum ex facie dea sæva potentibus herbis*] referuntur hæc ad Homerica illa in odyss. κ'.

Εὗρον δ' ἐν βήσσῃσι τετυγμένα δώματα κίρκης,
Ξεστοῖσι λάεσσι περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ,
Ἀμφὶ δέ μιν λύκοι ἦσαν ὀρέστεροι, ἠδὲ λέοντες,
Τοὺς αὐτὴ κατέθελξεν ἐπεὶ κακὰ φάρμακ' ἔδωκεν.

ỳ. 20. *Induerat Circe in vultus ac terga ferarum*] simili quadam translatione dictum est ab Homero in Il. ά.

Ἀναιδείην ἐπιειμένε.

ỳ. 26. *Aurora in roseis fulgebat lutea bigis*] respexit ad Homericum versum in odyss. β'.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς.

Pacuvius in Thyeste,

Non illic luteis aurora bigis.

Lucretius lib. v.

Tempore item certo roseam Matuta per oras
Aetheris auroram defert, & lumina pandit.

ỳ. 28. *Et in lento luctantur marmore tonsæ*] Catullus in Aty, *marmora pelagi*, dixit.

ỳ. 32. *Variæ circumque supraque assuetæ ripis volucres*] Lucretius lib. v.

Principio genus alituum, variæque volucres.

ỳ. 37. *Nunc age, qui reges, Erato*] videtur imitatus Apollonii illud in III. Argonauticorum,

Εἰδ' ἄγε νῦν Ἐρατὼ παράθ' ἵστασο, καί μοι ἔνισπε.

ỳ. 43. *Totamque sub arma coactam Hesperiam*] Ennius lib. III. Annalium,

Hac

Hac noctu filo pendebit Etruria tota.

ỹ.49. *Tu sanguinis ultimus auctor*] Catullus in Faseli dedicatione,

— ultima ex origine 344
Tuo stetisse dicit in cacumine.

ỹ.53. *Iam plenis nubilis annis*] ἐπίγαμος, Demostheni Ἐν τῷ πρὸς βοιωτὸν, ὑπὲρ μητρῴας προικός.

ỹ.54. *Multi illam magno e Latio, totaque petebant Ausonia*] simili quadam sententia usus est Catullus hoc versu, quem fortasse imitatus est Virgilius,

Multi illum pueri, multæ optavêre puellæ.

ỹ.74. *Flamma crepitante*| *cremari*] Lucretius lib. VI.

Nec res ulla magis quam Phœbi Delphica laurus
Terribili sonitu flamma crepitante crematur.

ỹ.89. *Multa modis simulacra vident volitantia miris*] Lucretius lib. IV.

Quam primum noscas rerum simulacra vagari
Multa modis multis.

ỹ.95. *Subita ex alto vox reddita luco est*] in libro vetustissimo A. Colotii, scriptum est, *subito.*

ỹ.108. *Corpora sub ramis deponunt arboris altæ*] imitatus est Lucretianum illud,

Propter aquæ rivum sub ramis arboris altæ.

ỹ.116. *Heus etiam mensas consumimus*] Lycophron,

Ἔνθα

Ε῎νθα τράπεζαν εἰδάτων πλήρη τυχὼν
Τὴν ὕϛερον βρωθεῖσαν ἐξ ὀπαόνων,
Μνήμην παλαιῶν λήψεται θεσπιασμάτων,
Κτίσει δὲ χῶραν ἐν τόποις βορειγόνων.

eodem pertinent quæ ſcribit Strabo lib. XIII. τὸν
δὲ αἰνείαν μετὰ ἀγχίσȣ τοῦ πατρὸς, καὶ τȣ͂ παιδὸς ἀσ-
κανίȣ, λαὸν ἀθροίσαντα πλεῦσαι. καὶ οἱ μὲν οἰκῆσαι πε-
ρὶ τὸν μακεδονικὸν ὄλυμπον φασίν. οἱ δὲ, περὶ μαντί-
νειαν τῆς ἀρκαδίας, κτίσαι καπύας ἀπὸ κάπυος θέμενον
τȣ͂νομα τῷ πολίσματι. οἱ δὲ εἰς αἰγέϛαν κατάραι τῆς σι-
κελίας σὺν ἐλύμνῳ τρωῒ, καὶ ἔρυκα, καὶ λιλύβαιον κα-
345 τασχεῖν. καὶ ποταμȣ̀ς περὶ αἰγέϛαν προσαγορεῦσαι, σκά-
μανδρον, καὶ σιμόεντα. ἔνθεν δὲ εἰς τὴν λατίνην ἐλθόν-
τα μεῖναι κατά τι λόγιον τὸ κελεῦον μένειν ὅπȣ ἂν τὴν
τράπεζαν καταφάγοι. συμβῆναι δὲ τοῖς λατίνοις περὶ τὸ
λαȣΐνιον τȣ͂το, ἄρτȣ μεγάλȣ τεθέντος ἀντὶ τραπέζης
κατὰ ἀπειρίαν, καὶ ἅμα ἀναλωθέντος τοῖς ἐπ' αὐτῷ
κρέασιν.

ỷ. 131. *Quæ loca, quive habeant homines*] Homerus in odyſſ. ζ'.

— τέων αὖτε βροτῶν ἐς γαῖαν ἱκάνω,
Η῎ ρ' οἵγ' ὑβριϛαὶ καὶ ἄγριοι, ȣ̓δὲ δίκαιοι,
Η῾ ὲ φιλόξεινοι, καί σφιν νόος ἐϛὶ θεȣδὴς,
Α᾿λλὰ γ' ἐγὼ αὐτὸς πειρήσομαι ἠδ' εἴδωμαι.

ỷ. 141. *Hîc pater omnipotens ter cælo clarus ab alto*] Homerus in Il. θ'.

Εἰ μὴ ἄρ ὀξὺ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
Βροντήσας δ' ἄρα δεινὸν, ἀφῆκ' ἀργῆτα κεραυνόν.

ỷ. 169. *Et ſolio medius conſedit avito*] ſumptum eſt ex Homerico illo in odyſſ. β'.

Ε῎ζετο δ' ἐν πατρὸς θώκῳ· εἶξαν δὲ γέροντες.

ỿ. 171. *Vrbe fuit summa*] eodem modo dixit Homerus Il. χ'.

Ἐν πόλει ἀκροτάτῃ. pro, ἐν τῇ ἀκροπόλει.

ỿ. 179. *Vitisator curvam servans sub imagine falcem*] Attius in Bacchis,

ô Dionyse pater optime vitisator
Semela genitus Euchia. vel ut in aliis libris scriptum est, *Eubiia.*

ỿ. 189. *Picus equûm domitor*] expressit Homericum epithetum, ἱππόδαμος.

ỿ. 197. *Quid petitis? quæ causa rates, aut cuius egentes*] Homerus in odyss. γ'.

Ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐςὲ, πόθεν πλεῖθ' ὑγρὰ κέλευθα,
Ἦ τί κατὰ πρῆξιν, ἦ μαψιδίως ἀλάλησθε,
Οἷά τε ληϊςῆρες ὑπὲρ ἅλα, τοί τ' ἀλόωνται, 346
Ψυχὰς παρθέμενοι, κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες.

ỿ. 210. *Stellantis regia cæli*] οὐρανὸν ἀςερόεντα, dixit Homerus, & Hesiodus in Theogonia.

ỿ. 220. *Rex ipse Iovis de gente suprema*] Ennius lib. v. Annalium,

Homines Pyrrhus, uti memorant, a stirpe supremo.

ỿ. 235. *Sive fide, seu quis bello est expertus & armis*] Homerus in Il. β'.

Ὢ πόποι ἦ δὴ μυρί' ὀδυσσεὺς ἐσθλὰ ἔοργε
Βουλάς τ' ἐξάρχων ἀγαθὰς, πόλεμόν τε κορύσσων.

ỿ. 249. *Talibus Ilionei dictis defixa Latinus Obtutu tenet ora*] Homerus in Il. γ'.

Ἀλλ' ὅτε δὴ πολύμητις ἀναΐξειεν ὀδυσσεὺς

Στάσ-

Στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήξας.

℣. 277. *Inſtratos oſtro alipedes*] ſumpſit hoc epithetum ex Lucretio, qui in VI. ait,

Naribus alipedes ut cervi ſæpe putantur.

ἀελλόποδας ἵππους dixit Simonides.

℣. 282. *Illorum de gente*] locus tranſlatus ex Il. ε.

Τῆς γάρ τοι γενεῆς, ἧς τρωΐπερ εὐρύοπα ζεὺς
Δῶκ᾽ υἱὸς ποινὴν γανυμήδεος, οὕνεκ᾽ ἄριστοι
Ἵππων ὅσσοι ἔασιν ὑπ᾽ ἠῶτ᾽ ἠέλιόν τε,
Τῆς γενεῆς ἔκλεψεν ἄναξ ἀνδρῶν ἀγχίσης,
Λάθρη λαομέδοντος ὑποσχὼν θήλεας ἵππους.

Ib. *Dædala Circe*] *Dædala Minerva*, Ennio.

℣. 286. *Ecce autem Inachiis ſeſe referebat ab Argis Sæva Iovis coniux*] Homerus odyſſ. ε.

Τὸν δ᾽ ἐξ αἰθιόπων ἀνιὼν κρείων ἐνοσίχθων
Τηλόθεν ἐκ σολύμων ὀρέων ἴδεν. εἴσατο γάρ οἱ
Πόντον ἐπιπλώων.

℣. 291. *Stetit acri fixa dolore*] Homerus in eodem libro,

347 — ὁ δ᾽ ἐχώσατο κηρόθι μᾶλλον.

℣. 292. *Tum quaſſans caput, hæc effundit pectore dicta*] reſpexit ad Homeri verſum in odyſſ. ε. quem interpretatus eſt Lucretius lib. II.

Κινήσας δὲ κάρη προτὶ ὃν μυθήσατο θυμόν.

Lucretius,

Iamque caput quaſſans grandis ſuſpirat arator.

℣. 295. *Num capti potuere capi?*] locus ex Ennii Annalium lib. X. deſcriptus ad verbum,

 Quæ

Quæ nec Dardaniis campis potuere perire,
Nec cum capta capi, nec cum combuſta cremari.

℣. 302. *Quid vaſta Charybdis Profuit!*] epithetum Lucretianum ex lib. 1.
Hic eſt vaſta Charybdis.

℣. 320. *Ciſſeis prægnans*] Hecuba, Dymantis filia, Homero ex hoc verſu,

Αὐτοκασίγνητος ἑκάβης, υἱὸς δὲ Δύμαντος.

Virgilius autem, & ut ait Servius, Pacuvius, & Ennius ſecuti ſunt Euripidem, qui e Ciſſeo natam illam dicit,

Πολύδωρος ἑκάβης παῖς τῆς κισσέως.

Scholiaſtes autem, qui eſt apud me manuſcriptus, hunc ipſum Euripidis verſum explicans, profert Pherecydis locum quendam ex iis ſcriptis, quæ deſiderantur. ὁ πρίαμος ὁ λαομέδοντος γαμεῖ ἑκάβην τὴν δάμαρτα τὴν κισσέως, τȣ̃ πρωτέως.

Ib. *Ignes enixa iugales*] Apollodorus in Bibliotheca, ubi de Hecuba, δεύτερον δὲ γεννᾶσθαι μέλλοντος βρέφȣς, ἔδοξεν ἑκάβη καθ' ὕπαρ δαλὸν τεκεῖν διάπυρον, τȣ̃τον δὲ πᾶσαν ἐπινέμεσθαι τὴν πόλιν καὶ καίειν.

℣. 323. *Terras horrenda petivit*] Locus ex Homeri Il. *ί.*

Πολλὰ δὲ καὶ γαῖαν πολύφορβον χερσὶν ἀλοία,
Κικλήσκουσ' ἀΐδην, καὶ ἐπαινὴν περσεφόνειαν. 348
& paulo poſt, — τῆς δ' ἠεροφοῖτις ἐριννὺς
Ἔκλυεν ἐξ ἐρέβευσφιν ἀμείλιχον ἦτορ ἔχȣσα.

℣. 325. *Cui triſtia bella, Iræque inſidiæque & crimina noxia cordi*] expreſſit Homeri illud in Il. *έ.*

Αἰεὶ

Ἀιεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη, πόλεμοί τε, μάχαι τε.

possunt huc referri & illa ex Il. λ'.

Ζεὺς ἔριδα προΐαλλε θοὰς ἐπὶ νῆας ἀχαιῶν,
Ἀργαλέην, πολέμοιο τέρας μετὰ χερσὶν ἔχουσαν.

ỷ. 329. *Tam sævæ facies, tot pullulat atra colubris*] Orpheus in hymno εἰς Εὐμενίδας,

Ἀλλὰ θεαὶ μοῖραι, ὀφιοπλόκαμοι, πολύμορφοι.

ỷ. 335. *Tu potes unanimes armare in prælia fratres*] Aeschylus in ἑπτὰ ἐπὶ θήβας,

Πέφρικα τὰν ὀλεσίοικον θεόν.

ỷ. 345. *Femineæ ardentem curæque iræque coquebant*] Ennius apud Ciceronem in lib. De senectute,

—— *curamque levasso*,
Quæ nunc te coquit, & versat sub pectore fixa.

ỷ. 378. *Ceu quondam torto volitans sub verbere turbo*] Homerus in Il. ξ'.

Στρόμβον δ' ὣς ἔσσευε βαλὼν, περὶ δ' ἔδραμε πάντη.

Theocritus in Pharmaceutria,

Χ' ὡς δινεῖται ὁ ῥόμβος ὁ χάλκεος.

Tibullus,

Namque agor ut per plana citus sola verbere turbo,
Quem celer assidua versat ab arte puer.

ỷ. 391. *Te lustrare choro, sacrum tibi pascere crinem.*] Euripides in Pentheo,

Ἱερὸς ὁ πλόκαμος, τῷ θεῷ δ' αὐτὸν τρέφω.

Ib. *Sacrum tibi pascere crinem Fama volat*] Horatius Sermonum lib. II.

—— quo me 349
Solatus iussit sapientem pascere barbam.
id autem incertus auctor epigrammatis εἰς Φιλοσόφες, dixit, τρέφειν πώγωνα.

ỷ. 395. *Ast aliæ tremulis ululatibus æthera complent.*] Euripides in Pentheo,

Η῾ σὴ δὲ μήτηρ ὠλόλυξεν ἐν μέσαις
Σταθεῖσα βάκχαις, ἐξ ὕπνε κινεῖν δέμας,
Μυκήμαθ᾽ ὡς ἤκουσε κεροφόρων βοῶν,
Α῾ιδ᾽ ἀποβαλῦσαι θαλερὸν ὀμμάτων ὕπνον,
Α᾽νῇξαν ὀρθαὶ, θαῦμ᾽ ἰδεῖν εὐκοσμίας,
Νέαι, παλαιαὶ, παρθένοι τε, κἄζυγες.
Καὶ πρῶτα μὲν καθεῖσαν εἰς ὤμους κόμας,
Νεβρίδας τ᾽ ἀνεςείλανθ᾽, ὅσαισιν ἀμμάτων
Σύνδεσμ᾽ ἐλέλυτο, καὶ καταςίκτους δορὰς
Ο῎φεσι κατεζώσαντο λιχμῶσαν γένυν.
Α῞ιδ᾽ ἀγκάλαισι δορκάδ᾽ ἢ σκύμνους λύκων
Α᾽γρίους ἔχουσαι, λευκὸν ἐδίδοσαν γάλα,
Ο῞σαις νεοτόκοις μαζὸς ἦν, σπαργῶν ἔτι
Βρέφη λιποῦσαις. ἐπὶ δ᾽ ἔθεντο κισσίνους
Στεφάνους, δρυός τε, μύλακός τ᾽ ἀνθεφόρους.
Θύρσον δέ τις λαβοῦσ᾽, ἔπαισεν εἰς πέτραν,
Ο῞θεν δροσώδης ὕδατος ἐκπηδᾷ νοτίς.
Α῎λλη δὲ νάρθηκ᾽ εἰς πέδον καθῆκε γῆς,
Καὶ τῇ δε κρήνην ἐξανῆκ᾽ οἴνου θεός.
Ο῞σαις δὲ λευκοῦ πόματος πόθος παρῆν,
Α῎κροισι δακτύλοισι διαμῶσαι χθόνα,
Γάλακτος ἐσμοὺς εἶχον, ἐκ δὲ κισσίνων
Θύρσων γλυκεῖαι μέλιτος ἔςαζον ῥοαί.

Lucretius lib. IV.

—— magnis clamoribus omnia complent.

ỷ. 400. *Io matres audite ubi quæque Latinæ*] Homerus Il. Σ.

Κλῦτε

Κλῦτε κασίγνηται νηρηΐδες, ὄφρ' εὖ πᾶσαι
Εἴδετ' ἀκούσαι, ὅσ' ἐμῷ ἐνὶ κήδεα θυμῷ.

℣.414. *Iammediam nigra carpebat nocte quietem*] Moschus in Europa,

Εὐρώπῃ ποτὲ κύπρις ἐπὶ γλυκὺν ἧκεν ὄνειρον
Νυκτὸς ὅτε τρίτατον λάχος ἵσαται, ἐγγύθι δ' ἠώς,
Ὕπνος ὅτε γλυκίων μέλιτος βλεφάροισιν ἐφίζων
Λυσιμελής. *nigra nocte*, ad Græcorum poetarum imitationem dictum, qui νύκτα μέλαιναν dicunt.

℣.428. *Ipsa palam fari omnipotens Saturnia iussit*] Homerus in Il. Σ'.

Ἥρη με προέηκε διὸς κυδρὴ παράκοιτις.

℣.430. *Lætus in arma para*] Liber Colotianus, *Lætus in arma iube.*

℣.443. *Cura tibi divûm effigies, & templa tueri*] hos appellant Græci, ut opinor, νεωκόρους. sed Virgilius ad Homeri versus respexit, qui sunt in Il. ἕ.

Ἀλλὰ σύγ' ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο·
Ταῦτα δ' ἄρηϊ θοῷ, καὶ ἀθήνῃ πάντα μελήσει. & Il. ζ.
Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε,
Ἱςόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
Ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσιν, ἐμὶν δὲ μάλιςα, τοὶ ἰλίῳ ἐγγεγάασιν.

quibus non dissimilia Aeschyli illa in Promethco,

Μέλει γὰρ ἀνδρὶ, μὴ γυνὴ βουλευέτω
Τἄξωθεν, ἔνδον δ' οὖσα, μὴ βλάβην τιθει.

℣.445. *Exarsit in iras*] Homerus in Il. ά.

Πηλείωνι δ' ἄχος γένετο.

ỷ.462. *Magno veluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni*] Similitudo Homerica ex Il. Φ'.

Ὡς δὲ λέβης ζεῖ ἔνδοθ' ἐπειγόμενος πυρὶ πολλῷ
Κνίσσην μελδόμενος ἁπαλοτρεφέος σιάλοιο
Πάντοθεν ἀμβολάδην, ὑπὸ δὲ ξύλα κάγκανα κεῖται. 351

ỷ.481. *Quæ prima malorum Causa fuit*] Homerus Il. έ.

Ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτήνατο νῆας ἐΐσας
Ἀρχεκάκους, αἳ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο.

& in Il. χ'.

Καὶ οἱ ὑπόσχωμαι Ἑλένην καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ
Πάντα μάλ' ὅσσα τ' Ἀλέξανδρος κοίλῃς ἐνὶ νηυσὶν
Ἠγάγετο Τροίην δ', ἥτ' ἔπλετο νείκεος ἀρχή.

ỷ.503. *Palmis percussa lacertos*] imitatus est Homericum illud,

— ὣ πεπλήγετο μηρώ.

ỷ.507. *Quod cuique repertum Rimanti telum ira facit*] tale quiddam protulit Attius in Chrysippo,

Neque quisquam a telis vacuus: sed uti cuique obviam fuerat
Ferrum, alius saxo, rudeve. cum autem in vulgatis libris apud Festum Pompeium legeretur, *saxio rudem*, Antonius Augustinus emendavit, *saxo, rudeve.*

ỷ.516. *Audiit & Triviæ longe lacus*] Locus hic ex IV. lib. Argonauticorum Apollonii translatus est,

— ῥοι-

—— *ῥοίζει δὲ πελώριον, ἀμφὶ δὲ μακραὶ*
Ἠϊόνες ποταμοῖο, καὶ ἄσπετον ἴαχεν ἄλσος,
Ἔκλυον δι καὶ πολλὸν ἑκὰς Τιτηνίδος αἴης
Κολχίδα γῆν ἐνέμοντο παρὰ προχοῆσι Λύκοιο,
Ὅς ῥ᾽ ἀποκιδνάμενος ποταμοῦ κελάδοντος Ἀράξεω,
Φάσιδι συμφέρεται ἱερὸν ῥόον, οἱ δὲ σὺν ἄμφω
Καυκασίην ἅλαδ᾽ εἰς ἓν ἐλαυνόμενοι προχέουσιν,
Δείματι δ᾽ ἐξέγροντο λεχωΐδες, ἀμφὶ δὲ παισὶ
Νηπιάχοις, οἵ τέ σφιν ὑπ᾽ ἀγκαλίδεσσιν ἴαυον
Ῥοίζῳ παλλομένοις, χεῖρας βάλον ἀσχαλόωσαι.

Homerus in Il. ύ.

Ἄλλοτ᾽ ἐπ᾽ ἀκτάων ἐριδούπων μακρὸν ἀΰτει,
352 *Αὖε δ᾽ ἄρης ἑτέρωθεν, ἐρεμνῇ λαίλαπι ἶσος*
Ὀξὺ, κατ᾽ ἀκροτάτης πόλεως Τρώεσσι κελεύων.

℣. 517. *Sulfurea Nar albus aqua*] Ennius Annalium lib. VI.

Sulfureas posuit spiramina Naris ad undas.

℣. 518. *Et trepidæ matres pressere ad pectora natos*] Theocritus in Hyla,

Νύμφαι μὲν σφετέροις ἐπὶ γούνασι κοῦρον ἔχουσαι
Δακρυόεντ᾽ ἀγανοῖσι παραψυχῶντ᾽ ἐπέεσσιν.

Sed Virgilii versus videtur translatus ex iis Apollonii, quos supra recitavi.

℣. 520. *Raptis concurrunt undique telis*] Ennius lib. III. Annalium,

Postquam defessi sunt, stant, & spargere sese
Hastis ansatis, concurrunt undique telis.

Ib. – *Raptis concurrunt undique telis Indomiti agricolæ.*] Cæsar in primo commentario de bello civili: *Pastoresque indomiti spe libertatis excitati.*

℣. 525. *Sed ferro ancipiti decernunt*] ξίφος ἀμφῆκες, Homero.

℣. 526. *Horrescit strictis seges ensibus*] Ennianis verbis transtulit locum Homeri ex Il. ν'.

Ἔφριξεν δὲ μάχη φθισίμβροτος ἐγχείῃσι
Μακρῆς, ἃς εἶχον ταμεσίχροας.

Ennius lib. XIII. Annalium,

Horrescit telis exercitus asper utrinque

℣. 528. *Fluctus uti primo*] Homeri locum in Il. δ'. convertit pene ad verbum,

Ὡς δ' ὅτ' ἐν αἰγιαλῷ πολυηχέϊ κῦμα θαλάσσης
Ὄρνυτ' ἐπασσύτερον ζεφύρου ὑποκινήσαντος,
Πόντῳ μὲν τὰ πρῶτα κορύσσεται, αὐτὰρ ἔπειτα
Χέρσῳ ῥηγνύμενον, μεγάλα βρέμει, ἀμφὶ δέ τ' ἄκρας
Κυρτὸν ἐὸν, κορυφοῦται, ἀποπτύει δ' ἁλὸς ἄχνην.

Catullus in epithalamio, 353

Hic qualis flatu placidum mare matutino
Horrificans Zephyrus proclivis incitat undas
Aurora exoriente vagi sub lumina solis,
Post vento crescente magis magis increbescunt.

℣. 530. *Inde imo consurgit ad æthera fundo*] Aeschylus in Prometheo,

Ξυντετάρακτο δ' αἰθὴρ πόντῳ.

Euripides in Hippolyto,

Ἱερὸν εἴδομεν κῦμ' οὐρανῷ στηρίζον.

℣. 533. *Hæsit enim sub gutture vulnus*] Homerus Il. μ'.

—— ὁ δέ μιν φθάμενος βάλε δουρὶ
Λαιμὸν ὑπ' ἀνθερεῶνα, διὰ πρὸ δὲ χαλκὸν ἔλασσε.

℣. 537. *Ausoniis olim ditissimus arvis*] Homerus Il. έ.

Καὶ βάλεν ἄμφιον σελάγυ υἱὸν, ὅς ῥ' ἐνὶ πασσῷ
Ναῖε πολυκτήμων, πολυλήϊος.

℣. 540. *Atque ea per campos æquo dum Marte geruntur*] Homerus in eodem lib.

Ὣς οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην.

℣. 541. *Vbi sanguine bellum Imbuit*] Attius in Armorum iudicio, *Inter quos & multo sæpe sanguine imbutos.*

℣. 550. *Accendamque animos insani Martis amore*] Aeschylus ἐν ἑπτὰ ἐπὶ θήβας,

Μαινόμενος δ' ἐπιπνεῖ λαοδάμας
Μιαίνων εὐσέβειαν ἄρης.

℣. 558. *Haud pater ille velit summi regnator olympi.*] Nævius in carmine belli Punici,

Summe deûm regnator quia nam genus isti.

Idem ibidem,

Senex fretus pietate deûm allocutus
Summi deûm regis fratrem Neptunum regnatorem marum.

℣. 559. *Cede locis*] Homerus in Il. ά.

354 Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν αὖθις ἀπόστιχε, μή σε νοήσῃ
Ἥρη, ἐμοὶ δέ κε ταῦτα μελήσεται ὄφρα τελέσσω.

℣. 586. *Ille velut pelagi rupes immota resistit*] locus ex Homero expressus, qui in Il. ό. ita canit,

—— Ἠΰτε πέτρη
Ἠλίβατος, μεγάλη, πολιῆς ἁλὸς ἐγγὺς ἐοῦσα,

Ἤτε

Ἥτε μένει λιγέων ἀνέμων λαιψηρὰ κέλευθα,
Κύματά τε τροφόεντα, τάτε προσερεύγεται ἀκτῇ,
Ὣς δαναοὶ τρῶας μένον ἔμπεδον, οὐδὲ φέβοντο.

ẏ. 587. *Vt pelagi rupes*] admodum iucunda ἐπαναφορὰ, qualis Homerica illa in Il. ψ'.

Οἳ δ' ἄρ' ἔσαν δίδυμοι, ὃ μὲν ἔμπεδον ἠνιόχευεν,
Ἔμπεδον ἠνιόχευ', ὃδ' ἄρα μάστιγι κέλευεν.

ẏ. 604. *Lacrymabile bellum*] πολύδακρυν Homero. Δακρυόεσσαν αἰχμὴν dixit Anacreon hoc versu,

Δακρυόεσσαν τ' ἐφίλησεν αἰχμάν. ubi αἰχμὴν, pro *bello*, usurpavit.

ẏ. 609. *Aeternaque ferri Robora*] Lucretius lib. II.

Et validi silices, & duri robora ferri.

ẏ. 622. *Belli ferratos rupit Saturnia postes*] imitatus est carmen illud Ennianum ex Annalibus,

—— *postquam discordia tetra*
Belli ferratos postes, portasque refregit.

ẏ. 625. *Omnes arma requirunt*] hoc hemistichium sumpsit ab Ennio, ex Annalium lib. VI.

Balatum pecudes quatit, omnes arma requirunt.

ẏ. 641. *Pandite nunc Helicona deæ*] locus Homericus in Il. β'.

Ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,
Ὑμεῖς γὰρ θεαί ἐστε, πάρεστέ τε, ἴστέ τε πάντα,
Ἡμεῖς δὲ κλέος οἶον ἀκούομεν, οὐδέ τι ἴδμεν
Οἵτινες ἡγεμόνες δαναῶν, καὶ κοίρανοι ἦσαν.

ẏ. 642. *Qui bello exciti reges*] *acciti*, liber Colotianus.

ẏ. 647.

355 ỽ. 647. *Primus init bellum*] totus hic locus ex Il. β'. sumptus est.

ỽ. 648. *Contemptor divûm Mezentius*] M. Cato lib. 1. Originum, ut est apud Macrobium, ait *Mezentium Rutulis imperasse, ut sibi offerrent, quas Diis primitias offerebant; & Latinos omnes similis imperii metu ita vovisse: Iuppiter si tibi magis cordi est, nos ea tibi dare potius, quam Mezentio, uti nos victores facias.*

ỽ. 649. *Quo pulchrior alter Non fuit excepto Laurentis corpore Turni*] Homerus in Il. β'.

Νιρεὺς, ἀγλαΐας θ' υἱὸς, χαρόποιό τ' ἄνακτος
Νιρεὺς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ ἴλιον ἦλθε
Τῶν ἄλλων δαναῶν μετ' ἀμύμονα πηλείωνα.

ỽ. 651. *Lausus equûm domitor*] Homerus in Il. β'.

— ἀτρέος υἱὲ δαΐφρονος ἱπποδάμοιο.

Ib. *Debellatorque ferarum*] Homerus in Il. έ.

Ἐσθλὸν θηρητῆρα· δίδαξε γὰρ ἄρτεμις αὐτὴ
Βάλλειν ἄγρια πάντα.

ỽ. 652. *Ducit Agyllina*] ita omnino scribendum est, quemadmodum apud Strabonem lib. v. καὶ πυθοῖ τὸν ἀγυλλαίων καλούμενον ἀνέθηκε θησαυρόν. ἄγυλλα γὰρ ἐλογίζετο τὸ πρότερον ἡ νῦν καιρέα.

ỽ. 653. *Dignus patriis qui lætior esset Imperiis*] Homerus in Il. O'.

Τοῦ γένετ' ἐκ πατρὸς πολὺ χείρονος υἱὸς ἀμείνων
Παντοίας ἀρετὰς, ἠμὲν πόδας, ἠδὲ μάχεσθαι.

ỳ.657. *Clypeoque insigne paternum Centum angues, cinctamque gerit serpentibus hydram*] potest hoc referri ad Euripidia illa in Phœnissis,

Ταῖς δ' ἑβδόμαις ἄδραστος ἐν πύλαισιν ἦν,
Ἑκατὸν ἐχίδναις, ἀσπίδ' ἐκπληρῶν γραφῇ ὕδρας.

Servius tamen in huius loci enarratione, ait hoc ipsum carmen e Simonideo quodam versu expres- 356
sum esse.

ỳ.660. *Furtivum partu*] eodem modo locutus est Homerus in Il. β'. his versibus,

Οὓς τέκεν ἀστυόχη δόμῳ ἄκτορος ἀζείδαο
Παρθένος αἰδοίη ὑπερώϊον εἰσαναβᾶσα
Ἄρηϊ κρατερῷ, ὁ δὲ οἱ παρελέξατο λάθρῃ.

Pindarus,

Κλέπτοισα θεοῖο γόνον.

Ib. *Sub luminis edidit oras*] videtur secutus Ennianum illud in Annal. lib. II.

O Romule, ô Romule dic, ô
Qualem te patriæ custodem Di genuerunt.
Tu produxisti nos intra luminis oras.

& in eodem lib.

O pater, o genitor, o sanguen Dis oriundum.
At sese sum quæ dederat in luminis oras.

Lucretius lib. I.

Nec sine te quicquam dias in luminis oras
Exoritur. Pindarus olymp. εἴδει VI.

Ἦθε δ' ὑπὸ σπλάγχνων ὑπ' ὠ-
Δίνος τ' ἐρατᾶς ἴαμος
Ἐς φάος αὐτίκα.

ỳ.661. *Mista deo mulier*] Homerus in Il. π'.

— γυνὴ

— *χυνὴ θεῷ εὐνηθεῖσα.*

& in Il. ζ.

— *μίγη* Φιλότητι *καὶ εὐνῇ.* alibi etiam Φιλότητι *μιγεῖσα* dixit.

ỷ. 665. *Veruque Sabello*] Strabo lib. v. *εἰκὸς δὲ διὰ τοῦτο καὶ σαβέλλους αὐτοὺς ὑποκοριστικῶς ὑπὸ τῶν γονέων προσαγορευθῆναι.*

ỷ. 666. *Ipse pedes tegimen torquens immane leonis*] Homerus in Il. κ'.

Ἀμφὶ δ' ἔπειτα δαφοινὸν ἑέσσατο δέρμα λέοντος.

357 ỷ. 672. *Catilusque acerque Coras, Argiva iuventus*] non admodum dissimili modo dixit Homerus in Il. β'.

— *ἀσκάλαφος, καὶ ἰάλμενος, υἷες ἄρηος.*

ỷ. 676. *Dat euntibus ingens Silva locum, & magno cedunt virgulta fragore*] Homerus in Il. ξ'.

Ἴδην δ' ἱκέσθην πολυπίδακα μητέρα θηρῶν
Λεκτὸν, ὅθι πρῶτον λιπέτην ἅλα· τὼ δ' ἐπὶ χέρσου
Βήτην, ἀκροτάτη δὲ ποδῶν ὑπεσείετο ὕλη.

ỷ. 682. *Quique altum Praeneste viri*] Homerus in Il. β'.

Οἵ τ' ἄρα, & quæ sequuntur.

ỷ. 686. *Pars maxima glandes Liventis plumbi spargit*] Lucretius lib. VI.

—— plumbea vero
Glans etiam longo cursu volvenda liquescit.

ỷ. 689. *Vestigia nuda sinistri Instituere pedis*] notat

tat Macrobius lib. v, Saturn. expreſſum eſſe hunc locum ex Euripidis Meleagro, cuius Græcos etiam verſus adducit,

Τελαμὼν δὲ χρυσȣ͂ν ἀιετὸν πέλτας ἔπι
Πρόβλημα θηρὸς, βότρυσι δ᾽ ἔςεψεν κάρα,
Σαλαμῖνα κοσμῶν πατρίδα τὴν ἐυδαίμονα,
Καὶ πρὸς δὲ μίσημ᾽ ἀρκὰς ἀταλάντη κύνας
Καὶ τόξ᾽ ἔχȣσα, πελέκεως δὲ δίςομον
Γένυ πέπλ᾽ ἀλλακάταιος, οἱ δὲ θεςίȣ
Παῖδες τὸ λαιὸν ἴχνος ἀνάρβυλοι ποδὸς,
Τὸν δ᾽ ἐν πεδίλοις, ὡς ἐλαφρίζον γόνυ
Ἔχοιεν, ὃς δὴ πᾶσιν ἀιτωλοῖς νόμος.

Ariſtoteles lib. II. de poetis. *τοὺς δὲ θεςίȣ κούρους*
τὸν μὲν ἀριςερὸν πόδα φησὶν ἐυριπίδης ἐλθεῖν ἔχοντας
ἀνυπόδετον· λέγει γȣ͂ν ὅτι τὸ λαιὸν ἴχνος ἦσαν ἀνάρβυλοι
ποδὸς, τὸν δ᾽ ἐν πεδίλοις ὡς ἐλαφρίζον γόνυ ἔχοιεν, ὡς
δὴ πᾶν τοὐναντίον ἔθος τοῖς ἀιτωλοῖς, τὸ μὲν γὰρ ἀρι-
ςερὸν ὑποδέδενται, τὸν δὲ δεξιὸν ἀνυποδετȣ͂σι, δεῖ γὰρ 358
οἶμαι τὸν ἡγȣ́μενον ἔχειν ἐλαφρὸν, καὶ ȣ̓ τὸν ἐμμενȣ͂ντα.

ỿ.691. *At Meſapus equûm domitor Neptunia proles*] apud Soſipatrum lib. I. reperitur verſus hic, ut opinor, Ennio inſcriptus.

ỿ.699. *Ceu quondam nivei liquida inter nubila cycni*] ex Homeri Il. β′.

Τῶνδ᾽ ὥς ὀρνίθων πετεηνῶν ἔθνεα πολλὰ
Χηνῶν, ἢ γεράνων, ἢ κύκνων δουλιχοδείρων,
Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι, καΰςρίȣ ἀμφὶ ῥέεθρα
Ἔνθα καὶ ἔνθα ποτῶνται ἀγαλλόμενα πτερύγεσσι
Κλαγγηδὸν προκαθιζόντων, σμαραγεῖ δέ τε λειμών.

ỿ.711. *Oliviferæque Mutuſcæ*] *Trebula Mutueſca* in vetuſtis lapidibus: & in veteribus Plinii libris,

bris, *Trebulani Mutuescani.* Straboni lib. v. ἐλαιόφυτος. ubi pro, τρηβούρα, &, ἤρατον, scribendum, τρηβούλα, & ἤρητον.

ỷ.722. *Pulsuque pedum tremit excita tellus*] Homerus Il. β'.

——— οἱ δ' ἀγέροντο
Τετρήχει δ' ἀγορὴ, ὑπὸ δὲ στοναχίζετο γαῖα
Λαῶν ἰζόντων. & in eodem lib.
—— ὑπὸ ποσσὶ μέγα στοναχίζετο γαῖα
Ἐρχομένων.

ỷ.727. *Aurunci misere patres*] *senes*, pro, *patres*, habet liber A. Colotii.

ỷ.733. *Nec tu carminibus nostris indictus abibis*] ἄῤῥητος, Arato.

ỷ.760. *Te liquidi flevere lacus*] non aliena ab his sunt illa Moschi in Bionem,

Καὶ ποταμοὶ κλάοιτε τὸν ἱμερόεντα βίωνα.

359 ỷ.764. *Pinguis ubi & placabilis ara Dianæ*] πίονα νηὸν dixit Homerus hoc versu in Il. β'.

Κάδδ' ἐν ἀθήνης εἷσεν ἑῷ ἐνὶ πίονι νηῷ.

ỷ.766. *Patriasque explerit sanguine pœnas Turbatis distractus equis*] hæc ex Euripidis Hippolyto deprompta sunt,

Οἰκεῖος αὐτὸν ὤλεσ' ἁρμάτων ὄχος,
Ἀραί τε σοῦ στόματος, ἃς σὺ σῷ πατρὶ
Πόντου κρέοντι παιδὸς ἠράσω πέρι.

ỷ.772. *Ipse repertorem medicinæ talis & artis Fulmine*

mine Phœbigenam] hac de re ita canit Pindarus Pyth. εἴδει III.

Ἀλλὰ κέρδει καὶ σοφία δέδεται,
Ἔτραπε κᾀκεῖνον ἀγάνορι μι-
Σθῷ χρυσὸς ἐν χερσὶ φανεὶς
Ἄνδρ' ἐκ θανάτου κομίσσαι
Ἤδ' ἑαλωκότα· χερσὶ δ' ἄρα κρονίων
Ρἵψαις δἰ ἀμφοῖν ἀμπνοὰν
Στέρνων καθεῖλεν ὠκέως, αἴθων
Δὲ κεραυνὸς ἔσκηψε μόρον. In quem locum scribit Scholiastes λέγεται δὲ ὁ ἀσκληπιὸς χρυσῷ δελεασθεὶς ἀναστῆναι ἱππόλυτον τεθνηκότα. Varie autem Scriptores de Aesculapio commenti sunt, nam Apollodorus, ut est apud Euripidis Interpretem, φησὶ κεραυνωθῆναι τὸν ἀσκληπιὸν ἐπὶ τῷ τὸν ἱππόλυτον ἀναστῆναι. ἀμελιαγόρας δὲ ὅτι γλαῦκον· πανύασις, ὅτι τυνδάρεων· οἱ δὲ ὀρφικοὶ, ὅτι ὑμέναιον. στησίχορος δὲ ἐπὶ καπανεῖ καὶ λυκούργῳ. Φερεκύδης δὲ ἐν τῇ ἱστορίᾳ, τοὺς ἐν δελφοῖς φησὶ θνήσκοντας αὐτὸν ἀναβιώσκειν. Φύλαρχος δὲ, διὰ τὰς φοινίσσας. τελέσαρχος δὲ δἰ ὠρίωνα· πολύαρχος δὲ ὁ κυρηναῖος διὰ τὸ τὰς κροίσου θυγατέρας αὐτὸν ἰάσασθαι, κεραυνωθῆναι φησίν.

ỷ.784. *Et toto vertice supra est*] Homerus in Il. γ'. 360
Ἔξοχος ἀργείων κεφαλήν.

ỷ.785. *Cui triplici crinita iuba galea alta chimæram Sustinet*] Aeschylus in ἑπτὰ ἐπὶ θήβας,

Τρεῖς κατασκίους λόφους
Σείει κράνους χαίτωμ' ὑπ' ἀσπίδος δὲ τῷ
Χαλκήλατοι κλάζουσι κώδωνες.

ỷ.786. *Aetnæos efflantem faucibus ignes*] tale Homeri illud in Il. έ.

Δαῖε

Δαῖε δι ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ
Ἀςέρ᾽ ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον.

ỷ. 791. *Et custos virginis Argus*] hac de re ita narrat Pherecydes apud Euripidis Scholiasten, ἄργος ὁ διὸς γαμεῖ πειθὼ τὴν ὠκεανοῦ θυγατέρα· τοῦ δὲ γίνεται κρίασος. τοῦ δὲ, ἐρευθαλίων, ἀφ᾽ οὗ ἐρευθαλία πόλις καλεῖται ἐν ἄργει, καὶ Φόρβας. τοῦ δὲ γίνεται Ἀφέςωρ, τοῦ δὲ, Ἄργος, ᾧ ἥρα ὀφθαλμὸν τίθησιν ἐν τῷ Ινίῳ. καὶ τὸν ὕπνον ἐξαιρεῖται, καὶ ὑφίςαται καὶ φυλακα αὐτὸν τῇ Ιοῖ, ἔπειτα ἑρμῆς αὐτὸν κτείνει. apud eundem Interpretem leguntur hi versus incerti poëtæ,

Καὶ οἱ ἐπίσκοπον Ἄργον ἵει κρατερόντε μέγαντε,
Τέτρασιν ὀφθαλμοῖσιν ὁρώμενον ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἀκάματον δὲ οἱ ὦρσε θεὰ μένος, οὐδὲ οἱ ὕπνος
Πίπτεν ἐπὶ βλεφάροις, φυλακὴ δ᾽ ἔχεν ἔμπεδον αὐτόν.

ỷ. 793. *Insequitur nimbus peditum*] Homerus,
——— νέφος εἵπετο πεζῶν.

ỷ. 794. *Agmina densantur campis*] Ennius lib. VIII. Annalium,
Desantur campis horrentia tela virorum.

ỷ. 797. *Sacrumque Numici Litus arant*] Homerus in Il. β'.
Οἵτ᾽ ἄρα πὰρ ποταμὸν κηφισσὸν δῖον ἔναιον.

361 ỷ. 799. *Iuppiter Anxurus*] *Axurus* scribendum est; sic enim in argenteis nummis notatum vidi, ubi hoc ipsum Axuri Iovis signum expressum est,

ỷ. 807. *Cursuque pedum prævertere ventos*] Homerus,

—— θείειν ἀνέμοισιν ὁμοῖος.

℣.808. *Illa vel intactæ segetis per summa volaret Gramina*] hæc ex Homero sumpta sunt,

Αἱ δ᾽ ὅτε μὲν σκιρτῷεν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν
Ἄκρον ἐπ᾽ ἀνθερίκων καρπὸν θέον, οὐδὲ κατέκλων,
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ σκιρτῷεν ἐπ᾽ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
Ἄκρον ἐπὶ ῥηγμῖνος ἁλὸς πολιοῖο θέεσκον.

leguntur hi versus in Il. ύ. ad quos videtur respexisse Apollonius Rhodius Argonauticorum lib. I.

Κεῖνος ἀνὴρ καὶ πόντου ἐπὶ γλαυκοῖο θέεσκεν
Οἴδματος, οὐδὲ θοοὺς βάπτεν πόδας· ἀλλ᾽ ὅσον ἄκροις
Ἴχνεσι τεγγόμενος διερῇ πεφόρητο κελεύθῳ.

Q. Smyrnæus lib VIII.

Οἵτε καὶ ἀτρύγετον πέλαγος διὰ ποσσὶ θέουσιν
Ἄκρ᾽ ὀνύχων ψαύοντες, ἴσον δ᾽ ἀνέμοισι φέρονται.

tale quiddam narrat Orpheus de Iphiclo his versibus, quos adducit Ioannes Zetes in varia historia,

Οὐδ᾽ ἦν Ἰφίκλοιο θοώτερος αὐδάζοιο,
Ὅστε καὶ ἀνθερίκεσσιν ἐπέτρεχεν, οὐδ᾽ ἔτι καρπὸν
Σίνετ᾽ ἐλαφρὰ γυῖα φέρων ἐπὶ λήϊον αὖον.

℣.813. *Turbaque miratur matrum*] sumpsit ab Homero, ex odyss. β'.

—— τὸν δ᾽ ἄρα πάντες
Λαοὶ ἐπερχόμενον θηεῦντο.

AENEI-

362 # ÆNEIDOS
LIB. VIII.

℣. 2. ET *rauco strepuerunt cornua cantu*] opinor Virgilium respexisse ad Lucretianum illud in lib. II.

— *raucisonoque mirantur cornua cantu.*

Homerus in Il. κ'.

Αὐλῶν, συρίγγων τ' ἐνωπὴν, ὅμαδόν τ' ἀνθρώπων.

℣. 19. *Magno curarum fluctuat æstu*] simili translatione usus est Catullus hoc versu, quem non dubito, quin imitari voluerit Virgilius,

Prospicit, & magnis curarum fluctuat undis.

Lucretius lib. VI.

Volvere curarum tristes in pectore fluctus.

℣. 22. *Sicut aquæ tremulum labris ubi lumen ahenis Sole repercussum*] expressit his versibus locum quendam Apollonii Rhodii ex lib. III. Argonaut.

Πυκνὰ δὲ οἱ κραδίη στηθέων ἔντοσθεν ἔθυεν
Ἠελίου ὥς τίς τε δόμοις ἐνιπάλλεται αἴγλη,
Ὕδατος ἐξανιεῖσα, τὸ δὴ νέον ἠὲ λέβητι
Ἠέ που ἐν γαυλῷ κέχυται, ἡ δ' ἔνθα καὶ ἔνθα
Ὠκείῃ στροφάλιγγι τινάσσεται ἀΐσσουσα.

℣. 27. *Alituum, pecudumque genus*] Lucretius lib. IV.

— *tum alituum genus, atque ferarum.*

ỳ.28. *Cum pater in ripa*] non dissimile quiddam protulit Homerus in Il. ψ'.

Πηλείδης δ' ἐπὶ θινὶ πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
Κεῖτο βαρυστενάχων πολέσιν μετὰ μυρμιδόνεσσιν
Ἐν καθαρῷ, ὅθι κύματ' ἐπ' ἠιόνος κλύζεσκον,
Εὖτε τὸν ὕπνος ἔμαρπτε λύων μελεδήματα θυμοῦ
Νήδυμος ἀμφιχυθεὶς, μάλα γὰρ κάμε φαίδιμα γυῖα.

ỳ.36. *Troianam ex hostibus urbem Qui revehis*] eadem figura prolatum est Aeschyleum illud in Agamemnone, 363

Δόμοις δὲ ταῦτα καὶ κλυταιμνήστρᾳ μέλειν εἰκός.

pro, τοῖς οὖσιν ἐν τῷ δόμῳ. quo modo etiam alibi Virgilius locutus videtur, cum dixit,

Ilium in Italiam portans; &
— *cælo gratissimus amnis.*

ỳ.44. *Triginta capitum fetus.*] Varro in libris de re rustica: *Parere tot oportet porcos, quot mammas habeat. si minus pariat, fructuariam idoneam non esse; si plures pariat, esse portentum. in quo illud antiquissimum fuisse scribitur, quod Sus Lavini Aeneæ* XXX. *porcos peperit albos. itaque quod portenderit factum* XXX. *annum ut Lavinienses condiderunt oppidum Albam. huius suis ac porcorum etiam & nunc vestigia apparent &c.*

ỳ.47. *Ex quo ter denis urbem redeuntibus annis*] Lucretius lib. I.

Quin etiam multis solis redeuntibus annis.

ỳ.67. *Nox Aeneam, somnusque reliquit*] opinor Virgilium respexisse ad Homeri versum quendam in Il. β'.

— ὦς

—— ὣς ὁ μὲν εἰπὼν
Ὤιχετ' ἀποπτάμενος, ἐμὲ δὲ γλυκὺς ὕπνος ἀνῆκεν.

cui non dissimile Ennii illud,

Vix ægro tum corde meo me somnus reliquit.

℣.69. *Rite cavis undam de flumine palmis Sustulit*] Aeschylus in Persis,

Καὶ ταῦτα μὲν δὴ, νυκτὸς ἐσιδεῖν λέγω,
Ἐπεὶ δ' ἀνέστην, καὶ χεροῖν καλλιῤῥόου
Ἔψαυσα πηγῆς, σὺν θυηπόλῳ χερὶ,
Βωμῷ προσέστην, ἀποτρόποισι δαίμοσι
Θέλουσα θῦσαι πέλανον.

℣.72. *Tuque o Thybri tuo genitor cum flumine sancto*] versus pene integer, ex Ennii lib. I. Annalium
364 descriptus,

Teque pater Tiberine tuo cum flumine sancto.

℣.77. *Corniger Hesperidum fluvius regnator aquarum*] genus loquendi, quod Graeci dicunt ἀττικισμὸν. tale illud Aristophanis ἐν σφηξὶν

Ὤ μιαρὸς οὗτος, ὡς δὲ καὶ κλεπτὸν βλέπει.

℣.86. *Thybris ea fluvium, quam longa est, nocte tumentem Leniit*] Homerus in odyss. ε.

—— ὁ δ' αὐτίκα παῦσεν ἑὸν ῥόον, ἔσχε δὲ κῦμα,
Πρόσθε δὲ ποίησε γαλήνην, τὸν δ' ἐσάωσε
Ἐς ποταμοῦ προχοὰς, ὁ δ' ἄμφω γοῦνατ' ἔκαμψεν.

℣.90. *Ergo iter inceptum peragunt rumore secundo.*] Servius legit hoc loco, *Rumone secundo*; mihi vero placet, ut referatur ad Ennii versum in lib. III. Annalium,

Mox auferre domos populi rumore secundo.

Suevius lib. I.

Redeunt, referuntque petita rumore secundo.

ϒ.91. *Labitur uncta vadis abies*] Ennius lib. XIII. Annalium.

Labitur uncta carina, volat super impetus undas.

& alibi,

Labitur uncta carina per æquora cana celonis.

ϒ.93. *Pictasque innare carinas*] ab Homero. μιλτοπάρῃοι in Il. β'. & in odyss. λ'. Φοινικοπάρῃοι *naves* dicuntur.

ϒ.97. *Sol medium cæli conscenderat igneus orbem*] versus ex odyss. δ'. translatus,

Ἦμος δ' ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει.

ϒ.102. *Forte die solemnem illo rex Arcas honorem Amphitryoniadæ*] imitatus est Homericum Nestorem in odyss. γ'.

Ἔνθ' ἄρα Νέστωρ ἧστο σὺν υἱάσιν, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι
Δαῖτ' ἐντυνόμενοι κρέατ' ὤπτων, ἄλλα τ' ἔπειρον. 365
Οἱ δ' ὡς οὖν ξείνους ἴδον, ἀθρόοι ἦλθον ἅπαντες
Χερσίν τ' ἠσπάζοντο, καὶ ἑδριάασθαι ἄνωγον.

ϒ.108. *Et tacitis incumbere remis*] *tacitos*, habet liber A. Colotii.

ϒ.114. *Quis genus? unde domo?*] Homerus in odyss. α'.

Ἀλλ' ἄγε μοι τόδ' εἰπὲ, καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον
Τίς; πόθεν εἷς ἀνδρῶν; πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες;
Ὁπποίης δ' ἐπὶ νηὸς ἀφίκεο;

ϒ.124. — *Dextramque amplexus inhæsit.*] Homerus in odyss. γ'.

Πρῶ-

Πρῶτος νεςορίδης πεισίςρατος ἐγγύθεν ἐλθὼν
Α'μφοτέρην ἕλε χεῖρα.

ỷ.127. *Optime Graiugenûm*] Homerus in odyss. γ'.
—— μέγα κῦδος ἀχαιῶν.

ỷ.128. *Et vitta comptos voluit prætendere ramos*] ἰκτηρίες κλάδες dixit Sophocles in Oedipo Tyranno.

ỷ.131. *Sed mea me virtus etc.*] Lucretius li. 1.
Sed tua me virtus tamen & sperata voluptas.

ỷ.147. *Nos si pellant, nihil absore credunt, Quin omnem Hesperiam*] videtur adumbrasse Thucydidium illud ἐν τῇ κορκυραίων δημηγορίᾳ, lib. 1. καὶ τοὺς κορινθίες δυναμένες παρ' αὐτοῖς, καὶ ὑμῖν ἐχθρὲς ὄντας, καὶ προκαταλαμβάνοντας ἡμᾶς νῦν, ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχείρησιν.

ỷ.150. *Accipe daque fidem*] Ennius lib. 1. Annalium,
Accipe, daque fidem, fœdusque feri bene firmum.

ỷ.157. *Nam memini Hesiones visentem regna sororis*] simili modo locutus est Homerus hoc versu, in Il. ι'.

Μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγὼ πάλαι, ὅτι νέον γε
Ω'ς ἦν, ἐνδ' ἡμῖν ἐρέω πάντεσσι φίλοισι.

sed Virgilii versus videntur expressi de illis Homericis in Il. γ'.

366 Η'δη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν,
Ε'νθ' ἴδον. & quæ sequuntur.

ỷ.160. *Tum mihi prima genas vestibat flore iuventa*] Homerus in odyss. λ'.

— πρὶν σφῶϊν ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους
Ἀνθῆσαι, πυκάσαιτε γένυς εὐανθέϊ λάχνῃ.

Pindarus olymp. εἴδει. 1.

Πρὸς εὐάνθεμον δ' ὅτε φυὰν
Λάχναι νιν μέλαν γένειον ἔρεφον.

Pacuvius,

Nunc primum opacat flore lanugo genas.

Lucretius lib. v.

Tum demum pueris ævo florente iuventus
Occipit, & molli vestit lanugine malas.

& paulo post,

— & impubem molli pubescere veste,
Et pariter mollem malis demittere barbam.

ỷ. 162. *Sed cunctis altior ibat*] Homerus in Il. γ'.

Ἔξοχος ἀργείων.

ỷ. 166. *Ille mihi insignem pharetram*] ex Homero in Il. ζ'.

Οἰνεὺς γάρ ποτε δῖος ἀμύμονα βελλεροφόντην
Ξείνισ' ἐνὶ μεγάροισιν, ἐείκοσιν ἤματ' ἐρύξας,
Οἱ δὲ καὶ ἀλλήλοισι πόρον ξεινήϊα καλά.
Οἰνεὺς μὲν ζωςῆρα δίδου φοίνικι φαεινόν.
Βελλεροφόντης δὲ χρύσεον δέπας ἀμφικύπελλον.

ỷ. 172. *Interea sacra hæc, quando huc venistis amici*] imitatur Homericum Nestorem in odyss. γ'.

Εὔχεο νῦν ὦ ξεῖνε ποσειδάωνι ἄνακτι,
Τοῦ γὰρ καὶ δαίτης ἠντιάσατε δεῦρο μολόντες.

ỷ. 175. *Dapes iubet, & sublata reponi Pocula*] Home. Il. ι.

Μείζονα δὴ κρητῆρα μενοιτίου υἱὲ καθίςα,
Ζωρότερον δὲ κέραιρε, δέπας δ' ἔντυνον ἑκάςῳ.

ỷ. 183.

367 ℣. 183. *Perpetui tergo bovis*] expressit locum quendam Homeri ex Il. ύ.

Νώτοισι δ' ἀιαντα διηνεκέεσσι γέραιρεν
Ἥρως ἀτρείδης εὐρυκρείων ἀγαμέμνων.

℣. 184. *Et amor compressus edendi*] Lucretius lib. IV.

— *ut amorem obduret edendi.* notus autem Homeri versus in Il. ά. unde Virgilianus hic translatus est,

Αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἕντο.

℣. 193. *Vasto summota recessu*] μυχῷ Homero.

℣. 195. *Solis inaccessam radiis*] Locus Homeri ex odyss. έ.

Οὐδέποτ' ἠέλιος Φαέθων ἀκτίσιν ἔβαλλεν.

℣. 202. *Tergemini nece Geryonis*] Lucretius lib. v.
Quidve tripectora tergemini vis Geryonai.
Aeschylus in Agamemnone,

Τρισώματός τ' ἂν γηρυὼν ὁ δεύτερος.

Strabo lib. v. *ἄλλη δέ τις προτέρα καὶ μυθώδης, ἀρκαδικὴν λέγουσα γενέσθαι τὴν ἀποικίαν ὑπ' εὐάνδρου. τούτῳ δ' ἐπιξενωθῆναι τὸν ἡρακλέα, ἐλαύνοντα τὰς γηρυόνου βοῦς. πυθόμενον δὲ τῆς μητρὸς νικοστράτης τὸν εὔανδρον, εἶναι δ' αὐτὴν μαντικῆς ἔμπειρον, ὅτι τῷ ἡρακλεῖ πεπρωμένον ἦν τελευτήσαντι τοὺς ἄθλους, θεῷ γενέσθαι, Φράσαι τε πρὸς τὸν ἡρακλέα ταῦτα, καὶ τέμενος ἀναδεῖξαι καὶ θῦσαι θυσίαν ἑλληνικήν· ἣν καὶ νῦν ἔτι Φυλάττεσθαι τῷ ἡρακλεῖ.*

℣. 211. *Saxo occultabat opaco*] Homerus in odyss. ί. de Polyphemo,

Αὐ-

Αὐτὰρ ἔπειτ' ἐπέθηκε θυρεὸν μέγαν ὑψόσ' ἀείρας
Ὄβριμον, & paulo post,
Τόσσην ἠλίβατον πέτρην ἐπέθηκε θύρῃσιν.

ŷ.216. *Mugire boves*] M. Varro in Satyra, quæ inscribitur, Aborigines, vel, περὶ ἀνθρώπων φύσεως.
Mugit bos, ovis balat, equi hinniunt, gallina pipat.

ŷ.222. *Tum primum nostri Cæum videre timen-* 368
tem.] Plato lib. I. de Rep. τότε καὶ εἶδον ἐγὼ πρότερον δὲ οὔπω θρασύμαχον ἐρυθριῶντα.

ŷ.238. *Avulsam solvit radicibus*] Lucretius lib. III.
Scilicet avolsis radicibus.

ŷ.241. *At specus, & Caci detecta apparuit ingens Regia*] Ennius lib. XVI. Annalium,
Tum cava sub monte late specus intus patebat.

ŷ.243. *Non secus ac siqua penitus vi terra dehiscens Infernas reseret sedes*] comparatio Homerica in Il. ύ.

Δεινὸνδ' ἐβρόντησε πατὴρ ἀνδρῶντε θεῶντε
Ὑψόθεν· αὐτὰρ ἔνερθε ποσειδάων ἐτίναξε
Γαῖαν ἀπειρεσίην, ὀρέων τ' αἰπεινὰ κάρηνα·
Πάντες δ' ἐσσείοντο πόδες πολυπιδάκου ἴδης,
Καὶ κορυφαὶ, τρώων τε πόλις, καὶ νῆες ἀχαιῶν.
Ἔδδεισεν δ' ὑπένερθεν ἄναξ ἀνδρῶν ἀϊδωνεὺς,
Δείσας δ' ἐκ θρόνου ἆλτο, καὶ ἴαχε μή οἱ ὕπερθε
Γαῖαν ἀναῤῥήξειε ποσειδάων ἐνοσίχθων,
Οἰκία δὲ θνητοῖσι, καὶ ἀθανάτοισι φανείη,
Σμερδαλέα, εὐρώεντα, τά τε στυγέουσι θεοί περ.

ŷ.250. *Vastisque molaribus instat*] βαλλόμεναι μυλάκεσσι κόρυθες, dixit Homerus,

ŷ.252.

ỳ.252. *Fautibus ingentem fumum, mirabile dictu, Evomit*] Lucretius lib. I.

Faucibus eruptos iterum ut vis evomat ignes.

ỳ.274. *Et pocula porgite dextris*] videtur reſpexiſſe ad Homeri locum in Il. μ΄.

—— οἱ δὲ ἰδόντες
Πάντες ἀνήϊξαν, καὶ δεικανόωντο δέπασσιν.

ỳ.288. *Et facta ferunt*] *ferant*, ſcriptum eſt in libro Colotiano.

369 ỳ.288. *Vt prima noverca Monſtra manu*] Theocritus ἐν ἡρακλίσκῳ,

Τᾶμος ἄρ᾽ αἰνὰ πέλωρα δύω πολυμήχανος ἥρη
Ὦρσεν.

ỳ.291. *Vt duros mille labores Rege ſub Euryſtheo*] Homerus in Il. θ΄.

Οὐδέ τι τῶν μέμνηται, ὅ οἱ μάλα πολλάκις υἱὸν
Τειρόμενον σώεσκον ὑπ᾽ Εὐρυσθῆος ἀέθλων.

Videndus Homerus in Il. ύ.

ỳ.293. *Tu nubigenas invicte bimembres*] Cornificius in Glauco,

Centauros fodere bimembres,

ỳ.296. *Te ſtygii tremuere lacus*] Homerus in Il. θ΄.

Εὖτε μιν εἰς ἀΐδαο πυλάρταο προὔπεμψεν
Ἐξ ἐρέβευς ἄξοντα κύνα στυγεροῦ ἀΐδαο.

ỳ.299. *Non te rationis egentem*] Ennius in Annalibus,

— *quem non virtutis egentem.*

Lucretius lib. IV.

— *pra-*

— *præſtat rationis egentem.* Homerus, ἀμηχανῦντα, dixit.

℣.304. *Spirantemque ignibus ipſum*] Lucretius libr. II.

Tum flammam tetro ſpirantes ore chimæras.

℣.314. *Hæc nemora indigenæ Fauni, nymphæque tenebant*] videtur imitatus Lucretianum illud in lib. IV.

Hæc loca capripedes Satyros, nymphasque tenere
Finitimi memorant.

℣.315. *Gensque virum truncis, & duro robore nata*] pertinent hæc ad verſus illos Homeri, qui leguntur in Il. χ́.

Οὐμέν πως νῦν ἐςιν ἀπὸ δρυὸς, ἐδ᾽ ἀπὸ πέτρης
Τῷ ὀαριζέμεναι, ἅτε παρθένος ἠΐθεός τε.

in quem locum exponens Interpres, οἱ παλαιοὶ, inquit, νομαδικῷ ἐχρῶντο βίῳ, οἰκίας μηδέπω κτώμενοι, αἱ ἐν γυναῖκες τίκτεσαι ἐν τοῖς ὄρεσιν ὑπὸ τὰ κοιλώματα τῶν πετρῶν καὶ δρυῶν ἀνέςρεφον. εὑρίσκοντες δέ τινες ἐνόμιζον ἐκεῖθεν γεγενῆσθαι. eodem ſpectat Heſiodium illud in Theogonia,

Ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρῦν, ἢ περὶ πέτρην.

Statius lib. IV. Thebaidos,

— *quercus, laurique ferebant*
Cruda puerperia, & populos umbroſa creavit
Fraxinus, & feta viridis puer excidit orno.

℣.334. *Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatum*] Antiphon ἐν τῷ περὶ χορευτȣ̃. πλήν γε τῆς τύχης, ἥπερ οἶμαι καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀνθρώπων αἰτία ἐςὶν ἀποθανεῖν, ἣν ἔτ᾽ ἂν ἐγὼ, ἔτ᾽ ἄλλος ἐδεὶς, οἷος τ᾽ ἂν εἴη ἀποςρέψαι μὴ ȣ̓ γενέσθαι, ἥν τινα δεῖ ἑκάςῳ.

℣.339.

℣. 339. *Quam memorant nymphæ priſcum Carmentis honorem*] Strabo lib. v. καὶ τὴν μητέρα τȣ̃ Εὐάνδρου τιμῶσι ῥωμαῖοι, μίαν τῶν νυμφῶν εἶναι νομίσαντες καρμέντιν μετονομασθεῖσαν.

℣. 354. *Aegida concuteret dextra*] accepit ab Homero ex Iliad. Δ'.

Ζεὺς δέ σφιν κρονίδης ὑψίζυγος αἰθέρι ναίων,
Αὐτὸς ἐπισσείησιν ἐρεμνὴν αἰγίδα πᾶσι. & in Il. ρ'.
Καὶ τότ' ἄρα κρονίδης ἕλετ' αἰγίδα θυσσανόεσσαν
Μαρμαρέην.

℣. 362. *Hæc inquit limina victor Alcides ſubiit*] M. Varro rerum divinarum lib. IV. *Victorem* Herculem ait dictum, quod omnium animalium genus vicerit.

℣. 367. *Stratiſque locavit, Effultum foliis, & pelle Libyſtidis urſæ*] Homerus odyſſ. ξ'.

Εἷσεν δ' εἰσαγαγὼν, ῥῶπας δ' ὑπέχευε δασείας,
Ἐστόρεσεν δ' ἐπὶ δέρμα ἰονθάδος ἀγρίȣ αἰγός
Αὐτȣ̃ ἐνεύναιον μέγα καὶ δασύ.

Theocritus ἐν βȣκολιασταῖς,

371 Ἦ μὰν ἀρνακίδας τε καὶ εἴρια ἐνθάδε πατησεῖς;
Αἴκ' ἔνθῃς. & paulo poſt:
— ἁπαλὴν πτέριν ὧδε πατησεῖς
Καὶ γλάχων' ἀνθεῦσαν. ὑπεσσεῖται δὲ χιμαιρᾶν
Δέρματα, τᾶν παρὰ τὶν μαλακώτερα τετράκις ἀρνῶν.

℣. 382. *Et ſanctum mihi numen arma rogo genitrix nato*] Vulcanus Achilli arma fabricatur apud Homerum in Iliad. σ'. e quo totus hic locus expreſſus eſt,

Τȣ̃νεκα νῦν τὰ σὰ γούναθ' ἱκάνομαι αἴκ' ἐθέλῃσθα

ΤΙ.

Τί ἐμῷ ὠκυμόρῳ δόμεν ἀσπίδα καὶ τρυφάλειαν.

ỷ. 387. *Dixerat, & niveis hinc atque hinc diva lacertis*] Homerus in Il. ξ'.

Ἦρα καὶ ἀγκὰς ἔμαρπτε κρόνου πάϊς ἣν παράκοιτιν.

ỷ. 388. *Ille repente Accepit solitam flammam*] Homerus in eodem lib.

Ὡς δ' ἴδεν, ὥς μιν ἔρως πυκινὰς φρένας ἀμφεκάλυψεν.

ỷ. 393. *Sensit læta dolis*] Homerus ibidem,

Τὸν δὲ δολοφρονέουσα προσηύδα πότνια ἥρη.

ỷ. 394. *Tum pater æterno fatur devinctus amore*] Lucretius lib. I.

—— in gremium qui saepe tuum se
Reiicit, æterno devictus vulnere amoris.

ỷ. 402. *Quod fieri ferro, liquidove potest electro*] veteres aliquot libri habent, *potestur*; Lucretius lib. III.

Quod tamen expleri nulla ratione potestur.

ỷ. 405. *Placidumque petivit Coniugis infusus gremio per membra soporem*] Homerus in Il. ξ'.

Ὣς ὁ μὲν ἀτρέμας εὗδε πατὴρ ἀνὰ γαργάρῳ ἄκρῳ,
Ὕπνῳ καὶ φιλότητι δαμεὶς, ἔχε δ' ἀγκὰς ἄκοιτιν.

ỷ. 408. *Ceu femina primum Cui tolerare colo vitam*] Comparatio elegantissima, quam sumpsit ex his Apollonii versibus in lib. III. Argonauticorum,

Ὡς δὲ γυνὴ μαλερῷ πυρὶ κάρφεα χεύατο δαλῷ 372
Χερνῆτις, τῇπερ ταλασήια ἔργα μέμηλεν,
Ὥσκεν ὑπωρόφιον νύκτωρ σέλας ἐντύναιτο,

Ἄγχι

Α῎γχι μάλ' ἐγρομένη, τόδ' ἀθέσφατον ἐξ ὀλίγοιο
Δαλῦ ἀνεγρόμενον σὺν κάρφεα πάντ' ἀμαθύνει

℣.413. *Et possit parvos educere natos*] Homerus in Il. μ'.

Α'λλ' ἔχον ὥςε τάλαντα γυνὴ χερνῆτις ἀληθής,
Η῞τε ςαθμὸν ἔχουσα, καὶ εἰρίον ἀμφὶς ἀνέλκει
Ι'σάζουσ', ἵνα παισὶν ἀεικέα μισθὸν ἄρηται.

℣.415. *Mollibus e stratis*] Lucr. lib. IV.
--- *lecti mollia strata.*

℣.425. *Hoc tunc ignipotens*] *huc*, legitur in libro A. Colotii pro, *hoc.*

℣.425. *Brontesque Steropesque*] versus Hesiodius sumptus ex Theogonia,

Γείνατο δ' αὖ κύκλωπας, ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντας
Βρόντην τε ςερόπην τε καὶ ἄργην ὀβριμόθυμον.

ita enim legendum, non ut in vulgatis libris ἀςερόπην. Statius Silvarum lib. I.
--- *lassum Steropem, Brontemque reliquit.*

℣.435. *Aegidaque horrificam*] Homerus in Il. έ.

Α'μφὶ δ' ἄρ ὤμοισιν βάλετ' αἰγίδα θυσσανόεσσαν
Δεινὴν, ἣν περὶ μὲν πάντη φόβος ἐςεφάνωται,
Ε'ν δ' ἔρις, ἐν δ' ἀλκὴ, ἐν δὲ κρυόεσσα ἰωκὴ,
Ε'ν δέ τε γοργείη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου.

Q. Smyrnaeus lib. XIV.

Αὐτίκα δ' αἰγίδα θοῦριν ἐλύσατο παμφανόωσαν
Α῎ρρηκτον, βριαρήν τε, καὶ ἀθανάτοισιν ἀγητὴν,
Ε'ν γὰρ οἱ πεπόνητο κάρη βλοσυροῖο μεδούσης Σμερδαλέον.

℣.439. *Tollite cuncta, inquit, cœptosque auferte labores*] Homerus in Il. Σ'.

Φύσας μὲν ῥ' ἀπάνευθε τίθει πυρὸς, ὅπλα τε πάντα
Λάρνακ' ἐς ἀργυρέην συλλέξατο, τοῖς ἐπονεῖτο.

ỳ.456. *Et matutini volucrum sub culmine cantus*] 373
præcipue hirundinem designat; itaque Anacreon εἰς χελιδόνα,

Τί μευ καλῶν ὀνείρων
Ὑπορθρίαισι φωναῖς
Ἀφήρπασας βάθυλλον. Sophocles in Electra,
Ὡς ἡμῖν ἤδη λαμπρὸν ἡλίου σέλας
Ἑῷα κινεῖ φθέγματ' ὀρνίθων σαφῆ.

Antipater in epigrammate,

Κερκίδα τὰν ὀρθρινᾷ χελιδόνων ἅμα φωνᾷ μελπομέναν.

Appuleius Floridor. lib. I. *Hirundinis cantus matutinus, cicadæ meridianus, noctuæ serus, ululæ vespertinus, bubonis nocturnus, galli antelucanus.*

Ib. *Sub culmine*] Pausanias Phoc. θαυμάσαι δὲ ἄξιον, ὅτι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ χελιδόνες ὔτε τίκτουσι, οὔτε ἐκλέπυσίγε τὰ ὠὰ, οὐδ' ἂν ἀρχὴν πρὸς οἰκήματος ὀρόφῳ νεοσσιὰν χελιδὼν ποιήσαιτο.

ỳ.457. *Consurgit senior, tunicaque inducitur artus*] locus pene ad verbum de Homero conversus ex Ili. β'.

Ἔγρετο δ' ἐξ ὕπνυ, θείη δέ μιν ἀμφέχυτ' ὀμφὴ,
Ἕζετο δ' ὀρθωθεὶς, μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα
Καλὸν, νηγάτεον, περὶ δ' αὖ μέγα βάλλετο φάρος,
Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
Ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον.

ỳ.462. *Procedunt*] *præcedunt*, in codice Colotiano.

Ib.

Ib. *Greſſumque canes comitantur herilem*] Homeri verſum expreſſit ex Odyſſ. β'.

Οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε δύω κύνες ἀργοὶ ἕποντο.

ỳ. 465. *Nec minus*] ὡς δ' αὔτως, Homero.

ỳ. 478. *Haud procul hinc Tarchon &c.*] Euſtathius in 11. Iliad. ſcribit, ὅτι διὰ Φρόνησιν καὶ ὁ τυρσηνὸς τάρκων καὶ ὁ τρωϊκὸς κύκνος πολιοὶ ἐκ γενετῆς Φημίζονται.

374 ỳ. 506: *Cum ſceptro miſit, mandatque inſignia Tarchon*] videndus Strabo lib. v. τῶν γεωγραΦϐμένων, & Euſtathius in Dionyſium, ἐν τῇ περιηγήσει.

ỳ. 508. *Seclisque effeta ſenectus*] *effeta ætas* Lucretio, lib. 11. Ariſtophanes quoque in Pluto tale quiddam protulit, ſed diſſimili uſus tranſlatione,

Τὸν ἐμὸν μὲν αὐτϐ τϐ ταλαιπώρϐ σχεδὸν
Ἤδη νομίζων ἐκτετοξεῦσθαι βίον.

ỳ. 523. *Ni ſignum cælo Cytherea dediſſet aperto*] Homerus in Il. λ'.

——— ἐν δὲ κυδοιμὸν
Ὦρσε κρονίδης, κατὰ δ' ὑψόθεν ἧκεν ἐέρσας,
Αἵματι μυδαλέας ἐξ αἰθέρος, ὕνεκ' ἔμελλεν
Πολλὰς ἰΦθίμϐς κεΦαλὰς ἄϊδι προϊάψειν.

ỳ. 535. *Vulcaniaque arma per auras Laturam*] Homerus Il. σ'.

Μήτηρ δ' ϐ με Φίλη πρίνγ' εἴα θωρήσσεσθαι,
Πρίν γ' αὐτὴν ἐλθϐσαν ἐν ὀΦθαλμοῖσιν ἴδωμαι,
Στεῦτο γὰρ ἡΦαίςοιο πὰρ οἰσέμεν ἔντεα καλά.

℣. 560. *O mihi præteritos referat ſi Iuppiter annos*] Locus ex Homero tranſlatus in Ili. ή.

Αἲ γὰρ ζεῦτε πάτερ, καὶ ἀθηναίη, καὶ ἄπολλον
Ἡβῷμ᾽ ὡς ὅτ᾽ ἐπ᾽ ὠκυρόῳ κελάδοντι μάχοντο.

& paulo poſt:

Εἴθ᾽ ὡς ἡβώοιμι, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη.

℣. 566. *Ter leto ſternendus erat*] Tale quiddam de Geryone dixit Aeſchylus in Agamemnone,

Τρισώματός τ᾽ ἂν γηρυὼν ὁ δεύτερος
Πολλὴν ἄνωθεν, τὴν κάτω γὰρ ȣ̓ λέγω,
Χθονὸς τρίμοιρον χλαῖναν ἐξήυχει λαβὼν
Ἅπαξ ἑκάςῳ κατθανὼν μορφώματι.

℣. 589. *Qualis ubi Oceani perfuſus Lucifer unda*] expreſſit Homeri verſus, qui ſunt in Ilia. έ.

Δαῖε οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ, 375
Ἀςέρ᾽ ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὅςε μάλιςα
Λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος ὠκεανοῖο.

℣. 596. *Quadrupedante putrem ſonitu quatit ungula campum*] Ennius lib. VI. Annalium:

Explorant Numidæ, totam quatit ungula terram.

& lib. VIII.

Conſequitur, ſummo ſonitu quatit ungula terram.

& libr. XVII.

It eques, & plauſu cava concutit ungula terram.

℣. 608. *At Venus æthereos inter dea candida nimbos Dona ferens aderat*] Homerus in Ili Σ΄.

Ἡ δ᾽ ἴρηξ ὣς ἆλτο κατ᾽ οὐλύμπȣ νιφόεντος,
Τεύχεα μαρμαίροντα παρ᾽ ἡφαίςοιο φέρȣσα.

℣. 609.

℣.609. *Natumque in valle reducta Vt procul egelido securum flumine vidit*] Homerus in Iliad. τ'.

Εὗρε δὲ πατρόκλῳ περικείμενον ὃν φίλον υἱὸν
Κλαίοντα λιγέως.

℣.612. *En perfecta mei promissa coniugis arte Munera*] Homerus in eodem lib.

Τύνη δ' ἠφαίςοιο παρὰ κλυτὰ τεύχεα δέξο,
Καλὰ μάλ' οἷ οὔπω τὶς ἀνὴρ ὤμοισι φόρησε.

℣.617. *Ille deae donis, & tanto lætus honore Expleri nequit*] Homerus in eodem libro:

Τέρπετο δ' ἐν χείρεσσιν ἔχων θεοῦ ἀγλαὰ δῶρα,
Αὐτὰρ ἐπεὶ φρεσὶν ᾗσιν ἐτάρπετο δαίδαλα λεύσσων.

℣.621. *Loricam ex ære rigentem, Sanguineam, ingentem, qualis cum cærula nubes Solis inardescit radiis*] Homerus in Il. Σ'.

Τεῦξε δ' ἄρ' οἱ θώρηκα φαεινότερον πυρὸς αὐγῆς.

℣.624. *Tum leves ocreas electro, aurove recocto*] Homerus ibidem,

376 Τεῦξε δὲ οἱ κνημῖδας ἑανοῦ κασσιτέροιο.

℣.625. *Et clypei non enarrabile textum*] Achillis clypeus e quo hic expressus est, describitur in Ilia. Σ.

℣.633. *Illam tereti cervice reflexam*] Lucretius lib. I.

Atque ita suspiciens tereti cervice reposta.

℣.634. *Et corpora fingere lingua*] Oppianus,

Γλώσσῃ δ' ἀμφιέποντες ὅλον χρόα φαιδρύνουσιν.

℣.653. *Et Capitolia celsa tenebant*] A. Postumius Albinus rerum Romanarum lib. I.

Ille cui ternis Capitolia celsa triumphis
Sponte deûm patuêre, cui freta nulla repostos
Abscondère sinus, non tutæ mœnibus urbes.

leguntur hi versus apud Priscianum lib. VIII. fuit autem A. hic Albinus cos. cum L. Lucullo, anno P. R. C. DCII. auctores Cicero in Bruto, Gellius lib. XI. cap. VIII. Macrobius libr. I.

℣.679. *Et magnis Diis*] Ennius in Annalib.

Dono ducitè, doque volentibus cum magnis Diis.

qui sint μεγάλοι θεοὶ, docet Macrobius Saturnal. lib. III. adducto Cassii Heminæ testimonio. eosdem autem & χρηςὺς, & δυνατοὺς appellari tradit. itaque cum *Iunonis magnæ* dixit Virgilius, τὴν μεγάλην innuere. cum *bona Iuno*, τὴν χρηςήν. cum vero, *dominamque potentem*, τὴν δυνατήν.

℣.690. *Rostrisque stridentibus æquor*] *tridentibus* habet liber A. Colotii, qui fuit Pomponii Læti.

℣.691. *Pelago credas innare revulsas Cycladas*] Eadem figura dixit Homerus,

Φαίης ζάκοτόν τινα ἔμμεναι, ἄφρονά θ' ἄυτως.

℣.699. *Contra Neptunum, & Venerem, contraque Minervam Tela tenent*] Deorum pugna apud Homerum in Iliad. υ'.

℣.702. *Et scissa gaudens vadit discordia palla*] 377
Hom. Il. σ'.

— ἔρις δ' ἆῤ ἔχαιρε πολύςονος εἰσορόωσα.

℣.705. *Omnis eo terrore Aegyptus, & Indi*] videtur respexisse ad Homeri locum in Iliad. ϐ.

Ὣς

Ω῾ς ἐφόβηθεν ἀχαιοὶ ἀνάλκιδες. ἐν γὰρ ἀπόλλων
Η῟κε φόβον. τρωσὶ δὲ καὶ ἕκτορι κῦδος ὄπαζεν.

ỳ.724. *Discinctos Mulciber Afros*] Attius in Philoctete,

Heu Mulciber arma ignavo invicta es fabricatus.

Egnatius de rerum natura libr. 1.

Denique Mulciber & ipse ferens altissima cæli contingunt.

AENEIDOS
LIB. IX.

ỳ. 1. A*Tque ea diversa penitus dum parte geruntur*] Liber hic nonus fere totus expressus est ex Iliad. κ΄. qui, δολωφονία seu, νυκτεγρεσία, inscribitur.

ỳ. 3. *Audacem ad Turnum*] Homericum epithetum. ille enim θρασὺν ἕκτορα, dixit.

ỳ. 5. *Ad quem sic roseo Thaumantias ore locuta est*] Platò in Theæteto: καὶ ἔοικεν ὁ τὴν ἶριν Θαύμαντος ἔκγονον φήσας, οὐ κακῶς γενεαλογεῖν.

ỳ. 18. *Iri decus coeli, quis te mihi nubibus actam Detulit in terras*] Versus Homericus ex Il. σ΄.

Ι῏ρι θεὰ, τίς τ᾽ ἄρ σε θεῶν ἐμοὶ ἄγγελον ἧκε;

ỳ.27. *Messapus primas acies, postrema coërcent Tyrrhidæ iuvenes*] Homerus in Iliad. δ΄.

Ἱππῆας μὲν πρῶτα σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσφι,
Πεζοὺς δ' ἐξόπιθεν στῆσεν πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς
Ἕρκος ἔμεν πολέμοιο, κακοὺς δ' ἐς μέσσον ἔλασσεν.

& in Ilia θ'.

Στῆ δ' ἐπ' ὀδυσσῆος μεγακήτεϊ νηῒ μελαίνῃ, 378
Ἥ ῥ' ἐν μεσσάτῳ ἔσκε γεγωνέμεν ἀμφοτέρωθεν,
Ἠμὲν ἐπ' αἴαντος κλισίην τελαμωνίδαο,
Ἠδ' ἐπ' ἀχιλλῆος, τοί ῥ ἔσχατα νῆας εἴσας
Εἴρυσαν, ἠνορέῃ πίσυνοι, καὶ κάρτεϊ χειρῶν.

℣.33. *Hic subitam nigro glomerari pulvere nubem*] Homerus in Ilia. ψ'.

——— ὑπὸ δὲ στέρνοισι κονίη
Ἵστατ' ἀειρομένη ὥστε νέφος ἠὲ θύελλα.

℣ 36. *Caligine volvitur atra*] A. Furius Antias in poëmatibus,

Omnia notescunt tenebris caliginis atræ.

℣.47. *Turnus ut antevolans*] videtur imitatus Homericum Hectorem, in Iliad. θ'.

℣.54. *Clamorem excipiunt socii, fremituque sequuntur Horrisono*] Hom. in Ili. μ'.

Ὣς ἄρα φωνήσας ἡγήσατο. τοί δ' ἅμ' ἕποντο
Ἠχῇ θεσπεσίῃ.

℣.72. *Atque manum pinu flagranti fervidus implet*] hic quoque locus ex Homero sumptus est, qui de nave Protesilai ita canit in Il. δ'.

Ἕκτωρ δὲ πρύμνηθεν ἐπεὶ λάβεν, οὐχὶ μεθείη,
Ἄφλαστον μετὰ χερσὶν ἔχων, τρωσὶν δ' ἐκέλευσεν,
Οἴσετε πῦρ.

℣.102.

℣. 102. *Quales Nereia Doto*] Homerus Ili. σ'.

Δωτώ τε, πρωτώ τε, Φέρυσά τε, Δυναμένη τε.

℣. 127. *Atque increpat ultro*] ἐνένιπε, Homerus.

℣. 128. *His Iuppiter ipse Auxilium solitum eripuit*] Homerus in Iliad. θ'.

Ἦ οὐ γινώσκεις ὅτι ἐκ Διὸς οὐχ ἕπετ' ἀλκή.
Νῦν μὲν γὰρ τούτῳ κρονίδης ζεὺς κῦδος ὀπάζει
Σήμερον. & aliquot interpositis versibus,
379 Τρὶς δὲ ἀπ' ἰδαίων ὀρέων κτύπε μητιέτα ζεὺς
Σῆμα τιθεὶς τρώεσσι μάχης ἑτεραλκέα νίκην.

℣. 131. *Nec spes ulla fugæ*] Referuntur hæc ad Homerica illa in Iliad. ό.

Οὐ μέν τις σχεδόν ἐςι πόλις πύργοις ἀραρυῖα,
Ἧ κ' ἀπαμυναίμεσθ' ἑτεραλκέα δῆμον ἔχοντες,
Ἀλλ' ἐν γὰρ τρώων πεδίῳ πύκα θωρηκτάων,
Πόντῳ κεκλιμένοι ἑκὰς ἥμεθα πατρίδος αἴης.

℣. 138. *Nec solos tangit Atridas Iste dolor*] Homerus in Iliad. ί.

—— τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας
Ἀτρείδης, ἦ οὐχ ἑλένης ἕνεκ' ἠϋκόμοιο,
Ἦ μοῦνοι Φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων
Ἀτρεῖδαι;

℣. 142. *Quibus hac medii fiducia valli*] Hom. ibidem,

Καὶ δὴ τεῖχος ἔδει με, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ
Εὐρεῖαν, μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξαν.

℣. 146. *Sed vos o lecti, ferro quis scindere vallum Apparat*] Homerus in Ili. μ'.

Ὄρνυσθ' ἱππόδαμοι τρῶες, ῥήγνυσθε δὲ τεῖχος
Ἀχαιῶν, καὶ νηυσὶν ἐνίετε θεσπιδαὲς πῦρ.

℣. 156. *Nunc adeo melior quoniam pars acta diei est*] Ennius lib. VII. Annalium,

—— *magna cum lapsa diei*
Parte fuisset.

Opinor autem Virgilium respexisse ad Homeri locum quendam in Ili. κ'.

Ἀλλ' ἴομεν, μάλα γὰρ νὺξ ἄνεται, ἐγγύθι δ' ἠώς,
Ἄστρα δὲ δὴ προβέβηκε, παρῴχηκε δὲ πλέον νὺξ
Τῶν δύο μοιράων, τριτάτη δ' ἔτι μοῖρα λέλεπται.

& in Odyss. ρ'.

Ἀλλ' ἄγε νῦν ἴομεν. δὴ γὰρ μέμβλωκε μάλιστα Ἦμαρ.

℣. 157. *Quod superest læti bene gestis corpora rebus Procurate viri*] Attius in Annalibus, 380

Exercent epulas læti, famulosque procurant
Quisque suos. videntur autem expressa ex his Homericis in Il. β'.

Νῦν δ' ἔρχεσθ' ἐπὶ δεῖπνον, ἵνα ξυνάγωμεν ἄρηα.

& in Iliad. θ'.

Ἀλλ' ἤτοι νῦν πειθώμεσθα νυκτὶ μελαίνῃ,
Δόρπα τ' ἐφοπλιζόμεσθα.

℣. 161. *Bis septem Rutuli, muros qui milite servent*] Homerus Il. ι'.

Ἑπτ' ἔσαν ἡγεμόνες φυλάκων, ἑκατὸν δ' ἑκάστῳ
Κοῦροι ἅμ' ἔστειχον δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες.

℣. 165. *Et vertunt crateras ahenos*] Hemistichium ab Ennio sumptum, ut notat hoc loco Servius.

℣. 166. *Collucent ignes*] Homerus in Iliad. θ'.

—— πυρὰ

—— πυρὰ δέ σφι καίετο πολλά.

℣. 174. *Omnis per muros legio sortita periclum Excubat*] Homerus in Ili. κ'.

Οἱ δ' ὅτε δὴ φυλάκεσσιν ἐν ἀγρομένοισι γένοντο,
Οὐδὲ μὲν εὕδοντας φυλάκων ἡγήτορας εὗρον,
Ἀλλ' ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο πάντες.

℣. 181. *Ora puer prima signans intonsa iuventa*] Homerus in Odyss. κ'.

—— νεηνίῃ ἀνδρὶ ἐοικὼς
Πρῶτον ὑπηνήτῃ τῦ πὲρ χαριεςάτη ἐςὶν ἥβη.

℣. 182. *His amor unus erat*] Homerus in Il. π'.

Πάτροκλός τε καὶ αὐτομέδων ἕνα θυμὸν ἔχοντες.

℣. 189. *Somno, vinoque sepulti Procubuere*] Lucretius libro v.

Sed tacite respectabant, somnoque sepulti.

℣. 201. *Non ita me genitor bellis assuetus Opheltes*]
381 Homerus in Iliad. ή.

Οὐ γάρ τις με βίῃ γε ἑκὼν ἀέκοντα δίηται,
Οὐδὲ τ' ἀϊδρείῃ, ἐπεὶ ἐδὲ με νήϊδα γ' ἔτως
Ἔλπομαι ἐν σαλαμῖνι γενέσθαι, τετραφέμεντε.

℣. 224. *Cetera per terras omnes animalia somno Laxabant curas*] Homerus in Iliad. κ'.

Ἄλλοι μὲν παρὰ νηυσὶν ἀριςῆες παναχαιῶν
Εὗδον παννύχιοι μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ.

℣. 227. *Consilium summis regni de rebus habebant*] versum hunc integrum e Lucilii lib. 1. mutuatus est,

Consilium summis hominum de rebus habebant.

Ho-

Homerus in Iliad. κ'.

> Τοῖς δ' ἅμα μηριόνης καὶ νέςορος ἀγλαὸς υἱός
> Ἤϊσαν, αὐτοὶ γὰρ κάλεον συμμητίσασθαι.

& non multo post:

> Ἔνθα καθεζόμενοι, ἔπε' ἀλλήλοισι πίφαυσκον.

ỷ.229. *Stant longis adnixi hastis*] expressit Homericum locum in Iliad. γ'.

> Οἱ νῦν ἕαται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται,
> Ἀσπίσι κεκλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγε.

Sallustius in historiis; *Fessi arma sua quisque stantes incubuere.*

ỷ.230. *Tum Nisus, & unà Euryalus confestim alacres admittier orant*] Hom. in Il. κ'.

> Τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε βοὴν ἀγαθὸς διομήδης,
> Νέςορ, ἐμὲ ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
> Ἀνδρῶν δυσμενέων δῦναι ςρατὸν ἐγγὺς ἐόντα.

ỷ.236. *Rutuli somno, vinoque soluti*] Vetus liber, qui apud me est, pro, *soluti*, habet, *sepulti.* quæ scriptura non omnino reiicienda. sic enim Lucret. lib. I. locutus est,

> --- *morbo affectis, somnoque sepultis.*

ỷ.246. *Hic gravis annis, atque animi maturus Alethes*] locum Sallustii in libris historiarum de 382
Philippo imitatus est, ut notat Servius. *Qui ætate & consilio ceteros anteibat.*

ỷ.249. *Cum tales animos iuvenum, & tam certa tulistis Pectora*] Hom. Il. κ'.

> Οὗ περὶ μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ
> Ἐν πάντεσσι πόνοισι.

ỷ.253.

ỿ.253. *Pulcherrima primum Dii, moresque dabunt vestri*] Notat Servius hunc locum e Cicerone sumptum esse.

ỿ.255. *Atque integer ævi Ascanius*] *Ennius, Deos ævi integros dixit, quibus multum ævi supersit.* Servius.

ỿ.263. *Bina dabo argento perfecta, atque aspera signis Pocula*] Homeri locus in Il. ί.

Εἰ δὲ σὺ μέν μευ ἄκουσον, ἐγὼ δέ καί τοι καταλέξω,
Ὅσσα τοι ἐν κλισίῃσιν ὑπέσχετο δῶρ᾽ ἀγαμέμνων.
Ἕπτ᾽ ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
Αἴθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ᾽ ἵππους
Πηγοὺς ἀεθλοφόρους. & paulo post:
Δώσει δ᾽ ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονας, ἔργ᾽ εἰδύιας
Λεσβίδας, ἃς ὅτε λέσβον εὐκτιμένην ἕλες αὐτὸς
Ἐξέλεθ᾽, αἳ τότε κάλλεϊ ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.

ỿ.267. *Si vero capere Italiam, sceptrisque potiri Contigerit*] Homerus in Il. ά.

——— αἰκέ ποθι ζεὺς
Δῶσι πόλιν τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.

& in Ilia. ί.

Ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται, εἰδέκεν αὖτε
Ἄστυ μέγα πριάμοιο θεοὶ δώωσι ἀλαπάξαι,
Νῆας ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηήσασθαι
Εἰσελθὼν, ὅτε κεν δατεώμεθα λήϊδ᾽ ἀχαιοὶ,
Τρωΐδας δὲ γϋναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἑλέσθω.

ỿ.269. *Vidisti quo Turnus equo, quibus ibat in armis Aureus*] Homerus in Iliad. κ́.
383

Ἦ μὲν τοὺς ἵππους τε καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ

Δω-

Δυσέμεν, οἵ φορέουσιν ἀμύμονα τηλείωνα.

℣.274. *Insuper id campi, quod rex habet ipse Latinus*] Id appellant Græci τέμενος. videtur autem imitatus Homericum locum in Ili. ί.

Ὁππόθι πιότατον πεδίου καλυδῶνος ἐραννῆς
Ἔνθα μιν ἠνώγεον τέμενος περικαλλὲς ἑλέσθαι
Πεντηκοντόγυιον, τὸ μὲν ἥμισυ οἰνοπέδοιο,
Ἥμισυ δὲ ψιλὴν ἄροσιν πεδίοιο ταμέσθαι.

℣.292. *Perculsa mente dederunt Dardanidæ lacrymas*] Hom. in Il. π.

—— Φίλοι δ' ἅμα πάντες ἕποντο,
Πόλλ' ὀλοφυρόμενοι ὡσεὶ θάνατόν γε κιόντα.

℣.296. *Sponde digna tuis ingentibus omnia coeptis*] Scio in vulgatis omnibus libris, *spondeo*, scriptum esse. nos autem vetusti codicis Colotiani auctoritatem secuti, *sponde*, emendavimus: quo modo se aliquando hunc locum ex ingenio correxisse, homo mihi amicissimus Gabriel Faërnus affirmavit.

℣.300. *Per caput hoc iuro, per quod pater ante solebat*] Homerus in Iliad. κ.

Ὣς φάθ' ὁ δ' ἐν χερσὶν σκῆπτρον βάλε, καί οἱ ὄμοσσε.
Ἴστω νῦν Ζεὺς αὐτὸς ἐρίγδουπος πόσις ἥρης,
Μὴ μὲν τοῖς ἵπποις ἀνὴρ ἐποχήσεται ἄλλος
Τρώων. ἀλλά σε φημὶ διαμπερὲς ἀγλαϊεῖσθαι.

℣.303. *Humero simul exuit ensem Auratum*] Homerus Iliad. ή.

—— δῶκεν δὲ ξίφος ἀργυρόηλον
Σὺν κολεῷ τε φέρων καὶ εὐδμήτῳ τελαμῶνι.

℣.305.

℣. 305. *Atque habilem vagina aptarat eburna*] Homerus in Odyss. θ'.

384 —— κολεὸν δὲ νεοπρίςȣ ἐλέφαντος.

℣. 307. *Galeam fidus permutat Alethes*] Totus hic locus de Homero expressus est in Iliad. κ'.

Τυδείδῃ μὲν δῶκε Μενεπτόλεμος θρασυμήδης
Φάσγανον ἄμφηκες, τό δ' ἑὸν παρὰ νηυσὶ λέλειπτο.
Καὶ σάκος, ἀμφὶ δὲ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκεν
Ταυρείην, ἄφαλόν τε καὶ ἄλοφον, ἥτε καταίτυξ
Κέκληται, ῥύεται δὲ κάρη θαλερῶν αἰζηῶν,
Μηριόνης δ' Ὀδυσῆϊ δίδου βιὸν, ἠδὲ φαρέτρην
Καὶ ξίφος.

℣. 308. *Protinus armati incedunt, quos omnis euntes*] Homerus in eodem libro,

Τὼ δ' ἐπεί ȣ̓ν ὅπλοισιν ἐνὶ δεινοῖσιν ἐδύτην,
Βὰν ῥ' ἰέναι, λιπέτην δὲ κατ' αὐτόθι πάντας ἀρίςȣς.

℣. 311. *Ante annos animumque gerens, curamque virilem*] ſententia a Pindaro prius prolata in Pythicis, εἴδει. ιδ.

Κρέσσονα μὲν ἀλικίας
Νόον φέρβεται. Sophocles Troilum appellavit ἀνδράπαιδα his verſibus qui apud Pindari Scholiaſtem in Pythicis leguntur,

Τὸν ἀνδράπαιδα δεσπότην ἀπώλεσα,
Παῖδα μὲν τῇ ἡλικίᾳ, ἄνδρα δὲ τῷ φρονήματι.
M. Tullius Philipp. XIV. de Auguſto dixit: *quandoquidem virtute ſuperavit ætatem.*

℣. 312. *Sed auræ Omnia diſcerpunt, & nubibus irrita donant*] Catullus,

Quæ nunc aërii diſcerpunt irrita venti.

ex

ex Theocrito in Dioſcuris,

Ἴσκον τοιάδε πολλὰ, τά δ' εἰς ὑγρὸν ᾤχετο κῦμα
Πνοιὴ ἔχοισ' ἀνέμοιο, χάρις δ' ὐκ ἕσπετο μύθοις.

ỳ. 316. *Paſſim ſomno, vinoque per herbam Corpora fuſa vident*] Locus Homeri in Il. κ'.

Τὼ δὲ βάτην προτέρω διά τ' ἔντεα, καὶ μέλαν αἷμα,
Αἶψα δ' ἐπὶ θρηκῶν ἀνδρῶν τέλος ἷξον ἰόντες.
Οἳ δ' εὗδον καμάτῳ ἀδδηκότες, ἔντεα δέ σφιν
Καλὰ παρ' αὐτοῖσιν χθονὶ κέκλιτο, εὖ κατὰ κόσμον
Τριςοιχεὶ, παρὰ δέ σφιν ἑκάςῳ δίζυγες ἵπποι
Τὸν δ' ὀδυσεὺς προπάροιθεν ἰδὼν, διομήδεϊ δεῖξεν,
Οὗτος τοι διόμηδες ἀνήρ· ὗτοι δέ τοι ἵπποι
Ἐξ ἐπιδιφριάδος πυμάτης ἱμᾶσι δέδεντο,
Οὓς νῶϊν πίφαυσκε δόλων, ὃν ἐπέφνομεν ἡμεῖς.
Ἀλλ' ἄγε δὴ πρόφερε κρατερὸν μένος, ὐδέ τι σε χρὴ
Ἑςάμεναι μέλεον σὺν τεύχεσιν, ἀλλὰ λύ' ἵππους,
Ἠὲ σὺ γ' ἄνδρας ἔναιρε, μελήσυσι δέ μοι ἵπποι.

ỳ. 326. *Qui forte tapetibus altis Extructus toto proflabat pectore ſomnum*] Homerus in Ili. κ'.

——— αὐτὰρ ὅγ' ἥρως
Εὗδ' ὑπὸ δ' ἔςρωτο ῥινὸν βόος ἀγραύλοιο.

ỳ. 328. *Sed non augurio potuit depellere peſtem*] Hoc quoque ex eodem fonte hauſit,

Ἀλλ' ὐκ οἰωνοῖσιν ἐρύσσατο κῆρα μέλαιναν,
Ἀλλ' ἐδάμη ὑπὸ χερσὶ ποδώκεος αἰακίδαο.

leguntur autem hi verſus in Iliad. β'. eadem ſententia uſus eſt Apollonius Rhodius in lib. II. Argonaut.

——— ἀλλά μιν οὔτι
Μαντοσύναι ἐσάωσαν, ἐπεὶ χρεὼ ἦγε δαμῆναι.

ỳ. 330.

℣. 330. *Armigerumque Remi premit, aurigamque sub ipsis Nactus equis*] Homerus in Il. ζ'.

— ἀλλ' ἄμφω θυμὸν ἀπήυρα
Αὐτὸν, καὶ θεράποντα καλήσιον, ὅς ῥα τόθ' ἵππων
Ἔσκεν ὑφηνιόχος, τώ δ' ἄμφω γαῖαν ἐδύτην.

℣. 332. *Tum caput ipsi aufert domino*] Homerus in Ilia. ν'.

—— κεφαλὴν δ' ἀπαλῆς ἀπὸ δειρῆς
Κόψεν Ὀϊλιάδης κεχολωμένος ἀμφιμάχοιο,
386 Ἧκε δέ μιν σφαιρηδὸν ἑλιξάμενος δι' ὁμίλου.

℣. 333. *Atro tepefacta cruore Terra, torique madent*] Homerus in Ili. δ'.

— ῥέε δ' αἵματι γαῖα. & in Ilia. κ'.
—— ἐρυθραίνετο δ' αἵματι γαῖα.

℣. 339. *Impastus ceu plena leo per ovilia turbans*] sumpsit ab Homero ex Iliad. μ'.

Βῆ ῥ' ἴμεν ὥστε λέων ὀρεσίτροφος, ὅστ' ἐπιδευὴς
Δηρὸν ἔῃ κρειῶν, κέλεται δὲ ἑ θυμὸς ἀγήνωρ
Μήλων πειρήσοντα καὶ ἐς πυκινὸν δόμον ἐλθεῖν.

℣. 342. *Nec minor Euryali cædes*] Homerus in Iliad. κ'.

Κτεῖνε δ' ἐπιστροφάδην, τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ' ἀεικὴς,
Ἄορι θεινομένων, ἐρυθραίνετο δ' αἵματι γαῖα.

℣. 346. *Sed magnum metuens, se post cratera tegebat*] Homerus in Il. θ'.

— ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φαεινῷ.

℣. 351. *Iamque ad Messapi socios tendebat*] Hom. Iliad. κ'.

Ἀλλ' ὅτε δὴ βασιλῆα κιχήσατο τυδέος υἱός.

ŷ. 352. *Et religatos rite videbat Carpere gramen equos*] Homerus in Iliad. θ'.

Ἵπποι δὲ κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας
Ἑστεῶτες παρ̕ ὄχεσφι.

ŷ. 355. *Absistamus, ait, nam lux inimica propinquat*] versus translatus ex hoc Homeri in Iliad. κ'.

Ἀλλ' ἴομεν, μάλα γὰρ νὺξ ἄνεται. ἐγγύθι δ' ἠώς.

cui non dissimile Gorgiæ illud ἐν τῇ ὑπὲρ παλαμήδους ἀπολογίᾳ, si modo Gorgias eius apologiæ auctor est, ἀλλά γε τὸ φῶς πολεμεῖ τοῖς τοιύτοις.

ŷ. 362. *Ille suo moriens dat habere nepoti*] Græca figura, ut ἔδωκεν ἔχειν.

ŷ. 365. *Tum galeam Messapi habilem*] εὖ ἀραρυῖαν, Homerus.

ŷ. 372. *Cum procul hos lævo flectentes limite cer-* 387
nunt] Homerus in Ilia. κ'.

Βῆῥ' ἀν' ὁδὸν μεμαώς. τὸν δὲ φράσατο προσιόντα
Διογενὴς ὀδυσεύς. Διομήδεα δὲ προσέειπεν.

ŷ. 377. *Nihil illi tendere contra, Sed celerare fugam in silvas*] Homerus in eodem libro,

Γνῶρ' ἄνδρας δηΐους, λαιψηρὰ δὲ γοῦνατ' ἐνώμα
Φευγέμεναι. τοὶ δ' αἶψα διώκειν ὡρμήθησαν.

ŷ. 386. *Iamque imprudens evaserat hostes*] Græcum loquendi genus, ἔλαθ' ὑπεκφυγών.

ŷ. 403. *Suspiciens altam lunam, sic voce precatur*] Homerus in Iliad. έ.

Δή

Δή τό τ' ἔπειτ' ἠρᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης,
Κλῦθί μοι αἰγιόχοιο Διὸς τέκος ἀτρυτρώνη.

ỳ.406. *Si qua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris*] huc ſpectant Homerica illa in Iliad. ά.

Εἴποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
Ἢ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα
Ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τόδε μοι κρήηνον ἐέλδωρ,
Τίσειαν δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσι.

ỳ.409. *Hunc ſine me turbare globum*] Hom. in Iliad. έ.

Δὸς δέ τε μ' ἄνδρα ἑλεῖν, καὶ ἐς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν,
Ὅς μ' ἔβαλε φθάμενος, καὶ ἐπεύχεται.

ỳ.411. *Haſta volans*] Lucretius lib. IV.

Ante fuit multo quam lucida tela volarent.

ỳ.414. *Voluitur ille vomens calidum de pectore flumen*] Lucretianum carmen æmulatus eſt ex lib. II.

Sanguinis expirans calidum de pectore flumen.

ỳ.416. *Diverſi circumſpiciunt*] Hoc hemiſtichium accepit e Pacuvii Medea,

Diverſi circumſpicimus, horror percipit.

ỳ.418. *It haſta Tago per tempus utrumque ſtri-
388 dens*] Ennius Annalium lib. XI.

Miſſaque per pectus dum tranſit, ſtriderat haſta.

ỳ.419. *Traiectoque hæſit tepefacta cerebro*] Homerus in Iliad. δ'.

Τὸν ῥ' ὀδυσεὺς ἑτάροιο χολωσάμενος, βάλε δουρὶ
Κόρσην, ἡδ' ἑτέροιο διὰ κροτάφοιο πέρησεν

Αἰχμὴ χαλκείη. τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.

℣.422. *Tu tamen interea calido mihi ſanguine pœnas*] Imitatus eſt Ennii verſus ex Annal. lib. I.

Nec pol homo quiſquam faciet impune animatus
Hoc niſi tu, mihi nam calido das ſanguine pœnas.

℣.436. *Laſſove papavera collo Demiſere caput*] Admodum elegans ſimilitudo, qua Homerus uſus eſt in Il. θ'.

Μήκων δ' ὣς ἑτέρωσε κάρη βάλεν, ἥτ' ἐνὶ κήπῳ
Καρπῷ βριθομένη, νοτίῃσί τε εἰαρινῇσιν.

℣.452. *Nec minor in caſtris luctus Rhamnete reperto*] Homerus in Ili. κ'.

Ὡς ἴδε χῶρον ἔρημον ὅθ' ἕστασαν ὠκέες ἵπποι,
Ἄνδρας ἔτ' ἀσπαίροντας ἐν ἀργαλέῃσι φονῇσι,
Ὤμωξέν τ' ἄρ ἔπειτα, φίλον τ' ὀνόμηνεν ἑταῖρον.
Τρώων δὲ κλαγγή τε καὶ ἄσπετος ὦρτο κυδοιμὸς
Θυνόντων ἄμυδις. θηεῦντο δὲ μάρμαρα ἔργα
Ὅσσ' ἄνδρες ῥέξαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας.

℣.459. *Et iam prima novo ſpargebat lumine terras*] Lucretius lib. II.

Cum primum Aurora reſpargit lumine terras.

℣.460. *Tithoni croceum linquens Aurora cubile*] Homerus in Il. λ'.

Ἠὼς δ' ἐκ λεχέων παρ' ἀγαυοῦ Τιθωνοῖο
Ὤρνυθ' ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι, ἠδὲ βροτοῖσι.

Furius in Annalib. lib. I.

Interea Oceani linquens Aurora cubile.

℣.462. *Turnus in arma viros, armis circumda-* 389

tus

tus ipse, Suscitat] expreſſit Homericum locum in Ilia. κ'.

Ἀτρείδης δ' ἐφόβησεν, ἰδὲ ζώννυσθαι ἄνωγεν
Ἀργείους, ἐν δ' αὐτὸς ἐδύσατο νώροπα χαλκόν.

ỷ.463. *Aeratasque acies in prælia cogit Quiſque ſuas*] Homerus in Iliad. γ'.

— κέλευσεν δ' οἷσιν ἕκαστος
Ἡγεμόνων.

ỷ.476. *Excuſſi manibus radii; revolutaque penſa*] Locus Homeri in Il. χ'.

Κωκυτοῦ δ' ἤκουσε καὶ οἰμωγῆς ἀπὸ πύργου,
Τῆς δ' ἐλελίχθη γυῖα, χαμαὶ δὲ οἱ ἔκπεσε κερκίς.

ỷ.478. *Muros amens, atque agmina curſu Prima petit*] Homerus in Il. ζ'.

Ἡ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει
Μαινομένῃ εἰκυῖα. de Andromacha.

ỷ.483. *Nec te ſub tanta pericula miſſum Affari extremum miſeræ data copia matri*] Homerus Il. ώ.

Οὐ γάρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ χεῖρας ὄρεξας,
Οὔτέ τι μοι εἶπες πυκινὸν ἔπος οὗτε κεν αἰεὶ
Μεμνήμην νύκτας τε, καὶ ἤματα δακρυχέουσα.

ỷ.485. *Canibus data præda Latinis, Alitibusque iaces*] Catullus in epithalamio,

Pro quo dilaceranda feris dabor, alitibusque
Præda: nec iniecta tumulabor mortua harena.

ab Homero uterque accepit, apud quem in Ilia. ά. leguntur hæc,

Αὐτοὺς δ' ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν, Οἰωνοῖσί τε πᾶσι.

& in Iliad. ν'.

 — ἀτὰρ

— ἀτὰρ τρώων κορέσεις κύνας ἠδ' οἰωνοὺς
Δημῷ καὶ σάρκεσσι πεσὼν ἐνὶ νηυσὶν ἀχαιῶν.

& in Ilia. ρ'.

Ὅς κε τάχα τρώων κορέει κύνας ἠδ' οἰωνούς.

& in Ilia. σ'.

— πολλοὺς δὲ κύνες καὶ γῦπες ἔδονται.

℣.487. *Pressive oculos*] Homerus Ili. χ'.

Ἆ δειλ' οὐ μὲν σοί γε πατὴρ, καὶ πότνια μήτηρ,
Ὄσσε καθαιρήσουσι θανόντι περ. ἀλλ' οἰωνοὶ
Ὠμησταὶ ἐρύουσι περὶ πτερὰ πυκνὰ βαλόντες.

Ib. *Aut vulnera lavi*] Ennius in Cresphonte,

Neque terram iniicere, neque cruenta
Convestire mihi corpora licuit,
Neque miseræ lavere lacrymæ salsum sanguinem.

℣.503. *At tuba terribilem sonitum procul ære canoro*] ex Ennio,

Tubaque terribili sonitu taratantara dixit.

videtur autem Ennius respexisse ad Archilochi τηνέλλα, & Aristophanis θρεττανελώ.

℣.507. *Quærunt pars aditum, & scalis ascendere murum*] Homerus in Iliad. μ'.

Ἴθυσαν δ' ἐπὶ τεῖχος ἀολλέες, οἱ μὲν ἔπειτα
Κροσσάων ἐπέβαινον, ἀκαχμένα δούρατ' ἔχοντες.

℣.509. *Telorum effundere contra Omne genus Teucri*] expressit Homericum illud in Il. ε'.

— τρῶες δ' ἐπὶ δούρατ' ἔχευαν
Ὀξέα παμφανόωντα.

℣.511. *Assueti longo muros defendere bello*] Homerus in Iliad. ξ'.

Ἦ ὄπω κεκόρησθε ἐελμένοι ἔνδοθι πύργων.

℣. 512. *Saxa quoque infesto volvebant pondere*] Homerus in Iliad μ'.

— μάλα γὰρ κρατερῶς ἐμάχοντο
Λαοῖσι καθύπερθε πεποιθότες, ἠδὲ βίηφι.

℣. 525. *Vos o Calliope precor aspirare canenti*] Eo-
391 dem modo locutus est Homerus Odyss. μ'.

— ἧπερ ἂν ὑμεῖς
Νῆα παρὰ γλαφυρὴν ἰθύνετε φαίδιμ' ὀδυσσεύς.

Aristophanes ἐν βατράχοις,

Χωρεῖτε τοίνυν ὦ διόνυσ' εἴσω.

Sophoclis Scholiastes in illum ex Oedipo Colon. versum, σοὶ πιςεύσας, hæc scribit: κατά τινα συνήθειαν ποιητικὴν πληθυντικὸν προειπὼν, ἑνικὸν ἐπέζευξεν.

℣. 526. *Quas ibi tunc ferro strages*] Locus expressus ex his Homeri versibus in Il. ξ'.

Ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,
Ὅςις δὴ πρῶτος βροτόεντ' ἀνδράγρι' ἀχαιῶν
Ἤρατ' ἐπεὶ ῥ' ἔκλινε μάχην κλυτὸς ἐννοσίγαιος.

℣. 527. *Quem quisque virum demiserit orco*] Hoc versu interpretatus est Homericum illum in Iliá. ά.

Πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἀΐδι προΐαψεν.

videtur autem Virgilius verbum illud προΐαψεν, *demiserit*, reddidisse; quod alibi, *miserit*, vertit. male igitur Homeri locum interpretantur Græci Scholiastæ, qui προΐαψεν, ἀντὶ τοῦ πρὸ τῆς εἱμαρμένης ἔπεμψεν, exponunt.

℣. 528. *Et mecum ingentes oras evolvite belli*] Ennius libro VI. Annalium,

Quis potis ingentes oras evolvere belli?
quem versum ita legit Quintilianus,
Quî potis ingentes causas evolvere belli?

℣.530. *Turris erat vasto suspectu*] Hæc ex Iliad. μ′. petenda sunt.

℣.532. *Summaqve evertere opum vi Certabant*] Ennius Annalium lib. IV.
Romani scalis summâ nituntur opum vi.

℣.546. *Quem serva Licymnia furtim*] λάθρα, Homero.

℣.551. *Vt fera quæ densa venantum septa corona*] 392
Homerus,

Ὡς δ' ὅταν ἔν τε κύνεσσι, καὶ ἀνδράσι θηρευτῇσι
Κάπριος ἠὲ λέων στρέφεται σθένεϊ βλεμεαίνων,
Οἱ δέ τε πυργηδὸν σφέας αὐτοὺς ἐντύναντες
Ἀντίοι ἵσανται καὶ ἀκοντίζουσι θαμειὰς
Αἰχμὰς ἐκ χειρῶν, τοῦ δ' οὔποτε κυδάλιμον κῆρ
Ταρβεῖ, οὐδὲ φοβεῖται, ἀγηνορίη δέ μιν ἔκτα,
Ταρφέα τε στρέφεται στίχας ἀνδρῶν πειρητίζων,
Ὅππῃ τ' ἰθύσῃ τῇ γ' εἴκουσι στίχες ἀνδρῶν.

℣.555. *Et qua tela videt densissima tendit*] Homerus Il. μ′.

— ὃδ' ὅθι πλεῖσαι κλονέοντο φάλαγγες
Τῇ ῥ' ἐνόρουσε, ἅμα δ' εὐκνήμιδες ἀχαιοί.

℣.563. *Qualis ubi aut leporem, aut candenti corpore cycnum*] Comparatio ex Homero conversa, in Ili. χ′.

Οἴμησεν δ' ἀλεὶς ὥστ' αἰετὸς ὑψιπετήεις,
Ὅς τ' εἶσιν πεδίονδε διὰ νεφέων ἐρεβεννῶν,

Ἁρπά-

Ἁρπάζων ἢ ἄρν᾽ ἀμαλὴν, ἢ πτῶκα λαγωόν.

ỷ. 565. *Quæsitum aut matri multis balatibus agnum*] Homerus in Iliad. έ.

Ὡς δὲ λέων ἐν βουσὶ θορῶν ἐξ αὐχένα ἄξει,
Πόρτιος ἠὲ βοὸς ξύλοχον κατὰ βοσκομενάων.

ỷ. 568. *Ardentes tædas alii ad fastigia iactant*] Homerus in Iliad. μ'.

Πάντη γὰρ περὶ τεῖχος ὀρώρει θεσπιδαὲς πῦρ
Λάϊνον.

ỷ. 570. *Lucetium portæ subeuntem, ignesque ferentem*] locus expressus ex hoc Homeri in Ili. ό.

Ἔνθ᾽ υἷα κλυτίοιο κελήτορα Φαίδιμος αἴας
Πῦρ ἐς νῆα φέροντα κατὰ στῆθος βάλε δουρί.

ỷ. 585. *Pinguis ubi, & placabilis ara Palici*] De Palicis multa apud Macrobium Saturnal. libr. v. ex Callia, Xenagora, Aeschylo; cuius etiam
393 ex Aetna adducit hos versus,

Τί δῆθεν αὐτοῖς ὄνομα τίθενται βροτοί;
Σεμνὰς παλίκους Ζεὺς ἐφίεται καλεῖν.
Ἦ καὶ παλίκων εὐλόγως μένει φάτις;
Πάλιν γὰρ ἵκουσ᾽ ἐκ σκότους τοί γ᾽ ἐς φαός.

Stephanus, περὶ πόλεων in voce, παλίκη: πλησίον δὲ αὐτῆς, inquit, ἱερὸν παλικῶν, οἵ εἰσι δαίμονές τινες, οὓς αἰσχύλος ἐν αἴτναις γενεαλογεῖ Διὸς καὶ Θαλείας τῆς ἡφαίστου· Σιληνὸς δ᾽ ἐν δευτέρῳ. αἴτνης τῆς ὠκεανοῦ καὶ ἡφαίστου, κληθῆναι δέ αὐτοὺς παλικοὺς, διὰ τὸ ἀποθανόντας πάλιν εἰς ἀνθρώπους ἱκέσθαι.

ỷ. 586. *Stridentem fundam positis Mezentius armis*] *hastis*, scriptum est in libro Colotiano.

℣.603. *Natos ad flumina primum Deferimus*] hoc ex Aristotele sumptum videtur, qui in VIII. Politicorum in scribit: διὸ παρὰ πολλοῖς ἐςὶ τῶν βαρβάρων ἔθος, τοῖς μὲν εἰς ποταμὸν ἀποβάπτειν τὰ γιγνόμενα ψυχρὸν, τοῖς δὲ σκέπασμα μικρὸν ἀμπίσχειν, οἷον κελτοῖς. Sed de Celtis eadem narrantur ab eo, qui Græcum epigramma composuit εἰς κριτὰς lib. I.

Θαρσαλέοι κελτοὶ ποταμῷ ζηλήμονι ῥήνῳ
Τέκνα ταλαντεύουσι, καὶ οὐ πάρος εἰσὶ τοκῆες
Πρὶν πάϊν ἀθρήσωσι λελουμένον ὕδατι σεμνῷ.

Hinc Claudianus,

Et quos nascentes explorat gurgite Rhenus.

Valerius Flaccus,

— ubi tam sævo duravimus amne
Progeniem, natosque rudes.

Sidonius Apollinar s, *— & matris ab alvo*
Artus infantum molles nix Cimbrica durat.

Theophylactus in epistolis, καὶ τῷ κελτικῷ ποταμῷ ἐςιν ἐφάμιλλος, νόθου καὶ ἀρετῆς καὶ κακίας ἔλεγχος ἐςὶν ἀληθέςατος. Servius autem Virgilii locum explicans, ex Varrone in lib. de gente Po. Ro. & M. 394
Catone in lib. de Originib. depromptum esse affirmat.

℣.615. *Iuvat indulgere choreis*] Homerus in Ili. ω.

Ψεῦςαί τ' ὀρχηςαί τε χοροιτυπίῃσιν ἄριςοι,
Ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἁρπακτῆρες.

& in Odyss. θ'. de Ithacensibus dixit:

Ἀλλὰ ποσὶ κραιπνῶς θέομεν, καὶ νηυσὶν ἄριςοι,
Αἰεὶ δ' ἡμῖν δαίς τε φίλη, κίθαρίς τε, χοροί τε,
Εἵματά τ' ἐξημοιβὰ, λοετρὰ θερμὰ, καὶ εὐναί.

℣.617.

℣.617. *O vere Phrygiæ, neque enim Phryges*] Homericum illud convertit ex Ili. β'.

Ὠ πέπονες κάκ' ἐλέγχε' ἀχαιΐδες, οὐκέτ' ἀχαιοί.

& in Iliad. ή.

Ὠ μοι ἀπειλητῆρες ἀχαιΐδες, οὐκέτ' ἀχαιοί.

℣.627. *Et statuam ante aras aurata fronte iuvencum*] Homerus in Odyss. γ'.

Σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἦνιν εὐρυμέτωπον
Ἀδμήτην, ἣν οὔπω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνὴρ,
Τήν τοι ἐγὼ ῥέξω, χρυσὸν κέρασι περιχεύας.

℣.631. *Intonuit lævum: sonat una letifer arcus*] Ennius,

Cum tonuit lævum bene tempestate serena.

M. Varro in Satyra, quæ Eumenides inscripta est,

Dum sermone cænulam variamus,
Interea tonuit bene tempestate serena.

Virgilii autem locus expressus est ex Homeri versibus in Iliad. ό.

Ὠς ἔφατ' εὐχόμενος, μέγα δ' ἔκτυπε μητιέτα Ζεύς
Ἀράων ἀΐων νηληϊάδαο γέροντος.

quibus non dissimilia Pindari illa,

Ἐκ νεφέων δέ οἱ ἀν-
Τάϋσε βροντᾶς αἴσιον
Φθέγμα. λαμπραὶ δ' ἦλθον ἀκτί-
395 Νες στεροπᾶς ἀπορηγνύμεναι.

℣.641. *Macte nova virtute puer*] Pacuvius in ea tragœdia, quam Boëthuntes inscripsit,

Macte virtute esto.

& in Duloreste,

Macte esto virtute, operaque omenque approbo.

Græ-

Græcis, ὄναιο τῆς ἀρετῆς.

ψ.646. *Forma tum vertitur oris Antiquum in Buten*] Homerus in Iliad. π'.

Ταῦτ' ἄρα οἱ φρονέοντι παρίςατο Φοῖβος ἀπόλλων
Α'νέρι εἰσάμενος αἰζηῷ τε κρατερῷ τε
Α'σίῳ, ὃς μήτρως ἦν ἕκτορος ἱπποδάμοιο,
Αὐτοκασίγνητος ἑκάβης, υἱὸς δὲ Δύμαντος.

ψ.649. *Tum comitem Ascanio pater addidit*] Hom. Ili. ί.

Πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο φίλον τέκος αὖθι λιποίμην
Οἶος. σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων ἱππηλάτα πηλεύς.

ψ.650. *Omnia longævo, similis vocemque coloremque*] Homerus in Ili. β'.

—— μάλιςα δὲ νέςορι δίῳ,
Εἶδός τε, μέγεθός τε, φυήν τ' ἄγχις' ἐῴκει.

ψ.651. *Et sæva sonoribus arma*] Lucretius lib. VI.

—— *plenæque sonoribus aures.*

ψ.656. *Cetera parce puer bello*] ex Il. ά.

—— πολέμου δ' ἀποπαύεο πάμπαν.

ψ.659. *Agnovere deum proceres, divinaque tela Dardanidæ*] Homerus in Ili. ν'.

Ι'χνια γὰρ μετόπισθε ποδῶν, ἠδὲ κνημάων,
Ρ'εῖ' ἔγνων ἀπιόντος. ἀρίγνωτοι δὲ θεοί περ.

ψ.660. *Pharetramque fuga sensere sonantem*] Hoc quoque ex Iliad. ά. sumptum est,

Ε'κλαγξαν δ' ἄρ' ὀϊςοὶ ἐπ' ὤμων χωομένοιο.

ψ.663. *Animasque in aperta pericula mittunt*] Hom. Ili. ί.

396 Αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν.

℣.666. *Tum ſcuta, cavæque Dant ſonitum flictu galeæ*] videtur reſpexiſſe ad Homerica illa in Ili. μ'.

— κόρυθες δ' ἀμφ' αὖον ἄϋτεων
Βαλλόμεναι μυλάκεσσι, καὶ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι.

& aliquot interiectis verſibus:

Τόσσος γὰρ κτύπος ἦεν, ἀϋτὴ δ' ȣ̓ρανὸν ἷκεν
Βαλλομένων σακέωντε, καὶ ἱπποκόμων τρυφαλειῶν.

℣.667. *Pugna aſpera ſurgit*] Homerus in Iliad. ε'.

—— ἔγειρε δὲ φύλοπιν αἰνήν.

℣.668. *Quantus ab occaſu veniens pluvialibus hædis*] Theocritus edyll. VII.

Χ' ὤταν ἐφ' ἑσπερίοις ἐρίφοις νότος ὑγρὰ διώκῃ
Κύματα. Aratus,

— ἠδ' ἐρίφων. οἵτ' εἰν ἁλὶ πορφυρεούσῃ
Πολλάκις ἐσκέψαντο κεδαιομένȣς ἀνθρώπους.

& paulo poſt:

Α'λλ' οὐχ' ἡνιόχῳ ἔριφοι, οὐδ' ὠλενίη αἶξ
Εὐθὺς ἀπέρχονται. τὰ δὲ οἱ μεγάλην ἀνὰ χεῖρα
Λάμπονται, καὶ οἱ μελέων διακέκριται ἄλλων
Κινῆσαι χειμῶνας, ὅτ' ἠελίῳ συνίωσιν.

in quem locum ita ſcribit interpres, ἡ αἶξ καὶ οἱ ἔριφοι κατὰ τὴν χεῖρα τȣ̃ ἡνιόχου. σημεῖα μὲν χειμῶνος φέρουσιν, ὅταν ἑσπερίαν δύσιν ποιῶνται.

℣.669. *Quam multa grandine nimbi In vada præcipitant*] Valerius Aedituus in epigrammate,

Aut imber cælo candidus præcipitans.

℣.670. *Cum Iuppiter horridus auſtris Torquet aquoſam hiemem*] Homerus in Ili. κ'.

Ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀστράπτῃ πόσις ἥρης ἠϋκόμοιο,
Τεύχων ἢ πολὺν ὄμβρον ἀθέσφατον ἠὲ χάλαζαν
Ἠ' νιφετὸν, ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας.

ỳ.672. *Pandarus & Ditias Idæo Alcanore creti*] 397
Ex Ennii Annalium lib. xv. scribit Macrobius hunc locum sumptum esse. Homeri igitur versus more suo Virgilius ex Ili. μ'. verbis Ennianis expressit,

Ἐν δὲ πύλῃσι δύο ἀνέρας εὗρον ἀρίστους
Υἷας ὑπερθύμους λαπιθάων αἰχμητάων,
Τὸν μὲν περιθόου υἷα κρατερὸν πολυποίτην,
Τὸν δὲ λεοντῆα βροτολοιγῷ ἶσον ἄρηϊ.
Τὼ μὲν ἄρα προπάροιθε πυλάων ὑψηλάων
Ἕστασαν ὡς ὅτε δρύες ἐν οὔρεσιν ὑψικάρηνοι,
Αἵτ' ἄνεμον μίμνουσι καὶ ὑετὸν ἤματα πάντα
Ῥίζῃσι μεγάλῃσι διηνεκέεσσ' ἀραρυῖαι.

ỳ.674. *Abietibus iuvenes patriis, & montibus æquos*] Homerus in Odyss. ι.

Καὶ γὰρ θαῦμ' ἐτέτυκτο πελώριον, οὐδὲ ἐῴκει
Ἀνδρί γε σιτοφάγῳ, ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι.

ỳ.682. *Et sublimi vertice nutant*] Ennius,

Et capitibus nutantibus pinos, rectosque cupressos.

Catullus,

Non sine nutanti platano.

ỳ.701. *Et fixo ferrum in pulmone tepescit*] Hom. in Il. π'.

Πᾶν δ' ὑπεθερμάνθη ξίφος αἵματι.

ỳ.709. *Dat tellus gemitum, & clypeum super intonat ingens*] ex Iliad. μ'.

——— ὁδ' ἑσπόμενος πέσε δουρὶ
Πρηνὴς, ἀμφὶ δὲ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα χαλκῷ.

alibi etiam dixit, ἀράβησε δὲ τεύχ' ἐπ' αὐτῷ.

♈.716. *Inarime Iovis imperiis imposta Typhæo*] Comparatio Homerica in Ili. β'.

Γαῖα δ' ὑπεστονάχιζε Διὶ ὡς τερπικεραύνῳ
Χωομένῳ, ὅτε τ' ἀμφὶ τυφωεῖ γαῖαν ἱμάσσῃ
Εἰν ἀρίμοις, ὅθι φασὶ τυφώεος ἔμμεναι εὐνάς.

398 cur autem Virgilius, & eum secuti, Ovidius, Lucanus, Valerius Flaccus, Statius, Silius, Claudianus, & Plinius, de εἰν ἀρίμοις, fecerint, *Inarime*; ego certe fateor me nescire.

♈.717. *Hic Mars armipotens animum, viresque Latinis Addidit*] Homerus in Il. β'.

——— ἐν δὲ σθένος ὦρσεν ἑκάστῳ
Κραδίῃ ἄλληκτον πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι.

& in Iliad. ε'.

Θοῦρος ἄρης ἐκάλυψε μάχῃ τρώεσσιν ἀρήγων.

♈.728. *Demens, qui Rutulum in medio non agmine regem*] Tale fere Homeri illud in Ili. β'.

Νήπιος, οὐδὲ τὰ ᾔδει, ἅ ῥα ζεὺς μήδετο ἔργα.

♈.731. *Et arma Horrendum sonuere*] Homerus in Ilia. γ'.

Δεινὸν δ' ἔβραχε χαλκὸς ἐπὶ στήθεσσιν ἄνακτος
Ὀρνυμένου.

♈.745. *Vulnus Saturnia Iuno Detorsit veniens* Homerus in Ili. υ'.

——— καὶ τό γ' ἀθήνη
Πνοιῇ ἀχιλῆος πάλιν ἔτραπε κυδαλίμοιο.

♈.747.

℣.747. *At non hoc telum, mea quod vi dextera librat, Effugies*] Homerus in Ili. έ.

— τοῦ δ' οὐχ ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρός.

℣.750. *Et mediam ferro gemina inter tempora frontem Dividit*] Homerus Ilia. δ'.

Τὸν ῥ' ὀδυσσεὺς ἑτάροιο χολωσάμενος βάλε δουρὶ
Κόρσην, ἡ δ' ἑτέροιο διὰ κροτάφοιο πέρησεν
Αἰχμὴ χαλκείη, τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.

& in Ili. π'.

Κὰδδ' ἄρ ἐπὶ στόμ' ἔωσε, πεσόντα δέ μιν λίπε θυμός.
Αὐτὰρ ἔπειτ' εὐρύαλον ἐπεσσύμενον βάλε πέτρῳ,
Μέσσην κακκεφαλὴν, ἡ δ' ἄνδιχα πᾶσα κεάσθη.

℣.755. *Huc caput atque illuc humero ex utroque* 399
pependit] Hom. ibidem,

— ἡ δ' ἄνδιχα πᾶσα κεάσθη
Ἐν κόρυθι βριαρῇ, ὁ δ' ἄρα πρηνὴς ἐπὶ γαίῃ
Κάππεσεν.

℣.756. *Diffugiunt versi trepida formidine Teucri*] Homerus in Ili. δ'.

Χώρησαν δ' ὑπό τε πρόμαχοι καὶ φαίδιμος ἕκτωρ.

℣.757. *Et si continuo victorem ea cura subisset*] Homerus in Iliad. θ'.

Καί νύ κεν ἔπρησεν πυρὶ κηλέῳ νῆας ἐΐσας,
Εἰ μὴ ἐπὶ φρεσὶ θῆκ' ἀγαμέμνονι πότνια ἥρη
Αὐτῷ ποιπνύσαντι θοῶς ὀτρύναι ἀχαιούς.

℣.763. *Hinc raptas fugientibus ingerit hastas In tergum*] Homerus in Ili. ν'.

Ἀντίλοχος δὲ θόωνα μεταστρεφθέντα δοκεύσας
Οὔτασ' ἐπαΐξας.

℣.767. *Halcandrumque Haliumque Noëmoniúque Prytaninque*] versus ex Homero integer translatus, in Il. έ.

Α'λκανδρόν θ', ἅλιόντε, νοήμονά τε, πρύτανιντε.

℣.771. *Cum galea longe iacuit caput*] Homericum est, ex Ili. σ'. — ἀπήραξεν δὲ χαμᾶζε

Αὐτῇ σὺν πήληκι κάρη.

& in Iliad. ύ.

— ὁ δὲ Φασγάνῳ αὐχένα θείνας

Τῆλε αὐτῇ πήληκι βάλε κάρη.

℣.773. *Vngere tela manu, ferrumque armare veneno*] Homerus in Odyss. ά.

Φάρμακον ἀνδροΦόνον διζήμενος, ὄΦρα οἱ εἴη

Ι'οὺς χρίεσθαι χαλκήρεας.

℣.774. *Et amicum Cretea Musis*] Theocritus edyll. XI.

Καὶ ταῖς ἐννέα δὴ πεΦιλαμμένον ἔξοχα μοίσαις.

400 ℣.777. *Atque arma virum, pugnasque canebat*] Homerus in Il. ί. de Achille dixit,

Τὸν δ' εὗρον Φρένα τερπόμενον Φόρμιγγι λιγείῃ,

Καλῇ δαιδαλέῃ. & paulo post:

Τῇ ὅγε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δὲ κλέ' ἀνδρῶν.

℣.782. *Quos alios muros, quæve ultra mœnia habetis?*] Homerus in Iliad. ό.

Η'έ τινάς Φαμὲν εἶναι ἀοσσητῆρας ὀπίσσω,

Η'έ τεῖχος ἄρειον ὅκ' ἀνδράσι λοιγὸν ἀμῦναι.

℣.783. *Vnus homo, & vestris, o cives, undique septus Aggeribus*] Homerus in Il. έ.

Ἀλλ' ἄγε τῷ δ' ἄφες ἀνδρὶ βέλος, διῒ χεῖρας ἀνασχὼν,
Ὅς τις ὅδε κρατέει, καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε
Τρῶας ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ' ἔλυσεν.

ỳ.785. *Iuvenum primos tot miserit orco*] Expressus locus ex Iliad. ά

Πόλλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἀΐδι προΐαψεν
Ἡρώων.

ỳ.788. *Talibus accensi firmantur*] Homerus in Ili. ζ'.

Οἱ δ' ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔσταν ἀχαιῶν.

ỳ.792. *Ceu saevum turba leonem Cum telis premit infensis*] hac comparatione usus est Homerus in Iliad. λ'. a quo accepit Virgilius,

Ὡς δ' αἴθωνα λέοντα βοῶν ἀπὸ μεσσαύλοιο
Ἐσπεύοντο κύνες τε καὶ ἀνέρες ἀγροιῶται,
Οἵτε μιν οὐκ εἰῶσι βοῶν ἐκ πῖαρ ἑλέσθαι
Πάννυχοι ἐγρήσσοντες. ὁδὲ κρειῶν ἐρατίζων
Ἰθύει, ἀλλ' οὔτι πρήσσει, θαμέες γὰρ ἄκοντες
Ἀντίον ἀΐσσουσι θρασειάων ἀπὸ χειρῶν.

ỳ.794. *Asper acerba tuens*] Lucretius libr. v.
Asper acerba tuens immani corpore serpens.
eodem modo dictum est ab Aristophane,

Βλέπει γέ τοι μανικὸν, καὶ τραγῳδικόν. 401

ỳ.806. *Ergo nec clypeo iuvenis subsistere tantum*] Totus hic locus ex Homero conversus est, apud quem in Ili. π'. leguntur hæc:

Αἴας δ' οὐκέτ' ἔμιμνε, βιάζετο γὰρ βελέεσσι,
Δάμνα μὲν ζηνός τε νόος, καὶ τρῶες ἀγαυοὶ
Βάλλοντες, δεινὴν δὲ περὶ κροτάφοισι φαεινὴ

Πή-

Πήληξ βαλλομένη καναχὴν ἔχε, βάλλετο δ' αἰεὶ
Κακφάλαρ' εὐποίηθ', ὁδ' ἀριστερὸν ὦμον ἔκαμνεν
Ἔμπεδον αἰὲν ἔχων σάκος αἰόλον, ὐδὲ δύναντο
Ἀμφ' αὐτῷ πελεμίξαι, ἐρείδοντες βελέεσσιν,
Αἰεὶ δ' ἀργαλέῳ ἔχετ' ἄσθματι, καδδὲ οἱ ἱδρὼς
Πάντοθεν ἐκ μελέων πολὺς ἔρρεεν, ὐδέ πη εἶχεν
Ἀμπνεῦσαι, πάντη δὲ κακὸν κακῷ ἐστήρικτο.

hos autem verſus ita interpretatus eſt Ennius in Annalium lib. xv.

Vndique conveniunt, velut imber, tela Tribuno:
Configunt parmam: tinnit haſtilibus umbo
Aerato ſonitu galeæ: ſed nec pote quiſquam
Vndique nitendo corpus diſcerpere ferro.
Semper abundantes haſtas frangitque quatitque
Totum ſudor habet corpus: multumque laborat:
Nec reſpirandi fit copia præpete ferro.
Hiſtri tela manu iacientes ſollicitabant.

ỷ.808. *Strepit aſſiduo cava tempora circum Tinnitu galea*] Homerus Ili. μ'.

— κόρυθες δ' ἀμφ' αὖον ἀΰτευν
Βαλλόμεναι μυλάκεσσι.

ỷ.812. *Tum toto corpore ſudor Liquitur*] Sappho,

Καδδ' ἱδρῶς ψυχρὸς χέαιται.

Theocritus in Pharmaceutria,

Πᾶσα μὲν ἐψύχθην χιόνος πλέον, ἐκ δὲ μετώπω
402 Ἱδρώς μευ κοχύεσκεν ἶσον νοτίαισιν ἐέρσαις.

Virgilius autem ad Homeri locum quem ſupra recitavi, reſpexiſſe videtur,

——— καδδέ οἱ ἱδρὼς
Πάντοθεν ἐκ μελέων πολὺς ἔρρεεν.

ÆNEIDOS
LIB. X.

ỳ. 1. *PAnditur interea domus omnipotentis Olympi*] versus hic, epitheto tantum immutato, e Nævio totus descriptus est,

Panditur interea domus altitonantis olympi.
videtur autem conversus ex hoc Homeri loco in Ili. θ'.

Ζεὺς δὲ θεῶν ἀγορὴν ποιήσατο τερπικέραυνος
Α'κροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος οὐλύμποιο.

& in ι. δ.

Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο
Χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ. & in Ili. ύ.
Ζεὺς δὲ θέμιςι κέλευσε θεὺς ἀγορήνδε καλέσσαι
Κρατὸς ἀπ' οὐλύμποιο πολυπτύχου.

Ib. *Omnipotentis olympi*] *Omnipatentis* in aliis legitur. Homero, πολυπτύχου.

ỳ. 2. *Conciliumque vocat divûm pater, atque hominum rex*] sumpsit ab Ennio ex Annalium lib. VI.

Tum cum corde suo divûm pater, atque hominum rex,
Effatur. Homerus autem a quo uterque accepit, πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, dixit.

ỳ. 3. *Terras unde arduus omnes, Castraque Dardanidum aspectat*] Sententia expressa ex Homero in Iliad. θ'.

Αὐτὸς

403 Αὐτὸς δ' ἐν κορυφῇσι καθέζετο κύδεϊ γαίων,
Εἰσορόων τρώων τε πόλιν, καὶ νῆας ἀχαιῶν.

℣. 5. *Incipit ipse*] Homerus in Ilia θ'.
Αὐτὸς δέ σφ' ἀγόρευε, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἄκουον.

℣. 6. *Cælicolæ magni*] Lucilius lib. I.
Cælicolæ affuissemus priore concilio.
Græcis, οὐρανίδαι.

℣. 14. *Tum res rapuisse licebit*] Videtur hoc loco respexisse ad Homeri versus illos, qui leguntur in Iliad. ά.

Οὐ γὰρ ἐγὼ τρώων ἕνεκ' ἤλυθον αἰχμητάων,
Οὐ γάρ πώποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν, οὐδέ μεν ἵππους
Οὐδέ πότ' ἐν Φθίῃ ἐριβώλακι βωτιανείρῃ
Καρπὸν ἐδηλήσαντο.

℣. 16. *At non Venus aurea*] ἀφροδίτη χρυσῆ, Homero in Iliad. γ'.

℣. 18. *O pater, o hominum, divûmque æterna potestas*] Homerus in Ili. β'.
Ἐκ Διός, ὅστε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει.
& in Odyss. ε.
Ὦ πάτερ ἡμέτερε κρονίδη ὕπατε κρειόντων.
quem versum ita interpretatus est Livius Andronicus apud Priscianum lib. VII.
Pater noster Saturni filie.

℣. 29. *Equidem credo, mea vulnera restant*] sumpsit ab Homero ex Ili. ε.
Ἔνθ' ἐπορεξάμενος μεγαθύμου τυδέος υἱὸς
Ἄκρην οὔτασε χεῖρα μετάλμενος ὀξέϊ χαλκῷ
Ἀβληχρήν. & aliquot interiectus versibus,

Κύπριδα μὲν πρῶτον σχεδὸν οὔτασε χεῖρ᾽ ἐπὶ καρπῷ.

℣. 39 *Nunc etiam manes, hæc intentata manebat Sors rerum*] respexisse videtur ad Homeri locum quendam in Ili. ό. quem supra adduxi in illum versum libri primi:

Non illi imperium pelagi, sævumque tridentem, 404
Sed mihi sorte datum.

auctor etiam hymni in Neptunum, sive Orpheus, ut vulgo inscribunt, ita de hac re cecinit,

Ὃς τριτάτης ἔλαχες μοίρης βαθὺ χεῦμα θαλάσσης.

℣. 50. *Hunc tegere, & diræ valeam subducere pugnæ*] Homerus in Ili. π́.

Διχθὰ δέ μοι κραδίη μέμονε φρεσὶν ὁρμαίνοντι,
Ἤ μιν ζωὸν ἐόντα μάχης ἀπὸ δακρυοέσσης
Θείω ἀναρπάξας Λυκίης ἐν πίονι δήμῳ.

℣. 53. *Exigat hic ævum*] Lucretius libr. IV.
— *& ut sterili Venere exigit ævum.*

℣. 57. *Vastæque exhausta pericula terræ*] ἀπείρονα γαῖαν, dixit Homerus.

℣. 62. *Tum regia Iuno Acta furore gravi*] Homerus in Iliad. δ́.

Ἥρη δ᾽ οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον, ἀλλὰ προσηύδα.

℣. 81. *Tu potes Aeneam manibus subducere Graium*] hæc ex Homero translata sunt, in Ilia. έ.

Ἀμφὶ δὲ ὃν φίλον υἱὸν ἐχεύατο πήχεε λευκώ,
Πρόσθε δὲ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμ᾽ ἐκάλυψεν,
Ἕρκος ἔμεν βελέων, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων
Χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν, ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο,
Ἡ μὲν ἑὸν φίλον υἱὸν ὑπεξέφερεν πολέμοιο.

ỷ.82. *Proque viro nebulam, & ventos obtendere inanes*] Homerus in Iliad. ύ.

Ἶξε δ' ἄθ' αἰνείας, ἠδ' ὁ κλυτὸς ἦεν ἀχιλλεὺς,
Αὐτίκα τῷ μὲν ἔπειτα κατ' ὀφθαλμῶν χέεν ἀχλὺν,
Πηλείδῃ ἀχιλῆϊ, ὁ δὲ μελίην εὔχαλκον
Ἀσπίδος ἐξέρυσεν μεγαλήτορος αἰνείαο.
Καὶ τὸν μὲν προπάροιθε ποδῶν ἀχιλῆος ἔθηκεν.
Αἰνεῖαν δ' ἐπέσσευεν ἀπὸ χθονὸς ὑψόσ' ἀείρας.

405 ỷ.92. *Me duce Dardanius Spartam expugnavit Achilles*] respexit ad Homeri versus in Iliad. ώ.

Ἔνθ' ἄλλοις μὲν πᾶσιν ἑήνδανεν, ὐδέ ποθ' ἥρῃ,
Οὐδὲ ποσειδάων', ὐδὲ γλαυκώπιδι κούρῃ,
Ἀλλ' ἔχον ὥς σφιν πρῶτον ἀπήχθετο ἴλιος ἱρὴ
Καὶ πρίαμος, καὶ λαὸς, ἀλεξάνδρυ ἕνεκ' ἄτης,
Ὃς νείκεσσε θεὰς ὅτ' οἱ μέσσαυλον ἵκοντο,
Τὴν δ' ᾔνεσσ' ἥ οἱ πόρε μαχλοσύνην ἀλεγεινήν.

ỷ.100. *Rerum cui summa potestas*] expressit Homericum illud: ὅυ κράτος ἐςὶ μέγιςον. Locum autem hunc e Lucilii lib. 1. sumptum esse, notat Servius.

ỷ.101. *Eo dicente deûm domus alta silescit*] Non dissimili quadam sententia videtur usus Ennius in Scipione,

Mundus cæli vastus constitit silentio:
Et Neptunus sævus undis asperis pausam dedit:
Sol equis iter repressit ungulis volantibus.
Constitere amnes perennes, arbores vento vacant.

ỷ.115. *Annuit, & totum nutu tremefecit olympum*] Notum omnibus Homeri carmen in Ili. ά. unde hoc Virgilianum translatum est,

Ἦ, καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε κρονίων,
Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπεῤῥώσαντο ἄνακτος
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν ὄλυμπον.

hos versus expressit etiam Catullus in epithalamio,

Annuit inuito cælestum numine rector,
Quo tunc & tellus, atque horrida contremuerunt
Aequora, concussitque micantia sidera mundus.

quo loco illud quoque animadvertendum est, Catullum priore versu, *Annuit* &c. imitatum esse Homeri carmen quoddam in Iliad. δ'.

Καὶ γὰρ ἐγώ σοι δῶκα ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ.

ỳ. 120. *At legio Aeneadûm vallis obsessa tenetur*] 406
Totus hic locus expressus videtur de Homerico illo in Ilia: μ'.

— τό τε δ' ἀμφὶ μάχη, ἐνοπή τε δεδήει
Τεῖχος ἐΰδμητον, κανάχιζε δὲ δύο δύρατα πύργων
Βαλλόμεν', ἀργεῖοι δὲ Διὸς μάστιγι δαμέντες,
Νηυσὶ ἐπὶ γλαφυρῇσιν ἐελμένοι ἰσχανόωντο,
Ἕκτορα δειδιότες κρατερὸν μήστωρα φόβοιο.

ỳ. 117. *Cælicolæ medium quem ad limina ducunt*]
Homerus in Iliad. ά.

Ζεὺς δὲ ἑὸν πρὸς δῶμα, θεοὶ δ' ἅμα πάντες ἀνέσταν,
Ἐξ ἑδρέων σφοῦ πατρὸς ἐναντίον, οὐδέ τις ἔτλη
Μεῖναι ἐπερχόμενον.

ỳ. 135. *Aut collo decus*] Homero, ἄγαλμα.

ỳ. 137. *Fusos cervix cui lactea crines Accipit*]
Pindarus Pythicis εἴδει. IV.

Οὐδὲ κομᾶν πλόκαμοι κερ-
Θέντες οἴχοντ᾽ ἀγλαοὶ, ἀλλ᾽
Ἄπαν νῶτον καταίθυσσον.

Theocritus edyll. v.

Κἠμὲ ὁ κρατίδας τὸν ποιμένα λεῖος ὑπαντῶν
Ἐκμαίνει, λιπαρὰ δὲ περισσείηται ἔθειρα.

℣. 138. *Et molli ſubnectit circulus auro*] Chriſtodolus in epigrammate, lib. v.

— ἦν δ᾽ ἄρα χαίτας
Εἰσοπίσω σφίγξας ἄδετον πλόκον.

℣. 142. *Pactolusque irrigat auro*] M. Varro in ea Satyra, quæ inſcribitur, lex Mænia,

Non hos Pactolus aureas undas agens
Eripiet unquam e miſeriis.

℣. 145. *Et Capys: hinc nomen Campanæ ducitur urbi*] Strabo τῶν γεωγραφουμένων lib. III. οἱ δὲ, inquit, περὶ μαντίνειαν τῆς ἀρκαδικῆς, κτίσαι καπύας ἀπὸ κάπυος.

407 ℣. 154. *Fœdusque ferit*] Vertit Homericum illud in Iliad. γ΄.

— ὅρκια πιστὰ ταμόντες. & paulo poſt;
— ὄφρ᾽ ὅρκια πιστὰ τάμωμεν.

℣. 159. *Secumque volutat Euentus belli varios*] Homerus in Iliad. κ΄.

Ἀλλὰ μέλει πόλεμος καὶ κήδε᾽ ἀχαιῶν.

℣. 164. *Quæ manus interea Tuſcis comitetur ab oris*] Homerus in Ili. β΄.

Ἀρχοὺς αὖ νηῶν ἐρέω, νῆας τε προπάσας.

℣.181. *Verſicoloribus armis*] Videtur reſpexiſſe ad Homerica epitheta, αἰόλα τεύχη &, τεύχεα ποικίλα χαλκῷ.

℣.189. *Namque ferunt luctu cycnum Phaëthontis amati*] hac de re ita ſcriptum inueni apud Pauſaniam in Atticis; ἐστὶ δὲ κύκνῳ τῷ ὄρνιθι μουσικῆς δόξα, ὅτι λιγύων τῶν ἠριδανοῦ πέραν ὑπὲρ γῆς τῆς κελτικῆς ἄνδρα μουσικὸν γενέσθαι βασιλέα φασί. τελευτήσαντα δὲ ἀπόλλωνος γνώμῃ μεταβαλεῖν αὐτὸν λέγουσιν εἰς τὸν ὄρνιθα. Non diſſimilia quædam refert is, qui Commentarium in Germanicum edidit: *Cycnus quoque rex Liguriæ, Phaëthontis propinquus, dum fieret, in cycnum converſus eſt; idquoque monens, flebile canit.*

℣.192. *Et mæſtum Muſa ſolatur amorem*] Homerus in Iliad. γ΄.

Τὸν δ' εὗρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ
Καλῇ δαιδαλέῃ.

℣.215. *Almaque curru Noctivago Phœbe medium pulſabat olympum*] Egnatius de rerum natura lib. I.

Roſcida noctivagis aſtris labentibus Phœbe,
Pulſa loco ceſſit, concedens lucibus altis.

℣.220. *Cybele*] *Cybebe*, ſcriptum reperi in codice A. Colotii. ſic etiam Græci, κυβήβην, dicunt.

℣.251. *Tum breviter ſupera aſpectans convexa precatur*] verſus tranſlatus ex hoc Homeri in Ili. ώ. 408

Οὐρανὸν εἰσανιδὼν, καὶ φωνήσας ἔπος ηὔδα.

℣.252. *Alma parens Idæa deûm, cui Dindyma cordi*] Videtur adumbraſſe locum illum Homeri ex Ili. έ.

Κλῦ-

Κλῦθί μευ ἀργυρότοξ᾽ ὃς χρύσην ἀμφιβέβηκας,
Κίλλαν τε ζαθέην, τενέδοιό τ᾽ ἶφι ἀνάσσεις
Σμινθεῦ, εἴποτέ τοι χαρίεντ᾽ ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
Ἠ᾽ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί᾽ ἔκηα
Ταύρων ἠδ᾽ αἰγῶν, τό δε μοι κρήηνον ἐέλδωρ,
Τίσειαν δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσι.

℣.253. *Biiugique ad frena leones*] Lucretius libr. II. ita de Cybele canit,

Hanc veteres Graiûm docti cecinêre poëtæ
Sedibus in curru biiugos agitare leones.

℣.264. *Quales sub nubibus atris Strymoniæ dant signa grues*] Hesiodus ἐν ἔργοις,

Φράζεσθαι δ᾽ εὖτ᾽ ἂν γεράνου φωνὴν ἐπακούσῃς
Ὑψόθεν ἐκ νεφέων. Homerus Iliad. γ᾽.
Ἠΰτε κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρὸ,
Αἵτ᾽ ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον, καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον
Κλαγγῇ ταί γε πέτονται ἐπ᾽ ὠκεανοῖο ῥοάων
Ἀνδράσι πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέροντες,
Ἠέριαι δ᾽ ἄρα ταί γε κακὴν ἔριδα προφέρονται.

℣.270. *Ardet apex capiti, cristisque a vertice flamma Funditur*] Emendavit olim ex ingenio Gabriel Faërnus, pro, *cristisque*, *tristisque*, quæ lectio non omnino reiicienda est, etsi in nullis, quod sciam, veteribus libris legitur. locus autem ex Homero expressus est, in Ili. ε.

Δαῖε δ᾽ οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ
Ἀστέρ᾽ ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὅστε μάλιστα
Λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος ὠκεανοῖο.

409 ℣.274. *Ille sitim, morbosque ferens mortalibus ægris*] Homerus in Iliad. χ.

Παμ-

Παμφαίνονθ' ὥς' ἀςὴρ ἐπεσσύμενον πεδίοιο,
Ὅς ῥά τ' ὀπώρας εἶσιν, ἀρίζηλοι δὲ οἱ αὐγαὶ
Φαίνονται, πολλοῖσι μετ' ἀςράσι νυκτὸς ἀμολγῷ,
Ὅν τε κύν' ὠρίωνος ἐπίκλησιν καλέουσιν,
Λαμπρότατος μὲν ὅγ' ἐςὶ, κακὸν δὲ τε σῆμα τέτυκται.

ỳ.280. *Nunc coniugis esto Quisque suæ, tectique memor*] accepit hunc locum ab Homero, ex Ili. ώ.

Ὦ φίλοι ἀνέρες ἐςὲ, καὶ αἰδῶ θέσθ' ἐνὶ θυμῷ
Ἄλλων ἀνθρώπων. ἐπὶ δὲ μνήσασθε ἕκαςος
Παίδων ἠδ' ἀλόχων, καὶ κτήσιος, ἠδὲ τοκήων,
Ἡ' μὲν ὅτεω ζώουσι, καὶ ᾧ κατατεθνήκασιν.

& in Iliad. θ'.

—— μέμασαν δὲ καὶ ὡς ὑσμῖνι μάχεσθαι
Χρειοῖ ἀναγκαίῃ, πρό τε παίδων, καὶ πρὸ γυναικῶν.

ỳ.284. *Audentes fortuna iuvat*] Non dubium est quin exprimere voluerit Homericam sententiam in Ilia. ή.

– θαρσαλέος γὰρ ἀνὴρ ἐν πᾶσιν ἀμείνων
Ἔργοισι τελέθει

hinc Ennius in lib. VII. Annalium,

Fortibus est fortuna viris data.

Lesbonax ἐν προτρεπτικῷ, παραςάτω οὖν, inquit, ὑμῶν ἑκάςῳ τούτων, ὡς τὸ θαῤῥεῖν πλεῖςον φέρεται εἰς τὸ νικᾶν. Videtur etiam imitatus Terentianum illud:

Fortes Fortuna adiuvat.

ỳ.291. *Qua vada non sperat*] *spirant*, habet antiquus liber Colotianus. quæ lectio in aliis etiam codicibus invenitur. Homerus in Odyss. έ.

Αὔρη δ' ἐκ ποταμοῦ ψυχρὴ πνέει ἠῶθι πρό.

ỳ.310.

℣. 310. *Signa canunt*] Attius in ea fabula, quam Hellenes, inſcripſit,

Signa extemplo canere, ac tela ob mœnia offerre imperat.

℣. 313. *Perque area Suta*] Ita omnino legendum eſt, non ut in aliis, *ſcuta.* confirmatur hæc lectio Statii quoque teſtimonio.

℣. 314. *Per tunicam ſqualentem auro*] Attius in Pelopidis,

Eius ſerpentis ſquamæ ſqualido auro, & purpura prætextæ.

℣. 319. *Nil illos Herculis arma, Nil validæ iuvere manus*] Tale quiddam Homeri illud in Ili. έ.

Α'λλ' ἔ οἱ τό τε γε χραῖσμ' ἄρτεμις ἰοχέαιρα,
Οὐ δὲ ἑκηβολίαι, ᾗσιν τὸ πρίν γ' ἐκέκασο.

℣. 324. *Tu quoque flaventem prima lanugine malas*] Pacuv.

Nunc primum opacat flore lanugo genas.

℣. 331. *Deflexit partim ſtringentia corpus Alma Venus*] traxit hoc de Homero, ex Ili. δ.

— πρώτη δὲ Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη
Η῎τοι πρόσθεν ϛῆσα βέλος ἐχεπευκὲς ἄμυνεν.

& in Iliad. έ.

Ο῾ς τὔτȣ βέλος ὠκὺ κιχήμενον ἔτραπεν ἄλλῃ.

℣. 334. *Steterunt quæ in corpore Graiûm Iliacis campis*] Homerus in Ili. ύ.

Δȣ́ρατά γ' αἰκ' ἐθέλησθα, καὶ ἓν καὶ εἴκοσι δήεις,
Ε῾ϛαῶτ' ἐν κλισίῃ πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα

Τρώϊα,

Τρώια, τά κταμένων ἀποαίνυμαι.

ỳ. 344. *Magnique femur perstrinxit Achatæ*] Hom. in Il. θ'.

— ἦρα καὶ ἄλλον ὀϊςὸν ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλε
Ε῎κτορος ἀντικρὺ, βαλέειν δὲ ἕ ἵετο θυμὸς,
Καὶ τȣ̃ μὲν ῥ ἀφάμαρθ', ὅδ' ἀμύμονα γοργυθίωνα
Υἱὸν ἐῢν πριάμοιο κατὰ ςῆθος βάλεν ἰῷ.

ỳ. 346. *Et rigida Driopen ferit eminus hasta*] Homerus in Iliad υ'.

Ω῞ς εἰπὼν Δρύοπ' ȣ̃τα κατ' αὐχένα μέσσον ἄκοντι. 411

ỳ. 349. *Fronte ferit terram, & crassum vomit ore cruorem*] videtur imitatus Homeri illa in Odyss. φ'.

Κάππεσε δινηθείς, ἀπὸ δ' εἴδατα χεῦεν ἔραζε
Καὶ δέπας ἀμφικύπελλον, ὁδὲ χθόνα τύπτε μετώπῳ.
Θυμῷ ἀνιάζων. & paulo post:
Η῎ριπε δὲ πρηνὴς χθόνα δ' ἤλασε παντὶ μετώπῳ.

ỳ. 354. *Expellere tendunt, nunc hi, nunc illi*] Convenit hoc cum Homericis illis in Ili. μ'.

Οὔτε γὰρ ἴφθιμοι λύκιοι δαναῶν ἐδύναντο
Τεῖχος ῥηξάμενοι, θέσθαι παρὰ νηυσὶ κέλευθον,
Οὔτε ποτ' αἰχμηταὶ δαναοὶ λυκίους ἐδύναντο
Τείχεος ἂψ ὤσασθαι, ἐπεὶ τὰ πρῶτα πέλασθεν.

ỳ. 361. *Hæret pede pes, densusque viro vir*] Hom. in Ili. ν'.

Α'σπὶς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ.

Quem versum interpretatus est etiam Ennius:

Pes pede premitur: armis teruntur arma.

A. Furius Antias Annalium lib. IV.

Pres-

Pressatur pede pes, mucro mucrone, viro vir.

ỿ.363. *Intulerat torrens*] Vetus liber Colotianus, pro *Intulerat*, habet *Impulerat*.

ỿ.372. *Fidite ne pedibus: ferro rumpenda per hostes Est via*] Homerus in Ili. ο.

Αἴας δ' αὖ ἑτέρωθεν ἐκέκλετο οἷς ἑτάροισιν.
Αἰδὼς ἀργεῖοι, νῦν ἄρκιον, ἢ ἀπολέσθαι
Ἠὲ σαωθῆναι, καὶ ἀπώσασθαι κακὰ νηῶν,
Ἦ ἔλπεσθ' ἢν νῆας ἕλῃ κορυθαιόλος ἕκτωρ,
Ἐμβαδὸν ἵξεσθαι ἣν πατρίδα γαῖαν ἕκαστος.

ỿ.275. *Mortali urgemur ab hoste Mortales*] Non dissimili sententia usus est Homerus in Iliad. π'.

—— θνητὸς δέ νυ καὶ σὺ τέτυξαι,
Εἰ καὶ ἐγὼ σὲ βάλοιμι τυχὼν μέσον ὀξέϊ χαλκῷ,
412 Αἶψάπερ καὶ κρατερός περ ἐὼν, καὶ χερσὶ πεποιθὼς
Εὖχος ἐμοὶ δοίης.

ỿ.377. *Ecce maris magni claudit nos obice pontus*] Sumpsit ab Homero,

Οὐ μέν τις σχεδόν ἐστι πόλις πύργοις ἀραρυῖα,
Ἧι κ' ἀπαμυναίμεσθ' ἑτεραλκέα δῆμον ἔχοντες·
Ἀλλ' ἐν γὰρ τρώων πεδίῳ πύκα θωρηκτάων
Πόντῳ κεκλιμένοι ἑκὰς ἥμεθα πατρίδος αἴης.

ỿ.383. *Per medium qua spina dedit*] *dabat*, in codice Angeli Colotii.

ỿ.395. *Te decisa suum Laride dextera quærit*] Hom. Il. ε.

—— ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν
Αἱματόεσσα δὲ χεὶρ πεδίῳ πέσε.

ỿ.396.

ẙ. 396. *Semianimesque micant digiti, ferrumque retractant*] versus hic ex Ennio pæne integer descriptus est,

Semianimesque micant oculi, ferrumque retractant.

apud Servium tamen aliter legitur. pro, *retractant*, scriptum est, *requirunt*.

Oscitat in campis caput a cervice revulsum,
Semianimesque micant oculi, ferrumque requirunt.

ẙ. 399. *Tum Pallas biiugis fugientem Rhetea præter Traiicit*] Homerus in Ili. έ.

Α'λλά μιν ἀτρείδης δουρικλυτὸς μενέλαος
Πρόσθεν ἔθεν Φεύγοντα μετάΦρενον ὖτασε δȣρὶ
Ω῍μων μεσσηγὺς, διὰ δὲ ςήθεσΦιν ἔλασσε.

ẙ. 401. *Validam direxerat hastam*] epithetum Homericum ex Ili. ρ'. Α῍λκιμον ἔγχος.

ẙ. 403. *Curruque volutus Cædit semianimis Rutulorum calcibus arua*] λὰξ, Homero. & in Ili. λ'.

Πολλοὶ δὲ πρηνέες τε καὶ ὕπτιοι ἔκπεσον ἵππων.

ẙ. 406. *Dispersa immittit silvis incendia pastor*] Homerus in Iliad. λ'.

Ω῾ς δ' ὅτε πῦρ ἀΐδηλον ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ 413
Πάντῃ δ' εἰλυΦόων ἄνεμος Φέρει, οἱ δέ τε θάμνοι.
Πρόῤῥιζοι πίπτουσιν ἐπειγόμενοι διὸς ὁρμῇ.

ẙ. 416. *Ossaque dispergit cerebro permista cruento*] Homerus Il. ρ'.

Ε'γκέΦαλος δέ παρ' αὐλὸν ἀνέδραμεν ἐξ ὠτειλῆς
Αἱματόεις.

ỷ.417. *Fata canens ſilvis genitor celarat Haleſum*] Locus ſumptus ex Ili. β'.

> Υἷε δύω μέροπος περκωσίȣ, ὃς περὶ πάντων
> Ἤδεε μαντοσύνας, ȣδὲ ἑοὺς παῖδας ἔασκε
> Στείχειν ἐς πόλεμον Φθισήνορα, τὼ δέ οἱ ȣ῎τι
> Πειθέσθην, κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο.

ỷ.419. *Iniecere manum Parcæ*] Homerus in Iliad. λ'.

> — κῆρες γὰρ ἄγον μέλανος θανάτοιο.

& in antiquo lapide, Romæ,

> *Iniecere manus invida fata mihi.*

ỷ.424. *Audiit illa deus*] Homerus in Ilia. ά.

> — τοῖο δ' ἀπόλλων
> Εὐξαμένου ἤκουσεν.

Ib. *Dum texit Imaona Haleſus, Arcadio infelix telo dat pectus inermum*] Homerus in Ilia. δ'.

> Νεκρὸν γὰρ ἐρύοντα ἰδὼν μεγάθυμος ἀγήνωρ
> Πλευρὰ, τά οἱ κύψαντι παρ' ἀσπίδος ἐξεφαάνθη,
> Οὔτησε.

ỷ.428. *Pugnæ nodumque moramque*] Homerus in Iliad. ά.

> — ὃς μέγα πᾶσιν
> Ἕρκος ἀχαιοῖσι πέλεται πολέμοιο κακοῖο.

ỷ.449. *Aut ſpoliis ego iam raptis laudabor opimis, Aut leto inſigni*] accepit hanc ſententiam ab Homero, cuius illa ſunt ex Ili. μ'.

> — ἠὲ τῷ κῦδος ὀρέξομεν, ἠέ τις ἡμῖν.

414 eodem ſpectant Attii verſus in armorum iudicio, quam ille fabulam ex Aeſchyli tragœdia, quæ ὅπλων κρίσις inſcripta eſt, convertit:

Hh Nam

Nam trophæum ferre me a forti viro pulchrum est:
Si autem & vincar, vinci a tali nullum est probrum.

℣.452. *Frigidus Arcadibus coit in præcordia sanguis*] Homerus in Iliad. ή.

Τρῶας δὲ τρόμος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαςον.

℣.467. *Breve & irreparabile tempus Omnibus est vitæ*] expressit Homericam sententiam in Ili. ζ′.

Μοῖραν δ᾽ οὔτινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
Οὐ κακὸν, ὀδὲ μὲν ἐσθλὸν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.

& in Iliad. μ′.

Νῦν δ᾽ ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφεςᾶσιν θανάτοιο
Μυρίαι, ἃς ὀκ ἐςὶ φυγεῖν βροτὸν, ὀδ᾽ ὑπαλύξαι.

℣.470. *Quin occidit una Sarpedon mea progenies*] huic simile illud ex Ili. ρ′.

Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ βίη ἡρακλῆος φύγε κῆρα,
Ὅσπερ φίλτατος ἔσκε Διῒ κρονίωνι ἄνακτι,
Ἀλλὰ ἑ μοῖρα δάμασσε, καὶ ἀργαλέος χόλος ἥρης.

Euripides in Alcestide,

Καὶ θεῶν σκότιοι φθίνοσι
Παῖδες ἐν θανάτῳ.

℣.471. *Et iam sua Turnum Fata vocant*] Homerus in Il. ν′.

Ἤϊε, τὸν δ᾽ ἄγε μοῖρα κακὴ θανάτοιο τέλοςδε.

℣.476. *Humeri surgunt qua tegmina summa*] In quibusdam calamo notatis libris repperi scriptum, *humeris.*

ỷ. 477. *Atque viam clypei molita per oras*] Homerus in Iliad. δ'.

Ε'ν δ' ἔπεσε ζωςῆρι ἀρηρότι πικρὸς ὀϊςὸς,
Διὰ μὲν ἂρ ζωςῆρος ἐλήλατο δαιδαλέοιο,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλȣ ἠρήρειςο,
Μίθρης θ' ἣν ἐΦόρει ἔρυμα χροὸς, ἕρκος ἀκόντων,
Η' οἱ πλεῖςον ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο καὶ τῆς,
Α'κρότατον δ' ἄρ' ὀϊςὸς ἐπέγραψε χρόα Φωτός.

Animadvertendum autem eſt, quod Homerus dixit ἐπέγραψε, Catullum, *conſcribillent*, alicubi dixiſſe.

ỷ.479. *Ferro præfixum robur acuto*] Homero, ἀκαχμένον ὀξέϊ χαλκῷ.

ỷ.482. *Ac clypeum tot ferri terga, tot æris*] Homerus,

Τὸν ῥά κατ' ἀσπίδα δȣρὶ βάλεν κρείων ἀγαμέμνων,
Η'δ' οὐκ ἔγχος ἔρυτο, διὰ πρὸ δὲ εἴσατο καὶ τῆς,
Νειαίρῃ δ' ἐν γαςρὶ διὰ ζωςῆρος ἔλασσεν,
Δȣ́πησεν δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

ỷ.487. *Vna eademque via ſanguisque animusque ſequuntur*] Homerus in Ili. ξ'.

— ψυχὴ δέ κατ' οὐταμένην ὠτειλὴν
Ε'σσυτ' ἐπειγομένη, τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.

ỷ.488. *Corruit in vulnus: ſonitum ſuper arma dedere*] Homerus in Ilia. δ'.

Δȣ́πησεν δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

hoc autem carmen ita interpretatus eſt Ennius in Annalium lib. XVI.

Concidit, & ſonitum ſimul inſuper arma dederunt.

 A. Fu-

A. Furius Antias Annalium lib. I.

Ille gravi ſubito devinctus vulnere habenas
Miſit equi, lapſusque in humum defluxit, & armis
Reddidit æratis ſonitum.

℣. 489. *Et terram hoſtilem moriens petit ore cruento*] Cæcilius in Ebriis,

Cruento ita ore grundibat miſer.

Virgilius autem hoc in loco æmulatus videtur Homeri verſus illos in Il. λ'.

—— δύο δ' ἀμφὶς ἕκαςον
Φῶτες ὀδὰξ ἕλον οὖδας ἐμῷ ὑπὸ δȣρὶ δαμέντες. 416

& in Ilia. π'.

Ὣς ὁ πρόσθ' ἵππων, καὶ δίφρȣ κεῖτο τανυσθεὶς
Βεβρυχὼς, κόνιος δεδραγμένος αἱματόεσσης.

& in Iliad. Φ'.

Ἤριπε δὲ πρηνὴς, χθόνα δ' ἤλασε παντὶ μετώπῳ.

℣. 500. *Quo nunc Turnus ovat ſpolio, gaudetque potitus*] Homerus in Ili. ρ'.

Ὄφρ' ἂν ἐγὼν ἀχιλῆος ἀμύμονος ἔντεα δύω,
Καλὰ, τὰ πατρόκλοιο βίην ἐνάριξα κατακτάς.

℣. 501. *Neſcia mens hominum fati, ſortisque futuræ*] Notum illud Euripidis,

Οὐκ ἔςιν εἰπεῖν ζῶντα, τȣ̃τ' ȣ̓ πείσομαι.

℣. 503. *Turno tempus erit*] προαναφώνησις, qualis apud Homerum in Iliad. ζ.

Ἔσσεται ἦμαρ, ὅτ' ἂν ποτ' ὀλώλῃ ἴλιος ἱρὴ
Καὶ πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμελίȣ πριάμοιο.

℣. 506.

℣. 506. *Impositum scuto referunt Pallanta frequentes*] sic enim in pugna cæsi apud Lacedæmonios efferri soliti erant. Philippus in epigrammatum lib. 1.

Ἀσπὶς τύμβε κόσμος μέγας.

℣. 509. *Cum tamen ingentes Rutulorum linquis acervos*] *ingentes acervos*, ex Helvio Cinna, in Propemptico Pollionis,

Nec tam donorum ingentes mirabere acervos.

℣. 518. *Quattuor hic iuvenes, totidem quos educat Vfens Viventes rapit*] imitatus est Homeri locum in Ilia. Φ'.

Ζωὺς ἐκ ποταμοῖο δυώδεκα λέξατο κούρους,
Ποινὴν πατρόκλοιο μενοιτιάδαο θανόντος.

℣. 522. *Ille astu subit: ac tremebunda supervolat hasta*] Homerus in Il. ν'.

—— τό δ' ὑπερέπτατο χάλκεον ἔγχος. & Il. Φ'.

417 Ἤτοι ὁ μὲν δόρυ μακρὸν ἀνέσχεθε δῖος ἀχιλλεὺς
Οὐτάμεναι μεμαώς. ὁδ' ὑπέρδραμε καὶ λάβε γένων
Κύψας, ἐγχείη δ' ἄρ ὑπὲρ νώτου ἐνὶ γαίῃ
Ἔςη ἱεμένη χροὸς ἄμμεναι ἀνδρομέοιο.

℣. 523. *Et genua amplectens effatur talia supplex*] Totus hic locus ex Homero sumptus est,

Ἄδρηςος δ' ἄρ ἔπειτα λαβὼν ἐλλίσσετο γένων,
Ζώγρει ἀτρέως υἱὲ, σὺ δ' ἄξια δέξαι ἄποινα,
Πολλὰ δ' ἐν ἀφνειῦ πατρὸς κειμήλια κεῖται,
Χαλκός τε, χρυσός τε, πολύκμητός τε σίδηρος.
Τῶν κέντοι χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι' ἄποινα,
Εἴκεν ἐμὲ ζωὸν πεπύθοιτο ἐπὶ νηυσὶν ἀχαιῶν.

℣. 530. *Aeneas contra cui talia reddit*] Homerus Ilia. δ'.

— ἀντίον ηὔδα. & alibi,
Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα.

℣. 532. *Gnatis parce tuis*] Ex Lucilio, & Ennio ſumpſit, ut notavit hoc loco Servius.

Ib. *Belli commercia Turnus Suſtulit iſta prior*] Hic quoque locus ex Homero pæne ad verbum tranſlatus eſt. ſic enim ille in Ili. Φ'.

Νήπιε, μή μοι ἄποινα πιφαύσκεο, μή δ' ἀγόρευε,
Πρὶν μὲν γὰρ πάτροκλον ἐπισπεῖν μόρσιμον ἦμαρ,
Τόφρα τέ μοι πεφιδέσθαι ἐνὶ φρεσὶ φίλτερον ἦεν
Τρώων, καὶ πολλοὺς ζωοὺς ἕλον ἠδ' ἐπέρασσα.

℣. 539. *Inſignibus armis*] Salluſtius in hiſtoriis: *Equo atque armis inſignibus.*

℣. 541. *Ingentique umbra tegit*] Homerus in Iliad. δ'.

——— τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.

℣. 551. *Silvicolæ Fauno*] Nævius belli Punici lib. I.
Silvicolæ homines, bellique inertes.
Attius in Bacchis,
Silvicolæ ignota inviſentes loca.

℣. 552. *Obvius ardenti ſeſe obtulit*] Lucretius lib. 418
III.
Sponte ſua leto caput obvius obtulit ipſe.

℣. 555. *Deturbat terræ*] Lucretius lib. V.
Deturbavit equis in terram.

Ib. *Truncumque tepentem Provolvens*] Hom. Ilia. λ'.

Χεῖ-

Χεῖρας ἀπὸ ξίφει τμήξας, ἀπό τ' αὐχένα κόψας,
Ὅλμον δ' ὥς, ἔσσευε κυλίνδεσθαι δι' ὁμίλου.

ŷ. 557. *Istic nunc metuende iace*] σαρκαϊσμὸς qualis apud Homerum in Il. Φ'. unde totus hic Virgilii locus translatus est,

Ἐνταυθοῖ νῦν κεῖσο μετ' ἰχθύσιν, οἵ σ' ὠτειλῆς
Αἷμ' ἀπολιχμήσονται ἀκηδέες, οὐδέ σε μήτηρ
Ἐνθεμένη λεχέεσσι γοήσεται, ἀλλὰ σκάμανδρος
Οἴσει δινήεις, εἴσω ἁλὸς εὐρέα κόλπον.
Θρώσκων τὶς κατὰ κῦμα μέλαιναν φρίχ' ὑπαΐξει
Ἰχθὺς, ὅσκε φάγησι λυκάονος ἀργέτα δημόν.

& in Ilia. λ'.

Ἆ δειλ' οὐ μὲν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
Ὄσσε καθαιρήσουσι θανόντι περ, ἀλλ' οἰωνοὶ
Ὠμησαὶ ἐρύουσι περὶ πτερὰ πυκνὰ βαλόντες.

ŷ. 564. *Tacitis regnavit Amyclis*] Lucilius, *Mihi necesse est loqui, nam scio Amyclas tacendo periisse.*

ŷ. 565. *Aegeon qualis, centum cui brachia dicunt*] ex Homero. nota enim illa in Ili. ά.

Ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐλθοῦσα θεὰ, ὑπελύσαο δεσμῶν,
Ὦχ' ἑκατόγχειρον καλέσασ' ἐς μακρὸν ὄλυμπον,
Ὃν βριάρεων καλέουσι θεοὶ, ἄνδρες δέ τε πάντες
Αἰγαίωνα· ὁ γὰρ αὖτε βίῃ οὗ πατρὸς ἀμείνων.

ŷ. 572. *Longe gradientem*] μακρὰ βιβῶντα, Homero.

ŷ. 600. *Morere, & fratrem ne desere frater*] Diomedes quoque apud Homerum in Ili. έ. Theonem & Xanthum fratres interficit.

419 Βῆ δὲ μετὰ Ξάνθον τε θόωνά τε Φαίνοπος υἷε

Ἄμφω τηλυγέτω, ὃδ' ἐτείρετο γήραϊ λυγρῷ,
Υἱὸν δ' ὃ τέκετ' ἄλλον ἐπὶ κτεάτεσσι λιπέσθαι.

ỳ.603. *Torrentis aquæ, vel turbinis atri More furens*] Homerus in Ili. ε.

Θῦνε γὰρ ἀμπεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἐοικὼς
Χειμάῤῥῳ, ὅς τ' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας.

ỳ.606. *Iunonem interea compellat Iuppiter ultro*] Homerus in Iliad. σ'.

Ζεὺς δ' ἥρην προσέειπε κασιγνήτην, ἄλοχόν τε.

ỳ.608. *Vt rebare, Venus (nec te sententia fallit) Troianas sustentat opes*] Homerus in Ilia. δ'.

—— τῷ δ' αὖτε Φιλομμειδὴς ἀφροδίτη
Αἰεὶ παρμέμβλωκε καὶ αὐτῷ κῆρας ἀμύνει,
Καὶ νῦν ἐξεσάωσεν οἰόμενον θανέεσθαι.

ỳ.619. *Et tua larga Sæpe manu, multisque onc-ravit limina donis*] Homerus in Ilia. θ'.

Οἱ δέ τοι εἰς ἑλίκην τε καὶ αἶγας δῶρ' ἀνάγεσι
Πολλὰ καὶ χαρίεντα.

ỳ.623. *Meque hoc ita ponere sentis*] Græcum loquendi genus, quo Lucilium quoque alicubi usum esse ostendit Servius.

ỳ.627. *Spes pacis inanes*] Simili translatione usus est Eubulus hoc versu apud Athenæum lib. 11.

Κάπτοντες αὔρας, ἐλπίδας σιτέμενοι.

Sophocles in Aiace,

Ὅςις κεναῖσιν ἐλπίσιν θερμαίνεται.

& in Electra,

Ὥς εἴτις αὐτῶν ἐλπίσιν κεναῖς πάρος Ἐξήρετο.

ỳ.636.

℣.636. *Tum dea nube cava tenuem ſine viribus umbram*] accepit hunc locum ab Homero, ex Ili. έ.

Αὐτὰρ ὁ εἴδωλον τεῦξ' ἀργυρότοξος ἀπόλλων,
Αὐτῷ τ' αἰνείᾳ ἴκελον, καὶ τεύχεσι τοῖον.
Α'μφὶ δ' ἄρ' εἰδώλῳ τρῶες, καὶ δῖοι ἀχαιοὶ
Δῄουν ἀλλήλων ἀμφὶ ςήθεσσι βοείας.

℣.641. *Morte obita quales fama eſt volitare figuras*] Lucretius lib. IV.

— ne ſorte animas Acheronte reamur
Effugere, aut umbras inter vivos volitare.

& alibi,

Morte obita quorum tellus amplectitur oſſa.

℣.662. *Obvia multa virûm demittit corpora morti*] Homerus in Ilia. ά.

Πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἄϊδι προΐαψεν.

℣.567. *Et duplices cum voce manus ad ſidera tendit*] Homerus in Ilia. ά.

Τοῖσιν δὲ χρύσης μεγάλ' εὔχετο χεῖρας ἀνασχών.

℣.693. *Ille velut rupes vaſtum quæ prodit in æquor*] Similitudo ſumpta ex Homeri Ili. ό.

— ἠΰτε πέτρη
Η'λίβατος μεγάλη, πολιῆς ἁλὸς ἐγγὺς ἐοῦσα,
Η῞τε μένει λιγέων ἀνέμων λαιψηρὰ κέλευθα,
Κύματά τε τροφόεντα, τά τε προσερεύγεται αὐτῇ,
Ω῾ς δαναοὶ τρῶας μένον ἔμπεδον, οὐδ' ἐφέβοντο.

℣.699. *Occupat os, faciemque adverſam*] Græca figura, ut, ἔκρουσεν ἀχιλλέα τὸν πόδα.

℣.703. *Vna quem nocte Theano In lucem genitori Amyco dedit*] Locus ex Ili. σ'. ſumptus,

> Τοῖσι δὲ πȣλυδάμας πεπνυμένος ἦρχ' ἀγορεύειν
> Πανθοΐδης, ὁ γὰρ οἶος ὅρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω.
> Ε῎κτορι δ' ἦεν ἑταῖρος, ἰῇ δ' ἐν νυκτὶ γένοντο.

Theanus meminit Homerus in Iliad. ζ'.

> Τῇσι θύρας ὤιξε θεανὼ καλλιπάρῃος
> Κισσηῒς, ἄλοχος ἀντήνορος ἱπποδάμοιο.

℣.707. *Ac velut ille canum morſu de montibus altis Actus aper*] Homerica comparatio ex Ili. λ'. 421

> Ω῾ς δ' ὅτε κάπριον ἀμφὶ κύνες, θαλεροίτ' αἰζηοὶ
> Σεύονται, ὁδέ τ' εἶσι βαθείης ἐκ ξυλόχοιο,
> Θήγων λευκὸν ὀδόντα μετὰ γναμπτῇσι γένυσι,
> Α'μφὶ δέ τ' ἀΐσσονται, ὑπαὶ δέ τε κόμπος ὀδόντων
> Γίνεται, οἱ δὲ μένȣσιν ἄφαρ δεινόν περ ἐόντα.

℣.721. *Hunc ubi miſcentem longe media agmina vidit*] Non diſſimile illud Homeri in Il. ἑ.

> Τὸν δ' ἴδεν αἰνείας ἀλαπάζοντα ϛίχας ἀνδρῶν.

℣.724. *Si forte fugacem Conſpexit capream, aut ſurgentem in cornua cervum*] Homerus in Iliad. γ'.

> Ω῎ϛε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας
> Εὑρὼν, ἢ ἔλαφον κεραὸν, ἢ ἄγριον αἶγα
> Πεινάων.

℣.727. *Lavit improba teter Ora cruor*] Homerus Odyſſ. χ'.

> —— ὥϛε λέοντα
> Ο῞ς ῥά τε βεβρωκὼς βοὸς ἔρχεται ἀγραύλοιο,
> Πᾶν δ' ἄρα οἱ ϛῆθός τε παρήϊά τ' ἀμφοτέρωθεν
> Αἱματόεντα πέλει, δεινὸς δ' εἰς ὦπα ἰδέσθαι.

℣.730.

ŷ.730. *Et calcibus atram Tundit humum*] γαῖα μέλαινα, Homero.

ŷ.737. *Pars belli haud temnenda, viri, iacet altus Orodes*] Homerus in Ilia. έ.

Βέβληται γὰρ ἄριϛος ἀχαιῶν.

ŷ.738. *Socii lætum Pæana secuti*] Homerus in Ili. χ'.

Νῦν δ' ἄγ' ἀείδοντες παιήονα κοῦροι ἀχαιῶν.

ŷ.739. *Non me, quicunque es, inulto Victor, nec longum lætabere*] respexit ad Homeri locum in Ili. χ'.

Οὐ θὴν ἐδ' αὐτὸς δηρὸν βέῃ, ἀλλά τοι ἤδη
Α᾿γχι παρέϛηκε θάνατος καὶ μοῖρα κραταιὴ
Χερσὶ δαμέντ' ἀχιλῆος ἀμύμονος αἰακίδαο.

422 ŷ.743. *Nunc morere, ast de me divûm pater, atque hominum rex Viderit*] Hæc quoque totidem prope verbis ex Homero translata sunt, Ili. χ'.

Τέθναθι, κῆρα δ' ἐγὼ τότε δέξομαι, ὁππότε κέν δὴ
Ζεὺς ἐθέλῃ τελέσαι, ἠδ' ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι.

ŷ.745. *Olli dura quies oculos, & ferreus urget Somnus*] expressit locum ex Ilia. χ'.

Ω῾ς ὁ μὲν αὖθι πεσὼν, κοιμήσατο χάλκεον ὕπνον.

ŷ.754. *Insignis iaculo, & longe fallente sagitta*] τόξων εὖ εἰδὼς, dixit Homerus de Teucro, in Ili. μ'.

ŷ.757. *Neque his fuga nota, nec illis*] Homerus Ili. κ'.

— οὐδ' ἕτεροι μνώοντ' ὀλοοῖο φόβοιο.

ŷ.759. *Et tantos mortalibus esse labores*] θεοὶ ῥεῖα ζώοντες, Homero. unde Lucretius lib. II.

Nam

Nam pro ſancta deûm tranquilla pectora pace,
Quæ placidum degunt ævum, vitamque ſerenam.

ỳ.777. *Proculque Egregium Anthorem latus inter & ilia figit*] Homerus in Ili. δ'.

— τοῦ δ' ἄντιφος αἰολοθώρηξ
Πριαμίδης καθ' ὅμιλον ἀκόντισεν ὀξέϊ δερὶ,
Τȣ̃ μὲν ἅμαρθ', ὁ δὲ λεῦκον ὀδυσσέως ἐσθλὸν ἑταῖρον
Βεβλήκει βουβῶνα.

ỳ.783. *Tum pius Aeneas haſtam iacit*] Totus hic locus ex his Homeri verſibus in Iliad. γ'. converſus eſt,

Ἦ ῥὰ καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλε πριαμίδαο κατ' ἀσπίδα πάντοσε ἴσην,
Διὰ μὲν ἀσπίδος ἦλθε Φαεινῆς ὄμβριμον ἔγχος,
Καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλȣ ἠρήρειςο,
Ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε χιτῶνα
Ἔγχος.

ỳ.785. *Imaque ſedit Inguine*] *Imoque* legitur in veteri libro Colotiano.

ỳ.787. *Aeneas viſo Tyrrheni ſanguine lætus*] Hom. 423
Il. λ'.

Τρῶες δὲ μεγάθυμοι ἐπεὶ ἴδον αἷμ' ὀδυσῆος
Κεκλόμενοι καθ' ὅμιλον ἐπ' αὐτῷ πάντες ἔβησαν.

ỳ.795. *Clypeoque inimicum haſtile trahebat*] Homerus in Iliad. έ.

Οἱ μὲν γὰρ ἀντίθεον σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι
Ἐξέφερον πολέμοιο. βάρυνε δέ μιν δόρυ μακρὸν
Ἑλκόμενον. τὸ μὲν ȣ̓τις ἐπεφράσατ' ȣ̓δ' ἐνόησεν
Μηροῦ ἐξερῦσαι δόρυ μείλινον.

ỳ.800.

℣. 800. *Dum genitor nati parma protectus abiret*] Simile quiddam Homericum illud in Ili. λ'.

Ὣς φάτο. τοῦ δ' ὀδυσεὺς δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν
Ἔστη πρόσθ' ὁ δ' ὄπισθε καθεζόμενος βέλος ὠκὺ
Ἐκ ποδὸς εἷλκ', ὀδύνη δὲ διὰ χροὸς ἦλθ' ἀλεγεινή.

Servius ait hunc locum de historia Scipionis Africani tractum esse.

℣. 803. *Ac velut effusa si quando grandine nimbi Præcipitant*] ex Homeri Ili. μ'.

Τῶν δ' ὥστε νιφάδες χιόνος πίπτουσι θαμειαὶ
Ἤματι χειμερίῳ, ὅτε τ' ὤρετο μητιέτα ζεὺς
Νιφέμεν ἀνθρώποισι.

℣. 807. *Dum pluit in terris*] Lucretius lib. VI.
Cum pluit in terris, & venti nubila portant.

℣. 819. *Implevitque sinum sanguis*] Homerus in Iliad. ύ.

Ἐκ δὲ οἱ ἧπαρ ὄλισθεν. ἀτὰρ μέλαν αἷμα κατ' αὐτοῦ
Κόλπον ἐνέπλησε τὸν δὲ σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν
Θυμοῦ δευόμενον.

Ib. *Tum vita per auras Concessit mœsta ad manes*] Homerus in Ili. ή.

Τῶν νῦν αἷμα κελαινὸν ἐΰῤῥοον ἀμφὶ σκάμανδρον
Ἐσκέδασ' ὀξὺς ἄρης, ψυχαὶ δ' ἄϊδόσδε κατῆλθον.

℣. 823. *Ingemuit graviter miserans*] Homerus in Ilia. έ.

424 Τὸν δὲ πεσόντ' ἐλέησε βοὴν ἀγαθὸς μενέλαος,
Βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ.

℣. 824. *Et mentem patriæ subiit pietatis imago*] *Strinxit*, habet liber A. Colotii.

℣. 830.

ỷ. 830. *Aeneæ magni*] epithetum Homericum, Ε῞κτορά τ' ἀμφὶ μέγαν.

ỷ. 834. *Corpusque levabat Arboris acclivis trunco*] Hoc quoque sumpsit, ut opinor, ab Homero, ex Ili. έ.

Οἱ μὲν ἄρ ἀντίθεον σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι
Εἷσαν ὑπ' αἰγιόχοιο διὸς περικαλλέϊ φηγῷ.

ỷ. 837. *Stant lecti circum iuvenes*] Homerus in Ili. δ'.

— περὶ δ' αὐτὸν ἀγηγέραθ' ὅσσοι ἄριςοι
Κυκλόσε.

ỷ. 842. *Flentes ingentem, atque ingenti vulnere victum*] Homerus, κεῖτο μέγας μεγαλωςί.

ỷ. 843. *Agnovit longe gemitum præsaga mali mens*] Locus ex Iliad. σ'.

Α᾽ντίλοχος δ' ἀχιλῆϊ πόδας ταχὺς ἄγγελος ἦλθε,
Τὸν δ' εὗρε προπάροιθε νεῶν ὀρθοκραιράων,
Τὰ φρονέοντ' ἀνὰ θυμὸν, ἃ δὴ τετελεσμένα ἦεν.

Euripides etiam in Andromacha,

Αἶ αἶ πρόμαντις θυμὸς ὥς τι προσδοκᾷ.

ỷ. 844. *Caniciem multo deformat pulvere*] Catullus,

Caniciem terra, atque infuso pulvere fœdans.

quo versu interpretatus est Homericum illud in Ilia. σ'.

Α᾽μφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἑλὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν
Χεύατο κακκεφαλῆς, χάριεν δ' ᾔσχυνε μέτωπον.

Euripides Hecuba,

— ἐπὶ

—— ἐπὶ χθονὶ
Κεῖται, κόνει Φύρϐσα δύςηνον κάρα.

℣.845. *Et corpore inhæret*] Homerus in Ilia. ώ.

Ε'κτορος ἀνδροΦόνοιο κάρη μετὰ χερσὶν ἔχοντα.

425 ℣.855. *Neque adhuc homines, lucemque relinquo, Sed linquam*] Homerus Ili. ρ'.

—— ἐπεὶ οὐδέ με θυμὸς ἄνωγε
Ζώειν, οὐδ' ἄνδρεσσι μετέμμεναι.

℣.860. *Mærentem*] sumpsit ab Homero,

Τὸν δ' ἄρ ὑπὸ ζυγόΦιν προσέΦη πόδας αἰόλος ἵππος
Ξάνθος, ἄΦαρ δ' ἤμυσε καρήατι.

℣.861. *Rhæbe diu, res si qua diu mortalibus ulla est*] Cicero de Senectute: *Quanquam o Dii immortales, quid est in vita hominis diu?*

Ib. *Rhæbe*] Hector apud Homerum in Ili. θ'. Xanthum, Podargum, Aethonem, & Lampum equos alloquitur,

Ξάνθε τε καὶ σὺ πόδαργε, καὶ αἴθων, λάμπε τε δῖε.

℣.869. *Cristaque hirsutus equina*] Homerus in Iliad. γ'.

Κρατὶδ' ἐπ' ἰΦθίμῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκεν,
Ι'ππουριν.

℣.877. *Infesta subit obvius hasta*] Hom. Iliad. κ'.

—— ὁ δ' ἐναντίον ὦρτο.

℣.900. *Hostis amare quid increpitas, mortemque minaris?*] Homerus in Iliad. ύ.

Πηλεΐδη μὴ δή μ' ἐπέεσσί γε νηπύτιον ὣς

Ε'λ-

Ἔλπεο δειδίξεσθαι.

ỷ. 904. *Corpus humo patiare tegi*] Respexit ad Homeri locum in Ili. χ'.

Λίσσομ' ὑπὲρ ψυχῆς, καὶ γούνων, σῶν τε τοκήων,
Μή μ' ἔα παρ νηυσὶ κύνας καταδάψαι ἀχαιῶν.
Ἀλλὰ σὺ μὲν χαλκόν τε ἅλις, χρυσόν τε δέδεξο,
Δῶρα τά τοι δώσουσι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.
Σῶμα δ' οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν, ὄφρα πυρός με
Τρῶες, καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα.

ỷ. 906. *Et me consortem nati concede sepulcro*] Hom. Il. ψ'.

Μὴ ἐμὰ σῶν ἀπάνευθε τιθέμεναι ὀστέ' ἀχιλλεῦ.

AENEIDOS 426

LIB. XI.

ỷ. 1. O*Ceanum interea surgens Aurora reliquit*] Huius versus sententiam ex Homero expressam esse, alibi quoque notavimus. ait enim in Ili. τ'.

Ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἀπ' ὠκεανοῖο ῥοάων
Ὤρνυθ', ἵν' ἀθανάτοισι φόως φέροι, ἠδὲ βροτοῖσι.

ỷ. 6. *Fulgentiaque induit arma*] τεύχεα παμφανόωντα, Homero. Opinor autem Virgilium hoc loco respexisse ad versus quosdam in Ili. κ'.

Τοῦ δ' ἀπὸ μὲν κτιδέην κυνέην κεφαλῆφιν ἕλοντο
Καὶ λυκέην, καὶ τόξα παλίντονα, καὶ δόρυ μακρόν,

Καὶ

Καὶ τά γ' ἀθηναίῃ ληΐτιδι δῖος ὀδυσσεὺς
Υ'ψόθ' ἀνέσχεθε χειρὶ, καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα.

℣.9. *Et bis ſex thoraca petitum, Perfoſſumque locis*] videtur hoc referri poſſe ad Homerica illa de Hectore in Iliad. χ́.

— ὐδ' ἄρα οἱ τὶς ἀνυτητίγε παρέςη.

℣.11. *Atque enſem collo ſuſpendit eburnum*] ἐλεφαντόδετον, Homero.

℣.14. *Maxima res effecta viri: timor omnis abeſto*] Homerus in Ili. ώ.

Θάρσει δαρδανίδη πρίαμε Φρεσὶ, μὴ δέ τι τάρβει.

& in Iliad. χ́.

Ηἰράμεθα μέγα κῦδος, ἐπέφνομεν ἕκτορα δῖον.

℣.17. *Nunc iter ad regem nobis, murosque Latinos*] Homerus ibidem,

Ὠ Φίλοι ἡγήτορες ἀργείων ἠδὲ μέδοντες,
Ε'πειδὴ τὸν ἄνδρα θεοὶ δαμάσασθαι ἔδωκαν,
Ο'ς κακὰ πόλλ' ἔρδεσκεν, ὅσ' οὐ σύμπαντες οἱ ἄλλοι
Εἰδ' ἄγετ' ἀμφὶ πόλιν σὺν τεύχεσι πειρηθῶμεν,
Ο'φρακέτι γνῶμεν τρώων νόον ὅν τιν' ἔχουσιν,
427 Η' καταλείψουσιν πόλιν ἄκρην τοῦδε πεσόντος,
Η' μενέειν μεμάασι, καὶ ἕκτορος ὐκέτ' ἐόντος.

℣.22. *Inhumataque corpora terræ Mandemus*] notum illud Euripidis ἐκ τῶν ἱκετίδων,

Ο'θεν δ' ἕκαςον εἰς τὸ σῶμ' ἀφίκετο,
Ε'νταῦθ' ἀπῆλθε, πνεῦμα μὲν, πρὸς αἰθέρα,
Τὸ σῶμα δὲ εἰς γῆν.

℣.23. *Qui ſolus honos Acheronte ſub imo eſt*] Lo-

cus ex Homero sumptus, apud quem hæc leguntur cum alibi, tum in Iliad. π'.

Ἔνθα ἑ ταρχύσουσι κασίγνητοί τε, ἔται τε
Τύμβῳ τε, ςήλῃ τε, τὸ γὰρ γέρας ἐςὶ θανόντων.

ỷ. 24. *Egregias animas*] videndum an expresserit Homericum illud in Ili. ά. ἰφθίμους ψυχάς.

ỷ. 27. *Quem non virtutis egentem*] Locus ex Ennio sumptus, ut notat Servius.

ỷ. 30. *Corpus ubi exanimi positum Pallantis*] Videndus Homerus in Ili. ψ'.

ỷ. 51. *Et nil iam cælestibus ullis Debentem*] Sophocles in Aiace,

Ἄγαν γε λυπεῖς. οὐ κάτοισθ' ἐγὼ θεοῖς
Ὡς οὐδὲν ἀρκεῖν εἰμ' ὀφειλέτης ἔτι.

Virgilii autem locus tantam habet cum Sophocleis versibus similitudinem, ut non sine causa existimari possit, illos æmulatus esse.

ỷ. 55. *At non Euandre pudendis Vulneribus pulsum aspicies*] Homerus in Ilia. ν'.

Οὐκ ἂν ἐν αὐχέν' ὄπισθε πέσοι βέλος, οὐδ' ἐνὶ νώτῳ
Ἀλλά κεν ἢ ςέρνων ἢ νηδύος ἀντιάσειε,
Πρόσσω ἱεμένοιο μετὰ προμάχων ὀαριςύν.

ỷ. 68. *Qualem virgineo demessum pollice florem*] Catull.

Idem cum tenui carptus defloruit ungui.

Propertius, 428

Quæ modo decerpens tenero pueriliter ungui.

ỷ. 71. *Non iam mater alit tellus*] γῆ μήτηρ, Homero, & Pindaro sæpius.

℣.74. *Ipſa ſuis quondam manibus Sidonia Dido Fecerat*] Locus ex Homero expreſſus in Ili. ε.

Πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ' οὔδει
Ποικίλον, ὅν ῥ αὐτὴ ποιήσατο, καὶ κάμε χερσίν.

℣.80. *Addit equos*] Homerus in Ili. χ.

—— πίσυρας δ' ἐριαύχενας ἵππους
Ἐσσυμένως ἐνέβαλλε πυρῇ μεγάλα στεναχίζων.

℣.89. *Poſt bellator equus poſitis inſignibus Aethon*] tale illud Homeri de Achillis equis in Ili. ρ.

Οὔδει ἐνὶ σκήψαντε καρήατα, δάκρυα δέ σφιν
Θερμὰ κατὰ βλεφάρων χαμάδις ῥέε μυρομένοισιν,
Ἡνιόχοιο ποθῇ, θαλερὴ δὲ μιαίνετο χαίτη.

℣.90. *It lacrymans, guttisque humectat grandibus ora*] Lucretius libr. 1.

Et lacrymis ſalſis humectat ora, genasque.

℣.92. *Teucrique ſequuntur, Tyrrhenique duces*] Homerus in Iliad. ψ.

Ἂν δ' ἔβαν ἐν δίφροισι παραιβάται, ἡνίοχοί τε.

℣.93. *Et verſis Arcades armis*] Cornelius Tacitus lib. III. *Præcedebant incompta ſigna, verſi faſces.*

℣.97. *Salve æternum mihi maxime Palla*] ex Iliad. ψ.

Χαῖρέ μοι ὦ πάτροκλε, καὶ εἰν ἀΐδαο δόμοισιν.

℣.98. *Aeternumque vale*] Cynæthus Chius in Apollinem,

Οὖλέ τε καὶ μέγα χαῖρε· θεοὶ δέ τοι ὄλβια δοῖεν.

Videndus Varro in libris logiſtoricis apud Servium.

ỿ. 101. *Velati ramis oleæ, veniamque rogantes*] Tale illud in Iliad. ά.

Στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἑκηβόλου ἀπόλλωνος.

ỿ. 102. *Corpora per campos ferro quæ fusa iace-* 429
bant, Redderet] Homerus in Ilia. ή.

Καὶ δὲ τόδ' ἠνώγεον εἰπεῖν ἔπος, αἴκ' ἐθέλητε
Παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος, εἰσόκε νεκροὺς
Κήομεν.

ỿ. 104. *Nullum cum victis certamen, & æthere cassis*] spectat ad Homericum illud in Ili. ή.

Οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων κατατεθνηώτων
Γίνετ', ἐπεί κε θάνωσι πυρὸς μειλισσέμεν ὦκα.

ỿ. 120. *Dixerat Aeneas, olli obstupuere silentes*] Homeri versus ex eodem libro.

Ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.

ỿ. 122. *Semperque odiis, & crimine Drances Infensus iuveni Turno*] Homerus in Ili. β'.

Ἔχθιστος δ' ἀχιλῆϊ μάλιστ' ἦν, ἠδ' ὀδυσῆϊ.

ỿ. 124. *O fama ingens, ingentior armis Vir Troiane*] hanc sententiam, ut opinor, accepit a M. Tullio, ex Catone: *Contingebat*, inquit, *in eo, quod in plerisque contra solet, ut maiora omnia re, quam fama viderentur.*

ỿ. 132. *Vnoque omnes eadem ore fremebant*] expressit Homericum illud in Ili. ά.

—— ἐπευφήμησαν ἀχαιοί.

ỿ. 133. *Bis senos pepigere dies*] Totus hic locus conversus est de illo Homerico, in Ili. ώ.

Εἰ

Εἰ μὲν δή μ' ἐθέλεις τελέσαι τάφον ἕκτορι δίῳ,
Ὧδέ κε μοι ῥέζων ἀχιλεῦ κεχαρισμένα θείης,
Οἶσθα γὰρ ὡς κατὰ ἄστυ ἐέλμεθα, τηλόθι δ' ὕλη
Ἀξέμεν ἐξ ὄρεος, μάλα δὲ τρῶες δεδίασιν,
Ἐννῆμαρ μέν κ' αὐτὸν ἐνὶ μεγάροις γοάοιμεν,
Τῇ δεκάτῃ δὲ κε θάπτοιμεν, δαίνυτό τε λαὸς,
Ἑνδεκάτῃ δὲ κε τύμβον ἐπ' αὐτῷ ποιήσαιμεν,
Τῇ δὲ δυωδεκάτῃ πτολεμίξομεν, εἴπερ ἀνάγκη.

430 ℣. 135. *Ferro ſonat alta bipenni Fraxinus*] Homerus Ilia. ή.

— τοὶ δ' ὡπλίζοντο μάλ' ὦκα
Ἀμφότερον νέκυάς τ' ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην,
Ἀργεῖοι δ' ἑτέρωθεν ἐϋσσέλμων ἀπὸ νηῶν
Ὤτρυνον νέκυάς τ' ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ' ὕλην.

℣. 138. *Nec plauſtris ceſſant vectare gementibus ornos*] Homerus in Iliad. ώ.

Ὣς ἔφαθ', οἳ δ' ὑφ' ἀμάξῃσι βόας, ἡμιόνους τε
Ζεύγνυσαν. αἶψα δ' ἔπειτα πρὸ ἄστεος ἠγερέθοντο,
Ἐννῆμαρ μὲν τοί γε ἀγίνεον ἄσπετον ὕλην.

℣. 145. *Contra turba Phrygum plangentia iungit Agmina*] Homerus in Ili. ώ.

— ὐδέ τις αὐτόθι εἰνὶ πόλει λίπετ' ἀνὴρ
Οὐδὲ γυνή. πάντας γὰρ ἀάσχετον ἵκετο πένθος.

In vetuſtiſſimo libro Colotiano ſcriptum eſt, pro, *iungit*, *iungunt*.

℣. 149. *Pheretro Pallanta repoſto Procumbit ſuper*] Homerus in Iliad. σ'.

Δάκρυα θερμὰ χέων ἐπεὶ εἴσιδε πιστὸν ἑταῖρον
Κείμενον ἐν Φερέτρῳ δεδαϊγμένον ὀξέϊ χαλκῷ.

ỷ. 150. *Lacrymansque gemensque*] Expressit Homericum illud in Odyss. β'.

—— ὀδυρόμενος, καὶ ἀχεύων.

ỷ. 152. *Non hæc o Palla dederas promissa parenti*] Videtur hoc loco imitatus Catulli Aegeum in eo poëmate, quod epithalamium Thetidis & Pelei vulgo inscribunt.

ỷ. 164. *Nec vos arguerim Teucri*] Tale illud in Ili. γ'.

Οὔτοι μοι αἰτίη ἐσσὶ, θεοὶ νύ μοι αἴτιοί εἰσιν
Οἵ μοι ἐφώρμησαν.

ỷ. 167. *Cæsis Volscorum millibus ante*] Homerus in Iliad. ῶ.

—— ἐπεὶ μάλα πολλοὶ ἀχαιῶν
Ἕκτορος ἐν παλάμῃσιν ὀδὰξ ἕλον ἄσπετον οὖδας. 431

ỷ. 177. *Quod vitam moror invisam Pallante perempto*] Homerus in Ilia. σ'.

—— ἐπεὶ οὐδέ με θυμὸς ἄνωγε
Ζώειν, οὐδ' ἄνδρεσσι μετέμμεναι, αἴκε μὴ Ἕκτωρ
Πρῶτος ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃ.

ỷ. 182. *Miseris mortalibus*] Hoc epithetum ex Homero sumptum esse alibi admonui; quo Lucretius usus est hoc versu in lib. v.

Pabula dia tulit, miseris mortalibus ampla.

& Pomponius in Atellanis, Aedituo, vel ut alii, æditimo, ait.

Nec mortalis, nec mortalium ullum in terra miserius est. quo versu videtur expressisse Homericum carmen,

Οὐδὲν

Οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο.

Ib. *Almam Extulerat lucem, referens opera atque labores*] Ad Homericos versus opinor respexisse, qui sunt in Iliad. β'.

Ἠὼς μὲν ῥα θεὰ προσεβήσατο μακρὸν ὄλυμπον
Ζηνὶ φόως ἐρέουσα, καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι.

Q. Smyrnæus libr. VI.

Ἠὼς δ' ὠκεανοῖο ῥόον, καὶ λέκτρα λιποῦσα
Τιθωνῦ, προσέβη μέγαν ὐρανόν, ἀμφὶ δὲ πάντη
Κίδνατο παμφανόωσα. γέλασσε δὲ γαῖα καὶ αἰθήρ.
Τοί δ' εἰς ἔργα τράποντο βροτοὶ ῥεῖα φθινύθοντες.

℣. 185. *Constituere pyras*] Homerus in Ili. ή.

Ἦμος δ' ὔτ' ἄρ πω ἠώς, ἔτι δ' ἀμφιλύκη νύξ,
Τῆμος ἄρ ἀμφὶ πυρὴν κριτὸς ἔγρετο λαὸς ἀχαιῶν.

Ib. *Huc corpora quisque suorum More tulere patrum*] Homerus ibidem, — οἱ δὲ σιωπῇ
432 Νεκρὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον ἀχνύμενοι κῆρ,
Ἐν δὲ πυρὶ πρήσαντες ἔβαν κοίλας ἐπὶ νῆας.

℣. 186. *Subiectisque ignibus atris*] Homerus in Iliad. ώ.

Ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτῃ νεκρὸν θέσαν, ἐν δ' ἔβαλον πῦρ.

℣. 188. *Ter circum accensos cincti fulgentibus armis Decurrere rogos*] expressit Homeri locum in Iliad. ψ'.

Οἱ δὲ τρὶς περὶ νεκρὸν ἐΰτριχας ἤλασαν ἵππους
Μυρόμενοι. *&* in Odyss. ώ.
—— πολλοὶ δ' ἥρωες ἀχαιοὶ
Τεύχεσιν ἐῤῥώσαντο πυρὴν πέρι καιομένοιο
Πέζοιθ' ἱππῆες τε, πολὺς ὀρυγμαδὸς ὀρώρει.

ỷ.191. *Spargitur & tellus lacrymis, sparguntur & arma*] Hoc quoque de Homero translatum est, ex Ilia ψ'.

Δεύοντο ψάμαθοι, δεύοντο δὲ τεύχεα φωτῶν.
Δάκρυσι.

ỷ.197. *Multa boum circa mactantur corpora morti*] Locus Homeri ex eodem libro,

Πολλοὶ μὲν βόες ἀργοὶ ὀρέχθεον ἀμφὶ σιδήρῳ
Σφαζόμενοι. πολλαὶ δ' ὄϊες, καὶ μηκάδες αἶγες,
Πολλοὶ δ' ἀργιόδοντες ὕες θαλέθοντες ἀλοιφῇ
Εὑόμενοι τανύοντο διὰ φλογὸς ἡφαίστοιο.

ỷ.198. *Setigerosque sues*] Usus est epitheto Lucretiano, ex libro V.

Setigerisque pares suibus silvestria membra.

ỷ.201. *Neque avelli possunt, nox humida donec*] Homerus in Iliad. ω.

—— κλαίων δ' ἀμφίσταθ' ὅμιλος·
Καὶ νύκε δὴ πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
Ἕκτορα δακρυχέοντες ὀδύροντο πρὸ πυλάων.

ỷ.202. *Invertit cælum stellis fulgentibus aptum*] Lucretius libr. VI.

Autumnique magis stellis fulgentibus alta
Concutitur cæli domus undique totaque tellus. 433

ỷ.203. *Nec minus & miseri diversa ex parte Latini Innumeras struxere pyras*] totus hic locus ex Ili. η. translatus est.

ỷ.211. *Mærentes altum cinerem, & confusa ruebant Ossa focis*] Homerus in Ilia. ψ'.

Ἦμος ἑωσφόρος εἶσι φόως ἐρέων ἐπὶ γαῖαν.

Ὄν

Οὗν τε μέτα κροκόπεπλος ὑπεὶρ ἅλα κίδναται ἠὼς,
Τῆμος πυρκαιὴ ἐμαραίνετο, παύσατο δὲ φλόξ.

℣.212. *Tepidoque onerabant aggere terræ*] Hom. Ilia. ή.

Τύμβον δ' ἀμφὶ πυρὴν ἕνα χεύομεν ἐξαγαγόντες.

℣.215. *Hic matres, miseræque nurus, hic cara sororum Corpora mœrentum*] Homerus in Iliad. ώ.

Παῖδες μὲν πατέρ' ἀμφὶ καθήμενοι ἔνδοθεν αὐλῆς
Δάκρυσιν εἵματ' ἔφυρον, ὁδ' ἐν μέσοισι γεραιὸς
Ἐντυπὰς ἐν χλαίνῃ κεκαλυμμένος, ἀμφὶ δὲ πολλὴ
Κόπρος ἔην κεφαλῇ τε καὶ αὐχένι τοῖο γέροντος,
Τὴν ῥὰ κυλινδόμενος καταμήσατο χερσὶν ἑῇσιν,
Θυγατέρες δ' ἀνὰ δώματ' ἠδὲ νυοὶ ὠδύροντο.

℣.218. *Ipsumque iubent decernere ferro*] Ennius lib. 11. Annalium,

— *annuit sese mecum decernere ferro.*

℣.236. *Olli convenere*] Homeri locum convertit ex Ilia. β'.

Αὐτὰρ ὁ κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κέλευε
Κηρύσσειν ἀγορήνδε καρηκομόωντας ἀχαιούς.
Οἱ μὲν ἐκήρυσσον· τοί δ' ἠγείροντο μάλ' ὦκα.

Ib. *Fluuntque ad regia plenis Tecta viis*] *ruuntque*, habet liber Colot. est autem Homericus locus ex eod. lib.

Ὡς τῶν ἔθνεα πολλὰ νεῶν ἄπο, καὶ κλισιάων
Ἠϊόνος προπάροιθε βαθείης ἐστιχόωντο.

℣.238. *Et primus sceptris haud læta fronte Latinus*,] Homerus ibidem,

— ἀνὰ δὲ κρείων ἀγαμέμνων 434
Ε῎ϛη σκῆπτρον ἔχων.

ỷ.240. *Et responsa reposcit Ordine cuncta suo*] Homerus in Iliad. *ι.*

Τοὺς μὲν ἄρα χρυσέοισι κυπέλλοις υἷες ἀχαιῶν,
Δειδέχατ᾽ ἄλλοθεν ἄλλος ἀνασαδόν, ἐκτ᾽ ἐρέοντο,
Πρῶτος δ᾽ ἐξερέεινεν ἄναξ ἀνδρῶν ἀγαμέμνων.

ỷ.246. *Ille urbem Argyripam patriæ cognomine gentis*] Lycophron,

Ο῾ δ᾽ ἀργυρίππαν Δαυνίων προσηγορίαν
Παρ᾽ αὐσονίτιν Φυλαμὸν δομήσεται.

Strabo lib. VI. *ἐκαλεῖτο δὲ ἐξ ἀρχῆς ἀργυροΐππιον. εἶτ᾽ ἀργυρίππα· εἶτα νῦν ἄρποι. λέγεται δὲ ἀμφότερα Διομήδους κτίσμα, καὶ τὸ πεδίον, καὶ ἄλλα πολλὰ δείκνυται τῦ Διομήδους ἐν τούτοις τοῖς τόποις δυνασείας σημεῖα.*

ỷ.255. *Quicumque Iliacos ferro violavimus agros*] respexit ad Homericum locum in Odyss. *γ.*

Α῎λλους μὲν γὰρ πάντας ὅσοι τρωσὶν πολέμιζον,
Πευθόμεθ᾽ ἧχι ἕκασος ἀπώλετο λυγρῷ ὀλέθρῳ.

ỷ.256. *Mitto ea quæ muris bellando exhausta sub altis*] hæc quoque ex eodem libro conversa sunt,

Η῾δ᾽ ὅσα καὶ περὶ ἄϛυ μέγα πριάμοιο ἄνακτος
Μαρνάμεθ᾽, ἔνθα δ᾽ ἔπειτα κατέκταθεν ὅσσοι ἄρισοι.

ỷ.259. *Vel Priamo miseranda manus*] Hanc sententiam quin acceperit a Pacuvio, dubitandum non est; eius autem versus reperitur hic apud Servium,

Si Priamus adesset, & ipse eius commiseresceret.

ỷ.262.

℣.262. *Atrides Protei Menelaus adusque columnas*] Videndus Strabo.

℣.266. *Ipſe Mycenæus magnorum ductor Achivûm*] hiſtoria petenda eſt ex Aeſchyli Agamemnone.

435 ℣.268. *Devicta Aſia ſubſedit adulter*] Homerus Odyſſ. λ'.

— ἀλλά μοι αἴγισθος τεύξας θάνατόν τε μόρον τε
Ε῎κτα σὺν οὐλομένῃ ἀλόχῳ.

℣.270. *Coniugium optatum, & pulchram Calydona viderem*] ſimile quiddam protulit Homerus hoc verſu in Ili. έ.

Εἰ δέ κε νοςήσω, καὶ ἐσόψομαι ὀφθαλμοῖσιν
Πατρίδ' ἐμὴν, ἄλοχόντε, καὶ ὑψιρεφὲς μέγα δῶμα.

& paulo poſt:

—— ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἔγωγε
Νοςήσας οἴκονδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν
Εὐφραίνειν ἄλοχόντε φίλην, καὶ νήπια τέκνα.

℣.271. *Nunc etiam horribili viſu portenta ſequuntur*] hac de re ita narrat Lycophron,

Πικρὰν ἑταίρων ἐπτερωμένην ἰδὼν
Οἰωνόμικτον μοῖραν· οἳ θαλασσίαν
Δίαιταν αἰνήσουσι, πορκέων δίκην,
Κύκνοισιν ἰνδαλθέντες εὐγλήνοις δομήν.

℣.277. *Et Veneris violavi vulnere dextram*] Hom. Ili. έ.

Κύπριδα μεν πρῶτον σχεδὸν οὔτασε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ.

℣.289. *Hectoris, Aeneæque manu victoria Graiûm Hæſit*] Locus Homericus in Ili. έ.

Κεῖ-

Κεῖται ἀνὴρ, ὅν τε ἶσον ἐτίομεν ἕκτορι δίῳ.
Αἰνείας υἱὸς μεγαλήτορος ἀγχίσαο. & in Ili. ζ.
Αἰνεῖα τε καὶ ἕκτορ· ἐπεὶ πόνος ὔμμι μάλιϛα
Τρώων καὶ λυκίων ἐγκέκλιται, οὕνεκ' ἄριϛοι
Πᾶσαν ἐπ' ἰθὺν ἔϛε, μάχεσθαί τε φρονέειντε.

& in Iliad. ρ'.

Ἕκτωρ, αἰνείας θ' οἳ τρώων εἰσὶν ἄριϛοι.

& in eodem libro,

Οἵδ' ἅμ' ἕποντο, δύω δ' ἐν τοῖσι μάλιϛα
Αἰνείας τ' ἀγχισιάδης καὶ φαίδιμος ἕκτωρ.

℣.296. *Vix ea legati*] Homerus in Ili. ι. 436

Ὣς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ,
Μῦθον ἀγασσάμενοι. μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευεν.

℣.298. *Cum rapidos amnes*] Lucretius libr. I.
Et rapidos tranant amnes.

℣.301. *Præfatus divos*] Ita Demosthenes in initio orationis de corona. πρῶτον μὲν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι, καὶ πάσαις.

℣.306. *Quos nulla fatigant Prælia*] Homerus in Ilia ν.

— τρῶες δὲ μάχης ἀκόρητοι ἔασιν.

℣.315. *Et paucis animos adhibete, docebo*] Lucr. lib. II.

Nunc animum nobis adhibe veram ad rationem.

quod Græci προσέχειν τὸν νοῦν, dicunt.

℣.333. *Munera portantes aurique eborisque talenta*] Herodotus in Thalia, οἱ δὲ φόρον μὲν οὐδένα ἐτάχθησαν φέρειν, δῶρα δὲ ἀγίνεον αἰθίοπες. & paulo post: ἀγινέουσι δὲ καὶ τὸ μέχρι ἐμεῦ, δύο χοίνικας

ἀπύρου

ἀπύρου χρυσίȣ, καὶ διηκοσίας Φάλαγγας ἐβένȣ, καὶ πέντε παῖδας αἰθιόπας, καὶ ἐλέΦαντος ὀδόντας μεγάλȣς εἴκοσι.

℣. 336. *Tum Drances*] quæ de Polydamante finxit Homerus in Iliad. μ΄. Virgilius ad Drancem tranſtulit.

℣. 339. *Conſiliis habitus non futilis auctor*] Διὶ μῆτιν ἀτάλαντος, dixit Homerus de Vlyſſe in Ili. β΄.

℣. 342. *Surgit & his onerat dictis, atque aggerat iras*] Homerus in Iliad α΄.

Κάλχαντα πρώτιςα κακ᾽ ὀσσόμενος προσέειπεν,
Μάντι κακῶν.

℣. 348. *Dicam equidem licet arma mihi, mortemque minetur*] Homerus in Ilia. ι΄.

Ἀτρείδη σοὶ πρῶτα μαχήσομαι ἀΦραδέοντι
Ἧ θέμις ἄναξ ἐςὶν ἀγορῇ. σὺ δὲ μή τι χολωθῇς.

& in Ilia. κ΄.

437 — εἴπερ μοι νεμεσήσεαι, ȣδ᾽ ἐπικεύσω.

℣. 349. *Lumina tot cecidiſſe ducum*] Non diſſimili tranſlatione dictum eſt a Pindaro in Olympicis,

Σικελίας τ᾽ ἔσαν ὀΦθαλμὸς.

℣. 355. *Quin natam egregio genero, dignisque hymeneis Des pater*] dubium non eſt, quin expreſſerit locum illum ex Ili. η΄.

Δεῦτ᾽ ἄγε τ᾽ ἀργείην ἑλένην καὶ κτήμαθ᾽ ἅμ᾽ αὐτῇ
Δώομεν ἀτρείδῃσιν ἄγειν, νῦν δ᾽ ὅρκια πιςὰ
Ψευσάμενοι μαχόμεσθα.

℣. 366.

ỳ.366. *Sat funera fusi Vidimus, ingentes & desolavimus agros*] Homerus in Iliad. ζ'.

> Λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν, αἰπύτε τεῖχος
> Μαρνάμενοι. σέο δ' εἵνεκα ἀϋτήτε πτόλεμός τε
> Ἄςυ τό δ' ἀμφιδέδηε.

ỳ.372. *Inhumata, infletaque turba*] Euripides in Hecuba simile quiddam dixit,

> Πολλοῖς διαύλοις κυμάτων φορούμενος
> Ἄκλαυςος, ἄταφος.

ỳ.376. *Talibus exarsit dictis violentia Turni*] respexit ad illud in Ili. α'.

> Ὣς φάτο, πηλείωνι δ' ἄχος γένετ'.

est autem περίφρασις, qualis apud Homerum, βίη ἡρακλείη. & apud Ennium in Annalib.

> *Olli respondit suavis sonus Aegeriai.*

ỳ.378. *Larga quidem semper Drance tibi copia fandi Tum cum bella manus poscunt*] Locus expressus ex his Homeri versibus in Ili. β'.

> Ὦ γέρον αἰεί τοι μῦθοι φίλοι ἄκριτοί εἰσιν,
> Ὥς πότ' ἐπ' εἰρήνης, πόλεμος δ' ἀλίαςος ὄρωρε.

ỳ.380. *Sed non replenda est curia verbis, Quæ tuto tibi magna volant*] Imitatus est Homeri illud, ἔπεα πτερόεντα.

ỳ.390. *Pedibusque fugacibus istis*] Homerus in 438
Iliad. α'.

> Οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων κραδίην δ' ἐλάφοιο.

ỳ.392. *Aut quisquam merito fœdissime pulsum Arguet*] Sententia Homerica Iliad. θ'.

Ω᾿ μοι τυδέος υἱὲ δαΐφρονος, οἷον ἔειπες,
Εἴπερ γάρ σ᾿ ἕκτωρ γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φήσει,
Α᾿λλ᾿ οὐ πείσονται τρῶες καὶ Δαρδανίωνες,
Καὶ τρώων ἄλοχοι μεγαθύμων ἀσπιςάων,
Τάων ἐν κονίῃσι βάλες θαλεροὺς παρακοίτας.

ỽ.399. *Capiti cane talia demens Dardanio, rebusque tuis*] Homerus in Odyss. β΄.

Ω᾿ γέρον, εἶδ᾿ ἄγε νῦν μαντεύεο σοῖσι τέκεσσιν
Οἴκαδ᾿ ἰὼν, μήπυ τὶ κακὸν πάσχωσιν ὀπίσσω.

Theocritus edyll. VI.

— αὐτὰρ ὁ μάντις τήλεμος ἔχθρ᾿ ἀγορεύων,
Ε᾿χθρὰ φέροι ποτὶ οἶκον, ὅπως τεκέεσσι φυλάξῃ.

& Aristophanes ἐν πλούτῳ, ἐς κεφαλὴν σοί.

ỽ.405. *Amnis & Hadriacas retro fugit Aufidus undas*] Videtur respexisse ad veterem παροιμίαν,

Α᾿νω ποταμῶν χωροῦσιν αἱ παγαί.

& Theocritus edyll. *I*.

Νῦν ἴα μὲν φορέοιτε βάτοι, φορέοιτε δ᾿ ἄκανθαι,
Πάντα δ᾿ ἔναλλα γένοιντο, καὶ ἁ πίτυς ὄχνας ἐνείκαι,
Α῾ δὲ καλὰ νάρκισσος ἐπ᾿ ἀρκεύθοισι κομάσαι.

ỽ.418. *Procubuit moriens, & humum semel ore momordit*] Homerus in Iliad. χ΄.

—— ἦκ᾿ ἔτι πολλοὶ
Γαῖαν ὀδὰξ εἷλον, πρὶν ἴλιον εἰσαφικέσθαι.

quem locum ita vertit Cn. Matius in Iliadis xx. lib.

Ille hiatans herbas moribundo ore. Lycoph.

Πολλοὶ δὲ πρόσθε γαῖαν ἐκ κείνης, ὀδὰξ
Δάψουσι πρηνιχθέντες, οὐδ᾿ ἄτερ πόνων.

439 Apollonius Rhodius lib. III.

Πίπτον δ᾿ οἱ μὲν ὀδὰξ τετρηχότα βῶλον ὀδοῦσι

Λα-

Λαζόμενοι πρηνεῖς.

ỷ. 421. *Sin & Troianis cum multo gloria venit Sanguine*] Homerus in Ilia. ρ'.

Καὶ δαναῶν, οὐδ' οἳ γὰρ ἀναιμωτί γ' ἐμάχοντο.

ỷ. 425. *Multa dies, variusque labor mutabilis aevi*] Hanc sententiam protulit Pindarus Olymp. εἴδει XII.

Τῶν δὲ μελλόντων τετύφλωνται φράδαι,
Πολλὰ δ' ἀνθρώποις παρὰ γνώμην ἔπεσεν
Ἔμπαλιν μὲν τέρψιος· οἳ δ' ἀνιαραῖς
Ἀντικύρσαντες ζάλαις,
Ἐσθλὸν βαθὺ πήματος ἐν μι-
Κρῷ πεδάμειψαν χρόνῳ.

Ennius lib. VII. Annalium,

— multa dies in bello conficit unus:
Et rursus multae fortunae forte recumbunt:
Haud quaquam quemquam semper fortuna secuta est.

ỷ. 426. *Multos alterna revisens Lusit*] Homerus in Ili. ζ'.

— νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας.

ỷ. 427. *Et in solido rursus fortuna locavit*] *In solio* legunt alii; quae mihi lectio non placet, etsi in veteribus libris reperiatur.

ỷ. 429. *At Messapus erit, felixque Tolumnius, & quos Tot populi misere duces*] huic sententiae non dissimilis illa in Ili. α'.

— παρ' ἔμοιγε καὶ ἄλλοι
Οἵ κέ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς.

ỷ. 434.

ŷ.434. *Quod si me solum Teucri in certamina poscunt*] Homerus in Iliad. γ'.

Νῦν δ' αὖτ' εἰ μὲ θέλεις πολεμίζειν, ἠδὲ μάχεσθαι,
Α'λλους μὲν κάθισον τρῶας καὶ πάντας ἀχαιούς.

ŷ.445. *Illi hæc inter se dubiis de rebus agebant Certantes*] Homerus in Iliad. ά.

Ω῾ς τώ γ' ἀντιβίοισι μαχεσσαμένω ἐπέεσσιν
Α'νςήτην.

ŷ.457. *Piscosove amne Padusæ*] Expressit epithetum Homericum in Ili. ύ.

Υ῞λλῳ ἐπ' ἰχθυόεντι, καὶ ἕρμῳ δινήεντι.

ŷ.469. *Concilium ipse pater, & magna incepta Latinus Deserit*] Homerus in Ili. β'.

Αἶψα δ' ἔλυσ' ἀγορήν.

ŷ.475. *Tunc muros varia cinxere corona Matronæ, puerique*] Aeschyli versus sunt ex ea fabula, quæ ἑπτὰ ἐπὶ θήβας, inscribitur.

Α'λλ' ἐς τ' ἐπάλξεις, καὶ πύλας πυργωμάτων
Ο῾ρμᾶσθε πάντες, σοῦσθε σὺν παντευχίᾳ,
Πληροῦτε θωρακεῖα, κἀπὶ σέλμασι
Πύργων ςήθητε, καὶ πυλῶν ἐπ' ἐξόδοις.

ŷ.477. *Nec non ad templum, summasque ad Palladis arces*] Homerus in Ilia. ζ'.

Ε῞κτορ. ἀτὰρ σὺ πόλιν δὲ μετέρχεο, εἰπὲ δ' ἔπειτα
Μητέρι σῇ καὶ ἐμῇ, ἡ δὲ ξυνάγουσα γεραιὰς,
Νηὸν ἀθηναίης γλαυκώπιδος ἐν πόλει ἄκρῃ,
Οἴξασα κληῗδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο,
Πέπλον, ὅς οἱ δοκέει χαριέςατος ἠδὲ μέγιςος
Εἶναι ἐνὶ μεγάρῳ καὶ οἱ πολὺ φίλτατος αὐτῇ

Θεῖναι ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο,
Καί οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῷ.

Ex his autem verſibus, quin totus Virgilii locus expreſſus ſit, dubitari non poteſt.

ỿ.484. *Frange manu telum Phrygii prædonis*] Hæc pene ad verbum ex eodem Homeri libro,

Πότνι' ἀθηναίη ἐρυσίπτολι, δῖα θεάων,
Ἆξον δὴ ἔγχος διομήδεος, ἠδὲ καὶ αὐτὸν 441
Πρηνέα δὸς πεσέειν σκαιῶν προπάροιθε πυλάων.

Quibus non diſſimilia Pindari illa ex Olymp. *εἴδει* 1.

—— *Φίλι-*
α δῶρα κυπρίας ἄγ' εἴτι
Ποσείδαον ἐς χάριν
Τέλλεται, πέδασον ἔγχος
Οἰνομάου χάλκεον.

ỿ.487. *Iamque adeo Rutulum thoraca indutus*] Hom. Il. *τ'*.

Κνημῖδας μὲν πρῶτον περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε
Καλὰς ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας.
Δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνε,
Ἀμφί δ' ἄρ ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον
Χάλκεον, αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγατε στιβαρόντε
Εἵλετο, τοῦ δ' ἀπάνευθε σέλας γένετ' ἠΰτε μήνης.

ỿ.492. *Qualis ubi abruptis fugit præſepia vinclis*] Comparatio expreſſa ex his Homeri verſibus in Ili. *ό*.

Ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ,
Δεσμὸν ἀποῤῥήξας θείῃ πεδίοιο κροαίνων,
Εἰωθὼς λούεσθαι ἐϋῤῥεῖος ποταμοῖο
Κυδιόων, ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται

Ὤμοις

Ὤμοις ἀΐσσονται. ὁδ' ἀγλαΐηφι πεποιθὼς
Ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει μετά τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων.

Ennius autem in lib. 11. Annalium, ita hunc Homeri locum tranſtulit,

Et tum ſicut equus, qui de præſepibus actus
Vincla ſuis magnis animis abrupit; & inde
Fert ſeſe campi per cærula lætaque prata
Celſo pectore, ſæpe iubam quaſſat ſimul altam:
Spiritus ex anima calida ſpumas agit albas.

℣. 500. *Relictis Ad terram defluxit equis*] Hom. in Ili. θ'.

Ἐξ ἵππων δ' ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα μῦθον ἄκουον.

442 A. Furius Antias Annalium libro 1.

— *lapſusque in humum defluxit.*

℣. 503. *Audeo & Aeneadum promitto occurrere turmæ*] Tale illud Homeri in Ili. υ'.

— *καὶ μοι μένος ὄρωρε, νέρθε δὲ ποσσὶ*
Ἔσσυμαι ἀμφοτέροισι, μενοινώω δὲ καὶ οἷος
Ἕκτορι πριαμίδῃ ἄμοτον μεμαῶτι μάχεσθαι.

℣. 532. *Velocem interea ſuperis in ſedibus Opim*] declaravit hoc carmen Macrobius Saturnal. lib. v. adducto Alexandri Aetoli teſtimonio, ex libro, qui *μοῦσαι* inſcriptus erat. ita enim narrat illum ceciniſſe,

Ὑμνῆσαι ταχέων ὦπιν βλητῆραν ὀϊςῶν.

eodem pertinent Callimachi verſus in Delo,

Οὖπις τε, λοξώ τε, καὶ εὐαίων ἑκαέργη.

Palæphatus; *καλοῦσι δὲ τὴν ἀθηνᾶν κυρηναῖοι γοργόνην, ὥσπερ τὴν ἄρτεμιν θρᾶκες βένδειαν, κρῆτες δὲ δίκτυναν, λακεδαιμόνιοι δὲ οὖπιν.*

℣. 550. *Caroque oneri timet*] Sic etiam Anacreon, Φόρτον ἔρωτος, in quadam Ode dixit.

Ib. *Omnia ſecum Verſanti, ſubito vix hæc ſententia ſedit*] Homerus in Ili. ν'.

Ω῟δε δὲ οἱ Φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι.

& in Ilia. κ'.

Η῟δε δὲ οἱ Φρονέοντι ἀρίςη Φαίνετο βουλή.

℣. 570. *Hic natam in dumis, interque horrentia luſtra*] Pindarus Pythiis,

—— ὁ δὲ τὰν εὐώλενον
Θρέψατο παῖδα κυράναν.
Α' μὲν, ὄθ' ἱςῶν παλιμβά-
μους ἐΦίλασεν ὁδοὺς,
Οὔτε δείπνων οἰκουριᾶν
Μεθ' ἑταιριᾶν τέρψιας.
Α'λλ' ἀκόντεσί τε χαλκέοις, 443
Φασγάνῳ τε μαρναμένα,
Κραῒζεν ἀγρίους
Θῆρας.

℣. 581. *Multæ illam fruſtra Tyrrhena per oppida matres Optavere nurum*] Catullus,

Multi illum pueri, multæ optavere puellæ.

℣. 588. *Labere nympha polo*] Homerus in Iliad. ψ'.

Βάσκ' ἴθι Ἶρι ταχεῖα λιποῦσ' ἕδος οὐλύμποιο.

℣. 593. *Poſt ego nube cava miſerandæ corpus & arma Inſpoliata feram*] traxit hoc de Homero ex Ili. π'.

Αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τόν γε λίπῃ ψυχή τε καὶ αἰὼν,
Πέμπειν μιν θάνατόν τε Φέρειν, καὶ νήδυμον ὕπνον
Εἰσόκε δὴ λυκίης εὐρείης δῆμον ἵκωνται,

Ε῎νθα

Ἔνθα ἑ ταρχύσουσι κασίγνητοί τε, ἔται τε
Τύμβῳ τε, στήλῃ τε, τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.

ỷ.595. *Dixit: at illa leves cæli delapsa per auras*] Homer.

Ὣς ἔφατ', ὦρτο δὲ Ἶρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα.

ỷ.601. *Tum late ferreus hastis Horret ager*] usus est translatione Homerica ex Ili. ν'. quam Ennius imitatus est lib. XIV. Annalium; Homeri versus sunt,

Ἔφριξεν δὲ μάχη φθισίμβροτος ἐγχείῃσι
Μακρῇς, ἃς εἶχον ταμεσίχροας. Ennius,
Horrescit telis exercitus asper utrique.
& in Scipione,
Sparsis hastis longe campus splendet, & horret.

ỷ.608. *Iamque intra iactum teli*] Homerus Ilia. γ'.
Τόσσον τίς τ' ἐπιλεύσει, ὅσον τ' ἐπὶ λάαν ἵησι. & Il. δ'.
Οἳ δ' ὅτε δήρ' ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο,
Σὺν ῥ' ἔβαλον ῥινοὺς, σὺν δ' ἔγχεα καὶ μένε' ἀνδρῶν.

ỷ.610. *Fundunt simul undique tela Crebra nivis ritu*] Homerus in Iliad. ν'.

444 Οἳ δ' ἄρα χερμαδίοισιν ἐϋδμήτων ἀπὸ πύργων,
Βάλλον ἀμυνόμενοι σφῶντ' αὐτῶν, καὶ κλισιάων,
Νηῶν τ' ὠκυπόρων, νιφάδες δ' ὡς πῖπτον ἔραζε.

ỷ.620. *Princeps turmas inducit Asylas*] pro *inducit*, liber Colotianus habet *invasit*.

ỷ.632. *Legitque virum vir*] Homerus in eodem libro,

— ἀνὴρ δ' ἄνδρ' ἐδνοπάλιζεν.

ỷ.633. *Tum vero & gemitus morientum*] Hom. in Ili. δ'.

— ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι
Ἔπληντ' ἀλλήλῃσι, πολὺς δ' ὀρυγμαδὸς ὀρώρει,
Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγήτε, καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν,
Ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων. ῥέε δ' αἵματι γαῖα.

ỷ.637. *Hastam intorsit equo, ferrumque sub aure reliquit*] Homerus in Ilia. θ'.

Νέστωρ δ' οἶος ἔμιμνε γερήνιος οὖρος ἀχαιῶν
Οὔτι ἑκών, ἀλλ' ἵππος ἐτείρετο, τὸν βάλεν ἰῷ
Δῖος ἀλέξανδρος ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο,
Ἄκρην κὰκ κορυφήν, ὅθι τε πρῶται τρίχες ἵππων
Κρανίῳ ἐμπεφύασι, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστιν,
Ἀλγήσας δ' ἀνέπαλτο, βέλος δ' εἰς ἐγκέφαλον δῦ,
Σὺν δ' ἵππους ἐτάραξε κυλινδόμενος περὶ χαλκῷ.

ỷ.651. *Nunc validam dextra rapit indefessa bipennem*] Apollonius Rhodius Argon. lib. 1.

Βῆ δ' ὅγε μαιναλίης ἄρκτου δέρος, ἀμφίτομόντε
Δεξιτερῇ πάλλων πέλεκυν μέγαν,

ỷ.652. *Aureus ex humero sonat arcus*] Homerus Iliad. ά. de Apolline dixit,

Ἔκλαγξαν δ' ἄρ' ὀϊστοὶ ἐπ' ὤμων χωομένοιο.

ỷ.664. *Quem telo primum, quem postremum aspera virgo Deiicit*] versus ex Ili. έ.

Ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξεν.

ỷ.668. *Atque cruentam Mandit humum, moriensque suo se vulnere versat*] Homerus in Iliad. π'. 445

Ὣς ὁ πρόσθ' ἵππων καὶ δίφρου κεῖτο τανυσθεὶς
Βεβρυχώς, κόνιος δεδραγμένος αἱματοέσσης.

ỷ.676.

ỷ.676. *Quotque emissa manu contorsit spicula virgo, Tot Phrygii cecidere viri*] Tale illud Homericum de Teucro, in Ili. θ'.

Ὀκτὼ δὴ προέηκα τανυγλώχινας ὀϊστοὺς,
Πάντες δ' ἐν χροῒ πῆχθεν ἀρηϊθόων αἰζηῶν.

ỷ.679. *Cui pellis latos humeros*] εὐρέες ὦμοι, Hom. in Il. γ'.

ỷ.690. *Protinus Orsilochum, & Buten, duo maxima Teucrûm Corpora, sed Buten*] Eadem figura dixit Homerus in Odyss. μ'.

Οἱ δὲ δύο σκόπελοι, ὁ μὲν ὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνει
Ὀξείῃ κορυφῇ, νεφέλη δέ μιν ἀμφιβέβηκε.

ỷ.710. *Tradit equum comiti*] Locus Homeri ex Ili. θ'.

Κεβριόνην δ' ἐκέλευσεν ἀδελφεὸν ἐγγὺς ἐόντα
Ἵππων ἡνί' ἑλεῖν. ὁδ' ἄρ ὐκ ἀπίθησεν ἀκύσας,
Αὐτὸς δ' ἐκ δίφροιο χαμαὶ θόρε παμφανόωντος.

ỷ.721. *Quam facile accipiter saxo sacer ales ab alto*] Comparatio Homerica ex Ili. ν'.

Αὐτός δ' ὥσθ' ἴρηξ ὠκύπτερος ὦρτο νέεσθαι,
Ὅς ῥά τ' ἀπ' αἰγίλιπος πέτρης περιμήκεος ἀρθεὶς
Ὁρμήσει πεδίοιο διώκειν ὄρνεον ἄλλο. & in Ili. φ'.
Δακρυόεσσα δ' ἔπειτα θεὰ φύγεν, ὥστε πέλεια
Ἥ ῥάθ' ὑπὸ ἴρηκος κοίλην εἰσέπτατο πέτρην
Χηραμὸν, ὐδ' ἄρα τῇ γε ἁλώμεναι αἴσιμον ἦεν.

& in Iliad. χ'.

Ἠΰτε κίρκος ὄρεσφιν ἐλαφρότατος πετεηνῶν
Ῥηϊδίως οἴμησε μετὰ τρήρωνα πέλειαν.

ỷ.725. *At non hæc nullis hominum sator atque*

deorum Obſervans oculis] Videtur imitatus Homeri illud,

Οὐδ' ἀλαοσκοπίην εἶχε κλυτὸς ἐννοσίγαιος.

in Ili. autem λ'. diſſimili quadam ſententia uſus eſt 446
his verſibus,

Τῶν μὲν ἄρ ἐκ ἀλέγιζε πατὴρ, ὁ δὲ νόσφι λιασθεὶς,
Τῶν ἄλλων ἀπάνευθε καθέζετο κύδεϊ γαίων,
Εἰσορόων τρώων τε πόλιν, καὶ νῆας ἀχαιῶν.

ỳ. 726. *Summo ſedet altus olympo*] Homerus in Ili. Φ'.

—— ἄιε δὲ ζεὺς
Ἥμενος οὐλύμπῳ.

ỳ. 728. *Suſcitat*] ὦρσεν, Homero in Ili. έ.

ỳ. 731. *Nomine quemque vocans*] accepit ab Hom. ex. Il. κ'.

Φθέγγεο δ' ᾗ κεν ἴησθα, καὶ ἐγρήγορθαι ἄνωχθι,
Πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον,
Πάντας κυδαίνων, μὴ δὲ μεγαλίζεο θυμῷ.

Ib. *Nomine quemque vocans, reficitque in prælia pulſos*] Furius lib. x. Annalium,

Nomine quenque ciet, dictorum tempus adeſſe
Commemorat. deinde infra,
Confirmat dictis, ſimul, atque exſuſcitat acris
Ad bellandum animos, reficitque ad prælia mentes.

ỳ. 732. *Quis metus?*] Homerus in Ilia. δ'.

Τίπτε καταπτώσσοντες ἀφέστατε;

Ib. *O nunquam dolituri*] ἀνάλγητοι. ut eſt apud Ariſtotelem lib. II. Rhet.

ỷ.737. *Aut ubi curva choros indixit tibia Bacchi*] referuntur hæc ad Homerica illa in Ili. ώ.:

Τὲς μὲν ἀπώλεσ' ἄρης, τά δ' ἐλέγχεα πάντα λέλειπται,
Ψευςαί τε, ὀρχηςαί τε, χοροιτυπίῃσιν ἄριςοι,
Α'ρνῶν ἠδ' ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἁρπακτῆρες.

ỷ.738. *Et plenæ pocula mensæ*] expreſſit epithetum Homeri ex Odyſſ. ά. δαιτὸς ἐΐσης. quo ſpectat Propertii illud in libro II.

Nunc ſine me plena fiunt convivia menſa.

447 ỷ.745. *Tollitur in cælum clamor*] Ennii hemiſtichium ex lib. XVI. Annalium,

Tollitur in cælum clamor exortus utrisque.

ỷ.751. *Vtque volans alte raptum cum fulva Draconem Fert aquila*] Locus Homeri ex Ilia. μ'.

Ο'ρνις γὰρ σφιν ἐπῆλθε περησέμεναι μεμαῶσιν,
Αἰετὸς ὑψιπέτης ἐπ' ἀριςερὰ λαὸν ἐέργων
Φοινήεντα δράκοντα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον,
Ζωὸν ἔτ' ἀσπαίροντα, καὶ οὔπω λήθετο χάρμης,
Κόψε γὰρ αὐτὸν ἔχοντα κατὰ ςῆθος περὶ δειρὴν,
Ι'δνωθεὶς ὀπίσω, ὃδ' ἀπὸ ἔθεν ἧκε χαμᾶζε
Α'λγήσας ὀδύνῃσι, μέσσῳ δ' ἐνὶ κάββαλ' ὁμίλῳ.

Ib. *Vtque volans alte raptum cum fulva draconem*] Cicero in Mario.

Hic Iovis altiſoni ſubito pennata ſatelles
Arboris e trunco ſerpentis ſaucia morſu,
Subiicit ipſa feris transfigens unguibus anguem
Semianimum & varia graviter cervice micantem,
Quem ſe intorquentem lanians roſtroque cruentans

Iam ſaciata animos, iam duros ulta dolores
Abiicit efflantem, laceratum affligit in unda,
Seque obitu a Solis nitidos convertit ad ortus.

ỷ.768. *Forte ſacer Cybele Chloreus, olimque ſacerdos*] Homerus in Ili. έ.

Ἠ'ν δέ τις ἐν τρώεσσι δάρης, ἀφνειὸς, ἀμύμων
Ἱ'ρεὺς ἡφαίςοιο.

ỷ.773. *Spicula torquebat Lycio Cortynia cornu*] Homerus in Ilia. θ́.

Τεῦκρος δ' εἴνατος ἦλθε παλίντονα τόξα τιταίνων.

ỷ.793. *Patrias remeabo inglorius urbes*] δυσκλεὴς, Homero in Ili. β́. —— καί με κελεύει
Δυσκλέα ἄργος ἱκέσθαι, ἐπεὶ πολὺν ὤλεσα λάον.

ỷ.794. *Audiit, & voti Phœbus ſuccedere partem* 448
Mente dedit] reſpexit ad Homeri verſus in Ili. π́.

Ὠ'ς ἔφατ' εὐχόμενος, τῦ δ' ἔκλυε μητιέτα ζεὺς,
Τῷ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατὴρ, ἕτερον δ' ἀνένευεν,
Νηῶν μέν οἱ ἀπώσασθαι πόλεμόν τε μάχην τε
Δῶκε, σῶον δ' ἀνένευσε μάχης ἐξαπονέεσθαι.

ỷ.804. *Virgineumque alte bibit acta cruorem*] Eodem modo dictum eſt ab Homero, λιλαιομένη χροὸς ἆσαι, de haſta.

ỷ.811. *Occiſo paſtore lupus, magnove iuvenco*] ſumpſit, ut opinor, ab Homero ex Ili. 6.

Ἀ'λλ' ὅγ' ἆρ ἔτρεσε θηρὶ κακὸν ῥέξαντι ἐοικὼς,
Ὅ'ςε κύνα κτείνας, ἢ βουκόλον ἀμφὶ βόεσσι,
Φεύγει, πρίν περ ὅμιλον ἀολισθήμεναι ἀνδρῶν.

ỷ.831. *Vitaque cum gemitu fugit, indignata ſub umbras*] Homerus Ilia. π́.

Ψυχὴ

Ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη, ἀϊδόσδε βεβήκει.

℣.858. *Dixit & aurata volucrem Threiſſa ſagittam Depromſit pharetra*] locus pene ad verbum ex Homero converſus eſt,

Αὐτὰρ ὁ, σύλα πῶμα φαρέτρης, ἐκ δ' ἕλετ' ἰὸν
Ἀβλῆτα, πτερόεντα, μελαινάων ἕρμ' ὀδυνάων,
Αἶψα δ' ἐπὶ νευρῇ κατεκόσμει πικρὸν ὀϊςόν,
Εὔχετο δ' Ἀπόλλωνι λυκηγενέϊ κλυτοτόξῳ,
Ἀρνῶν πρωτογόνων ῥέξειν κλυτὴν ἑκατόμβην
Οἴκαδε νοςήσας ἱερῆς εἰς ἄςυ ζελείης.
Ἕλκε δὲ γλυφίδας τε λαβὼν καὶ νεῦρα βόεια.
Νευρὴν μὲν μαζῷ πέλαζεν, τόξῳ δὲ σίδηρον.
Αὐτὰρ ἐπειδὴ κυκλοτερὲς μέγα τόξον ἔτεινε
Λίγξε βιός, νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν, ἆλτο δ' ὀϊςός.

℣.860. *Donec curvata coirent Inter ſe capita*] Q. Smyrnæus lib. x.

449 — κυκλώθη δὲ κέρας, καὶ ἀμείλιχος ἰὸς ἰθύνθη.

℣.870. *Deſolatique manipli*] οἰωθέντες Homero.

℣.876. *Volvitur ad muros caligine turbidus atra Pulvis*] Ennius lib. VIII. Annalium.

Iamque fere pulvis ad cælum vaſta videtur.

Aeſchylus ἐν ἑπτὰ ἐπὶ θήβαις,

Αἰθερία κόνις με πείθει
Φανεῖσ' ἄναυδος, σαφὴς
Ἔτυμος ἄγγελος ἐλεδαμνὰς
Πεδιοπλόκτυπός τ' ἐγχρίμπτεται.

℣.883. *Pars claudere portas, Nec ſociis aperire vias*] Homerus in Iliad. μ'. — ὐδὲ πύλησιν
Εὗρ' ἐπικεκλιμένας σανίδας, καὶ μακρὸν ὀχῆα.
Ἀλλ' ἀναπεπταμένης ἔχον ἀνέρες, εἴτιν' ἑταίρων

Ἐκ

Ἐκ πολέμου φεύγοντα σαώσειαν μετὰ νῆας.

ꝟ. 901. *Et sæva Iovis sic numina poscunt*] In veteribus quibusdam libris pro, *&*, inveni scriptum, *nam.* non omnino male; est enim locus expressus ex Homero, qui in Ilia. ά. ait: Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή· ubi, δὲ, ἀντὶ τοῦ, γὰρ, positum aiunt interpretes.

ꝟ. 912. *Continuoque ineant pugnas, & prælia tentent*] Homerus in Iliad. ή.

Μηκέτι παῖδε φίλω πολεμίζετε, μὴ δὲ μάχεσθε.
Ἀμφοτέρω γὰρ σφῶϊ φιλεῖ νεφεληγερέτα Ζεύς,
Ἄμφω δ' αἰχμητὰ, τό γε δὴ καὶ ἴδμεν ἅπαντες,
Νὺξ δ' ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν δέ τε νυκτὶ πιθέσθαι.

Opinor autem voces illas, *pugnas & prælia*, ad Homerica verba, πολεμίζετε, &, μάχεσθε, referri.

ꝟ. 913. *Ni roseus fessos iam gurgite Phœbus Ibero Tingat equos*] Sententia Homerica ex Ili. β'.

Οὐ γὰρ παυσωλή γε μετέσσεται οὐδ' ἠβαιὸν,
Εἰ μὴ νὺξ ἐλθοῦσα διακρινέει μένος ἀνδρῶν.

AENEIDOS 450

LIB. XII.

ꝟ. 1. TVrnus] Huius libri argumentum videtur sumptum ex Homeri Ili. χ'.

Ib. *Infractos adverso Marte Latinos*] μένος ἄρρηκτον, dixit Homerus.

ꝟ. 4.

ỷ. 4. *Pœnorum qualis in arvis*] Comparatio expressa ex his Homeri versibus in Ili. ύ.

Πηλείδης δ' ἑτέρωθεν ἐναντίον ὦρτο λέων ὣς
Σίντης, ὅν τε καὶ ἄνδρες ἀποκτάμεναι μεμάασιν,
Α'γρόμενοι πᾶς δῆμος, ὁ δὲ πρῶτον μὲν ἀτίζων
Ε῎ρχεται, ἀλλ' ὅτε κέν τις ἀρηϊθόων αἰζηῶν
Δουρὶ βάλῃ, ἐάλητε χανὼν περί τ' ἀφρὸς ὀδόντας
Γίνεται, ἐν δέ τε οἱ κραδίῃ στένει ἄλκιμον ἦτορ,
Οὐρῇ δὲ πλευράς τε καὶ ἰσχία ἀμφοτέρωθεν
Μαστίεται, ἓε δ' αὐτὸν ἐποτρύνει μαχέσασθαι,
Γλαυκιόων ἰθὺς φέρεται, μένει ἤν τινα πέφνῃ
Α'νδρῶν, ἢ αὐτὸς φθίεται πρώτῳ ἐν ὁμίλῳ.

ỷ. 9. *Haud secus accenso gliscit violentia Turno*] Homerus in Ili. έ.

Ω'ς μεμαὼς τρώεσσι μίγη κρατερὸς Διομήδης.

ỷ. 19. *Quantum ipse feroci Virtute exsuperas, tanto impensius æquum est Consulere*] Attius in Antigona,

Quanto magis te istius modi esse intelligo,
Tanto Antigona magis me par est tibi
Consulere, & parere. quidam vero putant huc referri posse versus illos ex Ili. χ'. de Priamo,

Τόν δ' ὁ γέρων ἐλεεινὰ προσηύδα χεῖρας ὀρεγνύς,
Ε῞κτωρ μή μοι μίμνε φίλον τέκος ἀνέρα τοῦτον
Οἶος ἄνευθ' ἄλλων, ἵνα μὴ τάχα πότμον ἐπίσπῃς,
Πηλείωνι δαμείς. Sed Virgilii locus, quin ex Attio conversus sit, dubitari non potest.

451 ỷ. 24. *Sunt aliæ innuptæ Latio*] Simile quiddam Homericum illud in Ili. ί.

Πολλαί δ' ἀχαιΐδες εἰσὶν ἀν' ἑλλάδα, φθίηντε,

Κοῦ-

Κοῦραι ἀριςήων, οἵ τε πτολίεθρα ῥύονται.
Τάων, ἥν κ' ἐθέλοιμι Φίλην ποιήσομ' ἄκοιτιν.

Theocritus ἐν Διοσκούροις,

Πολλά τοι σπάρτα, πολλά δ' ἱππήλατος ἆλις,
Α'ρκαδία τ' εὔμαλος, ἀχαιῶντε πτολίεθρα,
Μεσσάνα τε καὶ ἄργος, ἅπασά τε σισυΦὶς ἀκτὰ,
Ε"νθα κόραι τοκέεσσιν ὑπὸ σΦετέροισι τρέΦονται
Μυρίαι. ὔτε Φυῆς ἐπιδευέες, οὔτε νόοιο,
Τάων εὐμαρὲς ὔμμιν ὀπυίειν ἅς κ' ἐθέλητε.

ỳ. 35. *Recalent nostro Tiberina fluenta Sanguine adhuc*] Locus ex Ili. ή.

Πολλοὶ γὰρ τεθνᾶσι καρηκομόωντες ἀχαιοὶ,
Τῶν νῦν αἷμα κελαινὸν ἐΰῤῥοον ἀμΦὶ σκάμανδρον
Ε'σκέδασ' ὀξὺς ἄρης, ψυχαὶ δ' ἀϊδόςδε κατῆλθον,
Τῷ σε χρὴ πόλεμον μὲν ἅμ' ἠοῖ παῦσαι ἀχαιῶν.

ỳ. 41. *Fors dicta recuset*] ὃ μὴ γένοιτο, Aeſchylus.

ỳ. 46. *Aegreſcitque medendo*] *tuendo*, ſcriptum eſt in veteri libro Colotiano.

ỳ. 50. *Et nos tela pater, ferrumque haud debile dextra Spargimus*] reſpexit ad Homeri illud in Ili. δ'.

— ἐπεὶ ὔ σΦι λίθος χρὼς, ὐδὲ σίδηρος
Χαλκὸν ἀνασχέσθαι ταμεσίχροα βαλλομένοισιν.

& in Iliad. γ'.

—— ἐπειὴ καὶ ἐμὸν βέλος ὀξὺ πάροιθεν.

quo ſpectat Ovidianum quoque carmen,
Et mihi ſunt vires, & mea tela nocent.

ỳ. 60. *Vnum oro, deſiſte manum committere Teucris*] Homerus Ilia. γ'.

—— ἀλλά

—— ἀλλά σ' ἔγωγε

452 Παύσασθαι κέλομαι, μὴ δὲ ξανθῷ μενελάῳ
Ἀντίβιον πόλεμον πολεμίζειν, μὴ δὲ μάχεσθαι.

℣.65. *Cui plurimus ignem Subiecit rubor*] θερμαιρῶπις αἰδῶ, Pindaro. & Leonides in epigrammate,

Αἰδοῖ πάντα πρόσωπον ἐρυθραίνομαι.

℣.67. *Indum ſanguineo veluti violaverit oſtro Si quis ebur*] Similitudo expreſſa ex his Homeri verſibus in Iliad. δ'.

Ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ
Μῃονὶς ἠὲ κάειρα, παρήϊον ἔμμεναι ἵππων.

Pauſanias rerum Eliacarum lib. 1. Φιλότιμοι δὲ ἐς τὰ μάλιστά μοι καὶ ἐς θεῶν τιμὴν οὐ φειδωλοὶ χρημάτων γενέσθαι δοκοῦσιν οἱ ἕλληνες, οἷς γε παρὰ ἰνδῶν ἤγετο, καὶ ἐξ αἰθιοπίας ἐλέφας, ἐς ποίησιν ἀγαλμάτων.

℣.72. *Ne quæſo, ne me lacrymis, neve omine tanto*] Traxit hoc de Homero, ex Ili. ω.

Μή μ' ἐθέλοντα ἰέναι κατερύκανε, μὴ δέ μοι αὐτὴ
Ὄρνις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλευ.

℣.77. *Puniceis invecta rotis aurora rubebit*] Videtur incerti poëtæ epithetum, φοινικοδάκτυλος, expreſſiſſe, quod minus eſt, quam Homerica illa, κροκόπεπλος, & ῥοδοδάκτυλος, ut docet Ariſtoteles Rhetoricorum lib. III.

℣.78. *Non Teucros agat in Rutulos: Teucrûm arma quieſcant*] Locus translatus ex Ili. γ'.

Αὐτὰρ ἐμὲ ἐν μέσσῳ καὶ ἀρηΐφιλον μενέλαον
Συμβάλετ' ἀμφ' ἐλένῃ καὶ κτήμασι πᾶσι μάχεσθαι,

Ὀπ-

Ὁππότερος δὲ νικήσῃ, κρείσσων τε γένηται,
Κτήμαθ' ἑλὼν εὖ πάντα, γυναῖκα τ' οἴκαδ' ἀγέσθω,
Οἱ δ' ἄλλοι φιλότητα καὶ ὅρκια πιστὰ ταμόντες
Ναίοιτε Τροίην ἐριβώλακα, τοὶ δὲ νεέσθων
Ἄργος ἐς ἱππόβοτον, καὶ Ἀχαιΐδα καλλιγύναικα.

ỳ. 84. *Qui candore nives anteirent, cursibus auras*] Homeri locum imitatur in Ili. ά. 453

Τοῦ δὴ καλλίστους ἵππους ἴδον, ἠδὲ μεγίστους,
Λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι.

ỳ. 87. *Auro squalentem, alboque orichalco*] In hymno in Venerem,

Ἄνθεμ' ὀρειχάλκου, χρυσοῖο τε τιμήεντος.

ỳ. 92. *Quæ mediis ingenti adnixa columnæ Aedibus adstabat*] Homerus in Odyss. ά.

Ἔγχος μέν ῥ' ἔστησε φέρων πρὸς κίονα μακρὸν
Δουροδόκης ἔντοσθεν ἐΰξόου, ἔνθαπερ ἄλλα
Ἔγχε' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἵστατο πολλά.

ỳ. 102. *Oculis micat acribus ignis*] Hom. in Ili. τ'.

— τὼ δέ οἱ ὄσσε
Λαμπέσθην ὡσεί τε πυρὸς σέλας.

ỳ. 113. *Spargebat lumine montes Orta dies*] Mimnermus quoque ita locutus est hoc versu,

Ὅσσον ἐπὶ γαῖαν κίδναται ἠέλιος. ubi male in aliis, γῆν, legitur, pro, γαῖαν.

ỳ. 115. *Lucemque elatis naribus efflant*] Ennius,
Funduntque elatis naribus lucem.

ỳ. 116. *Campum ad certamen*] Homerus in Ilia. γ'.

Χῶρον μὲν πρῶτον διεμέτρεον.

ỳ. 124.

℣. 124. *Haud secus instructi ferro*] *bello*, pro *ferro*, in codice Colotiano.

℣. 126. *Ostroque decori*] *superbi*, scriptum est in libro Angeli Colotii.

℣. 130. *Defigunt tellure hastas, & scuta reclinant*] Homerus in Iliad. γ'.

Οἳ δὴ νῦν ἕατο σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται
Ἀσπίσι κεκλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν.

℣. 142. *Animo gratissima nostro*] Homerus in Ili. ε'.

Τυδείδη Διόμηδες ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ.

454 Theocritus edyll. III.

Τίτυρ' ἐμὶν τὸ καλὸν πεφιλαμμένε.

℣. 143. *Scis ut te cunctis unam, quaecunque Latinae*] eadem figura dixit Homerus in Ili. ι'.

Οὔτις τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται ὅσσοι ἀχαιῶν.

℣. 144. *Magnanimi Iovis ingratum ascendere cubile*] Videndus Homerus in Ili. ξ'.

℣. 151. *Non pugnam aspicere hanc oculis, non foedera possum*] Homerus in Iliad. γ'.

Ἤτοι ἐγὼν εἶμι πρὸς Ἴλιον ἠνεμόεσσαν
Ἄψ, ἐπεὶ οὔπω τλήσομ' ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὁρᾶσθαι
Μαρνάμενον φίλον υἱὸν ἀρηϊφίλῳ μενελάῳ.

℣. 158. *At tu bella cie, conceptumque excute foedus*] hæc quoque ex Homero expressa sunt,

Ἐλθεῖν ἐς τρώων καὶ ἀχαιῶν φύλοπιν αἰνὴν,
Πειρᾶν θ' ὥς κεν τρῶες ὑπερκύδαντας ἀχαιοὺς,
Ἄρξωσι πρότεροι ὑπερόρκια δηλήσασθαι.

versus hi leguntur in Ili. δ'.

℣. 161. *Ingenti mole Latinus Quadriiugo vehitur curru*] Homerus de Priamo dixit in Ilia. γ'.

—— ἐκέλευσε δ' ἑταίρους
Ἵππους ζευγνύμεναι, τοί δ' ὀτραλέως ἐπίθοντο.

℣. 170. *Setigeri fœtum suis, intonsamque bidentem Attulit*] totus hic locus sumptus est ex his versibus in Ili. γ'.

Ἀτρείδης δὲ ἐρυσσάμενος χείρεσσι μάχαιραν
Ἥ οἱ πὰρ ξίφεος μέγα κουλεὸν αἰὲν ἄωρτο,
Ἀρνῶν ἐκ κεφαλῶν τάμνε τρίχας, αὐτὰρ ἔπειτα
Κήρυκες τρώων καὶ ἀχαιῶν νεῖμαν ἀρίςοις.
Τοῖσι δ' ἀτρείδης μεγάλ' εὔχετο χεῖρας ἀνασχὼν,
Ζεῦ πάτερ, ἴδηθεν μεδέων, κύδιςε, μέγιςε,
Ἠέλιος θ' ὃς πάνθ' ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις,
Καὶ ποταμοὶ, καὶ γαῖα, καὶ ὑπένερθε καμόντες,
Ἀνθρώπους τίνυσθον, ὅςις κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ,
Ὑμεῖς μάρτυροι ἐςὲ, φυλάσσετε δ' ὅρκια πιςὰ,
Εἰ μέν κεν μενέλαον ἀλέξανδρος καταπέφνῃ,
Αὐτὸς ἔπειθ' ἑλένην ἐχέτω, καὶ κτήματα πάντα,
Ἡμεῖς δ' ἐν νήεσσι νεώμεθα ποντοπόροισιν.
Εἰ δέ κ' ἀλέξανδρον κτείνῃ ξανθὸς μενέλαος,
Τρῶας ἔπειθ' ἑλένην, καὶ κτήματα πάντ' ἀποδοῦναι,
Τιμὴν δ' ἀργείοις ἀποτινέμεν, ἥν τινα ἔοικεν.

& paulo post:

Ἦ, καὶ ἀπὸ ςομάχους ἀρνῶν τάμε νηλέϊ χαλκῷ,
Καὶ τοὺς μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας.

℣. 172. *Illi ad surgentem conversi lumina solem*] Homerus Odyss. ν'.

Πολλὰ πρὸς ἠέλιον κεφαλὴν τρέπε παμφανόωντα.

ỳ. 176. *Esto nunc sol testis, & hæc mihi terra precanti*] Homerus in Odyss. ἑ.

Ἴςω νῦν τόδε γαῖα καὶ ὀρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν.

ỳ. 182. *Et quæ cæruleo sunt numina ponto*] Theocritus edyll. xxv.

Ἠ' τᾶς γλαυκᾶς κειμήλιον ἀμφιτρίτας.

ỳ. 195. *Sequitur sic deinde Latinus*] Imitatur Homericum Priamum in Ilia. γ'.

ỳ. 199. *Et duri sacraria Ditis*] Videndum an respexerit ad Homerica illa in Ilia. ύ.

Οἰκία δὲ θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισι φανείη,
Σμερδαλέα εὐρώεντα, τά τε ςυγέουσι θεοίπερ.

ỳ. 206. *Vt sceptrum hoc*] Locus ex his Homeri versibus in Ilia. ά. expressus,

Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν ὄποτε φύλλα καὶ ὄζους
Φύσει, ἐπειδὴ πρῶτα τομὴν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,
Οὐδ' ἀναθηλήσει, περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε,
Φύλλα τε καὶ φλοιὸν, νῦν αὖτε μιν υἷες ἀχαιῶν
456 Ἐ'ν παλάμῃς φορέουσι δικασπόλοι, οἵτε θέμιςας
Πρὸς Διὸς εἰρύαται, ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὅρκος.

ỳ. 209. *Posuitque comas, & brachia ferro*] Hinc, opinor, eruditi quidam Homeri locum, quem modo recitavi, emendarunt.

Ἐ'πειδὴ πρῶτα κόμην ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν.

quomodo in veteri etiam codice scriptum inveni. mihi vero vulgata lectio magis placet, quam secutus videtur Q. Smyrnæus, cum hunc ipsum Homeri versum imitatus est lib. VIII. in Achillis hasta.

—— γενέη δ' οἱ ἐν κορυφῇσι
Πηλείου αἰπεινοῖο, τομὴν ὅθι λίπε καὶ εὐνήν.

ỳ.224.: *In medias acies formam assimilata Camerti*] Homerus in Ili. δ'.

Ἡ δ' ἀνδρὶ ἰκέλη τρώων κατεδύσσαθ' ὅμιλον
Λαοδόκῳ ἀντηνορίδῃ.

ỳ.228. *Rumoresque serit varios, ac talia fatur*] A. Furius Antias Annalium lib. x.

Rumoresque serunt varios, ac multa requirunt.

ỳ.233. *Vix hostem alterni si congrediamur, habemus*] Locus translatus ex Homerico illo in Ili. β'.

Εἴπερ γάρ γ' ἐθέλοιμεν, ἀχαιοί τε τρῶες τε,
Ὅρκια πιςὰ ταμόντες ἀριθμηθήμεναι ἄμφω,
Τρῶας μὲν λέξασθαι ἐφέςιοι ὅσσοι ἔασιν,
Ἡμεῖς δ' ἐς δεκάδας διακοσμηθεῖμεν ἀχαιοί,
Τρώων δ' ἄνδρα ἕκαςον ἑλοίμεθα οἰνοχοεύειν,
Πολλαί κεν δεκάδες δευοίατο οἰνοχόοιο.

ỳ.241. *Qui sibi iam requiem pugnæ, rebusque salutem Sperabant*] Homerus Ilia. γ'.

Ἐλπόμενοι παύσασθαι ὀϊζυροῦ πολέμοιο.

ỳ.242. *Nunc arma volunt, fædusque precantur Infectum*] refertur ad Homericum illud,

Τοῖσι δ' ἄφαρ πόλεμος γλυκίων γένετ' ἠὲ νέεσθαι 457
Φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν.

ỳ.246. *Turbavit mentes Italas, monstroque fefellit*] Homerus Ilia. μ'.

Τρῶες δ' ἐῤῥίγησαν ὅπως ἴδον αἰόλον ὄφιν.

quem versum ita convertit Livius Andronicus,

Atto-

Attoniti Troes viso serpente pavitant.

ỷ. 247. *Namque volans rubra fulvus Iovis ales in æthra*] Videndum an ab Homero acceperit, cuius ex Odyss. ό. versus sunt hi,

Ὡς ἄρα οἱ εἰπόντι ἐπέπτατο δεξιὸς ὄρνις,
Αἰετὸς ἀργὴν χῆνα φέρων ὀνύχεσσι πέλωρον
Ἥμερον ἐξ αὐλῆς, οἱ δ' ἰΰζοντες ἕποντο
Ἀνέρες ἠδὲ γυναῖκες, ὁ δὲ σφίσιν ἐγγύθεν ἐλθὼν
Δεξιὸς ἤϊξε πρόσθ' ἵππων.

& in Iliad. μ'.

Ὄρνις γὰρ σφιν ἐπῆλθε etc.

Ib. *Iovis ales*] Pindarus Pythicis, εἴδει. *l.*

Εὕδει δ' ἀνὰ σκάπτῳ Διὸς αἰετός.

ỷ. 270. *Hasta volans*] Ennius Annalium lib. XVI.

— *tamen inde volans secum abstulit hasta Insigne.*

ỷ. 273. *Teritur qua sutilis alvo Balteus, & laterum iuncturas fibula mordet*] Homerus in Ili. δ'.

Αὐτὴ δ' αὖθ' ἴθυνεν ὅθι ζωστῆρος ὀχῆες
Χρύσειοι σύνεχον, καὶ διπλόος ἤντετο θώρηξ.

ỷ. 284. *Ac ferreus ingruit imber*] Ennius Annal. lib. VII.

Hastati spargunt hastas, fit ferreus imber.

Σιδήρεος ὀρυγμαδὸς, Homero.

ỷ. 293. *In caput, inque humeros*] Videtur respexisse ad Homeri locum in Ili. έ.

Αὐτὰρ ὅγ' ἀσθμαίνων, εὐεργέος ἔκπεσε δίφρου

Κύμβαχος ἐν κονίῃσιν ἐπὶ βρεχμόντε καὶ ὤμες 458
Δηθὰ μάλ' εἱςήκει. τύχε γὰρ ψαμάθοιο βαθείης.

♈.305. *Primaque acie*] ἐνὶ προμάχοισι, Homero.

♈.306. *Ille securi Adversi frontem mediam, mentumque reducta Disiicit*] Homerus in Ilia. δ'.

Πρῶτος δ' ἀντίλοχος τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυςὴν
Ε'σθλὸν ἐνὶ προμάχοισι θαλυσιάδην ἐχέπωλον,
Τὸν ῥ' ἔβαλε πρῶτος κόρυθος Φάλον ἱπποδασείης,
Ε'ν δὲ μετώπῳ πῆξε. πέρησε δ' ἄρ' ὀςέον εἴσω
Αἰχμὴ χαλκείη. τόν δε σκότος ὄσσ' ἐκάλυψεν.

& in Ilia. ν'.

—— ὁδ' ὑπ' ἀσπίδος εἵλετο καλὴν
Α'ξίνην εὔχαλκον ἐλαΐνῳ ἀμφὶ πελέκκῳ,
Μακρῷ, ἐΰξέςῳ· ἅμαδ' ἀλλήλων ἐφίκοντο,
Η'τοι ὁ μὲν κόρυθος Φάλον ἤλασεν ἱπποδασείης.

♈.314. *O cohibete iras*] Genus loquendi a Græcis acceptum; tale illud, ὦ πρὸς θεῶν.

♈.329. *Semineces voluit multos, aut agmina curru Proterit*] Locus ex Iliad. υ'.

Ω'ς ὅγε πάντη θῦνε σὺν ἔγχεϊ δαίμονι ἶσος
Κτεινομένες ἐφέπων, ῥέε δ' αἵματι γαῖα μέλαινα.

& paulo post:

Ω'ς ὑπ' ἀχιλλῆος μεγαθύμε μώνυχες ἵπποι
Στεῖβον ὁμῶ νέκυάς τε καὶ ἀσπίδας.

♈.331. *Qualis apud gelidi cum flumina concitus Hebri Sanguineus Mavors*] Homerus in Il. ή.

Σεύατ' ἔπειθ' οἷος τε πελώριος ἔρχεται ἄρης,
Ο'ς εἶσι πόλεμόνδε μετ' ἀνέρας ὃς τε κρονίων
Θυμοβόρε ἔριδος μένεϊ ξυνέηκε μάχεσθαι.

&

& in Iliad. ν'.

Οἷος βροτολοιγὸς ἄρης πόλεμόνδε μέτεισι,
Τῷ δε Φόβος φίλος υἱὸς ἅμα κρατερὸς καὶ ἀταρβὴς
Ἕσπετο.

459 ỷ. 339. *Spargit rapida ungula rores Sanguineos*] Expressit Homeri versus illos ex Ili. λ'.

—— αἵματι δ' ἄξων
Νέρθεν ἅπας πεπάλακτο καὶ ἄντυγες αἳ περὶ δίφρον,
Ἃς ῥ' ἀφ' ἱππείων ὁπλέων ῥαθάμιγγες ἔβαλλον.

ỷ. 350. *Ausus Pelidæ pretium sibi poscere currus*] Homerus in Iliad. κ'.

Ἀλλ' ἄγε μοι τὸ σκῆπτρον ἀνάσχεο, καί μοι ὄμοσσον,
Ἦ μὴν τοὺς ἵππους τε καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ
Δωσέμεν, οἳ φορέουσιν ἀμύμονα πηλείωνα,
Σοὶ δ' ἐγὼ οὐχ ἅλιος σκοπὸς ἔσσομαι οὐδ' ἀπὸ δόξης.

ỷ. 351. *Illum Tydides alio pro talibus ausis Affecit pretio*] historia apud Homerum in Ili. κ'.

ỷ. 355. *Sistit equos biiuges, & curru desilit*] Homerus in Iliad. β'.

Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.

ỷ. 368. *Sic Turno quacunque viam secat, agmina cedunt*] non dissimile quiddam Homeri illud in Ilia. ε'.

Ὣς ὑπὸ τυδείδῃ πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες
Τρώων, οὐδ' ἄρα μιν μίμνον πολέες περ ἐόντες.

ỷ. 376. *Et summum degustat vulnere corpus*] expressit locum illum in Ili. δ'.

Ἀκρότατον δ' ἄρ' ὀϊστὸς ἐπέγραψε χρόα φωτός.

℣. 384. *Interea Aeneam Mnestheus, & fidus Achates Ascaniusque comes castris statuere cruentum*] Locus ex Iliad. έ.

> Οἱ μὲν ἀντίθεον σαρπηδόνα δῖοι ἑταῖροι
> Ἐξέφερον πολέμοιο, βάρυνε δέ μιν δόρυ μακρὸν
> Ἑλκόμενον.

℣. 393. *Ipse suas artes, sua munera lætus Apollo*] tale illud in Ili. β́.

> — ᾧ καὶ τόξον ἀπόλλων αὐτὸς ἔδωκεν.

℣. 394. *Augurium, citharamque dedit, celeresque sagittas*] Callimachi versus sunt ex hymno in Apollinem, 460

> Φοίβῳ γὰρ καὶ τόξον ἐπιτρέπεται, καὶ ἀοιδή,
> Κείνου δὲ θριαὶ καὶ μάντιες. ἐκ δέ νυ Φοίβου
> Ἰητροὶ δεδάασιν ἀνάβλησιν θανάτοιο.

Cynæthus in Apollinem,

> Εἴη μοι κίθαρίς τε φίλη, καὶ καμπύλα τόξα,
> Χρήσω τ' ἀνθρώποισι διὸς νημερτέα βουλήν.

℣. 396. *Scire potestates herbarum, usumque medendi*] Homerus in Ili. δ́.

> —— ἐπ' ἄρ ἤπια φάρμακα εἰδὼς
> Πάσσε, τὰ, οἵ ποτε πατρὶ φίλα φρονέων πόρε χείρων.

℣. 397. *Mutas agitare inglorius artes*] Ait enim Cornelius Celsus, morbos non eloquentia, sed remediis curari.

℣. 411. *Hic Venus indigno nati concussa dolore*] hoc quoque ex Homero translatum est. nam quæ ille de Glauco finxit in Iliad. π́. ea ad Aeneam accommodavit Virgilius.

℣. 407.

℣.407. *Iam pulvere cælum Stare vident*] Homerus in Il. β'.

— ποδῶν δ' ὑπένερθε κονίη
Ἵστατ' ἀειρομένη, τοί δ' ἀλλήλοισι κέλευον.

℣.414. *Non illa feris incognita capris*] Cicero de natura Deorum lib. II. *Capras autem in Creta feras cum essent confixæ venantis sagittis, herbam quærere, quæ dictamnum vocatur, quam cum gustavissent, sagittas excidere dicunt e corpore.* Arati Interpres in illum versum, Δίκτῳ ἐν εὐώδει, ὄρεος σχεδὸν Ἰδαίοιο. Δίκτον δὲ ἐστὶν ἀκρωτήριον κρήτης. Ζηνόδοτος δὲ ὁ μαλλεώτης δίκταμνον διὰ τὸ εὐῶδες εἰρῆσθαι. δοκεῖ δὲ πρὸς εὐτοκίαν συμβάλλεσθαι αὐτὸ, ᾧ καὶ τὴν εἰλήθυιαν στέφουσι· καί πού ἐπ' αὐτῆς Εὐφορίων στεψαμένη θαλεροῖσι συνήντετο δικτάμνοισι. καὶ ταῖς αἰξὶ δὲ προσφυὴς ἡ βοτάνη, βέλει γὰρ τρωθεῖσαι, καὶ δρύττουσαι ἀνταποβάλλονται τὸ βέλος.

461 ℣.419. *Et odoriferam Panaceam*] De hac re ita Nicander in Theriacis,

Παντὶ γὰρ ἄρκιος ἐστὶ, τό μιν πανάκειον ἔπουσιν.

℣.421. *Subitoque omnis de corpore fugit Quippe dolor*] Homerus in Ilia. π'.

Αὐτίκα παῦσ' ὀδύνας, ἀπό δ' ἕλκεος ἀργαλέοιο
Αἷμα μέλαν τέρσηνε.

℣.432. *Postquam habilis lateri clypeus*] εὖ ἀρηρὼς, Homero.

℣.433. *Ascanium fusis circum complectitur armis*] Imitatus est Homeri versus in Ili. ζ'.

Αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' εἵλετο φαίδιμος Ἕκτωρ,
Καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανόωσαν,

Αὐτὰρ ὅγ' ὅν Φίλον υἱὸν ἐπεὶ κῦσε, πῆλέ τε χερσὶν,
Εἶπεν, ἐπευξάμενος Διΐ τ' ἄλλοισι τε θεοῖσι.
Ζεῦ, ἄλλοι τε θεοὶ, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
Παῖδ' ἐμὸν, ὡς καὶ ἐγώ περ, ἀριπρεπέα τρώεσσιν,
Ὧδε βίην τ' ἀγαθὸν, καὶ Ἰλίου ἶφι ἀνάσσειν.
Καί ποτέ τις εἴπησι, πατρός δ' ὅγε πολλὸν ἀμείνων,
Ἐκ πολέμου ἀνιόντα, Φέροι δ' ἔναρα βροτόεντα
Κτείνας δήϊον ἄνδρα, χαρείη δὲ Φρένα μήτηρ.

℣.435. *Disce puer virtutem ex me, verumque laborem, Fortunam ex aliis*] suspicari quispiam poterit respexisse Virgilium ad Sophoclis versus quosdam in Aiace, qui de Homericis illis, quos supra recitavi, expressi manifesto sunt,

Ὦ παῖ, γένοιο πατρὸς εὐτυχέστερος,
Τὰ δ' ἄλλ' ὅμοιος, καὶ γένοι' ἂν οὐ κακός.

Attius quoque in Armorum iudicio, quam ille fabulam de Aeschylo, ut alibi dictum est, convertit, eadem sententia usus videtur, hoc versu,

Virtuti is par, dispar fortunis patris.

Forte autem, pro, *is*, legendum, *sis.*

℣.441. *Hæc ubi dicta dedit*] ex Lucilii lib. 1. 462
Hæc ubi dicta dedit, pausam fecit ore loquendi.

Ib. *Portis sese extulit ingens*] Homerus in Iliad. η.

Ὥς εἰπὼν πυλέων ἐξέσσυτο Φαίδιμος Ἕκτωρ.

℣.445. *Pulsuque pedum tremit excita tellus*] ex Homero mutuatus est, qui in Ili. β'. ait,

— ὑπὸ ποσσὶ μέγα στοναχίζετο γαῖα
Ἐρχομένων.

℣.451. *Qualis ubi ad terras abrupto sidere nimbus*] spectant hæc ad Homerica illa ex Ili. δ'.

Ὥς

Ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδεν νέφος αἰπόλος ἀνὴρ
Ἐρχόμενον κατὰ πόντον ὑπὸ ζεφύροιο ἰωῆς,
Τῷ, δέ τ' ἄνευθεν ἐόντι μελάντερον ἠΰτε πίσσα
Φαίνετ' ἰὸν κατὰ πόντον, ἄγει δέ τε λαίλαπα πολλὴν
Ῥίγησεν τ' ἰδὼν ὑπό τε σπέος ἤλασε μῆλα.

ỷ. 457. *Densi cuneis se quisque coactis Agglomerant*] Homerus in Iliad. έ.

Οἱδ' ἐλελίχθησαν, καὶ ἐναντίοι ἔςαν ἀχαιῶν,
Ἀργεῖοι δ' ὑπέμειναν ἀολλέες, οὐδ' ἐφόβηθεν.

ỷ. 461. *Primus in adversos telum qui torserat hostes*] Homerus in Iliad. τ'.

Κεῖται ἀνὴρ ὃς πρῶτος ἐσήλατο τεῖχος ἀχαιῶν
Σαρπηδών.

ỷ. 464. *Ipse neque aversos dignatur sternere morti*] Homerica sententia ex Iliad. π'.

Ἕκτωρ δ' ἄλλους μὲν Δαναοὺς ἔα, οὐδ' ἐνάριζεν,
Ἀτὰρ ὃ πατρόκλῳ ἔπεχε κρατερώνυχας ἵππους.

ỷ. 466. *Solum densa in caligine Turnum Vestigat lustrans*] Homerus in Ili. γ'.

Ἀτρείδης δ' ἀν' ὅμιλον φοίτα θηρὶ ἐοικὼς
Εἴπꙋ ἐσαθρήσειεν ἀλέξανδρον θεοειδέα.

ỷ. 469. *Aurigam Turni media inter lora Metis-*
463 *scum Excutit*] Totus hic locus ex Homero sumptus est, apud quem leguntur hi versus in Ili. έ.

Ὡς φαμένη σθένελον μὲν ἀφ' ἵππων ὦσε χαμᾶζε
Χειρὶ πάλιν ἐρύσασ' ὁδ' ἄρ' ἐμμαπέως ἀπόρꙋσε,
Ἡ δ' ἐς δίφρον ἔβαινε παραὶ Διομήδεα δῖον,
Ἐμμεμαυῖα θεὰ, μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων,
Βριθοσύνῃ, δεινὴν γὰρ ἄγεν θεὸν, ἄνδρά τε ἄριςον,

Λα

Λάζετο δὲ μάστιγα καὶ ἡνία παλλὰς ἀθήνη.

quidam hoc loco, pro, *Metiſcum*, ſcribunt *Methyſcum*, ut ſit a Græco, Μέθυσκον.

℣.482. *Veſtigatque virum*] eodem modo locutus eſt Sophocles in Aiace, illo verſu,

πάλαι κυνηγετοῦντα καὶ μετρούμενον
Ἴχνη τἀκείνου νεοχάρακτα.

℣.488. *Vti læva duo forte gerebat Lenta levis curſu præfixa haſtilia ferro*] Homerus Ilia. γ'.

— αὐτὰρ ὁ δοῦρε δύω κεκορυθμένα χαλκῷ
Πάλλων.

℣.492. *Apicem tamen incita ſummum Haſta tulit*] Ennius Annalium lib. XIII.

— *tamen inde volans ſecum abſtulit haſta
Inſigne.* eſt autem locus Homeri ex Ili. λ'.

Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλεν. οὐδ' ἀφάμαρτε τιτυσκόμενος κεφαλῆφιν
Ἄκρην κὰκ κόρυθα, πλάγχθη δ' ἀπὸ χαλκόφι χαλκόν.
Οὐδ' ἵκετο χρόα καλὸν, ἐρύκετο γὰρ τρυφάλεια,
Τρίπτυχος αὐλῶπις. τήν οἱ πόρε Φοῖβος ἀπόλλων.
Ἕκτωρ δ' ὦκ' ἀπέλεθρον ἀπέδραμε, μίκτο δ' ὁμίλῳ,
Στῆ δὲ γνὺξ ἐριπὼν, καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ
Γαίης.

℣.499. *Irarumque omnes effundit habenas*] *Effundit irarum quadrigas*, dixit Ennius apud Servium.

℣. 503. *Tanton' placuit concurrere motu*] Home- 464
rus Ili. ά.

Τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι.

℣. 510.

℣. 510. *Congressus pedes, hunc venientem cuspide longa*] versus ex Ili. υ. translatus,

Τὸν μὲν δουρὶ βαλὼν, τὸν δὲ σχεδὸν ἄορι τύψας.

℣. 519. *Nec nota potentum Munera*] Liber vetustissimus Colotianus, pro, *Munera*, habet, *Limina.* quo modo locutus est Horatius Epod. Ode. II.

Forumque vitat, & superba civium
Potentiorum limina.

quin autem hæc vera huius loci scriptura sit, dubitandum plane non est.

℣. 523. *Aut ubi decursu rapido de montibus altis Dant sonitum spumosi amnes*] Homerus in Ilia. δ'.

Ὡς δ' ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες,
Ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄμβριμον ὕδωρ
Κρουνῶν ἐκ μεγάλων κοίλης ἔντοσθε χαράδρης,
Τῶν δέ τε τηλόσε δοῦπον.

℣. 537. *Olli per galeam fixo stetit hasta cerebro*] Homerus in Iliad. ν'.

Οὐδ' ἄρα χαλκείη κόρυς ἔσχεθεν, ἀλλὰ δι' αὐτῆς
Αἰχμὴ ἱεμένη ῥῆξ' ὀστέον, ἐγκέφαλος δὲ
Ἔνδον ἅπας πεπάλακτο.

℣. 546. *Hic tibi mortis erant metæ*] Homerus Ilia. ρ'.

Ἔνθα δέ τοι πάτροκλε φάνη βιότοιο τελευτή.

& in Ili. υ. Ἔνθα δέ τοι θάνατος.

Ib. *Domus alta*] ὑψηλοῖο δόμοιο, Homerus.

℣. 552. *Pro se quisque viri*] Attius in Meleagro.

Gaudent, currunt, celebrant, herbam confe-
runt, donant, tenent,
Pro se quisque cum corona clarum constat caput.

Homerus, καθ' ἑαυτὸν, dixit.

Ib. *Summa nituntur opum vi*] Imitatus est En- 465
nianum illud in lib. IV. Annalium,

Romani scalis summa nituntur opum vi.

& lib. XVI.

Reges per regnum statuasque sepulcraque quæ-
runt,
Aedificant nomen, summa nituntur opum vi.

ỷ. 554. *Hic mentem Aeneæ genitrix pulcherrima misit*] Homeri versus est ex Odyss. σ'.

Τῷ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη.

ỷ. 565. *Ne qua meis esto dictis mora*] Homerus in Ilia. β'.

Ἀλλ' ἄγεθ' ὡς ἂν εἴπω, πειθώμεθα πάντες.

Ib. *Iuppiter hâc stat*] Hoc quoque ab Ennio mutuatus est ex Annalium lib. VI.

Non semper vestra evertit: nunc Iuppiter
hâc stat.

ỷ. 587. *Inclusas ut cum latebroso in pumice pastor Vestigavit apes*] Hac comparatione usus est Apollonius Rhodius Argonauticorum lib. II. e quo illam transstulit Virgilius,

Ὡς δὲ μελισσάων σμῆνος μέγα μηλοβοτῆρες
Ἠὲ μελισσοκόμοι πέτρῃ ἐνὶ καπνιόωσιν,
Αἳ δή τοι τείως μὲν ἀολλέες ᾧ ἐνὶ σίμβλῳ
Βομβηδὸν κλονέονται, ἐπὶ πρὸ δὲ λιγνυόεντι

Καπ-

Καπνῷ τυφόμεναι πέτρης ἑκὰς ἀΐσσουσιν.

ỳ.603. *Et nodum informis leti trabe nectit ab alta*] Homerus in Odyss. λ'.

Ἡ δ' ἔβη εἰς ἀΐδαο πυλάρταο κρατεροῖο
Ἁψαμένη βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο μελάθρου.

Sed Virgilii versus videtur ex his Euripidiis in Helena translatus,

Ἀσχήμονες μὲν ἀγχόναι μετάρσιοι,
Κἀν τοῖσι δούλοις δυσπρεπὲς νομίζεται.

ỳ.627. *Sunt alii qui tecta manu defendere possunt*]
466 Tale quiddam illud in Ili. ν'.

Νηυσὶ μὲν ἐν μέσσῃσιν ἀμύνειν εἰσὶ καὶ ἄλλοι.

ỳ.634. *Et nunc nequicquam fallis dea*] Homerus in Il. έ.

Γινώσκω θεὰ θύγατερ Διὸς αἰγιόχοιο.

ỳ.643. *Exscindine domos, id rebus defuit unum, Perpetiar*] Sententia expressa ex Ilia. έ.

Ω υἱεῖς πριάμοιο διοτρεφέος βασιλῆος
Ἐς τὶ ἔτι κτείνεσθαι ἐάσατε λαὸν ἀχαιοῖς,
Ἢ εἰσόκεν ἀμφὶ πύλῃς εὐποιητῇσι μάχονται;

ỳ.646. *Vsque adeone mori miserum est?*] Ab hac Virgiliana sententia non adeo dissimilis illa Pindarica in Olymp. εἴδει. ά.

Ὁ μέγας δὲ κίνδυνος
Ἄναλκιν οὐ φῶτα λαμβάνει,
Θανεῖν δ' οἷσιν ἀνάγκα,
Τί κε τις ἀνώνυμον γῆρας ἐν σκότῳ
Καθήμενος ἕψοι μάταν ἁπάντων
Καλῶν ἄμοιρος.

ỳ.662.

ẏ.662. *Circum hos utrinque phalanges Stant densæ*] Diodorus Siculus lib. 1. ἐπενόησε δὲ καὶ τὴν τῆς φάλαγγος πυκνότητα καὶ κατασκευὴν, μιμησάμενος τὸν ἐν τροίᾳ τῶν ἡρώων συνασπισμὸν, καὶ πρῶτος συνεστήσατο τὴν μακεδονικὴν φάλαγγα.

ẏ.663. *Strictisque seges mucronibus horret Ferrea*] Ennius Annalium lib. 1.

Horret ager, campique armis sublimibus ardent.

in Erechtheo,

Arma rigent, horrescunt tela. in Scipione,

Sparsis hastis longis campus splendet, & horret.

ẏ.680. *Hunc oro sine me furere ante furorem*] Eiusdem generis sunt illa apud Hesiodum,

Δῶρον ἐδώρησαν πῆμ' ἀνδράσιν.

Plautus in Pseudolo, 467

Priusquam istam pugnam pugnabo.

In Aulularia,

Nam qui amanti hero servitium servit.

exempla crebra apud Græcos, Latinosque scriptores.

ẏ.681. *Et e curru saltum dedit ocius arvis*] versus translatus ex Iliad. λ'.

Αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε.

ẏ.684. *Ac veluti montis saxum de vertice præceps Cum ruit avulsum vento*] Homerus in Iliad. ν'.

Α'ντικρὺ μεμαὼς ὀλοοίτροχος ὣς ἀπὸ πέτρης,
Ο'ν τε κατὰ στεφάνης ποταμὸς χειμάῤῥος ὤσει,
Ρ'ήξας ἀσπέτῳ ὄμβρῳ ἀναιδέος ἔχματα πέτρης,
Υ'ψιτ' ἀναθρώσκων πέτεται, κτυπέει δέθ' ὑπ' αὐτοῦ
Υ'λη,

Ὕλη ὃδ' ἀσφαλέως θέει ἔμπεδον ὄφρ' ἂν ἵκηται
Ἰσόπεδον, τότε δ' οὔτι κυλίνδεται ἐσσύμενός περ.

✠.690. *Vbi plurima fuso Sanguine terra madet*] Homerus in Ilia. ν'.

Βάν δ' ἴμεν ἔνθα μάλιστα μάχη, καὶ φύλοπις ἦεν.

✠.692. *Significatque manu, & magno simul incipit ore*] Homerus in Ili. γ'.

Καί ῥ' ἐς μέσσον ἰὼν, τρώων ἀνέεργε φάλαγγας
Μέσσου δουρὸς ἑλών. τοὶ δ' ἱδρύνθησαν ἅπαντες.

✠.693. *Parcite iam Rutuli, & vos tela inhibete Latini*] refertur hoc ad Homericum illud in Ili. ή.

Ἄλλους μὲν κάθισον τρῶας, καὶ πάντας ἀχαιούς.

✠.709. *Inter se coiisse viros, & decernere ferro*] Gabriel Faernus ita hunc versum legebat,

Inter se coiisse viros decernere ferro.

quo modo in veteribus quoque libris scriptum inveni.

✠.716. *Cum duo conversis inimica in prælia tauri Frontibus incurrunt*] Oppianus ἐν κυνηγετικοῖς,

468 Τοῖος καὶ ταύροισιν ἐς αἰθέρα δοῦπος ἱκάνει,
Θεινόντων ἄμοτον, καὶ θεινομένων κεράεσσι,
Εἰσόκε δή τις ἕλῃσι φίλην ἑτεραλκέα νίκην,
Ἀτὰρ ὅγ' οὔτι φέρει δοῦλον ζυγόν.

✠.725. *Iuppiter ipse duas æquato examine lances Sustinet*] Imitatus est Homeri versus in Ili. χ'.

Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα,
Ἐν δ' ἐτίθει δύο κῆρε τανυλεγέος θανάτοιο,
Τὴν μὲν ἀχιλλῆος, τὴν δ' ἕκτορος ἱπποδάμοιο,

Ε῎λκε δὲ μέσσα λαβὼν, ῥέπεδ᾽ ἕκτορος αἴσιμον ἦμαρ.

& in Iliad. θ'.

Ε῎λκε δὲ μέσσα λαβὼν, ῥέπε δ᾽ αἴσιμον ἦμαρ ἀχαιῶν,
Αἱ μὲν ἀχαιῶν κῆρες ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
Ε᾽ζέσθεν, τρώων δὲ πρὸς ὠρανὸν εὐρὺν ἄερθεν.

ỳ. 731. *At perfidus ensis Frangitur*] Homerus Iliad. γ'.

Α᾽τρείδης δ᾽ ἐρυσάμενος ξίφος ἀργυρόηλον
Πλῆξεν ἀνασχόμενος κόρυθος φάλον, ἀμφί δ᾽ ἄρ᾽ αὐτῷ
Τριχθά καὶ τετραχθὰ διατρυφθέν ἔκπεσε χειρός.

ỳ. 733. *Ni fuga subsidio subeat*] Homerus Ili. έ.

Α᾽λλά μ᾽ ὑπήνεικαν ταχέες πόδες.

ỳ. 742. *Ergo amens diversa fuga petit æquora Turnus*] Homerus in Ili. χ'.

Ω῾ς ἄρ ὅγ᾽ ἐμμεμαὼς ἰθὺς πέτετο, τρέσε δ᾽ ἕκτωρ
Τεῖχος ὑπὸ τρώων, λαιψηρὰ δὲ γούνατ᾽ ἐνώμα.

ỳ. 749. *Inclusum veluti si quando in flumine nactus Cervum*] Comparatio sumpta ex Ili. χ'.

Ε῞κτορα δ᾽ ἀσπερχὲς κλονέων ἔφεπ᾽ ὠκὺς ἀχιλλεὺς,
Ω῾ς δ᾽ ὅτε νεβρὸν ὄρεσφι κύων ἐλάφοιο δίηται
Ο῎ρσας᾽ ἐξ εὐνῆς, διά τ᾽ ἄγγεα, καὶ διὰ βήσσας,
Τόν δ᾽ εἴπερ τε λάθησι καταπτήξας ὑπὸ θάμνῳ
Α᾽λλά τ᾽ ἀνιχνεύων θέει ἔμπεδον ὄφρα κεν εὕρῃ,
Ω῾ς ἕκτωρ οὐ λῆθε ποδώκεα πηλεΐωνα

ỳ. 754. *Similisque tenenti Increpuit malis, morsuque elusus inani est*] Opinor hoc loco Virgilium expressisse versus illos Apollonii e lib. II. Argonauticorum, 469

Ω῾ς δ᾽ ὅτ᾽ ἐνὶ κνημοῖσι κύνες δεδαημένοι ἄγρης

Η᾽

Η' αἶγας κεραοὺς ἠὲ πρόκας ἰχνεύοντες
Θείωσιν, τυτθὸν δέ τιταινόμενοι μετόπισθεν
Α'κρης ἐν γενύεσσι μάτην ἀράβησαν ὀδόντας.

ỷ.760. *Aeneas mortem, contra præsensque minatur Exitium si quisquam adeat*] Locus Homeri in Ili. χ´.

Λαοῖσιν δ᾽ ἀνένευε καρήατι δῖος ἀχιλλεὺς,
Οὐδ᾽ εἶα ἱέμεναι ἐπὶ ἕκτορι πικρὰ βέλεμνα
Μή τις κῦδος ἄροιτο βαλὼν, ὁ δὲ δεύτερος ἔλθῃ.

ỷ.763. *Quinque orbes explent cursu*] Homericus locus ex eodem libro,

Α'λλ᾽ ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπὶ κρουνὸς ἀφίκοντο.

ỷ.765. *Sed de Turni vita & sanguine certant*] Hoc quoque ex eodem libro expressum est,

—— ἐπεὶ οὐχ ἱερήϊον, οὐδὲ βοείην
Α'ρνύσθην, ἅτε ποσσὶν ἀέθλια γίνεται ἀνδρῶν,
Α'λλὰ περὶ ψυχῆς θέον ἕκτορος ἱπποδάμοιο.

Diotimus in epigrammate lib. 1.

Κεῖται δέ σφιν ἀγὼν οὐ χαλκέυ ἀντὶ λέβητος,
Α'λλ᾽ ὅςις ζωὰν οἴσεται ἢ θάνατον.

ỷ.774. *Voluitque manu convellere ferrum*] Videri potest sumpsisse ab Homero, apud quem in Ilia. φ´. leguntur hi versus,

—— ὁ δ᾽ ἄρα μελίην ἀχιλῆος
Οὐ δύνατ᾽ ἐκ κρημνοῖο ἐρύσαι χειρὶ παχείῃ.
Τρὶς μέν μιν πελέμιξεν ἐρύσασθαι μενεαίνων,
Τρὶς δὲ μεθῆκε βίῃ.

ỷ.778. *Colui vestros si semper honores*] tale illud in Ili. ά.

—— εἴποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
Ἢ εἰ δή ποτέ τοι κατὰ πίονα μηρί' ἔκηα
Ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τὸ δέ μοι κρήηνον ἐέλδωρ.

ỷ.780. *Dixit, opemque dei non cassa in vota vocavit*] Versus ex eodem libro translatus,

Ὣς ἔφατ' εὐχόμενος, τῶ δ' ἔκλυε Φοῖβος ἀπόλλων.

ỷ.785. *Fratrique ensem dea Daunia reddit*] expressit Homericum locum in eodem libro,

—— τὸ δ' ὑπερέπτατο χάλκεον ἔγχος,
Ἐν γαίῃ δ' ἐπάγη ἄνα δ' ἥρπασε παλλὰς ἀθήνη,
Ἂψ δ' ἀχιλῆϊ δίδου, λάθε δ' ἕκτορα ποιμένα λαῶν.

ỷ.792. *Fulva pugnas de nube tuentem*] Homerus Ilia. θ'.

Ἔνθ' ἵππους ἔστησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
Λύσας ἐξ ὀχέων, κατὰ δ' ἠέρα πουλὺν ἔχευεν,
Αὐτὸς δ' ἐν κορυφῇσι καθέζετο κύδεϊ γαίων,
Εἰσορόων τρώων τε πόλιν καὶ νῆας ἀχαιῶν.

ỷ.801. *Nec te tantus edat tacitam dolor*] Homerus in Iliad. ω.

—— τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων,
Σὴν ἔδεαι κραδίην, μεμνημένος οὐδέ τι σίτου.

ỷ.816. *Abiuro Stygii caput implacabile fontis*] Homerus in Iliad. ο.

Ἴστω νῦν τόδε γαῖα, καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν,
Καὶ τὸ κατειβόμενον στυγὸς ὕδωρ, ὅστε μέγιστος
Ὅρκος, δεινότατόστε πέλει μακάρεσσι θεοῖσι.

ỷ.829. *Rerumque repertor*] ἀλφηστὴς, Homero.

ỷ.844. *Iuturnamque parat fratris dimittere ab ar-*

armis] Totùs hic locus expreſſus eſt de Homerico illo in Ili. ό.

Ἶριν δὲ προτέρην ἔπεα πτερόεντα προσήυδα,
Βάσκ' ἴθι, ἶρι ταχεῖα, ποσειδάωνι ἄνακτι,
Πάντα τάδ' ἀγγεῖλαι, μὴ δὲ ψευδάγγελος εἶναι,
Παυσόμενον μιν ἄνωχθι μάχης ἠδὲ πτολέμοιο
Ἔρχεσθαι μετὰ φῦλα θεῶν.

471 ℣.868. *Arrectaque horrere comæ*] Homerus in Iliad. ώ.

Ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν ἐπὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι.

℣.875. *Iam iam linquo acies*] Imitatus eſt Homeri Apollinem in Ili. χ΄. Hectorem deſerentem.

℣.877. *Nec fallunt iuſſa ſuperba Magnanimi Iovis*] Homerus in Ili. ώ.

—— νοέω δὲ καὶ αὐτὸς
Ἕκτορά τοι λύσαι. διόθεν δέ μοι ἄγγελος ἦλθε.

℣.886. *Et ſe fluvio dea condidit alto*] Homerus in Il. ό.

Ὣς εἰπὼν, λῖπε λαὸν ἀχαιϊκὸν ἐννοσίγαιος·
Δῦνε δὲ πόντον ἰών.

℣.890. *Non curſu, ſævis certandum eſt comminus armis*] Imitatus eſt Homeri locum in Ili. χ΄.

Παντοίης ἀρετῆς μιμνήσκεο, νῦν σε μάλα χρὴ
Αἰχμητήν τ' ἔμεναι, καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν,
Οὔτοι ἔτ' ἔσθ' ὑπάλυξις, ἄφαρ δέ σε παλλὰς ἀθήνη
Ἔγχει ἐμῷ δαμάᾳ, νῦν δ' ἀθρόα πάντ' ἀποτίσεις.

℣.892. *Opta ardua pennis Aſtra ſequi*]. Videtur hoc ex Euripidis Medea ſumpſiſſe, in qua ita loquitur Iaſon,

Δεῖ γάρ νιν ἤτοι γῆς σφε κρυφθῆναι κάτω,
Ἢ πτηνὸν ἆραι σῶμ' εἰς αἰθέρος βάθος,
Εἰ μὴ τυράννοις δώμασιν δῶναι δίκην.

ỷ.894. *Ille caput quassans*] κινήσας κάρη, Homero, ut alibi notatum est.

ỷ.895. *Dii me terrent, & Iuppiter hostis*] hæc pæne ad verbum ex Homeri Ili. ν'. expressa sunt,

— ὅτι τοι μάχης ἀδαήμονές εἰμεν
Ἀλλὰ Διὸς μάστιγι κακῇ ἐδάμημεν ἀχαιοί.

& in Iliad. ρ'.

Οὔτι ἐγὼ ἔῤῥιγα μάχην, οὐδὲ κτύπον ἵππων
Ἀλλ' αἰεὶ διὸς κρείσσων νόος αἰγιόχοιο,
Ὅς τε καὶ ἄλκιμον ἄνδρα φοβεῖ, καὶ ἀφείλετο νίκην.

ỷ.897. *Campo quod forte iacebat Limes agro positus*] Homerus in Ilia. Φ'. 472

Ἡ δ' ἀναχασσαμένη λίθον εἵλετο χειρὶ παχείῃ,
Κείμενον ἐν πεδίῳ μέλανα, τρηχύν τε, μέγαν τε,
Τὸν ῥ' ἄνδρες πρότεροι θέσαν ἔμμεναι οὖρον ἀρούρης.

ỷ.899. *Vix illud lecti bis sex cervice subirent*] respexit ad Homeri locum in Ili. ε'.

—— ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
Τυδείδης μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γε ἄνδρε φέροιεν,
Οἷοι νῦν βροτοί εἰσι, ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος.

ỷ.908. *Ac velut in somnis oculos ubi languida pressit Nocte quies*] Comparatio Homerica ex Il. χ'.

Ὡς δ' ἐν ὀνείρῳ οὐ δύναται φεύγοντα διώκειν,
Ὡς ὁ τὸν οὐ δύναται ὑποφεύγειν, οὔθ' ὁ διώκειν.

ỷ.917.

ỿ.917. *Nec quo se eripiat, nec qua vi tendat in hostem*] Homerus in eodem lib.

—— χώσατο δ᾽ ἕκτωρ
Ὅττι ῥά οἱ βέλος ὠκὺ ἐτώσιον ἔκφυγε χειρός.
Στῆ δὲ κατηφήσας, ὐδ᾽ ἀλλ᾽ ἔχε μείλινον ἔγχος,
Δηΐφοβον δ᾽ ἐκάλει λευκάσπιδα μακρὸν ἀΰσας,
Ἤτεέ μιν δόρυ μακρὸν, ὐδ᾽ ὔτι οἱ ἐγγύθεν ἦεν.

ỿ.919. *Cunctanti telum Aeneas fatale coruscat Sortitus fortunam oculis*] ex eodem libro hoc quoque depromptum est, —— ἦν ἄῤ ἀχιλλεὺς
Πάλλεν δεξιτερῇ κακὸν φρονέων ἕκτορι δίῳ
Εἰσορόων χρόα καλὸν, ὅπῃ εἴξειε μάλιστα.

ỿ.925. *Et clypei extremos septemplicis orbes*] Homerus in Iliad. ή.
Αἴας δ᾽ ἐγγύθεν ἦλθε φέρων σάκος ἠΰτε πύργον
Χάλκεον, ἑπταβόειον.

ỿ.930. *Ille humilis, supplexque oculis dextramque precantem Protendens*] Aemulatus est Home-
473 ri locum in Iliad. χ́. ubi moriens Hector ita precatur Achillem,

Λίσσομ᾽ ὑπὲρ ψυχῆς καὶ γούνων σῶν τε τοκήων,
Μή με ἔα παρὰ νηυσὶ κύνας δάψαι ἀχαιῶν
Ἀλλὰ σὺ μὲν χαλκόν τε ἅλις, χρυσόν τε δέδεξο
Δῶρα, τά τοι δώσουσι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ,
Σῶμα δ᾽ οἴκαδ᾽ ἐμὸν δόμεναι πάλιν, ὄφρα πυρός με
Τρῶες καὶ τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα.

ỿ.933. *Oro, fuit & tibi talis Anchises genitor*] Homerus in Iliad. ώ.

Μνῆσαι πατρὸς σεῖο θεοῖς ἐπιείκελ᾽ ἀχιλλεῦ,
Τηλίκου, ὥσπερ ἐγὼν ὀλοῷ ἐπὶ γήραος ὐδῷ.

& in Iliad. χ'.

— καὶ δέ νυ τῷ δε πατὴρ τοιός δε τέτυκται
Πηλεύς.

✠.940. *Et iam iamque magis cunctantem flectere ſermo Cæperat*] Homerus in Iliad. ζ.

Ὣς φάτο. τῷ δ᾽ ἄρα θυμὸν ἐνὶ ϛήθεσσιν ἔπειθεν
Καὶ δή μιν τάχ᾽ ἔμελλε θοὰς ἐπὶ νῆας ἀχαιῶν
Δώσειν ᾧ θεράποντι καταξέμεν.

✠.952. *Vitaque cum gemitu fugit indignata ſub umbras*] verſus hic translatus eſt de Homerico illo in Ili. χ'.

Ψυχή δ᾽ ἐκ ῥεθέων πταμένη ἄϊδός δε βεβήκει
Ὃν πότμον γοάουσα, λιποῦσ᾽ ἀδροτῆτα καὶ ἥβην.

quo reſpexiſſe Q. Smyrnæum opinor lib. I. cum ait:

— Ψυχή δ᾽ ἐμίγη πολυαέσιν αὔραις.

F I N I S.

CORRIGENDA.

Pag.	Lin.	Pro	Lege
3.	7.	ἦεν	ἦμεν.
28.	11.	αἴγεες	ἄλγεες
51.	20.	ἵλα —— νέω	ἵλαθι — νέωτ'
72.	8.	Νύμφαι	Νύμφα
——	29.	βαρὺς ἦρα	βαρὺς θεὸς, ἦ ῥα
76.	13.	ἄλα	ἅμα
80.	15.	τῇ	τῷ
102.	29.	τῶ	τὰ
106.	15.	ἀριςᾶ	ἀριςερᾶ
108.	13.	Μύσων	Νύσων
127.	26.	κατὰ	καθὰ
136.	3.	τῶν	τῦ
145.	4.	χερσὸν δὲ	χερσόνδε
160.	25.	δὴ καὶ ἐπαινεῖ	δίκαι' ἐπαίνει
179.	5.	υἷες	ὗες
202.	9.	καλλύτορα	κηλήτορα
227.	25.	Πότον	Πόντον
230.	22.	καί	[illegible]
274.	6.	κυκτιπ.	νυκτιπ.
286.	24.	ἑρμείαν	Ἑρμείῃ
295.	20.	τινδά	τὴν δε
365.	28.	poeta	poëtæ
366.	5.	— τεις	— τες
467.	23.	χέαιται	χέαται
490.	3.	ἦχ'	ἦρχ'
525.	6.	ἔργεται	ἔρχεται
546.	13.	*diserta*	*deserta*
550.	11.	ἔῤῥιγγα	ἔῤῥιγα
551.	25.	ζῶμα	σῶμα
——	30.	ἄπερ	ἄσπερ.

INDEX AVCTORVM,

Qui in Vrſini Opere potiſſimum illuſtrantur, emendantur, aut e MSS. citantur.

Gor-

Scho-

F I N I S.

HECTO-

HECTORIS INTERITVS
CARMEN HOMERI.

SIVE ILIADIS LIBER XXII.

Cum Scholiis vetustis

PORPHYRII ET ALIORVM,

Quae, huc usque inedita, nunc primum
e Codice Leidensis Bibliothecae
evulgavit

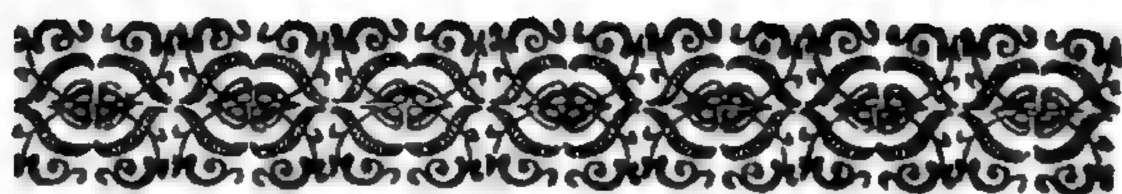
LVDOV. CASP. VALCKENAER.

Accessit *Eiusdem*

DISSERTATIO,

De Praestantissimo Codice Leidensi,
& de Scholiis in Homerum ineditis.

LEOVARDIAE,
Ex officina GVLIELMI COVLON, Illustr.
Frisiae Ordd. & Acad. Typographi.
MDCCXLVII.

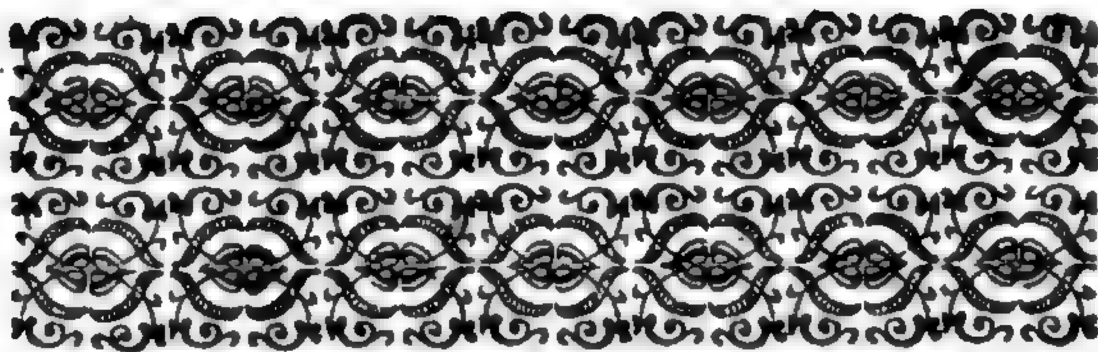
PATRI SVO

IOANNI WARNERO
VALCKENARIO,

IVRISCONSVLTO,

EXIGVVM LIBELLVM
VELVTI PIETATIS
SVAE MONVMENTVM
DEDICAT

L. C. VALCKENAER.

LECTORI

S. D.

LVDOV. C. VALCKENAER.

PRaeter Epiſtolam, eum in finem paratam, ut Fulvii Vrſini libro praefigeretur, aliud quidpiam a me requirebat Coulonius, quo veluti lenocinio emptores allicerentur. Coepi itaque reſpicere, quae ante hos octo annos inedita deſcripſeram e codicibus Bibliothecae Lugdunenſis; quorum utendorum ampla mihi fuerat facta poteſtas a Io. van den Bergh, Cos. qui tum Senatus erat Leidani Princeps, quique octogenario maior hodiedum viridi floret ſenecta, Literatorum hominum Fautor Egregius, & illuſtre exemplar, quod Viri Potentes & Nobiles, ſui nominis reſpectu, tandem imitentur. Ceteris, quae illius praecipue beneficio mea feceram, anteponere ſolebam Scholia in Homerum; Aliorum & Porphyrii, hominis Praeſtantis ac Perdocti, a me deſcripta e Codice Voſſiano, quo hoc in genere meliorem alibi terrarum non puto reperiri. Intellexeram, harum

rerum cupidis non displicuisse, quae Animadversionibus in Ammonium fuerant subiecta; exoptasse autem nonnullos, ut universa in Homeri Iliada Scholia ex isto libro a me evulgarentur. Verum ex illis paucis, quae ab Ezech. Spanhemio, & a me fuerunt emissa, perspicere potuerunt acutiores, eas saepe mendas ineditis Scholiis inpressas, quae sine alterius libri scripti subsidio tolli vix possint. Scholiorum autem Homericorum editio suis numeris absoluta procurari non potest, nisi plures codices vetusti, Scholiis instructi, ad edita comparentur ab homine in his rebus diu multumque exercitato, qui laboris sit patiens, Graece non mediocriter doctus, & praeterea ingenii ac iudicandi dote ornatissimus. Hunc in finem quatuor inprimis scripti codices Homeri viderentur conferendi, Leidensis, Lipsiensis, Florentinus, quique, Porphyrii Scholiis insignis, ante hos quinquaginta annos inter libros Wittianos Dordraci numerabatur. Interea temporis, dum prodeat, qui ab illis omnibus paratus operi manum admoveat, poterunt ab unoquovis specimina ex istis codicibus cum Eruditis communicari. Recte fecisse videbatur Conradus Hornejus, qui superioris seculi anno XX Scholia in Iliadis Librum IX emiserat, a Io. Caselio Florentiae descripta. Idcirco constitui quodam modo Hornejum imitari, & in usum eorum potissimum, qui se in meam tradidere disciplinam, unam edere Homeri Iliada cum scholiis libri Leidensis, quae quidem in margine exemplaris scripti legerentur, universis. Selegi autem Iliada Homeri Xῖ, quae a vetustis Grammaticis inscripta fuit: Ἕκτορος ἀναίρεσις. Prae ceteris (nam deerat in Leidensi codice Liber Iliadis ultimus) haec, institu-

tuto nostro adcommoda, placuit aeterni carminis particula; in qua Hectoris denarratur interitus, ac luctus Priami, Hecubae, & Andromaches, ob Hectoris cadaver, ab Achille, propter Patrocli caedem ferociente, raptatum, vivide depingitur, & divinioris ingenii vis Poëtica clarissimum in modum elucet. In exprimendo hoc carmine praecipue sequutus sum editionem Samuelis Clarkii Wetstenianam: inde hanc partem mihi descripserat inter nostrates literarum cultu ornatissimus Iuvenis Ioannes Pierson. Ad illam editionem comparavi primam Demetrii Chalcondylae Florentinam anni 1488. & nitidissimam Turnebi Parisinam anni 1554. Frater meus adolescentior Paulus Iacobus, ad vulgatas Iliadis edd. iam contulerat Aldinam anni 1524. & minus notam Lovaniensem anni 1535. Ex his aliisve, magna fuit ad manum lectionum diversarum sylloge: quia res ab instituto videretur alienior, exponere nolui, quae ab Editore Homeri depromenda iudicarem. De multis autem pauca illa selegi, e quibus huius partis nonnulla possent expoliri: nam minimum vicies ab editione Clarkii, ceterisque maxime vulgatis, recessi. Veteres editiones, haud sane a Iosua Barnesio collatae, quando lectiones subministrabant, quae codice Leidensi aliisve Barnesio memoratis firmarentur, quaeque vulgatis viderentur meliores; eas non dubitanter in huius Iliadis contextum introduxi; in quo solius etiam Eustathii auctoritate nonnulla novavi; nihil tamen, quod non fuerit in notis, sub nomine variarum Lectionum ad calcem libelli reiectis, indicatum. Antequam anno huius seculi undecimo Cantabrigiae Homerus prodierat Barnesii, ab editione Henr. Stephani vix ausi fuerant

 rant

rant ſecedere: quaſi vero in hac duraturae Reipublicae libertate Stephanus obtineret imperium, aut eadem ſtudioſos Homeri lectores inceſſere deberet male ſana religio, quae populum. Sicuti ſuperſtitionem, ita tamen ab altera parte, venturis Homeri Editoribus ſtudioſe evitandum cenſeo exemplum Ioſuae Barneſii, qui, tametſi Graece ſciens, minime ab omnibus illis paratus, quae deſideraremus in Homeri Interprete, perſaepe, dum a MSS. & Edd. inconſiderate deflectit, priſtinas lectiones obliteravit, & centena Homeri loca deterius vulgavit, quam fecerant Priores. Quod ſi Barneſius varias MSS. codicum Homericorum lectiones, una cum obſervatis ſuis in exiguum volumen collectas, cum Doctis communicaſſet, laudem fuiſſet ab omnibus commeritus, & eius editione caruiſſemus aequo animo. Niſi res ea me ab inſtituto nimium abduceret, non pauca poſſent commemorari, praeter illa, quae in Actis Eruditorum Lipſienſ. anni MDCCXII. non uno in loco, recte monuit Graece peritiſſimus Stephanus Bergleruss.

Scholiis ad Iliada XΓ dudum vulgatis, quae in libro Leidenſi non reperirentur, ſuo loco relictis; illa duntaxat Scholia huius Iliadis contextui ſubieci, quae in margine codicis Leidenſis inveneram; ſive iam ante edita, ſeu penitus eſſent inedita; ſive integras exhiberent Porphyrii aliorumve adnotationes, ſeu veterum Scholiorum, quae recentior quiſpiam contraxerat, reliquias: illa quin etiam edidi, quae momenti viderentur nullius. Quae autem in libro Leidenſi ſcripta erant mendoſe, & ordine praepoſtero poſita, ad ſua loca retuli, plerumque a me ita emendata, ut perpauca in his reliquerim aliis corrigenda.

Hic

Hic poteram ſubſiſtere: ſed ne quis, eodem codice uſurus, meam in re tantilla diligentiam requirat, quae poſui, pleraque paulo explicatius retractabo. Scholia codicis Leidenſis exhibui, in marginibus exemplaris collocata; non item illa, quae verſibus Homericis legerentur interſerta; tum quod pleraque, literis evaneſcentibus ſcripta, legi non poterant; tum quod tanti non videbantur. Deinde e margine exemplaris noſtri depromſi omnes adnotationes, easque edi curavi; ſunt autem inter illas circiter viginti duae, quae pleraeque iam dudum inter Scholia legebantur; nonnullae autem, veluti ad verſum 27. 137. 251. & 254. ab illo demum fuerant vulgatae, qui Iliadis Homeri, anno 1689 Cantabrigiae editae, curam geſſerat praecipuam, in Excerptis Scholiorum, quae olim Florentiae deſcripſerat e vetuſto codice Aloyſius Alamannus. Praeter ceteras ineditas, iſtas etiam 22. adnotationes, (his, ut ab ineditis diſcernerentur, ſtellulam praefixi.) ad fidem Codicis MS. ſaepe meliores, repraeſentavi. Pleraſque MS. mendas ſuſtuli, reliquas, hoc ſigno † interſerto, adoleſcentibus indicavi: neque tamen committendum cenſui, quin in notis mendoſas etiam lectiones deponerem; e quibus poſſet aeſtimari, rectene correxerim, an ſecus. Perſaepe verae ſcripturae veſtigia mirifice erant a deſcriptore obducta. In ſcholio ad v. 420. legebatur: ἱκετεύων τὰ περὶ τοῦ πρς πρῶτον προβάλλεται γεννῆσαι πρόκλειο. Memineram artificioſae orationis, qua acerrimi Heröis animum intractabilem in ultima Iliadis parte flectere ad ſui commiſerationem nitebatur Priamus; tum facile perſpexi, Grammaticum ſcripſiſſe: προβάλλεται, Μνῆσαι πατρὸς σεῖο

Prae-

Praeter cetera, in hoc etiam libro pervulgata ſunt ſcripturae compendia, πρς, μρὶ, σρίαν (pro σωτηρίαν) ἄνοι, ὐνὸς, πρόκλφ, omnibus notiſſima. Scholia legitimo ordine diſpoſui, qui erat in MS. turbatiſſimus. Ad finem Iliadis Φ. legebatur ſcholion, quod ad Iliadis noſtrae v. 15. retuli. Prima in codice Leidenſi ad Il. X. adnotatio ſpectabat ad verſum 20. ſecunda, ad v. 27. tertia, ad v. 22. quarta, ad v. 25. quinta, ad v. 2. ſexta, ad v. 13. (ſeptimam, quia, quo referenda eſſet, comminiſci non poteram, in notis exhibui.) octava, ad v. 29. nona, ad v. 3. decima, ad verſum 1. undecima ad v. 34. deinceps paulo accuratior ordinis habita fuerat ratio: ſed interdum duae adnotationes, quibus voculam [Ἄλλως] inſerui, in unam coaluerant; nonnunquam primae literae Scholiorum erant omiſſae, quae ſcriptori fuerant viſae deinceps minio praefigendae. ρῶτον erat initium ſcholii ſecundi ad v. 34. Κοσάκις, ſcholii primi, ad v. 349. Credat forte quis, ordine non ſuo poſita Scholia facillimo opere potuiſſe in ſuas ſedes ſingula reduci; ſed ſaepenumero horas mihi male periiſſe, facile quivis autumabit; ubi dixero, e centum & ſex ſeptemve diverſis, quindecim tantum Scholiis (nimirum ad v. 2. 13. 27. 29. 44. 70. 126. 127. 183. 251. 261. 318. 431. 467. 491.) dictiones præfixas fuiſſe Homericas, quibus illuſtrandis inſervirent. Loca itaque, ad quae ſpectaverant Grammatici, erant inveſtiganda; & verba Homeri Scholiis anteponenda. Meam in his minutiis adnotandis diligentiam illos ſat ſcio non vituperaturos, qui huius obſervati uſum latiſſime patere animadvertent, & ſimul hinc ſuſpicabuntur, primos quorumcumque Scholiorum Editores hac in parte errores commi-

misisse plurimos, ad quos plerique ante minus adtenderint, quam veram Scholiorum tractandorum rationem in notis ad Scholia in Plutum Aristophanis variis in locis patefecisset Hemsterhusius. Deponam hoc in loco quaedam Magni Viri verba, e p. 452. „ Non rarum est in veteribus Scholiastis, & saepe „ noxium lectori peccatum, ut eorum adnotatio„ nibus praepostera Scriptoris, & alia, quam quae „ declarant verba praeponantur: quo fit aliquan„ do, ut, quid sibi velint, perspici non possit. „ Quum hac in parte facillimus sit in errorem lapsus, potuit accidere, ut alicubi aberraverim a mente Grammaticorum, quantumvis id raro putem evenisse. Dum in his digerendis dies aliquot consumebam, qui consumi potuerant paulo fructuosius, constitui non temere in hanc officinam reverti, & praeterea censui nihil asperius in primos librorum Editores esse dicendum. Neque tamen idcirco haec a me dicuntur, ac si meis etiam erroribus ignosci velim; hos etenim celari nolo; neque lubet uti deprecatione. Qui libere dixerim, quid sentirem de Barnesio, sum sane paratissimus errores a me commissos corrigere, quomodocumque etiam a Doctis indicentur: certo enim scio, bonos id humaniter facturos, & praecipue veritatis amore permotos; ceteri per me poterunt ingenio frui. Illi, quando in his Scholiis invenerint, quae poeniteat ignoravisse, laudabunt certe voluntatem literarum amantissimi, & pro suo modulo fines earum promoventis. Poterunt autem hinc libri Leidensis aestimare praestantiam, qui solus pleraque subministraverit, quae alicuius momenti fuerant in hanc Iliada e diversis codicibus evulgata; praeterea autem multo plura inedita, inter quae non-

nonnulla & vetuſta ſint, & minime adſpernanda complectantur, ab Euſtathio etiam praetermiſſa. Quandoquidem vero haec Eruditis forte pauca poterant videri, conſtitui hos ulterius demereri; &, ne Leidenſis libri bonitas hac mea opella eyileſceret, de codice Leidenſi paulo copioſius differere, nonnulla etiam ex eo depromere, quae Literarum Humaniorum cupidis non poſſint non accidere iucundiſſima. Sed iſtam diſſertationem, plus aequo forte verboſam, ad finem libelli depoſuiſſe ſatius eſſe arbitror.

ΟΜΗ-

ΟΜΗΡΟΥ

ΕΚΤΟΡΟΣ ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ.

ΗΓΟΥΝ

ΙΛΙΑΔΟΣ ΟΜΗΡΟΥ

Η ΧΙ ΡΑΨΩΙΔΙΑ.

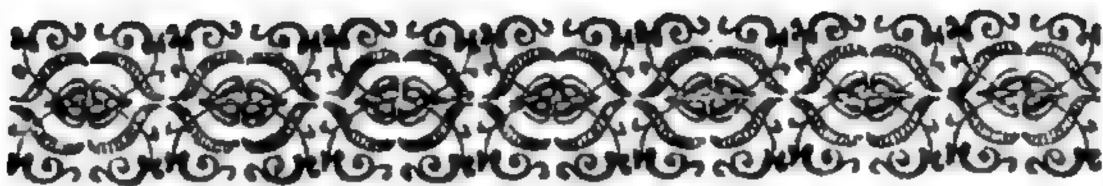
ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ ΙΛΙΑΔΟΣ Χ.

Τῶν Τρώων ἐγκλεισθέντων εἰς τὴν πόλιν, μόνος Ἕκτωρ ὑπομείνας Ἀχιλλέα, τὸ μὲν πρῶτον φεύγει, ἔπειτα δὲ ἀνθίσταται, Ἀθηνᾶς αὐτὸν πειστάσης· καὶ ἀναιρεῖται. ἐξάψας δὲ αὐτὸν τοῦ ἅρματος Ἀχιλλεὺς διὰ τοῦ πεδίου ἐπὶ τὸν ναύσταθμον ἕλκει· οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν ὠδύροντο ταῦτα ὁρῶντες.

Ἄλλως

Τῶν λοιπῶν Τρώων εἰς τὴν Ἴλιον ἀναχωρούντων, μόνος Ἕκτωρ εἰς τὰ ἔξω ὑπομένει· παρακαλούντων δὲ αὐτὸν τῶν γονέων εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν ἀπαρνεῖται· Ἀπόλλων δὲ ἐπιγνοὺς ἀπομέμφεται αὐτῷ· καὶ ὁ μὲν ὑπεναντίον Ἀχιλλέως ἐλθὼν διώκεται τρὶς περὶ τὰ τείχη. Ζεὺς δὲ ταλαντεύει ἀμφοτέρων τὰς μοίρας· καὶ αἱ μὲν Ἕκτορος ἐπὶ γῆς χωροῦσιν, αἱ δὲ Ἀχιλλέως ἄνω φέρονται· καὶ οὕτω Ζεὺς κελεύει Ἀπόλλωνα ὑποχωρεῖν τῆς μάχης· καὶ ὁ μὲν ὑποχωρεῖ· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ, εἰκασθεῖσα τῷ Πριάμου παιδὶ Δηϊφόβῳ, παρορμᾷ Ἕκτορα ἀντιτάξασθαι Ἀχιλλεῖ· ὁ δὲ πεισθεὶς συνίσταται, καὶ ἀναιρεῖται· δεθεὶς δὲ ἀπὸ τοῦ ἅρματος τοῦ προειρημένου σύρεται.

ΟΜΗΡΟΥ

ΕΚΤΟΡΟΣ ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ.

ΗΓΟΥΝ

ΙΛΙΑΔΟΣ ΟΜΗΡΟΥ Η ΧΙ ΡΑΨΩΔΙΑ.

Χῖ δ' ἄρα τρὶς περὶ τεῖχος ἄγων κτάνεν Ἕκτορ' Ἀχιλλεύς.

ὨΣ οἱ μὲν κατὰ ἄστυ πεφυζότες, ἠΰτε νεβροί,
Ἱδρῶ ἀπεψύχοντο, πίον τ', ἀκέοντό τε δίψαν,
Κεκλιμένοι καλῇσιν ἐπάλξεσιν· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ

Τεί-

1. Πεφυζότες.] Τὴν μετὰ δέους κατάπληξιν οὕτω καλεῖ. ἔστιν οὖν ἀντὶ τοῦ δεδειλιακότες, καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ,

Τίφθ' οὕτως ἕστητε τεθηπότες, ἠΰτε νεβροί;

Ἔστιν οὖν φύζα, φυζῶ· ὡς κίσσα, κισσῶ. καὶ μέσος παρακείμενος, πέφυζα, οὗ μετοχὴ, πεφυζώς.

* 2. Ἀκέοντο.] Ἐθεραπεύοντο· κυρίως γὰρ Ἀκεῖσθαι, τὸ ἄχος ἰᾶσθαι, καὶ τὸ ὁ, τι δήποτε θεραπεύειν. ὅθεν Φρύγες Ἀκεστὴν, τὸν ἰατρόν· καὶ Ἀθηναῖοι, Ἀκέστραν.

3. ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ. Ἠγνόησαν οἱ πολλοί, ὅτι ἡ Κλισία παρ' Ὁμήρῳ τὴν περιοχὴν σημαίνει, καὶ πάντα τὰ ἐσχηματισμένα ἀπ' αὐτῆς ῥήματα·

Ὣς οἱ μὲν κατὰ ἄστυ πεφυζότες, ἠΰτε νεβροί,
Ἱδρῶ ἀπεψύχοντο, πίον τ', ἀκέοντό τε δίψαν,

Κε-

Τείχεος ἆσσον ἴσαν, σάκε᾽ ὤμοισι κλίναντες.
Ἕκτορα δ᾽ αὐτοῦ μεῖναι ὀλοὴ μοῖρ᾽ ἐπέδησεν,
Ἰλίου προπάροιθε, πυλάων τε Σκαιάων.
Αὐτὰρ Πηλείωνα προσηύδα Φοῖβος Ἀπόλλων·
  Τίπτε με, Πηλέος υἱέ, ποσὶν ταχέεσσι διώκεις,
Αὐτὸς θνητὸς ἐὼν θεὸν ἄμβροτον; οὐδέ νυ πώ με
Ἔγνως, ὡς θεός εἰμι, σὺ δ᾽ ἀσπερχὲς μενεαίνεις.
Ἦ νύ τοι οὔτι μέλει Τρώων πόνος, οὓς ἐφόβησας,
Οἳ δή τοι εἰς ἄστυ ἄλεν, σὺ δὲ δεῦρο λιάσθης.
Οὐ μέν με κτενέεις, ἐπεὶ οὔτοι μόρσιμός εἰμι.
  Τὸν δὲ μέγ᾽ ὀχθήσας προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ἔβλαψάς μ᾽, Ἑκάεργε, θεῶν ὀλοώτατε πάντων,
Ἐν-

  Κεκλιμένοι καλῇσιν ἐπάλξεσιν· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
  Τείχεος ἆσσον ἴσαν, σάκε᾽ ὤμοισι κλίναντες.

λέγει γὰρ, περιεχόμενοι τῷ τείχει οἱ Τρῶες· οἱ δ᾽ Ἀχαιοὶ τὰ σάκη περιέχοντες τοῖς ὤμοις. Οὕτω λύσεις καὶ τὸ,

  —— οἱ δὲ ῥηγμῖνι θαλάσσης
  Κεκλίατο.

λέγει γὰρ, ὅτι περιεχόμενοι ὑπὸ τῶν Τρώων ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης συνηλάθησαν. καὶ τὸ,

  —— πὰρ δ᾽ ἔγχος ἐκέκλιτο, καὶ ταχέ᾽ ἵππω.

δηλοῖ, περιείχετο. καὶ τὸ περὶ τοῦ,

  Κεῖθ᾽ ἁλὶ κεκλιμένη ἐριβώλακος ἠπείροιο.

ἀντὶ τοῦ, κεῖται περιεχομένη. καὶ πάλιν,

  Ὅς δ᾽ ἐν Ὕλῃ ναίεσκε μέγα πλούτοιο μεμηλὼς,
  Λίμνῃ κεκλιμένος.

δηλοῖ, περιεχόμενος. καὶ, Ἀσπίσι κεκλιμένοι, περιεχόμενοι ὑπὸ τῶν ἀσπίδων. ἀπὸ δὲ τοῦ Κλείω γέγονεν· τὸ γὰρ ἀποκλεισθὲν περιέχεται.

  —— οὐδὲ πύλῃσιν
  Εὗρ᾽ ἐπικεκλιμένας σανίδας.

τὸ δ᾽ αἴτιον περιέστησι καὶ τό,

Ἀλλ᾽

Ἐνθάδε νῦν τρέψας ἀπὸ τείχεος· ἦ κ' ἔτι πολλοὶ
Γαῖαν ὀδὰξ εἷλον πρὶν Ἴλιον εἰσαφικέσθαι.
Νῦν δ' ἐμὲ μὲν μέγα κῦδος ἀφείλεο, τοὺς δ' ἐσάωσας
Ῥηϊδίως, ἐπεὶ οὔ τι τίσιν γ' ἔδδεισας ὀπίσσω·
Ἦ σ' ἂν τισαίμην, εἴ μοι δύναμίς γε παρείη.
Ὣς εἰπὼν, προτὶ ἄστυ μέγα φρονέων ἐβεβήκει,
Σευάμενος, ὥσθ' ἵππος ἀεθλοφόρος, σὺν ὄχεσφιν,
Ὅς ῥά τε ῥεῖα θέῃσι τιταινόμενος πεδίοιο·
Ὣς Ἀχιλεὺς λαιψηρὰ πόδας καὶ γούνατ' ἐνώμα.
Τὸν δ' ὁ γέρων Πρίαμος πρῶτος ἴδεν ὀφθαλμοῖσι,
Παμφαίνονθ', ὥς τ' ἀστέρ', ἐπεσσύμενον πεδίοιο.
Ὅς ῥά τ' ὀπώρης εἶσιν· ἀρίζηλοι δέ οἱ αὐγαὶ

Φαι-

Ἀλλ' ἐν γὰρ Τρώων πεδίῳ πύκα θωρηκτάων
Πόντῳ κεκλιμένοι ἑκὰς ἥμεθα. ——

ὑπὸ τοῦ πόντου περιεχόμενοι.

13. Ἐπεὶ οὔ τι μόρσιμός εἰμι.] Ἐπεὶ θεός εἰμι. Οὐ γὰρ ὡς ὁ Ἕκτωρ φονεύσιμός εἰμι, ὃν ἤλπισας διώκειν.

15. Ὀλοώτατε.] Ὀλέθρου παρασκευαστικὲ, δηλονότι ἐμοῦ. Τινὲς δὲ, Δολοώτατε, διὰ τὸ,

—— δόλῳ γὰρ ἔθελγεν Ἀπόλλων.

Εὐθύμως δὲ παρρησιάζεται, ἀφῃρημένος ἑταίρου καὶ νίκης.

20. Ἦ σ' ἂν τισαίμην.] Ἐτισάμην ἄν σε, εἴ μοι δύναμις ἦν ἴση τῇ σῇ. Γενναῖος δὲ, ὁ μὴ καταπτησσόμενος τὸν φονέα· Μεγαλόφρων, ὁ μετὰ θράσους ἀπειλῶν θεῷ.

22. Ὥσθ' ἵππος ἀεθλοφόρος.] Νικητής· πρὸς τὸ τάχος δὲ καὶ τὸ σοβαρὸν, καὶ μᾶλλον κέλητι αὐτὸν εἰκάζει· εἷς γὰρ ὄχημα οὐ φέρει. κέλητα οὖν φησι † ἁμιλλώμενον ὀχήματι·

25. Ὁ γέρων Πρίαμος πρῶτος ἴδεν.] Ἡ γὰρ περὶ τὸν υἱὸν εὔνοια παραιτεῖται τὴν ἀμβλυωπίαν τοῦ γήρως· ἄλλως τε προτρέχει τῶν αἰσθήσεων ὁ νοῦς. καὶ, Νοῦς ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει.

* 27. Ὅς ῥά τ' ὀπώρης εἶσι.] Τὴν ἑώαν ἀνατολὴν ἄνεισιν, ἀνατέλλει. Ἔδει δὲ περὶ ὀπώρας εἰπεῖν· τότε γὰρ ἡ τοῦ Κυνὸς ἐπιτολὴ γίνεται.

Φαίνονται πολλοῖσι μετ' ἄστρασι νυκτὸς ἀμολγῷ·
*Ὅν τε κύν' Ὠρίωνος ἐπίκλησιν καλέουσι·
Λαμπρότατος μὲν ὅγ' ἐστὶ, κακὸν δέ τε σῆμα τέτυκται,
Καί τε φέρει πολλὸν πυρετὸν δειλοῖσι βροτοῖσιν·
Ὣς τοῦ χαλκὸς ἔλαμπε περὶ στήθεσσι θέοντος.
Ὤμωξεν δ' ὁ γέρων, κεφαλὴν δ' ὅγε κόψατο χερσὶν,
Ὑψόσ' ἀνασχόμενος, μέγα δ' οἰμώξας ἐγεγώνει,
Λισσόμενος φίλον υἱόν· ὁ δὲ προπάροιθε πυλάων
Εἱστήκει, ἄμοτον μεμαὼς Ἀχιλῆϊ μάχεσθαι·
Τὸν δ' ὁ γέρων ἐλεεινὰ προσηύδα, χεῖρας ὀρεγνὺς,
Ἕκτορ, μή μοι μίμνε, φίλον τέκος, ἀνέρα τοῦτον

Οἷος,

* 29. Ὅν τε κύν' Ὠρίωνος.] Τὸν ἀστρῷον Κύνα οὕτως ἔφη. Ἔνιοι δέ φασι, τὸν κατηστερισμένον Κύνα, οὐκ Ὠρίωνος, ἀλλὰ Ἠριγόνης ὑπάρχειν, ὃν κατηστερισθῆναι διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν. ΙΣΤΟΡΙΑ. Ἰκάριος γένει μὲν ἦν Ἀθηναῖος, εἶχε δὲ θυγατέρα Ἠριγόνην, ἥτις κύνα νήπιον ἔτρεφε· ξενίσας δέ ποτε ὁ Ἰκάριος Διόνυσον, ἔλαβεν ἀπ' αὐτοῦ οἶνόν τε καὶ ἀμπέλου κλῆμα. κατὰ δὲ τὰς τοῦ θεοῦ ὑποθήκας περιῄει τὴν γῆν, περιφαίνων τὴν τοῦ Διονύσου χάριν, ἔχων σὺν ἑαυτῷ τὸν κύνα. γενόμενος δὲ ἐκτὸς τῆς πόλεως, βουκόλοις οἶνον παρέσχεν. οἱ δὲ ἀθρόως ἐμφορησάμενοι, οἱ μὲν εἰς βαθὺν ὕπνον ἐτράπησαν, οἱ δὲ περιλειπόμενοι νομίσαντες θανάσιμον εἶναι τὸ πόμα, πλήσσοντες ἐφόνευον τὸν Ἰκάριον. μεθ' ἡμέραν δὲ, νηψάντων αὐτῶν, καταγνόντες αὐτῶν εἰς φυγὴν ἐτράπησαν. ὁ δὲ κύων ὑποστρέψας πρὸς τὴν Ἠριγόνην, δι' ὠρυγμοῦ ἐμήνυσεν αὐτῇ τὰ γενόμενα. ἡ δὲ μαθοῦσα τὸ ἀληθὲς, ἑαυτὴν ἀνήρτησε. Νόσου δὲ ἐν Ἀθήναις γενομένης, κατὰ χρησμὸν Ἀθηναῖοι τόν τε Ἰκάριον καὶ τὴν Ἠριγόνην ἐνιαυσιαίαις ἐγέραιρον τιμαῖς· οἳ καὶ καταστερισθέντες, Ἰκάριος μὲν, Βοώτης ἐκλήθη· Ἠριγόνη δὲ, Παρθένος. ὁ δὲ Κύων τὴν ἑαυτοῦ ὀνομασίαν ἔσχεν. Ἱστορεῖ Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς ἑαυτοῦ Καταλόγοις.

34. Ὑψόσ' ἀνασχόμενος.] Ὡς ἐπ' αὐτὸν ἐκτείνας τὰς χεῖρας. Ἔδει γὰρ οὐ μόνον λόγοις παρακαλέσαι τὸν Ἕκτορα, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ σχήματος· ἵνα, εἰ τύχοι μὴ ἀκούσας τῶν λεγομένων, ἀλλ' οὖν τὸ σχῆμα τοῦ πατρὸς ὁρῶν οἰκτείρῃ τὸν γέροντα. [Ἄλλως] Πρῶτον τοῖς θεοῖς ἄρας τὰς χεῖρας, οὕτω κόπτει τὴν κεφαλήν.

37. Τὸ

Οἶος, ἄνευθ᾽ ἄλλων· ἵνα μὴ τάχα πότμον ἐπίσπῃς,
Πηλείωνι δαμείς· ἐπειὴ πολὺ φέρτερός ἐστιν.
Σχέτλιος, αἴθε θεοῖσι φίλος τοσσόνδε γένοιτο,
Ὅσσον ἐμοί· τάχα κέν ἑ κύνες καὶ γῦπες ἔδονται
Κείμενον· ἦ κέ μοι αἰνὸν ἀπὸ πραπίδων ἄχος ἔλθοι·
Ὅς μ᾽ υἱῶν πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν εὖνιν ἔθηκε,
Κτείνων, καὶ περνὰς νήσων ἔπι τηλεδαπάων.
Καὶ γὰρ νῦν δύο παῖδε Λυκάονα καὶ Πολύδωρον
Οὐ δύναμαι ἰδέειν, Τρώων εἰς ἄστυ ἀλέντων,
Τούς μοι Λαοθόη τέκετο, κρείουσα γυναικῶν.
Ἀλλ᾽ εἰ μὲν ζώουσι μετὰ στρατῷ, ἦτ᾽ ἂν ἔπειτα

Χαλ-

37. Τὸν δ᾽ ὁ γέρων ἐλεεινὰ π.] Πιθανῶς διεῖλε τὸν οἶκτον εἰς μέρη, τό, τε περὶ θανάτου, καὶ μετὰ θάνατον, ἵνα μήτε μακρὸς εἴη, μήτε ἀσυμπαθής. Πῶς οὖν Ἀλεξάνδρου μὲν τὸ μονομάχιον οὐ κωλύει θεωρεῖν, Ἕκτορος δέ; Ὁ μὲν ἐν τῷ πεδίῳ συνέβαλεν, ὁ δὲ περὶ τοῦ τείχους, ἔνθα παρῆσαν πάντες. τῷ μεγέθει τοῦ κινδύνου καταπληττόμενος, ἄλλως τε ἐκεῖνον μὲν ἀπιὼν ἐᾷ πολεμεῖν, εἰδὼς, ὀλίγον λειπόμενον Μενελάου, καὶ τῶν θανάτων περὶ ξένον γενόμενον, καὶ ὅτι οὐδὲν † προστελωμαίνετο τῆς πόλεως ἐκεῖνος, ὡς ὁ Ἕκτωρ ἐδύνατο. Τὸν δὲ μόνον ἱκετεύει μὴ πολεμεῖν, τὸ διάφορον ἑκατέρων εἰδὼς, τῆς τε ἰσχύος, καὶ τῆς περὶ τὴν πόλιν ὠφελείας· ἄλλως τε οὐ θεατὴς τοῦ πολεμεῖν, ἀλλ᾽ ἱκέτης τοῦ μὴ πολεμεῖν ἐπιμένει.

38. Μή μοι μίμνε φ. τ. ἀνέρα τοῦτον Οἶος ἄ. ἄ.] Οἱονεὶ δακτυλοδεικτεῖ αὐτῷ τὸν Ἀχιλλέα· περικόπτει δὲ αὐτοῦ τὰς αὐτοῤῥήσεις, λέγων, ὅτι εἰ μένειν δεῖ, ἀλλ᾽ οὐ μόνον.

* 44 Εὖνιν.] Ὅ ἐστιν ἐὐναζόμενον, δι᾽ οὗ τὸ ἡσυχάζον δηλοῦται· ἐξ οὗ τὸ ἠρημωμένον· ἐξ οὗ τὸ ἐστερημένον. ἢ παρὰ τὸ εἷς, ἑνὸς, εὖνις, ὁ μεμονωμένος, δηλοῦται.

Καὶ τοῦτο δὲ εἰς ἔλεον εἰσάγει, ὡς ἄξιον, κἂν διὰ τὴν τῶν ἄλλων παίδων ἀποβολὴν ἐλεῆσαι τὸν πατέρα. ἅμα δὲ καὶ ὑπομιμνήσκει τῆς Ἀχιλλέως δεινότητος καὶ ἀνδρείας.

49. Εἰ μὲν ζώουσι.] Ἐλεεινὴ ἄγαν ἡ ἄγνοια τοῦ πατρός. ὁ δὲ Ἕκτωρ ἤδει περὶ τῆς ἀναιρέσεως αὐτῶν. ἴσως δὲ διὰ τοῦτο λέγει, ἵνα, εἰ μὴ ἐκεῖνοι ζῶσι, καὶ ἀναῤῥύονται, κἂν οὗτος ὑπολειφθῇ τῶν παίδων καὶ τούτων ἡμῶν.

Χαλκοῦ τε χρυσοῦ τ' ἀπολυσόμεθ'· ἔστι γὰρ ἔνδον·
Πολλὰ γὰρ ὤπασε παιδὶ γέρων ὀνομάκλυτος Ἄλτης.
Εἰ δ' ἤδη τεθνᾶσι, καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισιν,
Ἄλγος ἐμῷ θυμῷ καὶ μητέρι, τοὶ τεκόμεσθα.
Λαοῖσιν δ' ἄλλοισι μινυνθαδιώτερον ἄλγος
Ἔσσεται, ἢν μὴ καὶ σὺ θάνῃς, Ἀχιλῆϊ δαμασθείς.
Ἀλλ' εἰσέρχεο τεῖχος, ἐμὸν τέκος, ὄφρα σαώσῃς
Τρῶας καὶ Τρωὰς, μὴ δὲ μέγα κῦδος ὀρέξῃς
Πηλείδῃ, αὐτὸς δὲ φίλης αἰῶνος ἀμερθῇς·
Πρὸς δ' ἐμὲ τὸν δύστηνον ἔτι φρονέοντ' ἐλέαιρε,
Δύσμορον, ὅν ῥα πατὴρ Κρονίδης ἐπὶ γήραος οὐδῷ
Αἴσῃ ἐν ἀργαλέῃ φθίσει, κακὰ πόλλ' ἐπιδόντα,
Υἷάς τ' ὀλλυμένους, ἑλκηθείσας τε θύγατρας,
Καὶ θαλάμους κεραϊζομένους, καὶ νήπια τέκνα
Βαλλόμενα προτὶ γαίῃ, ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι,
Ἑλκομένας τε νυοὺς ὀλοῇς ὑπὸ χερσὶν Ἀχαιῶν.

Αὐ-

56. Ὄφρα σαώσῃς Τ.] Οὐδεὶς γὰρ αὐτοὺς πορθήσει, σοῦ παρόντος. ἄκρως δὲ αὐτὸν ὑπερηρίξησε. τὴν μὲν γὰρ τῶν ἄλλων παίδων ἀναίρεσιν μόνοις φησὶ τοῖς γονεῦσι πένθος παρέχειν· τὸν δὲ Ἕκτορος θάνατον, δημοσίαν ἔσεσθαι συμφοράν. ἵνα, εἰ καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν σωτηρίαν ὀλιγωροίη, ἀλλ' οὖν τῶν κοινῇ συμφερόντων προνοησάμενος ἀπόσχῃ τοῦ κινδύνου.

62. Υἷάς τ' ὀλλυμένους, κ. τ. λ.] Ἐναργῶς παρεμφαίνει τὰ τῶν πορθήσεων. ὡς καὶ ἐν ἄλλοις,

Ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δέ τε ——

καὶ μὴ γράψας δὲ τὴν Ἰλίου πόρθησιν, ὅμως ἐδήλωσεν αὐτῆς τὰ παθήματα, πᾶσαν ἡλικίαν τὴν ἐν πολέμῳ τι πάσχουσαν παραλαβών. ταῖς δὲ γυναιξὶν ἡ εἰς τὸ σῶμα ὕβρις δαιμονίως μείζων πάντων, καὶ τοῖς ἀνδράσιν ἐπιφθονωτέρα. ταῦτα δὲ ὑπ' ὄψιν ἤγαγεν ἐν βραχεῖ, χρησάμενος ἅμα καὶ ἀπεριέργως ταῖς λέξεσιν. οὐ γὰρ ὑψορόφους, ἢ δαιδάλους θαλάμους λέγει, οὐδὲ θυγατέρας καλλικόμους ἢ καλλισφύρους· ἀλλ' ἀπήλλακται τῶν ἐπιθέτων αὐτῷ τὰ δυστυχοῦντα τῶν σωμάτων.

* 68. Ῥι-

Αὐτὸν δ᾽ ἂν πύματόν με κύνες πρώτῃσι θύρῃσιν
Ὠμησαὶ ἐρύουσιν, ἐπεί κέ τις ὀξέϊ χαλκῷ
Τύψας, ἠὲ βαλὼν ῥεθέων ἐκ θυμὸν ἕληται,
Οὓς τρέφον ἐν μεγάροισι, τραπεζῆας πυλαωροὺς,
Οἵ κ᾽ ἐμὸν αἷμα πιόντες, ἀλύσσοντες περὶ θυμῷ,
Κείσοντ᾽ ἐν προθύροισι· νέῳ δέ τε πάντ᾽ ἐπέοικεν
Ἀρηϊ κταμένῳ, δεδαϊγμένῳ ὀξέϊ χαλκῷ,
Κεῖσθαι· πάντα δὲ καλὰ θανόντι περ, ὅ, ττι φανείη·
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ πολιόν τε κάρη, πολιόν τε γένειον,
Αἰδῶ τ᾽ αἰσχύνωσι κύνες κταμένοιο γέροντος,
Τοῦτο δὴ οἴκτιστον πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσιν.
Ἦ ῥ᾽ ὁ γέρων, πολιὰς δ᾽ ἄρ᾽ ἀνὰ τρίχας ἕλκετο χερσὶ,
Τίλλων ἐκ κεφαλῆς· οὐδ᾽ Ἕκτορι θυμὸν ἔπειθε.
Μήτηρ δ᾽ αὖθ᾽ ἑτέρωθεν ὀδύρετο δακρυχέουσα,
Κόλπον ἀνιεμένη, ἑτέρηφι δὲ μαζὸν ἀνέσχε,

Καὶ

* 68. Ῥεθέων.] Ῥέθεα λέγουσι τὰ τοῦ σώματος μέλη, ἐπειδὴ κατὰ παντὸς μέλους τὸ ζωτικὸν καὶ ψυχικόν ἐστι. Ῥέθη δὲ, τὰ ζῶντα μέλη, δι᾽ ὧν ῥέζομέν τι. Αἰολεῖς δὲ, τὸ πρόσωπον· καὶ Ῥεθομαλίδας, τοὺς εὐπροσώπους.

* 70. Ἀλύσσοντες.] Δυσφοροῦντες· οἷον, ἐν ἄλῃ ὄντες, ὑπὸ πλησμονῆς ἀλύοντες, ἄγαν λυπῶντες.

80. Κόλπον ἀνιεμένη.] Γυμνοῦσα τὸ περὶ τοὺς μαζοὺς κόλπωμα. καὶ,

Αἶγας ἀνιεμένους,

ἀντὶ τοῦ, γυμνοῦντας, καὶ ἐκδέροντας. Κινητικὸν δὲ καὶ γραφικὸν τὸ σχῆμα. ἔδειξε δὲ, ὅσον φιλοτεκνότεραι αἱ γυναῖκες. ὁ μὲν γὰρ περὶ αὐτοῦ δέδιεν· ἡ δὲ περὶ παιδὸς καὶ ἄνω καὶ κάτω βοᾷ,

—— φίλον θάλος, ὃν τέκον αὐτὴ,

τοῦ ἐπὶ τῇ πατρίδι δεινῶν ἐπιλησμονῇ. παρατηρητέον καὶ τὸ σχῆμα τοῦ λόγου, ἀπὸ μετοχῆς εἰς ῥῆμα μεταβαῖνον. Ἀποκαλύπτει δὲ ὡς ἀπὸ τοῦ κόλπου τὰ γεννήσαντα καὶ θρέψαντα μέλη. Ἐλέγετο δὲ Κόλπος, τὸ ἐπάνω τῆς ζώνης κόλπωμα τοῦ πέπλου. ὅθεν καὶ Περικόλπιον· περὶ γὰρ τὰς ὀσφῦς ἐζώννυντο.

Καί μιν δακρυχέουσ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἕκτορ, τέκνον ἐμὸν, τάδε τ' αἴδεο, καί μ' ἐλέησον
Αὐτὴν, εἴ ποτέ τοι λαθικηδέα μαζὸν ἐπέσχον,
Τῶν μνῆσαι, Φίλε τέκνον· ἄμυνε δὲ δήϊον ἄνδρα
Τείχεος ἐντὸς ἰών· μὴ δὲ πρόμος ἵστασο τούτῳ·
Σχέτλιος· εἴπερ γάρ σε κατακτάνῃ, οὔ σ' ἔτ' ἔγωγε
Κλαύσομαι ἐν λεχέεσσι, Φίλον θάλος, ὃν τέκον αὐτὴ,
Οὐδ' ἄλοχος Πολύδωρος· ἄνευθε δέ σε μέγα νῶϊν
Ἀργείων παρὰ νηυσὶ κύνες ταχέες κατέδονται.
Ὣς τώ γε κλαίοντε προσαυδήτην Φίλον υἱὸν,
Πολλὰ λισσομένω· οὐδ' Ἕκτορι θυμὸν ἔπειθον·
Ἀλλ' ὅγε μίμν' Ἀχιλῆα πελώριον ἆσσον ἰόντα.
Ὡς δὲ δράκων ἐπὶ χειῇ ὀρέστερος ἄνδρα μένῃσι,
Βεβρωκὼς κακὰ Φάρμακ', ἔδυ δέ τέ μιν χόλος αἰνὸς,
Σμερδαλέον δὲ δέδορκεν ἑλισσόμενος περὶ χειῇ·
Ὣς Ἕκτωρ, ἄσβεστον ἔχων μένος, οὐχ ὑπεχώρει,
Πύργῳ ἔπι προὔχοντι Φαεινὴν ἀσπίδ' ἐρείσας·
Ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὃν μεγαλήτορα θυμόν·
Ὤμοι ἐγὼν, εἰ μέν κε πύλας καὶ τείχεα δύω,
Πουλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην ἀναθήσει,
Ὅς μ' ἐκέλευσε Τρωσὶ ποτὶ πτόλιν ἡγήσασθαι
Νύχθ' ὕπο τήνδ' ὀλοὴν, ὅτε τ' ὤρετο δῖος Ἀχιλλεύς.
Ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην· ἦτ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν·

Νῦν

93. Δράκων ἐπὶ χειῇ ὀρέστερος.] Ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ζώων Ξυλόχους τε καὶ Εὐνὰς φησί. δύναται δὲ καὶ ἕτερα ζῶα χωρῆσαι. τὴν δὲ Χειὰν, τὴν αὐτὸν μόνον χωροῦσαν, καὶ τρόπον τινὰ ἔλυτρον αὐτῷ οὖσαν,

Οὐδὸς δ' ἀμφοτέρους ὅδε χείσεται.

ἢ ὅτι δίκην ὕδατος ἐκχεῖται εἰς αὐτὴν τὸ θηρίον. Ἀχειώπερα δὲ τὰ ἐν ἐρήμῳ γεννώμενα. φησὶ δὲ καὶ ἐν τῷ ϛ περὶ Ζώων Ἀριστοτέλης, ἐσθίοντα αὐτὸν μύρμηκας καὶ κανθάρους ἰοῦ πληροῦσθαι πλείονος τοῦ ἐμφύτου, καὶ ἐρεθίζεσθαι, καὶ λυσσᾷν, ἐπιθυμοῦντά πως ἀπομάξασθαι τὸν ἐνοχλοῦντα ἰόν.

95. Σμερ-

Νῦν δ' ἐπεὶ ὤλεσα λαὸν ἀτασθαλίῃσιν ἐμῇσιν,
Αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας ἑλκεσιπέπλυς,
Μήποτέ τις εἴπῃσι κακώτερος ἄλλος ἐμεῖο,
Ἕκτωρ ἧφι βίηφι πιθήσας ὤλεσε λαόν.
Ὣς ἐρέυσιν· ἐμοὶ δὲ τότ' ἂν πολὺ κέρδιον εἴη,
Ἄντην ἢ Ἀχιλῆα κατακτείναντα νέεσθαι,
Ἠέ κεν αὐτῷ ὀλέσθαι ἐϋκλειῶς πρὸ πόληος.
Εἰ δέ κεν ἀσπίδα μὲν καταθείομαι ὀμφαλόεσσαν,
Καὶ κόρυθα βριαρὴν, δόρυ δὲ πρὸς τεῖχος ἐρείσας,
Αὐτὸς ἰὼν Ἀχιλῆος ἀμύμονος ἀντίος ἔλθω,
Καί οἱ ὑπόσχωμαι Ἑλένην, καὶ κτήμαθ' ἅμ' αὐτῇ
Πάντα μάλ', ὅσσα τ' Ἀλέξανδρος κοίλης ἐνὶ νηυσὶν
Ἠγάγετο Τροίηνδ', ἥτ' ἔπλετο νείκεος ἀρχὴ,
Δωσέμεν Ἀτρείδῃσιν ἄγειν, ἅμα δ' ἀμφὶς Ἀχαιοῖς
Ἄλλ' ἀποδάσσασθαι, ὅσα τε πτόλις ἥδε κέκευθε·
Τρωσὶν δ' αὖ μετόπισθε γερέσιον ὅρκον ἕλωμαι,
Μή τι κατακρύψειν, ἀλλ' ἄνδιχα πάντα δάσασθαι,
Κτῆσιν ὅσην πτολίεθρον ἐπήρατον ἐντὸς ἐέργει.
Ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;
Μή μιν ἐγὼ μὲν ἵκωμαι ἰών· ὁ δέ μ' ἐκ ἐλεήσει,
Οὐδέ τι μ' αἰδέσεται, κτενέει δέ με γυμνὸν ἐόντα,
Αὔτως ὥστε γυναῖκα, ἐπεί κ' ἀπὸ τεύχεα δύω·

Οὐ

95. Σμερδαλέον δὲ δέδορκεν.] Εἰκαστικὸς ὁ λόγος· βλέπων γὰρ χαλεπὸν ἑλίσσεται τὴν σπεῖραν περὶ τὴν χειάν. Γίνεται γὰρ, ἐπὶ † τῇ μάχῃ αὐτῷ πεπηγμένῳ, ὅ, τε ἑλιγμὸς τῶν σφονδύλων χαλεπὸς, καὶ ὁ συριγμὸς σφόδρα φοβερὸς, καὶ τὸ βλέμμα δεινὸν, καὶ ὕφαιμοι οἱ ὀφθαλμοί· ἡ δὲ τροφὴ, ὕλη τῆς ὀργῆς· ἡ δὲ στάσις, τεκμήριον τῆς ῥώμης, καὶ εὐτολμίας. ὁ δὲ τόπος ἔρημος καὶ ἀοίκητος, πρὸς κατάπληξιν.

101. Ὅς μ' ἐκέλευσε κ. τ. λ.] Τὸ ἑξῆς· Ὅς μ' ἐκέλευσε νύχθ' ὑπὸ τὴν δ' ὀλοιὴν Τρωσὶ ποτὶ πτόλιν ἡγήσασθαι. Στικτέον δὲ εἰς τὸ ὀλοιήν· ἐὰν γὰρ συνάψωμεν, ἐναντίον φαίνεται· οὐ γὰρ νυκτὸς ὥρμησεν Ἀχιλλεύς.

Οὐ μέν πως νῦν ἐστὶν ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης
Τῷ ὀαριζέμεναι, ἅτε παρθένος ἠΐθεός τε,
Παρθένος ἠΐθεός τ' ὀαρίζετον ἀλλήλοιιν.
Βέλτερον αὖτ' ἔριδι ξυνελαυνέμεν· ὅττι τάχιστα
Εἴδομεν, ὁπποτέρῳ κεν Ὀλύμπιος εὖχος ὀρέξῃ.
Ὣς ὥρμαινε μένων· ὁ δέ οἱ σχεδὸν ἦλθεν Ἀχιλλεύς,
Ἶσος Ἐνυαλίῳ κορυθάϊκι πτολεμιστῇ,
Σείων Πηλιάδα μελίην κατὰ δεξιὸν ὦμον
Δεινήν· ἀμφὶ δὲ χαλκὸς ἐλάμπετο εἴκελος αὐγῇ,
Ἢ πυρὸς αἰθομένοιο, ἢ ἠελίου ἀνιόντος·
Ἕκτορα δ', ὡς ἐνόησεν, ἕλε τρόμος, οὐδ' ἄρ' ἔτ' ἔτλη

Αὖ-

* 126. Οὐ μέν πως νῦν ἐστὶν ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης.] Οὐκ ἔστι, φησὶν, ἄντικρυς Ἀχιλλέως μύθους διηγεῖσθαι, ὁποίους ἂν παρθένοι καὶ ἠΐθεοι. Οἱ γὰρ παλαιοὶ τὰ ἐκτιθέμενα βρέφη παρὰ δρυσὶν ἐτίθουν, καὶ εὑρίσκοντο . . . ἐνόμιζον δὲ γεγενῆσθαι ἐκ τούτων· καὶ ἐκ τούτου ἐγένετο ἡ ὑπόληψις. Οἱ γὰρ παλαιοὶ νομαδικῷ ἐχρῶντο βίῳ, οἰκίας μηδέπω κεκτημένοι. αἱ οὖν γυναῖκες τίκτουσαι ἐν τοῖς ὄρεσιν, ὑπὸ τὰ κοιλώματα τῶν πετρῶν καὶ δρυῶν ἀνέτρεφον· εὑρίσκοντες δέ τινες ἐνόμιζον ἐκεῖθεν γεγενῆσθαι. ἡ ἱστορία παρὰ Διδύμῳ.

* 127. Ὀαριζέμεναι.] Γυναικώδεις προσδιαλέγεσθαι λέγους· Ὄαροι γὰρ, αἱ γυναῖκες.

128. Παρθένος ἠΐθεός τ' ὀαρίζετον ἀλλήλοιιν.] Καλῶς τὸ φλύαρον τῶν λόγων ταῖς τῶν ἀκάκων ὁμιλίαις παρέβαλε, ἐν μύθοις πεπομένων παλαιοῖς. Ἔθος γὰρ ἦν ἠϊθέοις καὶ κόραις, γένεσιν ἀνθρώπων τὸ παλαιὸν ἐκ πέτρας καὶ δρυὸς γενέσθαι. ἐπεὶ νομαδικὸν νόμον ἔχοντες καὶ ἀναίδην ἀλλήλοις ἐπιπλεκόμενοι, εἰς τὰ κοῖλα τῶν δρυῶν καὶ τῶν λίθων ἐξετίθεσαν τὰ γινόμενα βρέφη. Τοῦτο δὲ καὶ κατὰ τὴν Ὀδύσσειαν ἐμφαίνει,

Οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου, ——

καὶ τὰ ἑξῆς.

* 137. Ὀπίσω δὲ πύλας λίπε, βῆ δὲ φοβηθείς.] Φεύγει γὰρ ἐπὶ τὸν ἐρινεὸν, καὶ τὸ τοῦ Ἴλου σῆμα εἰς τὰ δεξιὰ τῆς πόλεως· ὁ γὰρ Ἀχιλλεὺς ἀπὸ τοῦ Σκαμάνδρου, καὶ τῶν ἀριστερῶν μερῶν ἀναστρέφει. ἢ Ὀπίσω, ἀντὶ τοῦ, κατὰ νώτου καὶ πυλῶν, ἐφ' ὧν ὁ Πρίαμος εἱστήκει.

147. Κρου-

Αὖθι μένειν, ὀπίσω δὲ πύλας λίπε, βῆ δὲ φοβηθείς.
Πηλείδης δ' ἐπόρουσε, ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθώς·
Ἠΰτε κίρκος ὄρεσφιν, ἐλαφρότατος πετεηνῶν,
Ῥηϊδίως οἴμησε μετὰ τρήρωνα πέλειαν.
Ἡ δέ θ' ὕπαιθα φοβεῖται· ὁ δ' ἐγγύθεν ὀξὺ λεληκὼς
Ταρφέ' ἐπαΐσσει, ἑλέειν τέ ἑ θυμὸς ἀνώγει·
Ὣς ἄρ' ὅγ' ἐμμεμαὼς ἰθὺς πέτετο· τρέσε δ' Ἕκτωρ
Τεῖχος ὕπο Τρώων, λαιψηρὰ δὲ γούνατ' ἐνώμα.
Οἱ δὲ παρὰ σκοπιὴν καὶ ἐρινεὸν ἠνεμόεντα
Τείχεος αἰὲν ὑπ' ἐκ κατ' ἀμαξιτὸν ἐσσεύοντο·
Κρουνὼ δ' ἵκανον καλλιῤῥόω, ἔνθα δὲ πηγαὶ
Δοιαὶ ἀναΐσσουσι Σκαμάνδρου δινήεντος.

Ἡ

147. Κρουνὼ δ' ἵκανον —— ἔνθα δὲ πηγαὶ Δοιαὶ —— Σκαμάνδρου.] Κρουνοὶ καλοῦνται, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ὀρέων μετὰ ψόφου καὶ κρότου καταρρέοντες χείμαῤῥοι, νυνὶ δὲ, αἱ τῶν πηγῶν ἀπόῤῥοιαι. ὁ γὰρ Σκάμανδρος κατὰ ἀναβολὰς τῆς Ἴδης ῥεῖ, περὶ τριῶν τῆς Ἰλίου σταδίων, ὑπόγειος δὲ γινόμενος, ἐν Ἰλίῳ δύο ἀναδίδωσι πηγάς, ἀφ' ὧν οἱ Κρουνοί. Εἰς δὲ τὸ, Σκαμάνδρου, λείπει ἡ ἀπὸ πρόθεσις. ἵν' ᾖ, ἀπὸ Σκαμάνδρου. Δαιμονίως δὲ τὸν τῆς διώξεως καιρὸν ἀργὸν οὐ κατέλιπεν, ἀλλ', ὥσπερ διατελεῖν πειραζόμενος τῇ ἀκοῇ τοὺς μὲν τρέχειν φησὶν, † αὐτὸς ψυχαγωγῇ † τῆς ἀφηγήσεως τὸν ἀκροατήν.

147, 148. ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ. Ζητοῦσί τινες, πῶς τὸν Σκάμανδρον ἀπὸ τῆς Ἴδης εἰπὼν ῥεῖν (κατηριθμημένου γὰρ,

—— δῖός τε Σκάμανδρος

τοῖς

—— ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἅλαδε προρέουσι.)

ὕστερόν φησι,

Κρουνὼ δ' ἵκανον καλλιῤῥόω, ἔνθα δὲ πηγαὶ
Δοιαὶ ἀναΐσσουσι Σκαμάνδρου δινήεντος.

ὑπὸ τὸ τεῖχος τὰς πηγὰς τοῦ Σκαμάνδρου λέγων ῥεῖν· μάχεται γὰρ δὴ τὸ, ἐν τῷ πεδίῳ,

—— ὑπ' ἐκ κατ' ἀμαξιτὸν,

Τὰς

Ἡ μὲν γάρ θ' ὕδατι λιαρῷ ῥέει, ἀμφὶ δὲ καπνὸς
Γίνεται ἐξ αὐτῆς, ὡσεὶ πυρὸς αἰθομένοιο·
Ἡ δ' ἑτέρη θέρεϊ προρέει, εἰκυῖα χαλάζῃ,
Ἢ χιόνι ψυχρῇ, ἢ ἐξ ὕδατος κρυστάλλῳ
Ἔνθα δ' ἐπ' αὐτάων πλυνοὶ εὐρέες ἐγγὺς ἔασι
Καλοὶ, λαΐνεοι, ὅθι εἵματα σιγαλόεντα
Πλύνεσκον Τρώων ἄλοχοι καλαί τε θύγατρες,
Τοπρὶν ἐπ' εἰρήνης, πρὶν ἐλθεῖν υἷας Ἀχαιῶν.
Τῇ ῥα παραδραμέτην, φεύγων, ὁ δ' ὄπισθε διώκων·
Πρόσθε μὲν ἐσθλὸς ἔφευγε, δίωκε δέ μιν μέγ' ἀμείνων
Καρπαλίμως· ἐπεὶ οὐχ ἱερήϊον, οὐδὲ βοείην
Ἀρνύσθην, ἅ, τε ποσσὶν ἀέθλια γίνεται ἀνδρῶν,
Ἀλλὰ περὶ ψυχῆς θέον Ἕκτορος ἱπποδάμοιο.
Ὡς δ' ὅτ' ἀεθλοφόροι περὶ τέρματα μώνυχες ἵπποι
Ῥίμφα μάλα τρωχῶσι· τὸ δὲ μέγα κεῖται ἄεθλον,
Ἢ τρίπος, ἠὲ γυνὴ, ἀνδρὸς κατατεθνειῶτος·
Ὡς τὼ τρὶς Πριάμοιο πόλιν περιδινηθήτην

Καρ-

τὰς πηγὰς εἶναι τοῦ Σκαμάνδρου, τῷ ἐκ τῆς Ἴδης αὐτὸν λέγεσθαι ῥεῖν· Αἴτιον δὲ ἐκ τῆς λέξεως τῆς ἑξῆς· ἴσα γὰρ τὸ πλῆρες, ὅτι πηγαὶ δύο ἐκ τοῦ Σκαμάνδρου ἀνιᾶσι κατὰ τὸ πεδίον· ἀλλ' οὐχ, ὅτι τοῦ Σκαμάνδρου εἰσὶν αἱ ἐν τῷ πεδίῳ πηγαί.

152. Ἢ χιόνι ψυχρῇ.] Ψυχροτέρα γὰρ χαλάζης χιών. καὶ θέρους γίνεται χάλαζα· ὁ δὲ Κρύσταλλος καὶ τῆς χιόνος ψυχρότερος.

159. Ἱερήϊον, οὐδὲ βοείην.] Τὸ γὰρ παλαιὸν ἐν ἀγῶνι βύρσας ἐδίδουν ἔπαθλον. Καὶ Ἱερεῖον μὲν, πᾶν θῦμα, ἰδίως δὲ παρ' Ἀττικοῖς, τὸ πρόβατον.

161. Περὶ ψυχῆς θέον.] Ἐλεεινὸν τὸ πρᾶγμα. Τὸ θατέρου γὰρ ἴδιον, κοινὸν ἆθλον ἦν ἀμφοτέρων· τοῦ μὲν, εἰ ἐκφύγοι, τὸ ἴδιον ὡς ἆθλον ἔχοντος· τοῦ δὲ, εἰ προφθάσει, τὸ ἐκείνου λαμβάνοντος.

162. Ὡς δ' ὅτ' ἀεθλοφόροι π. τ.] Οὐχ ἁπλῶς δρόμον ἵππων παρέβαλεν, ἀλλ' ἀγωνιστῶν· καὶ οὐ καθολικὸν δρόμον, ἀλλὰ τὸν περὶ τὰ τέρματα, ὅτε ὀξύτερον θέουσι, πλησιαζούσης τῆς νίκης. ἴδε δὲ τὸ ἆθλον, ὅτι μέγα, ὡς περὶ μεγάλων γὰρ, πάσῃ γὰρ προθυμίᾳ χρῶνται.

165. Πε

Καρπαλίμοισι πόδεσσι· θεοὶ δέ τε πάντες ὁρῶντο.
Τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Ὢ πόποι, ἦ φίλον ἄνδρα διωκόμενον περὶ τεῖχος
Ὀφθαλμοῖσιν ὁρῶμαι· ἐμὸν δ᾽ ὀλοφύρεται ἦτορ
Ἕκτορος, ὅς μοι πολλὰ βοῶν ἐπὶ μηρί᾽ ἔκηεν,
Ἴδης ἐν κορυφῇσι πολυπτύχϐ, ἄλλοτε δ᾽ αὖτε
Ἐν πόλει ἀκροτάτῃ· νῦν δ᾽ αὖτέ ἑ δῖος Ἀχιλλεὺς
Ἄςυ πέρι Πριάμοιο ποσὶν ταχέεσσι διώκει.
Ἀλλ᾽ ἄγετε, φράζεσθε, θεοὶ, καὶ μητιάασθε,
Ἠέ μιν ἐκ θανάτοιο σαώσομεν, ἦέ μιν ἤδη
Πηλείδῃ Ἀχιλῆϊ δαμάσσομεν, ἐσθλὸν ἐόντα.
Τὸν δ᾽ αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ὦ πάτερ, ἀργικέραυνε, κελαινεφὲς, οἷον ἔειπες;
Ἄνδρα θνητὸν ἐόντα, πάλαι πεπρωμένον αἴσῃ,
Ἂψ ἐθέλεις θανάτοιο δυσηχέος ἐξαναλῦσαι;
Ἔρδ᾽· ἀτὰρ ὔτοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι·
Τὴν δ᾽ ἀπαμειβόμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς,
Θάρσει, Τριτογένεια, φίλον τέκος· οὔ νύ τι θυμῷ

Πρό-

165. Περιδωσηθήτην.] Δίκην τόρου περιεςράφησαν. Τὸ τάχος δὲ, καὶ τὸ εἰς μίαν τρέχειν γραμμὴν, διὰ τύτυ δηλῦται. Πῶς δέ φασιν ὁ ποδωκέςατος πάντων ὐ καταλαμβάνει τὸν Ἕκτορα; Πρόχειρον μὲν ὖν τὸ λέγειν, ὅτι † Ἀπόλλωνα ἔχει.

183. ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ.

Θάρσει, Τριτογένεια, φίλον τέκος· οὔ νύ τι θυμῷ
Πρόφρονι μυθέομαι, ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι.

Ὁποῖον, ἀσαφές· ὅντινα ἀγνοήσαντες, ἠθέτησαν τὰ ἔπη. Ἡ δὲ ἀσάφεια ἐκ τῦ, Πρόφρονι· ἀπέδοσαν γὰρ, ὡς δηλῦντος τῦ Ποιητῦ διὰ τῦ Πρόφρονι, οὐ κατὰ σπυδὴν ταῦτα ἀγορεύω. ἔςι δὲ ὐ τοῦτο· ἀλλὰ τῆ Πρὸ, κέχρηται ἀντὶ τῆς ὑπὲρ, συνήθως, ὡς ἐν τῷ·

Ἀεθλεύων πρὸ ἄνακτος ἀμειλίκτυ·

ἀντὶ τῦ, ὑπὲρ ἄνακτος· καὶ ἐν τῷ·

Χρυσοὶ

Πρόφρονι μυθέομαι, ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι·
Ἔρξον, ὅπη δή τοι νόος ἔπλετο, μηδέ τ' ἐρώει.
Ὡς εἰπὼν, ὤτρυνε πάρος μεμαυῖαν Ἀθήνην·
Βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρήνων ἀΐξασα.
Ἕκτορα δ' ἀσπερχὲς κλονέων ἔφεπ' ὠκὺς Ἀχιλλεύς.
Ὡς δ' ὅτε νεβρὸν ὄρεσφι κύων ἐλάφοιο δίηται,
Ὄρσας ἐξ εὐνῆς, διά τ' ἄγκεα καὶ διὰ βήσσας·
Τὸν δ', εἴπερ τε λάθησι καταπτήξας ὑπὸ θάμνῳ,
Ἀλλά τ' ἀνιχνεύων θέει ἔμπεδον, ὄφρα κεν εὕρῃ·
Ὡς Ἕκτωρ οὐ λῆθε ποδώκεα Πηλείωνα.
Ὁσσάκι δ' ὁρμήσειε πυλάων Δαρδανιάων
Ἀντίον ἀΐξασθαι, ἐϋδμήτους ἐπὶ πύργους,
Εἴ πως οἱ καθύπερθεν ἀλάλκοιεν βελέεσσι·
Τοσσάκι μιν προπάροιθεν ἀποστρέψασκε παραφθὰς
Πρὸς πεδίον γ'· αὐτὸς δὲ ποτὶ πτόλιος πέτετ' αἰεί.
Ὡς δ' ἐν ὀνείρῳ οὐ δύναται φεύγοντα διώκειν·
Οὔτ' ἄρ ὁ τὸν δύναται ὑποφεύγειν, οὔθ' ὁ διώκειν.

Ὡς

Χρειοῖ ἀναγκαίῃ, πρό τε [παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν· ὑπὲρ] παίδων καὶ ὑπὲρ γυναικῶν βούλεται λέγειν· Φησὶν οὖν ἐνταῦθα οὐ καθ' ὑπερφροσύνην, οὐδὲ ὡς Τύραννος λέγω ταῦτα· βούλομαι γὰρ ἤπιος εἶναι καὶ πρᾶος. καὶ ὁ Τοι σύνδεσμος παραπληρωματικὸς, καὶ οὐκ ἀντὶ τοῦ σοὶ παρείληπται. Πρέπουσα τοίνυν ἡ διάνοια ἄρχοντι, βουλομένῳ ἐνδείκνυσθαι βασιλικὴν ἠπιότητα, καὶ οὐ τυραννικὴν ἀγριότητα· οἱ γὰρ ῥηθέντες μετ' ἀπειλῆς λόγοι, ὑπέρφρονα θυμὸν, καὶ ὃν ἐν ἄλλοις Ἀγήνορα ἔφη, ἐνεδείκνυντο.

184. Ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι.] Ταυτὸν, ἡ παρὰ θεοῖς εἱμαρμένη, ὁ νόμος παρὰ ἀνθρώποις. Ὡς οὖν ὁ παρ' ἡμῖν κριτὴς οὐ παρανόμως δικάζει, οὐδὲ Ζεὺς παρὰ τὴν εἱμαρμένην. Πολλάκις δὲ καὶ ἠπιότητος χάριν καὶ βιάζεσθαι σπουδάζομεν τὸν νόμον· οὕτω δέ φησι καὶ Ζεὺς, ὅτι ᾔδειν τὸ δίκαιον τῆς εἱμαρμένης. Διὰ δὲ τὸ ἤπιον τοῦτο εἶπεν, ἵνα ᾖ ὁ Τοι, σύνδεσμος παραπληρωματικός.

199. Ὡς δ' ἐν ὀνείρῳ κ. τ. λ.] Τὸ ἄπρακτον θέλει δηλῶσαι. Ὡς γὰρ ἐκεῖνα φαντασία καὶ οὐκ ἀλήθειά εἰσιν, οὕτω καὶ οὗτοι οὐδὲν ἤνυον, ὅτι

ἴσοι

Ὡς ὁ τὸν οὐ δύνατο μάρψαι ποσὶν, οὐδ᾽ ὃς ἀλύξαι.
Πῶς δέ κεν Ἕκτωρ κῆρας ὑπεξέφυγεν θανάτοιο,
Εἰ μή οἱ πύματόν τε καὶ ὕςατον ἤντετ᾽ Ἀπόλλων
Ἐγγύθεν, ὅς οἱ ἐπῶρσε μένος λαιψηρά τε γοῦνα.
Λαοῖσιν δ᾽ ἀνένευε καρήατι δῖος Ἀχιλλεὺς,
Οὐδ᾽ ἔα ἱέμεναι ἐπὶ Ἕκτορι πικρὰ βέλεμνα·
Μή τις κῦδος ἄροιτο βαλὼν, ὁ δὲ δεύτερος ἔλθοι.
Ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπὶ κρουνοὺς ἀφίκοντο,
Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα·
Ἐν δ᾽ ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο,
Τὴν μὲν, Ἀχιλλῆος, τὴν δ᾽, Ἕκτορος ἱπποδάμοιο·
Ἕλκε δὲ μέσσα λαβών· ῥέπε δ᾽ Ἕκτορος αἴσιμον ἦμαρ.
Ὤιχετο δ᾽ εἰς ἀΐδαο· λίπεν δέ ἑ Φοῖβος Ἀπόλλων.
Πηλείωνα δ᾽ ἵκανε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
Ἀγχοῦ δ᾽ ἱςαμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα,
Νῦν δὴ νῶϊ γ᾽ ἔολπα, Διῒ φίλε, φαίδιμ᾽ Ἀχιλλεῦ,
Οἴσεσθαι μέγα κῦδος Ἀχαιοῖσι προτὶ νῆας,

Ἐκ-

οὗτος τοῦ φεύγειν, οὔτε οὗτος τοῦ καταλαβεῖν. δοκοῦν γὰρ ἑκάτερον γενέσθαι, οὐδέτερον γίνεται. Καλῶς δὲ καὶ ἐπὶ μεταφορᾶς ἦλθε, τοῦ ὑποφεύγειν αὐτὸν θεὶς τὸ ἀλύξαι, καὶ τοῦ διώκειν, τὸ μάρψαι.

* 201. Ὡς ὁ τὸν οὐ δύνατο μάρψαι ποσίν.] Ἀπορία: Τάχιστος ὢν Ἀχιλλεὺς οὐ καταλαμβάνει Ἕκτορα; Λύσις: Οἱ μὲν, ἐξεπίτηδες ὑπὸ τοῦ Ποιητοῦ καταπεποιῆσθαι πολλῷ πόνῳ πρότερον, ἵν᾽, ὥσπερ ἐν θεάτρῳ νῦν μείζονα κινήσῃ πάθη. Οἱ δὲ, ὅτι τὸν ἐνδότερον καὶ πρὸς τῷ τείχει δρόμον Ἕκτορος ποιουμένου, Ἀχιλλεὺς διπλάσιον ἔκαμνεν, ἔξωθεν περιθέων

208. Ὅτε δὴ τὸ τέταρτον.] Διοκλῆς φησιν, ὅτι συμβαίνει τῷ κύκλῳ περιτρέχοντας εἰς τὸν αὐτὸν τόπον παραγίνεσθαι. τρεῖς γὰρ ποιήσαντες κύκλους, τοῦτον ποιοῦσι τέταρτον. φασὶ δὲ τὸν παλαιὸν τῆς Τροίας περίβολον σταδίων εἶναι ἑξήκοντα.

209. Ἐτίταινε τάλαντα.] Ὥσπερ οἱ καταδικάζοντες τὴν ψῆφον ἐπιφέρουσιν ὑπὲρ τοῦ κυρῶσαι, οὕτω καὶ ὁ Ζεὺς τῷ ζυγῷ χρῆται.

212. Ὤιχετο δ᾽ εἰς ἀΐδαο.] Ὑπερβολικῶς· ὡς ἤδη τοῦ Ἕκτορος κατὰ τὸν τῆς πεπρωμένης λόγον μηκέτι ἐν τοῖς ζῶσιν ὄντος.

Ἕκτορα δῃώσαντε μάχης ἆτόν περ ἐόντα.
Οὔ οἱ νῦν ἔτι γ' ἐςὶ πεφυγμένον ἄμμε γενέσθαι,
Οὐδ' εἴ κεν μάλα πολλὰ πάθοι ἑκάεργος Ἀπόλλων,
Προπροκυλινδόμενος πατρὸς Διὸς Αἰγιόχοιο.
Ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν ςῆθι καὶ ἄμπνυε· τόνδε δ' ἐγώ τοι
Οἰχομένη πεπιθήσω ἐναντίβιον μαχέσασθαι.
Ὣς φάτ' Ἀθηναίη· ὁ δ' ἐπείθετο· χαῖρε δὲ θυμῷ.
Στῆ δ' ἄρ' ἐπὶ μελίης χαλκογλώχινος ἐρεισθείς.
Ἡ δ' ἄρα τὸν μὲν ἔλειπε, κιχήσατο δ' Ἕκτορα δῖον,
Δηϊφόβῳ εἰκυῖα δέμας καὶ ἀτειρέα φωνήν.
Ἀγχῦ δ' ἱςαμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἠθεῖ', ἦ μάλα δή σε βιάζεται ὠκὺς Ἀχιλλεὺς,
Ἄςυ πέρι Πριάμοιο ποσὶν ταχέεσσι διώκων·
Ἀλλ' ἄγε δὴ ςέωμεν καὶ ἀλεξώμεσθα μένοντες.
Τὴν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Δηΐφοβ', ἦ μέν μοι τὸ πάρος πολὺ φίλτατος ἦσθα
Γνωτῶν, οὓς Ἑκάβη ἠδὲ Πρίαμος τέκε παῖδας·
Νῦν δ' ἔτι καὶ μᾶλλον νοέω φρεσὶ τιμήσασθαι,
Ὃς ἔτλης, ἐμεῦ εἵνεκ', ἐπεὶ ἴδες ὀφθαλμοῖσι,

Τεί-

227. Δηϊφόβῳ.] Οὗτος γὰρ μετὰ θάνατον Πάριδος ἡγήσατο στρατιᾶς. Ὡς δῆθεν δὲ συμμαχήσων ἔρχεται.

229. Ἠθεῖε.] Σεπτικὴ φωνὴ πρὸς πρεσβύτερον ἀδελφόν.

Ἀλλά μιν ἠθεῖον καλέω·

αὐτὶ τοῦ, ὡς πρεσβύτερον σέβω, καὶ αἰδοῦμαι. Ἔτι δὲ ὑποπτεύουσι, τινὰ τῶν Πριαμιδῶν πρεσβύτερον εἶναι τοῦ Ἕκτορος.

235. Νοέω φρεσὶ τιμήσασθαι.] Λείπει τὸ σέ· ἵν' ᾖ, νῦν δὲ καὶ μᾶλλον κατὰ νοῦν ἔχω τιμῆσαί σε.

246. Σῷ δουρὶ δαμείη.] Οὐδὲ τὸν κίνδυνον ἐκοινοποιήσατο. τὴν δ' ἐνικὴν μόνος περιλήψει Ἕκτορι.

247. Κερδοσύνῃ ἡγήσατ' Ἀθήνη.] Ἄτοπον, θεὸν οὖσαν, πλανᾶν τὸν Ἕκτορα· ἢ τὰ ἴσα πράττει Ἀπόλλωνι, ἐπεὶ κἀκεῖνος ἐπέθετο Πατρόκλῳ καὶ Ἀχιλλεῖ.

* 251. Δίον.]

Τείχεος ἐξελθεῖν· ἄλλοι δ' ἔντοσθε μένουσι.
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Ἠθεῖ', ἦ μὲν πολλὰ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ
Λίσσονθ', ἑξείης γουνόμενοι, ἀμφὶ δ' ἑταῖροι,
Αὖθι μένειν· (τοῖον γὰρ ὑποτρομέουσιν ἅπαντες·)
Ἀλλ' ἐμὸς ἔνδοθι θυμὸς ἐτείρετο πένθεϊ λυγρῷ.
Νῦν δ' ἰθὺς μεμαῶτε μαχώμεθα, μηδέ τι δούρων
Ἔστω φειδωλή, ἵνα εἴδομεν, εἴ κεν Ἀχιλλεὺς
Νῶϊ κατακτείνας, ἔναρα βροτόεντα φέρηται
Νῆας ἐπὶ γλαφυράς, ἦ κεν σῷ δουρὶ δαμείη.
Ὣς φαμένη, καὶ κερδοσύνῃ ἡγήσατ' Ἀθήνη.
Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
Τὸν πρότερος προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἕκτωρ·
Οὔ σ' ἔτι, Πηλέος υἱέ, φοβήσομαι, ὡς τὸ πάρος περ·
Τρὶς περὶ ἄστυ μέγα Πριάμου δίον, οὐδέ ποτ' ἔτλην
Μεῖναι ἐπερχόμενον, νῦν αὖτέ με θυμὸς ἀνῆκε,
Στήμεναι ἀντία σεῖο· ἕλοιμί κεν, ἤ κεν ἁλοίην·
Ἀλλ' ἄγε δεῦρο θεοὺς ἐπιδώμεθα· τοὶ γὰρ ἄριστοι

Μάρ-

* 251. Δίον.] Ἀντὶ τοῦ, ἔδεισα·

—— περὶ γὰρ δίε ποιμένι λαῶν.

ἢ ἐδιώχθην, ὡς τὸ,

—— ἀπὸ μεγάροιο δίεσθαι.

ἢ φοβηθεὶς ἔφυγον.

253. Ἕλοιμί κεν, ἤ κεν ἁλοίην.] Τὰ ἀμείνω πρῶτον λέγει, καὶ λίαν θρασύνεται. Ἔστι δὲ τὸ θράσος αὐτοῦ ἐλεεινὸν, ἐκ φενακισμοῦ καὶ πλάνης ἐγειρόμενον.

* 254. Θεοὺς ἐπιδώμεθα.] Ἑαυτοῖς μάρτυρας καὶ ἀναδόχους ἢ ἐπόπτας ποιήσωμεν πρὸς τὸ ἰδεῖν· ἢ εἰς οὐρανὸν ἀποβλέψωμεν, οὗ εἰσιν οἱ θεοί· ἢ ἐπικαλεσώμεθα αὐτούς.

Ἀναλογιστέον, πῶς ἂν διετέθη ἐπὶ τοῦ λόγου ἡ Ἀθηνᾶ. Ἐμοὶ δοκεῖ μὴ ἄν ποτε μετὰ κρείττονος διαθέσεως, ἢ καιριωτέρως ῥηθῆναί τι τοιοῦτον παρ' οὗτινος οὖν.

Μάρτυροι ἔσσονται καὶ ἐπίσκοποι ἁρμονιάων·
Οὐ γὰρ ἐγώ σ' ἔκπαγλον ἀεικιῶ, αἴκεν ἐμοὶ Ζεὺς
Δώῃ καμμονίην, σὴν δὲ ψυχὴν ἀφέλωμαι·
Ἀλλ' ἐπεὶ ἄρ κέ σε συλήσω κλυτὰ τεύχε', Ἀχιλλεῦ,
Νεκρὸν Ἀχαιοῖσιν δώσω πάλιν· ὣς δὲ σὺ ῥέζειν.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
Ἕκτορ, μή μοι, ἄλαστε, συνημοσύνας ἀγόρευε.
Ὡς οὐκ ἔστι λέουσι καὶ ἀνδράσιν ὅρκια πιστὰ,
Οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες ὁμόφρονα θυμὸν ἔχουσιν,
Ἀλλὰ κακὰ φρονέουσι διαμπερὲς ἀλλήλοισιν·
Ὣς οὐκ ἔστ' ἐμὲ καὶ σὲ φιλήμεναι, οὔτε τι νῶϊν
Ὅρκια ἔσσονται, πρὶν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα
Αἵματος ἆσαι Ἄρηα ταλαύρινον πολεμιστήν.
Παντοίης ἀρετῆς μιμνήσκεο· νῦν σε μάλα χρὴ
Αἰχμητήν τ' ἔμεναι καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν.
Οὔ τοι ἔτ' ἔσθ' ὑπάλυξις, ἄφαρ δέ σε Παλλὰς Ἀθήνη
Ἔγχει ἐμῷ δαμάᾳ· νῦν δ' ἀθρόα πάντ' ἀποτίσεις
Κήδε' ἐμῶν ἑτάρων, οὓς ἔκτανες ἔγχεϊ θύων.
Ἦ ῥα· καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος·

Καὶ

* 261. Ἄλαστε.] Ἀλάθητε, δεινὰ καὶ ἀνεπίληστα εἰργασμένε.
Συνημοσύνας.] Συνημοσύναι δέ εἰσιν αἱ συνθῆκαι. οἱ γὰρ συντιθέμενοι εἰς ταυτὸν ἱστῶσι τὴν γνώμην.

263. Οὐδὲ λύκοι τε καὶ ἄρνες.] Ἐντεῦθεν ἡ παροιμία φησὶν, Οὕτω φιλοῦσι λύκοι τοὺς ἄρνας, ὡς φιλέουσιν ἀντερασταί.

265. Οὔτε τι νῶϊν Ὅρκια ἔσσονται.] Εἰς τοῦτο καταστρέφει ἡ διάνοια· ὅτι πρότερον συμβήσεται, τὸν ἕτερον ἡμῶν πεσεῖν, πρὶν ἢ ὅρκους ἡμᾶς ποιήσασθαι.

271. Ἀποτίσεις Κήδε' ἐμῶν ἑτάρων.] Ὁ νοῦς οὗτος· νῦν δώσεις δίκας ὑπὲρ τῆς γινομένης μοι λύπης ἕνεκεν τῶν ἑταίρων.

274. Ἠλεύατο φαίδιμος Ἕκτωρ.] Ἐναγώνιον τὴν στάσιν ποιεῖ δι' αὐτῆς τῆς ἀποτυχίας· καὶ μικροῦ δεῖν τῆς νίκης ἐλπίδα Ἕκτορι δίδωσιν. Ἐπιλειψάσης δὲ ἐκεῖνον τῆς μοίρας, καὶ οἱ θεοὶ πάντες ἐῶσιν.

280. Ἐκ

Καὶ τὸ μὲν ἄντα ἰδὼν ἠλεύατο Φαίδιμος Ἕκτωρ·
Ἕζετο γὰρ προϊδὼν, τὸ δʼ ὑπέρπτατο χάλκεον ἔγχος,
Ἐν γαίῃ δʼ ἐπάγη· ἀνὰ δʼ ἥρπασε Παλλὰς Ἀθήνη,
Ἂψ δʼ Ἀχιλῆϊ δίδȣ, λάθε δʼ Ἕκτορα, ποιμένα λαῶν.
Ἕκτωρ δὲ προσέειπεν ἀμύμονα Πηλείωνα·
Ἤμβροτες, ȣ̓δʼ ἄρα πώ τι, θεοῖς ἐπιείκελʼ Ἀχιλλεῦ,
Ἐκ Διὸς ἠείδης τὸν ἐμὸν μόρον, ἤτοι ἔφης γε·
Ἀλλά τις ἀρτιεπὴς καὶ ἐπίκλοπος ἔπλεο μύθων,
Ὄφρα σʼ ὑποδδείσας μένεος ἀλκῆς τε λάθωμαι.
Οὐ μέν μοι φεύγοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξεις,
Ἀλλʼ ἰθὺς μεμαῶτι διὰ ςήθεσφιν ἔλασσον,
Εἴ τοι ἔδωκε θεός· νῦν αὖτʼ ἐμὸν ἔγχος ἄλευαι
Χάλκεον, ὡς δή μιν σῷ ἐν χροῒ πᾶν κομίσαιο·
Καί κεν ἐλαφρότερος πόλεμος Τρώεσσι γένοιτο,
Σεῖο καταφθιμένοιο· σὺ γάρ σφισι πῆμα μέγιςον.
Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος,
Καὶ βάλε Πηλείδαο μέσον σάκος, ȣ̓δʼ ἀφάμαρτε·
Τῆλε δʼ ἀπεπλάγχθη σάκεος δόρυ· χώσατο δʼ Ἕκτωρ,
Ὅττι ῥά οἱ βέλος ὠκὺ ἐτώσιον ἔκφυγε χειρός·

Στῆ

280. Ἐκ Διὸς ἠείδης.] Τὸ, ἐκ Διὸς ἠείδης, ἀντὶ τȣ̃ ἀκριβῶς ἠπίςω. Ἔςι γὰρ καὶ τὸ, ἐκ Διὸς, ἐπὶ τῆς ἀκριβείας. Καὶ τὸ, Ἠείδης, μετʼ ἐπιτάσεως τȣ̃ η.

Ἤτοι ἔφης γε.] Ἔφησθα μὲν εἰδέναι, ȣ̓κ ᾔδεις δὲ ἀκριβῶς. Ταῦτα δὲ διὰ τὸ,

—— ἄφαρ δέ σε Παλλὰς Ἀθήνη
Ἔγχει ἐμῷ δαμάα.

281. Ἀρτιεπής.] Ἄρτιος καὶ ἱκανὸς εἰπεῖν ὥςε πιςεύεσθαι.

* Ἐπίκλοπος.] Παραλογιςικὸς, ἀπατεὼν, διὰ λόγων κλέπτειν τὴν ἀλήθειαν εἰδώς.

284. Ἰθὺς μεμαῶτι.] Εἰς τȣ̓μπροσθεν κατὰ σȣ̃ μοι χωρȣ̃ντι. ἀγαθὰ δὲ ταῦτα τοῖς νέοις.

Στῆ δὲ κατηφήσας, οὐδ' ἄλλ' ἔχε μείλινον ἔγχος·
Δηΐφοβον δ' ἐκάλει λευκάσπιδα, μακρὸν ἀΰσας,
Ἤτεέ μιν δόρυ μακρόν· ὁ δ' ἔτι οἱ ἐγγύθεν ἦεν.
Ἕκτωρ δ' ἔγνω ᾗσιν ἐνὶ φρεσὶ, φώνησέν τε·
Ὢ πόποι, ἦ μάλα δή με θεοὶ θάνατόνδ' ἐκάλεσσαν·
Δηΐφοβον γὰρ ἔγωγ' ἐφάμην ἥρωα παρεῖναι·
Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τείχει, ἐμὲ δ' ἐξαπάτησεν Ἀθήνη.
Νῦν δὲ δὴ ἐγγύθι μοι θάνατος κακός· οὐδέ τ' ἄνευθεν,
Οὐδ' ἀλέη· ἦ γάρ ῥα πάλαι τό γε φίλτερον ἦεν,
Ζηνί τε καὶ Διὸς υἱεῖ Ἑκηβόλῳ, οἵ με πάρος γε
Πρόφρονες εἰρύαται· νῦν αὖτε με μοῖρα κιχάνει·
Μὴ μὰν ἀσπουδεί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην,
Ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.
Ὣς ἄρα φωνήσας, εἰρύσσατο φάσγανον ὀξὺ,
Τό οἱ ὑπὸ λαπάρην τέτατο μέγα τε, στιβαρόν τε·
Οἴμησεν δὲ ἀλεὶς, ὥστ' αἰετὸς ὑψιπετήεις,

Ὅς

293. Οὐδ' ἄλλ' ἔχε μείλινον ἔγχος·] Ἀεὶ δὲ δύο ἔχων δόρατα, (πάλλων γάρ, φησιν, ὀξέα δοῦρα·) πῶς νῦν οὐκ ἔχει; ἢ κατὰ τὸ σιωπώμενον, θάτερον ἐν τῷ δρόμῳ πρὸς βάρος ὂν ἀπεβάλετο;

300. Θάνατος κακός. κ. τ. λ.] Βραχὺ διασταλτέον εἰς τὸ, κακός· καὶ στικτέον τὸ, ἄνευθεν· Τὸ δ' Ἀλέη, καθ' αὑτὸ προστατέον, λείποντος τοῦ ἐστιν· δηλοῖ καὶ τὴν ὑπάλυξιν καὶ ἔκκλισιν.

305. Μέγα ῥέξας] Λείπει τὸ, ἀγαθόν. ὡς Ἀλκμὰν,

—— μέγα γείτονι γείτων.

ἢ τὸ εἰς τοὺς πολεμίους κακὸν, ὡς καὶ τοὺς ἐσομένους πυθέσθαι.

* 308. Ἀλείς.] Ἀθρόον συστραφείς. οἱ γὰρ εἰς δρόμον ἑαυτοὺς δόντες οὐκ ἀνειμένως πορεύονται.

310. Ἀμαλήν.] Ἁπαλὴν, κατὰ συγγένειαν τῶν στοιχείων. Οἱ δὲ, ἅμα τῇ μητρὶ ἀλλομένην. Οἱ δὲ, τὴν μὴ ἔχουσαν τὸ μᾶλλον, ὅ ἐστι τὸ ἰσχυρόν. Οἱ δὲ, τὴν μὴ ἔχουσαν μαλλίον

318. Ἕσπερος.] Ἀπὸ τοῦ ἑσπέρα Ἕσπερος. τὸ δὲ Ἑσπέρα, παρὰ τὸ τῆς ἕω πέρας εἶναι. καλεῖται δὲ ὁ Ἕσπερος καὶ Ἑωσφόρος, κα-

Ὅς τ' εἶσιν πεδίονδε διὰ νεφέων ἐρεβεννῶν,
Ἁρπάζων ἢ ἄρν' ἀμαλὴν, ἢ πτῶκα λαγωόν·
Ὣς Ἕκτωρ οἴμησε τινάσσων Φάσγανον ὀξύ.
Ὡρμήθη δ' Ἀχιλεὺς, μένεος δ' ἐμπλήσατο θυμὸν
Ἀγρίου· πρόσθεν δὲ σάκος ςέρνοιο κάλυψε
Καλὸν, δαιδάλεον· κόρυθι δ' ἐπένευε Φαεινῇ,
ΤετραΦάλῳ, καλαὶ δὲ περισσείοντο ἔθειραι
Χρύσεαι, ἃς Ἥφαιςος ἵει λόφον ἀμφὶ θαμειάς.
Οἷος δ' ἀςὴρ εἶσι μετ' ἀςράσι νυκτὸς ἀμολγῷ
Ἕσπερος, ὃς κάλλιςος ἐν ὐρανῷ ἵςαται ἀςήρ·
Ὣς αἰχμῆς ἀπέλαμπ' εὐήκεος, ἣν ἄρ' Ἀχιλλεὺς
Πάλλεν δεξιτερῇ, Φρονέων κακὸν Ἕκτορι δίῳ,
Εἰσορόων χρόα καλὸν, ὅπῃ εἴξειε μάλιςα.
Τῦ δὲ καὶ ἄλλο τόσον μὲν ἔχε χρόα χάλκεα τεύχη,
Καλὰ, τὰ Πατρόκλοιο βίην ἐνάριξε κατακτάς·
Φαίνετο δ' ᾗ κληῖδες ἀπ' ὤμων αὐχέν' ἔχυσι

Λαυ-

κατὰ καιρῶν μεταβολάς. Ὅταν μὲν, προηγυμένυ τοῦ ἡλίυ, συνδύνῃ αὐτῷ, πρῶτον τῶν ἄλλων, Ἕσπερος· Ὅταν δὲ, ἑπόμενος ἡλίῳ, προανατείλῃ, τότε Ἑωσφόρος καλεῖται. Κάλλιςος δέ ἐςι, ἐπεὶ μέγας καὶ λαμπρότατος. Θαυμαςῶς οὖν ὁ Ποιητὴς, ὅτε μέν ἐςι Ἑωσφόρος, Φησὶν,

Ἔρχεται ἀγγέλλων φάος ἠοῦς ἠριγενείης·

καὶ,

—— εἶσι φόως ἐρέων.

Ὁρῶμεν γὰρ αὐτὸν ἀνατέλλοντα πρὸ τοῦ ὁρίζοντος. Ὅτε δέ ἐςι Ἕσπερος, οὐδεὶς αὐτὸν ὁρᾷ ἀνατέλλοντα, ἀλλ' ὑπὲρ τὴν γῆν μετέωρον ἱςάμενον ἐν τῷ δύνοντι τοῦ οὐρανοῦ μέρει.

322. Τόσον.] Ὅταν τὸ μὲν ἀπολειπόμενον ἔλατσον εἴη, τὸ δὲ γεγονὸς πλεῖον, Τόσον φησὶ, οἷον

—— τόσσον μὲν ἔχον τέλος·

λέγει δὲ, ὅτι τὸ μὲν πλεῖον σῶμα τὰ τεύχη κατέχει κρυπτόμενον·

324. Φαίνετο δ' ᾗ κληῖδες.] Τὸ μὲν ἄλλο σῶμα ἐσκέπετο, ἐκεῖ-

νος

Λαυκανίης, ἵνα τε ψυχῆς ὤκιστος ὄλεθρος·
Τῇ ῥ' ἐπὶ οἷ μεμαῶς ἔλασ' ἔγχεϊ δῖος Ἀχιλλεύς·
Ἀντικρὺ δ' ἁπαλοῖο δι' αὐχένος ἤλυθ' ἀκωκή·
Οὐδ' ἄρ' ἀπ' ἀσφάραγον μελίη τάμε χαλκοβάρεια,
Ὄφρα τί μιν προτιείποι ἀμειβόμενος ἐπέεσσιν.
Ἤριπε δ' ἐν κονίῃς· ὁ δ' ἐπεύξατο δῖος Ἀχιλλεύς,
Ἕκτορ, ἀτάρ που ἔφησθα, Πατροκλῆ' ἐξεναρίζων,
Σῶς ἔσσεσθ', ἐμὲ δ' οὐδὲν ὀπίζεο νόσφιν ἐόντα·
Νήπιε, τοῖο δ' ἄνευθεν ἀοσσητὴρ μέγ' ἀμείνων
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσιν ἐγὼ μετόπισθε λελείμμην,
Ὅς τοι γούνατ' ἔλυσα· σὲ μὲν κύνες ἠδ' οἰωνοὶ
Ἑλκήσουσ' ἀϊκῶς, τὸν δὲ κτεριοῦσιν Ἀχαιοί.
Τὸν δ' ὀλιγοδρανέων προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ,
Λίσσομ' ὑπὲρ ψυχῆς, καὶ γούνων, σῶν τε τοκήων,
Μή με ἔα παρὰ νηυσὶ κύνας καταδάψαι Ἀχαιῶν·
Ἀλλὰ σὺ μὲν χαλκόν τε ἅλις χρυσόν τε δέδεξο,
Δῶρα, τά τοι δώσουσι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ·

Σῶνος δὲ ὁ τόπος ἐφαίνετο, ὅπου αἱ κληῖδες τῆς λευκανίης τὸν αὐχένα συνέχουσιν. Ἐμφαίνει δὲ, ὅσον ἐρεθισμὸν ἐποίει Ἀχιλλεῖ ἡ θέα αὐτοῦ. Κληῖδες δὲ, αἱ ἀπὸ τῶν ὤμων διήκουσαι διατάσεις τῶν νεύρων, καὶ συνέχουσαι τὸν αὐχένα. Λαυκανίη δὲ, ἡ περὶ τὸν γαργαρεῶνα τῶν ἔξωθεν μυῶν συνοχή.

* 325 Ἵνα τε ψυχῆς ὤκιστος ὄλεθρος.] Καί τοι ἀθάνατον οἶδε τὴν ψυχήν. νῦν οὖν τὴν ἀφάνειαν φησιν αὐτῆς, καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ σώματος χωρισμόν. Πραξαγόρας δὲ ἐν τῇ Ἀνατομῇ οὕτως φησί· „ Μετὰ „ δὲ τὴν τῆς γλώττης θέσιν ὑπέρκειται κατὰ τὸ ἔσχατον τοῦ οὐρανοῦ ἡ „ κιονίς· μετὰ δὲ ταύτην φάρυγξ καὶ στόμαχος· ἔστι δὲ ὁ μὲν φάρυγξ ἐκ τοῦ „ ἔμπροσθεν, [ὁ δὲ στόμαχος ἐκ τοῦ ὄπισθεν, προσπεφυκὼς τοῖς τοῦ „ τραχήλου σπονδύλοις. καὶ ὁ μὲν φάρυγξ ἐμφύεται εἰς τὸν πνεύμονα,] „ ὁ δὲ στόμαχος εἰς τὴν κοιλίαν· καὶ μεταξὺ δὲ φάρυγγος καὶ γλώσσης ἐπι- „ γλωττίς, ἐπιπωμάζουσα τοῦ φάρυγγος τὸ στόμα. „ Ποσειδώνιος δὲ φησι· κατὰ ῥιπὴν τῆς τροφῆς σκέπεσθαι ὑπὸ τῆς ἐπιγλωττίδος τὸν βρόγχον.

328. Ἀσφάραγον.] Ἀσφάραγος, ὁ γαργαρεών. ἴσως δὲ, ἐκκλίναντος αὐτοῦ, πλαγία γέγονεν ἡ πληγή, καὶ οὐ διεκόπη ὅλος καὶ

τοῦ·

Σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν δόμεναι πάλιν, ὄφρα πυρός με
Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα.
Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς,
Μή με, κύων, γούνων γουνάζεο, μὴ δὲ τοκήων.
Αἲ γάρ πως αὐτόν με μένος καὶ θυμὸς ἀνείη
Ὤμ' ἀποταμνόμενον κρέα ἔδμεναι, οἷά μ' ἔοργας·
Ὡς οὐκ ἔσθ' ὃς σῆς γε κύνας κεφαλῆς ἀπαλάλκοι·
Οὐδ' εἴ κεν δεκάκις τε καὶ εἰκοσινήριτ' ἄποινα
Στήσωσ' ἐνθάδ' ἄγοντες, ὑπόσχωνται δὲ καὶ ἄλλα.
Οὐδ' εἴ κέν σ' αὐτὸν χρυσῷ ἐρύσασθαι ἀνώγοι
Δαρδανίδης Πρίαμος· οὐδ' ὧς σέ γε πότνια μήτηρ
Ἐνθεμένη λεχέεσσι γοήσεται, ὃν τέκεν αὐτή,
Ἀλλὰ κύνες τε καὶ οἰωνοὶ κατὰ πάντα δάσονται.
Τὸν δὲ καταθνήσκων προσέφη κορυθαίολος Ἕκτωρ,
Ἦ σ' εὖ γινώσκων προτιόσσομαι, οὐδ' ἄρ' ἔμελλον
Πείσειν· ἦ γὰρ σοί γε σιδήρεος ἔνδοθι θυμός·
Φράζεο νῦν, μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι

Ἠμαρτοῦτο δὲ, ἵνα καὶ ἀποθνήσκων μὴ ἀπροσφώνητος ᾖ. Εἴωθε δὲ τὰ ἐκ τύχης, ὡς ἐξ αἰτίας λέγειν.

348. Οὐκ ἔσθ' ὃς κ. τ. λ.] Τὸ ἑξῆς· οὐκ ἔστιν, ὃς σῆς γε κύνας κεφαλῆς ἀπαλάλκοι· Αἲ γάρ πως αὐτόν με μένος καὶ θυμὸς ἀνείη, Ὤμ' ἀποταμνόμενον κρέα ἔδμεναι. μεταξὺ δὲ ἀνεφώνησεν· οἷά μ' ἔοργας.

* 349. Εἰκοσινήριτ'.] Εἰκοσάκις ἐξισούμενα τοῖς ὑπό σου νοουμένοις δώροις· τὸ γὰρ Ἐρίζειν καὶ ἐπὶ τοῦ ἐξισοῦσθαι τάσσεται.

[Ἄλλως.] Τὸ Εἰκοσινήριτα, ἐφ' ἓν ἀναγνωστέον, ὡς τὸ Εἰκοσάβοια. Παραφυλακτέον δὲ, ὅτι τὸ Εἴκοσι, ἀριθμὸς, ὅταν συντίθηται, εἰς ν λήγει· τὸ γὰρ ν τοῦ εἰκοσίν ἐστι. καὶ ἔστι, τὰ εἰκοσάκις ἐρίζοντα, καὶ ἐξισούμενα.

355. Καταθνήσκων.] Δαιμονίως τοῦ καιροῦ στοχάζεται· ἔμπροσθεν μὲν γὰρ ὀλιγοδρανέει παρ' αὐτὴν τὴν τρῶσιν· νῦν δὲ ἀποθνήσκει.

356. Προτιόσσομαι.] Προσφθέγγομαι, παρὰ τὴν ὄσσαν, ἢ προσορῶμαι.

358. Μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι.] Μὴ ὁ ἐμὸς θάνατος τὴν ἐκ

Ἤματι τῷ, ὅτε κέν σε Πάρις καὶ Φοῖβος Ἀπόλλων,
Ἐσθλὸν ἐόντ᾽ ὀλέσωσιν ἐνὶ Σκαιῇσι πύλῃσιν.
Ὣς ἄρα μιν εἰπόντα τέλος θανάτοιο κάλυψε·
Ψυχὴ δ᾽ ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἀϊδόσδε βεβήκει,
Ὃν πότμον γοόωσα, λιποῦσ᾽ ἀδροτῆτα καὶ ἥβην.
Τὸν καὶ τεθνειῶτα προσηύδα δῖος Ἀχιλλεύς·
Τέθναθι· κῆρα δ᾽ ἐγὼ τότε δέξομαι, ὁππότε κεν δὴ
Ζεὺς ἐθέλῃ τελέσαι, ἠδ᾽ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι.
Ἦ ῥα, καὶ ἐκ νεκροῖο ἐρύσσατο χάλκεον ἔγχος·
Καὶ τό γ᾽ ἄνευθεν ἔθηχ᾽, ὁ δ᾽ ἀπ᾽ ὤμων τεύχε᾽ ἐσύλα
Αἱματόεντ᾽· ἄλλοι δὲ περίδραμον υἷες Ἀχαιῶν,
Οἳ καὶ θηήσαντο φυὴν καὶ εἶδος ἀγητὸν
Ἕκτορος· οὐδ᾽ ἄρα οἵ τις ἀνουτητί γε παρέστη.
Ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον,

Ὦ

ἐκ θεῶν μῆνιν σοι ἐρεθίσῃ. Οἱ μὲν φασιν, ὅτι ταῦτα λέγει, ἐπεὶ αἱ ψυχαὶ ἐξερχόμεναι μαντικαὶ γίνονται. Οἱ δὲ, ὅτι στοχάζεται αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν εἰσελθεῖν σπεύδοντα, καὶ λοχηθῆναι ὑπονοεῖ:

Καλὸν τοῖς νέοις μεμνῆσθαι τῶν ἐπῶν. Ὁ δὲ Ἕκτωρ φιλόψυχος ὢν φησι πρὸς τὸν Πάτροκλον·

—— τί νύ μοι μαντεύεαι αἰπὺν ὄλεθρον;

373. Ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ κ. τ. λ.] Ὑπερβολὴ μανίας, τὸ πρὸς νεκρὸν ὁμιλεῖν· δημώδους δὲ πλήθους τὸ ἔργον· συνέχονται γὰρ δύο πάθεσιν, ἐκπλήξει τε καὶ μίσει. Αὔξεται δὲ διὰ τούτου ἡ ἀρετὴ τοῦ κειμένου.

Ἦ μάλα δὴ μαλακώτερος ἀ.] Σαρκαστικὸς ὁ λόγος, ὅταν ἐν ἐπαίνῳ λεγόμενος ψόγον ἔχει. ὡς τὸ,

—— ἦ μάλ᾽ ἐλαφρὸς ἀνήρ.

375. Εἴπεσκε καὶ οὐτήσασκε.] Ἅμα λέγοντες ἐπέτρωσκον. Τὸ δὲ ὁμοιοτέλευτον σχῆμα οὐκ ἐπὶ τέλους· ὅπως λανθάνει τὸν ἀκροατὴν, προσέχοντα ταῖς αἰκίαις τοῦ Ἕκτορος.

375. Ὣς ἄρα τις εἴπεσκε κ. τ. λ.] Τοῦ ΣΕΝΑΧΗΡΕΙΜ. Πολλῶν ἠθετημένων στίχων, εἷς τῶν ἄλλων οἰκειότερος ἀθετεῖται. Οὐ

μό-

Ὢ πόποι, ἦ μάλα δὴ μαλακώτερος ἀμφαφάασθαι
Ἕκτωρ, ἢ ὅτε νῆας ἐνέπρησεν πυρὶ κηλέῳ.
Ὣς ἄρα τις εἴπεσκε, καὶ οὐτήσασκε παραςάς.
Τὸν δ' ἐπεὶ ἐξενάριξε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεὺς,
Στὰς ἐν Ἀχαιοῖσιν ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευεν·
Ὦ φίλοι ἥρωες Δαναοὶ, θεράποντες Ἄρηος,
Ἐπειδὴ τόνδ' ἄνδρα θεοὶ δαμάσασθαι ἔδωκαν,
Ὃς κακὰ πόλλ' ἔρδεσκεν, ὅσ' οὐ σύμπαντες οἱ ἄλλοι·
Εἰδ' ἄγετ', ἀμφὶ πόλιν σὺν τεύχεσι πειρηθῶμεν,
Ὄφρα κέ τι γνῶμεν Τρώων νόον, ὅν τιν' ἔχουσιν·
Ἢ καταλείψουσιν πόλιν ἄκρην, τοῦδε πεσόντος,
Ἠὲ μένειν μεμάασι, καὶ Ἕκτορος οὐκ ἔτ' ἐόντος.
Ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;
Κεῖται πὰρ νήεσσι νέκυς ἄκλαυςος, ἄθαπτος,

Πά-

μόνον γὰρ στερρότητος καὶ ὠμότητος ὑπερβολικῆς ἔμφασίς ἐστι δι' αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ θηλώδους ἀγριότητος καὶ ἀπανθρωπίας. καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ μεῖζον, ὅτι ἡ μεγαλοπρέπεια τῶν Ἑλλήνων, ἣν διὰ πολλῶν λόγων καὶ πραγμάτων καὶ μεθόδων καὶ οἰκονομιῶν καὶ μεταβολῶν συνέστησεν ὁ Ποιητὴς, ὑφ' ἑνὸς τούτου μόνου στίχου καταβέβληται, τὴν ἐσχάτην ἐπιμαρτυροῦντος αὐτοῖς εὐτέλειαν καὶ ἀσθένειαν. Τίς γὰρ ἐκεῖνα παραδέξεται, βλέπων αὐτοὺς νεκρὸν σῶμα βάλλοντας; οὐ γὰρ τὸ αἰκίζειν τοσοῦτον, ὅπερ Ἀχιλλεὺς ποιεῖ· ἐκεῖνο γὰρ τεθεράπευται πολλαχόθεν. Οὗτοι δὲ ἠνοπλισμένοι παντάπασιν ἐλέγχονται, καὶ μᾶλλον εἰ μὴ, ζῶντος αὐτοῦ, ἀντιστῆναι δυνάμενοι, νῦν δὲ τιτρώσκοντες.

378. Ὦ φίλοι Ἀργείων ἡ.] Ἑλληνικῶς κοινοποιεῖται τὴν νίκην, τὸ συμμαχικὸν ἀναζωπυρῶν. Οἴχεται, φησὶ, τὰ πράγματα, μετὰ τελευτὴν Ἕκτορος.

379. Ἐπειδὴ τόνδ' ἄνδρα θεοὶ δ. ἔ.] Παιδευτικὸν καὶ τοῦτο πρὸς εὐσέβειαν· ἐπὶ τηλικούτῳ γὰρ κατορθώματι οὐδὲν ἀλαζονεύεται. Τὴν δὲ αἰτίαν τοῦ πράγματος προὔθηκεν· ἔδει γὰρ εἰπεῖν, Διότι πειραθῶμεν, εἰ καταληψόμεθα τὴν πόλιν, ἐπειδὴ τόνδ' ἄνδρα.....

381. Ἀμφὶ πόλιν σ. τ. π.] Στρατηγικῶς μετὰ τὸν καιρὸν συνίησι, καταπλήσσων τοὺς πολεμίους περὶ τὴν πτῶσιν τοῦ ἀπολωλότος· φιλοστόργως δὲ μεταπέμπεται, τὸ φίλτρον παρεθεὶς τοῦ φιλοτίμου.

Πάτροκλος· τοῦ δ᾽ οὐκ ἐπιλήσομαι, ὄφρ᾽ ἂν ἔγωγε
Ζωὸς ἐν Ἀργείοισι φιλοπτολέμοισι μετείω·
Εἰ δὲ θανόντων περ καταλήθοντ᾽ εἰν ἀΐδαο,
Αὐτὰρ ἐγὼ κἀκεῖθι φίλου μεμνήσομ᾽ ἑταίρου.
Νῦν δ᾽ ἄγ᾽, ἀείδοντες Παιήονα, κοῦροι Ἀχαιῶν,
Νηυσὶν ἔπι γλαφυρῇσι νεώμεθα, τόνδε δ᾽ ἄγωμεν·
Ἠράμεθα μέγα κῦδος· ἐπέφνομεν Ἕκτορα δῖον,
Ὧι Τρῶες κατὰ ἄστυ θεῷ ὣς εὐχετόωντο.
Ἦ ῥα, καὶ Ἕκτορα δῖον ἀεικέα μήδετο ἔργα·
Ἀμφοτέρων μετόπισθε ποδῶν τέτρηνε τένοντε
Ἐς σφυρὸν ἐκ πτέρνης, βοέους δ᾽ ἐξῆπτεν ἱμάντας,
Ἐκ δίφροιο δ᾽ ἔδησε· κάρη δ᾽ ἕλκεσθαι ἔασεν·
Ἐς δίφρον δ᾽ ἀναβὰς, ἀνά τε κλυτὰ τεύχε᾽ ἀείρας,
Μάστιξέν ῥ᾽ ἐλάαν, τὼ δ᾽ οὐκ ἄκοντε πετέσθην·

Τοῦ

391. Ἀείδοντες Παιήονα.] Οὐ μόνον συμποτικὴ καὶ μετ᾽ ὀρχήσεως ἡ πάλαι Μουσικὴ, ἀλλὰ καὶ εἰς θρήνους ἐπιτηδεία. Πῶς δὲ τὸν πολέμιον Ἀπόλλωνα ὑμνεῖ, οὗ ὁ ὕμνος; ἢ, ὡς Τρῶες Ἀθηνᾶν δυσμενίζονται, οὕτως οὗτος τὸν θεόν· οὐδεὶς γὰρ ἐχθρὸς εἶναι δύναται θεῷ· καὶ εὕρημα μὲν αὐτοῦ ὁ Παιὰν, οὐ πάντως δὲ ἀεὶ εἰς αὐτὸν ᾀδόμενος.

* 398. Ἐκ δίφροιο δ᾽ ἔδησε· κάρη δ᾽ ἕ. ἔ.] Ἀπορία: Διατί Ἀχιλλεὺς θανόντα σύρει τὸν Ἕκτορα; Λύσις: Λέγομεν ὅτι οὐ δι᾽ ὠμότητα, ὅς γε καὶ Ἠετίωνα φονεύσας οὐκ ἐσύλησεν, ἀλλὰ σὺν αὐτοῖς τοῖς ὅπλοις ἔθαψε· ἀλλ᾽ ὅτι πρότερον ὁ Ἕκτωρ εἰς τὸν Πάτροκλον

—— ἀεικέα μήσατο ἔργα·

οἷα καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ,

—— κεφαλὴν δέ ἑ θυμὸς ἀνώγει
Πῆξαι ἀνὰ σκολόπεσσι, ταμόνθ᾽ ἁπαλῆς ἀπὸ δειρῆς.

Παρανομοῦσι δὲ οὐχ οἱ ἀμυνόμενοι, ἀλλ᾽ οἱ ἄρξαντες. Ὁ δὲ Καλλίμαχος φησὶν, ὅτι πάτριόν ἐστι Θετταλοῖς τοὺς τῶν φιλτάτων φονέας σύρειν περὶ τοὺς τῶν φονευθέντων τάφους· Σίμωνα γάρ φησι Θεσσαλὸν τὸ γένος Εὐρυδάμαντα τὸν Μειδίου σύραι κτείναντα Θράσυλλον τὸν ἀδελ-

φὸν

Τοῦ δ' ἦν ἑλκομένοιο κονίσσαλος· ἀμφὶ δὲ χαῖται
Κυάνεαι πίλναντο, κάρη δ' ἅπαν ἐν κονίῃσι
Κεῖτο, πάρος χαρίεν· τότε δὲ Ζεὺς δυσμενέεσσι
Δῶκεν ἀεικίσσασθαι ἑῇ ἐν πατρίδι γαίῃ.
Ὣς τοῦ μὲν κεκόνιτο κάρη ἅπαν· ἡ δέ νυ μήτηρ
Τίλλε κόμην, ἀπὸ δὲ λιπαρὴν ἔρριψε καλύπτρην
Τηλόσε· κώκυσεν δὲ μάλα μέγα, παῖδ' ἐσιδοῦσα.
Ὤιμωξεν δ' ἐλεεινὰ πατὴρ φίλος, ἀμφὶ δὲ λαοὶ
Κωκυτῷ τ' εἴχοντο καὶ οἰμωγῇ κατὰ ἄστυ·
Τῷ δὲ μάλιστ' ἄρ' ἔην ἐναλίγκιον, ὡς εἰ ἅπασα
Ἴλιος ὀφρυόεσσα πυρὶ σμύχοιτο κατ' ἄκρης.
Λαοὶ μέν ῥα γέροντα μόλις ἔχον ἀσχαλόωντα,
Ἐξελθεῖν μεμαῶτα πυλάων Δαρδανιάων·
Πάντας δ' ἐλλιτάνευε, κυλινδόμενος κατὰ κόπρον,
Ἐξονομακλήδην ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον·

Σχέ-

φον αὐτοῦ· ἅψασθαί τε τοῦ νόμου πρῶτον· τοῦτον γὰρ ἐξάψαι τοῦ δίφρου τὸν φονέα, καὶ περὶ τὸν τοῦ τεθνηκότος τάφον ἕλκειν· ὡς Θετταλὸν οὖν καὶ τὸν Ἀχιλλέα, πατρίῳ ἔθει καὶ τοῦτο ποιῆσαι, καὶ δῆσαι τὸν Ἕκτορα.

406. Τίλλε κόμην.] Οὐ λειποψυχεῖ, ὡς ἐθὰς φόνων ἠῶν πολλῶν, καὶ προαρξαμένη τῆς λύπης ἐν τῷ διώκεσθαι αὐτόν· τῇ δὲ Ἀνδρομάχῃ ἀθρόον προσέπεσε τὸ πάθος.

* [Ἄλλως.] Ἀπορία: Πῶς Ἑκάβη μὲν οὐ πίπτει, Ἀνδρομάχη δὲ τοῦτο πάσχει; Λύσις: Ῥητέον οὖν, ὅτι ἐκείνη μὲν ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον καὶ ἐν παραγωγῇ δεξαμένη τὸ πάθος οὐχ ἡττήθη τῶν κακῶν τοσοῦτον· Ἀνδρομάχη δὲ, ἀπροσδοκήτως εἰσακούσασα, εἰκότως τοῦτο πάσχει.

408. Ὤιμωξεν.] Ἐπὶ μὲν ἄρρενος Ὤιμωξεν, ἐπὶ δὲ τῆς θηλείας Κώκυσεν· ἡ μὲν γὰρ ἄναρθρος, ὁ δὲ μετὰ λόγου· καὶ ἑξῆς· Κωκυτῷ τ' εἴχοντο, (γυναῖκες δηλονότι) καὶ οἰμωγῇ, ἄνδρες.

*411. Σμύχοιτο.] Καταφλέγοιτο, ὁ δὲ λόγος τοιοῦτος· τοιοῦτος θρῆνος διεγήγερτο, ὡς τῆς Ἰλίου πάσης ὑπὸ πυρὸς καταφλεγομένης. Σμύχεσθαι δὲ λέγεται τὸ ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον αὔξεσθαι τὸ πῦρ μὴ τρεπόμενον εἰς φλόγα.

414 Κατὰ κόπρον.] Ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸ σύμφυτον τῆς γῆς· Ἔστι δὲ καὶ ἐπίγραμμα εἰς Ἐπίχαρμον οὕτως· Εἰμὶ νεκρὸς, νεκρὸς δὲ κόπρος· γῆ † δ' ἡ κόπρος. ἡ δὲ γῆ νεκρός.

Σχέσθε φίλοι, καί μ᾽ οἶον ἐάσατε, κηδόμενοί περ,
Ἐξελθόντα πόληος, ἱκέσθ᾽ ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν·
Λίσσωμ᾽ ἀνέρα τοῦτον ἀτάσθαλον, ὀβριμοεργόν,
Ἤν πως ἡλικίην αἰδέσσεται, ἠδ᾽ ἐλεήσῃ
Γῆρας· καὶ δέ νυ τῷδε πατὴρ τοιόσδε τέτυκται
Πηλεύς, ὅς μιν ἔτικτε καὶ ἔτρεφε πῆμα γενέσθαι
Τρωσί· μάλιστα δ᾽ ἐμοὶ περὶ πάντων ἄλγε᾽ ἔθηκε·
Τόσσους γάρ μοι παῖδας ἀπέκτανε τηλεθάοντας,
Τῶν πάντων οὐ τόσσον ὀδύρομαι, ἀχνύμενός περ,
Ὡς ἑνός, οὗ μ᾽ ἄχος ὀξὺ κατοίσεται Ἄϊδος εἴσω,
Ἕκτορος· ὡς ὄφελεν θανέειν ἐν χερσὶν ἐμῇσι·
Τῷ κε κορεσσάμεθα κλαίοντέ τε μυρομένω τε,
Μήτηρ θ᾽, ἥ μιν ἔτικτε δυσάμμορος, ἠδ᾽ ἐγὼ αὐτός.

Ὡς

420. Καὶ δέ νυ τῷδε πατὴρ τοιόσδε.] Προμελετᾷ τὴν ἱκετείαν· καὶ γὰρ ἱκετεύων τὰ περὶ τοῦ πατρὸς πρῶτον προβάλλεται,

Μνῆσαι πατρὸς σεῖο.

431. Τέκνον, ἐγὼ δειλὴ τί νυ βείομαι, αἰνὰ παθοῦσα.] Ἡ συνεχὴς τοῦ ὀνόματος ἀνάκλησις ἐπικουφίζει μικρόν. Τὸ δὲ Βείομαι, Ἀρίσταρχος διὰ τοῦ ἰῶτα γράφει· ἵν᾽ ᾖ, πῶς βιώσομαι, καὶ ζήσομαι, σοῦ θανόντος. Τὸ δὲ, αἰνὰ Παθοῦσα, Τεκοῦσα γράφει· ἵν᾽ ᾖ ὅμοιον τῷ, Δυσαριστοτόκεια. Τινὲς δὲ, ἀντὶ τοῦ, πῶς ἀποβήσομαι, πῶς φροντισθήσομαι, ὡς τὸ, οὐ βέομαι Διὸς, ἤτοι οὐ φροντίζω.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ. Τί νυ βείομαι αἰνὰ παθοῦσα.] Τουτέστιν, εἰς τί βιώσομαι· Τὸ δὲ Βείω παρὰ τὸ βαίνειν τὸ ζῶντα ἐπὶ τὴν γῆν.

Ὄφρ᾽ αὖ ἐγὼ Βείω ποτὶ Ἴλιον·

Ὅτι γὰρ ζῶντα λέγει τὸ, ἕκαστον ἐπὶ τῆς γῆς βαδίζειν,

—— ὅσα τε γαῖαν ἐπιπνείει τε καὶ ἕρπει.

Αἰῶνα δὲ λέγει, τὸν ἑκάστου βίον,

Ἐκ δ᾽ Αἰὼν πέφαται·

ἔφθαρται δὲ αὐτοῦ ὁ βίος· καὶ,

— μι-

Ὣς ἔφατο κλαίων, ἐπὶ δὲ στενάχοντο πολῖται·
Τρωῇσιν δ' Ἑκάβη ἁδινοῦ ἐξῆρχε γόοιο·
Τέκνον, ἐγὼ δειλή· τί νυ βείομαι, αἰνὰ παθοῦσα,
Σεῦ ἀποτεθνειῶτος; ὅ μοι νύκτας τε καὶ ἦμαρ
Εὐχωλὴ κατὰ ἄστυ πελέσκεο, πᾶσί τ' ὄνειαρ
Τρωσί τε καὶ Τρωῇσι κατὰ πτόλιν, οἵ σε θεὸν ὣς
Δειδέχατ'· ἦ γὰρ καί σφι μάλα μέγα κῦδος ἔησθα,
Ζωὸς ἐών· νῦν αὖ θάνατος καὶ μοῖρα κιχάνει.
Ὣς ἔφατο κλαίουσ'· ἄλοχος δ' οὔπω τι πέπυστο
Ἕκτορος· οὐ γάρ οἵ τις ἐτήτυμος ἄγγελος ἐλθὼν
Ἤγγειλ', ὅττι ῥά οἱ πόσις ἔκτοθι μίμνε πυλάων·
Ἀλλ' ἥγ' ἱστὸν ὕφαινε μυχῷ δόμου ὑψηλοῖο,
Δίπλακα μαρμαρέην, ἐν δὲ θρόνα ποικίλ' ἔπασσε·
Κέκλετο δ' ἀμφιπόλοισιν ἐϋπλοκάμοις κατὰ δῶμα,

Ἀμφὶ

—— μινυνθάδιος δέ οἱ Αἰών.

ὅπερ ἐν ἄλλοις,

Ἄνερ, ἀπ' αἰῶνος νέος ὤλεο,

ἀπὸ τοῦ βίου, νέος, οὐ γηράσας τὸν βίον, οὐδὲ τὸν αἰῶνα καὶ βίον πολυχρόνιον ἔσχες. καὶ πάλιν,

—— φίλης αἰῶνος ἀμερθῇς,

ὅμοιον τῷ,

—— γλυκὺς Αἰών·

Καὶ ὡς ὁ Αἰών, ἐξηγούμενος,

Τῇ περ ῥηΐστη βιοτή.

Τὰ δὲ τῇ βιοτῇ ἀναγκαῖα, Βίοτος,

—— Βίοτον δέ οἱ ἄλλοι ἔδουσι.

καὶ Ζωή,

Ἦ γάρ οἱ ζωὴ ἦν ἄσπετος· οὔ τινι τόση·

τὸ δὲ Βίῳ παρὰ τὸ βαίνειν.

Ἀμφὶ πυρὶ στῆσαι τρίποδα μέγαν, ὄφρα πέλοιτο
Ἕκτορι θερμὰ λοετρὰ μάχης ἐκ νοστήσαντι·
Νηπίη, οὐδ᾽ ἐνόησεν, ὅ μιν μάλα τῆλε λοετρῶν
Χερσὶν Ἀχιλλῆος δάμασεν γλαυκῶπις Ἀθήνη·
Κωκυτοῦ δ᾽ ἤκουσε καὶ οἰμωγῆς ἀπὸ πύργου,
Τῆς δ᾽ ἐλελίχθη γυῖα, χαμαὶ δέ οἱ ἔκπεσε κερκίς·
Ἡ δ᾽ αὖτις δμωῇσιν ἐϋπλοκάμοισι μετηύδα,
Δεῦτε, δύω μοι ἕπεσθον, ἴδωμ᾽ ὅτιν᾽ ἔργα τέτυκται·
Αἰδοίης ἑκυρῆς ὀπὸς ἔκλυον, ἐν δέ μοι αὐτῇ
Στήθεσι πάλλεται ἦτορ ἀνὰ στόμα, νέρθε δὲ γοῦνα
Πήγνυται· ἐγγὺς δή τι κακὸν Πριάμοιο τέκεσσιν.
Αἲ γὰρ ἀπ᾽ οὔατος εἴη ἐμεῦ ἔπος· ἀλλὰ μάλ᾽ αἰνῶς
Δείδω, μὴ δή μοι θρασὺν Ἕκτορα δῖος Ἀχιλλεὺς,
Μοῦνον ἀποτμήξας πόλιος, πεδίονδε δίηται·

Καὶ

444. Ἕκτορι θερμὰ λοετρά.] Αὔξει τὸ πάθος. τοσοῦτον γὰρ ἀπεῖχε τοῦ ἐννοεῖν τι τῶν συμβεβηκότων, ὡς καὶ λουτρὰ τῷ ἀνδρὶ παρασκευάζειν, μονονουχὶ ὁρῶσα αὐτόν· διὸ καὶ ἐπιφώνησεν ὁ Ποιητὴς συμπαθῶς τό,

Νηπίη, οὐδ᾽ ἐνόησεν ——

ὥσπερ ἐλεῶν τὴν ἄγνοιαν αὐτῆς.

448. Τῆς δ᾽ ἐλελίχθη γυῖα, χ. δ.] Ἀνυπέρβλητον τὸ πάθος. Ἐννοεῖν γὰρ χρὴ, ποδαπὴ ἔσται ἐπιγνοῦσα τὴν συμφορὰν, ὁπότε ἐν ἀμφιβόλῳ τῇ ὑπονοίᾳ κατείληπται μὲν τρόμῳ, ὅπερ σημαίνεται διὰ τοῦ,

Τῆς δ᾽ ἐλελίχθη γυῖα·

Ἀκρατὴς δὲ γέγονε τῶν ἐν χερσίν· οὐ γὰρ ἀποβάλλει τὴν Κερκίδα, ὡς ἐγνωκυῖα τὸ κακὸν, ἀλλὰ, χαλασθέντων αὐτῇ τῶν μελῶν, ἐκπίπτει τῶν χειρῶν.

452. Στήθεσι π. ἦ. α. σ. νέρθε δὲ γοῦνα Πήγνυται·] Ἐκφαντικῶς δηλοῖ, τὴν ψυχὴν ἐκπηδῆσαι βιαζομένην. καὶ * Καλλίμαχος,

—— ἐκόλλησαν γὰρ ἀνίαι

Γένατα. ——

467. Ἀπὸ

Καὶ δή μιν κατπαύσῃ ἀγηνορίης ἀλεγεινῆς,
Ἥ μιν ἔχεσκ'· ἐπεὶ οὔποτ' ἐνὶ πληθυῖ μένεν ἀνδρῶν,
Ἀλλὰ πολὺ προθέεσκε, τὸ ὃν μένος οὐδενὶ εἴκων.
Ὣς φαμένη, μεγάροιο διέσσυτο, μαινάδι ἴση,
Παλλομένη κραδίην· ἅμα δ' ἀμφίπολοι κίον αὐτῇ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ πύργον τε καὶ ἀνδρῶν ἷξεν ὅμιλον,
Ἔστη παπτήνασ' ἐπὶ τείχεϊ· τὸν δ' ἐνόησεν
Ἑλκόμενον πρόσθεν πόλιος, ταχέες δέ μιν ἵπποι
Ἕλκον ἀκηδέστως κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
Τὴν δὲ κατ' ὀφθαλμῶν ἐρεβεννὴ νὺξ ἐκάλυψεν·
Ἤριπε δ' ἐξοπίσω, ἀπὸ δὲ ψυχὴν ἐκάπυσσε·
Τῆλε δ' ἀπὸ κρατὸς χέε δέσματα σιγαλόεντα,
Ἄμπυκα, κεκρύφαλόν τε, ἰδὲ πλεκτὴν ἀναδέσμην,

Κρή-

467. Ἀπὸ δὲ ψυχὴν ἐκάπυσσε, Τῆλε δ' ἀπὸ κρατὸς χέε δ. σ.] Καὶ ταῦτ' ἀποπνεύσασ' ἐνεργεῖ. Ἔστι δὲ σύνηθες Ὁμήρῳ, τὸ ὀφειλόμενον ἁπλῶς ἑρμηνεύεσθαι, ἐν δυσὶ περιληπταῖς ἐκφέρειν·

Αὐτὰρ ἐπὴν δὴ ταῦτα τελευτήσῃς τε καὶ ἔρξῃς.

ἀντὶ τοῦ, ἔρξας τελευτήσῃς.

—— ἀνέσαν τε πύλας, καὶ ἀπῶσαν ὀχῆας,

ἀντὶ τοῦ, ἀπώσαντες ἀνέσαν.

Τιμήσῃ, ὀλέσῃ δὲ πολέας,

ἀντὶ τοῦ, ὀλέσας τιμήσῃ.

Φθέγγεο —— καὶ ἐγρήγορθαι ἄνωχθι,

ἀντὶ τοῦ, φθεγγόμενος ἄνωχθι γρηγορεῖν.

* 467. Ἐκάπυσσεν.] Ἀπέπνευσε τὴν ψυχήν. Κάπος γὰρ καλεῖται τὸ πνεῦμα. δι' οὗ καὶ Κῆπος κατὰ διάλεκτον.

469. Ἄμπυκα] Ἄμπυξ, ἀρσενικῶς, τὸ διάδημα τὸ πρὸς ἀνάδεσιν τῶν τριχῶν, ᾧ ὑποστέλλοντες οἱ πάλαι ὑπὸ τοῦτον παρῆσαν. καὶ νῦν Ἀμπυκίζειν, τὸ τὰς ἐμπροσθίους τρίχας ἀναδεῖν. καὶ Χρυσάμπυκες ἵπποι·

Κρήδεμνόν θ', ὅ ῥά οἱ δῶκε χρυσῆ Ἀφροδίτη,
Ἤματι τῷ, ὅτε μιν κορυθαίολος ἠγάγεθ' Ἕκτωρ
Ἐκ δόμου Ἠετίωνος, ἐπεὶ πόρε μυρία ἕδνα·
Ἀμφὶ δέ μιν γαλόῳ τε καὶ εἰνατέρες ἅλις ἔσταν,
Αἵ ἑ μετὰ σφίσιν εἶχον ἀτυζομένην ἀπολέσθαι.
Ἡ δ' ἐπεὶ οὖν ἄμπνυτο, καὶ ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη,
Ἀμβλήδην γοόωσα, μετὰ Τρωῇσιν ἔειπεν·
Ἕκτορ, ἐγὼ δύστηνος· ἰῇ ἄρα γεινόμεθ' αἴσῃ
Ἀμφότεροι, σὺ μὲν ἐν Τροίῃ Πριάμου κατὰ δῶμα,
Αὐτὰρ ἐγὼ Θήβῃσιν, Ὑποπλάκῳ ὑλήεσσῃ,
Ἐν δόμῳ Ἠετίωνος, ὅ μ' ἔτρεφε τυτθὸν ἐοῦσαν,
Δύσμορος αἰνόμορον· ὡς μὴ ὤφελλε τεκέσθαι.
Νῦν δὲ σὺ μὲν ἀΐδαο δόμους ὑπὸ κεύθεσι γαίης
Ἔρχεαι, αὐτὰρ ἐμὲ στυγερῷ ἐνὶ πένθεϊ λείπεις
Χήρην ἐν μεγάροισι· πάϊς δ' ἔτι νήπιος αὔτως,
Ὃν τέκομεν σύ τ' ἐγώ τε δυσάμμοροι· οὔτε σὺ τούτῳ
Ἔσσεαι Ἕκτορ ὄνειαρ, ἐπεὶ θάνες· οὔτε σοὶ οὗτος.
Ἤνπερ γὰρ πόλεμόν γε φύγῃ πολύδακρυν Ἀχαιῶν,

Αἰ-

ἶπποι· διὰ τὸ δεῖσθαι στροφῆς τὰς κορυφαίας τῶν τριχῶν. Ἀναδέσμη δὲ, σειρὰ, ἣν κύκλῳ περὶ τοὺς κροτάφους ἀναδοῦνται. Κρήδεμνον δὲ, τὸ ὠμοφόριον, ὡς τὸ,

——— σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα.

471. Ἤματι τῷ, ὅτε μιν κ. ἠ. Ἕκτωρ.] Εἰς μνήμην ἄγει τῆς πάλαι οὔσης εὐδαιμονίας, ὅπως τῇ μεταβολῇ αὐξήσῃ τὸν οἶκτον. Μὴ ἐῶν δὲ ἡμᾶς ἄσχημόν τι σκοπεῖν περὶ τὸ πτῶμα, τῇ γραφικῇ ἠσχόληκέ τι περὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ περιέστησε τοὺς συγγενεῖς.

474. Ἀτυζομένην.] Ταρασσομένην, ἄλλη συνεχομένην, ἢ ἑαυτὴν ἀπορρίψαι τοῦ τείχους θέλουσαν· ἔλεγε γὰρ,

——— ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη
Σεῦ ἀφαμαρτούσῃ χθόνα δύμεναι.

Ἔστι δὲ ἰδεῖν οἰκτροτάτην ὄψιν ἐκεῖθεν μὲν Πρίαμον κατεχόμενον,

ἐξελ-

Αἰεί τοι τούτῳ γε πόνος καὶ κήδε' ὀπίσσω
Ἔσσοντ'· ἄλλοι γάρ οἱ ἀπουρίσσουσιν ἀρούρας.
Ἦμαρ δ' ὀρφανικὸν, παναφήλικα παῖδα τίθησι·
Πάντα δ' ὑπεμνήμυκε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί.
Δευόμενος δέ τ' ἄνεισι πάϊς ἐς πατρὸς ἑταίρους,
Ἄλλον μὲν χλαίνης ἐρύων, ἄλλον δὲ χιτῶνος·
Τῶν δ' ἐλεησάντων κοτύλην τις τυτθὸν ἐπέσχε,
Χείλεα μέν τ' ἐδίην', ὑπερῴην δ' οὐκ ἐδίηνε.
Τὸν δὲ καὶ ἀμφιθαλὴς ἐκ δαιτύος ἐστυφέλιξε,
Χερσὶν πεπληγὼς, καὶ ὀνειδείοισιν ἐνίσσων,
Ἔῤῥ' οὕτως· οὐ σός γε πατὴρ μεταδαίνυται ἡμῖν·
Δακρυόεις δέ τ' ἄνεισι πάϊς ἐς μητέρα χήρην,
Ἀστυάναξ, ὃς πρὶν μὲν ἑοῦ ἐπὶ γούνασι πατρὸς
Μυελὸν οἶον ἔδεσκε, καὶ οἰῶν πίονα δημόν·
Αὐτὰρ ὅθ' ὕπνος ἕλοι, παύσαιτό τε νηπιαχεύων,
Εὕδεσκ' ἐν λέκτροισιν, ἐν ἀγκαλίδεσσι τιθήνης,
Εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ, θαλέων ἐμπλησάμενος κῆρ·
Νῦν δ' ἂν πολλὰ πάθησι, φίλου ἀπὸ πατρὸς ἁμαρτὼν,
Ἀστυάναξ, ὃν Τρῶες ἐπίκλησιν καλέουσιν·

Οἷος

ἐξελθεῖν θέλοντα πρὸς Ἀχιλλέα· ἐντεῦθεν δὲ τὴν Ἀνδρομάχην, ὑπὸ τῶν γυναικῶν διειλημμένην, πρὸς τὸ μὴ ῥιφῆναι τοῦ τείχους.

475. Ἄμπνυτο.] Ἀρίσταρχος Ἔμπνυτο γράφει, ἔμπνους ἐγένετο, ἐν ἑαυτῇ τὸ πνεῦμα ἤγαγε καὶ συνῆξε· καὶ ἡ ψυχὴ, ἐσκορπισμένη οὖσα τὸ πρὶν, ἠθροίσθη.

476. Ἀμβλήδην.] Ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἀπὸ τῶν ἐνεστώτων ἀρξαμένη δεινῶν, ἀλλ' ἐκ προοιμίων ἑτέρων.

477. Ἕκτορ, ἐγὼ δύστηνος.] Ἠθικὸς ὁ λόγος, καὶ ἁρμόδιος γυναικί. λέγει δὲ ἑαυτὴν δύστηνον, διὰ τὸ μὴ συναποθανεῖν· ὁ γὰρ ἀποθανὼν πάντως ἀπήλλακται τῶν δεινῶν. Στικτέον δὲ μετά τι τὸ, Ἕκτορ, καὶ μετὰ τὸ, δύστηνος.

491. Ὑπεμνήμυκε.] Κάτω ῥέπει, κατανένευκεν. — εἰς ἀνάμνησιν ἔρχεται τοῦ πατρός.

494. Κοτύλην.] Κοτύλη λέγεται τὸ τοῦ ἰσχίου ὀστοῦν· καὶ πάλιν, τὸ κοῖλον τῆς χειρὸς, καὶ εἶδος ποτηρίου.

D

Οἶος γάρ σφιν ἔρυσο πύλας καὶ τείχεα μακρά.
Νῦν δὲ σὲ μὲν παρὰ νηυσὶ κορωνίσι, νόσφι τοκήων,
Αἰόλαι εὐλαὶ ἔδονται, ἐπεί κε κύνες κορέσωνται,
Γυμνόν· ἀτάρ τοι εἵματ' ἐνὶ μεγάροισι κέονται,
Λεπτά τε καὶ χαρίεντα, τετυγμένα χερσὶ γυναικῶν.
Ἀλλ' ἤτοι τάδε πάντα καταφλέξω πυρὶ κηλέῳ,
Οὐδέν σοί γ' ὄφελος, ἐπεὶ οὐκ ἐγκείσεαι αὐτοῖς,
Ἀλλὰ πρὸς Τρώων καὶ Τρωϊάδων κλέος εἶναι.
Ὣς ἔφατο κλαίουσ'· ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.

511. Τετυγμένα χερσὶ γ.] Οὐ τὸν κόπον καὶ τὴν δυστυχίαν αὐτῆς, ἀλλὰ τὴν Ἕκτορος ἐμφαίνει, ὡς δι' αὐτὸν τὰ τοιαῦτα ποιήσασα, οἷς οὐκ ἀνεπαύσατο.

512. Καταφλέξω πυρὶ κ.] Παθητικὰ ταῦτα καὶ βιωτικά. Καὶ συναφανίζουσι τοῖς τεθνεῶσι τὰ κάλλιστα, ἐξασφαλιζόμενοι, † αὐτὰ ἑτέροις μὴ ἥκειν χρῆσιν. Λέγει δὲ, ὅτι πάντα φλέξω αὐτά· σοὶ γὰρ ἐξ αὐτῶν οὐδὲν ὄφελος.

ΤΕΛΟΣ.

VARIAE LECTIONES QUORUMDAM HOMERI VERSUUM EX ILIADE X.

Vers. 13. Voculam, a *Barnesio* ne quidem memoratam, non dubitavi reducere in hunc versum, cuius vulgo per Edd. recepta scriptura erat: οὐ γάρ με κτενέεις· Quod reposui, Οὐ μέν με κτενέεις, inveni scriptum in Editione Florentina; tum in Codice Leidensi; neque aliter in *Eustathii* Commentariis, p. 1349. v. 24. hos qui nobis edidere, perperam *Homeri* contextum interseruerunt, depromptum ex Editione vulgata: in illo positum: οὐ γάρ με κτενέεις· hoc, qua fide dubites, receptum in Editionem, plerumque ex illa *Chalcondylae* expressam, Lovaniensem: hinc in Turnebianam & in ceteras deinceps fluxit. Ex Aldinis Editionibus una tantum ad manum est anni 1524. in illa legitur, Οὐ μέν με κτενέεις. Qui posuerunt operam in spectandis Linguae Graecae ligamentis, facile comminiscentur, cur illud μὲν mihi placuerit; aliis minus.

V. 62. In *Homero* frequentissime formae communes vetustas obliterarunt. Ἑλκηθείσας, tametsi in nulla mearum Edd. legitur, restitui pro Ἑλκυσθείσας, auctoritate Codicum *Io. Mori*, & Leid. &, qui codicibus in iis rebus anteponendus est, *Eustathii*. Hic p. 1353.

v. 20. τὸ Ἑλκηθείσας, ---- ait, παρασχηματισμένης ἐστὶ συζυγίας· Ἑλκῶ γὰρ, ἑλκήσω, τὸ βιάζομαι. ---- ἀφ' οὗ καὶ ὁ παρῤῥηθεὶς τοῦ Ἑλκηθμοῖο· καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, Λητὼ γὰρ ἥλκησε. Leguntur iſta in Il. Z. v. 465. & in Od. Λ. v. 579. recte ſcripta in Edd. in priori loco diſſident Mſſ. in quibus ut & in Leid. Ἑλκυθμοῖο· hoc apud *Heſychium*; ſed ubi ſeries literarum genuinam, & a *Suida* conſervatam, ſcriptionem, per n. *Iſ. Voſſio* monſtravit: in altero loco Ἥλκησεν apud *Clement. Alex.* 1. Strom. p. 383. v. 13. & Grammaticos. In huius Iliadis v. 336. ubi Ἑλκήσουσ' ἀεικῶς variant iterum Codices. Il. Ρ. v. 558. pro ἑλκύσωσιν, e Mſ. ponendum Ἑλκήσουσιν. Forma Homerica deinceps abiit in deſuetudinem: attamen in Scuto *Heſiodi*, v 302. vulgatur Ἑλκηδὸν· ubi *Etymologus*, p. 695. v. 56. legit, Ἑλκηδὸν· quod eiusdem eſt analogiae, cuius ſunt: ἐκπληγδὸν, ῥηδὸν, τμηδὸν, ἀντηδὸν, παμπηδὸν, & ſimilia.

V. 85. Non recepi, quae poterat alicui melior videri hoc in loco, ſcripturam ἰὼν, pro ἰών. Ἐὼν reperitur in Mſſ. Oxon. & Leid. in quo ſupra ſcriptum ὀπάζων. Sed Μηδὲ hic, v. 57. & 345. ſeparavi in duas voculas Μὴ δὲ cum *Chalcondyla*: idem & alibi & in *Thucydide* ſaepe faciendum, iudicabat *Iſ. Waſſius*.

V. 118. In vulgatis Edd. ſic ferebatur verſiculus: Ἀλλ' ἀποδάσσεσθαι, ὅσα πτόλις ἥδε κέκευθε· Docti iudicabunt, rectene repoſuerim: Ἀλλ' ἀποδάσσασθαι, ὅσσα τε πτόλις ἥδε κέκευθε· quomodo ſcriptum in quatuor vetuſtis Edd. ſupra memoratis: non aliter praeferebat Euſtathiana. his acceſſit Mſ. e quo tamen ὅσσα τε non enotatum; ſed in praecedente v. 117. ἅμα δ' ἀμφὶς· quod vulgatae, ἅμα τ' ἀμφὶς, antetuli. Ἀποδάσσασθαι male mutaverant in ἀποδάσσεσθαι, hac ſola ratione commoti, quod praeceſſerat, Δώσεμεν. In verſu abhinc ſecundo: Μή τι καταχρύψειν, ἀλλ' ἄνδιχα πάντα δάσασθαι. conſentiunt Codices, & Edd. nihilominus *H. Stephanus*, & alibi ſaepenumero diverſorum temporum concurſu offenſus, in Annotat. *reponendum*, inquit, *puto* δάσεσθαι, *quum praecedat* καταχρύψειν· ſi iſta ratio valeret, centena loca forent corrigenda, quibus prudentes Critici manus abſtinebunt.

V. 128.

V. 128. *Aldus* & *Turnebus* evulgarant, ἀλλήλοισιν· Alii, ἀλλήλοισι· Verum prius adoptavi, quum legeretur in Mſ. Leid. & ex Harleiano Codice enotatum esſet a *Sam. Clarkio*, ſive *Bentleio*.

V. 206. Pro vulgatis, Οὐδ' εἴα ἴμβρυαι, quia neſciebam, qua niterentur auctoritate, revocavi veterem ſcripturam, Οὐδ' ἴα ἴμβυαι, ex Edit. Florentina, in tribus Codicibus, ſive a *Barneſio*, ſeu ab *Hearnio*, repertam, & a me in Leidenſi; ubi dictionibus, Οὐδ' ἴα ἴμβρυαι, ſuperſcripta interpretatio: οὐδὲ συνεχώρει πίνειν· Ab hac lectione poſt *Chalcondylam*, quem hic etiam ſequitur Lovanienſis, diſceſſerunt. *Aldus* edidit: οὐδ' εἴα ἴμβρυαι· in *Euſtathii* comm. vulgarunt p. 1366. v. 6. οὐδ' ἴα ἴμμβρυαι, in contextu adiecto: οὐδ' ἴα ἴμβραι *Turnebum*, qui dederat, οὐδ' εἴα ἴμβραι, deinceps ſunt ſequuti.

V. 218. Quanquam parum refert, δηϊώσαντι ſcribatur, an δῃώσαντι, hoc tamen e libro Leidenſi recepi.

V. 235. τιμήεσσαν debebatur correctoribus, quorum nollem tanta fuiſſet in Auctoribus ad ſuum palatum concinnandis diligentia: τιμήεσσαν, quod Mſſ. Codices & quatuor Edd. vetuſtae ſubminiſtrabant, ſine ulla dubitatione reprehendi. Ex iisdem Edd. e Mſſ. Leid. & Harleiano, in ſequenti verſu, repetii, Ὃς ἔτλης· pro vulgo recepta, in qua conſpirat *Euſtathius*, Ὡς ἔτλης. Hoc poterat iterum proficiſci a correctoribus, illud non item: talibus enim vulgo offendebantur. Nullam differentiam ad Ὡς ἔτλης adnotavit *Barneſius*; qui, in Codicibus Mſſ. verſandis haud diligentiſſimus, Florentinam ceterasque Edd. rariſſime videtur inſpexiſſe. Ὃς ἔτλης ab *Homero* poſitum. Dicat quis de Doctioribus, pro Ὡς *Homerum* aliter ponere non potuiſſe; literam quippe Ω *Homero* fuiſſe incognitam: hoc equidem veriſſimum puto; neque tamen ὃς & ὣς eodem exiſtimem fuiſſe modo deſignata. Rem notam ita tradit *Diomedes* in Scholiis Mſſ. ad *Dionyſ. Thracem*, ut aliquot eius verba mereantur deſcribi: Ὅπου ἤθελον γράψαι (veteres Grae-

Graeci, qui literis utebantur duntaxat ſedecim) ἔχουσαν ἐκφώνησιν τοῦ η λέξιν, ἔγραφον τὸ ε, καὶ ἐπάνω τοῦ ε τὸ σημεῖον τοῦ μακροῦ. Ὅταν δὲ, τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ω, ἔγραφον τὸ ο, καὶ ἐπάνω τοῦ ο τὸ σημεῖον τοῦ μακροῦ. Ad iſtius ſigni ductum deinceps, ubi literae Ionicae poſt *Homerum* fuerant receptae, η & ω ſuis in locis, ſaepius haud dubie perperam, depoſuerunt. Noſtro in loco recte reliquerant Ὃς ἔτλης· Potuit illud, ὃς, in iſta ſede collocari ob eam rationem, quam inter ceteras explicuit in luculenta ad Il. A. v. 51. adnotatione, reliquis Editoribus *Homeri* ſine dubio anteponendus vir Praeſtantiſſimus *Samuel Clarkius*, qui hoc in genere plurima primus detexit, aliis penitus inaudita. Grammaticis Graecis verſus *Homericus*, ab Ὃς ἔτλης incipiens, diceretur βραχυκέφαλος, vel ἀκέφαλος. In Il. A verſum 70. Ὃς ἤδη ---- *Schol. Hephaeſt.* p. 92. ἀκέφαλον vocat. Inter τὰ στιχηρὰ πάθη primum a Grammaticis & *Euſtathio* opponuntur, τὸ προκέφαλον, ſive μακροκέφαλον· & τὸ ἀκέφαλον, ſive βραχυκέφαλον. Verſus Homerici, qui ad primae claſſis ſecundam partem pertineant, multi ex *Euſtathio* poterunt colligi. Huc referendus noſtrae Iliadis verſus 379, ἀκέφαλος ex mente Grammaticorum, qui talia notare conſueverunt. Egregie *Athenaeus*, XIV. p. 632. D. Ὅμηρος, ait, διὰ τὸ μεμελοποιηκέναι πᾶσαν ἑαυτοῦ τὴν ποίησιν, ἀφροντιστὶ τοὺς πολλοὺς ἀκεφάλους ποιεῖ στίχους, καὶ λαγαροὺς, ἔτι δὲ καὶ μειούρους. huius obſervati non ſemper memorem fuiſſe *Barneſium*, monſtrat verſus 5. Il. X. prouti fuit ab ipſo editus, ---- ὀλοὴ μοῖρ' ἐπέδησεν· Similiter verſus λαγαρότης ipſum offendit in Il. A. v. 342. ſed hunc errorem, dudum ante *Clarkium*, *Berglerus* iam confutavit in Actis Lipſ. anni MDCCXII. p. 58. & 59.

V. 243. Pro μηδ' ἔτι ſcribere malui μηδέ τι ex Edd. vetuſtis, Ald. & Turn.; in Flor. & Lovan. μὴ δέ τι. illud μηδέ τι ſaepe reſtituendum *Homero*.

V. 270. Laudandus eſt *Barneſius*, quod voculam ἔν, in editis male omiſſam, reſtituerit e Mſſ. reliquis accedat Leidenſis.

V. 280.

V. 280. Pro ἠείδεις, quod insederat Editiones recentiores, e Florentina ceterisque vetustis revocavi, ἠείδης, eo minus dubitanter, quia e duobus Mſſ. ἠείδης, enotatum; idque repereram in Scholiis Mſſ. Hoc cur alteri antepoſuerim, norunt moris ſcribendi veteris memores: alii ut intelligant, λεπτολογητέον· *Euſtathio*, p. 1370. v. 27. dicitur τὸ Ἠείδεις, (ſignificans, *noveras*) λέξις δίχρονος καὶ καινόφωνος, idque poſitum cenſetur pro ᾔδεις, πλεονασμῷ τῆς ει διφθόγγου. Recte, mea opinione: ἠείδεις an ἠείδης legerit, dignoſci nequit. Alios poſt *Homerum* adhibuiſſe formam, ἠείδειν, εις, ει, ſatis exploratum eſt. Praeter *Apollon. Rhod.* II, 824. citatum *Etymologo* p. 419. v. 55. Ἠείδει *Moero* adhibuit Poëtria, in eo loco, quem ex *Aſclepiadis* Myrleani diſſert. deſcribit *Athen.* XI. p. 491. B. ibi non ſatis emendate ſcriptum Ἠΐδει recepit *Vrſinus* p. 42. ſed Ἠείδει poſuit *Scaliger* ad *Manil.* p. 49. Saepiſſime autem virorum Maximus quorumvis loca recte ſcripta profert, quae ne quidem mendoſa eſſe perſpexerint Editores. Huc referenda duplex *Heſychii* nota: Ἤειδε, ἐγίνωσκεν. & Ἠΐδει, ᾔδει. in priori vulgatur Ἤειδεν, quod, ſignificans *canebat*, & obvium in *Hom.* Od. Θ. v. 514. ſic forte fuerit ponendum: Ἤειδεν, ... † Ἠείδει, ἐγίνωσκεν. neque enim audiendum hic putem *Kuſterum*, qui alterum recte conſtituit: Ἠΐδει. Illuc redeo, cuius cauſſa haec poſueram. Ἠείδης praeferebam in *Homero*: omiſſa ſyllaba adſcititia, quod remanebit Ἤδης, ſive ᾔδης, Homericum eſt; ᾔδεις Linguae communis. Ἤδη ſive ᾔδη (nam ſitne iota ſubſcribendum, non convenit.) frequens apud *Homerum*, pro vulgari ᾔδει, *noverat*: fluxiſſe autem videtur Homericum iſtud hoc modo: Εἴδω, Εἴδεα, Εἴδειν, Ἤδειν, (Ἤδειν ſecundum *Apollonium*, in *Etymol.* p. 419. v. 39.) Ionice, Ἤδεα, ᾔδεις, ᾔδει. Attice, Ἤδη vel Ἤδην, ᾔδης, ᾔδη. *Etymologus*, p. 419. v. 13. Ἀθηναῖοι, inquit, ἐν τῷ πρώτῳ προσώπῳ τὸ ε καὶ α, εἰς η συναιροῦσιν· οἷον, ᾔδη ἐγώ, ἀντὶ τοῦ ἠπιστάμην· καὶ ἐν τῷ τρίτῳ τὸ δύο ει, εἰς η, οἷον ᾔδη ἐκεῖνος, ἀντὶ τοῦ ἐγίνωσκε· deinde traditur, prius illud ᾔδη, ex ᾔδεα contractum, veteris; alte-

terum ἤδη, ex ᾔδει ortum, recentioris esse Atticismi, neque adeo hoc *Aristarcho* debuisse probari, οὐκ ὂν τῆς παλαιᾶς Ἀτθίδος· voculam οὐκ, quae male deerat, adieci. His adfinia tradidit *Eustathius*, ad Il. A. v. 70. p. 38. v. 1. & seqq. sed ex Alexandrino *Heraclide* multo meliora ad Od. Ψ. p. 813. v. 15. quia haec non sunt admodum trita, non pigebit Heraclidea quaedam excerpsisse: παραδίδωσιν Ἡρακλείδης, ὅτι Ἀττικοὶ τοὺς τοιούτους ὑπερσυντελικοὺς ἐν τῷ η μόνῳ προφέρουσιν, Ἤδη λέγοντες, καὶ Ἐνενοήκη, καὶ Ἐπεποιήκη. καὶ οὕτω φησὶ Παναίτιος ἔχειν τὰς γραφὰς παρὰ Πλάτωνι· καὶ Θουκυδίδης δὲ κέχρηται τῷ τοιούτῳ Ἀττικῷ ἔθει· --- tum tradit, Iones, η in εα soluto, ex Atticis istis formasse Ἤδεα, ---- ἐνενοήκεα, ---- ἐπεποιήκεα. tandem observans, Attica illa vetera, in η desinentia, a multis in ην efferri, ἤδην, -- ἐνενοήκην, -- ἐπεποιήκην. observato *Heraclidae* *Henr. Stephanus* usus est Animadv. in Lib. de Dial. §. 55. p. 44. Vetustas istas formas Atticas nostris in exemplaribus recentiores obliterarunt. In *Homero* rarius Ἤδει, frequentissimum Ἤδη· cuius loco formam vulgarem scripti Codices haud raro exhibent. *Eustathius* Ἤδη reperit apud *Sophoclem*: vulgatur in Oed. Tyr. v. 1424. Οἰδίπους ὅδε, Ὃς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ᾔδει· hic, & alibi, reponendum ᾔδη. quod legitur in *Theocr.* XXIII. v. 4. Secundae personae forma productior Attica ᾔδησθα restitui poterit in *Aristophanis* Eccles. v. 547. ubi ᾔδεισθα vulgatur. *Moeris*: Ἤδησθα, Ἀττικῶς· ᾔδεις, Ἑλληνικῶς· haec mendose leguntur apud *Montefalcon.* B. C. p. 486. *Aristophanis* locum, ut passim, respexit *Moeris*; quanquam illud ᾔδησθα a *Platone* fuerit etiam adhibitum, & ab *Eupolide*. *Etymol.* p. 420. v. 12. ᾔδεισθα, τὸ κοινότερον διὰ τοῦ ι· τὸ δὲ Ἀττικώτερον, διὰ τοῦ η, ᾔδησθα, Εὔπολις. Homericum ἠείδης nunc satis videbitur firmatum.

V. 310. Quod primus forte introduxerat *Turnebus*, Ἁρπάξων, locum cessit veteri lectioni Ἁρπάζων· Hanc e Florentina & Ald. Edd. recepi. Ἁρπάζων aptius videbatur ad exprimendam alitis carnivorae in rapiendo celeritatem,

&

& Homericae scribendi consuetudini accommodatum.

V. 345. Vulgari solet Μή μέ, κύον e Mss. Μή με, κύων, rescribendum curavi; non quod multum crederem interesse, utro modo legeretur; sed quia memineram, *Homerum* talibus delectatum. Multa sunt ad manum, quibus Atticismus iste posset firmari, genuino Summi vatis imitatori *Sophocli* familiaris.

V. 378. Pari iure, quo removerant primae Editionis scripturam, mihi licuit eam revocare, & in locum huius versus vulgati: Ὦ φίλοι, Ἀργείων ἡγήτορες, ἠδὲ μέδοντες, qui hoc quidem in loco minus convenit Achilli, deponere versiculum obvium in Editt. Florentina, Lovan. & *Eustathii*: Ὦ φίλοι Ἥρωες, Δαναοὶ, θεράποντες Ἄρηος.

V. 388. Paulo audacius, versui, per omnes Editiones, quas quidem viderim, recepto: Ζωοῖσιν μετέω, καί μοι φίλα γούνατ' ὀρώρῃ· novum substitui, *Barnesio* in notis etiam probatum: Ζωὸς ἐν Ἀργείοισι φιλοπτολέμοισι μετείω· Hunc versum ita suis in exemplaribus invenerat *Eustathius*; ut alterum, qui Editiones nostras insedit, veluti variam Codicum lectionem consideret. Equidem existimavi, versiculum a me repositum placiturum prae altero, nato, ut opinor, e nota studiosi, qui meminerat Achillem in Il. I. v. 605. dixisse: εἰσόκ' ἀϋτμὴ Ἐν στήθεσσι μένῃ, καί μοι φίλα γούνατ' ὀρώρῃ· *dum spiritus hos reget artus.* Quanto sit accommodatior huic loco mentio Ἀργείων φιλοπτολέμων, paucos non animadversuros auguror. Homerici autem versus, quia nostris in editionibus diutissime haeserint, eo non creduntur consecrati. Ab omni memoria Grammatici fuerunt in talibus loco demovendis non admodum meticulosi.

V. 398. Quod paulo ante dicebam, ne quis, secus ac volebam, interpretetur, cavebo: nihil in *Homero* probem novari; quod non aut codicibus vetustis aut explorata rei veritate nitatur. Frequentissime peccat, veteres lectiones immutando, *Barnesius.* Posset haec una Ilias exemplorum affatim

 sub-

subministrare: sed unicum satis erit. Nostro in loco ἔασεν scripserat *Homerus*, & infra v. 416. ἰάσατε. *Barnesius* ἔασσεν & ἰάσσατε vulgavit, &, ubicunque versum litera duplicata fulciendum censebat, dictiones Homericas interpolavit, veluti in Il. Δ. v. 42, 226. Il. E. v. 465, 684, 717, 847. & alibi passim. Leve quidem hoc, sed temerarium. Media in ἰάσω, & in εἴασα, sive ἔασα, producitur; neque adeo *Barnesii* fulcro indigebat. Ea de re, penitus explorata, dubitanter scribit *Steph. Berglerus*, *Barnesii* recensens Editionem in Actis Erud. Lipsiens. anni MDCCXII, p. 60. *Samuel* autem *Clarkius*, vir doctrinae minime vulgaris, errorem *Barnesii* correxit luculentis adnotatis ad Il. Δ, 42. & ad Il. A, 67.

V. 402. Πίλναντο post *Turnebum* vulgarunt: Πίμπλαντο dederat primus *Homeri* Editor *Chalcondylas*: utraque lectio iam olim innotuerat: *Eustathius*, p. 1380. v. 2. ἀμφὶ δὲ χαῖται κυάνεαι Πίμπλαντο, τοῦ τοιούτου θερινοῦ κονισσάλου· ἢ Πίλναντο, τουτέστιν ἐπίλαζον τῷ κονισσάλῳ. Neutrum ingenio videtur Homerico conveniens. Utinam *Homeri* haberemus poëma, prouti olim primitus fuerat emissum! Pro Homericis saepissime sine dubio versus legimus aliorum. Friget hic quidem, Ἀμφὶ δὲ χαῖται Κυάνεαι πίμπλαντο, aut etiam πίλναντο. Quanquam huius non est operae, *Homerum* emendasse, nihilominus hoc in loco deponam unam alteramve coniecturam. Mea quidem opinione multo melius legeretur hoc in versu: ἀμφὶ δὲ χαίτας Κυανέας πεπάλακτο· *comae pulveris mixtura foedabantur*. Saepius dixit *Homerus*: Αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον· &, αἵματι δ' ἄξων Νέρθεν ἅπας πεπάλακτο· sed eadem structura, in Od. X, 406. Ὣς Ὀδυσεὺς πεπάλακτο πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν coniecturae non parum roboris conciliabit versus 225 carminis, inter *Theocritea*, XXV. ἀμφὶ δὲ χαίτας Αὐχμηρὰς πεπάλακτο φόνῳ, χαλεπόν τε πρόσωπον· inprimis, ubi dixero, carminis istius conditorem, a *Theocrito* diversissimum, sex *Homericis* dictionibus magnam conflasse sui poëmatis partem. Paulo infra istum, quem designabam, locum, legitur:

tur: Ἐν ῥίῳ ὑλήεντι· ſcribendum: Ἐν δρίῳ ὑ. Ex *Homeri* Od. Ξ. 353. δρίος πολυανθέος ὕλης, ipſi innotuerat: ὑλῆεν δρίος εὔτκιον ex epigrammate protulit ſuo merito Celeberrimus *D'Orvillius*, Miscell. Obſ. IX. p. 114. Ne plura conſecter, *Homericum*, ἶξον ἰόντες, ex Il. Κ, 470. reſtituendum in huius carminis v. 84. nam, quod vulgatur, ἶζον ἰόντες, nec bubulco neque Herculi convenit. Haec ſpecioſa videri, nemo negabit: attamen Auctorem iſtius carminis noſtro in loco *Homeri* non πεπάλακτο, ſed adfine verbum inveniſſe, paene mihi perſuadeo: cenſeo quippe *Homerum* ſcripſiſſe: ἀμφὶ δὲ χαῖται Κυάνεαι πεφόρυντο. Nota *Barneſii*, qui quam longiſſime abfuit ab hac ſuſpicione, coniecturam mihi ſuggeſſit. Scilicet *Syneſius* in Encomio Calvit. p. 82. C. D. *Dioni* (*Chryſoſtomo*) praeter cetera obiicit; ipſum in teſtimonium loca excitaſſe *Homeri*, quae nuſpiam reperirentur; veluti de Hectoris coma loquentis verba: -- ἀμφὶ δὲ χαῖται Κυάνεαι πεφόρηντο· ea verba, inquit *Syneſius*, ne quidem *Ion* ὁ Ῥαψῳδὸς in *Homero* invenerit. Facile inducor ut credam, hos aliquot verſus, 401, 402, 403, & 404. in codice *Syneſii* non exſtitiſſe: fieri enim vix potuit, ut homo doctus, quique ſcriberet cum cura, lectos adeo fuiſſet oblitus. Locum Homericum e noſtris exemplaribus, non, quid ſibi de lectione *Dionis* videretur, indicavit *Paulus Leopardus*, II Emend. c. XIX. ſed *Petavius* in *Syneſ.* p. 34. lectionem *Dionis* πεφόρηντο olim receptam, ac vulgata multo elegantiorem eſſe iudicavit: & certe ſenſum optimum fundunt: ἀμφὶ δὲ χαῖται Κυάνεαι πεφόρηντο. *Virgilius*, I Aen. v. 480. *Fertur equis, curruque haeret reſupinus inani, Lora tenens tamen: huic cervixque comaeque trahuntur Per terram.* Neque tamen illud πεφόρηντο ab *Homero* poſitum exiſtimo, aut etiam a *Dione*. Unica litera mutata, dictio ſubnaſcetur Homerica, & apprime loco noſtro conveniens, πεφόρυντο. Hoc adeo accommodum, ut exiſtimem genuinum eſſe: ἀμφὶ δὲ χαῖται Κυάνεαι πεφόρυντο, *capitis raptati comae cum pulvere commixtae foedabantur.* De cibis humi cum ſordibus mixtis, & inquinatis in Odyſſ. X. v. 21. Σῖτός τε

κρέα τ' ὀπτὰ φορύνετο. *Antipater* in epigramm. quod ad *Suidam*, in v. Ἀμφίκλαστον, edidit *L. Kusterus*: Λείψανον ἀμφίκλαστον ––– ἅπαν πεφορυγμένον ἀφρῷ. *Hesychius*: Πεφορύνθαι, μεμιάνθαι, μεμολύνθαι. Verae lectioni olim superscriptum fuit interpretamentum ἐπίμπλαντο, nimirum τοῦ κονιστάλου, quod praecesserat: hoc, ut saepe alias, locum non suum occupavit: deinceps, quia πίμπλαντο minus videretur aptum, alia sunt commenti. Forte quis aliquando πεπάλυντο legendum contendet; me tamen ab altera lectione non facile demovebit.

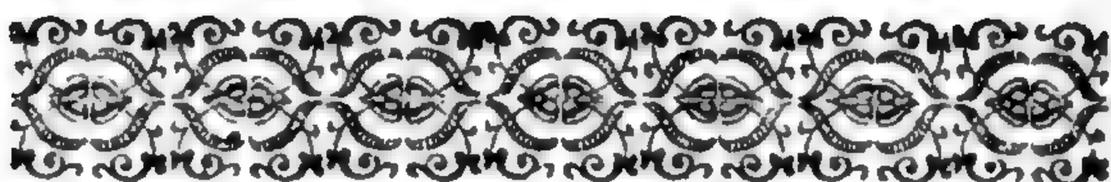
V. 418. Λίσσομαι legitur in vulgatis Edd. In prima, Florentina, λίσσομ' ἀ. hoc Homericum: ο secundum recentiorem scribendi normam in ω fuerat mutandum. Monuit *Eustathius*, loco quem *Barnesius* indicavit, in nonnullis exemplaribus invenisse se Λίσσωμ' ἀ. hoc praetuli lectioni vulgatae; tametsi & haec, si non illud fuisset adnotatum, potuerat defendi. Pro ἄλγε' ἔθηκε· in v. 422. *Eustathius* legit ἄλγεα θῆκε· ne hoc quidem spreverim.

V. 435. Pro κέ σφι posui καί σφι e Ms. V. 458. quia, quod *Barnesius* in contextum receperat, ἐνὶ πληθυϊ μένειν ἀνδρῶν, firmabatur Codicum Mss. auctoritate, probandum censui.

V. 469. Quam in margine Editionis suae *Henr. Stephanus* posuerat, variam lectionem, e Codice Harleiano memoratam *Clarkio*, vulgata meliorem ratus, restitui: κεκρύφαλόν τε, ἰδὲ π. pro κεκρύφαλόν τ', ἠδὲ π. Celeritati, qua perturbata Andromache, priusquam animi pateretur deliquium, abiiciebat ornamenta, dactyli conveniunt: idem remedium in voculis ἠδὲ & ἰδὲ transmutandis saepenumero adhibendum.

V. 475. In Florentina legitur ––– ἐς φρένα θυμὸν ἀγέρθη· hoc in loco; nam ubi idem paene versus recurrit in Od. E, 458. & Od. Ω, 348. splendida editio, quam Franequerana mihi subministravit Bibliotheca, nihil dissidet a vulgatis, quae exhibent hic & alibi: ἐς φρένα θυμὸς ἀγέρθη. mihi, θυμὸν, si in Mss. reperiretur, non videretur adspernandum.

V. 506. Hunc versum spurium esse iudicavit *Daniel Heinsius*, not. in *Hesiodi* Interpr. p. 97. Sed huius non erat loci, talia consectari.

VARIAE LECTIONES IN SCHOLIIS E MS. LEIDENSI.

ARgumenta, prouti legebantur in Mſ. Leidenſi, hic fuerunt depoſita. E primo praetermiſi vocem ultimam ἐγκεκλεισμένοι, quia deerat in Mſ. Secundum, e veteri Codice a *Barneſio* vulgatum, aliquot vocibus auctius repraeſentavi. Scholia, quae edidi, illuſtrare huius non eſt inſtituti. Iſta vocabula, in quibus a Mſ. lectione diſceſſeram, breviter videbantur adnotanda. Priorum Editorum negligentia effecit, ut hodie in minutis ſcriptionis differentiis enotandis nimis debeamus eſſe diligentes.

In Scholio ad Verſ. 1. Mſ. τί ποτ' αὔτως· Il. Δ, 243. vulgatur τίφθ' οὕτως· alterum αὔτως reliqui.

Ad v. 2. Scholion iam olim editum e Mſ. exhibui. *Euſtathius*, p. 1349. v. 2, Φρύγες, inquit, Ἀκεστὴν καλοῦσι τὸν ἰατρὸν, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. ſic ſolet Scholia veterum deſignare. In Scholiis edd. praeter cetera legitur: καὶ Ἀθηναῖοι Ἀκίστορα φασί. Mſ. Leid. καὶ Ἀθηναῖοι Ἀκέστριαν forte ſupplendum: τὴν ἠπήτριαν. Qui leget notam *Etymologi* in Ἀκέστρα, facile exiſtimabit, *Scholiaſten* hoc in loco Ἀκέστριαν poſuiſſe, non Ἀκίστορα. Ἀκέστρια ab Atticiſtis ſtudioſe enotatum. Apud *Euſtathium* ad Od. κ. p. 382. v. 15. Ἀκέστρια, ἡ ἠπήτρια. male vulgatur ἠπεία. ibidem *Aelius Dionyſius*: Ἀκέστριαν, inquit, οὐκ ἠπήτριαν· attigit *Paul. Leopard.* Emend. x. c. v. quae facile apparet ex Attico Lexico fuiſſe derivata; nam *ſartrix* vulgo ἠπήτρια dicebatur. *Moeris*: Ἀκέ-

κίερια, Ἀττικῶς· Ἠπήτρια δὲ, Ἑλληνικῶς· sic scribendum pro ἀπήτρια, quod apud *Hesychium* suo loco reperiri non ignoro. Rarius, Atticae formae iunctum, ἀκιςρὶς, in *Schol.* ad *Lucian.* 1. p. 341. ubi insignis est nota *T. H.* citata *Albertio* ad *Hesych.* in v. Ἠπήτρια. Non pauca sub duplici forma prostant, qualia sunt: Ἀλέτρια & Ἀλετρίς· Καλαμήτρια & Καλαμητρίς· multo tamen frequentior forma in τρια· de rarioribus *Hesychius* iunctim posuit: Καιρωςρίδες, ἐργαςρίδες, ὑφαςρίδες. quarum dictionum primam credo equidem esse *Callimacheam*, & restituendam *Etymologo*, p. 498. v. 10. Atticis usitata fuerunt, praeter plura, Κομμώτρια, Νυμφεύτρια, Θηλάςρια, Ἀκέςρια· horum altera forma si ab Atticis fuisset adhibita, prae hac, Ἀκεςρὶς placuisset Grammaticis Atticistis. *Moeris:* Μαθητρὶς, Ἀττικῶς· Μαθήτρια, Ἑλληνικῶς. & infra: Ὀρχηςρὶς, Ἀττικῶς· Ὀρχήςρια, Ἑλληνικῶς· ita enim legendum: dicebatur Ὀρχήςρια, ut Ψάλτρια, Κιθαρίςρια, Μολπάςρια. Hoc *Hesychio* reddendum: Μολπαςὶς, συμπαίκτης· Μολπάςρια δὲ, συμπαίκτρια. editur Μολπάςρη.

V. 3. Initio adnotationis *Porphyrii* posui Κλισία, & mox πάντα τὰ ἰ. in Ms. legebatur κλῖσις & πάντα ἰ. Loca Homerica, si quis forte requirat, hic, eo, quo leguntur, ordine adnotabo. Reperiuntur itaque in Il. Π. v. 67. (Ms. οἱ δ' ἐπὶ ῥ. θ. κεκλίατο· prius ex edd. mutatum, alterum non item.) Il. Ε. v. 356. Od. Ν. v. 235. Il. Ε. v. 708. (ed. Ὅς ῥ' ἐν) Il Γ. v. 135. Il. Μ. v. 120. & Il. Ο. v. 739. in horum locorum penultimo Ms. praeferebat, ἄρ' ἐπὶ κεκλιμένας· in ultimo, περὶ ροπυκα θωρηκτάων· vix a me impetro, ut manifesta describentis peccata prodam. In media nota mendose legitur: περὶ τοῦ Κεῖθ' ἀλὶ κ -- *Adrianus Heringa*, Iuvenis perdoctus, &, si vim spectes iudicandi, nostratium facile Princeps, cui Scholia miseram ante legenda, quam haec a me scriberentur, memonuit, pro περὶ τοῦ sibi legendum videri περὶ νήτου· hoc verissimum puto.

V. 13. Huius Scholii ultima verba proxime in Ms. excipiebant sequentia, quae, prout mendose scripta leguntur, hic deponam:

nam: Ἄξιον ζητήσεως, πῶς εἰπὼν ὁ Ἀχιλλεὺς μηδεὶς πολεμεῖ Ἕκτορι. ἢ τάχα συνεπεχεύοντο (l. συνεπορεύοντο) αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ ἀριστεῖς διώκοντι Ἀπόλλωνι· (l. -- να·) Μεγακλῆς οὖν φησι ταῦτα πάντα πλάσματα εἶναι. Non lubet iterum investigare, quo haec pertineant: censeat forte quis referenda ad v. 205. ubi in aliis Codibus pro Λαοίσῃ legitur Ἀλλοίσῃ.

V. 15. Huc retraxi, quae in Mſ. ad finem legebantur Iliadis Φ, a recentiori relata ad verſum citatum ex ea Il. 604. ubi legitur δόλῳ δ' ἄρ ἔθελγεν Ἀ. initium huius notae ſic legebatur in Mſ. ὀλέθριε παρασκευαστικὲ δηλονότι τὸ ἐμοί.

V. 22. Hae ſunt reliquiae veteris Scholii, *Euſtathio* lecti, p. 1349. v. 47. non ſatis dignae, in quibus integrandis aliquot temporis momenta conſumeremus. Pro κέλητα, Mſ. κέλημα. pro καὶ μᾶλλον, *Adrian. Heringa* legendum putabat καὶ μάλα, & acute coniectabat, ultima bina vocabula reſpicere ad Homerica σὺν ὄχεσφιν· quinimo fortaſſe hae dictiones latent in iſtis οὖν φησι· ut ſcripſerit Grammaticus: Κέλητα οὖν φησι σὺν ὄχεσφιν, ἁμιλλώμενον ὀχήματι·

V. 27. Priora legebantur etiam in Scholiis dudum edd. quae praeterea Mſ. noſter exhibuit, deinceps fuerant ex *Aloyſii Alamanni* excerptis vulgata.

V. 29. Inſignem adnotationem, ſed iam olim vulgatam, aliquanto meliorem repraeſentavi. Quoniam poterit illis prodeſſe, qui veterum in antiquiſſima hiſtoria tradenda diſſenſionem componere ſtudebunt, in unico hoc Scholio ſecedam ab inſtituto, nonnulla, propter ultima verba praeſertim, traditurus paulo explicatius. Primum itaque, verbum περιῄει mendoſe ſcriptum erat in Codice Leidenſi, qui nobis iterum κύνα νήπιον exhibuit. Poteram hic argutari; ſed ſagaciſſima canis Erigonea, quae ab inveſtigando *Maerae* nomen acceperat, nunc me non detinebit. — In illis, quae acceſſerunt, in Mſ. μεθ' ἡμέρας legebatur: repoſui: μεθ' ἡμέραν δὲ, πεψάντων αὐτῶν· ab *Heraldi*, ſed adoleſcentis, iudicio, Animadv. in *Iamblich.* p. 150. diſſidens, cum

Ga-

Gatakero, qui formulam Atticam ita illuſtraverat in *Antonin.* III. § 5. p. 72. E. F. ut operam potuiſſet compendifacere *Berglerus*, quam in eadem re ad *Alciph.* p. 252, 253. inſumſit. Apud *Apollodorum*, III. p. 197. in hac hiſtoria legitur: μέθ' ἡμέραν δὲ νοήσαντες· non adeo, ſi quis ita velit, neceſſaria, *T. Fabri* correctio, p. 287. νήφοντες legentis (praeſtiterit, νήψαντες) robur accipit e Scholio noſtro. --- *Hyginus*, Poët. Aſtron. II. c. IV. paulo conſideratius ad ſequentia collatus, genuina quidem eſſe monſtrabit, quae Mſ. ſubminiſtravit, ſed praeterea ante voces, οἱ δὲ περιλειπόμενοι, deficere nonnulla, quorum ſenſus illinc poſſit ſuppleri. --- Deinde e Mſ. vulgata ſunt iſta: νομίσαντες θανάσιμον εἶναι τὸ πόμα· in editis legebatur: νομίσαντες πεφαρμάχθαι· haec vetus lectio, a collectore Scholiorum Codicis Leidenſis, non a librario, demutata: *Apollodorus*, l. c. ἀφειδῶς, inquit, δι' ἡδονὴν ἑλκύσαντες, πεφαρμάχθαι νομίζοντες, ἀπέκτειναν αὐτόν. Et videri poſſet haec hiſtoria ex *Apollodori* Bibliotheca integriori petita: ſed in fine Scholii vulgati legitur: Ἱστορεῖ Ἐρατοσθένης. Si librorum *Eratoſthenis* ſoli nobis innotuiſſent indices, facile credidiſſemus, haec e Cataſterismis fuiſſe derivata, ſive e laudatiſſimo poëmate, quo Erigones, *Phrynichi*, *Sophoclis*, *Philoclis*, & *Cleophontis* Tragoediis nobilitatam pietatem celebraverat *Eratoſthenes*. At ſequentia e Mſ. acceſſerunt: Ἱστορεῖ Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς ἑαυτοῦ Καταλόγοις· ſupplementum hoc multo me fecit incertiorem, quam fui ante. Homines literatiſſimi titulos librorum, quos plurimos conſcripſerat *Eratoſthenes*, diligenter collegerunt. Eorum unum, qui corrupto loco nitebatur, *Eratoſtheni* in Miscell. Nov. T. II. p. 119. abiudicavi. An in eius locum, nuspiam alibi memorati, *Catalogi* e Mſ. noſtro erunt reponendi? Haud opinor. Quid itaque? Nomina Auctorum & Librorum per compendia ſcribuntur in veteribus membranis. Scripſeratne Grammaticus olim: Ἱστορεῖ Ἐρατοσθένης ἐν τοῖς ἑαυτοῦ Καταςʼ pro Καταστερισμοῖς, quod degeneraverit in Καταλόγοις; Hoc prima facie videatur ali-

alicui verosimile. Verum supersunt, sub nomine *Eratosthenis*, a *Fello* & *Galeo* vulgati Καταστερισμοί in istius libelli capp. VIII. IX. XXXIII. traditur, quinam sub nomine Arctophylacis, Virginis, & Canis, & quamobrem in mundum stelliferum fuerint relati; sed historiae hic denarratae nulla fit in isto libello mentio; quinimo ne quidem nominantur Atticus Icarius, aut filia Erigone, aut utrique fidelissima canis. In re obscura poni posset illud, frequentissime repetitum, *amplius deliberandum censeo*: sed, dum vacat, nolo cogitandi laborem defugere; & conabor ingeniosis hominibus viam patefacere ad veritatem detegendam. Libellus sub *Eratosthenis* nomine vulgatus mea opinione compendium continet operis, quod magni nominis Criticus olim emiserat, a recentiori Grammatico contracti. Hoc ut satis exploratum pono. *Achilles Statius*, *Hyginus*, & *Schol. Germanici* librum legerunt pleniorem, atque inde depromunt, quae in *Eratosthenis* libello vulgato deficiant. Deinde historia Icarii & Erigones denarratur a multis; *Hyginus*, ubi de Arctophylace agit, Poët. Astron. II. c. IV. & *Scholiasta Germanici* de cane tractans p. 130. inter cetera, illa etiam tradiderunt, pleraque eadem, quae in Scholio ad *Homerum* Graecis verbis leguntur: e *Scholiasta Germanici* nonnulla sunt transscripta in fabulam CXXX earum, quae Poëtici Astronomici Parenti solent attribui. Quae in hac historia mendose leguntur in *Schol. Germ.* pleraque docte persanavit *Jo. Meursius*, de Reg. Athen. II. c. II. qui eamdem tractaverint, Auctores designans. *Hyginiana* autem & *Scholiastae Germ.* verba, quae cum nostris his conspirant, suspicor e binis *Eratosthenis* operibus derivata; tum ex integriore Catasterismorum opere; tum ex Poëmatio, (sive Interprete Graeco Poëmatis) *Eratosthenis*, quo honestavit --- *pietate ad sidera ductam Erigonen*, ut loquitur *Manilius*, II, 31. qui in tanto Veterum dissensu stellatam virginem passim *Erigones* nomine celebravit. Potuit autem vetus *Homeri Scholiasta* utriusque operis

hoc in loco mentionem fecisse; recentior Catasterismos commemorasse solos. Ut sic credam, tum ratio suadet Poëmatis *Eratosthenis*, olim noti sub nomine Ἠριγόνης, tum versiculus, quem, apud *Hyginum* obvium, ex isto Poëmate, non e Catasterismis, uti credidisse videtur *Scaliger*, censeo repetitum. Sic legitur apud *Hyginum* P. A. II. c. IV. *Nonnulli hunc Icarium Erigones patrem dixerunt. --- Qui cum sevisset vitem, -- dicitur hircus in vineam se coniecisse, & quae ibi tenerrima folia videret, decerpsisse: quo facto Icarium -- eum interfecisse, & ex pelle eius utrem fecisse, ac vento plenum praeligasse, & in medium proiecisse, suosque sodales circa eum saltare coëgisse. Itaque Eratosthenes ait:* Ἰκαρίυ ποσὶ πρῶτα περὶ τράγον ὠρχήσαντο. Ex illis, quae praecesserant, pendet nomen Ἰκαρίυ &, si ponas, in fine versus antecedentis lectum ἰφθιμαῖς, vel simile quidpiam, sensus loci facilis evadet. Ex ista historia repetenda videtur origo festorum dierum, in quibus *inter pocula laeti* Attices incolae *Mollibus in pratis unctos saliere per utres*, uti cecinit *Virgilius*, Georg. II. v. 383. Insignis *Hygini* locus (non item Virgilianus) praeteriit diligentiam *Petri Castellani*, & *Ioannis Meursii*, ubi agunt de festo τῶν Ἀσκωλίων. In sequentibus propositi tenax, quamvis oblata occasione invitatus, tamen istiusmodi adnotatis abstinebo.

V. 37. Circa finem Scholii posui ἀλλ᾽ ὥς τε ἐ θεατὴς, pro ἀλλ᾽ ἄςε ἐ θ. ista talia vix digna memoratu. Quod paulo ante legitur, ὅτι ἐδὲν προτελυμαίνετο τῆς πόλεως, hac structura ferri posse vix arbitror: fortasse olim scriptum fuerat, ὅτι ἐδὲν προσημόνετο τῆς πόλεως.

V. 38. Ms. αὐτὸν τῷ ἀχιλλεῖ. Scripsi, αὐτῷ τὸν Ἀχιλλέα.

V. 44. Priora ferme eadem legebantur in editis; sequentia accesserunt: illa *Eustathius* attigit p. 1352. v. 21.

V. 62. Posui παρεμφαίνει, dubitans fuerimne adsecutus manum Grammatici, latentem in literis πφ'ραυι. Locus Homericus ex Il. I. v. 589. olim totus fuerat adscriptus; aut, positis primis verbis, *Homeri* studiosis revocatus in memoriam. Circa finem in ἀπήλλακται lite-

tera λ ſemel erat poſita: venit aliquando in mentem pro ἀπήλλακται legendum eſſe ἀπαλλακτέα· nunc illud potius retinuerim.

V. 68. Ex editis recepi τὰς εὐπροσώπυς, pro τὺς εὐ. non item vocem ῥέθος, quam poſt illa, Αἰολεῖς δὲ, *Barneſius* inſeruit, obſequutus coniecturae Cantabrigienſis Editoris Iliadis.

V. 80. Scholion ſubieceram Anim. in *Amm.* in Mſ. habebatur φιλοτεκνώτεραι γυναῖκες· pro φιλότεκνώτεραι αἱ γυν. Loca *Homeri* ſunt ex Od. Β. v. 300. & Il. Χ. v. 87.

V. 93. Initio legebatur: χειὰν, τὴν αὐτὴν μόνον χωρῦσαν, & mox ἔλυτρον αὐτῇ ὖσαν· non dubitavi reponere αὐτὸν & αὐτῷ ut poſſent ad dictionem referri Homericam. Reſpicitur enim δράκων, Βεβρωκὼς κακὰ φάρμακα· *coluber mala gramina paſtus*. Quamvis non ignorem, nomina δράκων, ὄφις, ἔχις, ἔχιδνα ſaepe permutari, non potui tamen mihi perſuadere vocem diverſam Grammatico obverſatam. Locus *Homeri* legitur in Od. Σ. v. 17, in eumdem uſum citatus apud *Suidam* in v. Χειᾷ, ubi τοῦτο γὰρ, inquit, μόνοι μανθάνουσι οἱ ὄφεις, τὸ χωρεῖσθαι τὸ σῶμα ὥσπερ εἰς ἔλυτρον· hoc in loco minus emendate χωρῖσαι putem vulgari. Serpentis χειὰ ob eamdem rationem ἰλεὸς, εἰλεὸς, εἰλυὸς, εἰληθμὸς, & εἰλυθμὸς dicebatur: *Theocritea* Praxinoë, XV, 9. domum ſuam venuſte vocat, Ἰλεὸν, ὐκ οἴκησιν· *in qua*, ſecundum *Martialem*, XI, XIX. *Nec ſerpens habitare torta poſſit*. Placet nuperum Viri docti commentum, ſic legentis pro, *tota*: nec tamen me latet, quid iſti coniecturae obmoverint. *Ariſtotelis* a *Scholiaſte* noſtro prolatum locum, quia ſcriptus erat emendate, tanti non videbatur inquiſiviſſe. *Ariſtotelis* non meminit, ubi Scholio uſus eſt *Euſtathius*, p. 1357. v. 4.

V. 95. Pro ἐπὶ τῇ μάχῃ legi malim: ἐπὶ τὴν μάχην αὐτῦ τεθηγμένυ.

V. 126. Ad libri Leidenſis ductum a me vulgata poterunt ad edita comparari, quae *Barneſius* male interpolavit. Signa poſui defectus, quia ſequebatur, ἐνομίζον δὲ -- potuerant haec ex editis colligari. Pro ἀνέστρεφον Mſ. ἀνέτρεφον. Olim

 for-

forte ſcriptum τὰ βρέφη ἀνέτρεφον. Pro Διδύμῳ in Mſ. διδύῳ·

V. 128. Ut emendatior prodiret adnotatio non contemnenda, initio ſcripſi: Καλῶς τὸ φλύαρον τῶν λόγων -- in Mſ. legebatur: κακῶς τὸν φ. τ. λ. Notus Graecismus alibi ſub eadem corruptela latet obſcuratus. -- Deinde ante vocem γένεσιν ſuſpicabar deeſſe verbum μυθεῖσθαι vel aliud ſimile: *Heringae* ſatius videbatur, pro Ἔθος γὰρ ἦν poſuiſſe: Μῦθος γὰρ ἦν· Praeterea νομαδικῖον νόμον probem transmutari in νομαδικὸν βίον· in Scholio praecedente legitur: νομαδικῷ ἐχρῶντο βίῳ· quando ſcilicet *populos umbroſa creavit Fraxinus, & foeta viridis puer excidit orno.* Poſtremo, in verſu *Homeri* ex Od. τ. 163. Mſ. praeferebat παλαιφάγ. Et conſtat certe in iſto loco lectum fuiſſe olim παλαιφάτε non tantum, ſed & δρυὸς -- παλαιφάγε. In noſtris exemplaribus *Euſtathii* ſemel, ſed ab Auctore minimum ter iſta lectio fuerat commemorata. Reperitur illa apud *Euſtathium*, ad Odyſſ. τ. p. 687. v. 22. male fuit obliterata, p. 688. v. 1. εἴπερ γράφεται, ἀπὸ δρυὸς παλαιφάτε· ubi ad mentem *Euſtathii* παλαιφάγε ponendum, uti & ad Il. Α. p. 100. v. 15. *Heſychius*, bis diverſam hanc vocis Homericae lectionem commemorat: ſuo loco legitur, Παλαιφάγε, πάλαι ἐσθιομένης· Supra in, Οὐδ' ἀπὸ παλαιφάγε δρυὸς, --- τινὲς δὲ, inquit, γράφετι παλαιφάγε, ἐπειδὴ παλαιὸν ἐςι φάγιον ἡ δρῦς. Sic mendoſa ſcriptura fuit in Miſcell. Obſerv. reſtituta, Vol. VIII. p. 170. Rarius vocabulum φάγιον reperitur & alibi apud *Heſychium*: Ἐδέσματα, φάγια, βρώματα.

V. 147. Prior pars vetuſti Scholii lecta fuit *Euſtathio*, p. 1362. haec ſcribenti v. 34. ἐνταῦθα δοκεῖ τισιν ἄλλο εἶναι τὰς Κρήνας παρὰ τὰς πηγὰς, ἴσως δὲ ἐ καλῶς. -- Ubi legitur πρὸ τριῶν τῆς Ἰλίε ςαδίων· *Heringa* malebat, ἀπὸ τριῶν· alterum illud tuebitur Praeſtantiſſ. *Gavellus* in Miſcell. Nov. T. VII. p. 781. -- Deinde literis ἀπο intricati ductus erant adpoſiti in Mſ. e quibus effeci ἡ ἀπὸ πρόθεσις. --- Poſtrema Scholii pars ſine dubio depravata potuerat quidem corrigi ad hanc normam: αὐτὸς δὲ ψυχαγωγεῖ διὰ τῆς ἀφηγήσεως τὸν ἀκροατήν· ſed vulnus ea ratione tantum fuiſ-

ſet

ſet obligatum. Sic leguntur ultima in Mſ. δαιμονίως δὲ τὸν τῆς διάξεως καιρὸν ἀργὸν οὐ κατέλιπεν, ἀλλ' ὥσπερ διατριβὴν ποριζόμενος τῇ ἀκοῇ, τὰς μὲν τρέχειν φησὶν, αὐτὸς ψυχαγωγῇ τῆς ἀφηγήσεως τὸν ἀκροατήν. Cogitet quispiam a literis vicinis eliſam voculam ἵνα, & locum fore ſanum, ſi reſtituas: ἵνα αὐτὸς ψυχαγωγῇ τῇ ἀφηγήσει τ. ἀ. mihi vero ſic videtur; veterem Grammaticum ſcripſiſſe: ἀλλ', ὥσπερ διατριβὴν πορίζομενος τῇ ἀκοῇ, τὰς μὲν τρέχειν ἐᾷ, αὐτὸς δὲ ...... ut cetera interciderint, quibus artificium Poëtae in v. 149. & ſeqq. monſtraverit. Deinde hariolor, recentiorem quempiam illis verbis, ὥσπερ διατριβὴν πορίζομενος τῇ ἀκοῇ, veluti formulae loquendi minus intellectae commodum interpretamentum adieciſſe: ἵνα ψυχαγωγῇ διὰ τῆς ἀφηγήσεως τὸν ἀκροατήν. *ut narratione auditorem oblectaret.* Tandem ſciolum his in contextum receptis anteſixiſſe: Ἄλλος φησὶν, ἵνα -- ſed nolo diutius argutari.

V. 147. 148. Mendas e *Porphyrii* nota ſuſtuli. Antequam in locum *Homeri* incideram, Il. M. v. 19. & 21. (Ὅσσοι ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἅλαδε προρέουσι, — Γρήνικός τε, καὶ Αἴσηπος, δῖος τε Σκάμανδρος.) neſciebam, quo pacto corrupta Mſ. ſcriptura deberet conſtitui: κατηρίθμητο γὰρ διοσϊ σκάμανδρος τοῖς ἀπὸ Ἰδαίων ὀρέων ἄλλα δὲ προρρέουσιν, ὕστερον φη κρουνῶ δὲ ἱκανον κ. ὕδατι π· cetera mendis vacabant.

V. 152. Pro θέρους in Mſ. θέρος legebatur. Quae ad hunc locum notat *Euſtathius*, p. 1362. v. 26. & ſeqq. deſcripſit e duobus locis Epitomes *Athenaei* non nominati II. p. 41. F. & p. 43. E.

V. 162. Scripſi παρέβαλε, pro παρέλαβε· & τέρματα pro σπέρματα· tandem ἴδε pro ἴδη· hic tamen aliud quid forte latet. Scholion legiſſe videtur *Euſt.* p. 1363. v. 20.

V. 165. Ad quaeſtionem propoſitam, cur πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς Hectora nondum adſequatur, reponi non potuit: ὅτι Ἀπόλλωνα ἔχει. Legendum cenſeo: ὅτι Ἀπόλλων ἀνέχει· ſive, ſi quis ita malit: ὅτι Ἀπόλλων αὐτὸν εἴργει. in argumento Iliadis Φ. legitur: Ἀχιλλέα δὲ Ἀπόλλων εἴργει. *Homerus* Il. Φ. v. 599.

Αὐτὰρ ὁ Πηλείωνα δόλῳ ἀποέργαθε λαῶ. Quae in his Scholiis solvuntur Quaestiones, plerasque putem *Porphyrio* referri debere acceptas. Is, saepe in talibus verbosus, nonnunquam paucis sententiam exponit; veluti in his, quae leguntur in Ms. ad Iliada Α. v. 426. ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ: Ἄτοπον τὸ μὴ πορεύεσθαι εὐθὺς εἰς Αἰθιοπίαν· λύεται δὲ ἐκ τῶ καιρῶ· τοῖς γὰρ θεοῖς εὐωχουμένοις ἄτοπον ἐνοχλεῖν.

V. 183. *Homeri* versuum alter in Il. Ω. 734. ubi recte ἀμειλίχου· alter, in Il. Θ. 57. ad quem locum *Porphyrii* meminit *Eustathius* p. 578. v. 50. & hanc, quam vulgamus adnotationem, ita respicit, ut mentem *Porphyrii* non satis videatur adsequutus. -- Scripturam libri Leidensis fateor me interpolasse: uncis inclusa qua fuerint occasione praetermissa, facile liquet. Haec erat Ms. lectio: χρειοῖ ἀναγκαίῃ πρό τε παίδων καὶ ὑπὲρ γυναικῶν βούλεται λέγειν. — Deinde legebatur: οὐδὸς τύρανος λέγω ταῦτα. Correxi: οὐδὲ ὡς Τύρανος λέγω τ. neque enim Græcis ὁ Διὸς, ut Latinis *Iovis* innotuerat. Tandem pro τοι οὖν reposui τοι σύνδεσμος· olim scriptum fuerat τοι συνδ· nam solebant ista compendifieri, & non raro in Grammaticis uno ductu designari: in talibus nihil inconsiderate statuendum: nonnunquam viri docti comminiscuntur, quae penitus sint in Mss. invisitata.

V. 247. Ms. praeferebat: ταῦτη πράττει ἀπόλλωνα, ἐ. κ. ἐπείθετο πρόκλω· edi curavi: τὰ ἴσα πράττει Ἀπόλλωνι, ἐπεὶ κἀκεῖνος ἐπέθετο Πατρόκλῳ· *idem facit, quod ante fecerat Apollo, nam & is insidiose fuerat adortus Patroclum.* Hic, moribundus in Il. Π. v. 849. Ἀλλά με, inquit, μοῖρ' ὀλοὴ καὶ Λητοῦς ἔκτανεν υἱός. de Achille res e fine Iliadis Φ & huius initio patet. Nemini, opinor, mutatio videbitur nimia.

V. 251. Prius testimonium legitur in Il. Ε. v. 566. tum vero pro, ὥστε ἀπὸ στρατοῖο δίεσθαι, posui: ὡς τὸ, ἀπὸ μεγάροιο δίεσθαι, ex Od. Ρ. v. 398. Scholion olim editum *Barnesius* etiam interpolavit.

V. 254. Priora dederat Editor Iliadis in excerptis, e quibus μάρτυρας καὶ ἀναδόχους, *testes & sponsores*, recepi. Ms. praeferebat μάρτυρας καὶ δια-

διαδόχως ποιήσωμεν· *Salmasius* libro de modo Usur. vocis ἀνάδοχος istam significationem variis in locis illustravit. Quae succedunt, prioribus subdebantur in Mſ. quo pertineant, & sintne recte scripta, nihil attinet investigasse.

V. 274. Syllabam repetii, pro δι' αὐτῆς· ponendo, δι' αὐτῆς τῆς ἀποτυχίας.

V. 280. Mſ. ἐκ Διὸς κεῖδης· — & ἴφηοθ' ἱμὰν εἰδίνω. mendose.

V. 308. Paene eadem fuerant vulgata ex *Alamanni* excerptis. Quod in Codice Leid. συστραφεὶς, in illis συστρέψας ἑαυτόν. *Eustathius* p. 1372. v. 40. Ἀλεὶς κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀθρόον συστρέψας ἑαυτόν. Quod in fine legitur notae sequentis τὸ μαλλίον, *lanam* significat in Lingua Graecorum recentiori, illustratum *Car. du Cangio*, in Gloſſ. M. & I. G. *Meursius* etiam attigerat in Gloſſ. Gr. Barb. Talia rarissima reperiuntur in Scholiis libri Leidensis.

V. 318. *Homeri* loca petita sunt ex Od. Ν. v. 94. (Mſ. ἔρχεται ἀγγέλων) & Il. Ψ. v. 226. *Eustathius* p. 1373. v. 28. nonnulla promit ex hac adnotatione; in qua, περὶ τοῦ ὀρίζοντος, si cum *Heringa* mutaveris in ἀπὸ vel ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος, nihil adeo supererit corrigendum.

V. 322. Futilis nota, perperam scripta, diutius me detinuit, quam oportebat. Pro τόσον & πόσον, in Mſ. erat τὸ σον & τὸ σόν· Deinde legebatur τὰ τεῦχη καὶ τεῖχη· reposui: τὰ τεύχη κατίχει. Locus *Homeri* habetur in Il. Σ. v. 378. Quae Cantabrigiensis ante *Barnesium* ediderat ad hunc locum, leguntur in Mſ. Leidensi ad marginem Iliadis Ψ. v. 454. (Ὃς τὸ μὲν ἄλλο τόσον φοῖνιξ ἦν) pleniora: Ἀντὶ τοῦ ὅλον. οὕτω γάρ φησι περὶ τὰ παρ' ὀλίγον πεπλησμένα. Οἱ δὲ Γλωσσογράφοι, Τόσον, ἀντὶ τοῦ σῶμα. Eadem habet *Eustathius* ad Il. Ψ. p. 1426. v. 50.

V. 325. Ex editis, in quibus insignis veteris Anatomici locus dudum legebatur, restitui, quae deerant in Codice Leidensi, *Praxagorae* aliquot verba uncis a me inclusa. Vox σόμαχος bis posita describentis oculum fefellerat.

V. 358. Saepe prima Scholii litera omissa fuit; quod nihil attinet ubique ad-

adnotasse. Praecedentis notae dictionem ultimam προσορῶμαι, continuo ductu sequebantur haec: ἢ ὁ ἐμὸς θ. Deinde, pro λοχηθῆναι, in Mſ. perperam λαχηθῆναι. tandem locus *Homeri*, mendose scriptus, ex Il. Π. v. 859. fuit restitutus.

V. 375. Nota recentior nullis erat maculis foedata, nisi quod τοίχων pro στίχων, & ἀτίλειαν legebatur pro ἀτέλειαν. de nomine *Senacherimi* profecto inexspectato, quid videatur, dicam in Dissert. subiecta.

V. 381. Ubi positum: τὸ φίλτρον προσθεὶς τοῦ φιλοσόφου· Mſ. exhibebat προσθείς.

V. 398. Egregium Scholion editum ita repraesentavi e Mſ. ut, quae in illo deterius essent scripta, ex editis restituerim: ne quis omissas criminetur, hic ponam scripti libri lectiones: Ἀπορία: Διατί Ἀχιλλεὺς θανόντα σώζει (ed. διασώζει· posui σώζει·) τὸν Ἕκτορα; Λύσις: λέγομεν ὅτι οὐ διωμολόγηται, ἔσχε καὶ Ἠπίων φονεὺς ἐκ ἐσύλευσεν. --- Deinceps insignis erat in *Callimachi* observatione, minime protrita, differentia: Σιμὸς γάρ φησι Θεσσαλὸς τὸ γένος Εὐρυδάμαντα τὸν Μηδίου κτείναντα σύρει Θρασύλλον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἅψαντα τοῦ νόμου πρῶτον. Ex his pauca recepi. Pro vulgatis, σύρει φασὶν ἀποκτείναντα Θράσυνον, reposui, σύρει κτείναντα Θράσυλλον, abiecto verbo φασὶν, sicuti iam fecerat *Rich. Bentleius*, quippe qui Θράσυλλον dudum ante *Barnesium* restituerit, ubi hoc Scholio utitur, in opere perfectissimo, (p. 346.) quo, *Callimachi* fragmenta complexus, homines publici reverentes a Poëtarum reliquiis colligendis deterruit. ἅψαντα τοῦ νόμου non debuerat ab Editore Iliadis sollicitari: *Barnesius* eius coniecturam in contextum invexit.

V. 406. Secunda adnotatio legitur in editis, ad v. 431. relata.

V. 414. Notissima ῥῆσις *Heracliti*, νέκυες κοπρίων ἐκβλητότεροι, de qua *Kühnius* egit ad *Poll* v. §. 163. sed quid sibi velit Epigramma in *Epicharmum*, & quo pacto debeant male sana integrari, nondum potui detegere.

V. 420. In Mſ. legebatur mendosissime: πρῶτον ἀποβάλλεται γεννήσεις προκλεῖο. Reposui:

ſui: περιβάλλεται, Μήπως πατρὸς σεῖο· Priami verba ſunt Achillem alloquentis in Il. Ω. v. 486. expreſſit *Virgilius: fuit & tibi talis Anchiſes genitor.*

V. 431. Prima verba huius Scholii e lectione verſus Homerici vulgata nequeunt intelligi; reſpiciunt aliam lectionem, ex editis Scholiis, & *Etymologo* p. 196. v. 17. eruendam: Ἕκτορ, τέκνον ἐμὸν, τί νυ βείομαι· In prioris Scholii ultima parte legebatur, οὐ σεύομαι διός· edidi: οὐ βέομαι Διός, ex Il. O. v. 194. -- οὔ τι Διὸς βέομαι φρεσίν.

V 431. b. Loca Homeri, prolata in *Porphyrii* adnotatione, reperiuntur in Il. Z. v. 113. Il. P. v. 447. Ad vocem Αἰὼν notata, in Il. T. v. 27. Il. Δ. v. 478. Il. Ω. v. 725. Il. X. v. 58. Od. E. v. 152. Od. Δ. v. 565. Od. N. v. 419. Od. Ξ. v. 96. non lubet hic reponere minutas ſcriptionis differentias: finem notae ſic exhibet Mſ. οὐκ ἐν στη τοῦ ἴω περὶ τὸ βαίνειν· hinc effingere debui lectionem quam poſui: poſt verbum Βαίνειν haec legebatur Grammatici, Scholia in Il. Z. citantis, nota: Ζήτει εἰς τὴν Ἰλιάδα τοῦ Ζ.

V. 448. *Euſtathius*, qui partem protulit huius Scholii p. 1384. v. 22. in corrupta Codicis lectione integranda mihi profuit. Priora verba ductibus literarum erant intricata; deinde legebatur: ἀλλ' ἀλλαλαθέντων αὐτῇ τ. μ. reſcripſi: ἀλλὰ χαλασθέντων αὐτῇ τῶν μελῶν.

V. 452. *Callimachi* verba ſic in libro Leid. ſcripta, ἐκόλλησαν γάρ μοι ἄνια γόνατα, exſtant in hymno in Lav. Pall. v. 83. ad hunc modum: ἐκόλλασαν γὰρ ἄνιαι γώνατα. *Spanhemius* in Obſ. p. 606. e Mſ. eodem, quo uſus ſum, paulo aliter excitavit. In Excerptis *Aloyſii Alamanni* iam legebantur: ἐκόλλησαν γὰρ ἄνια γόνατα. *Barneſius*, ita ut ſolent vulgari in Callimacheis, Dorice ſcripta, Scholiis inſeruit.

V. 467. Et hanc adnotationem *Porphyrio* tribuendam cenſeo. Figuram ἐν διὰ δυοῖν plus ſemel illuſtravit *Euſtathius*. Loca hic obvia ſunt ex Od. A. v. 293. Il. Φ. v. 537. Il. B. v. 4. Il. K. v. 67. in eorum primo Mſ. praefert: αὐτὰρ ἐπὴν πάντα.

V. 467. b. Ad Ἐχέπωσιν eadem ferme in editis; & recte ἀπίπωσι posuit, ante *Barnesium*, *Kusterus* ad *Suidam* in v. pro ἀνίπωσι, quod verbo Ἄμπυντι, v. 475. explicando forte inservierat. Pro δι' ἐ, in edd. ἐξ ἐ.

V. 469. His observatis usus fuit *Eustathius* p. 1386. etiam illis, quae sic leguntur in Scholio nostro: καὶ νῦν Ἀμπυκίζειν, τὸ τὰς ἱμαντοσθίας τρίχας ἀναδεῖν· apud *Eustath.* ἱμαντοσθίας reperitur: alterum, Attico more scriptum, mutandum non erat in observatione vetusti Grammatici: neque enim ista, νῦν Ἀμπυκίζειν, poterant a recentiori exspectari. E Lexicis suis *Eustathius* excitavit praeter alia: Ἀμπυκάσαι, ἀναδῆσαι, χαλινῶσαι, στεφανῶσαι. quae forma apud *Etymologum* etiam prostat. In fine Scholii, ubi Κρήδεμνον exponitur per ὠμοφόριον, quae citantur *Homeri* verba in Od. Α. v. 334. leguntur, & aliquoties recurrunt. Pro χομένη Mſ. praebebat ἀχομένη. frequens vitium multa loca corrupit. Quod *Scholiastae* dicitur ὠμοφόριον, *humerale*, μαφόριον vocat *Eustathius* l. c. v. 34. illa Graeca, haec ab origine deflectens recentiorum erat Graecorum perversa pronuntiatio. Μαφόριον & Ὠμοφόριον, saepissime, hoc tamen frequentius, in ultimi aevi scriptoribus invenerunt *Io. Meursius* & *Carolus du Cangius*, in Glossariis suis laboriosis plurima notantes ad voces Μαφόριον & Ὠμοφόριον.

V. 471. Pro τῆ πηλίως εὐδαιμονίας, restitui, τῆ πάλαι ὄσης εὐδαιμονίας· &, τῇ χαφικῇ, pro τῆ χαφικ'. haec facile poterunt removeri, si quis meliora comminiscatur.

V. 474. Priora e Mſ. ediderat Cantabrigiensis. Locus *Homeri* habetur in Il. Ζ. v. 410. -- Quae ad versum dedi 494. rectius leguntur in editis. -- Sequentia ad v. 511. & 512. nullius sunt momenti, neque adeo digna, in quibus reficiendis haeream. Ad v. 511. pro αὐτῷ posui αὐτῆς· Ad v. 512. pro συναφανίζουσα, συναφανίζουσι. Deinde ὅτι πάντα, pro ὅτι ὄντα. -- Ad rariorem verbi formam Ὑπημύνωκε, v. 491. obviam, eiusque diversas lectiones, e variis Grammaticorum interpretationibus eruendas, nonnulla dici possent; sed quae satius fuerit omisisse. Abso-

ſonum *Barneſii* commentum, in Homero ὑπεμνήμυδυκε reponentis, tolerari nullo modo poteſt. Grammaticis, qui *Barneſium* induxerant in eum errorem, obverſatum fuiſſe Ὑπεμνήμυκε, *Kuſterus* ad *Heſychium* (in v. Ἐμνήμυκεν) ſagaciter animadvertit.

SEqui debuerat de Codice Leidenſi Diſſertatio: verum ante, quam illa deſcriberetur, malui carmen aliquod de elegantioribus, cuius argumentum ab Homerico non multum diſſideret, hoc in loco deponere; tum ut animum iſtis variarum lectionum nugis enotandis feſſum recrearem; tum ut haberem, quod una cum Homerico poſſem Literarum ſtudioſis noſtratibus interpretari. Hos, perſaepe de meliori luto formatos, multo plures erigerem in veterum monumentorum amorem; niſi plerique librorum premerentur antiquorum penuria. Placuit autem prae ceteris Doricum & purum Sicilienſis *Moſchi* Eidyllium in obitum *Bionis*, Paſtoralium carminum Poëtae. Σικελιώτης recte vocatur *Moſchus* Syracuſanus in Codice Vindebon. qui quatuor complectitur Eidyllia ſub huius nomine vulgata, teſte *Petro Lambecio*, Commentar. de Bibl. Caeſ. Vind. L. VII. p. 108. Moniti hinc diſcere poterunt adoleſcentes, quanta ſit differentia inter Ionici vatis primaevam ſimplicitatem, & recentioris Siculi Bucolici luxuriem elegantiſſimam.

ΜΟΣΧΟΥ

ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΒΙΩΝΟΣ

Βουκόλου Ἐρωτικοῦ.

Αἴλινά μοι στοναχεῖτε νάπαι, καὶ Δώριον ὕδωρ·
Καὶ ποταμοὶ κλαίοιτε τὸν ἱμερόεντα Βίωνα.
Νῦν φυτά μοι μύρεσθε, καὶ ἄλσεα νῦν γοάοισθε·
Ἄνθεα νῦν στυγνοῖσιν ἀποπνείοιτε κορύμβοις.
Νῦν ῥόδα φοινίσσεσθε τὰ πένθιμα, νῦν ἀνεμῶνα·
Νῦν ὑάκινθε λάλει τὰ σὰ γράμματα, καὶ πλέον αἶ αἶ
Βάμβαλε σοῖς πετάλοισι· καλὸς τέθνακε μελικτάς.
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.
Ἀδόνες, αἱ πυκινοῖσιν ὀδυρόμεναι ποτὶ φύλλοις,
Νάμασι τοῖς Σικελοῖς ἀγγείλατε τᾶς Ἀρεθύσας,
Ὅττι Βίων τέθνακεν ὁ βωκόλος, ὅττι σὺν αὐτῷ
Καὶ τὸ μέλος τέθνακε, καὶ ὤλετο Δωρὶς ἀοιδά.
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.
Στρυμόνιοι μύρεσθε παρ' ὕδασιν αἴλινα κύκνοι,

Καὶ γοεροῖς ϛομάτεσσι μελίσδετε πένθιμον ᾠδὰν,
Οἵαν ὑμετέροις ποτὲ χείλεσι γῆρυν ἄειδεν.
Εἴπατε δ' αὖ κώραις Οἰαγρίσιν, εἴπατε πάσαις
Βιϛονίαις Νύμφαισιν, ἀπώλετο Δώριος Ὀρφεύς.
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.
Κεῖνος ὁ ταῖς ἀγέλαισιν ἐράσμιος οὐκ ἔτι μέλπει,
Οὐκ ἔτ' ἐρημαίῃσιν ὑπὸ δρυσὶν ἥμενος ᾄδει·
Ἀλλὰ παρὰ Πλυτῆϊ μέλος λάθαιον ἀείδει.
Ὤρεα δ' ἐϛὶν ἄφωνα, καὶ αἱ βόες, αἱ ποτὶ ταύροις
Πλασδόμεναι, γοάοντι, καὶ οὐκ ἐθέλοντι νέμεσθαι.
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.
Σεῖο, Βίων, ἔκλαυσε ταχὺν μόρον αὐτὸς Ἀπόλλων,
Καὶ Σάτυροι μύροντο, μελάγχλαινοί τε Πρίηποι·
Καὶ Πᾶνες ϛοναχεῦντι τὸ σὸν μέλος· αἵ τε καθ' ὕλαν
Κρανίδες ὠδύραντο, καὶ ὕδατα δάκρυα γέντο.
Ἀχὼ δ' ἐν πέτρῃσιν ὀδύρεται, ὅττι σιωπῇς,
Κοὐκ ἔτι μιμεῖται τὰ σὰ χείλεα· σῷ δ' ἐπ' ὀλέθρῳ
Δένδρεα καρπὸν ἔριψε, τὰ δ' ἄνθεα πάντ' ἐμαράνθη.
Μάλων ὐκ ἔῤῥευσε καλὸν γλάγος, ὐ μέλι σίμβλων·
Κάτθανεν ἐν καρῷ λυπεύμενον· ὐκέτι γὰρ δεῖ
Τῶ μέλιτος τῶ σῶ τεθνακότος ἄλλο τρυγᾶθαι.
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος. ἄρχετε Μοῖσαι.
Οὐ τόσον εἰναλίαισι παρ' ᾀόσι μύρατο δελφὶν,
Οὐδὲ τόσον ποκ' ἄεισεν ἐνὶ σκοπέλοισιν ἀηδὼν,
Οὐδὲ τόσον θρήνησεν ἀν' ὤρεα μακρὰ χελιδὼν,
Ἀλκυόνος δ' ὐ τόσσον ἐπ' ἄλγεσιν ἴσχετο Κήϋξ.
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.
Οὐδὲ τόσον γλαυκοῖς ἐνὶ κύμασι Κηρύλος ᾆδεν,
Οὐ τόσον ἀῴοισιν ἐν ἄγκεσι παῖδα τὸν Ἀῦς,
Ἱπτάμενος περὶ σᾶμα, κινύρατο Μέμνονος ὄρνις,
Ὅσσον ἀποφθιμένοιο κατωδύραντο Βίωνος
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.

Ἀδο-

Ἀδονίδες, πᾶσαί τε χελιδόνες, ἅς ποκ' ἔτερπεν,
Ἃς λαλέειν ἐδίδασκε, καθεσδόμεναι δ' ἐπὶ πρέμνοις
Ἀντίον ἀλλήλαισιν ἐκώκυον· αἱ δ' ὑπεφώνευν
Ὄρνιθες. λυπεῖσθε πελειάδες ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς.
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.
Τίς ποτὶ σᾷ σύριγγι μελίσδεται, ὦ τριπόθατε;
Τίς δ' ἐπὶ σοῖς καλάμοις θάσει ϛόμα; τίς θρασὺς ὥτως;
Εἰσέτι γὰρ πνείει τὰ σὰ χείλεα καὶ τὸ σὸν ἆσθμα.
Ἀχὼ δ' ἐν δονάκεσσι τεὰς ἐπιβόσκετ' ἀοιδάς.
Πανὶ φέρω τὸ μέλισμα· τάχ' ἂν κἀκεῖνος ἐρεῖσαι
Τὸ ϛόμα δειμαίνοι, μὴ δεύτερα σεῖο φέρηται.
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.
Κλαίει καὶ Γαλάτεια, τὸ σὸν μέλος ἅν ποκ' ἔτερπεν
Ἑσδομέναν περὶ σεῖο παρ' ἀϊόνεσσι θαλάσσης.
Οὐ γὰρ ἶσον Κύκλωπι μελίσδεο, τὸν μὲν ἔφευγεν
Ἁ καλὰ Γαλάτεια, σὲ δ' ἁδὺ ἀπέβλεπεν ἅλμας·
Καὶ νῦν, λασαμένα τῶ κύματος, ἐν ψαμάθοισιν
Ἕσδετ' ἐρημαίῃσι, βόας δ' ἔτι σεῖο νομεύει.
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.
Πάντα τοι, ὦ βῶτα, ξυγκάτθανε δῶρα τὰ Μοισᾶν,
Παρθενικᾶν ἐρόεντα φιλάματα, χείλεα παίδων·
Καὶ ϛυγνὸν περὶ σᾶμα τεὸν κλαίοισιν Ἔρωτες.
Ἁ Κύπρις φιλέει σε πολὺ πλέον, ἢ τὸ φίλαμα,
Τὸ πρώαν τὸν Ἄδωνιν ἀποθνάσκοντα φίλασε.
Τοῦτό τοι, ὦ ποταμῶν λιγυρώτατε, δεύτερον ἄλγος,
Τοῦτο, Μέλη, νέον ἄλγος· ἀπώλετο πράν τοι Ὅμηρος,
Τῆνο τὸ Καλλιόπας γλυκερὸν ϛόμα· καὶ σὲ λέγοντι
Μύρεσθαι καλὸν υἷα πολυκλαύϛοισι ῥεέθροις·
Πᾶσαν δ' ἔπλησας φωνᾶς ἅλα· νῦν πάλιν ἄλλον
Υἱέα δακρύεις, αἰνῷ δ' ἐπὶ πένθεϊ τάκῃ.
Ἀμφότεροι παγαῖς πεφιλαμένοι· ὃς μὲν ἔπινε
Παγασίδος κράνας, ὁ δ' ἔχεν πόμα τᾶς Ἀρεθούσας.

Χὼ

Χὠ μὲν Τυνδαρέοιο καλὰν ἄεισε θύγατρα,
Καὶ Θέτιδος μέγαν ὗια, καὶ Ἀτρείδαν Μενέλαον.
Κεῖνος δ' ὠ πολέμως, ὠ δάκρυα, Πᾶνα δ' ἔμελπε,
Καὶ βώτας ἐλίγαινε, καὶ ἀείδων ἐνόμευε,
Καὶ σύριγγας ἔτευχε, καὶ ἁδέα πόρτιν ἄμελγε,
Καὶ παίδων ἐδίδασκε Φιλάματα, καὶ τὸν Ἔρωτα
Ἔτρεφεν ἐν κόλποισι, καὶ ἤρεσε τὰν Ἀφροδίταν.
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.
Πᾶσα, Βίων, θρηνεῖ σε κλυτὰ πόλις, ἄστεα πάντα.
Ἄσκρα μὲν γοάει σε πολὺ πλέον Ἡσιόδοιο·
Πίνδαρον ὠ ποθέοντι τόσον Βοιωτίδες ὗλαι·
Οὐ τόσον Ἀλκαίῳ πέρι μύρατο Λέσβος ἐρυμνά·
Οὐδὲ τόσον τὸν ἀοιδὸν ἐμύρατο Κήϊον ἄστυ.
Σὲ πλέον Ἀρχιλόχοιο ποθεῖ Πάρος· ἀντὶ δὲ Σαπφῶς
Εἰσέτι σεῦ τὸ μέλισμα κινύρεται ἁ Μιτυλάνα.
Πάντες, ὅσοις καπυρὸν τελέθει στόμα, βωκολιασταὶ
Ἐκ Μοισᾶν, σέο πότμον ἀνακλαίοισι θανόντος·
Κλαίει Σικελίδας, τὸ Σάμω κλέος, ἐν δὲ Κύδωσιν,
Ὁ πρὶν μειδιόωντι σὺν ὄμματι Φαιδρὸς ἰδέσθαι,
Δάκρυα νῦν Λυκίδας κλαίων χέει· ἔν τε πολίταις
Τριοπίδαις ποταμῷ θρηνεῖ παρ' Ἄλεντι Φιλητᾶς·
Ἐν δὲ Συρακοσίοισι Θεόκριτος. αὐτὰρ ἐγώ τοι
Αὐσονικᾶς ὀδύνας μέλπω μέλος, ὠ ξένος ᾠδᾶς
Βωκολικᾶς, ἀλλ' ἅν τ' ἐδιδάξαο σεῖο μαθητὰς,
Κλαρονόμως μώσας τᾶς Δωρίδος ἄμμε γεραίρων.
Ἄλλοις μὲν τεὸν ὄλβον, ἐμοὶ δ' ἀπέλειψας ἀοιδάν.
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.
Αἲ αἲ, ταὶ μαλάχαι μὲν ἐπὰν κατὰ κᾶπον ὄλωνται,
Ἠ τὰ χλωρὰ σέλινα, τό, τ' εὐθαλὲς ὤλον ἄνηθον,
Ὕστερον αὖ ζώοντι, καὶ εἰς ἔτος ἄλλο φύοντι·
Ἄμμες δ' οἱ μεγάλοι καὶ καρτεροὶ ἢ σοφοὶ ἄνδρες,
Ὁππότε πρᾶτα θάνωμες, ἀνάκοοι ἐν χθονὶ κοίλᾳ

Εὕδομες εὖ μάλα μακρὸν ἀτέρμονα νήγρετον ὕπνον.
Καὶ σὺ μὲν ἐν σιγᾷ πεπυκασμένος ἔσσεαι ἐν γᾷ·
Ταῖς νύμφαισι δ' ἔδοξεν ἀεὶ τὸν βάτραχον ᾄδειν.
Τῷ δ' ἐγὼ ȣ̓ φθονέοιμι· τὸ γὰρ μέλος ȣ̓ καλὸν ᾄδει.
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.
Φάρμακον ἦλθε, Βίων, ποτὶ σὸν ϛόμα, φάρμακον εἶδες.
Πῶς τευ τοῖς χείλεσσι ποτέδραμε, κȣ̓κ ἐγλυκάνθη;
Τίς δὲ βροτὸς τοσσȣ̃τον ἀνάμερος, ἢ κεράσαι τοι,
Ἢ δȣ̃ναι καλέων τοι φάρμακον, ἔκφυγεν ᾠδάν·
Ἄρχετε Σικελικαὶ τῶ πένθεος, ἄρχετε Μοῖσαι.
Ἀλλὰ δίκα κίχε πάντας· ἐγὼ δ' ἐπὶ πένθεϊ τῷδε
Δακρυχέων τεὸν οἶτον ὀδύρομαι. εἰ δυνάμαν δὲ,
Ὡς Ὀρφεὺς καταβὰς ποτὶ τάρταρον, ὥς ποκ' Ὀδυσσεὺς,
Ὡς πάρος Ἀλκείδας, κἠγὼ τάχ' ἂν ἐς δόμον ἦλθον
Πλουτέος, ὥς κεν ἴδοιμι, καὶ εἰ Πλȣτῆϊ μελίσδεις,
Ὥς ἂν ἀκȣσαίμην, τί μελίσδεαι. ἀλλ' ἐπὶ Κώρᾳ
Σικελικόν τι λίγαινε, καὶ ἀδύ τι βωκολιάσδευ·
Κᾀκείνη Σικελαῖς καὶ Αἰτναίαισιν ἔπαιξεν
Αἰόσι, καὶ μέλος ᾖδε τὸ Δώριον· ȣ̓κ ἀγέραςος
Ἔσσειθ' ἁ μολπά· χὤς Ὀρφεϊ πρόσθεν ἔδωκεν
Ἀδέα φορμίσδοντι παλίσσυτον Εὐρυδίκειαν,
Καὶ σὲ, Βίων, πεμψεῖ τοῖς ὤρεσιν. εἰ δέ τι κἠγὼν
Συρίσδων δυνάμαν, παρὰ Πλȣτεϊ κἀυτὸς ἄειδον.

IN MOSCHI
EPITAPHIVM BIONIS.

Moschi versiculos aliquot, in Editionibus *Vulcanii*, *Heinsii*, & *Davidis Whitfordi*, praetermissos, in sedem restitui legitimam, e qua male fuerant eiecti: sunt autem sex illi, qui nonagesimum tertium proxime sequuntur. Equidem miror, qui tandem Criticis potuerit in mentem venire, sex istos versus esse *Marci Musuri*, ad codicis Aldini lacunam supplendam ab homine Poëtico scienter edolatos: Μεσέρε nomen in Editione sua versui 94 adposuerat *Fulvius Vrsinus*. Res est exploratae veritatis, a *Musuro* fuisse repertos in Codice vetusto: hoc monuit *Ios. Scaliger*, Emend. in *Moschum*, p. 231. esse autem *veros Moschi filios*, idem ille iudicavit, a cuius opinione hac in re dissentire non debuerant. Poterunt humaniorum literarum studiosi sex istos *Moschi* versus comparare cum Ecloga *Theocriti* septima, quam omnium Reginam vere nuncupabat *Daniel Heinsius*; praesertim cum v. 37, & seqq. ac eadem opera *Theocriti* versum, qui istos proxime antecedit, integrare, pro, ξυνὰ γὰρ ὁδὸς, ξυνὰ δὲ καὶ ἀώς, legendo:

> Ἀλλ᾽ ἄγε δή, (ξυνὰ γὰρ ὁδὸς, ξυνὰ δὲ καὶ ᾠδά,)
> Βωκολιασδώμεσθα.

Apollonius Rhodius III, 173.

> Ξυνὴ γὰρ χρειὼ, ξυνοὶ δέ τε μῦθοι ἔασιν Πᾶσιν ὁμῶς.

Qui carmen *Moschi*, prouti fuit renovatum, legerunt, mirabuntur forte nonnulli, quamobrem toties receptis lectionibus novas substituerim; & hanc paene nimiam licentiam dictitabunt, ubi cognoverint, nullo scripto codice instructum hoc tamen facinus me perpetrasse: sed hi velim cogitent, pleraque aut leviora esse, aut ita certe in melius mutata, ut in illis codicum consensus non adeo videretur haec in usum adolescentum evulganti nunc quidem exspectandus. Doricae dictionum formae frequenter fuerant in hoc *Moschi* carmine obliteratae: eas, ubi pudenter illud fieri poterat, revocavi. Noveram, haec non esse ad vetustissimae Linguae normam exigenda, & *Moscho* placuisse Doricam, ad Ionismum in nonnullis inclinantem, scribendi consuetudinem: idcirco tantum formas adoptavi Doricas, quas e similium comparatione liquido constaret a Syracusano Poëta positas. Quis enim, huius partis paulo studiosior, absonam toleraret priorum & Heinsianae editionis in uno carmine & in iisdem saepe dictionibus inconstantiam? dederat *Heinsius*, τέθνηκε, v. 7. & 11. τέθνακε, v. 12. 35./ τῆς Ἀρεθούσης, v. 10. τᾶς Ἀρεθούσας, v. 78./ σῆμα, v. 68. σᾶμα, v. 44./ Φιλήματα, v. 67. Φιλάματα, v. 84. &c./ ᾄδουσι, v. 37. ᾄδοισι, v. 129./ κούραις, v. 17. κώρᾳ, v. 126./ βούτα, v. 66. βώτας, v. 82./ (Μοισῶν, v. 95.) Μοισᾶν, v. 66./ Φορμίζοντι, v. 131. μελίσδεο, v. 61. &c./ Haec, & similia, quae facillime poterant e comparatione, paulo consideratius instituta, & ad aurium iudicium exacta, refici, nihil erat causae cur perverse scripta reponerentur. Satis memineram eorum, quae *Gellius*, N. A. XIII, c. XX. acute disputavit, *diversis in locis* urbes *&* urbis *dixisse Virgilium*, *arbitrio con-*

si-

ſilioque uſum auris; *Homerum* autem, cum dixerat ψῆρας, alibi poſuiſſe ψαρῶν, ut obſecundaret ſoni iucunditati: ſed putabam, horum ſimiliumque rationem ab iſtis *Moſchi* non parum eſſe disparatam. Ferme tricies formae communes fuerunt in hoc carmine mutatae; in quinque vel ſex dictionibus praeiverat *David Whitfordus:* nonnullas ſciens intactas reliqui; quoniam nihil in illis ſine libris veteribus videbatur novandum. Praeterea tres quatuorve correctiones in contextum introduxi. Carminis initio ſic fuerat v. 6. vulgatum:

Νῦν ὑάκινθε λάλει τὰ σὰ γράμματα, καὶ πλέον αἶ αἶ
Λάμβανε σοῖς πετάλοισι. καλὸς τέθνηκε μελικτάς.

Qui veterem hiſtoriam copioſe tractavit, *Salmaſius* in *Plin.* Exercit. *Moſchi* locum praetermiſit: etiam aliis verbum Λάμβανε hac in ſede ſuſpicor displicuisſe. Plerique, qui quidem ſunt Κριτικοὶ, fatebuntur, priſtinam reſtituiſſe me *Moſchi* ſcripturam, reponendo, Βάμβαλε. De hac correctione propterea minime dubitandum cenſebam, quod Illi potuerim eam approbare, qui, nemine non tribuente, primum tenet in his literis locum. Flos hyacinthus dudum habuerat foliis inſcriptos Apollinis gemitus; (neque enim de Aiace cogitavit noſter.) nunc vero, dum, alter veluti Hyacinthus, Bion male perierat, funeſtas literas ſuas eloqui iubetur, & tremulo foliorum motu ſaepius repetitum ſuum edere gemitum, ai, ai:

Νῦν ὑάκινθε λάλει τὰ σὰ γράμματα, καὶ πλέον αἶ αἶ
Βάμβαλε σοῖς πετάλοισι· καλὸς τέθνακε μελικτάς.

Eleganter hyacinthum dixerat *Euphorion γεγραμμένα κωκύϛσαν*, in eo loco, quem, e *Porphyrio* citatum ab *Euſtathio* ad Il. B. p. 216. v. 12. conſervavit *Schol. Theocr.* ad Eid. x, 28. quemque, *Heinſio* & *Salmaſio* minime intellectum, enodavit *Tib. Hemſterhuſius*, ad *Lucian.* T. 1. p. 240. & 241. Duplex innotuit verbi forma: *Heſychius:* Βαμβάλλειν, (ſic legendum) τρέμειν, ψοφεῖν τοῖς χείλεσι. Altera, Βαμβαίνειν, quoniam fuerat ab *Homero* uſurpata, notior fuit Grammaticis; ponitur autem Βαμβαίνειν *titubandi* ſignificatu: ſicuti *titubare* de greſſu dicitur & de lingua, ita & Βαμβαίνειν· inter alia redditur ab *Etymologo*, ἀνάρθρως λέγειν· quae interpretatio, ſi ſpectes originem, congruit etiam verbo λαλεῖν· & venuſte *Moſchus*, λάλει & βάμβαλε, de hyacinthi foliis in uno loco poſuerat. Propter *Vrſini* librum attingam, qui potuerat alias omitti, *Bionis* locum, e fragm. Eid. IV. hoc modo corrigendum:

Ἢν μὲν γὰρ βροτὸν ἄλλον ἢ ἀθανάτων τινὰ μέλπω,
Βαμβαίνει μευ γλῶσσα, καὶ ὡς πάρος ϛκ ἔτ᾽ ἀείδει·

Quae ſequuntur ſunt pervenuſta: ſed in iſtis, quae poſui, vulgari ſolet ἀθάνατον, & Καμβαίνει. *Aemilius Portus* magno niſu conatur oſtendere in ſuo Diction. Dor. Καμβαίνειν verbum eſſe Graecum: de *Porto*, qui erat ab ea parte, qua iudicamus, non paratiſſimus, minus illud eſt mirandum, quando *Vulcanius*, *Grotius*, & *Heinſius* in locum *Moſchi* receperunt dictionem minime Graecam; quamque dudum emendate ſcriptam exhibuerat *Henr. Stephanus*; in Theſ. Gr. L. T. 1. p. 632. quid genuinum ſit, ubi lectionem utramque memorat, non decernit

E-

Ezechiel Spanhemius, ad *Callim.* p. 198. In Editione renovata operis Vrſiniani reperietur Βαμβαίνει, in *Moſchi* verſu, ad *Virgil.* Eclog. VI, 3. verum *Vrſinus* ſcripſerat καμβαίνει· olim literam κ in β transmutaveram: nollem factum: nam βαμβαίνει introduxerunt in hanc editionem, ubi error *Vrſini* non fuerat corrigendus. In Eidyllii noſtri verſu 30. unam literam addendo, *Moſchi* ſententiam arbitror fuiſſe reſtitutam:

Ἀχὼ δ' ἐν πέτρῃσιν ὀδύρεται, ὅττι σιωπῇς,
Κοὐκ ἔτι μιμεῖται τὰ σὰ χείλεα·

Quoniam mortui Bionis vocem non poſſet amplius imitari, idcirco lugebat Echo: antea legebatur: ὅττι σιωπῇ. *Whitfordus* interpretabatur:

Et quoniam muta eſt in montibus ingemit Echo.

Verſum 40. intactum reliqui:

Ἀλκυόνος δ' οὐ τόσσον ἐπ' ἄλγεσιν ἴσχετο Κῆϋξ.

quem *Bonaventura Vulcanius* Latine converterat:

Nec tantum Halcyones tetigere Ceyca dolores.

Quae poſuit *Whitfordus*, hiſtoriae, minus autem verſui noſtro conveniunt. Nemo Poëtarum veterum paulo diligentior negabit, Ceyca Graece dici potuiſſe Ἀλκυόνης ἐπ' ἄλγεσιν ἴσχεσθαι verumtamen, huic loco ἴαχε multo eſſe accommodatius, non diffitebitur, qui vicinos verſus propius conſideraverit: in illis occurrunt verba, μύρατο, ἄεισε, θρήνησε· commode ſucceſſit ἴαχε· hoc primum in ἴσχε, deinde, ut verſus ſuppleretur hiatus, ab homine non indocto muta-

tatum, degeneravit in *ἴσχετο.* Qui *Hesychium* tractarunt, haud ignorant, *ἴσχε* & *ἴαχε* frequenter a librariis fuisse commutata. Scripserat itaque, mea certe sententia, *Moschus:*

Ἀλκυόνες δ' ου τόσσον ἐπ' ἄλγεσιν ἴαχε Κῆϋξ.

Ovidius XI. Metam. v. 544.

Halcyone Ceyca movet; Ceycis in ore
Nulla nisi Halcyone est.

v. 562. *Plurima nantis in ore*
Halcyone coniux: illam meminitque refertque.

Ob eamdem rationem, quae me praecipue movit ad illud *ἴσχετο* corrigendum, moribus & doctrina minime vulgari insignis Adolescens, qui hic nobiscum sacra tractat Musarum, ingeniose versum huius carminis quartum emendavit; sed ipsius verbis acutissimum inventum Doctis explicari melius erit. Versus 59 sic vulgabatur:

Κλαίει καὶ Γαλάτεια τὸ σὸν μέλος, ἅν ποκ' ἔτερπες.

Sensum arbitror me planum effecisse, scribendo:

Κλαίει καὶ Γαλάτεια, τὸ σὸν μέλος ἅν ποκ' ἔτερπεν.

De versibus 28, 113, 114, quid sentiam, & quo modo dictiones quasdam, praeter eas, quas indicavi, hoc in carmine tentari posse suspicer, privatim indicare malo. Unam e lectionibus Editionis *Fulvii Ursini* recepi in v. 90. Illa, praeter alia, v. 3. *γοάοιτε*, & v. 98. pro *χέει* exhibet *ῥέει* quae non improbem,

bem, si veterum librorum firmarentur auctoritate. πολυκλαύτοισι legitur v. 74. in eadem Editione, pro πολυκλαύςοισι· quod qui mutandum censuerit in πολυκλύςοισι, a meo iudicio non diffidebit. Sed maioris est ponderis, & profecto venustum, quod mecum communicavit *Adrianus Heringa*, in versu 90, ubi memoratur Λεσβὸς ἐρυμνά· sibi videri legendum:

Οὐ τόσον Ἀλκαίῳ πέρι μύρατο Λέσβος ἐραννά.

Eam in rem egregii sunt versus e *Phanoclis* Elegia, apud *Stobaeum* Floril. p. 400. v. 5. sic de Lesbo loquentis:

Ἐκ κείνε μολπαί τε καὶ ἱμερτὴ κιθαριςὺς
Νῆσον ἔχει· πασέων τ' ἐςὶν ἀοιδοτάτη.

Quae versum huius carminis ultimum insidebat, menda tamen videbatur tollenda: neque enim facile quis mihi persuaserit, scribere potuisse *Moschum*:

εἰ δέ τι κἠγὼν
Συρίσδεν δυνάμην·

Illud extra controversiam erat positum, posse *Moschum* scienter συρίσδεν· artem Musicam supra fatebatur a Bione se didicisse, & accepisse veluti haereditate traditam, v. 101.

Αὐσονικᾶς ὀδύνας μέλπω μέλος, ὀ ξένος ᾠδᾶς
Βωκολικᾶς, ἀλλ', ἅν τ' ἐδιδάξαο σεῖο μαθητὰς,
Κλαρονόμος, μώσας τᾶς Δωρίδος ἄμμε γεραίρων.
Ἄλλοις μὲν τεὸν ὄλβον, ἐμοὶ δ' ἀπέλειψας ἀοιδάν.

 ita

ita legendum puto pro Κλαρονόμως· Haec qui ſcripſerat, in ultimo verſu canere non potuit:

> εἰ δέ τι κἠγὼν
> Συρίσδεν δυνάμαν,

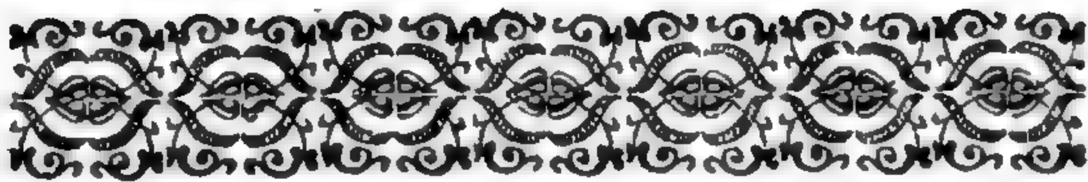
ſed poterat merito dubitare, ſi deſcenſus illuc pateret, utrum carmina ſua quidquam eſſent apud Inferum Iovem valitura. Poſuerat itaque:

> εἰ δέ τι κἠγὼν
> Συρίσδων δυνάμαν, παρὰ Πλυτέϊ κἠυτὸς ἄειδον.

Nota ſunt bene ominata Principis Poëtae verba, IX. Aen. v. 446.

> *ſi quid mea carmina poſſunt,*
> *Nulla dies unquam memori vos eximet aevo.*

LV-

LVDOVICI C. VALCKENARI

DISSERTATIO

De Praestantissimo Codice Leidensi, & de Scholiis in Homerum ineditis.

SCriptus Codex Leidensis, qui Scholia in Iliada *Homeri* XXII subministravit, iam olim in Anglia eminebat inter ducentos quatuordecim Codices Graecos, quibus, prope Windsoram habitantis, *Isaâci Vossii*, Viri Praestantissimi, supellectilis istius dives exornabatur Bibliotheca. In Catologo MSS. *Is. Vossii*, quem, a *Paulo Colomesio* confectum, *Colomesii* Operibus subiecit *Io. Albertus Fabricius*, p. 852. commemoratur *Homeri Ilias, cum Scholiis antiquis ineditis, quorum saepe mentionem facit Eustathius.* Istum Codicem acceperat *Vossius* e bibliotheca Nobilissimi *Nicolai Claudii Fabricii de Peiresc*, qui omnibus bonis literarumque studiosis flebilis decesserat anno superioris seculi XXXVII. *Colomesius*, ubi undecim praecipuos enumerat *Is. Vossii* Codices MSS. Graecos, secundo loco *Homerum* recenset, p. 330. sub hoc indice: *Des Notes de Porphy-*

phyre, & de plusieurs autres sur Homere, qui viennent de la Bibliotheque de M. Peiresc. Postquam thesaurum *Is. Vossii* librarium MSS. sibi compararant, & in Bibliothecam Leidanam transferri iusserant Illustrissimi Hollandiae Proceres, in Catal. Bibl. Lugduno-Batavae, p. 394. inter MSS. *Vossianos* Gr. primi ordinis, Codex LXIV. hoc modo fuit designatus: *Homeri Ilias cum interlineari expositione minio scripta, & scholiis ad marginem densissimis, ut dicitur, 40 Grammaticorum veterum, quorum saepe mentionem facit Eustathius.* Quibus libri est inspiciendi copia, poterunt eum comparare ad illa, quae L. VI. de vita Peireskii, p. 230. tradidit *Petrus Gassendus.*

II. Praestantissimus Codex complectitur viginti tres Iliadis libros cum Scholiis, hac etiam in parte Lipsiensi Bibl. Paulinae anteponendus, quo sedecim tantum contineri Libros Iliadis priores, a *Berglero* accepimus, in Actis Lipsiens. anni MDCCXII, p. 316. & a Doctissimo Viro, qui sub honorifico Homerophili nomine latere voluit in Miscell. Observ. D'Orvillianis Vol. V. p. 162. Desinit noster (liceat sic vocasse) in Iliade Ψ, cuius ultima ita sunt erosa, ut legi pleraque non possint. Postrema Codicis folia, quae olim Iliada ultimam continuerant, madore corrupta, forte ab eo fuerunt abiecta, qui librum eleganter compegerat: est enim Codex chartaceus, ad aliorum, quos Leidae versavi plurimos, antiquitatem non comparandus, sed nitide scriptus; & plerumque tanta cum cura contextus Homericus in eo libro legitur exaratus, ut eius descriptorem non tantum oporteat fuisse Graece scientem, sed & eleganl-

tia-

tiarum Poëtae non penitus expertem. Quanquam autem Codex non ſit admodum vetuſtus, poterant tamen univerſa Scholia ex antiquiſſimo eſſe deſcripta: verum cenſeo, Codicem Leidenſem demum ſcriptum fuiſſe, poſteaquam *Euſtathii* in *Homerum* commentarii ab Auctore fuerant in vulgus editi, doctis ſaltem innotuerant. Scholiis vetuſtis libri Leid. & alia recentiora, & nonnulla ſub nomine Εὐϛαθίου fuerunt interſerta; praeterea *Euſtathii*, in re minuta, credo, ut commentatori crearet invidiam, ſententiam commemorat Scholiorum collector ad Il. O. v. 558. Ἰϛέον, ὅτι κατ᾽ Εὐϛάθιον ὀξύνεται (ſcripſerat παροξύνεται, ut *Euſt*. p. 1037. v. 20.) τὸ Κτάσθαι, ὡς ἐκ τοῦ δευτέρου ἀορίϛου τοῦ ἔκτα γιγνόμενον, καὶ προσθέσει τῆς σθαι συλλαβῆς Κτάσθαι. Quid ſuſpicer, dicere non dubitabo.

III. Plurimos in commentariis ſuis paſſim nominat *Euſtathius*, qui *Homerum* olim illuſtraverant, Grammaticos, ſed quorum ſcripta, hominum, in homiliis deſcribendis fructuoſius occupatorum, negligentia dudum perierant. Is mihi quidem legiſſe tantum videtur *Apionis* & *Herodori* in Iliada commentarios, *Demoſthenis Thracis* Paraphraſin Odyſſeae, *Porphyrii* adnotationes in utriusque Poëmatis loca difficiliora, praeterea vetuſta diverſorum, quorum Auctores ignorabantur, in variis *Homeri* exemplaribus *Scholia*. Suſpicatus, neque id iniuria, eorum etiam, quos legerat, ſcripta peritura, Vir Egregius ex illis, quos dicebam, παρεκβολὰς, ſive *excerpta* ſua, atque adeo magnam confecit commentariorum in *Homerum* partem, quos iam ediderat ſeculo XII medio, quum, necdum creatus Theſſaloni-

nicensis Archiepiscopus, *Μαΐςωρ* esset *τῶν Ῥητόρων*, uti recte ostendit e Codicibus MSS. *Alexander Politus*, in suo de *Eustathio* comment. p. XIX. Praeter *Michaëlem Psellum*, quem amicum habuit *Eustathius*, fuerunt ipsius non tantum aevo, sed & seculis sequentibus, ad medium usque decimi quinti, quo cum Musis secesserunt in Italiam, homines in Graecia Eruditi, quique & *Homero* delectarentur, & Veterum Grammaticorum, quibus usus fuerat *Eustathius*, custodirent observata. Horum quempiam credibile est, sive invidia ductum, seu nimia operis Eustathiani mole, sive alia causa magis probabili commotum, sub finem seculi XII, dum Episcopus noster *ἐν τῇ θείᾳ αὐλῇ* Thessalonicae melioribus curis vacabat, Iliada descripsisse *Homeri*, & in margines exemplaris sui prae ceteris studiose retulisse *Porphyrii* observata, sed & aliorum *Scholia* veterrima, quae e variis Codicibus hauserit; his autem sua etiam, & nonnulla *Eustathii*, ut is videretur tam pauca priorum inventis adiecisse, passim interseruisse. Huius Codicis, sive collectionis, *ἀπόγραφον* librum suspicor esse Leidensem, ante quadringentos circiter annos demum scriptum. Videaturne haec mea coniectura verisimilis, Docti iudicabunt. Aliam de collectore Scholiorum coniecturam loco magis oportuno deponam. Illud interim certum haberi debet, post editos ab *Eustathio* commentarios Scholia nostra in eum ordinem, quo Leidae leguntur, fuisse collecta; esse autem illa variorum Grammaticorum observata, & veterum & recentiorum, studiose discernenda; quod de plerisque in quosvis Auctores Scholiis, e diversis Codicibus, a primis

E-

Editoribus, aut etiam iam ante, collectis, omnino videtur statuendum.

IV. Scholia in Iliada *Homeri* ex isto suo Codice aliquando editurum se, pollicitus fuerat *Is. Vossius*, in Observ. ad *Melae* L. I. c. IX. §. 80. & ad L. II. c. III. §. 85. quod Vir Eximius *Io. Alb. Fabricius* adnotare non praetermisit, B. G. L. II. c. III. §. 13. Verum quamprimum operi manum admovisset, si bene perspectum habeo *Is. Vossii*, rariora tantum consectantis, ingenium, destitisset ab incoepto; & brevi etiam post prius illud suum consilium videri poterat damnasse: neque enim Scholia in *Homerum* inter eos recensentur Auctores, quos, in *Colomesii* opusculis p. 332. memoratos, in lucem vulgaturum se amico dixerat *Vossius*. In eorum locorum, quae designabam, altero, ad *Melam* p. 154. profert ex ineditis Scholiis nonnulla; in altero p. 59. attigit tantum insignem *Porphyrii* adnotationem, de magnitudine Thebarum in Aegypto copiose agentis, ad *Hom.* Il. I. v. 385. in media ista adnotatione leguntur quae *Vossius* respicit verba: ut cum Scholiis *Hornejanis*, & *Steph. Byz.* in Διόσπολις possint illa comparari, e Ms. hic deponam:

Ὡς δὲ Κάτων ἱστορεῖ, ἡ Διὸς πόλις, ἡ μεγάλη, πρὸ τοῦ ὑπὸ Περσῶν ἀφανισθῆναι, κώμας μὲν εἶχε τρισμυρίας τρισχιλίας τριάκοντα, ἀνθρώπων δὲ μυριάδας ἑπτακοσίας, ἑκατὸν δὲ πύλαις διεκοσμεῖτο.

V. Quum hoc genere studiorum, quae olim Ornatissimi viri fuerant deliciae, sub finem vitae non amplius delectaretur *Is. Vossius*, (& persaepe,

ubi iam validis quassatum est viribus aevi

Cor-

Corpus, & obtusis ceciderunt viribus artus;
Claudicat ingenium.)

Codicem Homericum utendum concessit, iam intra annum 1670, & 1680, publico nomine in Anglia agenti, *Ezechieli Spanhemio*, qui, dum munera a Principibus & Regibus demandata praeclare administrabat, in ultimam usque senectutem, hac etiam in parte *Vossio* dispar, sacra tractare Musica nunquam desiit. In editionis Dissertationum de Praest. & Usu Numism. renovatae volumine primo, quod vivo adhuc Auctore fuit emissum anno 1706. Dissert. II. p. 85. sic scribit Vir Illustris: „ Exstat illud (*Ephori* testimonium de *Callistrato* Samio,) „ in antiquissimis ac ineditis hactenus ad Homeri Iliada Scholiis, quae complectitur Codex vetustus Bibliothecae nuper Doctissimi Is. Vossii, quemque obvia eius humanitate versare olim Windsorae, ubi publico mandato in comitatu Regis Britannorum Caroli II. tum agebam, mihi ante complures annos contigit. „ Codicem istum ita versavit in aedibus Vossianis *Spanhemius*, ut inde excerpserit, quae videbantur usui futura, quod ex ipsius in *Callimachum* Observationibus, p. 193. licet aestimare. E tredecim adnotationibus, quas in iis Obs. protulit e libro Vossiano, prima, p. 74. posita, emendatius scripta exstat in Scholiis editis, ad Il. Δ. 101. ubi recte dicitur Apollo τεσσάρων τεχνῶν ἔφορος· Quod in Ms. legitur εὔφορος, recepit & interpretatur *Spanhemius*. Recordor in eadem voce peccatum in Scholio *Porphyrii*, ad Il. Λ. v. 636. subiecto Animadv. in *Ammon*. p. 244. ubi, cum scribi debuisset: ἐκ μέσου δὲ πᾶν εὔφορον· repraesentaveram

ram lectionem Mſ. πανεύφορον. -- Secunda adnotatio, p. 78. obvia, potuiſſet cum *Euſtathio* ad Il. Π. p. 1082. v. 36. comparari, & e diverſis vera lectio erui. Quae *Spanhemius* p. 193. e Mſ. promit *Porphyrii* verba, pleniora legebantur in Codice, unde fuerant deſcripta, ſub nomine

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ:

Οὐκ οἶδ' ὅθεν τῶν Γραμματικῶν τινὲς τὸ [Αἴολον ἐπὶ τοῦ ποικίλου παρ' Ὁμήρῳ ἀκούειν ἀξιοῦσιν· Οὕτω γοῦν τὸ] Αἰολοπώλους ἀποδιδόασι, καὶ, Πόδας αἴολος ἵππος....

uncis incluſa in editione *Graevii*, forte a *Spanhemio*, fuerunt omiſſa. Verum haec totidem verbis dudum ſub nomine *Porphyrii* legebantur in Quaeſt. Homer. c. 111. initio. Cetera, quae in iſtas Obſervationes e *Voſſiano* libro derivavit, ex indice poterunt repeti, praeter illa, quae in fragmentis *Callimachi* fuere depoſita, p. 278. 294. & 295. Et haec & alia excutere nolo, ne cui videar ambitioſe conſectari leviſſimos Excellentis Viri errores, cuius doctrinae copiam raros putem adſequutos: neque adeo eſt mirandum, *Spanhemium*, qui in numismatibus ſcienter tractandis vitae partem conſumſerat, in erroribus librariorum inveſtigandis, & in iis quae ad veri nominis Criticen ſpectant, non fuiſſe perſpicaciſſimum.

§ VI. In notis ad *Ariſtophanis* Plutum, & Nubes, quas morti iam vicinus ad *Kuſterum* allegavit *Spanhemius*, quater meminit Scholiorum e Mſ. Voſſiano; ad Pluti v. 536. ad Nubes, v. 973. v. 1236. & ad v. 271. ubi quod nuspiam legi putabat vir Literatiſſimus, *Meurſio* etiam in Solone, ni fallor, praetermiſ-

missum, ex eadem adnotatione attigerat *Eustathius*, ad Il. P. p. 1143. v. 6. his autem verbis (quorum sententiam tantum indicavit *Spanhemius*) traditur in *Porphyrii* Scholio inedito ad *Hom.* Il. P. v. 263, 264, 265.

> (Ὡς δ' ὅτ' ἐπὶ προχοῇσι Διϊπετέος ποταμοῖο
> Βέβρυχεν μέγα κῦμα ποτὶ ῥόον, ἀμφὶ δέ τ' ἄκραι
> Ἠϊόνες βοόωσιν ἐρευγομένης ἁλὸς ἔξω·)

Αὕτη ἡ εἰκὼν Πλάτωνος ἔκαυσε τὰ ποιήματα. οὕτως ἐνεργέστερον τοῦ ὁρωμένου τὸ ἀκουόμενον παρέστησε. δεικτικὸν δὲ καὶ τὸ, Ἐρευγομένης. τὸ δὲ Ἔξω, τὴν ἐπιπλεῖστον ἔκχυσιν τῆς θαλάττης δηλοῖ. Φασὶ δὲ καὶ Σόλωνα τὸν νομοθέτην, μιμησάμενον τὴν Ὁμήρου ποίησιν ἐν ἅπασιν, ἐνθάδε γενόμενον διαπορῆσαι, καὶ θαυμάσαντα κατακαῦσαι πάντα τὰ ἴδια σκέμματα, ὡς καὶ Πλάτων. τῆς γὰρ ἐπαλλήλου τῶν ὑδάτων ἐκβολῆς ἡ τοῦ Βοόωσιν ἀναδίπλωσις ὁμοίαν ἀπετέλεσε τὴν συνῳδίαν.

Quae sequuntur in Mſ. videntur a Scholiorum collectore *Porphyrianis* adiecta. In Opere de Praestantia & Usu Numism. obiter quaedam Scholia e Mſ. attigit *Spanhemius*, veluti in Vol. II. Diſſ. X. p. 15. Vol. I. Diſſ. VIII. p. 455. Diſſ. VI. p. 311. Insigne & vetustissimum Scholion, quod Diſſ. II. p. 85. evulgarat, Animadv. in *Amm.* subieci p. 242. *Spanhemius* lectionem Mſ. expressit: Οὐχ οἱ αὐτοὶ γὰρ ἦσαν περὶ πάριν τοῖς Ἕλλησι χαρακτῆρες· & in versione posuit *ante Paridem.* Edidi: παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλ. non male, opinor; verum tamen istius mutationis Lector debuisset admoneri. Videri autem queat illud Scholion legisse *Tzetzes*, *Salmasio* citatus in perdocta de Literis Graecis dissertatione.

VII. Prae-

VII. Praeterea in Animadverſ. Gallicis quas ſubiecit *Spanhemius* obſervatis in Verſionem Gallicam Caeſarum *Iuliani*, nonnulla e MſΓ. noſtro excitavit Scholia, non magni momenti, pagg. 12. 22. 30. 33. 110. 125. ſed in Anim. ad Obſerv. 503. p. 74. ex eodem libro *Voſſiano* adnotationem protulit, quam *egregiam* vocat & partim illuſtrat Clariſſ. *Hemſterhuſius* in notis ad argum. Pluti *Ariſt.* p. 7 & 8. Quoniam vero *Spanhemius* nonnulla intermedia, quibus *Heraclidae* obſcuratur obſervatio, alia item praetermiſit, pauca perperam poſuit; eamdem adnotationem vetuſtiſſimi Grammatici, cuius, *Porphyrio* forte antiquioris, nomen ignoramus, prouti in ipſo Codice eleganter ſcripta legitur, ad Il. I. v. 378. hic repraeſentabo:

Ἐν καρὸς αἴσῃ.] Ἀπὸ τῶν Καρῶν, ὓς ἀεὶ λοιδορεῖ ὁ Ποιητής· οἷον, ἐν μοίρᾳ Καρὸς, οἱονεὶ δέλυ. Τὸ καρὸς, Ἀλκαῖος μὲν ὁ ἐπιγραμματοποιὸς ἐγκέφαλον ἤκυσεν, ἀπὸ τῦ ἐν τῷ κάρᾳ εἶναι· τὰ γὰρ παλαιὰ τῶν γραϊδίων ἀποῤῥίπτει τὸν ἐγκέφαλον. λέγει ὖν τὸ,

—— τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ,

τυτέςι, τιμῶμαι αὐτὸν, ἐν ᾗ μοίρᾳ αἱ γυναῖκες τὸν ἐγκέφαλον. Ἀρχίλοχος δὲ, τιμῶμαι αὐτὸν ἐν μισθοφόρυ καὶ τῦ τυχόντος ςρατιώτυ μοίρᾳ. Λυσανίας δὲ ὁ Κυρηναῖος, καὶ Ἀριςοφάνης, καὶ Ἀρίςαρχος, ἐν κηρὸς μοίρᾳ φασὶ λέγειν τὸν Ποιητὴν, Δωρικῶς μεταβαλόντα τὸ η εἰς α. Νέσος δὲ ὁ Χῖος καὶ τὸ α μηκύνει, ὐδὲν φροντίσας τῦ μέτρυ. Ἡρακλείδης δέ φησι, ὅτι τὰ ἐκ τῦ η εἰς βραχὺ α μεταγόμενα, Ἰωνικά ἐςιν ἀλλ᾽ ὐ Δωριέων συςολαί. Ἀντιφράζει μέντοι ὁ Ποιητὴς τῷ, ἐν καρὸς αἴσῃ, τὸ

Εἰ δέ τοι Ἀτρείδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον.

καὶ,

Ἶσον γάρ σφιν — ἀπήχθετο κηρὶ μελαίνῃ.

καὶ ὁ αὐτὸς Ἀχιλλεὺς,

Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν.

ὅμοιον δέ ἐςι τὸ,

Ἶσον — πᾶσιν ἀπήχθετο κηρὶ μελαίνῃ.

In Scholiis dudum editis ad h. l. pauciſſima leguntur. In *Hornejanis* talia proſtant, quae videantur e noſtro Scholio olim excerpta, ad eam rationem, qua ſolitos fuiſſe *antiquarios inprimis Chriſtianos* doctiora reſecare monuit *Ti. Hemſterhuſius* ad Scholia in Plutum p. 243. 356. 361. Et, quoniam Scholia, ab *Hornejo* edita, non omnibus erunt ad manum, non pigebit quae leguntur ad hunc locum, deinceps uſui futura, deſcripſiſſe:

Τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ.] Ὅμοιόν ἐςι τῷ, Ἶσον γάρ σφιν ἀπήχθετο κηρὶ μελαίνῃ. Οἱ δὲ, Ἔγκαρα, τὸν φθεῖρα· οἱ δὲ, ἀπὸ τῶν Καρῶν, ὓς ἀεὶ λοιδορεῖ ὁ Ποιητής· ἢ ὅτι Ἀθηναῖοι τὸν ἐγκέφαλον, ὅτε ἤσθιον, ὅτε ὠνόμαζον Ἔγκαρος ὖν, τῷ ἐγκεφάλῳ.

In illis prima videmus & ultima Scholii melioris verba: quod traditur, nonnullos Ἔγκαρα interpretatos τὸν φθεῖρα, derivatum ex *Apionis* ad h. l. commentario, cuius notam poſtquam deſcripſit *Euſtathius*, p. 659. v. 31. — ad v. 41. ſua quaedam ſubiungit, *Pindari*, *Sophoclis*, *Lycophronis*, & *Plutarchi* teſtimoniis munita: deinde meliora quaedam profert, p. 660. usque ad verſum 12. ex *Apollodoro* Athenienſi aliisque, de cerebello, quod guſtare ve-

te-

teres habuerint religioni: verum haec universa vir optimus transscripsit ex *Athenaei*, non nominati, Epitome, 11. p.65. F. & 66. A. B. tum Scholion exprōmit ex Homerico Codice, quod ferme legitur in Scholiis editis; tandem ceteris observationem subdit e Lexico *Pausaniae*. Eo haec videbantur adnotanda, ut constaret, nihil eorum, quae in Scholio supra posito leguntur, nullum certe Auctorum in eo citatorum memorari apud *Eustathium*, copiose ad hunc locum differentem. Quae autem in Scholio nostro medelae indigeant, aliis reficienda committo; &, missis Grammaticorum commentis, de Homerica dictione κηρὸς optime coniecisse arbitror *Samuelem Clarkium*.

VIII. In eodem opere Gallico, nimirum Anim. ad Observ. 44. p. 12. ridet *Spanhemius*, & merito, *Dorotheum Ascalonitam*, qui per totam vitam in uno *Homeri* loco fuisse dicitur occupatus, in nota *Porphyrii* ad eamdem hanc nonam *Homeri* Iliada, cuius notae, nonnulla complectentis minime protrita, cum paucula verba priora duntaxat protulerit *Spanhemius*, constitui integram adnotationem e Codice MS. hic deponere. Pertinet autem ad locum *Homeri* ex Odyss. Ω. v. 207.

Ἔνθα οἱ οἶκος ἔην, περὶ δὲ κλίσιον θέε πάντῃ.

ad quem versum, p. 830. pauca notat de voce Κλίσιον ex *Aelio Dionysio*, ceterisque Lexicis suis *Eustathius*. Verum a Collectore Scholiorum in Iliada, qui pleraque Porphyriana describere constituerat, ad marginem Iliadis Ἰῶτα ista fuit adnotatio deposita. Retuleritne eam ad v. 71,

Πλεῖαί τοι οἴνȣ κλισίαι, —

an ad v. 226.

Ἡ μὲν ἐνὶ κλισίῃ Ἀγαμέμνονος —

diſcerni nequit. Quidquid huius fuerit, luculentum Scholion hoc eſt:

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ:

Ὅλȣ βίȣ ἐδέησε Δωροθέῳ τῷ Ἀσκαλωνίτῃ, εἰς ἐξήγησιν τȣ̃ παρ' Ὁμήρῳ Κλισίȣ. Τρία δέ Φησι ζητεῖσθαι † παρὰ τȣ̃ αὐτȣ̃, περὶ τȣ̃ σημαινομένȣ, εἰ ταὐτὸ δηλȣ̃ται τῷ παρὰ Ἀττικοῖς. Καὶ β', † διὰ τὴν ὀρθογραΦίαν, πότερον διὰ διΦθόγγȣ ἡ πρώτη, ἢ διὰ τȣ̃ ἰῶτα. Καὶ τρίτον, περὶ τῆς προσῳδίας· πότερον παροξύτονον, ἢ προπαροξύτονον. Τὸ μὲν ȣ̃ν δηλȣ́μενόν Φησιν ȣ̓ πολλῆς σκέψεως δεῖσθαι, ȣ̃τε παρὰ τῷ Ποιητῇ, ȣ̃τε παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. οἶκον γὰρ Φησί τινα μέγαν Ὅμηρος, τὸν ἐν ταῖς ἐπαύλεσι κατασκιαζόμενον· πῦρ δὲ ἐν αὐτῷ καίειν, καὶ κοιμᾶσθαι τȣ̀ς ἐργάτας σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις. Κλίσιον δὲ αὐτὸ προσηγόρευσεν, ἀναλόγως τῇ Κλισίᾳ, ἥτις ϛρατιωτικὴ σκηνὴ ἐϛιν αὐτοσχέδιος· ἀπὸ γὰρ τȣ̃ κλίνω· ἐξ ȣ̃ καὶ Κλιντὴρ καὶ Κλισμὸς, καὶ οἱ μὲν ἔχοντες ἀπερείσειν τοῖς ὤμοις, Κλισμοὶ, οἱ δ' ἄλλοι, Θρόνοι· Ἀττικῶς δὲ, Κλιντήριον τὸ μικρὸν κλινίδιον λέγεται. Τὸ ȣ̃ν χωρȣ̃ν κλίνας πολλὰς καὶ θρόνȣς, Κλίσιον ἐκάλȣν· ᾧ τρόπῳ καὶ τὸν Κοιτῶνα ἡμεῖς ἐκαλέσαμεν· Δωμάτιον δὲ οἱ Ἀττικοὶ τὸν † ἀΦ' ἡμῶν κοιτῶνα ἔλεγον· Ὅμηρος δὲ, Θάλαμον. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, Φησι Δωρόθεος, ἀπὸ τȣ̃ κεκλῖσθαι κατωνομάσθη, τȣ̃ σημαίνοντος τὸ περιειληΦέναι, καὶ περιέχειν. Ἀρίϛαρχος δὲ καὶ ἑτέρως ἐξηγεῖται· τὸ γὰρ,

—— περὶ Κλίσιον θέε πάντη,

δη-

δηλῶν, ὡς κύκλῳ τοῦ οἴκου στιβάδες ἦσαν † ᾠκοδομημέναι, πρὸς αἷς οἱ θρόνοι ἔκειντο· ὥστε ἐπ' αὐτοὺς καθεζομένους δειπνεῖν, ἐπὶ δὲ τῶν στιβάδων κοιμᾶσθαι, ἵνα μὴ ἄλλος οἶκος ᾖ τοῦ Λαέρτου, ἄλλο δὲ τὸ Κλίσιον, ἀλλ' ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Λαέρτου εἰρῆσθαι τὴν ἐν κύκλῳ † οἰκοδομίαν τῶν στιβάδων, καὶ θέσιν τῶν θρόνων. Ἐμφαίνει δὲ, ὅτι ὁ μὲν οἶκος Λαέρτου, ἐν τῷ ἐντὸς καὶ περιεχομένῳ ὑπὸ τοῦ Κλισίου, τῶν δὲ ἄλλων, ἐν τῷ ἔξωθεν περιέχοντι Κλισίῳ. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ οἰκίᾳ ὁ θάλαμος τοῦ Τηλεμάχου μέσος ὑψηλὸς ᾠκοδόμητο, ὑπὸ τῆς αὐλῆς περιεχόμενος.

Τηλέμαχος δ', ὅθι οἱ θάλαμος
Ὑψηλὸς δέδμητο, περισκέπτῳ ἐνὶ χώρῳ.

Καὶ γὰρ τοῦτον τὸν θάλαμον κατὰ τὸ μέσον τῆς αὐλῆς κεῖσθαι φησὶ, διὸ καὶ περίσκεπτον ὠνόμασεν, οἷον περιφανῆ, διὰ τὸ πανταχόθεν περιέχεσθαι· τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸν Λαέρτου οἶκον περιέχεσθαι πανταχόθεν ὑπὸ τοῦ Κλισίου κατὰ μέσον ᾠκοδομημένον· τὸ γὰρ Περιθεῖν τοῦτο δηλοῖ· οἷον καὶ Ἀρχίλοχος δηλοῖ, ποιήσας,

Τοῖον γὰρ αὐλὴν ἕρκος ἀμφιδέδρομεν·

Ἔχει γὰρ τὸ Κλίσιον ἀναλογίαν τινὰ πρὸς τὰ τοιαῦτα, πρὸς τὰς Παστάδας, Πρόδομος, Ἐξέδρα· προῳκοδόμητο γὰρ οἰκήσεως τινὸς ἡ Παστὰς, καὶ ἡ Προπαστὰς, καὶ ὁ Πρόδομος, καθάπερ καὶ τοὔνομα δηλοῖ,

Ἄλλο δ' ἐνὶ Προδόμῳ, πρόσθεν θαλάμοιο θυράων.

Τοιοῦτο δέ τοι καὶ Ἐξέδρα τῆς οἰκίας, ἔξω πᾶσα οὖσα, πρὸς αὐτῇ τῇ εἰσόδῳ κατεσκευασμένη· οἷς δὴ παραπλησίως καὶ τὸ Κλίσιον ἔξω τοῦ οἴκου.

In initio huius obſervationis, verſu 3 legendum videtur: περὶ τέτε· Πρῶτον περὶ τῦ σημαινομένε· paulo poſt: Καὶ β´ vel δεύτερον περὶ τῆς ὀρθογραφίας· Trium quaeſtionum, a *Dorotheo* poſitarum, primam tantum attigit *Porphyrius*, aut, e Porphyrianis, Scholiorum Collector. Deinde, ſive legatur, τὸν ἀφ᾽ ἡμῶν Κοιτῶνα, nempe λεγόμενον, ſive, quod quis, utpote magis uſitatum, forte praeferat, τὸν ὑφ᾽ ἡμῶν κοιτῶνα, nihil intereſt. Verſu 26 poſui, σιβάδες ἦσαν ᾠκοδομημέναι, recedens ab exemplaris ſcriptura, quae haec erat: σιβάδην ᾠκοδομημεν. nec tamen illud cuipiam putem placiturum: paulo poſt memorat *Porphyrius*, τὴν ἐν κύκλῳ οἰκοδομίαν τῶν σιβάδων· crediderim hic ſcribendum οἰκονομίαν· & ſupra, σιβάδες ἦσαν ᾠκονομημέναι, *ſtrata erant ordine diſpoſita.* --- In loco *Homeri* ex Od. Λ, 425. ſcripſerat *Porphyrius*, θάλαμος περικαλλέος αὐλῆς· ſed erant haec omiſſa in Mſ. qui mox, pro περίσκεπτον, dabat σκεπτόν.

IX. Ex iſtis ſpeciminibus manifeſtum eſſe poterit, Leidenſem Codicem illis certe multo meliorem eſſe, e quibus nobis Scholia in *Homerum* fuerunt evulgata. Haec cum diverſi ſint generis, & e variis Codicibus edita, de ſingulis pauca ſunt dicenda. In illis iam olim editis, & nunquam deinceps ad Mſſ. collatis, vix quidquam alicuius momenti putem ad libros Iliadis XXIII. reperiri, quod non inveniatur in libro Leidenſi. Sed hic praeterea plurima complectitur inedita, vetera, & optimae frugis, quorum in editis illis Scholiis ne veſtigium quidem compareat; nonnulla etiam pleniora, e quibus excerpta ſuperſint in editis. Non mi-

miror nonnullos in ea fuisse sententia, ut editorum Scholiorum unum esse Parentem, & quidem *Didymum*, quem in *Homerum* noverant commentatum, existimarent: verum nescio, quid Eruditissimum *Thomam Gatakerum* inpulerit, ut *Scholiasten Homeri* unum superesse crederet, eumque & alibi, & in *Antonin.* p. 37. D. 65. A. 77. B. non dubitanter *Heracleonem* nuncuparet: eodem enim iure vocari potuerat *Epaphroditus*, cuius in *Homerum* commentarios, ut & *Heracleonis*, *Asclepiadis*, *Didymi*, *Theonis*, *Pii*, passim laudat *Auctor Etymologici M.* Sed Viri Doctissimi de *Scholiis* in *Aristophanem* aliosque Poëtas editis ita loqui solent, „ quasi unus aliquis Grammaticus omnium esset „ conditor; quum mixtas habeamus, summoque „ studio discernendas, & optimae notae, & nullius pretii aevique serioris reliquias. „ Verba sunt Cel. *Hemsterhusii*, in libello cultissimo, p. 137. Nullus forte Codex exstat Homericus, in quem plura istiusmodi diversorum, variis temporum articulis scripta, observata fuerint quam in Leidensem coniecta.

X. Adnotationes luculentas ad Iliada Ἰῶτα eo inprimis in antecessum proposui, ut intelligerent harum rerum scientes, Leidensem Codicem diversissimum esse a Florentino, & Lipsiensi: neque enim ista reperiuntur in Scholiis *Hornejanis* ad Iliada Ἰῶτα, e Codice *Petri Victorii*, ut perhibent, Florentiae olim a *Ioanne Caselio* descriptis. *Scholia illa exstare in optimae notae Codice Homeri Ms.* (quo libri XVI Iliadis & initium XVII continentur) *Paulinae Bibl.* Lipsiensis, primus monuit *Stephanus*

Berglerus, de Scholiis agens Homericis, a *Barnesio* interpolatis, in Actis Erudit. Lipſ. A. MDCCXII. p. 316. Verba legens *Bergleri* in eam facile ſuſpicionem incidas, Lipſienſem Codicem ab eo, quem *Caſelius* adhibuit, non eſſe diverſum, ſiquidem eadem complectatur Scholia, quae *Conr. Hornejus* ediderat: verum diverſos eſſe Codices, Florentinum & Lipſienſem, ex iis clariſſime conficias, quae vir Egregius notavit in Miſcell. Obſerv. Vol. V. p. 155. & ſeqq. ubi *Hornejana* Scholia in primos verſus 70 Iliadis nonae conferens ad *ἀπόγραφον*, cum cura deſcriptum e Libro Lipſienſi, hinc promit, quae deſint in *Hornejanis*, ad verſ. 7. 14. 18. 31. 34. 40. 55. 62. &, ne forte credas, haec a *Caſelio* feſtinante omiſſa, alio documento oſtendam, Codices eſſe diverſos. Deſunt in Lipſienſi Scholia, quae dederat *Hornejus* ad v. 12. 15. 16. 59. 66. &c. Ea tamen oportet ſit inter iſtos Codices adfinitas, ut ad unum vetuſtius exemplar videri poſſint exarati: nam non raro utriusque Codicis Scholia verbis tantum diſconveniunt. Legatur Cl. *T. H.* ad Scholia in Plutum, p. 383. Hac in re unico utar exemplo. Ad v. 3. e Lipſienſi Codice haec verba p. 156. enotantur: *Οἱ μὲν ἄλλοι ἐν Φυγῇ, οἱ δὲ ἄριστοι ἐν πένθει·* *Hornejus* ſequentia exhibuerat: *Οἱ μὲν ἄλλοι περὶ Φυγῆς (ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο) οἱ δὲ ἄριστοι ἐν πένθει (ἦσαν.)* *Barneſius*, qui Scholia *Hornejana* ceteris interpoſuit, praetermiſſis ſignis, quibus ſua ipſius emblemata a Codicis lectione ſeparaverat *Hornejus*, omnia ita exhibuit, quaſi verba eſſent Graeci Grammatici. Recte *Barneſii* incogitantiam damnat Vir Doctus; quod vero *Horneji* ſupplementa laudat, minus equidem probo.

In

In vetuſto exemplari ſcriptum fuiſſe hariolor: οἱ μὲν ἄλλοι περὶ Φυγ ἦσ. Syllabas, quas ſaepiſſime in Mſſ. vidi compendifactas, cum non adſequerentur deſcriptores, eorum alter literas exhibuit, περὶ Φυγῆς· alter ſenſum expreſſit, ἐν Φυγῇ· vetus autem Grammaticus meo iudicio ſcripſerat: οἱ μὲν ἄλλοι περὶ Φυγὴν ἦσαν, οἱ δὲ ἄριστοι ἐν πένθει. Graece ſcientibus nota eſt loquendi formula, a qua, elegantioribus ſatis uſitata, ne Grammatici quidem abſtinuerunt. Quod in minutis rebus aliquantisper haeream, Docti, ſi qui his chartis manus admovere voluerint, moleſte non ferent, dum cogitabunt, haec etiam indoctis ſcribi, inſtar diſſertationis, quales ſolent in Academiis exponi, ſaepenumero digniſſimae, quae deferantur

Εἰς τὸν λιβανωτὸν, εὐθὺ τῶν ἀρωμάτων.

XI. Ante ducentos triginta annos ex alio Codice Florentiae nonnulla Scholia in Homerum excerpſerat *Aloyſius Alamannus:* eorum partem, quae ad Iliada ſpectat, in vulgus emiſerunt Cantabrigienſes, Iliadis editioni anni 1689. ſubiectam. His excerptis, minime contemnendis, inſunt, quae totidem verbis libro Leidenſi leguntur interſerta. Et haec Scholia ferme tantum fuere vulgata; nam illa *Moſchopuli*, pleraque conflata e libris obviis, nunc quidem mittimus. In editis Scholiis nuspiam adnotationibus praefixa leguntur nomina Auctorum; cum in noſtro Codice nonnulla, aliorum, plurima *Porphyrii* nomen in fronte oſtentent. Suſpicor enimvero in variis Bibliothecis Codices latitare Homericos, cum Scholiis *Porphyrii*; neque illud temere. *Porphyrio*, Scholion ad Odyſſ. Λ. v. *276*,

 au-

auctoritate Mſ. Anglicani vindicat vir veteris Theologiae Peritiſſimus, *Thomas Gale* in n. 7. ad ultimum caput (male libellus in capita fuit diſtractus) *Cornuti* de N. D. Plura, opinor, cognoſceremus, ſi Codices vetuſtos paulo diligentius excuſſiſſet *Barneſius*; neque enim temere exemplar *Homeri* vetus reperias, cui Scholia non ſint interpoſita: in primis dignus foret, qui perita manu tractaretur, is Codex optimus, qui tum temporis erat in Bibliotheca Reverendi Praeſulis Elienſis, *Ioannis Mori*, cuius lectiones ſaepenumero cum illis libri Leidenſis conſpirant. *Porphyrii* frequenter fieri mentionem in Scholiis Homericis Bibliothecae Vaticanae monuit *Lucas Holſtenius*, Diſſ. de Vita & ſcriptis *Porphyr.* c. VII. vellem & illa, ſive potius meliora, nobiſcum e Vaticanis codicibus communicarent, qui ſub Erudito Pontifice Maximo haec ſtudia Romae tractant Viri Praeſtantiſſimi. *Io. Alb. Fabricius* Biblioth. Gr. Vol. I. p. 293. praeter ceteros Codicem laudat, olim Wittianum, quamplurimis *Porphyrii* Scholiis inſtructum. *Alexander* autem *Morus* in notis ad *Matth.* XII. v. 40. & in Ep. *Pauli* ad Eph. I. 19. memorat *Scholia Bibliothecae Mediceae optima & antiquiſſima in Homerum:* quae priori loco depoſuit Ornatiſſimus *Morus*, prima facie videri queant profecta ab alio Grammatico, ſed ſunt tamen verba *Porphyrii*; certe paulo emendatius ſcripta leguntur ſub nomine *Porphyrii* vulgata in huius Quaeſt. Homer. cap. XIV. p. XCIX. v. 12. Plura Porphyriana iſtum Codicem complecti, probabile admodum eſt: Quaeſtiones enim quae dicuntur Homericae, de quibus quid ſentiam, deinceps indicabo, leguntur in mar-

margine Codicis Leidenſis, reliquis Scholiis intermixtae. Ex eodem Codice Mediceo, quem *Morus* verſavit, repetita videntur a *Luca Holſtenio*, quae eius notis in *Stephanum Byzantinum* fuerunt inſerta, pleraque deſcripta e Scholiis in Boeotiam. Inter ſeptem Codices Homericos, quos Caeſarea recondit Vindebonenſis Bibliotheca, optimus procul dubio Mſ. eſt Iliadis, Scholiis interlin. & margin. refertus, quem Catalogi Bibl. Caeſ. Vind. Parte IV. p. 28. recenſuit *Daniel Neſſelius*. Inprimis exoptarem, ut quispiam hac opella excitatus, e membranis vetuſtis meliora proferendo, pervinceret, Leidenſem Codicem *Homeri* non eſſe omnibus anteponendum. Hoc cum vix videatur ſperandum, id tamen pervelim, ut Eruditus quispiam de Actorum, quae Lipſiae prodeunt, Conditoribus, ſpecimina quaedam in ceteros Iliadis libros e Codice Lipſienſi depromeret, & inexſpectato hoc munuſculo Operis utiliſſimi volumen exornaret.

XII. Ut autem unusquisque de Codice Leidenſi iudicare poſſit, agam in ſequentibus de illo paulo accuratius, & quorumcunque Scholiorum (de illis enim, non de contextu dicam.) ſpecimina e Leidenſi libro deſcribam: Scholia leguntur in hoc libro, tum quae vulgo vocantur interlinearia, tum Scholia, σημειώσεις, ſive adnotationes, ſaepe copioſiſſimae, in marginibus collocatae: de illis primum dicam. Verſibus ſingulis interpoſitae ſunt interpretationes, quibus dictiones Homericae, quae dudum ceciderant ex uſu, ſive etiam integrae loquendi formulae, facilioribus ac vulgo receptis explicantur. E multis exempla quaedam ſeligam, quibus haec pars clareſcat. Il.

Il. A. v. 41. dictioni Κρήηνον (sic recte legitur in Mſ.) ſuperſcriptum: τελείωσον·

Il. A. v. 105. Κακοσσόμενος] κακολογήσων. quae ad latus ponam vocum Homericarum, in Mſ. ſupra ſcribi, ſemel dixiſſe ſufficiat. Forte Grammaticus poſuerat κακολογήσας· quanquam potuit & illud ponere, reſpiciens ad ſequentia. In Scholiis editis legitur: Κακ' ὀσσόμενος.] Δεινὸν καὶ ὀργίλον ὑποβλεπόμενος· haec & omnia ſimilia quae in Scholiis iſtis leguntur, in Codice, unde fuere derivata, verſibus pariter legebantur interiecta. Egregie ſe facturum credidit *Barneſius*, ſi Scholio anteſigeret dictionem Κακοσσόμενος· Sed duplex fuit in *Homero* lectio: ad illam vulgo receptam, Κακ' ὀσσόμενος, ſpectant interpretationes editi *Scholiaſtae*, *Heſychii*, *Apollonii*, Lex. Hom. & *Etymologi*. Ad compoſitum Κακοσσόμενος, quod & in ſuis exemplaribus *Euſtathius*, & in Mſ. Codice invenerat *Barneſius*, pertinet κακολογήσας· & hanc lectionem probat, altera non unam ob rationem reiecta, *Porphyrius* Q. Homer. c. XVII. p. CV. cuius verba diligentiam accuratiſſimi *Sam. Clarkii* non effugere. verum ne nos nimium abducant in ſeqq. non attingam adeo errores *Barneſii*; neque etiam iudicium de ſingulis interponam.

Il. A. 261. Vocibus: Οὔ ποτέ μ' οἴγ' ἀθέριζον· ſuperſcriptum: Οὐδαμῶς ἀτελῆ καὶ ἀσθενῆ καὶ οὐδαμινὸν ἡγοῦντο.

Il. E. 540. ubi vulgari ſolet: Δούπησεν δὲ πεσὼν, nihilque enotatur e Mſſ. Leidenſis praefert: Ἤριπε δὲ πρηνὴς, cum hac interpretatione: κατέπεσεν ἐπὶ πρόσωπον.

Il. E. 561. ſic praefert Mſ.

Τὼ

Τὼ δὲ πεσόντ' ἐλέησεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος·

cum hac expositione supra posita, ut semper: τούτους καταπεσόντας ᾠκτείρησεν ὁ Φιλοπόλεμος· edi solet βοὴν ἀγαθὸς, pro ἀρηΐφιλος· attamen & hoc suis in Mss. invenerat *Barnesius*, sive *Hearnius*.

Il. E. versui 831. superscriptum: ἢ κόπος πολυόρμητος τὰ μέλη σου εἰσῆλθεν.

Il. Z. v. 51. Rectissime scriptum in Leidensi:

—— τῷ δ' ἄρα θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ὄρινε·

pro ἔπειθε· quod unde fluxerit patet ex interpretatione, in libro nostro adiecta, ἔπεισε· sed ὄρινε & in aliis Mss. & in illo *Mori* verae lectioni superscriptum ἔπειθε· quod *Barnesius* habuit pro emendatione.

Il. Z. v. 169. Ms.

Γράψας ἐν πίνακι πυκτῷ θυμοφθόρα.

Praeter vocem versus ultimam, πολλὰ, vulgi usu notissimam, ceteras sic interpretatur Grammaticus: χαράξας ἐν ἐσφραγισμένῳ δέλτῳ ψυχοφθόρα·

Il. Z. 248. Τέγεοι θάλαμοι] ἀνώγεοι πασοί.

Il. Z. 252. Λαοδίκην ἐσάγουσα] πρὸς τὴν .... πορευομένη.

—— 265. Ἀπογυιώσῃς] ἐκνευρώσῃς.

Il. Z. v. 319. Ms. Ἔγχος ἔχ' ἑνδεκάπηχυ· prouti optime e suis Mss. & aliunde restituit *Barnes*. adiecta interpretatio: δόρυ ἐκράτει ἕνδεκα πηχῶν τὸ μῆκος.

Il. H. v. 290. vulgatur:

Νῦν μὲν παυσώμεσθα μάχης καὶ δηϊοτῆτος.

Quod ex uno Codice profert *Barnesius*, reperitur & in Leid.

Νῦν

Νῦν μὲν παύσωμεν πόλεμον καὶ δηϊοτῆτα.

explicatio aderat: *παυσώμεθα τȣ̃ πολέμȣ καὶ τῆς μάχης·* Ubicunque autem articulos, ab *Homero* praetermiſſos, Linguae Graecae communis uſus requirebat, inter verſus diligenter fuerunt poſiti. exemplo ſit verſus in Il. H. 177. qui ſic legitur in Mſ.

οἱ ηὔξαντο τοῖς ϗ τὰς ἀνέτεινον
Λαοὶ δ' ἠρήσαντο θεοῖς, ἰδὲ χεῖρας ἀνεσχον.

Neque tantum dictionum interpretationes ſed ſaepe aliae etiam adnotatiunculae, a Scholiis marginalibus diſtinguendae, verſibus interponuntur, veluti in Homeri Catalogo ſive Boeotia.

v. 5. *Θέσπειαν*] *ἀπὸ Θεσπείȣ τȣ̃ Κηφέως.*
v. 6. Ἐρυθρὰς] *ἀπὸ Ἐρυθρίȣ τȣ̃ νεωτέρȣ τῶν Ἀθαμαντίδων.*
v. 10.] *ἀπὸ Κορωνȣ̃ καὶ Ἁλιάρτȣ τῶν Σισύφȣ παίδων κατονομασθέντες.*
v. 13. Ὀγχ.] Οὗτος Βοιωτȣ̃ παῖς, *ὃς ἐν τῷ τόπῳ τȣ́τῳ λαμπρὸν ἱδρύσατο ἱερόν.*
v. 39. Βῆσσαν] *ἀπὸ τȣ̃ σύμφυτον εἶναι καὶ σύνδενδρον τὴν ὀνομασίαν κεκτημένην.*

Quae ad nomen Βῆσσαν in editis Scholiis notantur, ne quis credat abeſſe, leguntur in margine libri Leid. ubi copioſa Scholia ad initium Boeotiae poſita itidem reperiuntur, & quidem meliora quam ſunt in editis. Sed ea de re deinceps.

XIII. Ex his, quae protuli, poterit de Scholiis interlinearibus non tantum libri Leidenſis, ſed & aliorum, iudicari, e quibus ſimiles vocum Poëticarum *ἐξηγήσεις* Editores nobis tradidere. Iſtarum interpretationum Auctores ab *Euſtathio* vocantur *οἱ παλαιοὶ μεταβολεῖς τῶν λέξεων ἓν πρὸς ἓν φράζοντες,* ad

ad Il. Ω p. 1479. v. 24. & οἱ παραφράζοντες, ad finem Iliadis z. *Timogenes* ἐν ταῖς παραφράσεσιν ad versum Iliadis citatur in *Apollonii* Lexico *Hom.* in v. Ἄρπυια, quam notam utilissimo instituto cum plurimis *Apollonii* edidit Eruditissimus Noster *Albertus*, ad *Hesych.* Breves istas vocabulorum Homericorum interpretationes in Lexica etiam digesserunt, quorum condendorum ipsum *Homerum*, rem eamdem diversis saepe dictionibus explicantem, Grammaticis cogitationem subministrasse, idem *Eustathius* auctor est, commemorans, τὰς -- ἐξ Ὁμήρου ἐπινοησαμένους καὶ τὰ Λεξικά, ad Il. Τ. p. 1285. v. 16. In istis, quas dicebam, expositionibus brevioribus, persaepe integri Poëtarum versus continua oratione reddebantur. Unicum adhuc repetam e Leidensi Codice exemplum. Versibus 902, 903, 904, Iliadis E,

Ὡς δ' ὅτ' ὀπὸς γάλα λευκὸν ἐπειγόμενος συνέπηξεν
Ὑγρὸν ἐὸν, μάλα δ' ὦκα περιστρέφεται κυκόωντι·
Ὣς ἄρα καρπαλίμως ἰήσατο θοῦρον Ἄρηα.

haec interpretatio, continua serie deducta, legitur interserta: Καθάπερ δὲ, ὅταν ὀπὸς συκῆς γάλα ὑπειγμένος ἐμπήξῃ, Ῥευστὸν ὑπάρχον λίαν συντόμως περιπήγνυται, τοῦ τυροποιοῦ κινοῦντος, Οὕτως δὴ ταχέως ἰάσατο τὸν ὁρμητικὸν Ἄρηα. haec mera est paraphrasis, sive conversio Homericae orationis in sermonem solutum & communem.

XIV. Ab istiusmodi Grammaticorum interpretationibus distingui debet Paraphrasis Odysseae Homeri, quam scripserat *Demosthenes Thrax*. *Suidas*, in Δημοσθένης· Θρᾲξ οὗτος, inquit, ἔγραψε μετά-

τάφρασιν Ἰλιάδος πεζῷ λόγῳ. Error ſive *Suidae*, ſeu alterius, cuius verba *Suidas* deſcribit, viros Praeſtantiſſimos, *Io. Meurſium, Ger. Io. Voſſium*, & *Io. Alb. Fabricium* traxit, & eo induxit, ut immemores eorum, quae olim legerant apud *Euſtathium*, non uno in loco ſcriberent, *Demoſthenem Thracem* conſcripſiſſe Paraphraſin Iliadis *Homeri*. Res mihi penitus eſt ex *Euſtathio* nota, qui, quum habuerit Paraphraſin Odyſſeae, a *Demoſthene* illo *Thrace* confectam, illam nunquam memorat ad Iliada, ſed ad Odyſſeam paſſim egregia ex illa nobis adſervavit. Primum ſic deſignatur ab *Euſtathio* ad Od. Α. p. 10. v. 14. ὁ σοφὸς Θρᾷξ Δημοσθένης ἐν οἷς παρέφρασε τὴν Ὀδυσσείαν. p. 46. v. 3. vocatur ὁ τὴν Ὀδυσσείαν παραφράσας Ῥήτωρ. ad Od. Δ. p. 152. v. 50. Δημοσθένης ὁ τὴν Ὀδυσσείαν μεταβαλών. p. 167. v. 1. ὁ τῶν Ὀδυσσειακῶν μεταβολεὺς Δημοσθένης. Inſcriptio operis elegantiſſimi fuit: Μεταβολαὶ Ὀδυσσείας. *Euſtathius* ad Od. Α. p. 40. v. 48. ὁ τὸ βιβλίον, inquit, ὅλον τοῦτο παραφράσας, Θρᾷξ Δημοσθένης, Μεταβολὰς Ὀδυσσείας τὴν τοιαύτην αὐτοῦ πραγματείαν ἐκάλεσεν. Atque ita *Suidam* tenemus erroris manifeſtum. Quoniam iſtius *Demoſthenis* Paraphraſis Odyſſeae, Attico ſermone conſignata, tam diu latuit, dum nobis alicunde in lucem protrahatur, e Commentariis *Euſtathii* decerpta e multis, dudum a me collectis, quaedam ſpecimina proponam. In *Hom.* Odyſſ. Π. v. 471, ſic loquitur Eumaeus:

Ἤδη ὑπὲρ πόλιος, ὅθι Ἑρμαῖος λόφος ἐστὶν,
Ἦα κιών.

illa verba expreſſit *Demoſthenes Thrax*, teſte *Euſtathio*, hoc modo: Ἔτυχον μὲν τῆς ὁδοῦ τῆς ἐνταῦθα προ-

προκεχωρηκὼς, ὡς κατὰ τὸ Ἑρμαῖον ἤδη γεγονέναι. editis p. 615. v. 28. voculam ὡς, quam ſyllaba κως praecedens eliſerat, interieci. Ubi Circes miniſtrarum natales deſignat Poëta, Od. κ. v. 350.

Γίνονται δ' ἄρα ταί γ' ἔκ τε κρηνέων, ἀπό τ' ἀλσέων,
Ἔκ θ' ἱερῶν ποταμῶν.

haec in Paraphraſi ſua poſuerat *Demoſthenes:* Γένεσις δὲ τέτων, ἐχ οἷά περ ἡ ἀνθρώπων ἐςὶν, ἡ δι' ἀλλήλων; ἀλλὰ ποταμοὶ καὶ ἄλση καὶ πηγαὶ ἐκείνας Φύεσιν. Menelai votum Odyſſ. Δ. v. 97 & 98.

Ὧν ὄφελον τριτάτην περ ἔχων ἐν δώμασι μοῖραν
Ναίειν, οἱ δ' ἄνδρες σόοι ἔμμεναι, οἳ τότ' ὄλοντο·

hunc in modum expreſſiſſe legitur Paraphraſtes: Ἀντί γε τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀπολωλότων, ἐκ ἂν ἐδεξάμην τὰ πάντων χρήματα πάντως· εἰ καὶ τὴν τρίτην μοῖραν τῶν νῦν ὄντων μοι ἔχειν τὶς πρέτεινεν, ἐΦ' ὧτε σώζεσθαι τὲς ἐν Τροίᾳ ἀπολωλότας. in his unum Atticiſmum deſignat *Euſtathius*, p. 255. v. 7. ſunt autem plures, quos ilico agnoſcent, qui in Atticis & Atticiſtis fuere verſati. Praeter cetera loca non pauca, quae ex Opere elegantiſſimo cuſtodivit *Euſtathius*, maxime copioſus eſt is, quo, ad mentem Poëtae, verbis diverſis denarratur poena Siſyphi. Sed non gravabor primum ponere *Homeri* verſus 592. & ſeqq. Od. Λ.

Καὶ μὴν Σίσυφον εἰσεῖδον, κρατέρ' ἄλγε' ἔχοντα
Λᾶαν βαςάζοντα πελώριον ἀμφοτέρῃσιν·
Ἤτοι ὁ μὲν, σκηριπτόμενος χερσίν τε ποσίν τε,
Λᾶαν ἄνω ὤθεσκε ποτὶ λόφον· ἀλλ' ὅτε μέλλοι
Ἄκρον ὑπερβαλέειν, τότ' ἀποςρέψασκε Κραταιΐς·

H De-

Demosthenis Thracis haec est istorum quinque versuum interpretatio: Ὁ Σίσυφος εἰώθει πρὸς τὸν ὦμον πέτρον μέγαν καὶ ἐμβριθῆ, χαλεπωτάτην δὴ καὶ ἔτος αὖ συμφορὰν διαντλῶν· Κυλινδεῖν γὰρ ἦν ἀνάγκη αὐτῷ πρός τινα ὄρθιον καὶ ὑψηλὴν λόφου ἄκραν τὸν λίθον· καὶ ἐποίει τοῦτο τοῖς ποσὶ καὶ ταῖς χερσὶ γλίσχρως καὶ χαλεπῶς ἀντιλαμβανόμενος, ὡς δὴ ὑπερκυλίσων τῆς ἄκρας εἰς τὸ ἐπέκεινα. ὁπότε δὲ ἐγγυτάτω γένοιτο τῇ ἐλπίδι κατεργάσασθαι τοῦτο, δαίμων τὶς ἰσχυρὸς ὀνόματι Κραταιὶς ὑποφέρεσθαι ἐποίει κάτω τὴν πέτραν ἀποστρέψασα. Dubites utrum hoc posuerit; an ἀποστρέψας· nam ἰσχυρὸς --- ἀποστρέψασα non mireris in Atticista. certe Hecaten etiam Κραταιῒν vocatam, cecinit *Apollon. Rhod.* IV, 829. Quum in loci huius initio scribere potuisset Noster: Καί γε τὸν Σίσυφον ἐσεῖδον ὠθοῦντα scripsit: Ὁ Σίσυφος εἰώθει· Hinc inprimis didici, Atticam hanc *Demosthenis Thracis* Paraphrasin Odysseae, cuius auctor vere dicebatur *Eustathio* ad Od. Σ. p. 651. v. 2. καλλιρρημονῶν πεζολογικῶς, ita, inquam, Paraphrasin istam fuisse constructam, ut remota fuerit μίμησις Poëtica, & remanserit ἁπλῆ διήγησις, simplex narratio earum rerum, quas ab *Homero* plurimi finguntur denarrasse. Suspicor autem, ad opus illud isthac ratione condendum inductum fuisse *Demosthenem*, insigni specimine *Platonis*, III. Πολιτ. p. 393. D. E. & 394. A. quo primam Poëtae μίμησιν, loquentis sub persona Chrysis in Il. A. a versu 18. usque ad v. 43. in sermonem solutum (Φράσω δὲ, inquit *Plato*, ἄνευ μέτρου, οὐ γάρ εἰμι ποιητικὸς,) ita convertit, ut evadat ἁπλῆ διήγησις. Ex ista antiquitate locus est in suo genere unicus, & multo elegantissimus; e quo in exemplum pauca depromam: apud *Homerum*,

rum, Il. Α. v. 32. sic loquitur Agamemnon, sive, ac si Agamemnon esset, Poëta Μιμητικός·

Ἀλλ' ἴθι μή μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὥς κε νέηαι.

Plato, veluti διηγητὴς, ὁ ποιητικὸς, ista ad hanc normam expressit, p. 393. v. ult. Ἀπιέναι δὲ ἐκέλευε, καὶ μὴ ἓ ἐρεθίζειν, ἵνα σῶς οἴκαδε ἔλθοι. unicam literam editis *Platonis* verbis interserui, ponendo μὴ ἓ ἐρεθίζειν, pro μὴ ἐρεθίζειν. Paulo ante, pro Homericis, v. 20. . . . .

Παῖδα δέ μοι λύσαιτε φίλην,

in *Platone* legitur: τὴν δὲ θυγατέρα οἱ αὐτῷ λῦσαι. ubi superfluum αὐτῷ, voculae οἱ olim superscriptum, eiici poterit e contextu. *Plato* x. Πολιτ. p. 617. E. ἓ δὲ ὃκ ἐᾷν. cui alius addi poterit *Platonis* locus, ab *Henr. Stephano* indicatus in Append. ad Script. de Dial. Attica, p. 174. Ceterum videor mihi in fragmentis elegantissimis *Demosthenis Thracis*, dictiones quasdam observasse Atticas, prae ceteris *Platoni* frequentatas; talis utique est, ne alias memorem, prima omnium, quam ex isto opere enotavit *Eustathius*, Od. Α. p. 10. v. 15. ἀμηγέπη, qua Homericam ἀμόθεν interpretabatur: istam vocem, ab Atticistis recentioribus, talia studiose consectantibus, adhibitam, e veteribus certe nemo frequentius usurpavit *Platone*, in cuius scriptis minimum octies ἀμηγέπη, alteram formam ἀμωσγέπως (quam *Lysiae*, p. 234. restituit *Io. Taylor*,) decies & sexies memini me legere: prius, nempe ἀμηγέπη, T. I. p. 259. D. 331. D. T. II. p. 278. D. p. 474. C. & D. p. 736. E. p. 739. C. p. 861. C. Sed ne *Plato* nos detineat, illuc redeo, unde abieram.

XV. Quae leguntur in margine libri Leidensis, in tres possunt classes distingui: sunt enim Scholia vel paene eadem cum editis; vel pleniora; vel inedita. Pleraque primum Scholia, ad viginti tres Iliadis libros edita, complectitur etiam Codex Leidensis, ita tamen, ut saepissime edita possint e Ms. corrigi, & vocibus omissis locupletari; saepe etiam diversitas nullius sit momenti, & ab eo profecta, qui Scholia, e vetustis libris excerpta, in hunc ordinem digesserat, & inter scribendum rem eamdem verbis diversis expresserat. Neque breviores duntaxat adnotationes, sed & Scholia, quae in editis omnium sunt copiosissima, comparent in marginibus exemplaris scripti: qualia sunt ad initium Boeotiae non pauca, ad Il. E. v. 385. ad Il. Z. v. 155. ad Il. K. v. 255. ad Il. Ξ. v. 323. ad Il Σ. v. 486. 487. 488. & seqq. Haec & similia, pleraque derivata de scriptis *Apollodori*, spectantia ad veteris Graeciae historiam, (quam, quia fabularem vocamus, nonnulli in nimiam contemptionem adducunt:) eo conferebam ad Ms. consideratius, & animosius, ut earum rerum scientissimo spectatori, *Gerardo Iacobo Swindeno*, quocum nupera mihi erat amicitia, gratificarer munusculum. Cum pleraque laetus miseram, post aliquot menses novum illud & Graecis Musis inexspectatum lumen Parisiis male fuit exstinctum. Istius Iuvenis, regia via studia humanarum rerum inter Batavos tractantis, acerba morte quantum Literarum amatores fecerimus iacturae, partim indicavit Celeberr. *D'Orvillius*, amici memoriam ab interitu pie vindicans, Miscell. Obs. Nov. T. III. Quoniam, dum haec scribo, tristissimi casus recordationem nolo repetere, ista qui-

quidem pleraque omittam: ſed illud non erit inutile obſervaſſe, copioſa illa Scholia in editis, e diverſis ſaepe libris conflata, vocibus & ſignis, minio interpoſitis, in Mſ. diſtingui, veluti quae proſtant ad Il. Σ. v. 486. ſic (ſingulas adnotare differentias neceſſe non eſt,) leguntur in Mſ.

Ἑπτὰ ἀςέρες εἰσὶ κείμενοι ἐπὶ τὴν ȣ̓ρὰν τȣ̃ ταύρȣ ——— Ἀλκυόνη: ΙΣΤΟΡΙΑ. Ἄτλας ——— ἡ δὲ ἱςορία παρὰ τοῖς Κυκλικοῖς: Ὑάδας Φησὶ τὰς ε. ——— καθίςανται. ΕΤΕΡΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑ. Ζεὺς ——— Πληϊάδας θ' Ὑάδας τε] Τὰς ——— ἐπὶ τῆς ἡμιόδȣ πλευρᾶς Π. καλεῖσθαι. ΙΣΤΟΡΙΑ· Ἄτλαντος τȣ̃ Ἰαπετȣ̃ ——— τὰς Ὑάδας Δωδωναίας νύμΦας εἶναι, ——— Ἄρατος ἐν τῷ πρὸς Θεότροπον ἑ. ——— Φησὶ δὲ Ἑλλάνικος ἐν τῷ α' τῶν Ἀτλαντικῶν ——— τό, τε σθένος Ὠρίωνος] Π. ——— κατηςερισμένον. ΙΣΤΟΡΙΑ. Ποσειδῶνος καὶ Ἑρμȣ̃ παῖς Ὀριεὺς ——— multis interiectis ——— ἀνέδωκεν ἐκ τῶν τῆς γῆς λαγόνων σκορπίον ——— in fine: Ὠρίων δύνει. ἡ ἱςορία παρὰ Φερεκύδῃ. ſequitur: Ἄρκτοι δείκνυνται ε. τ. β. κ. ——— ΙΣΤΟΡΙΑ. ὁ Ζεὺς Καλλιςȣ̃ς ——— παρὰ Καλλιμάχῳ.

Similiter ſe res habet in iis quae leguntur ad initium Boeotiae, ſive ad Il. Β. v. 494. cum editis lectiones quaedam Mſ. poterunt conferri:

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΒΟΙΩΤΙΑΣ. Ἄρξασθαι Φασί τινες ἀπὸ Βοιωτῶν τὸν Ὅμηρον τȣ̃ καταλόγȣ εἰς κεχαρισμένον τῶν Μυσῶν, ὧν ἐπεκαλέσατο — haec & cetera, ſi bene memini, contextui Homerico erant praefixa. Scholia in margine hinc incipiebant:

Βοιωτῶν μὲν] Οὗτοι οἱ πέντε Β. ς. Ι. δ. ο. ε. οἱ πλεῖςοι ——— κλόνος γὰρ, ἡ μάχη· ΙΣΤΟΡΙΑ. Ἡ Βοιωτία τὸ πρότερον Ἀρμία (Ἀονία recte legitur in Edd. & apud *Etymol.* in Βοιωτία· qui haec Scholia saepenumero descripsit.) ἐκαλεῖτο. Μετωνομάσθη δὲ Βοιωτία κατὰ μέν τινας ἀπὸ Βοιωτῦ καὶ Ἄρνης. Ἔτι δὲ καὶ Βοιωτοὶ &c. ——— in fine Scholii legitur: Ἱςορεῖ Ἑλλάνικος ἐν Βοιωτικοῖς, καὶ Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ γ:

atque ista ratione passim vox ἱςορία interseritur: similiter, ubi quaestiones positae solvuntur, praefigitur primum Ἀπορία, deinde Λύσις, quae forte interposuerat, qui Scholia collegit: legatur *Dan. Heinsius*, in *Hesiodi* Interpr. p. 81. Tandem maioris est momenti, nonnunquam Scholiis editis in Mſ. literarum aliquot ductus praefigi, in quibus Grammaticorum nomina latent. Ad Iliadis A. v. 52. quae prima leguntur, desunt in Mſ. ubi Scholion incipit a vocibus Οὕτως ἐτάφη. Sed nominis Grammatici compendium antefigitur, hoc modo exaratum:

σῃ ςϱ ι

Πυραί.] Οὕτως ἐτάφη Ἀργειὸς ὁ Λ. δ α. υ. Η. συναγαγόντος γὰρ, φησὶ, ςρατείαν ἐπὶ Ἴλιον Ἡρακλέες, διὰ τὸ Λαομέδοντι παρὰ σύνταξιν ποιῆσαι Ἡρακλεῖ σώσαντι ——— Λυκίμνιον δέ φασι τὸν πατέρα Ἀργείς φοβέμενον ——— πῶς ἂν διατελευτήσῃ τὸν ὅρκον, ——— ἡ ἱςορία παρὰ Ἄνδρωνι.

Literis Scholio praefixis designatur sine dubio σημείωσις Ἴςρε· *Scholion*, sive *observatio Istri* Grammatici, illius forte, qui, *Callimachi* discipulus, variis

riis scriptis inclaruit. Quae vulgo vocamus, quaeque a Grammaticis dicebantur, σχόλια, dici etiam solebant σημειώσεις quamvis σημειώσεις proprie illa erant adnotata, quae sibi quisque ex aliorum scriptis excerpta seligeret. Passim reperias apud *Eustathium*, & alios, Σημείωσαι, vel Σημειωτέον, ὅτι --- quo sensu etiam scribunt: Ἰςέον, ὅτι --- frequentius autem adnotata vel excerpta ordiuntur, omissis dictionibus σημείωσαι, & ἰςέον, facile subaudiendis, a vocula ὅτι, quam hoc modo, in Excerptis e *Strabone* semper, & apud alios saepe positam attigerunt *Casaub.* Anim. in *Athen.* p. 27. v. 30. *Gataker.* in *Antonin.* IV. § 10. & *Hemsterh.* ad Schol. in Plut. *Aristoph.* p. 218. b.

Scholio edito ad Iliad. Π. v. 140. praefiguntur literae σο † Ἱςορία. Προκατεσκεύακε &c. --- in fine Ms. praefert --- ἠρίςευσε, κ. μ. τ. Λ. ἡ ἱςορία παρὰ τῶν τὰ Κύπρια πεποιηκότων.

Istis literis quid designetur alii excogitabunt. Nolim vero quis putet, Scholia edita semper magis emendate legi in Ms. nomina enim propria, atque alia etiam adeo nonnunquam sunt distorta, ut, quid sibi velint, vix dignosceres, nisi recte legerentur in editis. Illud prae ceteris Codicem commendat Leidensem, quod Auctorum a veteribus Grammaticis citatorum testimonia non omiserit recentior, uti passim tamen solebat id genus hominum. Noster de isto grege seiungi debet; qui ne Porphyriana quidem nobis describere dubitarit. Ad Il. Γ. v. 242. vulgatur: ἡ ἱςορία παρὰ τοῖς Πολεμωνίοις ἤτοι Κυκλικοῖς· non ignoro quae de illo loco Viri Magni scripserint: verum eo haec adfero, ut

adnotem, in Mſ. tantummodo legi: ἡ ἱςορία παρὰ τοῖς Κυκλικοῖς· Credibile eſt in alio exemplari lectum: ἡ ἱς. παρὰ Πολέμωνι· atque ea in unum coaluiſſe. ad Il. Θ. v. 285. legitur in edito Scholio: ἡ δὲ ἱςορία ἀκριβέςερον εἴρηται παρὰ Ἀπολλωνίῳ τῷ Γραμματικῷ ἐν καταλόγῳ νεῶν. Mſ. praefert praeter cetera: παρὰ Ἀπολλωνίῳ τῷ Γραμματικῷ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν γενῶν· hoc mihi profectum videtur a recentiori, qui *Apollonium* noverat ſcripſiſſe περὶ γενῶν. Vix dubito, quin antiquus Grammaticus ſcripſerit: Ἀπολλοδώρῳ τ. γ. ἐν β' καταλόγυ νεῶν, inter cetera *Apollodori* ſcripta inprimis celebrantur Libri XII, quibus navium Catalogum Homericum illuſtraverat, & ab aliis, & a *Porphyrio* apud *Euſtath.* ad Il. B. p. 199. v. 51. citatur autem id *Apollodori* opus plus ſemel in Scholiis editis. *Apollonii* & *Apollodori*, *Herodoti* & *Herodiani* nomina a librariis fuiſſe permutata docte monuit *Adrianus Heringa*, Miſcell. Obſ. Nov. T. VIII. p. 932. & 945. Apud *Etymologum* p. 9. v. 1. vulgatur: Ἄγη — παρὰ Ἡρωδιανῷ, βασκανία· παρὰ Ὁμήρῳ, ἔκπληξις· ſine Mſ. conſenſu facile pateret legendum παρὰ Ἡροδότῳ, β. ſed Mſ.

Δ

Codex clare exhibet ἡρο. reſpicit autem Grammaticus locum *Herodoti* VI. C. LXI. τὸν Κλεομένεα — ὁ Δημάρητος διέβαλε, — Φθόνῳ καὶ ἄγῃ χρεώμενος· ubi genuinae vocis locum in editionibus occupat ἄτῃ. Sed de nominum propriorum corruptelis hic non eſt agendi locus.

XVI. Dicebam ſuperius, Scholia edita in Mſ. ſaepe legi pleniora. Hic deponam nonnulla iſtius generis, eo tamen pauciora, quia melius videbatur, ine-

inedita deinceps enotasse paulo plura. Scholion, ad Il. Α. v. 155. sic legitur in Ms.

Σημειωτέον ὅτι Δέμας μὲν ὁ Ποιητὴς τὸ ἔμψυχον εἴωθε λέγειν, παρὰ τὸ δεδέσθαι καὶ συνεςηκέναι. οἷον,

Οὐ Δέμας οὐδὲ Φυήν,

καὶ πάλιν,

—— Δέμας δ' ἤϊκτο γυναικὶ
Καλῇ τε μεγάλῃ τε

καὶ, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε
Θνηταῖς ἀθανάτῃσι Δέμας.

Σῶμα δὲ καλεῖ τὸ ἄψυχον· ἐπεὶ σῆμά τι ἐςὶ τῦ ποτε ζῶντος. οἷον,

Σῶμα δὲ οἴκαδ' ἐμὸν,

καὶ ἐπὶ τῦ Ἐλπήνορος πάλιν,

Σῶμα μὲν ἐν —— Κίρκης κατελείπομεν ἡμεῖς,
Ἄκλαυςον καὶ ἄθαπτον

καὶ ἔτι,

—— σώματ' ἀκηδέα κεῖται.

Εὐριπίδης μέντοι ἐνηλλαγμένως, Δέμας ἐπὶ τῦ νεκρῦ λέγων,

Ἕκτον δὲ δὴ τόδ' ἦμαρ, ἐξότῦ σφαγαῖς
Θανῦσα μήτηρ πυρὶ καθήγνιςαι Δέμας.

Τὸ δὲ Σῶμα ἐπὶ ἐμψύχῦ λαμβάνει, λέγων,

Δεῖξαι γὰρ Ἀργείοισι σῶμ' αἰσχύνομαι.

Haec totidem literis scripta sunt in Ms. nisi quod in Homericorum locorum secundo Δέμας fuerat omissum; in quinto positum ἐν κίρκῃ, in Euripideo, ἕκ-

 τον

τὸν μὲν δὴ τ. Cui haec obſervatio videbitur non ſatis digna, quae tantum chartae inpleat, is velim recordetur, diſſerere me de Codice Leidenſi, atque illud eſſe inſtitutum, ut eius ratio omnibus appareat. Qui nonnulla ex hoc Scholio excerpſit *Euſtathius* p. 46. v. 27. Ἰϛέον δὲ inquit, ὅτι σημειῦνται οἱ παλαιοὶ, ſic vulgo ſolent veterum Scholia ab ipſo deſignari. *Pleraque* autem, *quae in* editis *Scholiis reperiuntur, ea Euſtathium in ſuos commentarios tranſtuliſſe*, paulo calidius & ſibi minus conſtans ſcripſit Magni *Iſaäci* Filius, *Mer. Caſaub.* in diſſert. de *Homeri* Edit. Hack. p. 171. In ſequentibus *Euſtathii* mentionem omittam, nam ſi vel eadem protulerit; fontes ipſi ſemper rivulis erunt anteponendi. Pars ultima Scholii ad Il. Α. 591. egregio ſupplemento ditari poteſt e Mſ.

> Εἴρηται βηλὸς ἀπὸ τῦ βαίνεσθαι· ὡς καὶ ὀδὸς ἀπὸ τῦ διοδεύεσθαι· καὶ ὁ Πανύασις δὲ, τὰ πέδιλα, Βίολα λέγει.

ad oram libri *Suidam* citat *Iſ. Voſſius*, qui paſſim rariora ſignis adiectis in Codicis margine deſignavit. Legitur apud *Suidam*, Βίολα, πέδιλα, ὑποδήματα. necdum poeniteat, Scholion legiſſe. ad Il. Δ. v. 440. poſt illa priora ſic pergit Mſ.

> Ἄρης δὲ, ἡ προθυμία τῦ πολέμυ, ἢ σωματοειδὴς θεός. Παραγενέσθαι δὲ αὐτὺς φησὶ, ὐχ ὡς συμμάχυς, ἀλλ' ἐκ τῶν ἡμετέρων ταῦτα παθῶν ἐπλάσατο.

ad Il. Θ. v. 48. in fine:

> Τρία δέ εἰσιν ἀκρωτήρια τῆς Ἴδης· Λεκτὸν, Γάργαρον, Φαλάκρα. τύτυ μνημονεύει Καλλίμαχος ἐν πρώτῳ Αἰτίων.

Mſ.

Mſ. praefert αἰτιῶν· *Callimachum* ea in re teſtem laudatum nusquam legerat *Bentlejus*. Editum ad Il. N. v. 588. Scholion multo plenius in Mſ.

Πτυόφιν] Πτύε Πτύον δέ ἐςιν, ἐν ᾧ τὰ ἠλοημένα γεννήματα ἀναβάλλοντες χωρίζεσι τε ἀχύρε. Ὁ δὲ τύπος παραγωγή. Τινὲς δὲ, τὰ μὲν σιδηρᾶ, Πτύα· τὰ δὲ ξύλινα, καὶ τρόπον χειρὸς ἔχοντα, οἷς καὶ τὲς ςάχυας ἀναῤῥίπτεσι, Θρίνακας καλεσιν.

perperam θρήνακας legebatur. ad Il. O. v. 71. praeter cetera:

Ἀθετεῖται ὁ ςίχος ετος. Τινὲς δὲ, Ἴλιον ἐκπερσωσι, γράφεσι.

ad Il. O. v. 101.

Οὗτος ὁ γέλως Σαρδώνιος καλεῖται, ὅταν τις μὴ ἐκ διαθέσεως ἢ κρίσεως γελᾷ, ἀλλὰ πρὸς ὑπόκρισιν μετὰ δαγμε τῆς καρδίας.

formam minus uſitatam δαγμὸς in vulgarem δηγμὸς nolim mutari. ad Il. Π. v. 589.

Αἰγανέης.] Εἶδος ἀκοντίε, πρὸς αἰγῶν ἄγραν ἐπιτηδείε. Οὐ βέλεται δὲ πλέον τὲς Τρῶας Φεύγειν. διὸ εἴληΦε σύμμετρον ἀκοντίε διάςημα, βελόμενος σημᾶναι, τὸ ὅσον ὑπεχώρησαν.

ad Il. T. v. 47. poſt verbum πεπονθέναι ſequentia leguntur:

Ἢ ὅτι ἐπίσης ἀμΦότεροι εκ εἶχον εὐθυδρομεῖν, εἰ καὶ ἐν διαΦόροις τόποις συνέβαινεν εἶναι τὴν πληγήν.

ad Il. T. v. 127. in medio Scholio ſic legitur in Mſ.

Ἱςορία. Οἱ περὶ Κρόνον Οὐρανε παῖδες ἀρχαῖοι Τιτᾶνες τοῖς ἀμΦὶ τὸν Δία νεωτέροις θεοῖς πόλεμον ἤραν-

ρavτο, καὶ τῦτο πράττειν δι' ἐπιβȣλῆς ἐγνώκασι, καὶ δηλῦσι τῦτο Διΐ, καὶ ἀξιῦσιν αὐτοῖς συγκροτῆσαι τῷ τῦ πολέμȣ καιρῷ, καὶ τιμῆσαι τὴν Στύγα, καὶ τὸ τῆς Στυγὸς ὕδωρ ὅρκον θεῶν ποιῆσαι. ἡ ἱϛορία παρὰ Ἡσιόδῳ καὶ Θεογόνῳ.

expreſſi lectionem libri ſcripti mendoſam. In Scholio ad Il. Τ. v. 332. priora ferme cum editis congruunt; deinceps ridicule ἱϛορικοῖς legitur pro ἱϛȣργικοῖς, (in Schol. in *Theocrit*. xv. 80. ὑπȣργοὶ, pro ἱϛȣργοί.) tum ſic pergit liber Leid.

Αἱ μὲν ȣ̃ν κόραι ἐπὶ τȣ̀ς ταλάρȣς ὥρμησαν, καὶ τὰ λοιπά· (ὁ δὲ) ἀνελόμενος τὰ ὅπλα κατάΦωρος ἐγένετο, καὶ συνεϛρατεύσατο. Πρότερον δὲ —— ἡ ἱϛορία παρὰ τοῖς Κυκλικοῖς.

Ad Il. Υ. v. 74. multa leguntur editis paene ſimilia, ſed plura quae non lubet deſcribere; in illis etiam haec:

Οὗτος μὲν ȣ̃ν τρόπος ὑπὸ λόγων (l. ἀπολόγων) ἀρχαῖος ὢν πάνυ, καὶ ἀπὸ Θεαγένȣς τῦ Ῥηγίνȣ, (Mſſ. ῥιγίνȣ) ὃς πρῶτος ἔγραψε περὶ Ὁμήρȣ, τοιῦτός ἐϛιν ἀπὸ τῆς λέξεως. Ἔνιοι δὲ ἀπὸ ἔθȣς ἀπολογῦνται. --

Uno praeterea loco defungar, qui forte proderit, ſi quis retractare inſtituat antiquitates Dodonae, quas, praeter ceteros, a *Iacobo Gronovio* excitatos, in lucem protraxit Vir Eximius, *Iacobus Triglandius*. Ad Il. Π. v. 233. quae prima leguntur in Scholiis, & totidem paene verbis hinc repetita in Etymologico M. p. 393. eadem occurrunt in Scholiis Mſſ. in quibus nomen Thraſybuli proxime excipiunt edita, ad v. 235. hoc modo:

Ὑπο-

Ὑποφῆται λέγονται οἱ ἱερεῖς, ὑπομάντεις. —— &c.
Ἀνιπτόποδες] Ἤτοι βάρβαροι —— cetera eadem paene, in fine: Χαμαιεῦναι δὲ, οἱ ἐπὶ τῦ ἐδάφυς κοιμώμενοι λέγονται παρὰ Εὐφορίωνι.

Euphorionis in editis omiſſum nomen ſequuntur, ad v. 233. recte relata: Πελασγικὲ, Θ. &c. in quibus pro, ἐξ ȣ̃ καὶ Πελασγὸς, ὡς· Mſ. habet ἐξ ȣ̃ καὶ Θαῦσος ὁ ὑπὸ Πελασγῶν τιμώμενος· — Poſt nomen Πελασγία. haec proſtant:

Σελλοί.] Ἔθνος Ἠπειρωτικὸν τῆς Θεσπρωτίας κληθὲν ἀπὸ τῦ παραῤῥέοντος αὐτῦ ποταμῦ Σελλήεντος. reliquis haec poſt v. μαντεῖον ſubiiciuntur: οἱ δὲ ἀπὸ Σελλῦ τῦ Θετταλῦ τῦτο τὸ γένος· ὅθεν κατὰ διαδοχὴν οἱ τῦ Διὸς ἱερεῖς ἐγίνοντο.

XVII. Haec vero univerſa in nobilem *Homeri* locum adnotata antecedunt in Mſ. quae vulgavi poſt Anim. in *Ammonium* p. 246. ad ſcriptam lectionem expreſſa, ſi excipias nomen Μολοσσίας, pro mendoſo μηλυσσίας poſitum. Similiter in fine, pro οἱ δὲ πελάσγικε· λόφον, corrigi potuerat, Οἱ δὲ Πελαργικέ λ. ex *Euſtathio*, qui alteram adnotationis noſtrae partem citat p. 1074. v. 24. non item primam, in qua perperam ſcribitur Πόδαρος· Corrigi debet: τὸν Λυκηγενῆ Πάνδαρος· prouti in *Stephani Byz.* fragmento, recte correxit Celeberr. *Iacobus Gronovius.* Hic dum tractabat ea, quae proxime in *Stephano* ſequuntur, ſi Scholion habuiſſet ad manum, nullo negotio ſolviſſet nodum, quem ut intricatiſſimum eſſe oſtenderet, adhibuit aliquot centena verba; in Exerc. de Dodone p. 30, 31, 32. eo tandem prolapſus, ut *prorſus* crediderit, *Stephanum* ſcripſiſſe:

se: Τὸν δὲ Δωδωναῖον ἔλεγον καὶ Κασσωταῖον. ubi vulgatur: Τὸν δὲ Δωδωναῖον ἔλεγον καὶ ναῖον. *Pinedo*, *Berkelius*, *Eduardus Bernardus*, qui praeter *Gronovium* hunc locum attigerunt, hallucinantur. *If. Vossius* in margine fragmenti *Stephani* recte pro ναῖον posuerat Νάϊον memor, opinor, eorum, quae in Scholiis suis in *Homerum* legerat. Hinc aestimetur Scholii huius bonitas; in quo legitur: ὁ δὲ Δωδωναῖος καὶ Νάϊος· addita etiam adpellationis, de cuius veritate nunc non disputo, ratione: ὑδρηλὰ γὰρ τὰ ἐκεῖ χωρία· ad simplex lumen commenta protinus evanescunt: in Epitome etiam *Stephani* dudum legerant: τὸν δὲ Δωδωναῖον (*Jovem*) ἔλεγον Καιναῖον, *Cenaeum*. Literae tantum fuerant seiungendae: καὶ Νάϊον· hinc nonnulli *Hesychium* emendandum suspicabuntur: Δωδωνεὺς, Ζεὺς, ὁ αὐτὸς καὶ δῖος· ante erutum Scholion probabilis poterat videri correctio: καὶ – αῖος· quae *Heinsii* erat coniectura; nunc praetulerim Δωδωνεὺς, aut, si quis ita malit: Δωδωναῖος, Ζεὺς, ὁ αὐτὸς καὶ Νάϊος. Haec scripseram, cum recordabar, fragmentum *Stephani*, e Ms. emendatum, notis etiam illustrasse *Montefalconium* in Bibl. Coislin. Hic p. 284. prope veritatem accessit, iudicans, Ναῖον non esse in *Stephano* sollicitandum: ingeniose praeterea coniectat, Ναῖον eodem sensu accipiendum, quo dictus fuerit *Zenodoto* Iupiter Dodonaeus Φηγώναιος, *habitans in fago. Zenodotus*, cuius correctiones, a Grammaticis vulgo reiectae, semper aliqua sunt parte commmendabiles, in *Homeri* loco legendum iudicabat, quod e *Stephani* fragmento discere potuisset *Barnesius*,

Ζεῦ ἄνα, Φηγωναῖε,

sive

ſive potius cum Viro Praeſtantiſſ. Φηγώναιε, quaſi dicas *adyti Dodonaei incolam:* de Iove, quercus olim vocalis, & quidem πολυγλώσσυ, incola, verba *Heſiodi* putem accipienda,

—— ναῖεν δ' ἐν πυθμένι Φηγῦ.

in fragm. non una parte mendoſo apud *Schol. Soph.* in Trachin. v. 1183. ubi vulgatur ναῖον reliqua etiam poſſent tentari, & de vetulis fatidicis, ac Tomuris Dodonaeis, nonnulla proferri, aliis indicta; verum ea, quae attuli, ab inſtituto paulo alieniora forte iudicabuntur. Redeo itaque ad Scholia in *Homerum.*

XVIII. Scholiis Codicis Leidenſis ineditis ſaepe *Porphyrii*, interdum nomen praefigitur in huiuſcemodi certe libro inexſpectatum Σεναχηρεὶμ, ſaepiſſime neutrius. Huius generis Scholia inedita vetera, quibus nomen Auctoris non praefigatur, ſubdam nonnulla, quorum primum & ſecundum, pleraque non item, attigit *Euſtathius.*

Il. B. v. 825. Πίνοντες ὕδωρ μέλαν Αἰσήποιο.] Πίνοντες μέλαν ὕδωρ τῦ βαθυτάτυ Αἰσήπυ ποταμῦ. Τὸ δὲ μέλαν κοινὸν ὑδάτων ἐπίθετον ὡς, κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης· καὶ Καλλίμαχος,

—— Αἴσηπον ἔχεις, ἑλικώτατον ὕδωρ.

Il. Γ. v. 213. & ſeqq.

Τρεῖς οἶδε τρόπυς ῥητορείας Ὅμηρος· τὸν βραχὺν καὶ ἀπολελυμένον, καὶ ἱκανὸν αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα παρασῆσαι, ὃν Λυσίας ἐζήλωσεν· τὸν ὑψηλὸν καὶ καταπληκτικὸν καὶ μέγισον καὶ ἐνθυμημάτων μεσὸν, καὶ τύτων ἀθρόως ἐμΦερομένων, ὡς νῦν ὁ Δημοσθένης

τὸν

τὸν πιθανὸν καὶ τεχνικὸν, καὶ πολλῶν πλήρη δογμάτων, καὶ τὸ γνωμικὸν καὶ σαφὲς ἐπιλεγόμενον, ὃν Ἰσοκράτης.

Il. Δ. v. 259.

Τίμιον τῦτο παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ ἔτι παρὰ Κυμαίοις· Γερέσιον δὲ, τὸ τοῖς ἐντίμοις διδόμενον· κατελείπετο γάρ τι τῶν λαφύρων εἰς τὰς κοινὰς εὐωχίας.

Il. E. v. 807. 808.

Πάντα, κῦρον, ἢ τὰ ἀγωνίσματα. οὐ καθόλυ δὲ εὑρέθη παρὰ Ἀριςάρχῳ τὸ,

Ῥηϊδίως· τοίη —ἐγὼν ἐπιτάῤῥοθος ἦα.

ἐναντίον γάρ ἐςι τοῖς προκειμένοις.

Il. E. v. 857.

Εἰ ὖν ἑπταπέλεθρος ὁ Ἄρης, πῶς τὸ Διομήδυς δόρυ τρῶσαι αὐτὸν δύναται κατὰ κενεῶνος; ὅτι νῦν ἀνδρὶ εἴκαςαι. πάρα γάρ οἱ

— κεῖνος Ἄρης (Φησὶ) βροτῷ ἀνδρὶ ἐοικώς.

τὸ δε Μίτρην, κατὰ δοτικὴν Ἀρίςαρχος, Ἡρωδιανὸς δὲ μετὰ τῦ ν, ὅπερ βέλτιον·

Il. Z. v. 147.

Δύναται μὲν καὶ ἄρθρα εἶναι, ἄμεινον δὲ συνδέσμυς αὐτὺς ἐνδέχεσθαι· Ἀλεξίων δὲ εὐθύνει, τὰ ἄρθρα σολοικισμὸν κατὰ τὴν Φράσιν νομίζων, ὅς Φησι, πῶς ἑνικὸν ὂν τὸ, Γενεὴ, ἐπιμερίζεσθαι δύναται· κακῶς δέ· δύναται γὰρ καὶ ἐξ ἑνικῦ ἐπιμερισμὸς γίνεσθαι.

Il. H. v. 298.

Θεῖον ἀγῶνα, τὸν περὶ τὰ ἱερὰ, ἔνθα οἱ θεοὶ αὐλίζον-

ζονται διὰ τὰ ἀγάλματα. Γράφεται δὲ καὶ Θύονται, ὡς Ἡρωδιανός. ὅτω γὰρ ἄμεινον.

Il. Θ. v. 378.

Ἠθικῶς καὶ τῦτο, πρὸς τὸ,

— ὁ δὲ μαίνεται οὐκ ἔτ' ἀνεκτῶς.

ΠροΦανείσα δὲ γράΦει Ἀρίςαρχος, δυϊκῶς· ὁ δὲ Ἡρωδιανὸς ΠροΦανείσας βέλεται, συςέλλων Δωρικῶς τὸ α, ᾧ καὶ πειθόμεθα.

Il. Λ. v. 115. ἁπαλὸν — ἦτορ ἀπηύρα.]

Τῦτο ἐκίνησε τὲς Στωϊκὲς, καὶ Ἀντίπατρον ἐν τῷ περὶ ψυχῆς δευτέρῳ, λέγειν, ὅτι συναύξεται τῷ σώματι ἡ ψυχὴ, καὶ πάλιν συμμειῦται.

Il. M. v. 175–181.]

Ἀθετεῖ Ἀρίςαρχος, πρῶτον μὲν, διὰ τὸ πύλας ἄλλας ὀνομάζεσθαι· ἀρέσκει γὰρ αὐτῷ μίαν εἶναι· Εἶτα διὰ τὸ, Ἀργαλέον δέ με ταῦτα, — Φησὶ γὰρ, ὅτι καὶ μὴν ἔΦρασε τὴν τειχομαχίαν· Εἶτα καὶ διὰ τὸ, Λαπίθαι. Οὐ γὰρ δεῖ Φησι τὲς πατέρας καὶ τὲς υἱοὺς Λαπίθας καλεῖν. Πῖος δὲ, ἀπολογούμενος πρὸς τὰς ἀθετήσεις Ἀριςάρχε, ταῦτα Φησὶν, ὅτι Ἄσιος μὲν περὶ τὴν μίαν πύλην τὴν ἱππήλατον ἐμάχετο, οἱ δὲ περὶ αὐτὸν περὶ τὰς μικρὰς πύλας. τῷ δὲ, ἄλλας μικρὰς εἶναι, οὐδεὶς εὖ Φρονῶν ἀντείποι. πῶς γὰρ τοσοῦτον πλῆθος ἐν τῷ Φεύγειν διὰ μιᾶς εἰσῄει. Τὸ δὲ, Ἀργαλέον δέ με ταῦτα, πάνυ μετρίως εἰρῆσθαι Φησί· ἀνδρῶν γὰρ ἀναιρεμένων κατάλογον διεξιὼν καὶ τρόπες τῶν ἀναιρέσεων, καὶ λόγες τῶν ἀναιρούντων καὶ πιπτόντων, καὶ συμπτώματα τῆς τύχης, καὶ πολυμερῆ μάχην, εἰκότως ἐνδείκνυται δυσχερῆ τὴν τούτων διή-

διήγησιν. τὸ δὲ, Λαπίθαι, γελοιότερον. πῶς γὰρ ἄλλως ἦν ὀνομάσαι τοὺς τῶν Λαπιθῶν ὑιοὺς, ἢ τὸ πατρικῷ ὀνόματι;

Il. N. v. 599.

Οἰὸς ἀώτῳ: Προβάτȣ ἄνθει, ὅ ἐςιν ἐρίῳ· ἐξ ἐρίων γὰρ συνέπλεκον τὰ κῶλα τῆς σφενδόνης, οὐχ ὡς νῦν νεύροις, ἵνα διατείνοιτο ἐν τῇ ἀποῤῥίψει. Πολλὰ δὲ δηλοῖ τὸ Ἄωτον, ὥς Φησιν Ἐπαφρόδιτος· νῦν δὲ τὸ τοῦ ἐρίου λεπτότερον καὶ καθαρώτερον. (l. λεπτότατον καὶ καθαρώτατον.) ὅθεν καὶ αἱ σφενδόναι ἐπλέκοντο.

Il. Ξ. v. 40.

Ἡρωδιανὸς Πῆξεν ἀποδέχεται, ἵν' ᾖ τὸ ἐν ἀκινησίᾳ ἐποίησεν· ἐπὶ τινὶ γὰρ χαλεπῷ τὴν ἀποχώρησιν αὐτȣ̃ ὑπώπτευσαν ἢ μᾶλλον ἐπέῤῥωσε· ἡ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν ὁ λόγος αὐτȣ̃. Ἀρίςαρχος δὲ Πτῆξεν, ἀντὶ τȣ̃ ἐταπείνωσεν, ἢ ἐπτόησεν.

Il. Ξ. v. 176.

[Πεξαμένη] Διακρίνασα καὶ διαχωρίσασα (Mſ. ρή.) Τὸ δὲ Πλοκάμȣς ἔπλεξε, παρονομασία ἐτυμολογική. Μέμφεται δὲ Πλάτων τὸν κόσμον, ἀγνοῶν ὡς ἀνθρωποπαθεῖς τȣ̀ς θεȣ̀ς ὁ Ποιητὴς εἰσάγει. Φυλακτέον (Mſ. πεφυλ. *forte* παραφυλ.) δὲ τὸ παιδευτικὸν, ὅτι ȣ̓ κομμώτριας (Mſ. ȣ̓καμματρί) εἰσήγαγε τῇ θεῷ, ἀλλ' αὐτὴν ἑαυτῇ πάντα ὑπηρετȣ̃σαν.

Il. o. v. 384.

Ἰδίωμα Φησὶν Ἀρίςαρχος γεγενῆσθαι περὶ τὴν μάχην· τῶν γὰρ Τρώων ἕως τȣ̃ τείχȣς γεγονότων, οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τῶν πρυμνῶν μάχονται. διὸ οἱ Τρῶες, ὅπως ἀπὸ ἴσȣ βάλοιεν ὕψȣς, ἀπὸ τῶν ἁρματίων δίφρων αὐ-

αὐτοὶ μάχονται, ὥςε ἀποςραφῆναι τὰς ἵππες ἐπὶ τὴν Ἴλιον. ἔσονται δὲ καὶ οἱ ἡνίοχοι ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν τετραμμένοι, τὰ δὲ νῶτα δόντες τοῖς πολεμίοις. οἱ δὲ παραβάται σκέποντες αὐτὰς ἅμα καὶ μαχόμενοι, διὸ καὶ ὁ ἡνίοχος Πολυδάμαντος Κλεῖτος (Mſ. κλῖτος) κατὰ τὸν αὐχένα τέτρωται.

Il. o. v. 445.

Ἀμφίβολόν ἐςι, πότερον τὸ κλειτόν ἐςιν ὄνομα, ἢ τὸ ἀγλαόν. καί τινες μὲν τὸ Κλειτόν φασι παρὰ λόγον· Κλεῖτον γὰρ ἔδει εἶναι πρὸς ἀντιδιαςολὴν τȣ̃ κλειτὸν, ὃ σημαίνει τὸν ἔνδοξον. ἄμεινον ȣ̃ν, τὸ μὲν κλειτὸν ἀντὶ τȣ̃ ἔνδοξον, τὸ δὲ Ἀγλαὸν ἀντὶ κυρίȣ ὀνόματος ἐκλαμβάνειν.

Il. Π. v. 347.

Ἐπάνω τῆς ὑπερώας ἠνέχθη ἡ πληγὴ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον. οἱ δὲ ὀδόντες κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τȣ̃ δόρατος ἐξετινάχθησαν. Ὀςέα δὲ ὁ Ἀπολλώνιος τὰς σφονδύλȣς φησίν. οἰκείως δὲ ἐπὶ μὲν ὀςῶν Ἐκέασθεν, ἐπὶ δὲ ὀδόντων Ἐτίναχθεν, ἐπὶ δὲ τȣ̃ δόρατος Ἐξεπέρησέ φησι.

Il. Π. v. 542.

Ταῦτα γὰρ σώζει, τὸ μὲν πόλιν καὶ οἰκήτορας, τὸ δὲ, ἀπεῖργον τὰς πολεμίȣς. Αἰσχύλος,

Ὅπȣ γὰρ ἰσχὺς συζυγȣ̃σι καὶ δίκαι,
Ποία ξυνωρὶς τῶνδε καρτερωτέρα;

τὴν δίκην δὲ προτάσσει, ὡς μᾶλλον τῶν ἄλλων ἁρμόζȣσαν βασιλεῖ.

XIX. Scholia libri Leidenſis inedita nonnunquam nomen praeſerunt *Senacherimi*; huius generis

ris exempla pauciora ſcopo noſtro ſatis erunt: Ad Il. H. v. 410. ubi praeter cetera reperitur — πυρὸς μειλισσέμεν· — ſic legitur in Mſ.

ΤΟΥ ΣΕΝΑΧΕΙΡΙΜ:

Τὸ διὰ πυρὸς μειλίσσεσθαι. λέγει δὲ κινδυνεύειν καὶ ταφῆς μεταδιδόναι, ἢ διὰ πυρὸς θάπτεσθαι. Δοκεῖ δὲ τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὰ πρῶτα ἔχειν. ἐχαρίσατο μὲν γὰρ διὰ τῆς ταφῆς τῶν τεθνηκότων, ἐκ φόβων δὲ καὶ αὖθις ἀνάγων αὐτοὺς, δι' ὧν πεπόνθασιν εἰς προσδοκίαν μειζόνων, ἔτι φησίν. ἀνεκδιοίκητα εἶναι τὰ κατὰ τοὺς ὅρκους, καὶ τὴν τούτων παράβασιν.

ad Il. Λ. v. 347.

ΤΟΥ ΣΕΝΑΧΕΙΡΙΜ:

Τὸ Κυλίνδεται οὕτως ἡμῖν ἤκουσαι· ἢ ἀντὶ τοῦ, βαρέως ἡμῖν καταφέρεται. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀφ' ὕψους καταφερομένων σωμάτων, καὶ ἐπιπιπτόντων τοῖς ὑποκειμένοις. ἢ ἀντὶ τοῦ, ἐκ θεοῦ ἐπέρχεται. ἐν μὲν τῷ Κυλίεται ἐμφαινομένου τοῦ ἀφ' ὕψους φέρεσθαι. διὰ δὲ τοῦ ὕψους νοουμένης τῆς θείας ὑπεροχῆς.

ad Il. T. v. 218.

ΣΕΝΑΧΕΙΡΙΜ:

Εἰ δὲ καὶ τοῦτο δοκεῖ, ὅτι ἁπλοϊκωτέρως χρωμένων τῶν Ἡρωϊκῶν προσώπων τῷ περὶ αὐτολογίας, καὶ ἀνεπιφθόνως καὶ φιλαληθῶς ἐκτιθεμένων τὰ οἰκεῖα πλεονεκτήματα. καὶ τὸ Πολλὸν οὕτως ἤκουσαι. — προβαλοίμην Πολλόν. εἶτα θεραπεύει καὶ τοῦτο, διὰ τὸ μὴ ἐξ ἰδίας συνέσεως τοῦτο λέγειν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πολυχρονίου πείρας. Τοῦτο δὲ παρατηρητέον, καὶ ἐν οἷς ἄλλοις πρόσωπόν τι ἑαυτῶν συνιστᾷ, ἢ δι' ἐπαίνου ἢ ἑτέρως πως συγκροτεῖ.

ad

ad Il. Τ. v. 298.

ΣΕΝΑΧΗΡΕΙΜ:

Οὐχ, ὡς τισιν ἔδοξεν, ἐνταῦθα ἀκέεσθαι χρὴ τὸ ὡς. ἀλλὰ ὅτως ἐμοὶ δοκεῖ θήσειν, ἤγουν κατὰ θέσιν ποιήσειν ἄλοχον κουριδίην, τοῦτο γενομένην τῇ θέσει καὶ τῇ σχέσει θετικῶς, ὅπερ κατὰ Φύσιν ἡ παρθενικὴ τυγχάνει.

ad Il. Φ. v. 76.

ΣΕΝΑΧΕΙΡΗΜ:

Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, τὸ, Πρώτῳ πασάμην, μὴ κατὰ τάξιν τινὸς τῶν ἑξῆς λέγεσθαι, ἀλλ' ἐσχάτως ἀντὶ τοῦ προτέρως.

ad Il. Ψ. a v. 507. ad v. 512.

ΣΕΝΑΧΕΙΡΗΜ:

Ἀπὸ τοῦ Στῆ δ' ἐν μέσῳ ἀγῶνι —— μέχρι τοῦ,

Καὶ τρίποδ' ὠτώεντα Φέρειν· ὁ δ' ἔλυεν ὑΦ' ἵππους,

ἐμΦαντικῶς χρὴ τοὺς διὰ μέσου στίχους ἐκδέχεσθαι, ἵνα διαστήματος παραδρομὴ ἐμΦαίνηται, μεταξὺ τοῦ τε διελθεῖν τὸν Διομήδην, καὶ μετ' αὐτὸν τὸν Ἀντίλοχον. καὶ λογίζεται ὁ ἀκροατὴς τόσον προδραμεῖν τὸν Διομήδην τῶν ἄλλων, ἐΦ' ὅσον ἦν δυνατὸν γενέσθαι, ἅπερ διὰ τῶν στίχων τούτων λέγει γενέσθαι. ὅπερ μὴ ὂν ἐν τῷ Ἀντιλόχῳ καὶ τῷ Μενελάῳ Φησὶν, Ἀλλὰ καὶ ὣς Μενέλαος ἔχ' ἐγγύθεν ὠκέας ἵππους, καὶ τὰ ἑξῆς.

Haec, non ſatis emendate ſcripta, quum nihil etiam contineant, quod detrimento ſit ignoraſſe, eo tamen proferenda videbantur, ut ratio Scholiorum, quae ſub nomine *Senacheribi* leguntur in Leidenſi

Codice, cognofceretur. In illis, faepe perbene, fententia Poëtae ab homine non indocto modefte proponitur: nec Auctores veteres citatos neque tamen etiam in illis offendi recentioris aevi vocabula, quae vocant Graeco-barbara. Ab inepto Grammatico non poterat exfpectari quae legitur ad Il. x, 375. adnotatio *Senacheribi.* Sunt tales non paucae; quibus ferme folis, praeter Porphyriana, cum nomen *Senacherim* accurate femper praefigeretur, coepi fufpicari, ignobilem Grammaticum e variis exemplaribus in unum volumen diverforum & *Porphyrii* collegiffe Scholia, &, dum illa referret in margines Iliadis *Homeri*, fua paffim ceteris immiscuiffe obfervata, quibus, ut fecernerentur a reliquis, nomen fuum femper antefixerit. Pervelim autem, ut quis me quidpiam de ifto *Senacheribo* edocefaciat, quibusin oris & quo temporis articulo, Seculo XII, an XIII, vixerit; fed credo equidem, plerisque omnibus, nifi fi qui Codicem tractarint Leidenfem, Grammaticum penitus effe inauditum; nomen praeterea prorfus inopinatum, forte nemini mortalium inditum, a quo vetus Affyriorum Monarcha a filiis fuerat, dum facris operaretur, trucidatus. Huius nomen, fecundum Hebraeos Σαγχερὶβ pronuntiandum, in Graecae verfionis Librorum V. T. Codice Alex. femper fcribitur Σεννα-χηρεὶμ, nifi quod, ubi prima eius fit mentio, ponatur Σεναχηρεὶμ, in Codice autem Romano paffim legitur Σενναχηρίμ. Graeco flexu Σεναχήριβος five Σεναχήριμος (in Mff.) aliquoties vocatur *Iofepho*, Ant. Iud. x, c. 1. §. 1. 4. 5. Σαναχάριβος, *Herodoto*, II. c. 141. Quae tanquam *Berofi* vulgavit *Fabricius* Bibl. Gr. Vol. XIV. p. 202. verba effe *Iofephi* dudum mo-

monuerat *Scaliger.* Ne Graeca quidem ſed peregrina forma ſcribitur in Leidenſi libro Grammatici nomen, Σεναχειρὴμ, vel Σεναχηρίμ. Sueverant iam olim Grammatici Graeci ex hiſtoria vetuſtiſſima repetere nomina, quae operibus ſuis praefigerent. Noti ſunt *Melampus*, *Iaſon*, *Leander*, *Palamedes*, *Diomedes*, *Neoptolemus*, *Draco*, ſimilesque: neque mireris Chriſtiano Grammatico nomen e libris Sacris inpoſitum; ſed illud oppido mirificum, nomen illud *Senacherimi*, Sacris Scriptoribus deteſtati, cuipiam potuiſſe placere: nulla enim re alia Rex Senacherib Sacris fuit hiſtoricis nobilitatus, niſi quod ſuperbi iactatoris, contra Hiskiam arma moventis, exercitum Deus ultor proſtraverit, & ipſe domum redux inhoneſta morte perierit. Vulgo autem Chriſtiani inprimis ominis erant in nominibus propriis captandi ſtudioſiſſimi; & iam antiquiſſimo aevo Graeci nomina etiam bene ominata conſectabantur: *Plato* in Cratylo, p. 397. B. πολλὰ ὥσπερ εὐχόμενοι τίθενται, οἷον Εὐτυχίδην καὶ Σωσίαν καὶ Θεόφιλον, καὶ ἄλλα πολλά. Res, doctis nota, multis poſſet firmari. Praeter cetera, quae in N. F. proſtant, nomina bene ominata ſunt: *Eraſtus*, *Eutychus*, *Epaenetus Aſyncritus*, & ſervulorum, *Oneſimus*, *Oneſiphorus*, Graeci fuerunt Grammatici, *Pamphylus*, *Eudaemon*, *Epaphroditus*, *Soſibius*, *Eugenius*, *Eulogius*, *Irenaeus*, *Pius:* his nomen *Senacheribi* poterit nunc adiungi.

XX. Quisquis tandem Scholia collegerit, huic plurimum debemus propter adnotata *Porphyrii*, ceteris immixta. Plerisque nomen *Porphyrii* praefigitur: nonnullis, quae Porphyriana videbantur,

nomen non fuit adiectum: hujus generis duo Scholia subiiciam: ad Iliad. Υ. v. 234. leguntur sequentia:

Τὸν καὶ ἀνηρείψαντο.] Ἀπὸ τῆς ἔρας ἀνέβησαν. ΤΦ' ἓν δὲ τὸ Ἀνηρείψαντο. τινὲς δὲ τὸ ἂν σύνδεσμον ἀνεδέξαντο· ἵν' ᾖ ὁ λόγος ὅτως· τῦτον δὲ καὶ ὅσου ἕνεκα τῦ κάλλυς καὶ ἀνηρείψαντο ἂν οἱ θεοὶ, δηλονότι, εἰ μὴ ἐτεθνήσκει καὶ γὰρ ὐδέποτέ φασι παρὰ τῷ Ποιητῇ εἰσάγεται οἰνοχοεύων ὁ Γανυμήδης. ἀλλὰ πρὸς τῦτο λεκτέον, πρῶτον μὲν, ὡς ὐδέποτε χωρὶς ἂν (l. τῦ ἂν) ὁ Ποιητὴς λέγει τὸ ἡρείψαντο. ἔπειτα ἐν ἑτέροις λέγει,

Δῶχ' υἷος ποινὴν Γανυμήδεος·

τὸ δὲ πάντων μεῖζον, ὁ καὶ συμπλεκτικὸς ἐπιζητεῖ πράγματα, ἃ συμπλέκει. ὁ δὲ ἂν ἀναιρετικός ἐστι πάντων τῶν προϋπαρχόντων· πῶς ὖν δύναται συνταχθῆναι ὁ ἂν τῷ καί; Εἰ δέ φασιν, ὅτι ὐ φαίνεται τοῖς θεοῖς διακονύμενος, ἴστωσαν, ὅτι δύο συμπόσια παρεισάγονται· καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ γέλωτος ἕνεκα ὁ Ἥφαιστος οἰνοχοεῖ· ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ, Ἥβη. παρεῖναι γὰρ τῦτον ὐκ εἰκὸς εἰς καταστροφὴν Ἰλίυ τοῖς θεοῖς βυλευομένοις. Μνασέας δέ φησιν ὑπὸ ταύτης (*leg. forte*, Ταντάλυ) ἡρπάσθαι, καὶ ἐν κυνηγεσίᾳ ἀναιρεθῆναι. Δωσιάδης δὲ, ὑπὸ Μίνωος· καὶ ὁ λιμὴν, ὅθεν ἡρπάσθη, Ἁρπαγίας καλεῖται. ἀξιῦντα δὲ μιγῆναι αὐτῷ κατακρημνίσαι αὐτὸν, τὸν δὲ πλάσασθαι τῷ πατρὶ ὡς μὲν ἔλληνα (*leg.* θύελλα) αὐτὸν ἥρπασεν. ἐξ αὐτῶν δὲ πρῶτον ἡ παιδεραστία ἤρξατο· τῇ γὰρ εὐεξίᾳ τῶν σωμάτων ἐκινήθησαν κατ' ἀλλήλων.

De hoc Scholio si quis dubitat, utrum sit *Porphyrii*; quod sequitur, illis videbitur Porphyrianum, qui

qui legerint ſuperius edita, & Quaeſt. Homericas. Pertinet autem ad Iliad. Σ. v. 356. & duodecim verſus ſequentes, quos non eſſe Homericos oſtendit *Zenodotus*, argumentis in eam rem uſus haud ſane contemnendis: quum praecedentis Scholii partem poſtremam attigerit *Euſtathius*; huius ne veſtigium quidem apud *Euſtathium* reperietur:

Ζηνοδότῳ, τῷ συγγράψαντι περὶ τῆς Ὁμήρȣ συνηθείας τὰ δέκα βιβλία, συγγέγραπται καὶ περὶ τȣ́τȣ τȣ̃ τόπȣ, ἐν ᾧ συγγράμματι πειρᾶται ἀποδεικνῦναι, διεσκευασμένον τȣ̃τον τὸν τόπον ἐπῶν ιγ΄. Πρῶτον γάρ φησι, τὰς εἰσαγομένας τῶν θεῶν ὁμιλίας ȣ̓κ ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως παραλαμβάνεσθαι, ἀλλ᾽ ἢ ὑπὲρ διδαχῆς τινος τῶν εἰς τὴν Ἰλιάδα συντελȣ́ντων, ἢ καὶ ὑπὲρ ἐπιδείξεως ἱστορίας παλαιᾶς οἷον τὴν Διώνην πρὸς Ἀφροδίτην λέγȣσαν,

—— Τέτλαθι τέκνον ἐμὸν,
—— Πολλοὶ γὰρ δὴ τλῆμεν, —— Τλῆ μὲν Ἄρης·

ἱστορίαν γὰρ παλαιὰν ἐκτίθεται. Τῆς δὲ Ἥρας (*imo* Ἀθηνᾶς) πρὸς Δία ἐπικερτομησάσης·

Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεαι ὅ, ττι κεν εἴπω;
Ἦ μάλα δή τινα Κύπρις ——

διδάσκει γὰρ, ὅτι ἀπὸ Ἀφροδίτης ἠπατήθη ἡ λέξις· (*f. leg.* διδάσκει γὰρ ἡ διάλεξις, ὅτι ἀπὸ Ἀφρ.) καὶ τὰς ἄλλας δὲ ὁμιλίας τῶν θεῶν ȣ̓κ εἰκῆ φησι παραλαμβάνεσθαι. Ταύτην δὲ ȣ̓́τε ἱστορίαν φησὶ λέγειν, ȣ̓́τε τοῖς προκειμένοις (*Mſ.* ἀποκειμένοις) πράγμασι πλέον τι προστιθέναι. Ἔπειτα, μέλλοντα τὸν Ὅμηρον διατίθεσθαι τὰ περὶ Ἡφαίστȣ πρὸς Θέτιν, ȣ̓κ ἂν πρὸ αὐτῆς ἄλλην διάλεξιν θεῶν λαβεῖν, ποικίλλειν ἀεὶ

εἰωθότα τὴν ποίησιν, καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ἀνθρωπίνων ἐπὶ τὰ θεῖα, ἀπὸ δὲ τῶν θείων ἐπὶ τὰ ἀνθρώπινα μεταβάλλειν. Εἶτα ἀνόητον τὸ λέγειν, Ἔπρηξας καὶ ἔπειτα —— ὡς ἐκ πείσματος παρηκολȣθηκότος τȣ͂ γενομένȣ· ȣ̓δὲ γὰρ ῥητῶς δεδήλωκεν ὁ Ποιητὴς, ὅτι ταῦτα ὕϛερον ἔμαθεν ὁ Ζεὺς, ὡς ἐν τῷ ἄλφα,

Ἀλλὰ σὺ μὲν —— αὖθις ἀπόϛιχε —— καὶ,
ȣ̓δὲ μὶν Ἥρη
Ἠγνοίησεν·

Εἶτά φησιν, ὅτι ἄλογον, τῇ μὲν Ἥρᾳ χαλεπαίνειν αὐτὸν, ἐπὶ δὲ τῇ τῆς Ἴριδος ἀποϛολῇ, τῇ δὲ αὐχμη (*forte legendum:* ἐπὶ τῇ τῆς Ἴριδος ἀποϛολῇ· τῇ δὲ Ἀθηνᾷ μηδὲ κατὰ βραχὺ, τ. κ.) κατὰ βραχὺ, τῇ καὶ συμπραξάσῃ Ἀχιλλεῖ, καὶ τὸ πῦρ δειξάσῃ πρὸς κατάπληξιν τῶν πολεμίων, ὁπότε ἔμπροσθεν τῇ μὲν Ἥρᾳ συγγινώσκειν (*forte* δεῖν *inferendum*) φησὶ τὸν Δία, τῇ δὲ Ἀθηνᾷ χαλεπαίνειν πλέον. Καὶ ὅτι πολλὴ ἡ ἀλογία φαίνεται, ἧ, παρὰ καιρὸν ἡλίȣ δύνοντος (*Il.* Σ, 241.) ὑπὸ Ἥρας, ȣ̓δὲν περὶ τȣ͂το ἐγκαλεῖ ὁ Ζεὺς, παρεγχειρȣμένης τῆς τȣ͂ κόσμȣ τάξεως. Πῶς δὲ ȣ̓κ ἐναντίον, φάσκειν περὶ Διὸς,

Μίσησεν δ' ἄρα μιν δηΐων κυσὶ κύρμα γενέσθαι·

νῦν δὲ ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ αὐτȣ͂ ἀγανακτεῖν; ȣ̓δὲν γὰρ ἄλλο πέπρακται ἐκ τῆς Ἀχιλλέως ἀναϛάσεως, ἢ τὸ μηδὲν παθεῖν· πῶς τε τὴν ἀπὸ Ἴδης μετάβασιν τȣ͂ Διὸς ȣ̓ δεδήλωκεν; ἀλλὰ τȣ͂το μὲν συγχωρητέον κατὰ τὸ σιωπώμενον γενέσθαι· τὰ δὲ ἄλλα σαθρά ἐϛι καὶ ὕποπτα. Ἥγε μὴν ἀπολογία τῆς Ἥρας καὶ ἀνοήτως ἔχει· δέον γὰρ προβαλέσθαι, ὅτι κακὸν ȣ̓δὲν εἰργάσατο τȣ̀ς Τρῶας, σώσασα Πάτροκλον, ὅπερ καὶ τῷ Διῒ κεχάριϛο, ἡ δέ φησιν, ὅτι

Οὐκ

Οὐκ ὄφελον Τρώεσσι κοτεσσαμένη κακὰ ῥέξαι.
ὐδὲν γὰρ ἄλλο πράττει νῦν, ἢ συκοφαντεῖ ἑαυτήν. Ταῦτα ὡς ἐν κεφαλαίῳ ὑπὸ Ζηνοδότυ (*Mſ. hic* ζηνοδωρ.) συγγέγραπται. Ἀφαιρυμένων δὲ τῶν ιγ´ ςίχων, τὸ λοιπὸν ἁρμονίαν ἔχει.

XXI. Plura depromerem, niſi copioſas adnotationes iterato tranſſcribenti taedium ſubreperet: tandem, ut his tricis me expediam, quaedam ſuccedant, *Porphyrii* nomen praeferentia; ſed haec etiam eo ponam pauciora, quod plurima ſub huius nomine iam fuerint prolata. *Porphyrii* Scholia vel ſunt Ἀπορίαι καὶ Λύσεις, vel ἐξηγήσεις dictionum locorumve *Homeri*, quales ab aliis vulgo ſcribebantur. Huius generis ſunt ſequentia: ad Il. Α. v. 486.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ:

Ὑπὸ δ' ἕρματα μακρὰ τάνυσσαν.

Ἐξηγῦνται τὰ ὑπερείσματα. ἀπὸ γὰρ τῦ ἐνεῖρθαι τῇ γῇ γέγονεν. Οὕτως ὖν καὶ τὰ ἐλλόβια Ἕρματα εἴρηται παρὰ τὸ ἐνεῖρθαι,

Ἐν δ' ἄρα Ἕρματα ἧκεν ἐϋτρήτοισι λοβοῖσι.

καὶ Ἑρμῆς, (*l.* Ἑρμὶς,) ὁ κλινόπυς, τὸ οἷον ἕρμα καὶ ἐρηρεισμένον κατὰ γῆς. καὶ,

Ἡμεῖς δ' Ἕρμα πόληος ἀπέκταμεν·

τὸ ἔρεισμα καὶ θεμέλιον (*f. l.* παρὰ τὸ) ἐρηρεῖσθαι ἐν τῇ ἔρᾳ. καὶ Ἕρμα δὲ, ὁ περιδέραιος κόσμος·

Χρύσεον Ἕρμα ἔχων,

εἶτ' ἐτυμολογεῖ, —— μετὰ δὴ λέκτροισιν ἔορτο.

ad

ad Il. Θ. v. 323–329]

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ:

Ἤτοι ὁ μὲν Φαρέτρης ἐξείλετο πικρὸν ὀϊςὸν,

μέχρι τȣ̃ —— τόξον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός. Ἐν τȣ́τοις τοῖς ἔπεσι τοῖς παρὰ τȣ̃ Τεύκρȣ εἰρημένοις, ζητȣ̃σι ποίαν χεῖρα τέτρωται ὁ Τεῦκρος. καὶ πότερον τὴν νευρὰν ἐπὶ τὸν ὦμον ἕλκει, καθάπερ οἱ Σκύθαι· τȣ̃το γὰρ ᾤετο Νεοτέλης, ὅλην βίβλον γράψας περὶ τῆς κατὰ τȣ̀ς Ἥρωας τοξείας, καὶ τȣ̀ς μὲν Κρῆτας Φάμενος τὴν νευρὰν ἕλκειν ἐπὶ τὸν μαςὸν, τὴν δὲ τάσιν κυκλοτερῆ ποιεῖσθαι τῶν Σκυθῶν, ȣ̓κ ἐπὶ τὸν μαςὸν, ἀλλ' ἐπὶ τὸν ὦμον ἑλκόντων, προέχειν τὰ εὐώνυμα μέρη τȣ̃ τοξεύοντος τὰ δεξιά.

ad Il. N. v. 443.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ:

Τὸ Σπαίρειν καὶ τὸ Σκαίρειν τινὲς συγχέȣσι, ταυτὸν δηλȣ̃ν νομίζοντες, καίπερ Ὁμήρȣ διακρίνοντος. Τὸ μὲν γὰρ Σπαίρειν μετὰ τȣ̃ α κατὰ Ἀττικὴν συνήθειαν λέγει Ἀσπαίρειν. Ἀσπαίροντα δ' ἔπειτα —— καὶ, Ἀσπαίροντα λαβών.

Ἡ ῥά οἱ ἀσπαίρȣσα, καὶ ȣ̓ρίαχον πελέμιζεν
Ἔγχεος·

καὶ,

Ἤσπαιρ, ὡς ὅτε βȣ̃ς ——

Τὸ δὲ Σκαίρειν ȣ̓κέτι μετὰ τȣ̃ α·

Μολπῇ δ' ἰυγμῷ τε ποσὶ σκαίροντες ἕποντο.

Ἔςιν ȣ̓̃ν ἡ διαΦορὰ, ὅτι τὸ μὲν Σπαίρειν καὶ Ἀσπαίρειν ἄμεσον δηλοῖ κίνησιν, ὃ γίνεται ἐν ἰχθύσι, καὶ τῷ δεδεμένῳ (*Mſ.* δεδεγμ.) κατὰ τὸν Ποιητὴν βοΐ. Τὸ

δὲ

δὲ Σκαίρειν, ἔμμετον κίνησιν, ὀρχηστικὸν καὶ εὔρυθμον. Οἶμαι δ' ἔγωγε καὶ τῶν ἰχθύων τὸν Σπαίροντα καὶ τὸν Σκαίροντα κατὰ διαφόρους ἐννοίας διαφόρως προσηγορεῦσθαι, τῆς κινήσεως οὐχ ὁμοίως ἑκατέρων γινομένης. Τὸ δὲ Σκαίρω πάντως ὀξυτέρας ἀφῆς. καὶ τὴν Πολύσκαρθμον (Mſ. πολυκ.) Μυρίνναν προσεῖπεν ὁ Ποιητής, μίαν τῶν Ἀμαζόνων, ἅς φασι καὶ εὐσκάρθμους (Mſ. ἀσκ) ἵππους ἀπὸ δὲ τοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ συνηθείᾳ τὸ Σκιρτᾶν, καὶ Σκαρδαμυκτεῖν τοὺς ὀφθαλμοὺς εἴρηται.

Praeterea Leidenſis Codex exhibet *Porphyriana*, quibus Quaeſtiones poſitae, ſive Ἀπορίαι, ſolvuntur, qualia in editis exſtant non pauca, ſed multo plura in Mſ. pleraque ſub nomine *Porphyrii*. Harum *Porphyrii* obſervationum magna pars dudum fuit vulgata in libello Quaeſtionum Homericarum, opera *Andreae Aſulani* in lucem edito: conſtat is libellus in vetuſtis Edd. ſegmentis ſive Quaeſtionibus XXXII. Quo modo Porphyriana iſta legantur in Mſ. Leidenſi breviter indicandum: Segmentum III Quaeſt. Homer. ubi agitur de ſignificatu vocis Αἴολος apud *Homerum*, quum potuiſſet loco magis oportuno deponi, fuit relatum ad Iliadis Z. v. 116. Quae leguntur Segm. IV Quaeſt. Homer. occurrunt in Mſ. ad marginem illius loci, quo ſpectabant, Il. Ψ, v. 422. Segmento V Quaeſt. Hom. tractatur initium Iliadis Ἰῶτα· iſta ſuo loco leguntur, paulo tamen contractiora in Mſ. quam fuerunt edita. Sic orditur Mſ.

Ὡς δ' ἄνεμοι δύο: ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ.

Νῦν δοκεῖ πρὸς μηδεμίαν χρείαν δυοῖν ἀνέμων εἰκόνα παραλαμβάνειν· deinceps aeque ac in Edd. memoratur Ἀπολ-

Ἀπολλώνιος ὁ τοῦ Μόλωνος· tandem ſic deſinit nota Mſ. βαρέως δὲ Φέρουσι τὰ γεγονότα οἱ ἄριστοι. δύο οὖν πάθεσι συνεχομένους εἰπὼν τοὺς Ἕλληνας ἀπεικάζει προσηκόντως πελάγει δυσὶ πνεύμασιν ἐξεγειρομένῳ. —— Nec priores tantummodo, ſed & poſtremas, quae quidem pertinent ad Iliada, *Porphyrii* Quaeſtiones Mſ. noſter ſubminiſtrat. Quae in Edd. vetuſtis Quaeſtio eſt xx, legitur ad marginem Mſ. Il. Σ. v. 100. hoc modo:

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ: εἰς τὸ,
Ἐμεῖο δ' ἔδησεν ἀρῆς ἀλκτῆρα γενέσθαι,

Sequuntur totidem verba, quot ſunt in Edd. Sequens Quaeſtio xxi, ſi tamen quaeſtio eſt dicenda, reperitur in Mſ. ſuo loco ad Il. Τ. v. 182.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ: Ἀμφίβολον διὰ τὴν αἰτιατικήν. in fine Mſ. τὸ τῆς ἀρῆς ἀπᾶραι, τουτέστι τῆς βλάβης ἀπαλλάξασθαι καὶ ἐξιλάσασθαι. Quaeſtionis, in veteribus Editionibus triceſimae, ultima verba vulgantur: Ζηνόδοτος δὲ Διϊπετῆ τὸν διαυγῆ ἀποδίδωσιν. haec, in margine libri Leidenſis ad Il. Ρ. v. 263. poſita, longe plura excipiunt inedita, quorum partem ſupra iam poſui, reliqua deſcribere ad finem properanti non lubet. Easdem autem Quaeſtiones Homericas *Porphyrii* in Codice etiam Mediceo inter cetera legi Scholia ex iis paene conficias, quae e Scholiis iſtius Codicis promit *Alex. Morus.*

XXII. Viam exiſtimo me planam effeciſſe ad iudicandum de *Porphyrii* obſervationibus in *Homerum*, ſub nomine Quaeſtionum Homericarum vulgatis. Inter edita *Porphyrii* ſcripta, quatuor opuscula, quae ſpectent ad *Homerum*, recenſuit *Io. Alb. Fabricius*, B. G. Vol. IV. p. 185, & 186. Sed eorum

rum secundum qui ad *Porphyrium* referunt, graviter errant. *Moralis* ista quae vocatur *interpretatio errorum Ulyssis*, ante biennium Leidae renovata, mille circiter annis post obitum *Porphyrii* demum fuit scripta. Patrem libelli *Nicephorum* esse *Gregoram* disci poterat e Codice Vindebon. quem *Petrus Lambecius* indicavit L. v. Comment. de Biblioth. Caesar. Vindeb. p. 291. Tria autem opuscula *Porphyrii*, *de antro Nympharum*, fragm. *de Styge*, & *Homericae Quaestiones*, ex eodem in *Homerum* Commentario, quocunque fuerit insignis nomine, videntur fuisse repetita. Qui triginta duo capita, sub Ὁμηρικῶν Ζητημάτων nomine, primus edidit *Andreas Asulanus*, in Praefat. *hunc*, ait, *libellum ex antiquis excerptum exemplaribus Tibi Lector nunc damus, daturi propediem & Didymum & Aristarchum.* Ista verba apud *Fabricium* legenti suspicio nascebatur, Graeculum quempiam, *Asulani* mercenarium, excerpsisse Porphyriana de librorum veterum marginibus, in quibus, pariter ut in Leidensi, reliquis legerentur Scholiis intermixta. Postea credere malui, serie continua codicem ista subministrasse, qui partem complecteretur exiguam adnotationum in *Homerum*. *Porphyrii* Ζητήματα citantur in editis ad *Homerum* Scholiis ad Il. Β, v. 249. & 308. Istis in locis tradita certissime non leguntur in Quaestionibus Homer. quumque libros septem *Miscellanearum Quaestionum* scripserit *Porphyrius*, *Holstenio* memoratos, cap. VII Dissert. de vita & scriptis *Porph.* inde crederes derivata, nisi τὰ Ὁμηρικὰ Ζητήματα memorarentur in iisdem Scholiis ad Il. Γ, v. 175. quoniam ab editis multum dissidet Codex Leidensis, Scholion, quod de Menelai liberis post

Ga-

Galeum ſcripturienti proderit, e Mſ. una cum mendis deſcribam:

> Ὁ Πορφύριος ἐν τοῖς Ὁμηρικοῖς Ζητήμασιν ὅτως φησίν· ἐρατεινὴν εἶναι παῖδα τὴν Ἑρμιόνην ὁ δὲ Δίαιθος, Ἑλένης καὶ Μενελάε ἱςορεῖ παῖδα Μοράφιον, ἀφ' ὅ τὸ τῶν Μοραφίων γένος ἐν Πέρσαις. ὁ δὲ Κιναίθων, Νικόςρατον. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι δύο παῖδας Ἑλένης τιμῶσι, Νικόςρατον καὶ Αἰθίολον.

Hermiones ceterorumve nulla ſit in editis Quaeſtionibus mentio. Has ſi quis nunc iudicaverit e Scholiis Homericis a quopiam deſcriptas, qui, de more *Porphyrii*, libellum ſuis verbis *Anatolio* inſcripſerit, poterit is e Praefatione paulo conſideratius expenſa ſententiam roborare; ſed in illa, pro περινοῦμεν, legi debet παρανοῦμεν. Nam ut ſtatuas cum *Holſtenio*, *Porphyrium* obſervata pauciora primum evulgaſſe, veluti maioris operis in *Homerum* praeludia, οἷον προγύμνασμα τῶν εἰς αὐτὸν ἀγώνων, uti legitur in Praefat. tamen videbitur admirabile, deinceps in maiori ſua πραγματείᾳ voluiſſe *Porphyrium* eadem, ne verbo quidem mutato, reponere: eadem autem obſervata non pauca, verbis iisdem expreſſa, Codex ſuppeditabit Batavus, plurimis Porphyrianis interſerta. Omnibus his, fateor, egregie quadrat, quod in Praefatione legitur, conatum ſe fuiſſe pateſacere, *Homerum* ſuorum verborum interpretem esſe optimum: ὡς αὐτὸς μὲν ἑαυτὸν τὰ πολλὰ Ὅμηρος ἐξηγεῖται. verumtamen & iſta reperiuntur initio ſegmenti XI Quaeſt. Hom. ad hanc normam integrando: Ἀξιῶ δὲ ἐγὼ, ὃ μαρτυρῶ, ἐξ Ὁμήρε σαφηνίζειν αὐτῶ, ὃν ἐξηγόμενον ἑαυτὸν ὑπεδείκνυον· Poteſt itaque alicui probabile videri, Poëmatis utriusque, praeci-

cipue loca Iliadis difficiliora ſumſiſſe ſibi *Porphyrium* illuſtranda; ex hoc autem opere, quocunque illud nomine voluerit deſignari, derivata, praeter cetera, vulgati libelli capita, quaeque leguntur in *Homeri* Leidenſis marginibus. In his multa copioſe tractantur, nullus locus, quin prima facie poſſit nodoſus videri, plurima, quae potiori iure, quam vulgati libelli nonnulla capita, Ὁμηρικὰ vocari poſſint Ζητήματα, ſive potius Ἀπορίαι. *Suidas*, poſtquam recenſuerat libros ſeptem Συμμίκτων Ζητημάτων, Γραμματικὰς Ἀπορίας ſub *Pophyrii* nomine commemorat. In Porphyrianis iſtis Libri Leidenſis & in editis Ἀπορίαις de multis rebus quaeritur, quas cognoviſſe ſupervacuum atque inutile, neque illud immerito, dictitet Philoſophus. Egit de iſtiusmodi Quaeſtionibus Grammaticorum Poëticis accurate *Woweranus*, de Polymath. c. x. In rerum divinarum humanarumque fonte *Homero*, nec mirum, nihil relinquebant intentatum; quique ſive circa nodos ſcienter ſolvendos elaborabant, ſeu certe profitebantur, *Omnes ſolvere poſſe quaeſtiones*, dicti fuerunt Λυτικοί *Euſtathio*, οἱ παλαιοὶ Λυτικοὶ, & οἱ τῶν Ὁμηρικῶν ἀποριῶν Λυτικοὶ, laudantur ad Il. P. p. 1131. v. 16. & ad Il. X. p. 1365. v. 31. de quibus notavit *Io. Ionſius*, de Script. Hiſt. Phil. II. c. XVII. §. 3. Unicus perſaepe locus *Homeri* pluribus Quaeſtionibus ingenioſe tractandis materiem ſubminiſtravit; veluti in Il. Λ. v. 631. & ſeqq. poculum depingentis Neſtoreum; de quo Myrleanus *Aſclepiades* verboſam conſcripſit diſſertationem, conſervatam ab *Athenaeo*, XI. a p. 488. A. & ſeqq. ſunt enim Aſclepiadea ad paginam usque 493. mediam. *Porphyrii* nota, ſubiecta Anim. in *Ammonium* p. 244.

 in-

indicabit, quo pacto ſolverint nonnulli quintam earum Quaeſtionum, quas ſibi poſuerat *Aſclepiades*, ad illam p. 493. D. commemorans *Soſibii* commentum; **Σωσίβιος ὁ Λυτικὸς** Ptolemaei Philadelphi munificentia alebatur Alexandriae: & credidi plurimas Poëticarum Quaeſtionum natas in Alexandrino Muſeo, quibus excogitandis & argute ſolvendis homines eruditi vacaverint, ut his luſibus otium dispungerent, animumque rebus gravioribus verſandis defeſſum repararent. Hoc ſi verum eſt, res vacabit vituperatione: vero certe ſimile apparebit e Scholio *Porphyrii* ad finem Iliadis Ἰῶτα depoſito, cuius priora tantum verba deſcribam e libro Leidenſi petita:

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ:

Ἐν τῷ Μουσείῳ τῷ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν νόμος ἦν προβάλλεσθαι Ζητήματα, καὶ τὰς Λύσεις τὰς γινομένας ἀναγράφεσθαι. Προεβλήθη οὖν, —

XXIII. Porphyriana conſtat *Euſtathium* ſuos in Commentarios recepiſſe plurima, quae reperiantur ſive in Quaeſtionibus Homer. ſeu in Leidenſi Codice; verum id minus liquet, quis libro fuerit index, quo Porphyriana derivaverit. Quinquagies *Euſtathio* citatur ad Iliada *Porphyrius*, & in tanto numero duo duntaxat e *Porphyrio* traduntur, quae, cum momenti ſint non nullius, ignoraremus absque *Euſtathio*, ubi ſub teſte *Porphyrio* tradit, quinam optime Catalogum *Homeri* ſint interpretati, ad Il. B. p. 199. v. 48. & meliora p. 216. initio: hinc docuit *Gulielmus Canterus*, epigrammata quaedam, ab *Henr. Stephano* ſine Auctoris nomine vulgata, partem efficere Pepli *Ariſtotelis* Stagiritae. Quum illud

illud in Praefatione libelli, anno 1571. ſub *Ariſtotelis* nomine vulgati, monuerat Elegantiſſimus *Canterus*, biennio poſt, invidus ſaepe virtutis alienae obtrectator, *Henr. Stephanus* ita libello renovato praefatus eſt, ut cupide velit videri non ignoraviſſe, quod *Canterus* detexerat. Decies tantum *Euſtathio*, Odyſſeam commentanti, memoratur *Porphyrius*: de decem iſtis locis, tria ſpectant diſſertationem de antro Nympharum; duo attingam: ad Od. Γ. p. 127. v. 6. iſta, inquit, διευκρινεῖ ἄριςα ὁ Πορφύριος ἐνθεὶς τὸν ἐθέλοντα μὴ θελούσῃ μιγνύμενον, reſpiciens Il. z. v. 165. ubi quae promit e *Porphyrio Euſtathius* p. 488. v. 25. partim leguntur in Porphyrianis ſubiectis Anim. in *Ammon.* p. 242. Quae protulit ad v. Ἐπήβολος non contemnenda loca Scriptorum Atticorum ad Od. B. p. 99. v. 27. & ſeqq. ex eodem *Porphyrio* repetiit *Etymologus* in v. Ἐπήβολος. Praeter unum locum male praetermiſſum, reliqua omnia multo melius ſcripta proſtant in capite Quaeſt. Homer. primo, non item in libro Leidenſi; nam ſpectant ad Od. B. v. 318. *Etymologum* & *Euſtathium* ſua derivaſſe de Porphyrianis iſtis, inde etiam eſt manifeſtum, quod tres conſpirent in loco *Platonis* male deſignando: verba *Platonis* leguntur L. II. de LL. p. 666. D. in edit. *Stephani* recte ſcripta; *Euſtathio*, παιδείας ponenti, verba Libri IV. de LL. ultima obverſabantur. Maiorem in Iliadis quam in Odyſſeae locis explanandis operam inſumſiſſe *Porphyrium*, & aliunde liquet & ex *Euſtathio*, Quaeſtiones Homericas nuſpiam memorante. Scripſiſſe *Porphyrium* commentarios in *Homerum*, *Macrobii* loco inſtructus, non dubitanter ponit *Lucas Holſtenius*, c. VII. Diſſert. *Porphyrii*

τὰ εἰς τὸν Ὅμηρον semel citantur *Eustathio:* ubi eius alibi fit mentio, nominatur tantum *Porphyrius:* tria loca excipio, ad Il. A. p. 25. v. 40. B. p. 213. v. 19. p. 272. v. 20. in illis legitur: *ἐν τοῖς τοῦ Πορφυρίου φέρεται ταῦτα.*

XXIV. Pari modo designatur passim *Eustathio,* quem legerat, *Apionis* & *Herodori* commentarius in Iliada: *ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου φέρεται* ad eam normam iunctim ubique locorum nominantur; octies tamen *Apion* solus; bis *Apione* non comitatus *Herodorus.* Ubi prima vice eorum meminit, citat *Apionis* & *Herodori* *βιβλίον εἰς τὰ τοῦ Ὁμήρου,* deinceps *τὰ εἰς τὸν Ὅμηρον ὑπομνήματα.* utrumque locum indicabit *Ionsius* de S. H. P. IV, § 22. Si bene commemini, semel tantum Scholiorum nomine designatur eorum commentarius ad Il. X. p. 1354. v. 16. *Ἡρόδωρος καὶ Ἀπίων ἐν τοῖς εἰς τὸ Πῖ σχολίοις λέγουσι.* A Porphyrianis, *Apionis* & *Herodori* notis, passim distinguuntur Veterum Scholia, sub variis nominibus *Eustathio* laudata. *Porphyrius* potissimum in locis, quae viderentur difficiliora, commode enodandis, & in tradendis rebus veteris memoriae elaboravit *Apion* vero & *Herodorus,* sive *Heliodorus,* suis in commentariis praecipue fuerunt in singulis, quae ab usu essent remotae, dictionibus Homericis interpretandis occupati, & in adnotandis e diversis Grammaticorum editionibus variis vocum lectionibus. Hinc petenda ratio, cur *Apion* praecipue toties testis advocetur a Grammaticis, qui dictiones Homericas in Lexica congesserunt. Quem nunquam non *Herodorum* vocat *Eustathius, Heliodorum* reliqui nominant Grammatici: de ista nomi-

minis differentia notat Celeberr. *Albertius* in Epiſt. ad Eulog. n. 31. Qui quinquies apud *Athenaeum*, & ſaepiſſime laudatur in Scholiis ad *Apollonium Rhod. Herodorus*, ſcriptor fuit Argonauticorum, & operis laborioſi, quo Herculis geſta explicuerat: nihil video cauſae, cur omnino crederemus cum *Ionſio*, hunc non eſſe diverſum ab *Homeri* commentatore. *Heliodorum* Grammaticum, *Apionis* comitem, cur *Herodorum* nuncuparet *Euſtathius*, ab ipſius Codice repetendum exiſtimo: bis tamen Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος iunctim nominantur apud *Athenaeum*, XI. p. 501. E. & XIV. p. 642. E. ſed poſteriori loco, ubi citantur e *Pamphili* Gloſſario, ante *Caſaubonum* legebatur Ἀπίων καὶ Διόδωρος· literarum ductus monſtrant, olim ſcriptum fuiſſe Ἡλιόδωρος· iſta loca non deſignavit, qui centenis erroribus ſcatentem indicem Auctorum ab *Athenaeo* citatorum confecit, indignus profecto, cuius turpiſſimum centonem operi duraturo interſereret *Io. Alb. Fabricius*. *Apionis* mentio multo recurrit apud Grammaticos frequentior, ubi dictiones explicantur Homericae; in Etymologico M. frequentiſſima; & Lexicorum Homericorum magna ſine dubio pars ex *Apionis* in *Homerum* commentariis fuit derivata. Supereſt *Apollonii* Sophiſtae Lexicon Homericum: in paucis ſpeciminibus, quae vulgata Viris debemus Clariſſimis *Monteſalconio* & *Albertio*, plus vicies teſtis citatur *Apion*: ne quis forte requirat, non pigebit loca *Apollonii*, reperienda ſive in Biblioth. Coisliniana, ſeu in notis ad *Heſychium*, indicaſſe; *Apion* memoratur in vocibus: Ἀβαρβαρέη. Αἰσυμνητῆρι. Ἆσαι. Αὐδήεσσα. Ἀχαρίςερον. Βαθυπέπλων. Βαμβαίνων. Βέρεθρον. Βλητοί. Δύη. Ζαφελῶς. Θαλπωρή. Θήρ. Θρυλλίχθη. Λαβρεύε-

βρεύεται. Λαῖτμα. Μακών. Νεαίρη, bis. Ῥήτρη. Φαλός. *Heliodorus* laudatur in v. Ἀνάπυςα. (uti & apud *Hesych.*) Ἄρπυια. & Ὑγρὸν ἔλος iunctus comiti suo *Apioni*, in v. Ἀνδραχθέσι. — ὁ μὲν Ἡλιόδωρος — ὁ δὲ Ἀπίων Quum Lexici *Hesychiani* partem vocabula efficiant Homerica, dubitari non potest, quin plurima illis insint *Apionis* & *Heliodori* interpretamenta: Sed non inutile videbatur, ea de re paulo dixisse explicatius.

SCHEDIASMA

DE

Epistola ad Eulogium. Hesychio praefixa, operisque inscriptione.

LExico *Hesychii* splendidus ille, sed operis dignitati minime conveniens titulus legitur praefixus: Λέξεων πασῶν συναγωγὴ κατὰ στοιχεῖον, ἐκ τῶν Ἀριστάρχου καὶ Ἀππίωνος καὶ Ἡλιοδώρου, Ἡσυχίου γραμματικοῦ Ἀλεξανδρέως. Quae tandem illa sint ex *Aristarchi Apionis* & *Heliodori* scriptis in opus Hesychianum derivata, cuperem equidem edoceri: in istiusmodi rebus verba mihi dari non facile patior, & titulis ambitiosis, si sensu vacant, haud sane valide moveor. Interea si quis me roget, e quorum libellis Lexicon existimem coaluisse Hesychianum, dicere non dubitabo, tres istos Grammaticos nihil adeo videri habuisse commune cum illis, quae sine con-

controverſia optimam conficiunt & maximam operis partem; qualia ſunt pleraque Lexica, ſed inprimis Gloſſaria. Dictiones diverſis Graeciae populis proprias in Gloſſariis explicuerant antiquiſſimi Grammatici, non quasvis ſine discrimine, ut plerumque videntur viri Docti credidiſſe; ſed illas duntaxat, quae a Poëtis, aliisve, qui ſcripſerant iſtis Dialectis, certis in locis operum ſuorum fuerant uſurpatae. Praeter Auctores ipſos, Gloſſaria etiam iſta, ſuis Parentibus inſcripta, dudum perierunt; niſi quod pleraque, Laconicum videlicet, Creticum, & reliqua, fuerint a Grammatico, quem *Heſychium* appellamus, in unum veluti corpus collecta. Iſtas λέξεις γλωσσηματικὰς Linguae veteris ſtudioſi Critici mecum iudicabunt *Homeri* ceterorumque apud *Heſychium* dictionibus propterea praeſertim anteponendas, quod nullum ſuperſit Lexicon vetus, ad Heſychianum hac in parte aequiparandum. *Innumera* talia *diverſarum nationum vocabula* reperiri in Etymologico M. re non ſatis perſpecta, poſuerat *Mauſſacus*. Iſtiusmodi quidem nonnulla proſtant apud *Etymologum* eximia, quaeque Heſychianis rite admota uſum habere poſſint perinſignem; ſed haec oppido pauca dici debent, ſi conferantur ad copiam Heſychianam. Nihil etiam ſimile ſubminiſtrabit rerum optimarum locuples *Suidae* Lexicon: is ne Laconicas quidem ex *Ariſtophane* Comico praeter pauciſſimas dictiones recepit. Nec hac in parte quidquam ex ineditis *Photii*, *Ioannis Damaſceni*, ceterisque videtur Lexicis exſpectandum. De *Photio* res omnibus eſſe poterit manifeſta: e copioſiſſimo *Ioannis Damaſceni* Dictionario, quod Bibliotheca recondit Bernenſis, quaecunque le-

guntur sub litera Ζῆτα speciminis gratia ad me misit Theologus Bernensis, animi & doctrinae ornamentis Praestantissimus, *Iacobus Kocherus.* Codicibus Coislinianis insunt minime contemnenda; multa protrita; nihil vero, quod possit alicui videri repetitum ex istiusmodi Glossario, qualia plurima redegit in suam Syllogen *Hesychius.* Aliquot in Bibliotheca sua commemorat *Photius* veterum Dictionaria, sed unum tantum recenset a se lectum *Pollionis*, quod voces complecteretur Poëticas, & *Diogeniani* duobus in locis obiter facit mentionem. *Pausaniae* & *Aelii Dionysii* Lexica post *Photium* diligentissime versavit *Eustathius*, aliorumque praeterea momenti non magni Dictionaria, in illorum praesertim observatis ubique locorum describendis optime de nobis meritus. Multa fuerunt e Lexicis, *Eustathio* memoratis, in Hesychianum derivata; nam quod scribit alicubi *Kusterus, Hesychium nomine τȣ̃ εἰπόντος ab Eustathio intelligi*, prorsus abhorret a similitudine veri. Glossarium, qualia plura *Hesychii* nobis adservavit diligentia, nullum suis in commentariis citat *Eustathius.* Sed is ne legerat quidem Lexicon Tragicum & Comicum, quae, a Glossariis istis omnino distinguenda, satis ut arbitror diligenter descripta, recepit *Hesychius* in suam hanc utilissimam dictionum vetustarum συναγωγήν. Tragicorum Comicorumque vocabula rariora probabiliter ἅπαντα legebantur in Lexicis antiquis: singula digessit secundum literarum seriem, ceterisque, non raro perverse scripta, *Hesychius* interseruit; neque nomina Auctorum, quando propter usum rariorem dictionibus fuerant adposita, praetermisit. Harum rerum intelligentes latere nequit,

quit, quantum in Hefychianis occupent fpatium *Aefchyli*, *Sophoclis*, *Euripidis*, aliorumque Tragicorum, Comicorum & *Ariftophaneae* lictiones, faepenumero fatis copiofe illuftratae, & ex duobus iftis Lexicis, mea quidem opinione, tranffcriptae. Aliorum praeterea veterum, five Poëtae fuerint, feu fermone fcripferint foluto, voces & loquendi formulae minus ufitatae fuerunt e variis Lexicis antiquis in Hefychianum introductae. De vocabulis *Archilochi*, *Anacreontis*, & antiquiffimorum Poëtarum quorumvis nemo dubitat: fed aliorum quoque de Principibus exquifitae dictiones apud *Hefychium* reperiuntur; *Hippocrateae* quidem, quod conftat, plurimae; *Pythagoreorum*, *Democriti*, *Platonis*; *Herodoti*, *Thucydidae*, *Xenophontis*, *Theopompi*; *Demofthenis*, *Aefchinis*, aliorumque. In his, quae univerfa fimul fumpta maximam fine controverfia partem efficiunt Hefychiani Lexici, nihil tamen adeo reperitur, quod hoc in genere ftudiorum exercitatis ulla fpecie videri poffit ex *Ariftarcho*, *Apione*, & *Herodoro* repetitum. In *Ariftarcho* tamen, Principis Grammatici commentarios in Poëtas excitando, poffet forte quis disputare. Sed hunc rogarem, *Didymus*, quo nemo plura fcripfiffe dicitur, an non potiori iure, fi ifta valeret ratio, nominari potuiffet. Exemplo fit veterum librorum, quos in Bibliotheca nobiliffima plerosque verfaverat, diligentiffimus *Athenaeus*. *Athenaeo* veluti *Anacreontis* & *Ionis* Tragici interpres memoratur *Ariftarchus*; fed *Didymus* ipfi citatur, tanquam qui commentariis interpretatus fit *Sophoclem*, *Pratinam*, *Ionem*, *Achaeum*; *Cratinum*, *Ariftophanem*, *Phrynichum*, *Diphilum*; *Demofthenem*.

K 5 Prae-

Praeter illa, quae attigi, quid ſupererit in *Heſychio?* Lexicon luculentum dictionum Homericarum. His omnibus deductis, quod remanebit, ſi abeſſet, non magni redemerim. Gloſſas, quas vocamus Sacras, aevo fuiſſe recentiori Heſychianis interſertas, liquido *Bentlejus* oſtendit in Epiſtola ad Doctiſſimum *Bielium*. Pleraeque dictionum iſtarum nominumque Orientalium interpretationes aut ex aliis potuerant addiſci, aut eorum produnt ſapientiam, qui illas ſcripto conſignarunt. Proverbia pleraque putem ab *Heſychio* derivata & aliunde, ſed potiſſimum e Lexico Comico, & Platonico: de Platonico certius forte poterit a me iudicari, ubi illud *Timaei* Pariſiis accepero; niſi tamen *Heſychius* deperditam *Boëthi* λέξεων Πλατωνικῶν συναγωγὴν, illa *Timaei*, *Photio* iudice, multo meliorem, deſcripſerit. Sed Proverbia nonnulla cum quisquiliis non paucis ſero demum ſuſpicor in eum Codicem congeſta, e quo nobis *Heſychium* ediderunt. Auctor Lexici Homerici, potuit operi ſuo praefigere: ΕΚ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΑΠΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ. ut modeſte ſignificaret, pleraque hauſiſſe ſe e commentariis *Apionis* & *Heliodori:* hi ſtudioſe diverſas adnotaverant lectiones *Ariſtophanis*, *Ariſtarchi*, ceterorumque, qui in *Homeri* Poëmatis ſe exercuerant integrandis. Iſtae lectiones non raro latent in opere Heſychiano, cuius parti tantum convenit iſta inſcriptio, Lexico quippe Homerico congruens. A Veteri Grammatico, qui primus Gloſſaria & Lexica in unum congeſſit, hunc operi non potuiſſe titulum praefigi, id habeo equidem ſatis certum.

Ne

Ne illud quidem absque certioribus documentis mihi persuadebo, de tribus istis unum aliquem Lexicon concinnasse Homericum ad literarum seriem digestum. Attamen Auctor Epistolae ad Eulogium videri voluit Lexica legisse *Aristarchi*, *Apionis* & *Heliodori*; quin de *Apione* sic scribit, ut omnino videretur is Auctor Lexici Homerici. Verum ante est explorandum, sitne testis integer & idoneus; quam testimonium firmum existimemus. Dum probabilis offert se oportunitas, de Epistola *Hesychio* praefixa quid sentiam, contra receptam persuasionem liberrime dixisse nihil nocebit: certe confido, Editorem Clarissimum, quem inter paucos facio sane maximi, meam in re non gravi libertatem minime inprobaturum, neque etiam, ubi aberravero, comiter in viam reducere non recusaturum. Saepenumero scilicet miratus sum, ultimi aevi Graeculum (talis mihi videbatur Epistolae Scriptor) tam diu potuisse Viros etiam Maximos ludificari, & eo perducere, ut Lexici, a Scriptore ad Eulogium locupletati, versare nos Epitomen arbitrarentur, in hunc modum demum contractam, posteaquam illa Epistola dudum scripto fuisset mandata. Ut verum forte sit, Parentem Epistolae ad Eulogium e vetusto Codice descripsisse Lexicon *Hesychii*, atque illud nullius pretii auctibus, alicunde corrasis, sed & erroribus ditasse millenis; tamen penitus incredibile videtur, illum, qui primus Glossaria & Lexica vetera in unam redegit hanc syllogen, antiquum sine dubio Grammaticum, inepte adeo fuisse loquuturum, atque ea praesertim, quae operis parti praestantiori minime omnium convenirent. Hunc placet *Hesychium* appellare, quia, cur usita-

ta-

tatum nomen repudiaremus, adeo quidem causa nulla est. *Hesychii* errores, quos primus in lucem protraxit Vir Magnus *R. Bentlejus*, pulcre novi; sed hi me non movent, ut idcirco deflectam a sententia. Errores, in dictionibus, aut minus vulgatis, aut ab usu hominum longe semotis commissi, potuerant ab eo esse profecti, qui patria tamen Lingua plane quae sentiret eloqui simpliciter valuisset. In Epistola ad Eulogium, sepositis, quae pannis suis immiscuerat, mera sermonis remanebit stribiligo. Hoc levius esset, si libro congrua fuisset Auctor Epistolae loquutus: sed praeterea ineptit, & splendide, paene dixeram mentitur. Id ne temere videar posuisse, quando commodum est, & lubet, cum Epistolae Scriptore paulo propius congrediar, quique nobis tam diu fucum fecit ludam aliquantisper. Primum significare voluit, veterum Grammaticorum non paucos separatis singulos libellis ad seriem literarum dispositas explicuisse dictiones *Homeri*, *Comicorum*, & *Tragicorum*; veterum vero neminem Homericas ceterorumque dictiones in unum volumen digessisse. Ista si simpliciter dixisset, nihil iure reprehenderemus. Sed suis verbis loquentem audiamus, quid Eulogio narraturus sit: Πολλοὶ μὲν inquit, *καὶ ἄλλοι τῶν παλαιῶν τὰς κατὰ ϛοιχεῖον συντεθείκασι λέξεις —— ἀλλ' οἱ μὲν, τὰς Ὁμηρικὰς μόνας, ὡς Ἀπίων καὶ Ἀπολλώνιος ὁ τοῦ Ἀρχιβίου. οἱ δὲ τὰς Κωμικὰς ἰδίᾳ καὶ τὰς Τραγικὰς, ὡς Θέων καὶ Δίδυμος καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι.* Periodum tam scienter & docte protractam ut impleres, nihil potuistine aliud invenire praeter ista, ne dicam dolo, satis absurda, *Ὁμοῦ δὲ πάσας τούτων οὐδὲ εἷς*; an ista ceteris subtexere necesse habebas? eum in finem, opi-

opinor, posueras priora, ut ille tuus Eulogius intelligeret, omnes istos Grammaticos diversorum dictiones diversis Lexicis singulos fuisse complexos? ne erraret, sollicitate curaveras, dicendo, τὰς Ὁμηρικὰς μόνας, & τὰς Κωμικὰς ἰδίᾳ· atque adeo iam noverat, nisi paulo fuerit obtusioris ingenii Eulogius, ὐδένα τούτων ὁμοῦ πάσας συντεθεικέναι. Sed qui tandem, obsecro, sunt illi ἕτεροι τοιοῦτοι; utrum forte diversi ab illis, qui in primo versu πολλοὶ ἄλλοι dicebantur? an scribere voluisti καὶ ἑτέρους τοιαύτας; Alium quempiam, minus doctum, verbis tuis vulnera crederem inflixisse, quae curari deberent, si non morbus esset insanabilis. Nunc ponam Quaestionem, eamque non difficilem: memorantur a te *Theon* & *Didymus*; uter eorum Lexicon Comicum, uter Tragicum conscripserat? Tragicum, inquies, *Didymus*. Εὖγε. *Theon* itaque, Comicum? Dic nobis, quaeso, quo tandem in angulo scriptum repereris, *Theonem* Lexici Comici fuisse Auctorem; nam te Lexicon illud non legisse hoc certo scimus. Verum multo mirabilius accidit, quod Eulogio voluisti persuadere, Homericum Lexicon conscripsisse *Apionem*, & quidem κατὰ στοιχεῖον· Hic te crederem hominem forte bonum, & minime suspiciosum, deceptum fuisse a quopiam, qui credulitati tuae voluerit illudere; nisi infra delicias faceres, veluti τῶν Ἀριστάρχου καὶ Ἀπίωνος καὶ Ἡλιοδώρου λέξεων εὐπορήσας· dic tandem, an non, ista dum scriberes, sciens paululum deflectebas a veritate? Forte iam ante id aliquoties feceras; verum praeter sodales neminem deceperas. In hac Epistola praeter Eulogium plurimos in fraudem seducenti res belle successit. Postquam ad indicium leve deprehende-

deram, non ſemper eſſe te veriloquum; ſingula coepi conſideratius expendere. Hac autem in parte magna voce iuranti nunquam tamen crederem, in tui ſolius manus incidiſſe *Ariſtarchi*, *Apionis*, & *Heliodori* Lexica, reliquis omnibus, quorum ſcripta ad nos perennarunt, inviſitata, & ne de nomine quidem nota. An itaque Heſychiano Lexico ſplendida iſta nomina praefixiſti, quae repereras Lexico *Apollonii* praeſcripta? nam illud non mentiebaris, quod in prima dicis Epiſtola, Lexicon Homericum ſcripſiſſe *Apollonium* τὸν τȣ̃ Ἀρχιβίȣ· verumtamen addubito, utrum libellum videris, an illud e *Suida* didiceris: huius certe notam opinor te legiſſe in v. Ἀπίων· traditur ibi diſcipulus iſtius *Apollonii* fuiſſe *Apion*, *Theonis* ſucceſſor, alumnus *Didymi*: ecce tibi *Apionem*, *Apollonium*, *Theonem*, *Didymum*, quorum nomina tam eleganter nobis uno in loco adnumerabas, uno in loco *Suidae* forte fortuna memoratos. Quae tandem iſta tam laudabilis inter vos animorum erat conſpiratio? Niſi plures plagas tibi vis intentari, dum fraus perpluit, tandem tamen fatere, hunc *Suidae* locum cogitationem tibi iniecisse, ubi memineras *Apionis* & *Apollonii*, *Theonem* & *Didymum* commemorandi; inprimis cum alicunde didiciſſes, *Didymum* celebrari veluti Lexici Tragici Auctorem. Lexicon autem Comicum ſcripſerat *Palamedes*. Hoc ex eodem *Suida* diſcere potuiſſes, aut ex Etymologico Magno, cuius *Auctor* ſic in Ἁρμάτειον μέλος poſuerat: ὥσπερ Παλαμήδης ἱστορεῖ ὁ τὴν Κωμικὴν λέξιν συναγαγών. ad eam rationem (nam nolo diutius cum ignobili tenebrione verba miſcere,) vulgata ſcriptura, ὥς φησὶ Παλαμήδης ἱστορικὸς, emendari poterit e Mſ. Leidenſi, cui

cui in verbo ἰςορεῖ concinit Etymologicum Mſ. D'Orvillianum; atque ita, quem hiſtoricum nominarunt Viri Doctiſſimi, *Palamedi* locus erit inter hiſtoricos denegandus. De *Theone* qui contra niti voluerit, adhibeat Eclogas *Phrynichi* in v. Σατράν. Digito tantum attigi, quae copioſius poterunt confutari, ſi quis Epiſtolae Scriptori defenſor inprovíſus ſuboriatur, quocum otioſus pluribus velim hac in re disputare. Nondum tamen a me impetro, ut hinc diſcedam. Primam Epiſtolae partem excipit altera de *Diogeniano:* hunc laudibus evehit, deinceps deprimendum, ut altero tanto videatur fuiſſe *Diogeniano* diligentior. Quae priores ſeparatim tractaverant diverſorum vocabula, *Diogenianum* dicit univerſa collegiſſe in unam ſyllogen, tanta cum cura videlicet, ut nullum omiſerit: συλλήβδην δὲ ὁμῦ (vel ὁ μὲν) ἐδεμίαν λέξιν, ὥςε ἡμᾶς εἰδέναι, παρέλιπε. neque tantum antiquorum ſed & recentiorum vocabula *Diogenianum* ſcribit in Lexicon ſuum recepiſſe; quinimo πάσας, inquit, τὰς σποράδην παρὰ πᾶσι κειμένας λέξεις συναγαγὼν, ὁμῦ πάσας καθ' ἕκαςον ςοιχεῖον συντέθεικε. Iſta tam incredilis diligentia videretur alicui nullius capax incrementi: verumtamen Noſter multis eam paraſangis ſuperavit: ipſe enim inſtructus Lexicis (quae nunquam exſtiterant) *Ariſtarchi*, *Apionis*, & *Heliodori*, praeterea luculento *Diogeniani* opere, univerſa quam emendatiſſime *ipſe propria manu ſcribens* (αὐτὸς inquit, ne dubitaremus, αὐτὸς ἰδίᾳ χειρὶ γράφων ἐγὼ,) ad normam traditam ab *Herodiano*, nihil quidquam in illis praetermiſit; quin plurima etiam illorum obſervatis adiecit: λέξιν μὲν, ait, ἐδεμίαν παρέλιπον κειμένην ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ πλείςας οὐχ εὑρὼν προστέθεικα. Atqui ſu-

ſupra dixerat, *Diogenianum* ne unicum quidem praetermiſiſſe vocabulum; & hic tamen plurima ſeſe adieciſſe gloriatur: ex omnibus priorum ſcriptis ſive Lexicis, omnia in ſuum congeſſerat *Diogenianus*; attamen is non habuit Lexica *Ariſtarchi*, *Apionis*, & *Heliodori*; eadem enim in *Diogeniano* potuerat inveniſſe Noſter, neque habebat quidquam cauſae, cur adeo ob illum ſuum theſaurum laetaretur. Omnia rimarum plena perpluunt. Si Libri Heſychiani deſcriptor, ut ſolebant id genus homines libros commendare Lectoribus, modeſte dixiſſet in ſcribendo ſequutum ſeſe regulas ab *Herodiano* traditas, id forte credidiſſemus: ſed hoc falſum eſſe *Bentlejus* ex Epitome detexit *Theodoſii* Alexandrini. Lexicon *Diogeniani*, *Cyrillo*, *Photio*, *Etymologo*, aliisque citati, epitomen fuiſſe Lexici luculenti, cuius partes diverſas *Pamphilus* & *Zopyrion* confecerant, *Suidae* tradenti credimus: ex huius collectaneis licet aeſtimare, opus *Diogeniani* fuiſſe ab Heſychiano diverſiſſimum: complectebatur autem non Scriptorum quorumvis dictiones, uti narrat Auctor Epiſtolae, sed ποιητικὰς λέξεις, quod Auctoris idonei, *Photii*, nititur teſtimonio. Quae de *Diogeniani* Opere dici praeterea poterant, exponere commodum non eſt. Pleraque quae Scriptor ad Eulogium de eo tradit, ſuſpecta ſunt aut ridicula. Sed in tanta copia rerum, quae riſum non inutilem moveant, haec ferenda eſſent aliquo modo; illud non item; quod, poſtquam laudatiſſimi iſtius *Diogeniani* Operis defectus denarraſſet, ſeſe dicat illos omnes pro virili ſuppleviſſe: ἅτινα, ait, σύμπαντα καὶ τῆς παρ' ἡμῶν ἐπιμελείας δεηθέντα κατὰ δύναμιν τετύχηκε. Quos notat in *Dioge-*

geniano defectus, totidem paene verbis in Praefatione quapiam sive alterius, seu *Diogeniani*, nisi fallor, repererat memoratos. Defectus a Scriptore ad Eulogium notati cum in Hesychianis nostris reperirentur etiamnum, protinus homines alias Acutissimi & naris emunctae, hac ferme sola Epistola commoti, crediderunt passim, versare nos Epitomen tantum Hesychiani Operis, post scriptam Epistolam ad Eulogium a malis hominibus contracti. Si vera sunt, quae supra scripsi, & viri Perspicacissimi possunt a nebulonibus & falsariis decipi; de reliquis quid tandem erit cogitandum? Eruditissimi quivis passim indignantur, nomina Auctorum & Librorum, e quibus voces olim fuerant enotatae, toties in *Hesychio* desiderari, ab Epitomes Auctore praetermissa, sed a Scriptore ad Eulogium olim diligenter adnotata; huius enim iudicio defecerat ea etiam parte *Diogeniani* diligentia, neque debuerat is ponere τὰς ἐζητημένας τῶν λέξεων ἐκ ἐχύσας τά τε τῶν κεχρημένων ὀνόματα, καὶ τὰς τῶν βιβλίων ἐπιγραφὰς, ἔνθα Φέρονται. Crediderim, per τὰς ἐζητημένας τῶν λέξεων intellexisse vocabula rariora, quorum significatus solebat exquiri: λέξεων ζητεμένων in operis *Parthenii* titulo meminit *Athenaeus*, & *Euagoram* scripsisse tradit *Suidas*, περὶ τῶν παρὰ Θεκυδίδῃ ζητεμένων κατὰ λέξιν. Noster vero noverat credo inter ceteras legi dictiones longe plurimas Laconicas, Creticas, Tarentinas. Ubi tandem invenisset eorum scripta, e quibus a diversis fuerant Grammaticis enotatae? Iam olim perierant *Alcmanis*, *Hybriae*, *Scleriae*, *Rhinthonis*, similiumque carmina, e quorum dictionibus Γλῶσσαι Λακωνικαὶ, Κρητικαὶ, Ἰταλικαὶ, coaluerant. Scri-

ptor Epistolae ad Eulogium si forte fortuna dudum deperdita recuperasset, ne unicum eorum carmen potuisset intelligere. Ne in vetustis quidem *Hermonactis*, *Aristophanis*, *Diodori*, *Pamphili*, *Clitarchi*, ceterorumque Glossariis Auctorum Librorumque nomina credibile videtur ubique fuisse designata. Sed forte singulis dictionibus *Aeschyli*, *Sophoclis*, *Euripidis*, *Eupolidis*, *Cratini*, *Aristophanis*, singulorum nomina fuerant adposita; deinceps saepenumero praetermissa? Neque illud probabile: eorum enim nomina summa cum cura memorantur in dictionibus usus rarissimi. Quae tandem religio hominem, qui librum contraxerat, ab his nominibus iis in locis movendis deterruit? An in singulis vocibus, quas cum aliis haberent communes, etiam fuerant Auctores nominandi? Arbitros capiamus *Bentlejum*, & *Hemsterhusium*. Ubi Ἀτενὴς explicatur ab *Hesychio* συντείνασα, *Bentlejus*, *huius*, inquit, *significationis exempla quod haud temere reperiantur, propterea verbi sedes a Grammaticis indicata est.* Ad v. Ἄθραυςα, Noster ille omnibus ornamentis quae Magnum virum perficiunt clarus, *interpretationem*, inquit, *apposuit Hesychius talem, quae reconditum aliquid & non nimis usitatum in isto vocabulo patefaciat: quae etiam est causa cur pro more Grammaticorum auctoritate quadam firmari debuerit.* Atque ita semitam aperui, facile dilatandam. Omnibus autem expensis sic censeo; luculentam Glossariorum Lexicorumque veterum συναγωγὴν, quam sub *Hesychii* nomine legimus, non esse vasti operis epitomen, postquam Epistola ad Eulogium scripto fuerat mandata, concinnatam: saepenumero

ro quidem Auctorum & Populorum nomina male praetermissa; non pauca etiam, quae in libris vetustis plenius legerentur, fuisse contracta, sed ab illo, qui non peritissime hanc collectionem primus adornavit: Epistolam ad Eulogium a Graeculo recentiori praefixam, ut librum momenti nullius augmentis a se ditatum splendidis mendaciis commendaret; atque adeo existimo, *Hesychium*, sive vetus illud & ad adipiscendam eruditionem ingeniumque exercendum utilissimum instrumentum, ista ad Eulogium Epistola contaminari.

FINIS.

INDEX.

In Scholiis ad Homerum e Leidensi Codice vulgatis citantur

ERRATA.

Pag. 63. v. 12. *Corrige*: Codicibus. *pag.* 87. *v.* 7. Λέσβος. *pag.* 95. v. 8. Αἰόλον & αἰόλος. *pag.* 112. Ὀδύσσειαν. *pag.* 153. *v.* 21. *Heliodoro.*

